UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ KARARLARI

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2024/361
KARAR NO : 2026/211
KARAR TR : 13/04/2026

ÖZET: Spor salonu üyelerine ait el geometrisi niteliğindeki biyometrik verilerin açık rıza olmaksızın işlenmesi nedeniyle tesis edilen idari para cezasının hukuka uygun olduğunun saptanması karşısında; idari yaptırım kararının kaldırılması istemiyle yapılan itiraz neticesinde ceza miktarının alt sınırdan düzeltilmesine ilişkin Sakarya 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 08/03/2023 tarih ve D.İş.2022/6842 sayılı kararının KALDIRILMASINA, hukuk ve usule uygun bulunan Ankara 20. İdare Mahkemesinin 16/11/2023 tarih ve E.2023/495, K.2023/1523 sayılı KARARININ KABULÜNE ve bu suretle HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE karar verilmesi hk.

K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesini İsteyen
Davacı : K. F. L. S. S. L. Ş.
Vekili : Av. B. Ü.
Davalı : Kişisel Verileri Koruma Kurulu Başkanlığı
Vekili : Av. G. K.

I. İDARİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

1. Davacı vekili, müvekkiline ait spor salonunda abonelerin girişlerinde kimlik doğrulama amacıyla kullanılan *"S. H. II. E. G. T."* isimli cihazın üretim özelliği gereği herhangi bir kişisel veri toplamadığını, bu kapsamda el geometrisi verisinin özel nitelikli kişisel veri olarak değerlendirilemeyeceğini, cihazın sadece kimlik doğrulama amacıyla kullanıldığını ve abonelerden alınan diğer kişisel verilerin de KVKK hükümleri çerçevesinde hukuka uygun olarak işlendiğini, 6698 sayılı Kanuna aykırı olarak kişisel verilerin işlendiğinden ve anılan Kanun'un 12. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan yükümlülüğe aykırı davranıldığından bahisle Kişisel Verileri Koruma Kanunu'nun 18'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca 100.000 TL idari para cezası uygulanmasına, giriş çıkış amacıyla biyometrik veri niteliğinde özel nitelikli kişisel veri işlenmesi uygulamasının Kanun'un 15'inci maddesinin 7'inci fıkrası kapsamında durdurulmasına, veri sorumlusu tarafından bugüne kadar işlenen ve muhafaza edilen "el geometrisi" ile ilgili verilerin Kanun'un 7'nci maddesi ile Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak ivedilikle yok edilmesi, eğer ilgili özel nitelikli verilerin üçüncü kişilere aktarılması söz konusu ise yok etmeye yönelik işlemlerin bu verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere ivedilikle bildirilmesinin sağlanması hususunda veri sorumlusu olarak talimatlandırılması ve Kişisel Verileri Koruma Kurumu tarafından 07/07/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı kararla müvekkil şirket hakkında 100.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar verildiğini, anılan kararın usule ve kanuna aykırı olduğunu ileri sürerek, söz konusu kararın yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

2. Ankara 20. İdare Mahkemesi 25/11/2022 tarih ve E.2022/711, K.2022/1897 sayılı kararı ile; davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekilince istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi 08/03/2023 tarih ve E.2023/13, K.2023/1277 sayılı kararı ile istinaf isteminin kabulüne, Ankara 20. İdare Mahkemesince verilen kararın kaldırılmasına, 2577 sayılı Kanun'un 45/5. maddesi uyarınca yeniden karar verilmek üzere dava dosyasının mahkemesine iadesine kesin olarak karar vermiştir.

3. **Ankara 20. İdare Mahkemesi 16/11/2023 tarih ve E.2023/495, K.2023/1523 sayılı kararı** ile; davanın esastan reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekilince yapılan istinaf başvurusu Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 16/04/2024 tarih ve E.2024/1466, K.2024/2095 sayılı kararı ile reddedilerek ilk derece mahkemesi kararı kesinleşmiştir. İdare mahkemesi kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava, davacı şirket tarafından, hakkında yapılan şikayet üzerine 6698 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na aykırı olarak kişisel verilerin işlendiğinden ve anılan Kanun'un 12. maddesinde yer alan yükümlülüğüne aykırı davranıldığından bahisle; 1- Kişisel Verileri Koruma Kanunu'nun 18. maddesinin 1. fıkrasının b bendi uyarınca 100.000,00-TL idari para cezası uygulanmasına, 2- Giriş çıkış amacıyla biyometrik veri niteliğinde özel nitelikli kişisel veri işlenmesi uygulamasının Kanun'un 15. maddesinin 7. fıkrası kapsamında durdurulmasına, veri sorumlusu tarafından bugüne kadar işlenen ve muhafaza edilen "el geometrisi" ile ilgili verilerin Kanun'un 7. maddesi ile Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak ivedilikle yok edilmesi, eğer ilgili özel nitelikli verilerin üçüncü kişilere aktarılması söz konusu ise yok etmeye yönelik işlemlerin bu verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere ivedilikle bildirilmesinin sağlanması hususunda veri sorumlusu olarak talimatlandırılmasına ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 07/07/2022 tarih ve 2022/662 sayılı kararını iptali istemiyle açılmıştır.*
>
> *6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun "Kişisel verilerin işlenme şartları" başlıklı 5.maddesinde, "(1) Kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemez. (2) Aşağıdaki şartlardan birinin*

varlığı hâlinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerinin işlenmesi mümkündür: a) Kanunlarda açıkça öngörülmesi. b) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması. c) Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması. ç) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması. d) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması. e) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması. f) İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması."; "Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları" başlıklı 6.maddesinde, "(1) Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veridir. (2) Özel nitelikli kişisel verilerin, ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasaktır. ... (4) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır."; "Kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hâle getirilmesi" başlıklı 7.maddesinde, "(1) Bu Kanun ve ilgili diğer kanun hükümlerine uygun olarak işlenmiş olmasına rağmen, işlenmesini gerektiren sebeplerin ortadan kalkması hâlinde kişisel veriler resen veya ilgili kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından silinir, yok edilir veya anonim hâle getirilir. (2) Kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hâle getirilmesine ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır. (3) Kişisel verilerin silinmesine, yok edilmesine veya anonim hâle getirilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."; "Veri güvenliğine ilişkin yükümlülükler" başlıklı 12.maddesinde, "(1) Veri sorumlusu; a) Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek, b) Kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek, c) Kişisel verilerin muhafazasını sağlamak, amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almak zorundadır. ..."; "Şikâyet üzerine veya resen incelemenin usul ve esasları" başlıklı 15.maddesinde, "(1) Kurul, şikâyet üzerine veya ihlal iddiasını öğrenmesi durumunda resen, görev alanına giren konularda gerekli incelemeyi yapar. ...(7) Kurul, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve açıkça hukuka aykırılık olması hâlinde, veri işlenmesinin veya verinin yurt dışına aktarılmasının durdurulmasına karar verebilir." "Kabahatler" başlıklı 18.maddesinde, "(1) Bu Kanunun; a) 10 uncu maddesinde öngörülen aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 5.000 Türk lirasından 100.000 Türk lirasına kadar, b) 12 nci maddesinde öngörülen veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında 15.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar, c) 15 inci maddesi uyarınca Kurul tarafından verilen kararları yerine getirmeyenler hakkında 25.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar, ç) 16 ncı maddesinde öngörülen Veri Sorumluları Siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket edenler hakkında 20.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar, idari para cezası verilir. ..." hükümlerine yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, 09/11/2020 tarih ve E.36592 sayılı dilekçe ile davalı idareye yapılan şikayet üzerine Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 15/12/2020 tarih ve 2020/945 sayılı Kararı ile davacı şirket hakkında inceleme başlatıldığı, yapılan inceleme neticesinde 6698 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na aykırı olarak kişisel verilerin işlendiği ve anılan Kanun'un 12. maddesinin 1. fıkrasında yer alan yükümlülüğe aykırı davranıldığından bahisle Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 07/07/2022 tarih ve 2022/662 sayılı kararı ile Kişisel Verileri Koruma Kanunu'nun 18. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi uyarınca 100.000,00-TL idari para cezası uygulanmasına, Giriş çıkış amacıyla biyometrik veri niteliğinde özel nitelikli kişisel veri işlenmesi uygulamasının Kanun'un 15. maddesinin 7. fıkrası kapsamında durdurulmasına, veri sorumlusu tarafından bugüne kadar işlenen ve muhafaza edilen "el geometrisi" ile ilgili verilerin Kanun'un 7. maddesi ile Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak ivedilikle yok edilmesi, eğer ilgili özel nitelikli verilerin üçüncü kişilere aktarılması söz konusu ise yok etmeye yönelik işlemlerin bu verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere ivedilikle bildirilmesinin sağlanması hususunda veri sorumlusu olarak talimatlandırılmasına karar verilmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, şikayetçinin Kurum'a ilettiği 09/11/2020 tarih ve E.36592 sayılı dilekçesinde özetle "Kompüs Fit Life adlı spor salonuna kayıt yaptırırken spor salonuna giriş yapabilmek için şirket tarafından avuç içi ve parmak izinin tarandığı ve bu verilerin şirket kayıtlarında işlendiği, üyelerin cihaza elini koyarak ve üyelere verilen şifreyi tuşlayarak spor salonuna girişin sağlandığı, üyelik girişindeki bu uygulamanın nedenini sorduğumda ise; bu işlemin şirket prosedürü olduğu ve avuç içi ve parmak izi taratılmadan spor salonuna girilemeyeceğinin tarafına iletildiği, ayrıca üyeliğin yapılabilmesi için Kanunen geçerli bir açık rızası olmaksızın avuç içi ve parmak izinin taratıldığı, sözleşmesinin feshinden sonra 23/09/2020 tarihinde özel nitelikli kişisel verilerinin yok edilmesi ve kişisel verilerinin 3. kişilere aktarılıp aktarılmadığını öğrenmek amacıyla yaptığı başvuruya verilen cevabı yetersiz bulması üzerine Kuruma şikayette bulunma zorunluluğunun doğduğunun" ifade edildiği, yapılan inceleme kapsamında davacı şirketten 12/04/2021 tarih ve E.52999 sayılı yazı ile konuyla ilgili bilgi, belge ve kayıtların istenildiği ve Veri Sorumlusu Tanıtım Formunun doldurularak Kurum'a iletilmesinin talep edildiği, davacı şirket tarafından 20/05/2021 tarih ve E.56064 sayılı cevabi yazıda "salona kayıtlı olan abonelerin, salona girişlerinde, kimlik tanıma amaçlı olarak "S. H. H. E. G. T." marka bir cihaz kullanıldığı, bu cihazın parmak veya avuç izi alımından farklı olarak kişilerin "el geometrilerini" sisteme kaydettiği, cihaza konulan elin yalnızca üst kısmının tarandığı, parmak izi veya avuç izinin bulunduğu elin iç kısmını tarayacak herhangi bir mekanizmanın cihazda bulunmadığı, parmak veya avuç izinin kişiden kişiye

değişmezken, el geometrisinin bu tarz kişiye ait bir özelliğinin bulunmadığı, bu durum KVKK kapsamında değerlendirildiğinde, parmak veya avuç izi kişiden kişiye değiştiği için özel nitelikli kişisel veri iken el geometrisinin başkaca iki insanda aynı çıkabileceği için sadece kişisel veri hükmünde bir veri olduğu, bu nedenlerle ilgili kişinin, şirketin abonelerinden parmak izi veya avuç izini aldığı iddiasının tamamıyla gerçek dışı bir iddia olduğu, ilgili kişinin üyelere şifre verildiği iddiasının doğru olmadığı, abonelerin kendi şifrelerini kendilerinin oluşturduğu, bunun amacının salona ilgili kişiden başkasının girmesini önlemek, aboneliğin kötüye kullanımının önüne geçmek olduğu, söz konusu önlemler alınırken gerek KVKK'nin herhangi bir hükmünün gerekse de Kurulun ilke kararlarından hiçbirinin ihlal edilmediği, işlenen kişisel verilerin, KVKK 5 inci madde kapsamında kaldığı ve bu verilerin Kanun 5/2/c madde kapsamındaki gerekçeyle işlendiği" ileri sürülerek, yazı ekinde 'el geometrisi' cihazının faturası, cihazın resmi ile diğer ilgili belgeler ve Veri Sorumlusu Tanıtım Formu'nun Kurum'a iletildiği, bu bilgi ve belgeler ışığında bahse konu cihaz ile ilgili Kurum tarafından yapılan araştırmada "Schlage HandKey II Biyometrik El Terminali isimli cihazın eli 31.000 noktasından üç boyutlu olarak taradığı, elin ve parmakların karakteristiklerini analiz ettiği, tarama sırasında parmakların uzunluğu, birleşme noktaları arasındaki uzaklıklar, parmaklardaki oynak yerlerinin geometrisi gibi noktalara dikkat ettiği, el geometrisinde her el için 9 karakterlik bir kodun mevcut olduğu, bu 9 karakterden her birinin 10 rakam ve 26 harften oluşan toplam 36 olasılık içerdiği yani sistemin yanılma olasılığının çok düşük olduğunun matematiksel olarak açık ve net olduğu, veri sorumlusu tarafından başka bir kişi ile eşleme ihtimaline binaen şifre ile ikincil bir doğrulama olduğu ifade edilse de cihaza ilişkin açıklamalarda önce kod girilerek kişinin kendine ait görüntüyü çağırdığı ve elini cihazın altına koyduğu anda doğrulamanın 1 sn'nin altında bir hızla gerçekleştiği" tespitlerine yer verildiği, bu kapsamda Kurum tarafından el geometrisinin çıkarılması suretiyle biyometrik bir yöntemle kimlik doğrulaması yapıldığı ve özel nitelikli kişisel veri işlendiği sonucuna varılarak Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından alınan 07/07/2022 tarih ve 2022/662 sayılı kararı üzerine görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, bir verinin biyometrik veri kapsamında değerlendirilebilmesi için o verinin sadece o kişiyi tanımlayabilme ya da doğrulayabilme özelliğine sahip olmasının kriter olarak arandığı, söz konusu olayda spor salonu abonelerinin salona giriş denetimlerinde el geometrisi bilgilerinin işlendiği, bu kapsamda davacı şirket tarafından kullanılan cihaz aracılığıyla el ve parmakların analizinin yapıldığı, ilgili kişi ile eşleşmeye ilişkin yanılma oranının çok düşük olduğu, el geometrisi çıkarılması yönteminin kişinin fizyolojik özelliği aracılığıyla gerçekleştirilen ve otomatik şekilde doğrulanabilen bir kimlik denetleme yöntemi olduğu dikkate alındığında el geometrisinin biyometrik veri olarak kabul edilmesi gerektiği, bu kapsamda özel nitelikli kişisel veri niteliğini haiz olan biyometrik verinin işlenmesinin ancak ilgilinin açık rızasının bulunması veya kanunlar tarafından açıkça öngörülmesi halinde mümkün olacağı, davacı şirketin 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesine aykırı olarak şikayetçi ilgili kişinin ve spor salonunun diğer üyelerinin özel nitelikli kişisel veri niteliğindeki biyometrik verilerini açık rıza bulunmaksızın işlemek suretiyle veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmeyen davacı hakkında tesis edilen işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine, karar verildi."

II. ADLİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

4. K. F. L. S. S. L. Ş. vekili, müvekkili şirket hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 07/07/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı kararıyla, spor salonunda kullanılan el geometrisi terminali aracılığıyla özel nitelikli kişisel veri işlendiği gerekçesiyle 100.000 TL idari para cezası uygulanması, verilerin silinmesi ve üçüncü kişilere bildirimi yönünde tesis edilen işlemin, tebliğde başvuru yolu ve süresinin açıkça belirtilmemesi nedeniyle hak arama hürriyetinin ihlal edildiği, Ankara 20. İdare Mahkemesinin başvuruyu görev yönünden reddetmesi üzerine süresinde sulh ceza hâkimliğine itiraz edildiği, kullanılan cihazın kişisel veri toplamadığı ve biyometrik veri işlemediği, işlenen kişisel verilerin KVKK m.5 kapsamında açık rıza gerektirmediği, abonelere ait verilerin korunması ve silinmesi işlemlerinin mevzuata uygun olduğu, ceza miktarının hukuki gerekçesiz, orantısız ve takdir yetkisinin keyfî kullanımı sonucu belirlendiği ileri sürülerek, bilirkişi incelemesi yapılması ve anılan idari yaptırım kararının iptali istemiyle sulh ceza hâkimliğine itiraz yoluna başvurmuştur.

B. Yargılama Aşamaları

5. **Sakarya 1. Sulh Ceza Hakimliği 08/03/2023 tarih ve D.İş.2022/6842 sayılı kararı** ile, davanın kısmen kabulüne ve kısmen reddine karar vermiş, bu karara karşı davalı vekilince yapılan itiraz başvurusu Sakarya 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 07/04/2023 tarih ve D.İş.2023/1821 sayılı kararı ile reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"İtiraz Eden vekili tarafından, 07/12/2022 tarihli dilekçe ile Kişisel Verileri Koruma Kurumunun 07/07/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı kararı ile itiraz eden Kampüs Fit Life Spor Salonu Limited Şirketi hakkında uygulanan 100.000,00-TL'lik idari para cezasının iptaline karar verilmesini talep etmiş olmakla, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

İtiraz eden dilekçesinde özetle; Müvekkil şirket hakkında KVKK mevzuatına aykırı davranıldığı gerekçesiyle, davalı idare nezdinde B. D. tarafından şikayette bulunulmuştur... İdari yaptırım kararında karara karşı başvurulabilecek kanun yolu, mercii ve itiraz süresi açık bir şekilde gösterilmemiştir. İdari yaptırım kararı

bu açıdan sakat ve hukuka aykırıdır... Bu noktada müvekkil şirketin herhangi bir kusur ve sorumluluğu bulunmamaktadır. Davalı idare müvekkil şirketi açık, net ve doğru bir şekilde bilgilendirmemiştir... El geometrisinin işlendiğinin iddia edildiği müvekkil şirkete ait cihaz kişisel veri toplayan bir cihaz değildir. Bu nedenle el geometrisi taranarak herhangi bir özel nitelikli kişisel veri işlenmemiştir... Müvekkil şirketin abonelerinin cihaza tarattığı el geometrisi verisi, özel nitelikli kişisel veri değildir. Bu kapsamda KVKK hükümleri ihlal edilmemiştir... Müvekkil şirket, spor salonu abonelerine ait kişisel verilerle ilgili olarak KVKK ve kurul kararları kapsamında hukuka uygun işlemler yapmış olup, müvekkil şirket hakkında herhangi bir idari yaptırım kararı düzenlenmesi hukuken mümkün değildir.. Davalı idarenin kararında müvekkil şirket hakkında hükmedilen para cezasının nasıl hesaplandığı açıklanmamış, söz konusu idari para cezası kaba taslak olarak kalıplaşmış ifadelerle belirtilerek takdir yetkisi keyfi kullanılmıştır İdari para cezası orantısız ve hakkaniyete aykırıdır... diyerek cezanın kaldırılmasını talep ettiği bildirmiştir.

Kararınıza itiraz edilen kuruma müzekkere yazılarak trafik idari para cezası karar tutanağının esasına ilişkin belgeler getirtilmiştir.

Kişisel Verileri Koruma Kurumunun hâkimliğimize göndermiş olduğu savunma dilekçesinde özetle; İşbu ittiraza cevap dilekçemizde öncelikle (1) numaralı başlık altında başvuru sahibi Bahadır DİRİM tarafından yapılan şikâyet üzerine müvekkil Kurumca başlatılan inceleme kapsamında yürütülen işlemlere ilişkin açıklamalarımıza yer verilmekte, daha sonra itiraz nedenlerine ilişkin cevaplarımız sunulmaktadır.

I. Bahadır DİRİM'in müvekkil Kuruma yapmış olduğu şikâyet başvurusu üzerine başlatılan inceleme kapsamında yürütülen işlemler:

1) Bahadır DİRİM'den alınan ve müvekkil Kuruma 19/1 1/2020 tarihli ve 36592 sayı ile intikal eden dilekçede (Ek:2) özetle;

- Kampüs Fit Life adlı spor salonuna kayıt yaptırırken spor salonuna giriş yapabilmek için K. F. L. S. S. L. Ş. tarafından avuç içi ve parmak izinin tarandığı ve bu verilerin şirket kayıtlarında işlendiği, üyelerin cihaza elini koyarak ve üyelere verilen şifreyi tuşlayarak spor salonuna girişin sağlandığı,

- İlgili kişi tarafından veri sorumlusuna üyelik girişinde bu uygulamanın nedenini sorduğunda; bu işlemin şirket prosedürü olduğu ve avuç içi ve parmak izi taratılmadan spor salonuna girilemeyeceğinin tarafına iletildiği, ilaveten üyeliğinin yapılabilmesi için Kanunen geçerli bir açık rızası olmaksızın avuç içi ve parmak izinin taratıldığı,

- Sözleşmesinin feshedilmesinden sonra 23/09/2020 tarihinde, iadeli taahhütlü posta yoluyla 6698 sayılı Kanun uyarınca veri sorumlusu şirkete başvuruda bulunduğu, 26/09/2020 tarihinde başvurusunun veri sorumlusuna ulaştığı ve veri sorumlusu tarafından 12/10/2020 tarihinde e-posta adresine, cevabın iletildiği, ancak kendisine verilen cevabı yetersiz bulduğu, bu nedenle müvekkil Kuruma şikayette bulunma zorunluluğunun doğduğu ifade edilerek 6698 sayılı Kanun kapsamında gereğinin yapılması talep edilmiş olup şikâyetinin ekinde 23/09/2020 tarihli veri sorumlusuna başvuru formuna, 12/10/2020 tarihli veri sorumlusunun e-posta aracılığıyla ilettiği cevap yazısına, ilgili sistemine ilişkin görüntüye ve posta gönderi belgelerine yer verildiği görülmüştür...

...Söz konusu hükümden açıkça anlaşılacağı üzere, genel bilgi veya tecrübeyle ya da hakimlik mesleğinin gerektirdiği hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamayacaktır.

Oysa, kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemek amacıyla kabul edilmiş olan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun yer alan hususlar yukarıda detaylı şekilde açıklandığı üzere tamamıyla hukuki konulardan oluşmakta olup, hiçbir özel nitelik ya da teknik bir husus içermemektedir. Nitekim, gerek 07/07/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı Kurul Kararı ve işlem dosyasındaki diğer belgeler, gerek davaya cevap dilekçemizin incelenmesinden, davacı hakkında tesis edilen Kurul Kararlarının hukuki dayanakları ve sebeplerinin Sayın Hâkimliğinizce kolaylıkla anlaşılabilecek nitelikte olduğu açıkça görülecektir. Hal böyle iken, davacı tarafça bilirkişilik müessesesinin yapısına aykırı olacak şekilde bilirkişi tayinin talep edilmesi tamamıyla hukuka aykırı olup, davacı tarafın bu yöndeki talebinin reddi gerekmektedir.

Sonuç olarak, itiraza konu idari para cezasına ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 07/07/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı kararı hukuka uygun olarak tesis edilmiş olup, haksız ve yasal dayanaktan yoksun olan ittirazın reddini talep etmek zorunluluğu hâsıl olmuştur... cevap verdiği görülmüştür.

Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; Muteriz taraf, spor salonu işlettiklerini, burada müştekinin girişlerinin sağlanması için el geometrilerinin alındığı ve ayrıca şifre ile de teyit yapıldığını, bu verilerin parmaklarından farklı olduğunu, parmak izi gibi kişiye özel olmayıp herkesin el geometrilerinin başka biriyle de benzer olabileceği, bu sebeple şifre ile teyit yapıldığını, ayrıca bu verilere kişinin kendisi ile spor eğitmeninin ulaşabildiği beyan edilmiştir.

El geometrisinde biyometrik veri olduğu hususu açık olmakla birlikte, kuruma yazılan müzekkerelere verilen cevap eklerinin incelenmesinde, kuruma başvuran Bahadır DİRİM'in muteriz tarafa 07/10/2020 günü kişisel bilgilerin silinmesini içeren e-mail başvurusuna muteriz tarafından 12/10/2020 olumlu cevap verilmiş olduğu, biyometrik veri kategorisinde bulunan el geometrilerinin 6698 sayılı Kanunun 6'ncı maddesinde aranan şartlar olmadan kaydedildiği görülmüş, bu hususta düzenlenen 07/07/2022 tarih ve 2022/662 karar sayılı rapor

ile dosyadaki diğer delillerin bulunduğu, sabit olmakla, muteriz hakkında bahsi geçen mevzuata aykırılıktan dolayı 6698 Sayılı Kanunun 18/1-b maddesi uyarınca alt sınırdan uzaklaşılarak ceza tedbirleri yapılmış, (muteriz beyanları, kurum cevap yazıları ile) ancak ceza tatbikinde alt sınırdan uzaklaşılmasının gerekçesi net olarak anlaşılmamakla birlikte muteriz taraf hakkında uygulanan ceza miktarının eylem tarihi olan 2020 yılı yeniden değerleme olan alt sınırdan 27.037,00 TL olarak düzeltilmesi gerektiği anlaşılmış olup aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-İtiraz eden Kampüs Fit Life Spor Salonu Limited Şirketi vekili Av. B. Ü.'ın itirazının KISMEN KABULÜNE ve KISMEN REDDİNE,

2-Kişisel Verileri Koruma Kurumunun 07/07/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı idari para ceza tutanağındaki ceza miktarının 100.000,00 TL'den DEĞİŞTİRİLEREK 27.037,00 TL olarak DÜZELTİLMESİNE,

3-Kararın taraflara tebliğine,

4-İtiraz nedeniyle taraflara yapılacak tebligat ve posta giderleri de eklenerek oluşan toplam masrafın itiraz edenden tahsili ile HAZİNEYE İRAD KAYDINA,

Dair, kararın taraflara tebliğinden itibaren 7 gün içerisinde Sakarya 2. Sulh Ceza Hâkimliğine İTİRAZ yolu açık olmak üzere dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda karar verildi."

III. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK

6. İdari ve adli yargı yerinde davacı olan K. T. L. S. S. L. Ş., idari yargı yerinde 07/07/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı idari para cezasının hukuka uygun bulunarak davanın reddine, adli yargı yerinde ise aynı cezanın orantısız olduğu gerekçesiyle 27.037 TL olarak düzeltilmesine karar verildiğini, her iki kararın da kesinleşmesi nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin imkânsız hale geldiğini ve uygulamada tereddüt doğduğunu ileri sürerek, ortaya çıkan hüküm uyuşmazlığının Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı tarafından yapılacak esastan inceleme neticesinde 07/07/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı idari işlemin tümden iptal edilmesi suretiyle giderilmesi talebinde bulunmuştur.

7. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

IV. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

8. Danıştay Başsavcısı, adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğu ve idari yargı yeri kararının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin uygun olacağı yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"HUKUKİ SÜREÇ :

Dava 1: Kişisel Verileri Koruma Kurumunun 07/07/2022 tarihli ve 2022-662 sayılı kararı ile davacı şirkete verilen 100.000 TL idari para cezasının iptaline karar verilmesi istemi ile Sakarya 1. Sulh Ceza Hakimliğinde açılan dava neticesinde anılan Mahkemenin 08/03/2023 tarihli ve Değişik İş No: 2022/6842 D. İş. K:2022/6842 sayılı kararı ile; el geometrisinin biometrik veri olduğu hususu açık olmakla birlikte kurumca verilen cevap eklerinin incelenmesinden, kuruma başvuran şikayetçinin 07/10/2020 günlü kişisel bilgilerinin silinmesini içeren e-mail başvurusuna 12/10/2020 tarihinde olumlu cevap verildiği, biometrik veri kategorisinde verilen el geometrilerinin 6698 sayılı Kanunun 6. maddesinde aranan şartlar olmadan kaydedildiği, bu hususta düzenlenen 07/07/2022 tarihli ve 2022-662 karar sayılı rapor ile dosyadaki diğer delillerin bulunduğunun sabit olduğu, 6698 sayılı Kanunun 6. maddesinde aranan şartlar olarak kaydedildiği, aynı Kanunun 18/1-b maddesi uyarınca alt sınırdan uzaklaşılarak ceza verildiği, ceza tatbikinde alt sınırdan uzaklaşılmasının gerekçesi net olarak anlaşılmamakla birlikte, davacı hakkında uygulanan ceza miktarının eylem tarihi olan 2020 yılı yeniden değerleme oranına göre alt sınır olan 27.037 TL olarak düzeltilmesi gerektiği gerekçesi ile davacının itirazının kısmen kabulüne, kısmen reddine, Kişisel Verileri Koruma Kurumunun 07/07/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı idarî para cezası tutanağındaki ceza miktarının 100.000 TL yerine 27.037 TL olarak düzeltilmesine karar verilmiş, bu karara yapılan itiraz Sakarya 2. Sulh Ceza Hakimliğince reddedilerek karar kesinleşmiştir.

Dava 2 :

Davacı şirketin 6698 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na aykırı olarak kişisel verileri işlediğinden ve anılan Kanun'un 12. maddesinin 1. fıkrasında yer alan yükümlülüğe aykırı davrandığından bahisle Kişisel Verileri Koruma Kanunu'nun 18. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi uyarınca 100.000 TL idari para cezası uygulanmasına, giriş çıkış amacıyla biyometrik veri niteliğinde özel nitelikli kişisel veri işlenmesi uygulamasının Kanun'un 15. maddesinin 7. fıkrası kapsamında durdurulmasına, veri sorumlusu tarafından bugüne kadar işlenen ve muhafaza edilen "el geometrisi" ile ilgili verilerin Kanun'un 7. maddesi ile Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak ivedilikle yok edilmesi, eğer ilgili özel nitelikli verilerin üçüncü kişilere aktarılması söz konusu ise yok etmeye yönelik işlemlerin bu verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere ivedilikle bildirilmesinin sağlanması hususunda veri sorumlusu olarak talimatlandırılmasına ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 07/07/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı kararının iptali istemiyle idarî yargıda açılan davada, Ankara 20. İdare Mahkemesinin 16/11/2023 tarihli ve E:2023/495, K:2023/1523 sayılı kararı ile; bir verinin biyometrik veri kapsamında değerlendirilebilmesi için o verinin sadece o kişiyi tanımlayabilme ya da doğrulayabilme özelliğine sahip olmasının kriter olarak arandığı,

olayda spor salonu abonelerinin salona giriş denetimlerinde el geometrisi bilgilerinin işlendiği, bu kapsamda davacı şirket tarafından kullanılan cihaz aracılığıyla el ve parmakların analizinin yapıldığı, ilgili kişi ile eşleşmeye ilişkin yanılma oranının çok düşük olduğu, el geometrisi çıkarılması yönteminin kişinin fizyolojik özelliği aracılığıyla gerçekleştirilen ve otomatik şekilde doğrulanabilen bir kimlik denetleme yöntemi olduğu dikkate alındığında el geometrisinin biyometrik veri olarak kabul edilmesi gerektiği, bu kapsamda özel nitelikli kişisel veri niteliğini haiz olan biyometrik verinin işlenmesinin ancak ilgilinin açık rızasının bulunması veya kanunlar tarafından açıkça öngörülmesi hâlinde mümkün olacağı, davacı şirketin 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesine aykırı olarak şikayetçinin ve spor salonunun diğer üyelerinin özel nitelikli kişisel veri niteliğindeki biyometrik verilerini açık rıza bulunmaksızın işlemek suretiyle veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediği, dolayısıyla hakkında tesis edilen işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Bu karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulması sonucunda Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdarî Dava Dairesinin 16/04/2024 tarihli ve E:2024/1466, K:2024/2095 sayılı kararı ile istinaf isteminin temyiz yolu kapalı olmak üzere kesin olarak reddine karar verilmek suretiyle karar kesinleşmiştir.

Farklı yargı yerlerinde açılmış olan bu davaların tarafı olan Kamptis Fit Life Spor Salonu Limited Şirketi vekili tarafından, söz konusu kararların birbirleriyle çeliştiği ileri sürülerek hüküm uyuşmazlığının giderilmesi istenilmiştir.

USÛLE İLİŞKİN İNCELEME :

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinde; adlî ve idarî yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edileceği, ilgili kişi veya makamın Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini isteyebileceği kurala bağlanmıştır.

Bu kanunî düzenlemeye göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için;

a) Uyuşmazlık bulunduğu ileri sürülen hükümlerin, adlî ve idarî yargı mercilerince verilmesi,

b) Konusu, sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Davaların esasının hükme bağlanmış bulunması,

e)Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması

şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden, ortada adlî ve idarî yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararların bulunduğu, davanın konusu, sebebi ve taraflarının aynı olduğu, her iki davada da uyuşmazlığın esasının hükme bağlandığı, idarî yargıda idarî para cezasına karşı açılan davanın reddedilmesine karşın, adlî yargıda cezanın kısmen iptal edildiği anlaşılmakta olup, adlî ve idarî yargı mercilerinin kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğu sonucuna varılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT :

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı, kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemektir." 2. maddesinde, "Bu Kanun hükümleri, kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanır." 6. maddesinde, "(1) Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veridir.

(2) Özel nitelikli kişisel verilerin, ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasaktır.

(4) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır." 12. maddesinde, "(1) Veri sorumlusu; a) Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek, b) Kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek, c) Kişisel verilerin muhafazasını sağlamak, amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almak zorundadır. ...", 15. maddesinde, "(1) Kurul, şikâyet üzerine veya ihlal iddiasını öğrenmesi durumunda re'sen, görev alanına giren konularda gerekli incelemeyi yapar. ..., "Kabahatler" başlıklı 18. maddesinde, "(1) Bu Kanunun; ... b) 12 nci maddesinde öngörülen veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında 15.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası verilir. ..." hükmü yer almıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 6. maddesine göre özel nitelikli kişisel veri olan biyometrik verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasak olup, anılan Kanunun 12. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca veri sorumlusu kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemekle yükümlüdür.

Davacı şirket tarafından işletilen spor salonuna giriş yapabilmesi için şikayetçinin el geometrisi bilgisi çıkarılmak suretiyle veri sorumlusu olan şirket tarafından şikayetçinin rızası olmaksızın özel nitelikli bu kişisel verinin işlendiği dosyanın incelenmesinden anlaşılmaktadır.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun "Kabahatler" başlıklı 18. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde 12. maddede öngörülen veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyenler

hakkında 15.000 Türk Lirasından 1.000.000 Türk Lirasına kadar idari para cezası verileceği kurala bağlandığından, veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyenlere (her yıl yeniden değerleme oranına göre yapılacak artışlar saklı kalmak kaydıyla) en az 15.000 TL, en çok 1.000.000 TL idari para cezası verilebileceği açıktır.

Kabahatler Kanununun 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasında idari para cezasının kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle belirlendiği durumlarda idari para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumunun birlikte göz önünde bulundurulacağı belirtildiğinden, kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu göz önünde bulundurulmak suretiyle idarî para cezası miktarı belirlenerek fiil ile yaptırım arasında âdil denge sağlanması gerekmektedir.

Kişisel Verileri Koruma Kurumunun internet sitesinde ilgilinin açık rızası olmaksızın el geometrisi bilgisinin işlenemeyeceği hususunda evvelce iki ayrı Kurul kararı özeti yayımlanarak kamuoyu ve sektörün bilgilendirildiği gözetilerek ve şikayetçinin yanı sıra spor salonuna abone olanların tamamının kişisel verilerini rızaları olmadan işlemek suretiyle veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmeme kabahatini birden çok kişiye karşı işleyen davacının kusurunun ağırlığı ve ekonomik durumu göz önünde bulundurulmak suretiyle yeniden değerleme oranına göre 27.037 TL olan alt sınırdan ayrılınarak üst sınırın onda birinden daha az olan 100.000 TL idari para cezası verilmesine ilişkin işlemde ölçülülük ilkesine aykırılık bulunmamaktadır.

Bu itibarla, 6698 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kanununa aykırı olarak kişisel veriler ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmek suretiyle anılan Kanunun 12. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan yükümlülüğe aykırı davranıldığından bahisle, 18. maddenin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi uyarınca 100.000 TL idarî para cezası uygulanmasına ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulu kararının bu kısmında hukuka aykırılık bulunmadığına ilişkin olarak İdare Mahkemesince verilen kararın benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesi gerekmektedir.

SONUÇ :

1 - 100.000 TL idarî para cezası verilmesine ilişkin işlem yönünden Sakarya 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 08/03/2023 tarihli ve Değişik İş No: 2022/6842 sayılı kararı ile Ankara 20. İdare Mahkemesinin 16/11/2023 tarihli ve E:2023/495, K:2023/1523 sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna;

2 - Sakarya 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 08/03/2023 tarihli ve Değişik İş No: 2022/6842 D.İş. K:2022/6842 sayılı kararın kaldırılmasına;

3 - Ankara 20. İdare Mahkemesinin 16/11/2023 tarihli ve E:2023/495, K:2023/1523 sayılı kararının 100.000 TL idarî para cezası verilmesi işleminde hukuka aykırılık bulunmadığına ilişkin kısmının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir."

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

9. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğu ve idari yargı yeri kararının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin uygun olacağı yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"HÜKÜMLERİN İNCELENMESİ:

Davacı tarafından, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 18. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca Kişisel Verileri Koruma Kurulunun (Kurul) 07.07.2022 tarihli ve 2022/662 sayılı kararıyla verilen 100.000,00b idari para cezasının iptali istemiyle açılan davada; Sakarya 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin başlıkta belirtilen kararıyla, ceza tatbikinde alt sınırdan uzaklaşılmasının gerekçesi net olarak anlaşılamamakla birlikte, davacı hakkında uygulanan ceza miktarının eylem tarihine göre alt sınır olan 27.037,00 TL olarak düzeltilmesi gerektiği gerekçesiyle itirazın kısmen kabulüyle Kurulun 07.07.2022 tarihli ve 2022/662 sayılı idari para cezası tutanağındaki ceza miktarının 27.037,00 TL olarak düzeltilmesine karar verildiği, anılan kararın kanun yolundan geçerek kesinleştiği anlaşılmıştır.

Diğer taraftan, davacı tarafından aynı istemle idari yargıda açılan davada; Ankara 20. İdare Mahkemesinin başlıkta belirtilen kararıyla, eyleme konu el geometrisinin biyometrik veri olarak kabul edilmesi gerektiği, bu kapsamda özel nitelikli kişisel veri niteliğini haiz olan biyometrik verinin işlenmesi suretiyle veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi dolayısıyla tesis edilen işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği, anılan kararın kanun yolundan geçerek kesinleştiği anlaşılmıştır.

Davacı vekilince Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilen 16.05.2024 tarihli dilekçeyle, Sakarya 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 08.03.2023 tarihli ve 2022/6842 Değişik İş sayılı kararı ile Ankara 20. İdare Mahkemesinin 16.11.2023 tarihli ve 2023/495 E., 2023/1523 K. sayılı kararından hangisinin uygulanacağı konusunda tereddüt doğduğundan ve hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hâle geldiğinden bahisle hüküm uyuşmazlığının iki mahkeme kararının da kaldırılması suretiyle giderilmesi talebinde bulunulmuştur.

MEVZUAT YÖNÜNDEN İNCELEME:

İdari ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinin birinci fıkrasına göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için; uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi, konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması, her iki kararın da kesinleşmiş olması, kararlarda davanın esasının hükme bağlanması, kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine

getirilmesinin olanaksız bulunması ve bu koşulların birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinde; ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kanun yollarına başvurularak şeklen kesinleşmiş; taraflarından en az birinin aynı olduğu kararların bulunduğu ve tüm kararlarda da davanın esasının hükme bağlandığı ve kanun yollarının tüketildiği anlaşılmıştır.

Hüküm uyuşmazlığına konu Sakarya 1. Sulh Ceza Hâkimliği kararında, belirlenen cezanın alt sınırdan uzaklaşılmasını gerektirecek bir husus olmadığı gerekçesiyle itirazın kısmen kabulüyle ceza miktarının 27.037,00 TL olarak düzeltilmesine karar verilmesine karşın, Ankara 20. İdare Mahkemesi kararında, söz konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği anlaşılmakla, iki karar arasında, kesinleşen ceza miktarı itibarıyla oluşan çelişki nedeni ile hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hâle geldiği, bu duruma göre, söz konusu adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğu kabul edilmelidir.

Dava dosyalarının incelenmesinden; davaya konu Kurul kararında, "Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanlığının internet sitesinde ilgilinin açık rızası olmaksızın el geometrisi bilgisinin işlenemeyeceği hususunda daha önce iki ayrı Kurul kararı özeti yayınlanarak kamuoyu ve sektörün bilgilendirildiği, şikâyetçinin yanı sıra spor salonuna abone olanların tamamının kişisel verilerini rızaları olmaksızın işlemek suretiyle veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeme kabahatini birden çok kişiye karşı işleyen davacının kusurunun ağırlığı ve ekonomik durumu," gibi hususların alt sınırdan uzaklaşma gerekçesi olarak belirtildiği anlaşıldığından, Sakarya 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin, Kurul kararında ceza tatbikinde alt sınırdan uzaklaşılmasının gerekçesi net olarak anlaşılamadığı ve cezanın belirlenmesinde alt sınırdan uzaklaşılmasını gerektirecek bir durum olmadığı yönündeki gerekçesinin hukuka aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla, 6698 sayılı Kanun'a aykırı olarak kişisel verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmek suretiyle Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülüğe aykırı davranıldığından bahisle Kanun'un 18. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca 100.000,00₺ idari para cezası uygulanmasına ilişkin Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptali istemiyle açılan davanın reddi yönünde verilen kararın hukuka uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

SONUÇ:

1) Sakarya 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 08.03.2023 tarihli ve 2022/6842 Değişik İş sayılı kararı ile Ankara 20. İdare Mahkemesinin 16.11.2023 tarihli ve 2023/495 E., 2023/1523 K. sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğunun kabulüne,

2) Sakarya 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 08.03.2023 tarihli ve 2022/6842 Değişik İş sayılı kararının kaldırılmasına;

3) Ankara 20. İdare Mahkemesinin 16.11.2023 tarihli ve 2023/495 E., 2023/1523 K. sayılı kararının, idari para cezası verilmesi işleminde hukuka aykırılık bulunmadığına ilişkin kısmının benimsenmesine,

Karar verilmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin mümkün olduğu düşünülmektedir.

Gereği takdirlerinize sunulur."

V. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

10. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun *"Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"(1) Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veridir.

(2) (Mülga:2/3/2024-7499/33 md.)

(3) (Değişik:2/3/2024-7499/33 md.) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yasaktır. Ancak bu verilerin işlenmesi;

a) İlgili kişinin açık rızasının olması,

b) Kanunlarda açıkça öngörülmesi,

c) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin, kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması,

ç) İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması,

d) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması,

e) Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması,

f) İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması,

g) Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması,

halinde mümkündür.

(4) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır."

11. 6698 sayılı Kanun'un *"Veri güvenliğine ilişkin yükümlülükler"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"(1) Veri sorumlusu;

a) Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek,

b) Kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek,

c) Kişisel verilerin muhafazasını sağlamak,

amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almak zorundadır.

(2) Veri sorumlusu, kişisel verilerin kendi adına başka bir gerçek veya tüzel kişi tarafından işlenmesi hâlinde, birinci fıkrada belirtilen tedbirlerin alınması hususunda bu kişilerle birlikte müştereken sorumludur.

(3) Veri sorumlusu, kendi kurum veya kuruluşunda, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasını sağlamak amacıyla gerekli denetimleri yapmak veya yaptırmak zorundadır.

(4) Veri sorumluları ile veri işleyen kişiler, öğrendikleri kişisel verileri bu Kanun hükümlerine aykırı olarak başkasına açıklayamaz ve işleme amacı dışında kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder.

(5) İşlenen kişisel verilerin kanuni olmayan yollarla başkaları tarafından elde edilmesi hâlinde, veri sorumlusu bu durumu en kısa sürede ilgilisine ve Kurula bildirir. Kurul, gerekmesi hâlinde bu durumu, kendi internet sitesinde ya da uygun göreceği başka bir yöntemle ilan edebilir."

12. 6698 sayılı Kanun'un *"Kabahatler"* başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun;

a) 10 uncu maddesinde öngörülen aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 5.000 Türk lirasından 100.000 Türk lirasına kadar,

b) 12 nci maddesinde öngörülen veri güvenliğine ilişkin yükünlülükleri yerine getirmeyenler hakkında 15.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,

c) 15 inci maddesi uyarınca Kurul tarafından verilen kararları yerine getirmeyenler hakkında 25.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,

ç) 16 ncı maddesinde öngörülen Veri Sorumluları Siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket edenler hakkında 20.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,

d) (Ek:2/3/2024-7499/35 md.) 9 uncu maddenin beşinci fıkrasında öngörülen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 50.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,

idari para cezası verilir.

(2) (Değişik:2/3/2024-7499/35 md.) Birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde öngörülen idari para cezaları veri sorumlusu, (d) bendinde öngörülen idari para cezası veri sorumlusu veya veri işleyen gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında uygulanır

(3) (Ek:2/3/2024-7499/35 md.) Kurulca verilen idari para cezalarına karşı, idare mahkemelerinde dava açılabilir.

(4) Birinci fıkrada sayılan eylemlerin kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları bünyesinde işlenmesi hâlinde, Kurulun yapacağı bildirim üzerine, ilgili kamu kurum ve kuruluşunda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında görev yapanlar hakkında disiplin hükümlerine göre işlem yapılır ve sonucu Kurula bildirilir."

13. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"(2) İdarî para cezası, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, idarî para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulur."

VI. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 22/09/2025 tarihli toplantısında, dosyanın usul yönünden incelenmesi sonunda;

15. 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesi hükmüne göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için: uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi, konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması, her iki kararın da kesinleşmiş olması, kararlarda davanın esasının hükme bağlanması, kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesinin arandığını;

16. Bu madde kapsamında, hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden; ortada, adli ve idari yargı yerlerince davanın esası hakkında verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu; davaların konu ve sebeplerinin yanında, taraflarının da aynı olduğunu;

17. Konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığının incelenmesinden; uyuşmazlığın, Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 07/07/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı kararı ile davacı şirkete 6698 sayılı Kanun'un 18. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi uyarınca 100.000 TL idari para cezası uygulanmasına; ayrıca giriş-çıkış kontrolünde el geometrisi verisi işlenmesi uygulamasının durdurulmasına ve mevcut "el geometrisi" verilerinin silinmesi/yok edilmesine yönelik talimatlara ilişkin işlemden kaynaklandığı; bu işleme karşı davacı K. F. L. S. S. L. Ş. tarafından Kişisel Verileri Koruma Kurulu

Başkanlığına karşı Davalı idarenin 07/07/2022 tarihli, 2022/662 sayılı kararının iptali istemiyle idari yargıda dava açılırken, davalı idarenin 07/07/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı idari yaptırım kararının kaldırılmasına ve 100.000 TL' lik idari para cezasının iptal edilmesi istemiyle adli yargıda dava açıldığının görüldüğünü;

18. Olayda her iki davanın sebebi, spor salonu üyelerinin tesise girişlerinde el geometrisi bilgilerinin alınması suretiyle özel nitelikli kişisel veri niteliğindeki biyometrik verinin ilgililerin açık rızası olmaksızın işlenip işlenmediği ve bu fiil nedeniyle 6698 sayılı Kanun'un 12. maddesindeki veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerin ihlal edilip edilmediği olgusuna dayanmaktadır. Bir taraf, söz konusu faaliyetin hukuka uygun olarak yapıldığı iddiası ile idari para cezasını gerektirmeyeceği iddia ve savunmasında bulunurken; diğer taraf, tam aksine, yapılan faaliyetin hukuka aykırı olduğundan idari para cezasını gerektirdiği iddia ve savunmasında olduğundan, her iki dava sebebi, yani maddi vakıaların aynı olduğunu;

19. Dava konularına gelince; idari yargıda davanın konusu, davalı idarenin 07/07/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı kararının iptali, adli yargıda da davalı idarenin 07/07/2022 tarihli ve 2022/662 sayılı idari yaptırım kararının kaldırılmasına ilişkin olup, hüküm uyuşmazlığı bulunduğu iddia edilen kararlar arasında dava konularının da aynı olduğunu;

20. Kararlardan işin esasının hükme bağlanmasının incelenmesinden; Ankara 20. İdare Mahkemesince 6698 sayılı Kanun'un 6. ve 12. maddelerine aykırılık bulunduğu kabul edilerek Kurul işleminin (idarî para cezası yönü dahil) hukuka uygun bulunduğu gerekçesiyle davanın esastan reddine; Sakarya 1. Sulh Ceza Hakimliğince ise Kabahatler Kanunu'nun 17. maddesi uyarınca alt-üst sınırlar ve gerekçelendirme ölçütleri gözetilerek ceza miktarının 27.037 TL olarak düzeltilmesine dair esasa ilişkin karar verildiği; her iki kararın da kanun yollarından geçerek kesinleştiği, böylelikle işin esasının her iki yargı yerinde de hükme bağlandığının anlaşıldığını;

21. Hüküm uyuşmazlığının kabul edilebilmesi için öngörülen bir diğer husus ise; kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunmasıdır. İdari yargı yerinde aynı fiil nedeniyle uygulanan 100.000 TL idarî para cezasının hukuka uygun olduğu kabul edilirken, adli yargı yerinde aynı cezanın 27.037 TL olarak uygulanması gerektiğine karar verilmiştir. Aynı idarî para cezasına ilişkin olarak farklı tutarlarda icra edilmesi sonucunu doğuran bu çelişki, hakkın (cezanın) yerine getirilmesini fiilen olanaksız kılmaktadır. Bu nedenle, adli ve idari yargı mercilerinin anılan kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunu belirterek:

"1- Ankara 20. İdare Mahkemesi ile Sakarya 1. Sulh Ceza Hakimliğinin kararları arasında, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna,

2- 2247 sayılı Kanun'un 25. maddesi hükümleri uyarınca;

a. İdari Yargılama Usulü Kanunu gözetilerek Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe ve eklerinin 30 gün içinde cevap verilmek üzere karşı taraf Kişisel Verileri Koruma Kurulu Başkanlığı'na bildirilmesi, verilen cevabın başvuran davacıya tebliği suretiyle dosyanın tekemmülünün sağlanmasına,

b. Usulü işlemler tamamlandıktan ve esas hakkındaki rapor yazıldıktan sonra Başkanlıkça belirlenecek tarihte işin esasının görüşülmesine," oy birliği ile karar vermiştir.

22. Bunun üzerine Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe karşı tarafa tebliğ edilmiş; yasal süresi içerisinde Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanlığı vekilince verilen cevap dilekçesinde; adli ve idari yargı mercilerince davacıya uygulanan idari yaptırımın esastan hukuka uygun bulunduğu, uyuşmazlığın yalnızca ceza miktarına ilişkin olduğu, davacının işlediği el geometrisi bilgisinin otomatik doğrulanabilen biyometrik veri niteliğinde olup özel nitelikli kişisel veri olduğu, ihlalin niteliği ile etkilenen kişi sayısı dikkate alınarak idari para cezasında alt sınırdan uzaklaşılmasının Kurul kararında somut gerekçelere dayandırıldığı; bu nedenle Sakarya 1. Sulh Ceza Hakimliğinin ceza miktarını düzelten kararının hukuka aykırı, Ankara 20. İdare Mahkemesinin kararının ise usul ve esas bakımından hukuka uygun olduğu savunularak, Sakarya 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin kararının kaldırılmasına ve Ankara 20. İdare Mahkemesinin kararının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesi talep edilmiştir.

B. Esasın İncelenmesi

23. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN ve Yüksel NAVDAR'ın katılımlarıyla yapılan 13/04/2026 tarihli toplantısında:

24. Başvuru dilekçesi ve ekleri, uyuşmazlığa konu edilen kararlara ilişkin dava dosyaları, ilgili Başsavcıların düşünce yazıları, dayanılan Kanun kuralları, taraflarca verilen dilekçe ve ekleri ile Raportör-Hakim Süleyman ARIDURU'nun hazırladığı rapor okunup incelendikten ve ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın yazılı düşünceler doğrultusundaki açıklamaları alındıktan sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

25. Hüküm uyuşmazlığına ilişkin olay, spor salonu işletmecisi olarak faaliyet gösteren K. F. L. S. S. L. Ş. 'ye, 07/07/2022 tarihinde, abonelerin el geometrisi niteliğindeki biyometrik verilerini açık rıza olmaksızın işlediğinden bahisle 100.000 TL idari para cezası uygulanmasından kaynaklanmaktadır.

26. Davacı K. F. L. S. S. L. Ş., 100.000 TL idari para cezasının dayanağı Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 07/07/2022 tarih ve 2022/662 sayılı işleminin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır. Yukarıda ayrıntılı olarak yazıldığı üzere, Ankara 20. İdare Mahkemesinde yapılan yargılama sonucu idari işlemin hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.

27. Öte yandan, davacı K. F. L. S. S. L. Ş. tarafından, aynı idari yaptırım kararının ve idari para cezasının kaldırılması amacıyla adli yargı yerinde itiraz yoluna başvurulmuş; Sakarya 1. Sulh Ceza Hakimliği idari para cezasının 27.037 TL olarak düzeltilmesine karar vermiş, davalı idare vekilinin karara itiraz etmesi üzerine Sakarya 2. Sulh Ceza Hakimliği 07/04/2023 tarih ve D.İş.2023/1821 sayılı kararı ile davalı vekilinin itiraz başvurusunun reddine kesin olarak karar vermiştir.

28. Konuya ilişkin mevzuat kapsamında, Kişisel Verileri Koruma Kurumuna yapılan şikayet üzerine başlatılan incelemede, K. F. L. S. S. L. Ş. tarafından işletilen spor salonuna girişlerde abonelerin kimlik doğrulaması amacıyla kullanılan cihazın el geometrisi verilerini işlediği, el geometrisinin biyometrik veri niteliğinde olduğu ve bu özel nitelikli verilerin ilgililerin açık rızası olmaksızın işlendiği anlaşılmaktadır. Taraflar arasında, salona girişlerde söz konusu cihazın kullanıldığı ve bu işlemin açık rıza alınmaksızın yapıldığı konusunda herhangi bir çekişme bulunmamaktadır.

29. Buna karşılık, idari yargıda davacı adli yargıda itiraz eden konumunda olan şirket, kullanılan cihazın el geometrisini kaydettiğini ancak bu verinin özel nitelikli kişisel veri sayılmayacağını, parmak izi gibi kişiden kişiye değişmez bir özellik taşımadığını ve kimlik doğrulama amacıyla şifreyle birlikte bir bütün olarak kullanıldığını iddia etmiştir.

30. Bu bakımdan, el geometrisi verisinin işlenmesinin 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 6. maddesi kapsamında özel nitelikli kişisel verilerin (biyometrik verilerin) açık rıza olmaksızın işlenmesi yasağının ve aynı Kanun'un 12. maddesindeki veri güvenliği yükümlülüklerinin ihlali sayılıp sayılamayacağı ile uygulanan idari yaptırımın alt sınırdan uzaklaşılarak belirlenmesinin hukuka uygunluğu yönünden değerlendirilmesi gerekmektedir.

31. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 6. maddesindeki düzenleme ile, biyometrik verilerin özel nitelikli kişisel veri olduğu ve ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesinin yasak olduğu açıkça kurala bağlanmış olmakla birlikte; aynı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrası uyarınca da veri sorumlusunun kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemekle yükümlü olduğu sabittir. Olayda spor salonu abonelerinin salona giriş denetimlerinde el geometrisi bilgilerinin işlendiği ve bu işlemin otomatik şekilde doğrulanabilen biyometrik bir veri olduğu Mahkemece de tespit edilmiştir.

32. Şirkete uygulanan 100.000 TL idari para cezasının Kabahatler Kanunu ve 6698 sayılı Kanun kapsamında ölçülü olup olmadığı hususuna gelince: 6698 sayılı Kanun'un 18. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, 12. maddedeki veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında idari para cezası verileceği öngörülmüş olup, eylem tarihindeki yeniden değerleme oranına göre bu cezanın alt sınırı 27.037 TL'dir. Somut uyuşmazlığa bakıldığında, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca idari para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumunun birlikte göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

33. Bu durumda Kurul tarafından uygulanan idari para cezasının miktarının belirlenmesinde, eylemin niteliği ve ihlalin boyutu dikkate alınarak alt sınırdan ayrılınmasının gerekçeli ve hukuka uygun olup olmadığının tespiti gerektiği açıktır.

34. Söz konusu ihlale ilişkin olarak, Kişisel Verileri Koruma Kurumunun internet sitesinde ilgilinin açık rızası olmaksızın el geometrisi bilgisinin işlenemeyeceği hususunda evvelce iki ayrı Kurul kararı özeti yayımlanarak kamuoyu ve sektörün bilgilendirildiği gözetildiğinde; şikayetçinin yanı sıra spor salonuna abone olanların tamamının kişisel verilerini rızaları olmadan işlemek suretiyle veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmeme kabahatini birden çok kişiye karşı işleyen davacının kusurunun ağırlığı ortadadır. Dolayısıyla idarenin alt sınırdan uzaklaşma gerekçesinin somut olayda mevcut olduğu görülmektedir.

35. Olayda: Kurul Kararında da alt sınırdan uzaklaşma gerekçesi olarak bu hususların (kusurun ağırlığı, ihlale maruz kalan kişi sayısı vb.) belirtildiği anlaşıldığından, ceza tatbikinde alt sınırdan uzaklaşılmasının gerekçesinin net anlaşılamadığı ve cezanın belirlenmesinde alt sınırdan uzaklaşılmasını gerektirecek bir durum olmadığı yönündeki Sakarya 1. Sulh Ceza Hakimliği gerekçesinin hukuka uygun olmadığı görülmektedir.

36. Bu itibarla; 6698 sayılı Kanun'a aykırı olarak kişisel verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmek suretiyle anılan Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülüğe aykırı davranıldığından bahisle, Kanun'un 18. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca 100.000 TL idari para cezası uygulanmasına ilişkin Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmakla, dava konusu işlemin iptali istemiyle açılan davanın reddi yolunda verilen Ankara 20. İdare Mahkemesi kararının hukuka uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

37. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Sakarya 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 08/03/2023 tarih ve D.İş.2022/6842 sayılı kararının kaldırılmasına; Ankara 20. İdare Mahkemesinin 16/11/2023 tarih ve E.2023/495, K.2023/1523 sayılı kararının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmiştir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Sakarya 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 08/03/2023 tarih ve D.İş.2022/6842 sayılı kararının KALDIRILMASINA,

B. Ankara 20. İdare Mahkemesinin 16/11/2023 tarih ve E.2023/495, K.2023/1523 sayılı KARARININ KABULÜNE,

C. Bu suretle HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE,

13/04/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan GÜLEÇ	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR
	Üye	Üye	Üye
	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN	Yüksel NAVDAR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/228
KARAR NO : 2026/82
KARAR TR : 16/02/2026

ÖZET: Her iki yargı kolunda da davacı olan A. M. A. İ. T. A. nin yıllık mali bilançosu toplam 200.000.000 TL'yi aşmasına rağmen veri sorumlusu siciline kayıt yaptırmayarak 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun'un 18. maddesi uyarınca Kişisel Verileri Koruma Kurulunun (Kurul) 14/10/2022 tarihli ve 2022/1101 sayılı kararı ile 850.000 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davalar arasında var olduğu tespit edilen hüküm uyuşmazlığının, davacının veri sorumlusu siciline kayıt yaptırmayarak mevzuatta belirlenen yükümlülüğe aykırı hareket ettiğinin açık olduğu, dolayısıyla para cezası takdir edilirken hakkaniyet ölçütünün kullanılmasında hukuka aykırılığın bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddi yönünde idari yargı yerinde verilen kararın BENİMSENEREK, adli yargı yerinde verilen kısmen kabul, kısmen ret kararının KALDIRILMASI suretiyle HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİ hk.

K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesini İsteyen (Adli Yargıda Davalı) : Kişisel Verileri Koruma Kurumu
Vekili : Av. A. N. E.
Karşı Taraf (Davacı) : A. M. A. İ. T. A.
Vekili : Av. Ç. Ü.

I. ADLİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

1. Ana faaliyet alanı araç alım satım servis ve kiralama olan davacı A. M. A. İ. T. A. Ş.nin finans dengesinin 2019 yılındaki ani döviz artışı ve otomotiv sektöründeki daralması sonucu bozulduğu ve konkordato başvurusunda bulunulduğu; Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesince 22/07/2019 tarihinde konkordato geçici mühlet kararı verildiği ve 17/12/2019 tarihinde konkordato kesin mühletine hükmedildiği, konkordato projesinin Ankara Asliye Ticaret Mahkemesince 06/08/2021 tarihli kararı ile tasdik edildiği, tasfiye tedbirlerini almakla görevli olarak 06/08/2022 tarihi itibariyle davacı şirkete kayyım atandığı; davacı şirketin konkordato tasdik kararının Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 23. Dairesince 20/01/2022 tarihinde reddedildiği, borçların ödenmesi konusunda konkordato sürecinde özellikle bankalarla yaptığı anlaşmaların devamı ve bağlayıcılığı hususunda alacaklıları ile uzlaşması sebebi ile davacı şirketin temyiz yoluna başvurmayarak konkordato sürecinden 25/01/2022 tarihinde çıktığı; Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 14/10/2022 tarih ve 2022/1101 sayılı kararı ile 6698 sayılı Kanun Kapsamında Veri Sorumlusu sıfatı ile Veri Sorumluları siciline kayıt yükümlülüğünü yerine getirmediğinden bahisle 850.000 TL tutarında idari para cezası uygulandığı; davacı şirket vekili bu kararda davacı şirket ile hiçbir ilgisi olmayan 3. bir şirket bilgi ve belgelerine dayanılmış olması nedeniyle idari para cezasının iptal edilmesi gerektiğini, idari para cezasının hukuki dayanağının 6698 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kanunu'nun 18. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendinde yer alan veri sunumları siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırılık olduğunu, Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 11/03/2021 tarihli ve 2021/238 sayılı kararı ile Verbis olarak veri sorumluları siciline kayıt yükümlülüğünün 31/12/2021 tarihine kadar tamamlanmasının öngörüldüğünü; davacı şirketin kanundaki yükümlülüğünü 30/09/2020 tarihinde ilgili kuruma başvuruda bulunarak yerine getirdiğini; kurulun davacı şirketin esasen yükümlülüklerini yerine getirme çabası içerisinde olduğunu kabul ettiğini, ancak yine de cezaya hükmettiğini, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. maddesinde ifade edilen " ... Ekonomik durumu" ifadesinin güncel durumdan başka şekilde uygulanmasının mümkün olmadığı nedeniyle iptalinin gerektiğinin, davacı şirkete verilen cezada neden alt sınırdan ceza verilmediğinin belirtilmediğini, hangi algoritmalara yer verildiğinin anlaşılamadığı ileri sürülerek, 14/10/2022 tarih ve E.2022/1101 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kurulu kararı ile verilen idari para cezasının iptaline karar verilmesinin aksi kanaat hasıl olursa 5326 sayılı Kanun'un 28. maddesinin 9. fıkrası uyarınca ceza miktarında değişikliğe gidilerek cezanın en alt sınırındaki hüküm kurularak itirazlarının kabulünü talep ederek adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

2. **Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliği 15/05/2023 tarih ve D.İş No: 2023/105 sayılı kararı** ile, itirazın kısmen kabulüne, T.C. Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanlığı tarafından verilen 14/10/2022 tarih ve K.2022/1101 numaralı 850.000 TL tutarındaki İdari Yaptırım Kararının, 796.428 TL'lik kısım yönünden itirazın kabulü ile 796.428 TL tutarındaki idari yaptırım kararının kaldırılmasına, 53.572 TL'lik kısım yönünden ise başvurunun reddine, idari yaptırım miktarının 53.572 TL olarak belirlenmesine karar vermiş, bu karara karşı itiraz isteminde bulunulması üzerine Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği 22/06/2023 tarih ve D.İş No: 2023/5093 sayılı kararı ile itirazın reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...İlgili mevzuatın incelenmesinde;

6098 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun

Tanımlar başlıklı 3.maddesinin ç, d ve ı bentlerinde sırasıyla,

"İlgili kişi: Kişisel verisi işlenen gerçek kişiyi"

"Kişisel veri: Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi.

"Veri sorumlusu: Kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi ifade eder, "şeklinde,

Aynı kanunun ilgili kişinin hakları başlıklı 11.maddesinde;

1) Herkes, veri sorumlusuna başvurarak kendisiyle ilgili;

a) Kişisel veri işlenip işlenmediğini öğrenme, b) Kişisel verileri işlenmişse buna ilişkin bilgi talep etme, c) Kişisel verilerin işlenme amacını ve bunların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını öğrenme, ç) Yurt içinde veya yurt dışında kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişileri bilme, d) Kişisel verilerin eksik veya yanlış işlenmiş olması hâlinde bunların düzeltilmesini isteme, e) 7 nci maddede öngörülen şartlar çerçevesinde kişisel verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme... haklarına sahiptir.

Aynı kanunun 15.maddesinde;

(1) kurum, şikâyet üzerine veya ihlal iddiasını öğrenmesi durumunda resen, görev alanına giren konularda gerekli incelemeyi yapar.

(4) Şikâyet üzerine kurum, talebi inceleyerek ilgililere bir cevap verir. Şikâyet tarihinden itibaren altmış gün içinde cevap verilmezse talep reddedilmiş sayılır.

(5) Şikâyet üzerine veya resen yapılan inceleme sonucunda, ihlalin varlığının anlaşılması hâlinde kurum, tespit ettiği hukuka aykırılıkların veri sorumlusu tarafından giderilmesine karar vererek ilgililere tebliğ eder. Bu karar, tebliğden itibaren gecikmeksizin ve en geç otuz gün içinde yerine getirilir, "şeklinde,

"Aynı kanunun Veri Sorumluları Sicili" başlıklı 16.maddesinde;

- (1) Kurulun gözetiminde, Başkanlık tarafından kamuya açık olarak Veri

Sorumluları Sicili tutulur.

(2) Kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişiler, veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline kaydolmak zorundadır. Ancak, işlenen kişisel verinin niteliği, sayısı, veri işlemenin kanundan kaynaklanması veya üçüncü kişilere aktarılma durumu gibi Kurulca belirlenecek objektif kriterler göz önüne alınmak suretiyle, Kurul tarafından, Veri Sorumluları Siciline kayıt zorunluluğuna istisna getirilebilir." şeklinde,

Kabahatler başlıklı 18.maddesinde;

" (1) Bu Kanunun;

ç) 16 ncı maddesinde öngörülen Veri Sorumluları Siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket edenler hakkında 20.000 Türk lirasından 1.000.000 (2022 yılı yeniden değerleme oranına göre 53.572,00 TL ile 2.678.863,00 TL)Türk lirasına kadar, idari para cezası verilir.." şeklinde düzenlemenin bulunduğu,

5236 Sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17/2 maddesinde; "İdari para cezası, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, idari para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde "bulundurulacağı belirtilmiştir.

Yasal mevzuat hükümleri ile somut olayın değerlendirilmesi neticesinde, muteriz şirketin yıllık mali bilanço toplamı kriteri bakımından Sicile kayıt ve bildirim yapmakla yükümlü olmasına rağmen muteriz şirket, başvurusunu zamanında tamamlamayarak 6698 sayılı Kanun'un 16.maddesine aykırı hareket etmiş ve idari yaptırım uygulanmasına sebebiyet vermiştir. İdari yaptırım kararı uygulanması yerinde olmakla birlikte, muteriz şirketin sicile kayıt başvurusunu 30/09/2020 tarihinde gerçekleştirmiş olması, talep edenin kastının ağırlığı, fiilin haksızlık içeriği dikkate alındığında isnat edilen eylemin ağırlığı ile uygulanan idari para cezasının orantısız olduğu alt sınırdan uzaklaşılmasını gerektirecek bir neden bulunmadığı kanaatine varılmakla itirazın kısmen kabulü ile idari yaptırım miktarının 53.572,00 TL olarak uygulanmasına..."

II. İDARİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

3. Davacı şirket vekilince adli yargı yerinde açılan dava dilekçesindeki iddialar tekrar edilerek, Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 14/10/2022 tarih ve 2022/1101 sayılı kararın iptaline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

4. **Ankara 9. İdare Mahkemesi 06/09/2023 tarih ve E.2023/212, K.2023/1635 sayılı kararı** ile, davanın reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirket tarafından, 11.03.2021 tarihli ve 2021/238 sayılı Kurul kararında yer alan "yıllık bilanço toplamı" kriteri bakımından sicile kayıtla yükümlü olmasına rağmen 31.12.2021 tarihine kadar sicile kayıt başvurusunu yapmadığı ve bildirimini de tamamlamadığından bahisle 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 18. Maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi uyarınca 850.000,00-TL idari para cezasıyla tecziyesine ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanlığı'nın 14.10.2022 tarih ve 2022/1101 sayılı işleminin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 11.03.2021 tarih ve 2021/238 sayılı kararıyla yıllık mali bilançosu toplamı 200.000.000,00-TL'yi aşanların Veri Sorumlusu Siciline kayıt olmasının zorunlu olduğunun düzenlendiği, anılan kararda sicile kayıt için son tarihin 31.12.2021 tarihi olduğu, davalı şirketin yıllık mali bilançosu toplamı 200.000.000,00-TL'yi aşmasına rağmen Veri Sorumlusu Siciline kayıt başvurusunda bulunmadığı gibi söz konusu işlemleri de tamamlamadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, davalı şirketin 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanunun 16.maddesinde düzenlenen yükümlülüğe aykırı hareket ederek yıllık mali bilançosu toplamı 200.000.000,00-TL'yi aşmasına rağmen Veri Sorumlusu Siciline kayıt olmadığı anlaşılmış olup, dava konusu idari para cezasıyla tecziye edilmesine ilişkin işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Öte yandan, para cezasının belirlenmesinde bir algoritma kullanıldığı, bu algoritmanın ilgililere ilan edilmediği ve tamamen belirsiz olduğu, söz konusu algoritmaya dayanılarak para cezası miktarının belirlenemeyeceği ileri sürülmüş ise de, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanunun 16.maddesine aykırı davranışın aynı Kanunu'nun 18. maddesinin 1 numaralı fıkrasının (ç) bendi uyarınca 2022 yılı için 53.572,00-TL ila 2.678.863,00-TL arasında belirlenen tutarlarda idari para cezasıyla tecziye edileceğinin düzenlendiği, alt sınır ile üst sınır arasında ceza tayin edilirken davalı idarenin takdir yetkisinin bulunduğu, fakat bu takdir yetkisinin kamu yararına uygun, ölçülü ve orantılı olarak kullanılmasının zaruret arz ettiği, davalı idarece dosyaya sunulan algoritma bilgilendirmesinde, söz konusu algoritmanın cezalarda hakkaniyeti sağlamak amacıyla yıllık mali bilanço büyüklüklerine göre belirlenme yöntemini içerdiğinin bildirildiği, davalı idarece, para cezaları takdir edilirken bir hakkaniyet ölçütünün kullanılmasında herhangi bir hukuka aykırılığın bulunmadığı, yine bu ölçütün ilgililere duyurulmasının da zaruret arz etmediği, kaldı ki ilgililer tarafından dava açıldığında tayin edilen ceza miktarının hukuka uygun, orantılı ve ölçülü olup olmadığının mahkemelerce denetleneceği, uyuşmazlık konusu olayda, davacı şirketin 6698 sayılı Kanunda düzenlenen önemli bir yükümlülüğe aykırı hareket ettiğinin açık olduğu, davacının yıllık mali bilanço toplamı dikkate alındığında tecziye edilen ceza miktarının caydırıcılığı da sağlayacak ölçüde hakkaniyetli, orantılı ve ölçülü olduğu anlaşılmış olup, davacı şirketin bu yöndeki iddiaları yerinde görülmemiştir..."

III. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK

5. Her iki yargı kolunda da davalı olan başvurucu Kişisel Verileri Koruma Kurumu *"...3) 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 24. Maddesine göre; "1 nci maddede gösterilen yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir".*

Söz konusu hüküm çerçevesinde, konusu, tarafları ve sebebi aynı olan ve her ikisi de kesinleşen, birbiri ile çelişik durumdaki bu iki yargı kararı ile, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 14/10/2022 tarihli ve 2022/1101 sayılı kararının hukuka uygun olduğu kabul edilmekle birlikte, dava konusu idari para cezası yaptırımı yönünden Sulh Ceza Hakimliği kararında idari para cezası 53.572,00 TL olarak kesinleşmiş olmakla hüküm uyuşmazlığının olduğu sabittir. Bu itibarladır ki, ortaya çıkan uyuşmazlığın giderilmesi için işbu başvurumuz zaruri olmuştur. Zira Kurulun kararı bir mahkeme tarafından kısmen kabul edilerek idari para cezası miktarı 53.572 TL olarak kabul edilmiş iken, diğer bir mahkeme tarafından iptal talebi reddedilerek idari para cezası 850.000 TL olarak belirlenmiştir. Bu nedenle, aynı kararа ilişkin iki farklı hüküm söz konusudur..

SONUÇ VE İSTEM: Yukarıda arz ve izah olunan nedenlerle, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 14/10/2022 tarihli ve 2022/1101 sayılı İDARİ PARA CEZASININ Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 15/05/2023 tarihli ve 2023/105 Değişik İş numaralı KISMEN KABUL KARARI ile, Ankara 9. İdari Mahkemesinin 06/09/2023 tarihli ve E.2023/212 K.2023/1635 sayılı DAVANIN REDDİNE dair kesinleşen kararları arasındaki "HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ" giderilmesini saygıyla vekaleten arz ve talep ederim." şeklindeki dilekçesi ile talepte bulunmuştur.

6. Kişisel Verileri Koruma Kurumu vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü hüküm uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Ankara 9. İdare Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

7. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

IV. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

8. Danıştay Başsavcısı, adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğu ve idari yargı yeri kararının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin uygun olacağı yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"... USÛLE İLİŞKİN İNCELEME :

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinde; adlî ve idarî yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edileceği, ilgili kişi veya makamın Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini isteyebileceği kurala bağlanmıştır.

Bu kanunî düzenlemeye göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için;

a) Uyuşmazlık bulunduğu ileri sürülen hükümlerin, adlî ve idarî yargı mercilerince verilmesi,

b) Konusu, sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Davaların esasının hükme bağlanmış bulunması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden, ortada adlî ve idarî yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararların bulunduğu, davanın konusu, sebebi ve taraflarının aynı olduğu, her iki davada da uyuşmazlığın esasının hükme bağlandığı, idarî yargıda idarî para cezasına karşı açılan davanın reddedilmesine karşın, adlî yargıda cezanın kısmen iptal edildiği anlaşılmakta olup, adlî ve idarî yargı mercilerinin kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğu sonucuna varılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT :

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı, kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemektir." 2. maddesinde, "Bu Kanun hükümleri, kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanır." 6. maddesinde, "(1) Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veridir.

(2) Özel nitelikli kişisel verilerin, ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasaktır.

(4) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır." 16. maddesinde, " (1) Kurulun gözetiminde, Başkanlık tarafından kamuya açık olarak Veri Sorumluları Sicili tutulur. (2) Kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişiler, veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline kaydolmak zorundadır....", "Kabahatler" başlıklı 18. maddesinde, "(1) Bu Kanunun; ... ç) 16 ncı maddesinde öngörülen Veri Sorumluları Siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket edenler hakkında 20.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası verilir. ..." hükmü yer almıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 16'ncı maddesi hükmü gereğince, Kurulun gözetiminde, Başkanlık tarafından kamuya açık olarak Veri Sorumluları Sicili tutulması ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin, veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline kaydolması zorunludur.

Öte yandan, 16/03/2021 tarihli ve 31425 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Veri Sorumluları Siciline kayıt tarihlerinin uzatılması" konulu ve "Veri Sorumluları Siciline Kayıt Tarihlerinin Uzatılması İle İlgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 11/03/2021 Tarihli ve 2021/238 Sayılı Kararı" ile yıllık çalışan sayısı 50'den çok veya yıllık mali bilanço toplamı 25 milyon TL'den çok olan gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları ile yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişi veri sorumlularının Sicile kayıt yükümlülüğünü yerine getirmeleri için belirlenen sürenin 31.12.2021 tarihine, Yıllık çalışan sayısı 50'den az ve yıllık mali bilançosu 25 milyon TL' den az olup ana faaliyet konusu özel nitelikli kişisel veri işleme olan gerçek ve tüzel kişi veri sorumlularının Sicile kayıt yükümlülüğünü yerine getirmeleri için belirlenen sürenin 31.12.2021 tarihine ve Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu veri sorumlularının Sicile kayıt yükümlülüğünü yerine getirmeleri için belirlenen sürenin 31.12.2021 tarihine kadar uzatılmasına karar verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacı şirket tarafından "yıllık bilanço toplamı" kriteri bakımından 31/12/2021 tarihine kadar tamamlanması gereken sicile kayıt zorunluluğu başvurusunun 30/09/2020 tarihinde yapılmasına rağmen, süresi içerisinde tamamlanmadığı anlaşılmaktadır.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun "Kabahatler" başlıklı 18. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendinde, Bu Kanunun 16 ncı maddesinde öngörülen Veri Sorumluları Siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket edenler hakkında 20.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası verileceği kurala bağlandığından, veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyenlere (her yıl yeniden değerleme oranına göre yapılacak artışlar saklı kalmak kaydıyla) en az 20.000 TL, en çok 1.000.000 TL idarî para cezası verilebileceği açıktır.

Kabahatler Kanununun 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasında idarî para cezasının kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle belirlendiği durumlarda idari para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumunun birlikte göz önünde bulundurulacağı belirtildiğinden, kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik duruma göz önünde bulundurulmak suretiyle idarî para cezası miktarı belirlenerek fiil ile yaptırım arasında âdil denge sağlanması gerekmektedir.

Kişisel Verileri Koruma Kurumunun 11/03/2021 tarihli ve 2021/238 sayılı kararı uyarınca Veri Sorumluları Siciline 31/12/2021 tarihine kadar kaydının yapılmasına ilişkin yükümlülüğünü yerine getirmeme kabahatini işleyen davacı şirketin kusurunun ağırlığı ve ekonomik durumu göz önünde bulundurulmak suretiyle yeniden değerleme oranına göre 53.572 TL olan alt sınırdan ayrılmarak üst sınırın üçte birinden daha az olan 850.000 TL idari para cezası verilmesine ilişkin işlemde ölçülülük ilkesine aykırılık bulunmamaktadır.

Bu itibarla, 6698 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kanununun 16. maddesinde yer alan yükümlülüğe aykırı davranıldığından bahisle, 18. maddenin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendi uyarınca 850.000 TL idarî para cezası

uygulanmasına ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulu kararının bu kısmında hukuka aykırılık bulunmadığına ilişkin olarak İdare Mahkemesince verilen kararın benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesi gerekmektedir.

SONUÇ :

1 - 850.000 TL idarî para cezası verilmesine ilişkin işlem yönünden Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 15/05/2023 tarihli ve Değişik İş No: 2023/105 sayılı kararı ile Ankara 9. İdare Mahkemesinin 06/09/2023 tarihli ve E:2023/212, K:2023/1635 sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna;

2 - Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 15/05/2023 tarihli ve Değişik İş No: 2023/105 sayılı kararın kaldırılmasına;

3 - Ankara 9. İdare Mahkemesinin 06/09/2023 tarihli ve E:2023/212, K:2023/1635 sayılı kararının kabulüne,

Bu suretle hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir."

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

9. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğu ve idari yargı yeri kararının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin uygun olacağı yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...MEVZUAT YÖNÜNDEN İNCELEME:

İdari ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinin birinci fıkrasına göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için; uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi, konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması, her iki kararın da kesinleşmiş olması, kararlarda davanın esasının hükme bağlanması, kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması ve bu koşulların birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinde; ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kanun yollarına başvurularak şeklen kesinleşmiş; taraflarından en az birinin aynı olduğu kararların bulunduğu ve tüm kararlarda da davanın esasının hükme bağlandığı ve kanun yollarının tüketildiği anlaşılmıştır.

Hüküm uyuşmazlığına konu Ankara 3. Sulh Ceza Hâkimliği kararında, belirlenen cezanın alt sınırdan uzaklaşılmasını gerektirecek bir husus olmadığı gerekçesiyle itirazın kısmen kabulüyle ceza miktarının 53.572,00 TL olarak düzeltilmesine karar verilmesine karşın, Ankara 9. İdare Mahkemesi kararında, söz konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği anlaşılmakla, iki karar arasında, kesinleşen ceza miktarı itibarıyla oluşan çelişki nedeni ile hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hâle geldiği, bu duruma göre, söz konusu adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğu kabul edilmelidir.

Dava dosyalarının incelenmesinden; davaya konu Kurul kararında, verilecek idari para cezasının belirlenmesinde şirketlerin yıllık mali bilanço tablosuna göre oluşturulan algoritma tablosunda belirtilen cezaların uygulandığının belirtildiği, idari para cezasına konu fiilin, fiil tarihi itibarıyla yeniden değerleme oranı uygulanmak suretiyle belirlenen karşılığının 6698 sayılı Kanun'un 18. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine göre 53.572,00 TL'den 2.678.863,00 TL'ye kadar idari para cezası olduğu, Kurul tarafından verilen cezanın belirlenmesinde davacı şirketin kusurunun ağırlığı ile ekonomik durumunun ve cezanın caydırıcılığının göz önünde bulundurulduğu, bu kıstaslar uygulanarak alt sınırdan uzaklaşılmak suretiyle belirlenen ve üst sınırın üçte birinden azına karşılık gelen 850.000,00 TL idari para cezası verilmesine ilişkin işlemde ölçülülük ilkesine aykırılık bulunmadığı anlaşıldığından, Ankara 3. Sulh Ceza Hâkimliğinin, Kurul kararında davacı şirket hakkında uygulanan ceza miktarının alt sınırdan belirlenmesi gerektiği yönündeki gerekçesinin hukuka aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla, 6698 sayılı Kanun'un 16. maddesinde öngörülen Veri Sorumluları Siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı davranıldığından bahisle Kanun'un 18. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca 850.000,00 TL idari para cezası uygulanmasına ilişkin Kurul kararında hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptali istemiyle açılan davanın reddi yönünde verilen kararın hukuka uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

SONUÇ:

1) Ankara 3. Sulh Ceza Hâkimliğinin 15.05.2023 tarihli ve 2023/105 Değişik İş sayılı kararıyla Ankara 9. İdare Mahkemesinin 06.09.2023 tarihli ve 2023/212 E., 2023/1635 K. sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğunun kabulüne,

2) Ankara 3. Sulh Ceza Hâkimliğinin 15.05.2023 tarihli ve 2023/105 Değişik İş sayılı kararının kaldırılmasına;

3) Ankara 9. İdare Mahkemesinin 06.09.2023 tarihli ve 2023/212 E., 2023/1635 K. sayılı kararının benimsenmesine,

Karar verilmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin mümkün olduğu düşünülmektedir."

V. İLGİLİ HUKUK

10. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun "*Amaç*" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı, kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemektir."

11. 6698 sayılı Kanun'un "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanun hükümleri, kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanır."

12. 6698 sayılı Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Açık rıza: Belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rızayı,

b) Anonim hâle getirme: Kişisel verilerin, başka verilerle eşleştirilerek dahi hiçbir surette kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle ilişkilendirilemeyecek hâle getirilmesini,

c) Başkan: Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanını,

ç) İlgili kişi: Kişisel verisi işlenen gerçek kişiyi,

d) Kişisel veri: Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi,

e) Kişisel verilerin işlenmesi: Kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemi,

f) Kurul: Kişisel Verileri Koruma Kurulunu,

g) Kurum: Kişisel Verileri Koruma Kurumunu,

ğ) Veri işleyen: Veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişiyi,

h) Veri kayıt sistemi: Kişisel verilerin belirli kriterlere göre yapılandırılarak işlendiği kayıt sistemini,

ı) Veri sorumlusu: Kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi,

ifade eder."

13. 6698 sayılı Kanun'un "*Veri Sorumluları Sicili*" başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kurulun gözetiminde, Başkanlık tarafından kamuya açık olarak Veri Sorumluları Sicili tutulur.

(2) Kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişiler, veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline kaydolmak zorundadır. Ancak, işlenen kişisel verinin niteliği, sayısı, veri işlemenin kanundan kaynaklanması veya üçüncü kişilere aktarılma durumu gibi Kurulca belirlenecek objektif kriterler göz önüne alınmak suretiyle, Kurul tarafından, Veri Sorumluları Siciline kayıt zorunluluğuna istisna getirilebilir.

(3) Veri Sorumluları Siciline kayıt başvurusu aşağıdaki hususları içeren bir bildirimle yapılır:

a) Veri sorumlusu ve varsa temsilcisinin kimlik ve adres bilgileri.

b) Kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği.

c) Veri konusu kişi grubu ve grupları ile bu kişilere ait veri kategorileri hakkındaki açıklamalar.

ç) Kişisel verilerin aktarılabileceği alıcı veya alıcı grupları.

d) Yabancı ülkelere aktarımı öngörülen kişisel veriler.

e) Kişisel veri güvenliğine ilişkin alınan tedbirler.

f) Kişisel verilerin işlendikleri amaç için gerekli olan azami süre.

(4) Üçüncü fıkra uyarınca verilen bilgilerde meydana gelen değişiklikler derhâl Başkanlığa bildirilir.

(5) Veri Sorumluları Siciline ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

14. 6698 sayılı Kanun'un "*Kabahatler*" başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun;

a) 10 uncu maddesinde öngörülen aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 5.000 Türk lirasından 100.000 Türk lirasına kadar,

b) 12 nci maddesinde öngörülen veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında 15.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,

c) 15 inci maddesi uyarınca Kurul tarafından verilen kararları yerine getirmeyenler hakkında 25.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,

ç) 16 ncı maddesinde öngörülen Veri Sorumluları Siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket edenler hakkında 20.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,

d) (Ek:2/3/2024-7499/35 md.) 9 uncu maddenin beşinci fıkrasında öngörülen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 50.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,

idari para cezası verilir.

(2) (Değişik:2/3/2024-7499/35 md.) Birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde öngörülen idari para cezaları veri sorumlusu, (d) bendinde öngörülen idari para cezası veri sorumlusu veya veri işleyen gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında uygulanır.

(3) (Ek:2/3/2024-7499/35 md.) Kurulca verilen idari para cezalarına karşı, idare mahkemelerinde dava açılabilir.

(4) Birinci fıkrada sayılan eylemlerin kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek

kuruluşları bünyesinde işlenmesi hâlinde, Kurulun yapacağı bildirim üzerine, ilgili kamu kurum ve kuruluşunda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında görev yapanlar hakkında disiplin hükümlerine göre işlem yapılır ve sonucu Kurula bildirilir."

15. 6698 sayılı Kanun'un "*Yönetmelik*" başlıklı 31. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler Kurum tarafından yürürlüğe konulur."

16. 6698 sayılı Kanun'un "*Geçiş hükümleri*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde 21 inci maddede öngörülen usule göre Kurul üyeleri seçilir ve Başkanlık teşkilatı oluşturulur.

(2) Veri sorumluları, Kurul tarafından belirlenen ve ilan edilen süre içinde Veri Sorumluları Siciline kayıt yaptırmak zorundadır.

(3) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce işlenmiş olan kişisel veriler, yayımı tarihinden itibaren iki yıl içinde bu Kanun hükümlerine uygun hâle getirilir. Bu Kanun hükümlerine aykırı olduğu tespit edilen kişisel veriler derhâl silinir, yok edilir veya anonim hâle getirilir. Ancak bu Kanunun yayımı tarihinden önce hukuka uygun olarak alınmış rızalar, bir yıl içinde aksine bir irade beyanında bulunulmaması hâlinde, bu Kanuna uygun kabul edilir.

(4) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde yürürlüğe konulur.

(5) Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde, kamu kurum ve kuruluşlarında bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili koordinasyonu sağlamak üzere üst düzey bir yönetici belirlenerek Başkanlığa bildirilir.

(6) İlk seçilen Başkan, İkinci Başkan ve kura ile belirlenen iki üye altı yıl; diğer beş üye ise dört yıl görev yapar.

(7) Kuruma bütçe tahsis edilene kadar;

a) Kurumun giderleri Başbakanlık bütçesinden karşılanır.

b) Kurumun hizmetlerini yerine getirmesi amacıyla bina, araç, gereç, mefruşat ve donanım gibi gerekli tüm destek hizmetleri Başbakanlıkça sağlanır.

(8) Kurumun hizmet birimleri faaliyete geçinceye kadar sekretarya hizmetleri Başbakanlık tarafından yerine getirilir."

17. 6698 sayılı Kanun'un "*Yürürlük*" başlıklı 32. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun;

a) 8 inci, 9 uncu, 11 inci, 13 üncü, 14 üncü, 15 inci, 16 ncı, 17 nci ve 18 inci maddeleri yayımı tarihinden altı ay sonra,

b) Diğer maddeleri ise yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer."

18. 30/12/2017 tarihli ve 30286 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmeliğin "*İstisna kriterleri*" başlıklı 16. maddesi şöyledir:

" (1) Kurul, aşağıdaki kriterleri göz önünde bulundurarak kayıt yükümlülüğüne istisna getirebilir:

a) Kişisel verinin niteliği.

b) Kişisel verinin sayısı.

c) Kişisel verinin işlenme amacı.

ç) Kişisel verinin işlendiği faaliyet alanı.

d) Kişisel verinin üçüncü kişilere aktarılma durumu.

e) Kişisel veri işleme faaliyetinin kanunlardan kaynaklanması.

f) Kişisel verilerin muhafaza edilmesi süresi.

g) Veri konusu kişi grubu veya veri kategorileri.

ğ) (Ek:RG-28/4/2019-30758) Veri sorumlusunun yıllık çalışan sayısı veya yıllık mali bilanço toplamı bilgisi.

(2) Kurul, birinci fıkrada sayılan kriterler çerçevesinde belirlenen istisnaların kapsamı ile uygulama usul ve esaslarını belirlemek amacıyla karar alma yetkisini haizdir. Kurul bu kararlarını uygun yöntemlerle yayımlayarak kamuya duyurur."

19. "*Veri sorumluları siciline kayıt tarihlerinin uzatılması*" ile ilgili Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 11/03/2021 tarihli ve 2021/238 sayılı kararı şöyledir:

"Dünyada olduğu gibi ülkemizde de etkisini gösteren salgın nedeniyle Sicile kayıt yükümlülüğünün yerine getirilmesi hususunda zorluklar yaşandığı gerekçesiyle Sicile kayıt sürelerinin uzatılmasına ilişkin birçok veri sorumlusu veya bunların bağlı olduğu üst kuruluşlar ile bazı kamu kurumları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları tarafından Kuruma intikal ettirilen taleplerin değerlendirilmesi neticesinde;

Yıllık çalışan sayısı 50'den çok veya yıllık mali bilanço toplamı 25 milyon TL'den çok olan gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları ile yurt dışında yerleşik gerçek ve tüzel kişi veri sorumlularının Sicile kayıt yükümlülüğünü yerine getirmeleri için belirlenen sürenin 31.12.2021 tarihine,

Yıllık çalışan sayısı 50'den az ve yıllık mali bilançosu 25 milyon TL'den az olup ana faaliyet konusu özel nitelikli kişisel veri işleme olan gerçek ve tüzel kişi veri sorumlularının Sicile kayıt yükümlülüğünü yerine getirmeleri için belirlenen sürenin 31.12.2021 tarihine,

Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu veri sorumlularının Sicile kayıt yükümlülüğünü yerine getirmeleri için belirlenen sürenin 31.12.2021 tarihine

kadar uzatılmasına..."

20. Kurul'un 14/04/2022 tarihli ve 2022/339 sayılı kararı şöyledir:

"...Sicile kayıt yükümlülüğünü yerine getirmeyen veri sorumluları ile ilgili olarak özetle;

31.12.2021 tarihinden önce VERBİS üzerinden başvuru formunu oluşturmuş olması koşuluyla VERBİS bildirimini 14.04.2022 tarihi itibariyle tamamlamış olanların Sicile kayıt yükümlülüğünü süresinde yerine getirmiş sayılması,

Kanun'un 18 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendinde yer alan alt ve üst limitler dikkate alınarak yurtiçinde yerleşik veri sorumluları ile yurt dışında yerleşik veri sorumluları için idari para cezası düzenlenmesine dayanak teşkil edecek algoritma tablosu oluşturulması,

Yurtiçinde yerleşik veri sorumlularından Sicile kayıt ve bildirim yapmakla yükümlü olduğu halde bu yükümlülüğünü yerine getirmediği tespit edilen veri sorumluları hakkında, Hazine ve Maliye Bakanlığından elde edilen veri sorumlusunun mali bilanço bilgisine algoritma tablosunda karşılık gelen miktarda idari para cezasının uygulanması,

Yurtiçinde yerleşik veri sorumlularından Sicile kayıt başvurularını 31.12.2021 tarihinden önce gerçekleştirmiş olmakla birlikte 14.04.2022 tarihi itibariyle bildirimini tamamlamamış olanlar ile Sicile kayıt başvurularını 31.12.2021 tarihinden sonra gerçekleştirmiş olmakla birlikte 14.04.2022 tarihi itibariyle bildirimini tamamlamış olanlar için hafifletici neden gerekçesiyle algoritma tablosunda mali büyüklüklerine karşılık gelen idari para cezası tutarlarının bir alt limitinde yer alan idari para cezası tutarının (en alt limit hariç olmak üzere) önerilmesi,

Sicile kayıt ve bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen veri sorumlularının Kanun'un 15 inci maddesinin (5) numaralı fıkrası gereği idari para cezasının bildirildiği Kurul Kararının tebliğinden itibaren 30 gün içinde Sicile kayıt ve bildirim yükümlülüğünü yerine getirmesi hususunda talimatlandırılması

yöntemiyle resen incelemelerin gerçekleştirilmesine..."

21. Kurul'un 22/06/2022 tarihli ve 2022/592 sayılı kararı şöyledir:

"...III. Sonuç

Sicile kayıt yükümlülüğünü yerine getirmeyen yurtiçinde yerleşik veri sorumluları ile kamu hukuku tüzel kişileri hakkında yapılan değerlendirme neticesinde;

Yurtiçinde yerleşik veri sorumlularından Kanun'un 18 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) bendi kapsamında Veri Sorumluları Siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket edenler hakkında uygulanacak yaptırımın 5236 sayılı Kanun'un 17 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasına uygun şekilde belirlenmesini teminen; 11.03.2021 tarihli ve 2021/238 sayılı Kurul kararı gereği yıllık çalışan sayısı 50'den veya yıllık mali bilanço toplamı 25 milyon TL den çok olan gerçek veya tüzel kişi veri sorumluları ile yıllık çalışan sayısı 50'den ve yıllık mali bilanço toplamı 25 milyon TL den az olmakla birlikte NACE kodları açısından ana faaliyet konusu özel nitelikli kişisel veri işleme olan gerçek veya tüzel kişi veri sorumlularının somut durumlarının objektif olarak tespiti için, mevcut verilere göre kayıt yükümlülüğünü yerine getirmediği tespit edilen yurtiçinde yerleşik veri sorumlularından algoritma tablosuna göre en üst limitten idari para cezası düzenlenecek olanlardan başlayarak kayıt yükümlülüğünü yerine getirmeyen tüm veri sorumlularına kademeli bir şekilde uygulanmak suretiyle; çalışan sayısı, mali bilanço ve özel nitelikli kişisel veri işleme durumu gibi hususlarda bilgi ve belgelerin Kanun'un 15 inci maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince yazının tebliğinden itibaren on beş gün içinde Kuruma iletilmesinin talep edildiğini bildirir yazı gönderilmesine..."

22. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "*Genel kanun niteliği*" başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

23. 5326 sayılı Kanun'un "*Yaptırım türleri*" başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

24. 5326 sayılı Kanun'un "*İdarî para cezası*" başlıklı 17. maddesi şöyledir:

"(1) İdarî para cezası, maktu veya nispi olabilir.

(2) İdarî para cezası, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, idarî para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulur.

(3) (Değişik: 6/12/2006-5560/32 md.) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri tarafından verilen idarî para cezalarının ilgili kanunlarında 1/6/2005 tarihinden sonra belirlenen oranın dışındaki kısmı ile Cumhuriyet başsavcılıkları ve mahkemeler tarafından verilen idarî para cezaları Genel Bütçeye gelir kaydedilir. Sosyal güvenlik kurumları ile mahallî idareler tarafından verilen idarî para cezaları kendi bütçelerine gelir kaydedilir. Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen idarî para cezaları ise, ilgili kanunlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla,

Genel Bütçeye gelir kaydedilir. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının verdiği para cezaları, kendi kanunlarındaki hükümlere tâbidir. Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde, idarî para cezasının, ilk taksitinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idarî para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir.

(4) (Değişik: 6/12/2006-5560/32 md.) Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idarî para cezalarına ilişkin kesinleşen kararlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere Maliye Bakanlığınca belirlenecek tahsil dairelerine gönderilir. Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareler tarafından verilen idarî para cezaları, ilgili kanunlarında aksine hüküm bulunmadığı takdirde, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kendileri tarafından tahsil olunur. Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen ve Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmeyen idarî para cezaları, ilgili kanunlarında özel hüküm bulunmadığı takdirde genel hükümlere göre tahsil olunur.

(5) İdarî para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren en geç bir ay içinde durum, ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirilir.

(6) Kabahat dolayısıyla idarî para cezası veren kamu görevlisi, ilgilinin rıza göstermesi halinde bunun tahsilatını derhal kendisi gerçekleştirir. (Değişik cümleler: 1/7/2022-7417/46 md.) Kanunlarında ödeme süresi düzenlenmemiş olan idarî para cezaları, tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir. İdarî para cezasının ödeme süresi içinde ödenmesi halinde, cezadan %25 oranında indirim yapılır. (Ek cümle: 1/7/2022-7417/46 md.) Ödeme yapılması, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez.

(7) İdarî para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerleme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idarî para cezaları açısından uygulanmaz."

25. 5326 sayılı Kanun'un "*Başvuru yolu*" başlıklı 27. maddesi şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(2) Mücbir sebebin varlığı dolayısıyla bu sürenin geçirilmiş olması halinde bu sebebin ortadan kalktığı tarihten itibaren en geç yedi gün içinde karara karşı başvuruda bulunulabilir. Bu başvuru, kararın kesinleşmesini engellemez; ancak, mahkeme yerine getirmeyi durdurabilir.

(3) Başvuru, bizzat kanunî temsilci veya avukat tarafından sulh ceza mahkemesine verilecek bir dilekçe ile yapılır. Başvuru dilekçesi, iki nüsha olarak verilir.

(4) Başvuru dilekçesinde, idarî yaptırım kararına ilişkin bilgiler, bu karara karşı ileri sürülen deliller açık bir şekilde gösterilir. Dilekçede ayrıca, başvurunun süresinde yapılmasını engelleyen mücbir sebep dayanaklarıyla gösterilir.

(5) (Değişik: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının mahkeme tarafından verilmesi halinde, bu karara karşı ancak itiraz yoluna gidilebilir.

(6) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) Soruşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idarî yaptırım kararı verilmesi halinde; kovuşturmaya yer olmadığı kararına itiraz edildiği takdirde, idarî yaptırım kararına karşı başvuru da bu itiraz merciinde incelenir.

(7) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) Kovuşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idarî yaptırım kararı verilmesi halinde; fiilin suç oluşturmaması nedeniyle verilen beraat kararına karşı kanun yoluna gidildiği takdirde, idarî yaptırım kararına karşı itiraz da bu kanun yolu merciinde incelenir.

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

VI. İNCELEME VE GEREKÇE

İlk İnceleme

26. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 13/10/2025 tarihli toplantısında, dosyanın usul yönünden incelenmesi sonunda;

"14. 2247 sayılı Kanun'un yukarıda belirtilen 24. maddesi hükmüne göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

15. Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen idari yargı ve adli yargı kararlarının incelenmesinden; ortada idari ve adli yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu, davanın tarafların aynı olduğu anlaşılmıştır.

16. Konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığının incelenmesinden; uyuşmazlığın, adli ve idari yargıda davacı

şirket tarafından, 11/03/2021 tarih ve E.2021/238 sayılı Kurul kararında yer alan "yıllık bilanço toplamı" kriteri bakımından sicile kayıtla yükümlü olmasına rağmen 31/12/2021 tarihine kadar sicile kayıt başvurusunu yapmadığı ve bildirimini de tamamlamadığından bahisle 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 18. maddesinin. 1. fıkrasının (ç) bendi uyarınca 850.000 TL idari para cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanlığının 14/10/2022 tarih ve 2022/1101 sayılı işleminin, usule ve kanuna aykırı olduğu, para cezasının belirlenmesinde bir algoritma kullanılmadığı, bu algoritmanın ilgililere ifan edilmediği ve tamamen belirsiz olduğu, söz konusu algoritmaya dayanılarak para cezası miktarının belirlenemeyeceği ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemiyle dava açıldığı görülmektedir.

17. Olayda her iki davanın sebebi, davacı A. M. A. İ. T. A.'nin davalı kurum tarafından verilen idari para cezasına ilişkindir. Bir taraf, söz konusu idari para cezasının hukuka uygun olarak verildiğini, işlemin iptal edilemeyeceğini savunmakta; diğer taraf ise tam aksine, verilen idari para cezasına konu yükümlülüğü yerine getirmeme işleminin kendileriyle hiçbir alakasının olmadığını belirtip idari para cezasının hukuka aykırı verildiğini ileri sürmekte olduğundan, her iki dava sebebi yani maddi vakialar aynıdır.

18. Dava konularına gelince; idari yargıda davanın konusu, idari para cezasına yönelik işlemin hukuka aykırı olduğundan bahisle iptali iken, adli yargıda da haksız ve hukuka aykırı yapıldığı iddiasıyla davalı kurum kararı ile idari para cezasının iptaline ilişkin olup, hüküm uyuşmazlığı bulunduğu iddia edilen kararlar arasında dava konuları da aynıdır.

19. Kararlardan işin esasının hükme bağlanmasının incelenmesinden; idari yargıda açılan dava sonunda, davanın reddine, adli yargıda açılan dava sonunda ise davanın kısmen kabulüne karar verildiği ve kararların kesinleştiği, böylelikle her iki kararda da işin esasının hükme bağlandığı anlaşılmaktadır.

20. Hüküm uyuşmazlığının kabul edilebilmesi için öngörülen bir diğer husus ise; kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunmasıdır. İdari yargıda yapılan yargılama sonucu idari işlemin hukuka uygun olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilirken, adli yargıda davacı şirketin yıllık mali bilanço toplamı kriteri bakımından sicile kayıt ve bildirim yapmakla yükümlü olmasına rağmen davacı şirket, başvurusunu zamanında tamamlamayarak 6698 sayılı Kanun'un 16. maddesine aykırı hareket ettiği ve idari yaptırım kararı uygulamasının yerinde olduğu ancak, davacı şirketin sicile kayıt başvurusunu 30/09/2020 tarihinde gerçekleştirmiş olmasının, şirketin kastının ağırlığı, fiilin haksızlık içeriği dikkate alındığında isnat edilen eylemin ağırlığı ile, uygulanan idari para cezasının orantısız olduğu, alt sınırdan uzaklaşılacak bir neden bulunmadığı kanaatine varılarak davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

21. İdari yargı yerinde hukuka uygun bulunan idari işlemin, adli yargıda yasal dayanaktan yoksun olduğuna karar verilerek, kararlar arasında oluşan çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiği açıktır.

22. Açıklanan gerekçelerle: Ankara 9. İdare Mahkemesi ile Ankara 3. Sulh Ceza Mahkemesi kararları arasında, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna, 2247 sayılı Kanun'un 25. maddesi hükümleri uyarınca; İdari Yargılama Usulü Kanunu gözetilerek davalı kurum tarafından Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe ve eklerinin 30 gün içinde cevap verilmek üzere A. M. A. İ. T. A. Ş. ine bildirilmesi, verilen cevabın karşı tarafa tebliği suretiyle dosyanın tekemmülünün sağlanmasına, Usulü işlemler tamamlandıktan ve esas hakkındaki rapor yazıldıktan sonra Başkanlıkça belirlenecek tarihte işin esasının görüşülmesine" oy birliğiyle karar verilmiştir.

27. Bunun üzerine Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe karşı tarafa tebliğ edilmiş; yasal süresi içerisinde sunulan cevap dilekçesinde, adli yargı yeri kararının benimsenmesi talep edilmiştir.

B. Esasın İncelenmesi

28. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mustafa EROL, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/02/2026 tarihli toplantısında; başvuru dilekçesi ve ekleri, uyuşmazlığa konu edilen kararlara ilişkin dava dosyaları, ilgili Başsavcıların düşünce yazıları, dayanılan Kanun kuralları, taraflarca verilen dilekçe ve ekleri ile Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın idari yargı kararının benimsenmesi ve buna göre adli yargı kararının kaldırılması yönünde hazırladığı rapor okunup incelendikten ve ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargı kararının benimsenmesi yönündeki yazılı düşünceleri doğrultusundaki açıklamaları alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

29. Hüküm uyuşmazlığına ilişkin olay 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 18. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 14/10/2022 tarihli ve 2022/1101 sayılı kararıyla verilen 850.000 TL idari para cezasının iptali isteminden kaynaklanmıştır.

30. Dosyanın incelenmesinden, davacı şirket tarafından, 11/03/2021 tarihli ve 2021/238 sayılı Kurul kararında yer alan "*yıllık bilanço toplamı*" kriteri bakımından sicile kayıtla yükümlü olmasına karşın 31/12/2021 tarihine kadar sicile kayıt başvurusunu yapmadığı ve bildirimini de tamamlamadığından bahisle 6698 sayılı Kanun'un 18. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi uyarınca 850.000 TL idari para cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin,Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 14/10/2022 tarih ve 2022/1101 sayılı işleminin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

31. Olayda, Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 11/03/2021 tarih ve 2021/238 sayılı kararıyla yıllık mali bilançosu toplamı 200.000.000 TL'yi aşanların Veri Sorumlusu Siciline kayıt olmasının zorunlu olduğunun düzenlendiği, anılan kararda sicile kayıt için son tarihin 31/12/2021 olarak belirlendiği, davacı şirketin yıllık mali bilançosu toplamı 200.000.000 TL'yi aşmasına karşın Veri Sorumlusu Siciline kayıt başvurusunda bulunmadığı gibi söz konusu işlemleri de tamamlamadığı anlaşılmaktadır.

32. Bu durumda, davacı şirketin 6698 sayılı Kanun'un 16. maddesinde düzenlenen yükümlülüğe aykırı hareket ederek yıllık mali bilançosu toplamı 200.000.000 TL'yi aşmasına karşın "*Veri Sorumlusu Siciline*" kayıt olmadığı anlaşılmış olup, dava konusu idari para cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir.

33. Öte yandan, idari para cezası verilen şirket tarafından para cezasının belirlenmesinde bir algoritma kullanıldığı, bu algoritmanın ilgililere ilan edilmediği ve tamamen belirsiz olduğu, söz konusu algoritmaya dayanılarak para cezası miktarının belirlenemeyeceği ileri sürülmüş ise de, 6698 sayılı Kanun'un 16. maddesine aykırı davranışın aynı Kanunu'nun 18. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi uyarınca 2022 yılı için 53.572 TL ile 2.678.863 TL arasında belirlenen tutarlarda idari para cezasıyla cezalandırılacağının düzenlendiği, alt sınır ile üst sınır arasında ceza belirlenirken idarenin takdir yetkisinin bulunduğu, fakat bu takdir yetkisinin kamu yararına uygun, ölçülü ve orantılı olarak kullanılmasının zorunluluk olduğu açıktır.

34. İdare tarafından dosyaya sunulan algoritma bilgilendirmesinin, söz konusu algoritmanın cezalarda hakkaniyeti sağlamak amacıyla, yıllık mali bilanço büyüklüklerine göre belirleme yöntemini içerdiği anlaşılmaktadır.

35. Bu durumda, idarece para cezaları takdir edilirken bir hakkaniyet ölçütünün kullanılmasında herhangi bir hukuka aykırılığın bulunmadığı, yine bu ölçütün ilgililere duyurulmasının da zorunluluk taşımadığı, kaldı ki ilgililer tarafından dava açıldığında tayin edilen ceza miktarının hukuka uygun, orantılı ve ölçülü olup olmadığının mahkemelerce denetlenebileceği görülmektedir.

36. Uyuşmazlık konusu olayda, davacı şirketin 6698 sayılı Kanun'da düzenlenen ve Kurul Kararları ile yinelenerek tarihleri belirlenen önemli bir yükümlülüğe aykırı hareket ettiğinin açık olduğu, yıllık mali bilanço toplamı dikkate alındığında ceza miktarının caydırıcılığı da sağlayacak ölçüde hakkaniyetli, orantılı ve ölçülü olduğunun İdare Mahkemesince yapılan yargılama sırasında da tespit edildiği anlaşılmıştır.

37. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, davanın reddi yolunda verilen İdare Mahkemesi kararının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesi gerekmektedir.

VII. HÜKÜM

A. Ankara 9. İdare Mahkemesinin 06/09/2023 tarih ve E.2023/212, K.2023/1635 sayılı kararının BENİMSENMESİNE,

B. Ankara 3. Sulh Ceza Hâkimliğinin 15/05/2023 tarih ve D.İş.2023/105 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

Bu suretle HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE,

16/02/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili Kenan YAŞAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR	Üye Mustafa EROL
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/404
KARAR NO : 2026/38
KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde hüküm uyuşmazlığının bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan "aynı konuya ilişkin olması" koşulunu taşımayan BAŞVURUNUN REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesini İsteyen (İdari Yargıda Davacı) : E. Sitesi Yönetim Kurulu Adına S. T.
Vekili : Av. G. S.
Karşı Taraf : 1- Çeşme Kaymakamlığı (İdari Yargıda)
2- Çeşme Belediye Başkanlığı (İdari Yargıda)
Vekili : Av. E. Ş.
3- O. E. (Adli Yargıda)
Vekili : Av. S. G. Ç.

I. İDARİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

1. Dava Konusu Olay

1. Davacı E. S. Y. Vekili, ... mevkiinde, devletin hüküm ve tasarrufu altında olan taşınmazının işgal

edildiğinden bahisle yapılan yıkım, tahliye ve boş olarak teslimine dair Çeşme Kaymakamlığının 27/04/2006 tarih ve 1589 sayılı kararının ve bu karara istinaden Çeşme Belediye Başkanlığı İmar Müdürlüğünün 26/04/2006 tarih ve E.2006/1053 sayılı yazısı ile verildiği anlaşılan 1526-653 sayılı yazı ile tebliğ ettiği yıkım işleminin iptaline ve yürütmenin durdurulmasına karar verilmesi istemiyle 31/05/2006 tarihinde idari yargı yerinde dava açılmıştır.

2. Yargılama Aşamaları

2. **İzmir 3. İdare Mahkemesi 04/04/2007 tarih ve E.2006/1196, K.2007/432 sayılı karar** ile, Hazineye ait taşınmaz üzerinde ruhsatsız olarak yapılan ve herhangi bir imar affi başvurusu bulunmayan yapının 775 sayılı Kanun'un 18. maddesi uyarınca yıktırılması ve tahliyesi gerektiğine ilişkin dava konusu işlemlerde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar vermiş, kararın temyiz edilmesi üzerine Danıştay Altıncı Dairesi 13/10/2009 tarih ve E.2007/9393, K.2009/9748 sayı ile onama kararı vermiş, davacı vekilinin karar düzeltme talebi üzerine Danıştay Ondördüncü Dairesi 26/03/2012 tarih ve E.2011/4721, K.2012/2009 sayı ile karar düzeltme isteminin reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava; ..... Mevkiinde devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazın 1929 m2 lik kısmına davacı tarafından beton dolgu, iskele, havuz, kabin duvar, oyun alanı suretiyle yapılan işgalin 775 sayılı Yasanın 18.maddesi uyarınca yıkımı yapılarak tahliyesinin sağlanması yolundaki Çeşme Kaymakamlığı Malmüdürlüğü işlemi ile bu işlemin yerine getirileceği hususundaki Çeşme Belediye Başkanlığı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

775 Sayılı Gecekondu Kanununun 18.maddesinde; Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, belediye sınırları içinde veya dışında, belediyelere Hâzineye, özel idarelere katma bütçeli idarelere ait arazi ve arsalarda veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde yapılacak, daimi veya geçici bütün izinsiz yapıların, inşa sırasında olsun veya iskan edilmiş bulunsun, hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın, belediye veya Devlet Zabıtası tarafından derhal yıktırılacağı ifade edilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, ... Mevkiinde devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazın 1929 m2 lik kısmına davacı tarafından beton dolgu, iskele, havuz, kabin duvar, oyun alanı suretiyle yapılan işgalin 775 sayılı Yasanın 18.maddesi uyarınca yıkımı yapılarak tahliyesinin sağlanması yolundaki Çeşme Kaymakamlığı Malmüdürlüğü işlemi ile bu işlemin yerine getirileceği hususundaki Çeşme Belediye Başkanlığı işleminin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, Hâzineye ait taşınmaz üzerinde ruhsatsız olarak yapılan ve herhangi bir imar affi başvurusu bulunmayan yapının 775 sayılı Kanunun 18.maddesi uyarınca yıktırılması ve tahliyesi gerektiğine ilişkin dava konusu işlemlerde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Davacı vekilinin diğer iddiaları ise dava konusu işlemi kusurlandırıcı mahiyette görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine, ..."

3. Davacı vekilinin yargılamanın yenilenmesi talebi üzerine İzmir 3. İdare Mahkemesi 18/01/2024 tarih ve E.2023/1812, K.2024/73 sayılı kararı ile, yargılanmanın yenilenmesine karar verilmesi istenen Mahkemeleri kararı ile Çeşme Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2008/166, K.2016/254 sayılı kararın taraflarının aynı olmadığı gerekçesiyle yargılamanın yenilenmesi isteminin reddine karar vermiş, karara karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine İzmir Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi 12/06/2024 tarih ve E.2024/2799, K.2024/2169 sayılı karar ile istinaf başvurusunun reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

II. ADLİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

4. Davacı E. S. Y. vekili, davalı müteahhit O. E. tarafından ... parselde bulunan toplam 77 bağımsız bölümden oluşan siteye ortak tesis olarak yapılan havuz, istinat duvarı ve iskelenin 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 18. maddesi gereğince yıkıldığını, yıkımın imalatların mülkiyet sınırı dışında yapılmasından kaynaklandığının ifade edildiğini, davalının mülkiyet sınırı dışında imal ettiği havuzun, dayanma duvarı ve iskelenin yıkımı nedeniyle site kat maliklerinin maddi ve manevi zarara uğradığını, imalatlara yapılan zorunlu ve faydalı masrafların, yıkım sonrası yapılan masrafların, havuzun değerinin (aynen ve yeniden yapılması mümkün olduğu takdirde yapılacak masrafların tümü dahil) davalı tarafından tazminininin gerektiği, yıkım işlemi sebebiyle Çeşme Belediye Başkanlığına ödenen 7.551 TL yıkım masrafı bedelinin davalıdan talep edildiğini, dava ile tazmini ve tahsili talep edilen, yıkımı yapılan havuzun bedelinin (aynen ve yeniden yapımı halinde yapılacak giderlerin tamamının bedeli dahil), imalatlara yapılan zorunlu ve faydalı masraflar ile yıkım sonrası yapılan temizleme masraf bedellerinin tazmini için fazlaya ilişkin hak ve alacakları saklı olarak şimdilik 50.000 TL maddi zararın, ticari temerrüt faizi ile birlikte tazmini ve tahsili hakkında karar verilmesi istemiyle, 29/04/2008 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

5. **Çeşme Asliye Hukuk Mahkemesi 30/03/2016 tarih ve E.2008/166, K.2016/254 sayılı karar** ile, davacı tarafın faydalı ve zorunlu masraf ile tazminat talebinin reddine, davacı tarafın yıkım bedeli talebinin ise İzmir 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2008/26 ve K.2009/526 sayılı ilamı ile hüküm altına alındığından bu hususta yeniden karar verilmesine yer olmadığına karar vermiş, kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 15. Hukuk Dairesi 14/05/2018 tarih ve E.2018/389, K.2018/1926 sayı ile düzelterek onama kararı vermiş, davacı vekilince karar düzeltme talebinde bulunulması üzerine Yargıtay 15. Hukuk Dairesi 20/06/2019 tarih ve E.2018/4291, K.2019/2904 sayı ile karar düzeltme isteğinin reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Dava; tazminat davasıdır.

Toplanılan deliller ve tüm dosya içeriği birlikte değerlendirildiğinde; davacı tarafça, davalının yüklenici olarak inşaa ettiği site içinde yapılan havuzun kıyı kenar çizgisi dahilinde kalması nedeniyle Çeşme Belediye Başkanlığınca yıkımına karar verildiği, bu nedenle davacı tarafça havuz sebebiyle yapılan faydalı ve zorunlu masraflar ile tazminat talep edildiği, davalı tarafça zamanaşımı itirazında bulunulmuş ise de, zamanaşımının zararın doğduğu andan itibaren başlayacağı gözönüne alındığında davaya konu taşınmazda bulunan havuzun Çeşme Belediye Başkanlığınca yıkımının yapıldığı tarih itibariyle eldeki davada zamanaşımının dolmadığı, yine davalı tarafça husumet itirazında bulunulmuş ise de, davacı tarafa ait taşınmazların inşaa edildiği parsellere ilişkin inşaat ruhsatlarının davalı adına tesis edildiği, aynı şekilde İzmir 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2008/226 esas ve 2009/526 karar sayılı ilamında da belirtildiği gibi davalı asil tarafından İdari Yargıya başvurunun bizzat yapıldığı, bu nedenle davalı tarafın husumete yönelik savunmasına itibar edilemeyeceği, her ne kadar davalı tarafça davacı site yönetiminin dava ehliyeti bulunmadığı iddia edilmiş ise de, yine yukarıda esas ve karar numarası belirtilen ve Yargıtay incelemesinden geçerek kesinleşen İzmir 8. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan yargılamada davacı yönetimin taraf ehliyeti kabul edilmiş, kaldı ki eldeki davada ayrıca kat malikleri de davada davacı olarak yer almışlardır. Somut olayda; dosya kapsamına alınan davaya konu taşınmazlara ilişkin dava dosyasında yer alan 1/1000 ölçekli E. Sitesine ait imar plan ve halihazırda plaj, havuz ve kenar betonlarının görüldüğü, yine Çeşme Belediye Başkanlığınca 04/09/1973 onay tarihli vaziyet planında da davaya konu havuzun görüldüğü, ancak kıyı kenar kanunun bu tarihten sonra 1990 yılında yürürlüğe girdiği, dolayısıyla davalı yüklenici veya satıcı olarak kabul edilse dahi dosya kapsamına alınan ve hüküm kurmaya elverişli bulunan 14/11/2014 havale tarihli bilirkişi raporunda da belirtildiği üzere davaya konu havuzun yapıldığı tarih itibariyle imalatın onaylı proje ve imar planına uygun olduğu, sonradan yürürlüğe giren bir kanun ile mülkiyet hakkının sınırlanmasının davalının borca aykırı olmayan fiilini, borca aykırı hale getiremeyeceği, bu nedenle kıyı kenar çizgisi içinde kaldığından bahisle yıkımına karar verilen ve Çeşme Belediye Başkanlığınca yıkımı gerçekleştirilen davaya konu havuz imalatı nedeniyle davalıya kusur izafe edilemeyeceği, bu nedenle de davalı taraftan yıkılan havuza ilişkin faydalı ve zorunlu masrafların talep edilemeyeceğine kanaat edilmiş, bu yöndeki talebin reddine karar vermek gerekmiştir. Ayrıca; davacı tarafça yıkım bedelinin tahsili talep edilmiş ise de; İzmir 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2008/226 esas ve 2009/526 karar sayılı ilamı ile yıkım masraflarının davalı taraftan tahsiline karar verilmiş ve verilen karar Yargıtay incelemesinden de geçerek kesinleştiğinden bu hususta yeniden karar verilmesine yer olmadığına ilişkin aşağıdaki şekilde hüküm kurmak gerekmiştir.

HÜKÜM/Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davacı tarafın faydalı ve zorunlu masraf ile tazminat talebinin REDDİNE,

2- Davacı tarafın yıkım bedeli talebinin İzmir 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2008/226 Esas ve 2009/526 Karar sayılı ilamı ile hüküm altına alındığından bu hususta yeniden KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, ..."

III. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK

6. Adli ve idari yargı yerlerinde davacı olan E. S. Y. vekilince Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilme talebini içeren 22/05/2025 tarihli dilekçe ile, İzmir 3. İdare Mahkemesinin 04/04/2007 tarih ve E.2006/1196, K.2007/432 sayılı kararı ile Çeşme Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/03/2016 tarih ve E.2008/166, K.2016/254 sayılı kararından hangisinin uygulanacağı konusunda tereddüt doğduğundan ve hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiğinden bahisle hüküm uyuşmazlığının giderilmesi talebinde bulunulmuştur.

7. İzmir 3. İdare Mahkemesi, başvurucunun talebi doğrultusunda dava dosyalarını Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

8. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

IV. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

9. Danıştay Başsavcısı, adli ve idari yargıda açılan davalar ile elde edilmek istenen sonucun aynı olmaması bakımından konuları farklı olan bu davalarda hüküm uyuşmazlığı bulunmadığından başvurunun reddi gerektiği önünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"... HUKUKÎ SÜRECİN DEĞERLENDİRİLMESİ :

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden, ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararların bulunduğu, taraflardan en az birinin aynı olduğu, her iki davanın esasının hükme bağlandığı ve kararların kesinleştiği anlaşılmaktadır.

2247 sayılı Kanun uyarınca hüküm uyuşmazlığının var olduğunun kabul edilebilmesi için gereken şartlardan biri de aynı konuya ilişkin olmasıdır.

Aralarında uyuşmazlık (çelişki) bulunan hükümlerin (hukuk mahkemesi ve idare mahkemesi kararlarının) aynı dava hakkında verilmiş olması gerekir. Aynı davadan maksat, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflardan en az biri aynı olan davalardır. (KURU Baki, Hukuk Muhakemeleri Usulü,2001, İstanbul, Altıncı Baskı, Cilt I, s. 770)

Dava konusu (müddeabih) en kısa tanımıyla dava ile elde edilmek istenen sonuçtur. Davanın konusu

kavramının kanunî olarak hiç bir yerde açık seçik bir tanımı yapılmamıştır. Doktrinde dava konusunun niteliği tartışmalıdır ve bu sebeple dava konusu kavramını açıklayabilmek amacıyla birçok teori ileri sürülmüştür. Türk hukuk doktrininde genel olarak dava konusunun "dava konusu yapılmış olan hak, yani dava ile elde edilmek istenen sonuç (netice)" olduğu konusunda görüş birliği olduğu söylenebilir. Yargıtay kararlarında dava konusu "dava ile elde edilmek istenen sonuç" şeklinde betimlenmesi ile yetinilmiştir. Dava konusu talep sonucundan oluşurken dava sebebi ise maddi vakıadan oluşur. Hukukî sebep ise bu kavramlar altında değerlendirilemez. Davacının talep sonucu ile mahkemeden istediği dava konusu iken bunu maddî vakıaya dayandırması ise dava sebebidir. Dava konusunu belirleyen tek ve asıl unsurun talep sonucu (usulî talep) olduğunu belirtebiliriz. Diğer bir deyişle talep sonucu (usulî talep) sağlanması mahkemeden istemilen hukukî korunma, dava konusunun bizatihi kendisidir. Usulî talebi genel hatlarıyla bir hukukî sonucun kesin bir şekilde belirlenmesini konu alan ve mahkemeye yöneltilmiş bulunan istek şeklinde tanımlayabiliriz. (Dr. Levent BÖRÜ, Dava Konusu Kavramı ve Teorileri 2012, BATİDER, Cilt XXVIII, Sayı 21, Sayfa 258-287)

Mahkemelerce verilen hükümlerin aynı konuya ilişkin olup olmadığının incelenmesi:

İdarî yargı yerinde görülen davanın konusu; devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazın 1.929 metrekarelik kısmına kaçak olarak beton dolgu, iskele, havuz, kabin duvar oyun alanı yapılmak suretiyle oluşan işgalin 775 sayılı Kanunun 18. maddesi uyarınca yıkılmak suretiyle ortadan kaldırılmasına ilişkin işlemlerin iptaline karar verilmesi istemine ilişkindir.

Adlî yargı yerinde görülen davanın konusu ise; E. Sitesini inşaa eden müteahhit ve taşınmaz maliki O. E. aleyhine, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazın 1.929 metrekarelik kısmına kaçak yapıldığı nedeniyle 775 sayılı Kanunun 18. maddesi uyarınca yıkımına karar verilen beton dolgu, iskele, havuz, kabin duvarı ve oyun alanının bedelinin tazmini istemine ilişkindir.

Adli ve idarî yargıda açılan davalar ile elde edilmek istenen sonucun aynı olmaması bakımından konuları farklı olan bu davalarda verilen kararlar arasında 2247 sayılı Kanunda belirtilen anlamda hüküm uyuşmazlığı bulunmamaktadır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, İzmir 3. İdare Mahkemesinin 04/04/2007 tarihli ve E:2006/1196, K:2007/432 sayılı kararı ile Çeşme Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/03/2016 tarihli ve E:2008/166, K:2016/254 sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığı bulunmadığından, başvurunun reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir. ..."

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

10. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, adli ve idari yargı mercileri tarafından esasa ilişkin olarak verilen ve kesinleşen mahkeme kararlarının dava konusunun aynı olması koşulunun gerçekleşmemiş olması sebebiyle, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde belirtilen koşulların birlikte gerçekleşmediği düşüncesiyle söz konusu başvurunun reddi gerektiği yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"... MEVZUAT YÖNÜNDEN İNCELEME:

İdari ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinin birinci fıkrasında, "I nci maddede gösterilen yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir. " hükmü yer almaktadır. Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a- Uyuşmazlık konusu hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi, b- Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması, c- Her iki kararın da kesinleşmiş olması, d- Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması, e- Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması,

Koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinde; ortada, taraflardan en az birinin aynı olduğu, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kanun yollarına başvurularak şeklen kesinleşmiş kararların bulunduğu, tüm kararlarda davanın esasının hükme bağlandığı ve kanun yollarının tüketildiği anlaşılmıştır.

Ancak, anılan mahkemelerce verilen hükümlerin konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığı ve kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunup bulunmadığı konusunun ayrıca incelenmesinde fayda bulunmaktadır.

İzmir 3. İdare Mahkemesindeki dava; 775 sayılı Kanun'dan kaynaklanan yıkım ve tahliye kararının iptali istemiyle açılmış ve Mahkemece davanın reddine karar verilmiştir.

Çeşme Asliye Hukuk Mahkemesindeki dava ise; 775 sayılı Kanun uyarınca uygulanan yıkım nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılmış, davanın reddine karar verilmiştir.

Bu duruma göre, İdare Mahkemesindeki davanın, yıkım işleminin iptali davasına; Asliye Hukuk Mahkemesindeki davanın ise, yıkım nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zararın tazminine ilişkin olması karşısında, mahkeme kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan, dava konusunun aynı olması koşulunun gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle, adli ve idari yargı mercileri tarafından esasa ilişkin olarak verilen ve kesinleşen mahkeme kararlarının dava konusunun aynı olmaması sebebiyle, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde belirtilen koşulların birlikte gerçekleşmediği düşüncesiyle söz konusu başvurunun reddi gerekmektedir. ..."

V. İLGİLİ HUKUK

11. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un *"Mahkemenin görevi"* başlığını taşıyan 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir."

12. 2247 sayılı Kanun'un *"Yargı merciince yapılacak işlemler"* başlıklı 15. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 23/7/2008 – 5791/6 md.)

Olumsuz görev uyuşmazlıklarında dava dosyaları, son görevsizlik kararını veren yargı merciince, bu kararın kesinleşmesinden sonra (...) taraflardan birinin istemi üzerine, ilk görevsizlik kararını veren yargı merciine ait dava dosyası da temin edilerek Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir ve görevli yargı merciinin belirlenmesi istenir."

13. 2247 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlık Mahkemesince yapılacak işlemler"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 21/1/1982 - 2592/5 md.)

Uyuşmazlık Mahkemesi, olumsuz görev uyuşmazlığı ile ilgili dosyaların ilk incelemesi sırasında ve gerekli gördüğü hallerde ilgili Başsavcıların görüşünü de alarak, görevli yargı merciini belirten kararını verir."

14. 2247 sayılı Kanun'un 3. Bölümünde, *"Hüküm Uyuşmazlığı"* üst başlıklı 24. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 21/1/1982 - 2592/7 md.) 1 nci maddede gösterilen yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir.

(Mülga ikinci fıkra: 2/7/2018 KHK-703/183 md.)

İlgili kişi veya makam Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini isteyebilir. Bu halde olumsuz görev uyuşmazlığının çıkarılması ile ilgili 15 ve 16 ncı maddelerdeki usul kuralları uygulanır."

15. 2247 sayılı Kanun'un *"Hüküm uyuşmazlıklarında uygulanacak inceleme kuralları"* başlıklı 25. maddesi şöyledir:

"Hüküm uyuşmazlıklarında Uyuşmazlık Mahkemesi, Danıştay Yargılama usulünün bu kanuna aykırı olmayan hükümlerini uygulamak suretiyle anlaşmazlığın esasını da karara bağlar.

(Mülga ikinci fıkra: 2/7/2018 KHK-703/183 md.)

Uyuşmazlık Mahkemesi hüküm uyuşmazlıklarını dosya üzerinde inceleyerek karara bağlar. Gerekli gördüğü hallerde veya istek üzerine tarafları dinleyebilir."

VI. İNCELEME VE GEREKÇE

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

17. 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının ortaya çıkabilmesi için:

a) Uyuşmazlık doğuran hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlarda arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

18. Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli yargı ve idari adli yargı kararlarının incelenmesinden; ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu, taraflardan en az birinin aynı olduğu, her iki davanın esasının hükme bağlandığı ve kararların kesinleştiği anlaşılmaktadır.

19. İdari yargı yerinde görülen davanın konusu; devletin hüküm ve tasarrufu altında olan taşınmazının işgal edildiğinden bahisle yapılan yıkım, tahliye ve boş olarak teslimine dair Çeşme Kaymakamlığının 27/04/2006 tarih ve 1589 sayılı kararının ve bu karara istinaden Çeşme Belediye Başkanlığı İmar Müdürlüğünün 26/04/2006 tarih ve E.2006/1053 sayılı yazısının iptaline karar verilmesi istemine ilişkindir.

20. Adlı yargı yerinde görülen davanın konusu ise; davalı müteahhit tarafından inşa edilen havuzun sitenin mülkiyet sınırı dışında yapıldığından bahisle 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 18. maddesi gereğince yıkılması nedeniyle site yönetiminin uğradığı zararın faiziyle birlikte tazmini ve tahsiline karar verilmesi istemine ilişkindir.

21. Buna göre uyuşmazlık yaratıldığı iddia olunan hükümlerin konusunun aynı olmadığı anlaşıldığından, adli ve

idari yargı kararları arasında bir çelişkiden veya hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiğinden bahsetmek de mümkün görülmemektedir.

22. Bu durumda, adli ve idari yargı yerlerince farklı konulara ilişkin olarak verilen kararlar arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğundan söz edilemeyeceğinden, Çeşme Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/03/2016 tarih ve E.2008/166, K.2016/254 sayılı kararı ile İzmir 3. İdare Mahkemesinin 04/04/2007 tarih ve E.2006/1196, K.2007/432 sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü için gerekli olan, *"aynı konuya ilişkin olması"* koşulunun gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"aynı konuya ilişkin olması"* koşulunu taşımayan başvurunun reddi gerekmiştir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"aynı konuya ilişkin olması"* koşulunu taşımayan BAŞVURUNUN REDDİNE,

12/01/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/437
KARAR NO : 2026/152
KARAR TR : 13/04/2026

ÖZET: Davacının permi hakkı ile getirdiği ancak hakkında müsadere kararı verilerek zilyetliğinden çıkan ve akıbeti bilinmeyen aracın, idari başvuruya rağmen sicilden terkin edilmemesi üzerine açılan tescilin iptali davasının, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : N. B. H.
Vekili : Av. M. M.
Davalı : Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Tescil Şubesi
Vekili : Av. İ. İ.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, adına kayıtlı görülen ... plakalı aracın, permi hakkı kullanımı sonrası 3. kişilere devredildiğini ancak, Gümrük Müdürlüğü operasyonları neticesinde Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesinin E.2003/179 sayılı dosyası ile müsadere altına alınmasına karar verildiğini, yaklaşık 20 yıldır zilyetliğinde bulunmayan ve akıbeti bilinmeyen bu araç sebebiyle halen vergi ve ceza tahakkuk ettiğini belirterek; aracın tescilinin sicilden terkini ile trafik kaydının iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Ankara 9. Asliye Hukuk Mahkemesi 10/12/2024 tarih ve E.2024/315, K.2024/600 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu ve 6100 sayılı HMK'nin 114/1-b ve 115. maddeleri gereğince yargı yolunun caiz olmadığı gerekçesiyle davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dava, adına kayıtlı olan aracın ruhsatının tescilinin iptaline ilişkindir.

Somut uyuşmazlıkta çözümlenmesi gereken sorun, davanın hangi yargı kolunda görüleceği üzerinde toplanmaktadır.

Yargı yolu kavramı, bir hukuk sisteminde herhangi bir davanın o hukuk sistemine dahil yargı haklarından hangisinde bakılacağını ifade eder. Uyuşmazlığın hangi yargı kolunda bakılacağı hususu, davanın genel şartlarından olup, mahkemece resen dikkate alınması gerekir.

Araç tescili ve ruhsatının iptali, mahiyeti itibariyle idari bir işlem olup, trafik kaydındaki tescilin iptali ile yeni kayıt ve tescile karar verilmesi sonucunu doğuracak mahiyettedir. İdarenin yaptığı veya yapması gereken işlerden kaynaklı davalara idareye karşı idari yargı yerinde dava açılması gerekldir.

Şu durumda, yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda eldeki davanın görüm ve çözüm yeri idari yargı olduğu hüküm ve kanaatine varılarak aşağıdaki şekilde yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermek gerekmiştir."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Ankara 9. İdare Mahkemesi 28/05/2025 ve E.2025/752 sayılı kararı** ile, adli yargının görev alanına giren davada Mahkemelerinin görevli olmadığı sonucuna varılarak, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dava dosyasının incelenmesinden, davacı tarafından, yurt dışında eğitim hayatını sürdürdüğü sırada Türkiye'ye getirdiği ve 3. kişilere devrettiği sonradan gümrük idaresi tarafından usulsüzlük nedeniyle el konulan ve Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin E:2003/179, K:2007/35 sayılı dosyasından müsadere kararı verilen, araç kendisinde olmadığı için müsadereye teslim edemediği Mercedes marka aracın vergi borçlarını halen kendisinin ödemesi, gelen trafik cezalarını kendisinin ödemesi ancak son beş senedir ise herhangi bir trafik cezası gelmemesi ve aracın hurda durumuna geldiği kanaati oluştuğundan ve aracın vergi borçlarını halen kendisinin ödemesi nedenleriyle aracın trafik tescilinin iptali ile terkinine karar verilmesi istemiyle görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı ve aracın hurdaya ayrıldığının düşünüldüğünden bahisle araç tescilinin iptali ile aracın terkinine ilişkin davanın maddenin yürürlük tarihinden sonra açıldığı hususu gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla aracın trafiğe tescili veya trafik tescilinin silinmesinden veya trafik tescilinin silinmemesinden kaynaklı davaların görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır."

5. Ankara 9. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca Danıştay Başsavcısının ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının yazılı düşünceleri istenilmiştir.

C. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

7. Danıştay Başsavcısı, uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu yönünde yazılı düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"HUKUKİ DEĞERLENDİRME: 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda hukuki sorumluluğa ilişkin düzenlemeler "Hukuki Sorumluluk ve Sigorta" başlıklı 8. kısımda 85 ve devamı maddelerinde yer almakta olup, sorumlu olarak motorlu araç işleteni ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi belirlenmiştir. Buna göre, bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi hâlinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olacaklardır. Kanun'un 106. maddesinde, kamu kuruluşlarına ait araçların neden olduğu zararlara ilişkin sorumluluk da 85 ve devamı maddeleri gereğince işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümlere tâbi kılınmıştır. Özel hukuk ya da kamu hukuku kişisi olması fark etmeksizin Karayolları Trafik Kanunu gereğince sorumluluk, motorlu araç işleteni ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi sıfatı ile sınırlı tutulmuştur. Dolayısıyla kanun koyucu, idarenin hizmet kusurunu kapsam dışında bırakmıştır.

2918 sayılı Kanunun 110. maddesinin başlığı daha önce "Yetkili mahkeme" iken, bu başlık 11/01/2011 tarihli ve 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile "Görevli ve Yetkili Mahkeme" olarak değiştirilmiştir. Maddenin taslak gerekçesinde; "...İdarî ve adlî yargı kolları arasındaki görev uyuşmazlıkları, trafik kazalarından kaynaklanan davaların görülmesinde sürekli bir belirsizliğe, gecikmelere ve hak kayıplarına yol açmaktadır. Teklif, sözü edilen belirsizlikleri, hukuk devletinin ve trafik/tehlike sorumluluğunun yapısal özelliği içinde gidermektedir. Zarar görenin kamu görevlisi olması, adlî yargı görevini etkilemez. Karayolları Trafik Kanunu, ne kamu araçları ve ne de o araçlar içinde bulunan zarar gören kamu görevlileri bakımından -doğru olarak- bir ayırım yapmamıştır. Yasanın amacı, karayolu trafiğinin ve araçların ürettikleri risklere dayalı hukukta yeknesak çözüm düzeni oluşturmaktır. Yargısal görev (usûl) de bu amacın dışında değildir. Bir başka yönüyle teklif, yargı sistemindeki "görevsizlik tartışmalarının yükünü" ortadan kaldırmakta ve hak arama özgürlüğü ile âdil yargılanma hakkını güçlendirmektedir. Görev kuralını üretme münhasır yetkisi, Anayasaya aykırı olmamak kaydı ile yasama organına aittir (Any.m.142)..." ibarelerine yer verilmiş, komisyonun değişiklik gerekçesinde ise

değişikliğin amacı açık bir şekilde belirtilerek; "... Sonuç olarak, kamuya ait olan araçların sebebiyet verdiği trafik kazaları ile hemzemin geçitlerde meydana gelen tren-trafik kazaları Karayolları Trafik Kanununa bağlı kılınmış, bu uyuşmazlıklarda görevin adlî yargıda olduğu yönünde düzenleme yoluna gidilmiştir. Ayrıca Karayolları Trafik Kanununun sorumluluk hukuku yönünden benimsediği "işleten" terimi ile (m. 85) yine aynı Kanunda kamuya ait araçlar yönünden benimsenen "aidiyet" terimi (m.106) arasında sorumluluk bağı yönünden bir ayrıma gidilemeyeceği hususunun Kanun düzeyinde açıklığa kavuşturulması ve kamuya aidiyetin kategorik farklılığı (mülkiyet, sınırlı ayni hak, sözleşmeye dayalı kullanım vb.) işleten kavramıyla bağdaştığı sürece ayrı bir sonuç doğurmayacağı hususları göz önünde bulundurulmuş ve mülkiyetin yanında diğer tiplerin de kapsanması amacıyla Karayolları Trafik Kanununun değiştirilmesi öngörülen 110 uncu maddesinin birinci fıkrasında geçen "İşleteni" ibaresinden sonra gelmek üzere " veya sahibi" ibaresi eklenmiştir. Komisyon, bu tür kazalarda, zarar görenin kamu görevlisi olması hallerinde, farklı bir görev kuralı üretilmesinin özel hukukun sağladığı daha avantajlı duruma karşın, eşitlik ilkesine aykırı olacağı düşüncesiyle farklı bir düzenlemeye gitmemiştir..." ifadelerine yer verilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun, 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değiştirilen 110. maddesinin birinci fıkrasının Anayasaya aykırı olduğu iddiasıyla açılan davada, Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve E:2013/68, K:2013/165 sayılı kararıyla "İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına, kamu ya da özel araç olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adlî yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askerî idarî yargı, idarî yargı veya adlî yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek, söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usûl belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adlî yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır." gerekçesiyle itiraz reddedilmiştir.

Öte yandan, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Ölüm veya vücut bütünlüğünün yitirilmesinden doğan zararların tazmini davalarında görev" başlıklı 3. maddesi, Anayasa Mahkemesinin 16/02/2012 tarih ve E:2011/35, K:2012/23 sayılı kararı ile "...Dava konusu kuralla, sadece kişinin vücut bütünlüğüne verilen maddî zararlar ile buna bağlı manevî zararların ve ölüm nedeniyle oluşan maddî ve manevî zararların tazmini konusu kapsama alınmakta ve bu tazminat davalarına bakma görevi asliye hukuk mahkemelerine verilmektedir. Buna göre, aynı idarî eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerden kaynaklanan zararlar kapsama alınmadığından, sorumluluk sebebi aynı olsa da bu zararların tazmini davaları idarî yargıda görülmeye devam edecek, bu durumda, idarenin aynı yapı içinde aldığı kararın bir bölümünün idarî yargıda bir bölümünün adlî yargıda görülmesi yargılamanın bütünlüğünü bozacaktır. Ayrıca iki ayrı yargı kolunda görülen davalarda, idarenin sorumluluğu, bu sorumluluğun kapsamı, idarenin tazmin yükümlülüğü konularında farklı sonuçlara ulaşılabilecektir. Esasen idare hukukunda var olan hizmet kusuru ve kusursuz sorumluluk kavramları, kişilerin gördüğü zararların tazmininde kullanılan ve kişilerin idare karşısında korunma kapsamını genişleten kavramlardır. İdare hukukunda, idarenin hiçbir kusuru olmasa da sosyal risk, terör eylemleri, fedakârlığın denkleştirilmesi gibi kusursuz sorumluluğa ilişkin kavramlara dayanılarak kişilerin uğradığı zararların tazmin edilmesi mümkündür. Özel hukuk alanındaki kusursuz sorumluluk halleri ise belirli konular için düzenlenmiş olup sınırlıdır. İdarenin idare hukuku esaslarına dayanarak tesis ettiği tartışmasız bulunan eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerden kaynaklanan zararlara ilişkin davaların idarî yargı yerlerinde görülmesi gerektiği kuşkusuzdur. Bu nedenle, yukarıda belirtildiği gibi aynı idarî eylem, işlem veya sorumluluk sebebinden kaynaklanan zararların tazminine ilişkin davaların farklı yargı yerlerinde görülmesinde kamu yararı ve haklı neden olduğu söylenemez..." gerekçesiyle Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

110. maddede yapılan değişiklik ile "kamu araçlarının" verdiği zararlar nedeniyle işletenin sorumluluğuna ilişkin olarak 2918 sayılı Kanun'un amacına uygun biçimde adlî yargıda görüm ve çözüm esası benimsenmiş, bu çözümün adlî ve idarî yargı görev ayrımına ilişkin anayasal kurallarla da uyum içinde olduğu vurgulanmış, düzenlemede, taslak ve komisyon gerekçelerinde ve Anayasa Mahkemesi kararlarında, hizmet kusurundan kaynaklanan hukukî uyuşmazlıkların da bu kapsamda değerlendirileceğine yönelik herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir.

Kamu tüzel kişilerinin, kamu hizmetlerine ilişkin olmakla beraber özel hukuk kurallarına göre, özel hukuk tüzel kişisi gibi yaptığı eylem ve işlemler ise özel hukuk alanına ilişkin olduğundan, bunlar idarî eylem ve işlem olarak nitelendirilemezler. Kamu idare ve kurumlarının, egemenlik hakkının bir temsilcisi olarak yaptığı faaliyetlerinde veya ondan doğan eylemlerinde hizmet unsuru söz konusu olduğu hâlde, özel hukuk tüzel kişisi olarak yürütülen faaliyetler sırasında meydana gelen zararlardan ötürü ilgili kamu tüzel kişisinin sorumluluğunun özel hukuk hükümleri ve ilkeleri uyarınca belirlenmesi gerekir.

2918 sayılı Kanun'un, 6099 sayılı Kanun ile değişik "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinde "bu kanundan doğan sorumluluk davaları" ifadesiyle, 2918 sayılı Kanunda yer alan hukukî sorumluluğa ilişkin kuralların uygulanacağı davalarla sınırlı biçimde görevli yargı yerinin belirlendiği vurgulanmaktadır.

Karayolları Trafik Kanunu 13 kısımdan oluşan bir kanundur ve her kısımda farklı konular

düzenlenmiştir. "Hukuki Sorumluluk ve Sigorta" başlığını taşıyan 8. kısım da 4 bölüme ayrılmış, 1. bölümde işletenin hukukî sorumluluğu, 2. bölümde sigorta, 3. bölümde özel durumlar ve 4. bölümde ortak hükümler düzenlenmiştir. Sistematik açıdan bakıldığında, Kanun'un 110. maddesindeki göreve ilişkin düzenlemenin 8. kısmında düzenlenen işletenin sorumluluğuna ilişkin olması gerekir. Dolayısıyla "bu Kanundan doğan sorumluluk davaları" ifadesinden kastedilen, Kanun'un 8. kısmında 85 ve devamı maddelerinde düzenlenen sorumluluklara ilişkin davalar olup, bu davalarda adlî yargı görevli kılınmıştır. Kamu tüzel kişilerine ait araçların sebep olduğu zararlara ilişkin sorumluluğu düzenleyen 106. maddenin de özel durumları düzenleyen 3. bölümde yer alması, ardından gelen 4. bölümdeki 110. maddenin sadece böyle bir sorumluluğa (işletenin sorumluluğuna) ilişkin görev kuralını düzenlediğini göstermektedir.

2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 2. maddesinin (1-a) işaretli bendinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları idarî dava türleri arasında sayılmıştır.

İdari işlem; idarenin, hukuk âleminde değişiklik, yenilik doğuran irade açıklaması olup, bir tasarruf veya kararın idari işlem sayılabilmesi için, idari makamca verilmiş olması ve idarenin, idare hukuku alanında gördüğü idari faaliyete ilişkin olması gerekmektedir.

İdari makamların, idari faaliyetin görülmesi sırasında kullandıkları kamu gücü ise, söz konusu makamlara, bireyler ile girdikleri ilişkilerde, onların iradesinden bağımsız bir şekilde, hatta karşı iradelerine rağmen, tek yanlı olarak hukuki sonuçlar ve etkiler yaratabilecek işlemler yapabilme yetki ve yeteneği tanıdığından, kamu gücünün kullanılmasından doğan uyuşmazlıkların idari yargı yerinde görülmesi gerektiği açıktır.

Başka bir ifadeyle, idare hukuku kuralları içinde kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla, kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade beyanıyla tesis edilen idari işlemler, idari eylemler ve idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar nedeniyle açılan davaların görüm ve çözümü, idari yargının görev alanında bulunmaktadır.

Olayda davacıya ait ... plakalı aracın trafik tescili, idarenin üstün kamu gücüne dayalı olarak tek yanlı tesis ettiği idari işlem mahiyetinde olduğundan, aracın trafik tescilinin Emniyet Genel Müdürlüğü kayıtlarından 2918 sayılı Kanunun 19. ve 20. maddeleri uyarınca silinmesi isteminden doğan uyuşmazlık bir sorumluluk davası niteliğinde olmadığından, 2577 sayılı Kanunun 2. maddesinin (1-a) işaretli bendi uyarınca idarî işlemlerden dolayı kişisel menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında idari yargı merciince çözümlenmesi gerekmektedir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idarî yargının görevli olduğu düşünülmektedir."

8. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu yönünde yazılı düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"Davacı Nur Banu Hıncal vekili tarafından, maliki olduğu ... plakalı araca gümrük idaresi tarafından el konulması ve aracın müsaderesine karar verilmesi nedeniyle, aracın tescil kaydının iptal edilmesi istemiyle adli yargıda açılan davanın, Ankara 9. Asliye Hukuk Mahkemesinin 10.12.2024 tarihli ve 2024/315 Esas, 2024/600 Karar sayılı kesinleşen kararıyla, uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevine girdiği gerekçesiyle dava şartı yokluğundan usulden reddi üzerine, aynı istemle idari yargıda açılan davada Ankara 9. İdare Mahkemesi tarafından verilen 28.05.2025 tarihli ve 2025/752 E. sayılı kararla, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinde yer verilen açık düzenleme karşısında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi nedeniyle, görüş ve düşünce bildirilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı tarafından gönderilen 2025/437 E. sayılı dosya incelendi.

Bilindiği gibi, Anayasa'nın 125. maddesinde, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu kurala bağlanmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" kenar başlıklı 2. maddesinde, idari dava türleri: a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmıştır.

Kamu kurumlarınca alınan idari kararların yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olup olmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde "İdari dava türleri" arasında sayılan "İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları" kapsamında, idari yargı yerlerince yapılacağı açıktır.

Öte yandan, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde; "Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir." şeklinde, 2. maddesinde; " Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar. / Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak

aksine bir hüküm yoksa; /..../ Bu Kanun hükümleri uygulanır" şeklinde, 5. maddesinde; "İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır: / .... / f) Araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek. / ..." şeklinde, 20. maddesinde; "Tescil süreleri, satış ve devirler, noterlerin sorumluluğu ile ilgili esaslar şunlardır: / .... / b) Araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idareleri bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlüdürler. / c) Tescil belgesi, aracın başkasına satış veya devrine, hurdaya çıkarılmasına veya araçta, yönetmelikte belirtilen niteliklerin değişmesine kadar geçerli sayılır. /..." şeklinde, 22. maddesinin ikinci fıkrasında; "Birinci fıkrada sayılanlar dışında kalan bütün araçların tescilleri, araca ait belgelerin düzenlenmesi, kişiselleştirilmesi, kişiselleştirilen belgelerin basımı ve ilgililerine elden veya posta aracılığı ile teslimi işlemleri Emniyet Genel Müdürlüğü veya bağlı trafik tescil kuruluşlarınca yapılır. Emniyet Genel Müdürlüğü; ilk tescili yapılacak araçların tesciline esas teşkil edecek işlemleri elektronik ortamda bilgi paylaşımı yoluyla yapmak üzere, elektronik ortamda oluşturduğu bir ay süre ile geçerli tescile ilişkin geçici belgeyi basmak ve araç sahibine vermek üzere kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerini yetkilendirebilir. Yetkilendirilen bu gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri, yapacakları işlemleri aralarında düzenleyecekleri protokol çerçevesinde başka gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine de yaptırabilirler. Araca ait kişiselleştirilen belgelerin basımı ve ilgililerine elden veya posta yoluyla teslimi, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen kamu kurum veya kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişilerine de yaptırılabilir. Bu işlemlerin yaptırmasına dair usül ve esaslar yönetmelikte belirlenir." şeklinde, 110. maddesinde; "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. /..." şeklinde düzenleme mevcuttur.

Diğer taraftan, 2918 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılmış olan Karayolları Trafik Yönetmeliği'nde; araçların tescil mecburiyeti, tescile yetkili kuruluşlar, tescil için müracaat etme ve bildirme mecburiyeti ile süreleri, tescil işlemleri, yeni kayıt, tescil belgesi ve geçerliliği, motorlu araç trafik belgesi ve geçerliliği, satış ve devirler, satış veya devir işlemi yapılan araçların tescil işlemleri, çalınan araçlar hakkında yapılacak işlemler ve çalınan, kaybedilen, kullanılamaz hale gelen, bilgileri değişen belge ve plakalar ile ilgili hususlar ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Dava, davacının maliki olduğu ... plakalı araca gümrük idaresi tarafından el konulması ve aracın müsaderesine karar verilmesi nedeniyle, aracın tescil kaydının iptal edilmesi istemiyle açılmıştır.

Yukarıda paylaşılan mevzuat hükümlerine göre, araçların trafiğe tescil edilmesi ve sicillerinin tutulması, Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak kurulan Trafik Hizmetleri Başkanlığı bünyesindeki Trafik Tescil Şube veya Bürolarının görevi ve yetkisinde olup, bu şube ve büroların, kanunla kendilerine verilen görevleri yerine getirirken yaptıkları işlemlerin "İdari işlem'" niteliğinde olduğu kuşkusuzdur.

Tescil işlemleri, yetki ve usulde paralellik ilkesi gereği de terkin işlemlerini tesis etme ve düzenleme yetki ve görevi, 2918 sayılı Kanun'un 20. ve devamı maddelerinde Emniyet Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Bu duruma göre, davalı idareye dava konusu aracın tescil kaydının iptali istemi ile yapılan müracaatın reddi üzerine aracın davacı adına görülen kaydının trafik sicilinden terkini istemi ile açılan davanın temelinde, davalı idarenin terkin istemini yerine getirmemesinin bulunduğu, davacının amacının davalı idarece aracın tescilden terkini yönünde işlem tesis edilmesini sağlamak olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın çözümünde 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi kapsamında idari yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Somut olayda uyuşmazlık "Sorumluluk davası" niteliğinde olmadığından, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin uygulanma olanağı bulunmamaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 08.04.2025 tarihli ve 2025/47 E., 2025/268 K. sayılı kararında da benzer hususlar vurgulanmıştır.

Bu nedenle, Ankara 9. İdare Mahkemesinin başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmektedir.

Gereği takdirlerinize sunulur."

III. İLGİLİ HUKUK

9. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir."

10. 2918 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır."

11. 2918 sayılı Kanun'un *"İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(Başlığı ile Birlikte Değişik: 6/12/2019-7196/39 md.)

İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Araçları, bu Kanuna göre araçlarda bulundurulması gerekli belge ve gereçleri, sürücüleri ve bunlara ait belgeleri, sürücülerin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin kurallara uyup uymadığını, trafik düzenlemelerinin ve çeşitli tesislerin bu Kanun hükümlerine uygun olup olmadığını denetlemek.

b) Duran ve akan trafiği düzenlemek ve yönetmek.

c) El koyduğu trafik kazalarında trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek.

d) Trafik suçu işleyenler hakkında tutanak düzenlemek, gerekli işlemleri yapmak ve takip etmek.

e) Trafik kazası neticesinde hastalanan veya yaralananların bakımlarını sağlayacak tedbirlerin süratle alınmasına yardımcı olmak ve yakınlarına haber vermek.

f) Araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek.

g) Sürücülerin belgelerini vermek.

h) Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak, bunlara ilişkin teknik ve hukuki değişiklikleri işlemek, işlettirmek, istatistiksel bilgileri toplamak ve değerlendirmek.

i) Trafik kazalarının oluş nedenleri ile ilgili tüm unsurları kapsayan istatistik verileri ve bilgilerini toplamak, değerlendirmek, sonuçlarına göre gereken önlemlerin alınmasını sağlamak ve ilgili kuruluşlara teklifte bulunmak.

j) Hasar tazminatı ödemelerini hızlandırmak amacıyla sigorta şirketlerince istenecek gerekli bilgi ve belgeleri vermek.

k) Ayrıca bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

Sürücülere ait bilgilerde meydana gelebilecek değişiklikler ve araçlar üzerinde meydana gelebilecek teknik veya hukuki değişiklikler ile haciz, rehin, ihtiyati tedbir ve belge iptali gibi kısıtlayıcı şerhlerin; elektronik ortamda tutulan siciller üzerine işlenmesi ve kaldırılması işlemleri, bu değişiklik veya şerhlere karar veren yargı ve icra birimleri ile kamu kurum veya kuruluşları tarafından elektronik sistemle yapılabilir. Sürücü belgesi ve tescil işlemlerine esas teşkil edecek bilgiler, İçişleri Bakanlığı tarafından ilgili kamu kurum veya kuruluşlarından elektronik sistemle temin edilebilir veya kanunlardaki istisnalar hariç olmak üzere bu amaçla sınırlı olarak paylaşılabilir. Bu fıkraya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

Bu maddedeki görev, yetki ve sorumluluklara ait diğer esaslar ile trafik kuruluşlarının, çalışma şekil ve şartları, görevlendirilecek personelin nitelikleri, seçimi, çalışma usulleri, görev, yetki ve sorumluluklarına ait esaslar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir."

12. 2918 sayılı Kanun'un *"Araçların satış, devir ve tescili ile bu işlemlerle ilgili yetki ve sorumluluk"* başlıklı 20. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" (Değişik: 18/1/1985 - KHK 245/7 md.; Değiştirilerek kabul: 28/3/1985-3176/7 md.)

Tescil süreleri, satış ve devirler, noterlerin sorumluluğu ile ilgili esaslar şunlardır:

a) Araç sahipleri,

1. (Değişik: 13/2/2011-6111/55 md.) Tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; bunların hurda durumuna gelmesi hâlinde ise bir ay içinde tescilin silinmesi için ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine başvurmak,

2. (Değişik: 2/4/1998 - 4358/3 md.) Tescilin yapılması veya silinmesi için vergi kimlik numarası ile yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeleri sağlamak,

Zorundadırlar.

(Ek cümle:12/2/2026-7574/2 md.) 22 nci maddenin ikinci fıkrası kapsamında yetkilendirilen kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerinin satışını yaptığı ve ilk tescili elektronik ortamda gerçekleştirilecek araçlar için bu bentteki üç aylık süre uygulanmadan satış işlemi sonrasında üç iş günü içerisinde tescil işlemi gerçekleştirilir.

b) Araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idareleri bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlüdürler.

c) Tescil belgesi, aracın başkasına satış veya devrine, hurdaya çıkarılmasına veya araçta, yönetmelikte belirtilen niteliklerin değişmesine kadar geçerli sayılır.

d) (Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.) Tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir.

Satış ve devir işlemi, siciline işlenmek üzere üç işgünü içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu ile vergi dairesine bildirilir. Bu bildirimle birlikte alıcı adına trafik tescil işlemi gerçekleşmiş sayılır. Satış ve devir tarihi itibariyle, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu hükümleri uyarınca eski malikin vergi mükellefiyeti sona erer, yeni malikin vergi mükellefiyeti başlar.

Yapılan satış ve devir işlemi üzerine noterler tarafından yeni malik adına bir ay süreyle geçerli tescile ilişkin geçici belge düzenlenir.

197 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yer alan sorumluluk hükümleri saklı kalmak kaydıyla, anılan maddede ve bu bentte yer alan isteme ve bildirmeleri elektronik ortamda yaptırmaya ve bu konuda yükümlülük

getirmeye, elektronik bildirmelere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Gelir İdaresi Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü yetkili olup, bu kurumlar satış, devir ve tescile ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi için gerekli elektronik veri akışını sağlarlar. Satış ve devir işlemlerini yapanlar, bu işlemler sırasında edindikleri bilgileri ifşa ettikleri takdirde Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesi uyarınca cezalandırılırlar.

Satış ve devir işlemlerinin bildiriminden itibaren bir aylık süre içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu veya Emniyet Genel Müdürlüğünün uygun gördüğü kamu kurum veya kuruluşları tarafından yeni malik adına tescil belgesi düzenlenerek elden veya posta aracılığıyla teslim edilir. Tescil belgesinin bir ay içerisinde teslim edilememesi halinde yeni malike sorumluluk yüklenemez. .

..

Haciz, müsadere, zapt, buluntu, trafikten men gibi nedenlerle; icra müdürlükleri, vergi dairesi müdürlükleri, milli emlak müdürlükleri ile diğer yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından satışı yapılan araçların satış mutanağının bir örneği aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşlarına üç işgünü içerisinde gönderilir. Aracı satın alanlar gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak ilgili trafik tescil kuruluşundan bir ay içerisinde adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar. Alıcıların tescil belgesi almak için süresinde başvurmamaları halinde bu araçları alıcıları adına re'sen kayıt ve tescil ettirmeye Emniyet Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye İçişleri ve Maliye Bakanlıkları yetkilidir..

.."

13. 2918 sayılı Kanun'un *"Belge ve plaka vermeye yetkili kuruluşlar"* başlıklı 22. maddesinde: Yönetmelikte gösterilen esaslara göre, birinci fıkrada bentler halinde sayılan istisnalar haricinde kalan araçlara ilişkin tescile yönelik işlemlerin Emniyet Genel Müdürlüğü veya bağlı trafik tescil kuruluşlarınca yapılacağı, Emniyet Genel Müdürlüğünün ilk tescili yapılacak araçların tesciline esas teşkil edecek işlemleri elektronik ortamda bilgi paylaşımı yoluyla yapacağı düzenlenmiştir.

14. 2918 sayılı Kanun'un *"Görevli ve Yetkili Mahkeme"* başlıklı 110. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

" (Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır."

15. 2918 sayılı Kanun'a dayanılarak 18/07/1997 tarih ve 23053 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin, davanın açıldığı tarihte yürürlükte olan ancak 04/11/2025 tarih ve 33067 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 4. maddesi ile yürürlükten kaldırılan 28. maddesinde *"Araçların Tescil Mecburiyeti"*; 29. maddesinde *"Tescile Yetkili Kuruluşlar, Tescil İçin Müracaat Etme ve Bildirme Mecburiyeti ile Süreleri"*; 31. maddesinde *"Yeni Kayıt"*; 32. maddesinde *"Tescil Belgesi ve Geçerliliği"*; 33. maddesinde *"Motorlu araç trafik belgesi ve geçerliliği"*; *"Tescile Dair Diğer İşlemler"* üst başlığı altındaki 36. maddesinde *"Satış ve Devirler"*; 37. maddesinde *"Satış veya devir işlemi yapılan araçların tescil işlemleri"*; 43. maddesinde *"Çalınan araçlar hakkında yapılacak işlemler"*; 44. maddesinde *"Çalınan, kaybedilen, kullanılamaz hale gelen, bilgileri değişen belge ve plakalar"* ile, başlığı ile birlikte değiştirilen *"Araç ve Sürücülere İlişkin Verilerin Paylaşımı"* başlıklı 30. maddesinde ilgili hususlar ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

16. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

17. 2577 sayılı Kanun'un *"İdari makamların sükutu"* başlıklı 10. maddesi şöyledir:

"1. İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler.

2. (Değişik: 10/6/1994-4001/5md.) Otuz gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer otuz günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Otuz günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren dört ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın

süreden reddi hallerinde, otuz günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler.

3. (Mülga: 10/6/1994-4001/5 md.)"

18. 2577 sayılı Kanun'un *"Üst makamlara başvurma"* başlıklı 11. maddesi şöyledir:

"1. İlgililer tarafından idari dava açılmadan önce, idari işlemin kaldırılması, geri alınması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması üst makamdan, üst makam yoksa işlemi yapmış olan makamdan, idari dava açma süresi içinde istenebilir. Bu başvurma, işlemeye başlamış olan idari dava açma süresini durdurur.

2. Otuz gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır.[8]

3. İsteğin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması halinde dava açma süresi yeniden işlemeye başlar ve başvurma tarihine kadar geçmiş süre de hesaba katılır.

4. (Mülga: 10/6/1994-4001/6 md.)"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN ve Yüksel NAVDAR'ın katılımlarıyla yapılan 13/04/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, davacının permi hakkı ile getirdiği ancak hakkında müsadere kararı verilerek zilyetliğinden çıkan ve akıbeti bilinmeyen ... plakalı aracın trafik tescil kaydının iptaline ve sicilden terkinine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

22. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, araçların trafiğe tescil edilmesi ve sicillerinin tutulması, Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak kurulan Trafik Hizmetleri Başkanlığı bünyesindeki Trafik Tescil Şube veya Bürolarının görevi ve yetkisinde olup, bu şube ve büroların, kanunla kendilerine verilen görevleri yerine getirirken yaptıkları işlemlerin "idari işlem" niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

23. Tescil işlemleri, yetki ve usulde paralellik ilkesi gereği de terkin işlemlerini tesis etme ve düzenleme yetki ve görevi, 2918 sayılı Kanun'un 20 ve devamı maddelerinde Emniyet Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Bu duruma göre, aracın davacı adına görülen kaydının trafik sicilinden terkini istemi ile açılan davanın temelinde, davalı idarenin terkin isteminin reddine ilişkin kararının bulunması gerektiği, davacının amacının davalı idarece aracın tescilden terkini yönünde işlem tesis edilmesini sağlamak olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın çözümünde 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi kapsamında idari yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

24. Somut olayda; davacı, permi hakkı ile ülkeye soktuğu ... plakalı aracının üçüncü kişilere devredilmesi sonrasında Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesinin E.2003/179 sayılı kararı ile müsadere edildiğini, aracın yaklaşık 20 yıldır zilyetliğinde olmadığını belirterek trafik sicilinden silinmesini talep etmiştir. Uyuşmazlığın konusu, davacının üzerine kayıtlı aracın tescil kaydının düzeltilmesi olup, söz konusu işlem Motorlu Taşıtlar Siciline ilişkin tescil yetkisi kapsamında idarenin görev alanına girdiğinden, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

25. Her ne kadar Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelen ve trafik tescil işlemlerine dayalı olarak açılan tazminat/sorumluluk davalarında Mahkememizce 2918 sayılı Kanun'un 5, 20, 22. maddeleri ve 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 29, 30 ve 31. maddeleri gereğince inceleme ve değerlendirme yapılması gereken uyuşmazlıkların; 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gereğince adli yargı yerinde görülmesi yönünde kararlar verildiği, söz konusu kararlara konu olaylarda davacıların davalı idarenin sorumluluğundan kaynaklanan zararlarının tazminini talep ettikleri ve bu nedenle olayların 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinde belirtildiği şekilde Kanun'un uygulanmasından doğan sorumluluk davası kapsamında değerlendirildiği açık ise de; eldeki davada davacının davalı idareden belirli bir işlemin yapılması istemiyle 2577 sayılı Kanun kapsamında bir talepte bulunduğu görüldüğünden, Mahkememizin diğer kararları ile iş bu dava dosyasının aynı mahiyette olmadığı ve kararlar arasında bir çelişki bulunmadığının belirtilmesinde fayda görülmektedir.

26. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 9. İdare Mahkemesinin 28/05/2025 tarih ve E.2025/752 sayılı başvurusunun reddine karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 9. İdare Mahkemesinin 28/05/2025 tarih ve E.2025/752 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

13/04/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ ile KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Mahmut	Bilal	Yüksel
BALLI	ÇALIŞKAN	NAVDAR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/513
KARAR NO : 2026/12
KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: Davacı hakkında yapılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının olumsuz sonuçlanması sebebiyle Özel Güvenlik Bilgi Sistemine ret kaydı girilmesine ilişkin, Emniyet Genel Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle idari yargıda açılan davada, dava konusu işlemin iptaline karar verilmesi üzerine, söz konusu işlem nedeniyle 25 ay süreyle güvenlik sektöründe haksız yere çalışamaması sebebiyle uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesi uyarınca İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : T. K.
Vekili : Av. A. G.
Davalı : İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. Ç. Y. D.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili hakkında yapılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının olumsuz sonuçlanması sebebiyle, Özel Güvenlik Bilgi Sistemine 11/03/2021 tarihinde ret kaydı girilmesine ilişkin, Emniyet Genel Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle idari yargıda açılan davada, dava konusu işlemin iptaline karar verilmesi üzerine, söz konusu işlem nedeniyle müvekkilinin 25 ay süreyle güvenlik sektöründe haksız yere çalışamaması sebebiyle uğradığı ileri sürülen zarara karşılık şimdilik 1.000 TL maddi tazminatın ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

2. **Ankara 17. İdare Mahkemesi 26/11/2024 tarih ve E.2024/1876, K.2024/1827 sayılı kararı** ile, davacının tazmin talebinin işçilik alacaklarından kaynaklanması nedeniyle uyuşmazlığın görüm ve çözümünde 7036 sayılı Kanun uyarınca iş mahkemelerinin görevli bulunduğu gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine, karar vermiş, kararın istinaf edilmesi üzerine, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi 19/02/2025 Tarih E.2025/90 K. 2025/250 sayılı kararı ile, 2577 sayılı Kanun'un *"İstinaf"* başlıklı 45. maddesinin 1. fıkrası gereği, İdare Mahkemesince yukarıda anılan parasal sınırı geçmeyen dava konusu uyuşmazlıkla ilgili verilen karar kesin olup, istinaf yoluna başvurulamayacağından, istinaf isteminin incelenmeksizin reddine karar vermiş, karar kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden, davacının, hakkında yapılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının olumsuz sonuçlandığından bahisle Özel Güvenlik Bilgi Sistemine 11.03.2021 tarihinde ret kaydı girilmesine ilişkin Emniyet Genel Müdürlüğünün bila tarihli ve 131666 sayılı işleminin iptali istemiyle açılan davada; Ankara 14. İdare Mahkemesinin 19.01.2023 tarih ve E:2022/1655, K:2023/131 sayılı kararı ile "dava konusu işlemin iptaline" karar verilmesi üzerine, anılan işlem nedeniyle 25 ay süre ile güvenlik sektöründe haksız yere çalışamaması sebebi ile fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1.000,00-TL'nin tazmini talebiyle açılmıştır.

Bu itibarla, yukarıda yer verilen Kanun hükümleri değerlendirildiğinde, davacının tazmin talebinin işçilik alacaklarından kaynaklanması nedeniyle uyuşmazlığın görüm ve çözümünde 7036 sayılı Kanun uyarınca iş mahkemeleri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın adli yargının görev alanına girmesi sebebiyle 2577 sayılı Kanun'un 14. ve 15/1-a maddeleri uyarınca görev yönünden reddine..."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Ankara 28. İş Mahkemesi 18/06/2025 tarih ve E.2025/164 K.2025/270 sayılı kararı** ile, taraflar arasında işçi ve işveren ilişkisi bulunmadığından, somut uyuşmazlıkta idari yargının görevli olması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava, idarenin haksız eylemi nedeniyle tazminat davasıdır.

Davalının hukuka aykırı işleminin idare mahkemesi tarafından iptal edilmesi üzerine davacı, davalının hukuka aykırı eylemi nedeniyle 25 aylık sürede güvenlik sektöründe çalışamaması nedeniyle tazminat talep etmiştir.

7036 Sayılı Kanun madde 5;

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına.

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara,

İlişkin dava ve işlere bakar."

Hükmüne amirdir.

Davacının SGK hizmet döküm cetveline göre davacı, davalı yanında işçi olarak çalışmamıştır.

Dava dilekçesinde, davacının davalının işçisi olduğuna dair iddia da bulunmamaktadır.

Başka bir deyişle, taraflar arasında işçi ve işveren ilişkisi bulunmamaktadır.

Mahkememiz ise sadece aralarında işçi- işveren ilişki olan uyuşmazlıklara bakmakla görevlidir.

7036 Sayılı Kanun madde 5 gereğince mahkememiz görevli olmadığından uyuşmazlıkla bakmakla görevli yargı yeri idari yargı olduğundan aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Mahkememizin görevsiz olması ve idari yargının görevli olması nedeniyle Hukuk Muhakemeleri Kanunu madde 114/ 1- c, 115/ 2 gereğince davanın usulden REDDİNE..."

5. Davacı vekilinin talebi üzerine Ankara 28. İş Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli yargı dava dosyası ve idari yargı dosyasına esas UYAP çıktıları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

6. Uyuşmazlık Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca, Danıştay Başsavcılığı ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının somut uyuşmazlığa ilişkin yazılı düşünceleri istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

7. Danıştay Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından, hakkında yapılan güvenlik soruşturmasının ve arşiv araştırmasının olumsuz sonuçlandığından bahisle Özel Güvenlik Bilgi Sistemine 11/03/2021 tarihinde ret kaydı girilmesine ilişkin Emniyet Genel Müdürlüğünün bila tarihli ve 131666 sayılı işleminin iptali istemiyle açılan davada, Ankara 14. idare Mahkemesinin 19/01/2023 tarihli ve E.2022/1655, K2023/131 sayılı kararı ile "dava konusu işlemin iptaline" karar verilmesi üzerine, anılan işlem nedeniyle 25 ay süre ile güvenlik sektöründe haksız yere çalışamaması sebebi ile fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1.000,00 TL maddi tazminatın ödenmesine karar verilmesi istemiyle bu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; bakılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 12. maddesine göre idari yargıda açılacak davalardan olan idare mahkemesince verilen iptal kararı üzerine, karar gereğinin yerine getirilmesi için açılan tam yargı davası niteliğinde bir dava olması karşısında, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır..."

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

8. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" kenar başlıklı 2. maddesinde, idari dava türleri: a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmıştır.

İdare, kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup; idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar idare hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

Tam yargı davalarında, öncelikle zarara yol açtığı öne sürülen idari işlem veya eylemin hukuka uygunluğunun denetlenmesi esas alındığından, olayın oluşumu ve zararın niteliği sorumluluk ilkelerinin uygulanıp uygulanmayacağının incelenmesi, tazminata hükmedilirken de sorumluluk sebebinin açıkça

belirtilmesi gerekmektedir.

İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru, hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda hizmet kusuru, özel hukuktaki anlamından uzaklaşarak nesnelleşen, anonim bir niteliğe sahip, bağımsız karakteri olan bir kusurdur. Hizmet kusurundan dolayı sorumluluk, idarenin sorumluluğunun doğrudan ve asli nedenini oluşturmaktadır.

Kamu görevlilerinin hizmetin yürütülmesi sırasındaki kusurlu eylemleri, idare yönünden nesnel nitelik taşıyan "hizmet kusuru"nu oluşturmakta, bunun yargısal denetimi ise, kamu hizmetlerinin işleyişinin ve gereklerinin değerlendirilmesinde uzman olan idari yargı yerine ait bulunmaktadır.

Bu düzenlemelere göre, uyuşmazlığa konu olayda davalı idarenin, davacı hakkında Özel Güvenlik Bilgi Sistemine ret kaydı girmesine ilişkin işleminin idari nitelikte olduğu değerlendirildiğinden, bu işleme ilişkin denetimin ve işlemden kaynaklandığı ileri sürülen zararın tazmini hususunun idari yargılamanın konusunu teşkil etmesi karşısında, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesi uyarınca davanın tam yargı davası olarak idare mahkemesinde görülmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bu nedenle, dava konusu uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevine girdiği anlaşıldığından, Ankara 17. İdare Mahkemesinin 26.11.2024 tarihli ve 2024/1876 E., 2024/1827 K. sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmektedir..."

IV. İLGİLİ HUKUK

9. Anayasa'nın *"I. Genel ilkeler"* başlıklı 128. maddesi şöyledir:

"Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.(Ek cümle: 7/5/2010-5982/12 md.) Ancak, mali ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.

Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir."

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kasıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

11. 2577 sayılı Kanun'un *"İptal ve tam yargı davaları"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu hususta kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11 nci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır."

12. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

" (1)İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara,

ilişkin dava ve işlere bakar."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyası ile idari yargı dosya suretinin 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği görülmekte ise de, dava konusuna ilişkin bilgi ve belgeler ile kararın kesinleşme durumunu gösteren bir örneğinin dosyada bulunduğu, bu nedenle idari yargı dosyası aslının istenilmediği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN IŞIK'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, davacı hakkında yapılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının olumsuz sonuçlanması sebebiyle Özel Güvenlik Bilgi Sistemine 11/03/2021 tarihinde ret kaydı girilmesine ilişkin Emniyet Genel Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle idari yargıda açılan davada, dava konusu işlemin iptaline karar verilmesi üzerine, söz konusu işlem nedeniyle 25 ay süreyle güvenlik sektöründe haksız yere çalışamaması sebebiyle uğranıldığı ileri sürülen zarara karşılık şimdilik 1.000 TL maddi tazminatın ödenmesi istemiyle açılmıştır.

16. Dava dosyasının incelenmesinden, davacının Jandarma Genel Komutanlığında uzman çavuş olarak görev yapmakta iken 16 Eylül 2014 tarihinde sağlık sebepleri ile malulen emekli olduğu, davacıya 27/03/2018 tarihinde başvurusu üzerine Aydın Emniyet Müdürlüğü Özel Güvenlik Şube tarafından silahsız özel güvenlik görevlisi kartı hakkı verildiği, değişik zamanlarda özel güvenlik şirketlerinde öğretmen olarak ders verdiği ve birçok güvenlik görevlisinin göreve hazırlanmasında, gelişiminde ve de eğitimine katkıda bulunduğu, davacının 10/12/2020 tarihinde İzmir ili Çiğli ilçesinde bulunan Dardanel Özel Eğitim Kurumunda yönetici olmak için kurum aracılığıyla Özel Güvenlik Daire Başkanlığına başvuru yaptığı, aradan bir aylık süre geçtikten sonra güvenlik soruşturmasının olumsuz sonuçlandığını öğrendiği, yönetici olamayan davacının 2021 Ekim ayına kadar herhangi bir işte de çalışmadığı, 2021 Ekim ayında ise İzmir ilinde bulunan Securitas adlı şirkete güvenlik görevlisi olarak işe başladığı, şirketin Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 10/7. maddesi kapsamında işe başlangıcından itibaren 15 gün içerisinde valiliğe bildirimde bulunduğu, işe başladığı 14. günde ise Securitas şirketinin valiliğe özel güvenlik kartının giriş yapılmadığını söyleyerek davacıyı işten çıkarttığı, davacının bunun üzerine Aydın Özel Güvenlik Şubeye giderek güvenlik kartı hakkında bilgi almak istediği, davacıya Ankara Özel Güvenlik Daire Başkanlığınca güvenlik kartına red kaydı girilerek engellendiği bilgisi verildiği, Aydın Valiliğine ve Ankara Özel Güvenlik Daire Başkanlığına birer dilekçe yazarak bilgi almak istediği, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Güvenlik Denetleme Daire Başkanlığı 2021 yılı Kasım ayında tarihsiz bir posta ile kartın 11/03/2021 tarihinde iptal edildiğini bildirdikleri, 14/12/2020 tarihinde davacının Ankara 14. İdare Mahkemesinde E.2022/1655 sayılı sözkonusu işlemin iptali istemiyle dava açtığı, Ankara 14. İdare Mahkemesinin 19/01/2023 tarih E.2022/1655, K.2023/131 sayılı kararı ile dava konusu işlemin iptaline karar verildiği, bunun üzerine Ankara Özel Güvenlik Daire Başkanlığınca davacının özel güvenlik kimlik kartına red kararı girmesi sebebiyle güvenlik kartını kullanamaması sebebiyle davacının toplamda 25 ay boyunca güvenlik sektöründe çalışamadığı için maddi anlamda mağdur olduğundan bahisle, şimdilik fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla 1.000 TL maddi zararın davalıdan tahsil istemiyle bakılmakta olan davaların açıldığı anlaşılmıştır.

17. İdare, kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup; idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar idare hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

18. Tam yargı davalarında, öncelikle zarara yol açtığı öne sürülen idari işlem veya eylemin hukuka uygunluğunun denetlenmesi esas alındığından, olayın oluşumu ve zararın niteliği sorumluluk ilkelerinin uygulanıp uygulanmayacağının incelenmesi, tazminata hükmedilirken de sorumluluk sebebinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

19. İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru, hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda hizmet kusuru, özel hukuktaki anlamından uzaklaşarak nesnelleşen, anonim bir niteliğe sahip, bağımsız karakteri olan bir kusurdur. Hizmet kusurundan dolayı sorumluluk, idarenin sorumluluğunun doğrudan ve asli nedenini oluşturmaktadır.

20. Kamu görevlilerinin hizmetin yürütülmesi sırasındaki kusurlu eylemleri, idare yönünden nesnel nitelik taşıyan "hizmet kusuru"nu oluşturmakta, bunun yargısal denetimi ise, kamu hizmetlerinin işleyişinin ve gereklerinin değerlendirilmesinde uzman olan idari yargı yerine ait bulunmaktadır.

21. Bu düzenlemelere göre, uyuşmazlığa konu olayda davalı idarenin, davacı hakkında Özel Güvenlik Bilgi Sistemine ret kaydı girmesine ilişkin işleminin idari nitelikte olduğu değerlendirildiğinden, bu işleme ilişkin denetimin ve işlemden kaynaklandığı ileri sürülen zararın tazmini hususunun idari yargılamanın konusunu teşkil etmesi; bakılan davanın 2577 Sayılı Kanun'un 12. maddesine göre idari yargıda açılacak olan davalardan olan idare mahkemesince verilen iptal kararı üzerine, karar gereğinin yerine getirilmesi için açılan tam yargı davası niteliğinde bir dava olması karşısında, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 17. İdare Mahkemesinin 26/11/2024 tarih ve E.2024/1876, K.2024/1827 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 17. İdare Mahkemesinin 26/11/2024 tarih ve E.2024/1876, K.2024/1827 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

12/01/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/519
KARAR NO : 2026/284
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Davacı şirket tarafından iflas müdürlüğünce yapılan ihaleden iyiniyetli üçüncü kişi sıfatıyla satın alınan müzik eseri işletme belgelerinin, davalı idarenin mahkemeye gönderdiği eksik ve hatalı yazılar neticesinde ihalenin kısmen feshedilerek iptal edilmesine sebebiyet verildiğinden bahisle, uğranılan toplam 150.000 TL maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S. M. Y. P. S. v. T. L. Ş.
Vekili : Av. A. E.
Davalı : Kültür ve Turizm Bakanlığı
Vekili : Av. G. Y. A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirketin Beyoğlu İflas Müdürlüğü tarafından usulüne uygun olarak gerçekleştirilen ihalede iyiniyetli üçüncü kişi sıfatıyla en yüksek peyi sürerek müflis şirketlere ait birtakım eser işletme belgelerini satın aldığını ve belgelerin müvekkili adına tescil edildiğini; ancak ihalenin ardından eser sahibi ve bağlantılı şirket tarafından ihalenin feshi talebiyle açılan davalarda, davalı T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı birimlerince eser işletme belgelerindeki sözleşme sürelerinin dolduğuna ilişkin iflas idaresine eksik ve hatalı bilgi verildiğinin beyan edildiğini ve mahkemeye ihalenin feshini işaret eden, davanın seyrini değiştiren yönlendirici yazılar gönderildiğini; davalı idarenin bu yazıları neticesinde yerel mahkemece ihalelerin kısmen feshedildiğini; idarenin ihale öncesi sessiz kalıp sonrasında müdahil olmasının, müvekkili şirket aleyhine basın açıklamaları yapmasının ve tescillerin iptalini talep etmesinin hukuka aykırı olduğunu; ihale yoluyla edinilen belgeler ile ihalenin feshi davasında dayanılan belgelerin kayıt tescil numaralarının dahi farklı olmasına rağmen idarenin hatalı yönlendirmesiyle fesih kararı verildiğini ve bu kararların kesinleştiğini; müvekkilinin bu süreçte söz konusu albümlerden beklediği geliri elde edemeyerek maddi zarara uğradığını ve idare ile diğer ilgililerin demeçleri yüzünden müzik sektöründeki ticari itibarının zedelenerek manevi zarar yaşadığını; zararın tazmini için idareye yapılan başvurunun yasal süre içinde cevap verilmeyerek zımnen reddedildiğini ifade ederek; Anayasa'nın 40. ve 125. maddeleri uyarınca idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu gerekçesiyle, müvekkili şirketin uğradığı 50.000 TL maddi ve 100.000 TL manevi olmak üzere toplam 150.000 TL zararın davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Ankara 2. İdare Mahkemesi 29/03/2013 tarih ve E.2011/1005, K.2013/609 sayılı kararı ile, davanın reddine karar vermiş, kararın temyiz edilmesi üzerine, Danıştay Onuncu Dairesi 16/07/2014 tarih ve E.2014/2199, K.2014/4791 sayılı kararı ile, 2577 sayılı Kanun'un 49. maddesi uyarınca davacı vekilinin temyiz isteminin kabulü ile Ankara 2. İdare Mahkemesince verilen kararın bozulmasına, dava dosyasının yeniden bir karar verilmek üzere anılan İdare Mahkemesine

gönderilmesine karar vermiştir.

3. **Ankara 2. İdare Mahkemesi 27/11/2014 tarih ve E.2014/1955, K.2014/1348 sayılı kararı** ile, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, taraflarca temyiz edilmemesi üzerine karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Karar veren Ankara 2. İdare Mahkemesi'nce, mahkememizin 29.03.2013 tarih ve E:2011/1005, K:2013/609 sayılı kararının Danıştay 10. Dairesi'nin 16.07.2014 tarih ve E:2014/2199, K:2014/4781 sayılı kararıyla görev yönünden bozulması üzerine bozma kararına uyularak işin gereği görüşüldü :

Dava, davalı idarenin, eser işletme belgelerinin süreli olduğunu belirtmeyi unuttuğu iddiasıyla, davacı şirketin üzerinde kalan eser işletme belgelerine yönelik ihalenin feshedilmesi sonucu uğramıldığı öne sürülen toplam 200.000,00 TL maddi ve manevi tazminatın ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 5. maddesinde, "İcra ve İflas Dairesi görevlilerinin kusurlarından doğan tazminat davaları, ancak idare aleyhine açılabilir. Devletin, zararın meydana gelmesinde kusuru bulunan görevlilere rücu hakkı saklıdır. Bu davalara adliye mahkemelerinde bakılır." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, K. A. 'in eser sahibi ve icracısı olduğu yedi adet yapıma ilişkin eser işletme belgelerinin R. M. Y. T. İ.. Ş. ve Neşe Müzik Yapım Tic. Ltd. şirketlerine verildiği, yapım şirketlerinin borçlarından dolayı haklarında başlatılan icra takibi sırasında icra müdürlüklerince İstanbul Telif Hakları Sinema Müdürlüğünden şirketler adına tescil edilmiş bütün eser işletme belgelerinin talep edilmesi üzerine K. A. 'a ait yedi adet eser dahil bütün eser işletme belgelerinin İcra Müdürlüğüne gönderildiği, K. A.ın vekilinin İstanbul Telif Hakları Sinema Müdürlüğüne yaptığı başvuru sonrasında verilen izinlerin süreyle sınırlı olduğu ve çeşitli tarihlerde bu sürelerin sona erdiğinin tespit edildiği ve Neşe Müzik-Raks Müzik ile K. A. arasındaki sözleşmenin süresinin sona ermesi nedeniyle yedi adet eserin K. A.a ait olan K M. P. O. Ş. adına kayıt ve tescil edildiği, diğer taraftan Neşe Müzik ve Raks Müzik isimli şirketlerin iflas kararlarının kesinleştiğinin Beyoğlu İflas Müdürlüğü'nün 16.12.2009 tarih ve 2006/10, 2006/11, 2006/12 sayılı yazıları ile davalı idareye bildirildiği ve kesinleşen ihale sonucunda şirketlerin eser işletme belgelerini devralan davacı şirketin kayıt ve tescil işlemlerinin gerçekleştirilmesinin istenildiği, davalı idarece K. A. 'ın eser sahibi ve icracısı olduğu yedi adet eserin sözleşme sürelerinin dolmuş olması nedeniyle davacı şirket adına kayıt tescil işlemlerinin yapılamadığının iflas dairesine bildirildiği, iflas dairesince ihale dosyasına yedi adet eserin başka bir şirket adına kayıt ve tescil edildiğine ilişkin satışın kesinleşme tarihinden önce herhangi bir bilgi belge girmediği, bu nedenle ihaleye konu bütün hakların ihale üzerinde kalan şirkete devredilmesi gerektiğinin belirtilmesi üzerine ihale konusu bütün eser işletme belgelerinin davacı şirket adına kayıt ve tescil edildiği, ardından K. A. tarafından davacı şirket aleyhine Beyoğlu 1. İcra Hukuk Mahkemesinde ihalenin feshi talebiyle dava açıldığı, Mahkemenin 10.8.2010 tarihli kararıyla ihalenin kısmen feshine karar verildiği, davalı idarece mahkeme kararı uygulanarak yedi adet eserin davacı şirket adına yapılan kayıt tescil işleminin iptal edildiği, sonrasında davacı şirket tarafından davalı idarece iflas dosyasına eserlerin işletme belgesinin süresinin dolduğunu belirten belgelerin eklenmeyerek kusurlu davranıldığından bahisle uğramıldığı ileri sürülen 50.000 TL maddi, 150.000,00 TL manevi tazminat istemiyle hakkın davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

İcra ve İflas Kanunu'nun uygulanmasına ilişkin olarak doğduğu öne sürülen zararın tazmini istemiyle açılan bu davada, icra dairesi görevlilerinin yanısıra icra işlemlerine gerekli bilgi ve belge vermek suretiyle katılan davalı idare personelinin de kusurunun bulunduğu ileri sürülmekte olup, 2004 sayılı Yasa'da düzenlenen kamu hizmetinin yürütülmesine iştirak eden başka idare personelinin varsa kusurlarından doğan sorumluluğun, maddi ve hukuki birlik nedeniyle bu Yasa kapsamında değerlendirilmesi ve bu suretle, uyuşmazlığa konu edilen davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir..."

4. Davacı vekili bu kez 50.000 TL maddi, 150.000 TL manevi tazminat istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesi 18/09/2018 tarih ve E.2015/167, K.2018/463 sayılı kararı ile davanın reddine karar vermiş, davacı vekilinin kararı istinaf etmesi üzerine, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 25. Hukuk Dairesi 28/02/2024 tarih ve E.2022/2403, K.2024/518 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun kabulü ile, Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin kararının HMK'nin 355 ve 353. maddesinin 1. fıkrası (a) bendinin 4. maddesi uyarınca kaldırılmasına karar vermiştir.

6. Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesi 19/07/2024 tarih ve E.2024/334 sayılı ara kararı ile, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulacağını belirterek Ankara 2. İdare Mahkemesinden E.2011/1005, K.2013/609 sayılı dosyanın gönderilmesinin istenmesine karar vermiş, idari yargı yerince ilgili dava dosyasının UYAP sisteminden gönderilmesine karşın, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca gerekçeli bir karar ile görevli yargı merciinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerekirken 19/07/2024 tarih ve E.2024/334 sayılı üst yazıyla, adli ve idari yargı dosyalarının *"06.06.2024 tarihli duruşma ara kararının 2 maddesi gereğince"* gönderildiği belirtilerek, gerekçeli bir karar olmaksızın Mahkememize başvuru yapılmış, Uyuşmazlık Mahkemesinin 03/02/2025 tarih, E.2024/513, K.2025/127 sayılı kararı ile, mahkeme kararının gerekçeli olmadığından bahisle *"2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 19/07/2024 tarih ve E.2024/334 sayılı BAŞVURUSUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİNE"* karar verilmiştir.

7. **Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesi 17/07/2025 tarih ve E.2024/334 sayılı kararı** ile, davanın görüleceği çözüm yerinin idari yargı olması sebebiyle mahkeme dosyası ile Ankara 2. İdare Mahkemesinin E.2014/1955, K.2014/1348 sayılı dosyasının 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi gereğince görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesince verilecek karara kadar davanın ertelenmesine karar vermiştir.

Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava; idarenin eyleminden kaynaklanan zararın tazmini talebine ilişkindir.

Mahkememizce yapılan yargılama sonunda davanın reddine dair verilen karara karşı davacı vekilinin istinaf kanun yoluna başvurması üzerine, BAM 25. Hukuk Dairesi tarafından özette " davanın görüleceği çözüm yerinin idari yargı olduğu, 2247 SK'nun 19. Maddesi gereğince işlem yapılarak uyuşmazlık mahkemesine başvurulması gerektiği" gerekçesi ile kararımızın kaldırılmasına karar verilmiştir.

Yeniden yapılan yargılama da; davacılar tarafından aynı istemli davanın, öncesinde idari yargıda açıldığı, Ankara 2. İdare Mahkemesinin 2014/1955 esas, 2014/1348 karar sayılı kararı ile adli yargının görevli olması nedeniyle görevsizlik kararı verildiği anlaşıldığından 2247 SK.'nun 19. Maddesi gereğince dosyamız, celp olunan idare dosyası ile birlikte Uyuşmazlık mahkemesine gönderilmiş olup, Uyuşmazlık Mahkemesinin 03/02/2025 tarihli kararı ile "2247 SK'nun 19. Maddesinde de belirtilen koşulları taşımayan başvurunun, aynı kanunun 27. Maddesi gereğince reddine karar verildiği görülmüştür.

İncelenen Mahkememiz dosyası ile idare mahkemesi dosyası karşısında;

Davanın; idarenin eylem ve işlemlerinden kaynaklanan zararın tazmini talebine ilişkin olduğu, davacı vekili, Beyoğlu 1. İcra Hukuk Mahkemesi 2010/68 Esas, 2010/69 Karar sayılı ilamı ile Beyoğlu İflas İdaresi 2006/10 ve 11 Esas sayılı dosyalarında yapılan ihalelerin feshedildiğini, mahkemece davalı idarenin eser işletme belgelerinin süreli olduğunun belirtilmesinin unutulduğu satış yapıldıktan sonra bu bilginin verildiği eser işletme belgesinin süreli olması sebebiyle ihalelerin feshedildiğini, davalının bu süreçte aktif rol oynayarak icra dosyalarına yanlış bilgi verdiğini kabul edip müvekkili adına kayıtlı altımlerin eser işletme belgelerini iptal ettiğini, davalının icra dosyasına eser işletme belgelerinin süreli olduğunu bildirmesini sehven unutması sebebiyle yapılan ihalenin feshedildiğini, ihalenin feshine davalının kusurlu eyleminin sebep olduğunu ileri sürerek tazminat talebinde bulunmuş olup, davacı tarafça icra dairesi görevlilerinin kusuru sebebiyle ihalenin feshedildiği ve zarara uğradığı iddiası bulunmadığı, talep olmayan bir hususta mahkemece inceleme yapılamayacağı, talebin tamamen davalı idarenin hizmet kusuru sebebiyle uğranılan zararın tazmini olduğu bu durumda davanın görüleceği çözüm yerinin idari yargı olduğu sonucuna varıldığından..."

8. Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli yargı dava dosyası, ekinde idari yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

9. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca Danıştay Başsavcısının ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının yazılı düşünceleri istenilmiştir.

C. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

10. Danıştay Başsavcısı, uyuşmazlıkta adli yargının görevli olduğu yönünde yazılı düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"İLGİLİ MEVZUAT:

10/07/2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 277. maddesinden itibaren Kültür ve Turizm Bakanlığının teşkilat ve görevleri, 283. maddesinde, Telif Hakları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri düzenlenmiş, a) bendinde; 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile Bakanlığa verilen görevleri yürütmek, ç) bendinde de; telif hakları ihlallerinin önlenmesi amacıyla gerekli tedbirleri almak, bu konuda ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümüne yönelik çalışmaları ilgili taraflarla birlikte yürütmek, görev ve yetkisi anılan Genel Müdürlüğe verilmiştir.

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun "Eser sahibinin hakları" başlıklı 13. maddesinde, "Fikir ve sanat eserleri üzerinde sahiplerinin mali ve manevi menfaatleri bu kanun dairesinde himaye görür. Eser sahibine tanınan hak ve salahiyetler eserin bütününe ve parçalarına şamildir. (Değişik son fıkra: 3/3/2004-5101/10 md.) Filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcıları ile seslerin ilk tespitini gerçekleştiren fonogram yapımcıları, hak ihdas etmek amacı taşımaksızın, sahip oldukları hakların ihlâl edilmemesi, hak sahipliklerinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması ve malî haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin takip edilmesi maksadıyla, sinema ve müzik eserlerini içeren yapımlarının kayıt ve tescilini yaptırırlar. Aynı maksatla, eser sahiplerinin talebi üzerine, bu Kanun kapsamında korunan tüm eserlerin kayıt ve tescili yapılabilir, malî haklara ilişkin yararlanma yetkileri de kayıt altına alınabilir. Beyana müstenit yapılan bu işlemlerden Bakanlık sorumlu tutulamaz. Ancak, kayıt ve tescil işlemlerine esas teşkil edecek işlemlerde, mevcut olmadığını bildiği veya bilmesi icap ettiği veya kendisine ait olmayan malî ve manevî haklara ilişkin yanlış beyanda bulunanlar, bu Kanunda öngörülen hukukî ve cezaî müeyyidelere tâbidirler. Bu Kanun kapsamında yapılan tüm kayıt ve tescil işlemlerine ilişkin ücretler Bakanlık tarafından belirlenir. Kayıt ve tescilin usul ve esasları, ücretlerinin belirlenmesi ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir." hükmüne; " Görev ve ispat" başlıklı 76. maddesinde de, "Bu Kanunun düzenlediği hukukî ilişkilerden doğan davalarda, dava konusunun miktarına ve Kanunda gösterilen cezaya bakılmaksızın, görevli mahkeme Adalet Bakanlığı tarafından kurulacak ihtisas mahkemeleridir. İhtisas mahkemeleri kurulup yargılama faaliyetlerine başlayıncaya kadar, asliye hukuk ve asliye ceza mahkemelerinden hangilerinin ihtisas mahkemesi olarak görevlendireceği ve bu mahkemelerin yargı çevreleri Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir." hükmüne; ek 4. maddesinde ise, "Eser ve eser sahibi ile eser üzerindeki haklardan herhangi birinin sahibi veya eserin kullanımına ilişkin süreler ve şartlar ile ilgili olarak eser nüshaları üzerinde bulunan veya eserin topluma

sunulması sırasında görülen bilgiler ve bu bilgileri temsil eden sayılar veya kodlar yetkisiz olarak ortadan kaldırılamaz ve değiştirilemez. Bilgileri ve bilgileri temsil eden sayıları ve kodları yetkisiz olarak değiştirilen veya ortadan kaldırılan eserlerin asılları veya kopyaları dağıtılamaz, dağıtılmak üzere ithal edilemez, yayınlanamaz veya topluma iletilemez." hükmüne yer verilmiştir.

Yine 5846 sayılı Kanunun 66. ve devamı maddelerinde hukuk davaları, 70. maddesinde tazminat davası, 71. maddesinden itibaren ceza davaları düzenlenmiştir.

5846 sayılı Kanunun 13. maddesi ile 5224 sayılı Kanunun 7 ve 15. maddelerine dayanılarak, fikir ve sanat eserlerini içeren yapımlar üzerinde hak ihdas etmek amacı taşımaksızın mali ve manevi hak sahiplerinin söz konusu haklarının ihlal edilmemesi, hak sahipliklerinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması ve mali haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin takip edilebilmesi amacıyla eserlerin ve yapımların kayıt ve tescilinin yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla çıkarılan Fikir ve Sanat Eserlerinin Kayıt ve Tescili Hakkında Yönetmeliğin 5. maddesinin ilk fıkrasında, "Sinema ve müzik eserlerinde filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcıları ile seslerin ilk tespitini gerçekleştiren fonogram yapımcıları, hak ihdas etmek amacı taşımaksızın, sahip oldukları hakların ihlal edilmemesi, hak sahipliklerinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması ve mali haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin takip edilebilmesi amacıyla sinema ve müzik eserlerini içeren yapımlarının kayıt ve tescilini yaptırırlar. Ayrıca, belli bir mizansen veya senaryo çerçevesinde hareketli ve sesli görüntüleri içermesi nedeniyle sinema eserlerini içeren yapımlar gibi bilgisayar oyunlarında hak sahiplerince, sahip olunan hakların belirlenmesi ve haklara ilişkin ispat kolaylığı sağlanması amacıyla kayıt ve tescil yaptırılır." , "Hukuka aykırı kayıt ve tescilin iptali" başlıklı 13. maddesinde de, "Bu Yönetmelik hükümleri uyarınca gerçekleştirilen işlemlerde gerçeğe aykırı bilgi verildiği, idari birimlerce veya mahkemece tespit edilen, sahte belge kullanıldığı sabit olan, hakkında yargı mercileri tarafından verilmiş iptal kararı bulunan veya mükerrer olduğu tespit edilen işlemlere ilişkin belgeler iptal olunur." hükmü yer almaktadır.

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun "Görevli ve yetkili mahkeme" başlıklı 156. maddesinde "Bu Kanunda öngörülen davalarda görevli mahkeme, fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi ile fikri ve sınai haklar ceza mahkemesidir. Bu mahkemeler, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir. Fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, asliye hukuk mahkemesince; fikri ve sınai haklar ceza mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, asliye ceza mahkemesince bakılır. Bu dava ve işlere bakacak asliye hukuk ve asliye ceza mahkemeleri ile bu mahkemelerin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir." hükmüne yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Bir anlaşmazlığının çözümünde genel ve özel kanunlarda anlaşmazlığı doğuran olaya aynı anda uygulanması gereken farklı düzenleyici hükümlerin bulunması halinde özel hükmün uygulanması hukukun genel ilkelerindendir.

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarını belirlemek, korumak, bu haklara ilişkin tasarruf esas ve usullerini, yargı yollarını ve yaptırımları ile Kültür ve Turizm Bakanlığının görev, yetki ve sorumluluğunu düzenlemesi yönünden özel kanun niteliğindedir.

Davacı, uğranıldığı ileri sürülen zararın, Kültür ve Turizm Bakanlığının hizmet kusurundan kaynaklandığını ileri sürmekte olup, zararın kaynağını 5846 sayılı Kanunda düzenlenen eser işletme belgelerinin onaylanması karşısında, Kültür ve Turizm Bakanlığının 5846 sayılı Kanun ile verilen görevlerini hizmet gereklerine uygun şekilde yerine getirip getirmediği hususunun aynı kanunun 76. maddesi ve 6769 sayılı Kanunun 156. maddesi hükmü uyarınca adli yargı düzeni içinde yer alan mahkeme tarafından değerlendirilmesi gerekmektedir.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu düşünülmektedir."

11. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, uyuşmazlıkta adli yargının görevli olduğu yönünde yazılı düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"Bilindiği gibi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" kenar başlıklı 2. maddesinde, idari dava türleri: a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmıştır.

Diğer taraftan, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 1. maddesinde; "Bu Kanunun amacı, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve

radyo-televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarını belirlemek, korumak, bu ürünlerden yararlanma şartlarını düzenlemek, öngörülen esas ve usullere aykırı yararlanma halinde yaptırımları tespit etmektir. " hükmüne, 13. maddesinde; "Fikir ve sanat eserleri üzerinde sahiplerinin mali ve manevi menfaatleri bu kanun dairesinde himaye görür. / Eser sahibine tanınan hak ve salahiyetler eserin bütününe ve parçalarına şamildir. / Filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcıları ile seslerin ilk tespitini gerçekleştiren fonogram yapımcıları, hak ihdas etmek amacı taşımaksızın, sahip oldukları hakların ihlâl edilmemesi, hak sahipliklerinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması ve malî haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin takip edilmesi maksadıyla, sinema ve müzik eserlerini içeren yapımlarının kayıt ve tescilini yaptırırlar. Aynı maksatla, eser sahiplerinin talebi üzerine, bu Kanun kapsamında korunan tüm eserlerin kayıt ve tescili yapılabilir, malî haklara ilişkin yararlanma yetkileri de kayıt altına alınabilir. Beyana müstenit yapılan bu işlemlerden Bakanlık sorumlu tutulamaz. Ancak, kayıt ve tescil işlemlerine esas teşkil edecek işlemlerde, mevcut olmadığını bildiği veya bilmesi icap ettiği veya kendisine ait olmayan malî ve manevî haklara ilişkin yanlış beyanda bulunanlar, bu Kanunda öngörülen hukukî ve cezaî müeyyidelere tabidirler. Bu Kanun kapsamında yapılan tüm kayıt ve tescil işlemlerine ilişkin ücretler Bakanlık tarafından belirlenir. Kayıt ve tescilin usul ve esasları, ücretlerinin belirlenmesi ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir. " hükmüne yer verilmiş, 66 ilâ 75. maddelerinde hukuk ve ceza davaları düzenlenmiş, 76. maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinde; "Bu Kanunun düzenlediği hukukî ilişkilerden doğan davalarda, dava konusunun miktarına ve Kanunda gösterilen cezaya bakılmaksızın, görevli mahkeme Adalet Bakanlığı tarafından kurulacak ihtisas mahkemeleridir." hükmü yer almıştır.

Somut olayda, sanatçı Kayahan Açar'ın eser sahibi ve icracısı olduğu 7 adet yapıma ilişkin eser işletme belgelerinin R. M. Y. T. İ.. Ş. ve N. M. Y. T. İ.. Ş. ye verildiği, yapım şirketlerinin borçlarından dolayı haklarında başlatılan icra takibi sırasında icra müdürlüklerince İstanbul Telif Hakları Sinema Müdürlüğünden şirketler adına tescil edilmiş bütün eser işletme belgelerinin talep edilmesi üzerine, Kayahan Açar'a ait 7 adet eser dâhil bütün eser işletme belgelerinin icra müdürlüğüne gönderildiği, Kayahan Açar vekilinin İstanbul Telif Hakları Sinema Müdürlüğüne yaptığı başvuru sonrasında verilen izinlerin süreyle sınırlı olduğu ve çeşitli tarihlerde bu sürelerin sona erdiğinin tespit edildiği, Neşe Müzik - Raks Müzik ile Kayahan Açar arasındaki sözleşmenin süresinin sona ermesi nedeniyle 7 adet eserin Kayahan Açar'a ait olan K M. P. O. Ş. adına kayıt ve tescil edildiği, diğer taraftan Neşe Müzik ve Raks Müzik şirketlerinin iflas kararlarının kesinleştiğinin Beyoğlu İflas Müdürlüğünün 16.12.2009 tarihli ve 2006/10, 2006/11 ve 2006/12 sayılı yazılarıyla Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirildiği ve kesinleşen ihale sonucunda şirketlerin eser işletme belgelerini devralan davacı şirket adına kayıt ve tescil işlemlerinin gerçekleştirilmesinin istenildiği, davalı idarece söz konusu 7 adet eserin sözleşme sürelerinin dolmuş olması nedeniyle davacı şirket adına kayıt ve tescil işlemlerinin yapılamadığının iflas dairesine bildirildiği, iflas dairesince, satışın kesinleşme tarihinden önce ihale dosyasına 7 adet eserin başka bir şirket adına kayıt ve tescil edildiğine ilişkin herhangi bir bilgi ve belge girmediği, bu nedenle ihaleye konu bütün hakların ihale üzerinde kalan şirkete devredilmesi gerektiğinin bildirilmesi üzerine, ihale konusu bütün eser işletme belgelerinin davacı şirket adına kayıt ve tescil edildiği, ardından Kayahan Açar tarafından davacı şirket aleyhine ihalenin feshi davası açıldığı, Beyoğlu 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 10.08.2010 tarihli kararıyla ihalenin kısmen feshine karar verildiği, davalı idarece mahkeme kararının uygulanarak 7 adet eserin davacı şirket adına yapılan kayıt ve tescil işleminin iptal edildiği, sonrasında davacı şirket tarafından, davalı idarece eserlerin işletme belgesinin süresinin dolduğunu belirten belgelerin iflas dosyasına eklenmeyerek kusurlu davranıldığından bahisle uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda paylaşılan mevzuat hükümleri dikkate alındığında, davalı idarece, 5846 sayılı Kanun uyarınca eserler üzerindeki manevi ve mali hakları belirleme ve koruma hususunda kendisine verilen yetki ve görevler kapsamında, dava konusu 7 adet eserin işletme belgesinin süresinin dolduğunu belirten belgelerin iflas dosyasına eklenmemesi sonucu uğranıldığı ileri sürülen zararın tazminine ilişkin davanın, 5846 sayılı Kanun'un 66 vd. maddelerinde düzenlenen, manevi ve mali hakları tecavüze uğrayan kimse tarafından açılan dava niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda uyuşmazlık, davacının manevi ve mali haklarının tespitine ve korunmasına ilişkin olduğundan, söz konusu uyuşmazlığın Fikrî Hukuk alanındaki mevzuat ve özel hukuk kuralları dikkate alınarak çözülebileceği, bu bakımdan, 5846 sayılı Kanun'un 76. maddesinin birinci fıkrasındaki kural da dikkate alındığında, fikri haklardan doğan sorunlara ilişkin davanın çözümünde, ihtisas mahkemesi olarak adli yargı yerinde teşkilatlandırılan fikrî ve sınai haklar mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 08.04.2013 tarihli ve 2012/307 Esas, 2013/483 Karar sayılı kararında da benzer hususların vurgulandığı görülmektedir.

Bu nedenle, Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmektedir. Gereği takdirlerinize sunulur."

III. İLGİLİ HUKUK

12. 10/07/2018 tarih ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 277. maddesinden itibaren Kültür ve Turizm Bakanlığının teşkilat ve görevleri; 283. maddesinde ise Telif Hakları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri düzenlenmiş olup; anılan maddenin (a) bendinde *"5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile Bakanlığa verilen görevleri yürütmek"*, (ç) bendinde de

"telif hakları ihlallerinin önlenmesi amacıyla gerekli tedbirleri almak, bu konuda ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümüne yönelik çalışmaları ilgili taraflarla birlikte yürütmek" görev ve yetkisi anılan Genel Müdürlüğe verilmiştir.

13. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun *"Eser sahibinin hakları"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"Fikir ve sanat eserleri üzerinde sahiplerinin mali ve manevi menfaatleri bu kanun dairesinde himaye görür. Eser sahibine tanınan hak ve salahiyetler eserin bütününe ve parçalarına şamildir.

(Değişik son fıkra: 3/3/2004-5101/10 md.) Filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcıları ile seslerin ilk tespitini gerçekleştiren fonogram yapımcıları, hak ihdas etmek amacı taşımaksızın, sahip oldukları hakların ihlâl edilmemesi, hak sahipliklerinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması ve mali haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin takip edilmesi maksadıyla, sinema ve müzik eserlerini içeren yapımlarının kayıt ve tescilini yaptırırlar. Aynı maksatla, eser sahiplerinin talebi üzerine, bu Kanun kapsamında korunan tüm eserlerin kayıt ve tescili yapılabilir, mali haklara ilişkin yararlanma yetkileri de kayıt altına alınabilir. Beyana müstenit yapılan bu işlemlerden Bakanlık sorumlu tutulamaz. Ancak, kayıt ve tescil işlemlerine esas teşkil edecek işlemlerde, mevcut olmadığını bildiği veya bilmesi icap ettiği veya kendisine ait olmayan malî ve manevî haklara ilişkin yanlış beyanda bulunanlar, bu Kanunda öngörülen hukukî ve cezaî müeyyidelere tâbidirler. Bu Kanun kapsamında yapılan tüm kayıt ve tescil işlemlerine ilişkin ücretler Bakanlık tarafından belirlenir. Kayıt ve tescilin usul ve esasları, ücretlerinin belirlenmesi ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir."

14. 5846 sayılı Kanun'un *"Görev ve ispat"* başlıklı 76. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 23/1/2008-5728/141 md.)

(Değişik birinci fıkra: 22/12/2016-6769/189md.) Bu Kanunun düzenlediği hukuki ilişkilerden doğan dava ve işler ile bu Kanundan kaynaklanan ceza davalarında görevli mahkeme, Sınai Mülkiyet Kanununun 156 ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilen mahkemelerdir.

Bu Kanun kapsamında açılacak hukuk davalarında mahkeme, davacının iddiasının doğruluğu hakkında kuvvetli kanaat oluşturmaya yeter miktar delil sunması hâlinde, korunmakta olan eserler, fonogramlar, icralar, filmler ve yayınları kullananların, bu Kanunda öngörülen izin ve yetkileri aldıklarına dair belgeleri veya tüm yararlanılan eser, fonogram, icra, film ve yayınların listelerini sunmasını isteyebilir. Belirtilen belge veya listelerin sunulamaması tüm eser, fonogram, icra, film ve yayınların haksız kullanılmakta olduğuna karine teşkil eder."

15. 5846 sayılı Kanun'un ek 4. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(Ek: 21/2/2001 - 4630/37 md.)

Eser ve eser sahibi ile eser üzerindeki haklardan herhangi birinin sahibi veya eserin kullanımına ilişkin süreler ve şartlar ile ilgili olarak eser nüshaları üzerinde bulunan veya eserin topluma sunulması sırasında görülen bilgiler ve bu bilgileri temsil eden sayılar veya kodlar yetkisiz olarak ortadan kaldırılamaz ve değiştirilemez. Bilgileri ve bilgileri temsil eden sayıları ve kodları yetkisiz olarak değiştirilen veya ortadan kaldırılan eserlerin asılları veya kopyaları dağıtılamaz, dağıtılmak üzere ithal edilemez, yayınlanamaz veya topluma iletilemez."

16. 5846 sayılı Kanun'un 13. maddesi ile 5224 sayılı Kanun'un 7. ve 15. maddelerine dayanılarak; fikir ve sanat eserlerini içeren yapımlar üzerinde hak ihdas etmek amacı taşımaksızın mali ve manevi hak sahiplerinin söz konusu haklarının ihlal edilmemesi, hak sahipliklerinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması ve mali haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin takip edilebilmesi amacıyla eserlerin ve yapımların kayıt ve tescilinin yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla çıkarılan Fikir ve Sanat Eserlerinin Kayıt ve Tescili Hakkında Yönetmelik'in 5. maddesinin ilk fıkrası şöyledir:

"(Değişik:R.G.-28/10/2008-27038)

Sinema ve müzik eserlerinde filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcıları ile seslerin ilk tespitini gerçekleştiren fonogram yapımcıları, hak ihdas etmek amacı taşımaksızın, sahip oldukları hakların ihlal edilmemesi, hak sahipliklerinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması ve mali haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin takip edilebilmesi amacıyla sinema ve müzik eserlerini içeren yapımlarının kayıt ve tescilini yaptırırlar. Ayrıca, belli bir mizansen veya senaryo çerçevesinde hareketli ve sesli görüntüleri içermesi nedeniyle sinema eserlerini içeren yapımlar gibi bilgisayar oyunları da hak sahiplerince, sahip olunan hakların belirlenmesi ve haklara ilişkin ispat kolaylığı sağlanması amacıyla kayıt ve tescil yaptırılır."

17. Yönetmelik'in *"Hukuka aykırı kayıt ve tescilin iptali"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"(Değişik:R.G.-28/10/2008-27038)

(1) Bu Yönetmelik hükümleri uyarınca gerçekleştirilen işlemlerde gerçeğe aykırı bilgi verildiği, idari birimlerce veya mahkemece tespit edilen, sahte belge kullanıldığı sabit olan, hakkında yargı mercileri tarafından verilmiş iptal kararı bulunan veya mükerrer olduğu tespit edilen işlemlere ilişkin belgeler iptal olunur."

18. 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun "Görevli ve yetkili mahkeme" başlıklı 156. maddesi şöyledir:

"(1) (Değişik:22/7/2020-7251/61 md.)

Bu Kanunda öngörülen davalarda görevli mahkeme, fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi ile fikri ve sınai haklar ceza mahkemesidir. Bu mahkemeler, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir. Fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, asliye hukuk mahkemesince; fikri ve sınai haklar ceza mahkemesi kurulmamış olan

yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, asliye ceza mahkemesince bakılır. Bu dava ve işlere bakacak asliye hukuk ve asliye ceza mahkemeleri ile bu mahkemelerin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.

(2) Kurumun bu Kanun hükümlerine göre aldığı bütün kararlara karşı açılacak davalarda ve Kurumun kararlarından zarar gören üçüncü kişilerin Kurum aleyhine açacakları davalarda görevli ve yetkili mahkeme, Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesidir.

(3) Sınai mülkiyet hakkı sahibi tarafından, üçüncü kişiler aleyhine açılacak hukuk davalarında yetkili mahkeme, davacının yerleşim yeri veya hukuka aykırı fiilin gerçekleştiği yahut bu fiilin etkilerinin görüldüğü yer mahkemesidir.

(4) Davacının Türkiye'de yerleşim yeri bulunmaması hâlinde yetkili mahkeme, davanın açıldığı tarihte sicilde kayıtlı vekilin işyerinin bulunduğu yerdeki ve eğer vekillik kaydı silinmişse Kurum merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemedir.

(5) Üçüncü kişiler tarafından sınai mülkiyet hakkı sahibi aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, davalının yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesidir. Sınai mülkiyet hakkı başvurusu veya sınai mülkiyet hak sahibinin Türkiye'de yerleşim yeri bulunmaması hâlinde, dördüncü fıkra hükmü uygulanır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, asliye hukuk mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli yargı dava dosyasının, ekinde idari yargı dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, davacı şirketin iflas müdürlüğünce yapılan ihaleden iyiniyetli üçüncü kişi sıfatıyla satın aldığı müzik eseri işletme belgelerinin, davalı Kültür ve Turizm Bakanlığı birimlerince iflas idaresine ve yargı mercilerine belgelerin dayanağı olan sözleşme sürelerine ilişkin eksik ve hatalı bildirimlerde bulunulması neticesinde ihalenin kısmen feshedilerek iptal edilmesine sebebiyet verildiğinden bahisle, uğranılan maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

22. Olayda, davacı şirket tarafından usulüne uygun ihale yoluyla edinilen eser işletme belgelerine ilişkin olarak, davalı idarenin ihale sonrasında müdahil olup kayıt ve tescile esas teşkil eden sözleşme ve muvafakatnamelerin süreli olduğuna dair yönlendirici beyanları ve işlemleri sebebiyle tescillerin ve ihalenin iptaline neden olunduğu; idarenin bu tutumunun hizmet kusuru teşkil ettiği ileri sürülerek, uğranılan zararın tazminiinin talep edildiği anlaşılmaktadır.

23. Buna göre, bir uyuşmazlığın çözümünde genel ve özel kanunlarda aynı anda uygulanması gereken farklı hükümlerin bulunması halinde özel hükmün uygulanmasının hukukun genel ilkelerinden olduğu; 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun, eser sahiplerine, icracı sanatçılara ve yapımcılara tanınan fikri hakların kullanımını ve Kültür ve Turizm Bakanlığının bu konudaki görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemesi yönünden özel kanun niteliği taşıdığı; uyuşmazlığın, eser işletme belgelerinin ve bu belgelere bağlı muvafakatnamelerin geçerlilik şartlarının bulunup bulunmadığının, sürelerinin dolup dolmadığının tespiti ile idarenin tescil ve bildirim işlemlerindeki kusuruna ilişkin olduğu ve dolayısıyla tamamen Fikri Hukuk alanındaki mevzuat ile özel hukuk kuralları dikkate alınarak çözülebileceği; bu bağlamda, 5846 sayılı Kanun'un 76. maddesi ile 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 156. maddesindeki kurallar da birlikte gözetildiğinde; fikri haklardan ve bu haklara ilişkin tescil süreçlerinden doğan uyuşmazlıklara dayalı davanın çözümünde, adli yargı düzeni içinde yer alan mahkemelerin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17/07/2025 tarih ve E.2024/334 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17/07/2025 tarih ve E.2024/334 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/535
KARAR NO : 2026/115
KARAR TR : 09/03/2026

ÖZET: Özel hukuk tüzel kişiliğini haiz anonim şirket statüsündeki davalının, şirket bünyesindeki eğitim topluluğunda teslim ettiği projede, intihal yapıldığı gerekçesiyle davacı hakkında şirketin disiplin kurulu tarafından tesis edilen disiplin cezasının iptali istemiyle açılan davada, davalı şirket yönünden özel hukuk hükümlerine göre ADLİ YARGI YERİNİN görevli olduğu hk.

K A R A R

Davacı : M. T. Y.
Davalılar : 1- B. V. T. Y. A.
Vekili : Av. A. F. D.
2- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Vekili : Av. O. O.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, davalılardan şirket bünyesindeki eğitim topluluğunda *"42 Kocaeli"* öğrencisi (stajyer) olarak, *"ft .... projesi"* kapsamında teslim ettiği kodun bir başka öğrenci projesinden intihal olduğu gerekçesiyle, 42 Türkiye İç Yönergesi hükümleri uyarınca kalıcı olarak uzaklaştırılmaya ve öğrenciliğinin sonlandırılmasına ilişkin 07/02/2025 tarihli Disiplin Kurulu kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalılardan şirket vekili, yasal süresinde sunduğu cevap dilekçesinde davanın adli yargı yerinde çözülmesi gerektiğinden bahisle, görev itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **Kocaeli 1. İdare Mahkemesi 25/06/2025 tarih ve E.2025/546 sayılı kararı** ile, davanın görülmesinde idari yargının görevli olduğuna ve davalı idarenin görev itirazının reddine karar vermiştir. Görevlilik kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Davacının kalıcı olarak uzaklaştırılmasına ilişkin işlemin iptaline dair işlemin idarenin kamu gücüne dayalı olarak re'sen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis etmiş olduğu işlem olduğu anlaşıldığından bakılmakta olan davanın görüm ve çözümünde mahkemenizin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

4. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyasının aslı ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın, adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek, dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Davacı tarafından davalı aleyhine açılan iptal davasında, davalı görev itirazında bulunmuş, bu itirazın reddedilmesi üzerine davalı tarafından olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebinde bulunulması nedeniyle dosyanın Başsavcılığımıza gönderildiği anlaşılmıştır.

Davacı tarafından, "42 Kocaeli" öğrencisi olarak ftjranscendence projesi kapsamında teslim ettiği kodun bir başka öğrenci projesinden intihal olduğu gerekçesiyle, hakkında kalıcı olarak uzaklaştırılarak öğrenciliğinin sonlandırılmasına ilişkin tesis edilen 07.02.2025 tarihli işlemin iptali istemiyle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile B. V. T. Y. A. ye aleyhine idare mahkemesinde dava açıldığı, davalılardan B. V. T. Y. A. nin özel hukuk hükümlerine tabi oldukları ve yargı yerinin de adli yargı olduğuna dair görev itirazının idare mehkemesince reddedilmesi üzerine, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemi ile davalı vekili tarafından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına başvurulduğu anlaşılmaktadır.

Bilindiği gibi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" konar başlıklı 2. maddesinde, idari dava türleri: a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan

uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmıştır. Kamu kurumlarınca alınan idari kararların yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olduğu ileri sürülerek açılan ve 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde tanımlanan iptal davalarının amacı, idari işlemlerin idari yargı organlarınca denetlenerek, idarenin hukuka uygunluğunun sağlanmasıdır.

Öte yandan, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun 3. maddesinin birinci fıkrasının (5) bendine göre Yönetici Şirket; "... Bu Kanuna uygun ve anonim şirket olarak kurulan, Bölgenin yönetimi ve işletmesinden sorumlu şirketi," ifade etmektedir. Aynı Kanun'un 5. maddesinde; bu Kanun'a göre oluşturulan teknoloji geliştirme bölgesinin yönetimi ve işletmesinden sorumlu yönetici şirketin kurucuları arasında, bölgenin içinde veya bulunduğu ilde yer alan en az bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü ya da kamu AR-GE merkez veya enstitüsünün bulunacağı, yönetici şirkete ayrıca, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine bağlı odalar ve borsalar, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonuna bağlı odalar, birlikler ve federasyonlar, yerel yönetimler, bankalar ve finansman kurumları, yerli ve yabancı özel hukuk tüzel kişileri, AR-GE ve teknoloji geliştirme ile ilgili vakıf, kooperatif ve dernekler, ilgili kamu kuruluşları ve ihracatçı birliklerinin kurucu ya da sonradan ortak olabileceği, yerel yönetimlerin de başkaca bir işleme gerek kalmaksızın kendi meclis kararına binaen yönetici şirkete ortak olabileceği, yabancı özel hukuk tüzel kişilerinin de ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yönetici şirkete iştirak edebileceği belirtilmiştir. Bu Kanun'a dayanılarak çıkartılan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği'nde de yönetici şirketin kuruluşu ve faaliyetleri ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Gerek Kanun, gerekse Yönetmelikte yönetici şirketin yapısı ve faaliyetleri dikkate alındığında, yönetici şirketin bir kamu kurum veya kuruluşu olduğuna ilişkin bir hüküm bulunmadığı anlaşılmaktadır. Aksine, yukarıda belirtilen tanıma göre yönetici şirketin bir anonim şirket olarak kurulması gerektiği ve Kanun ile Yönetmelik hükümleriyle verilen görevlerin yerine getirilmesinde, iş ve işlemlerinin ancak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve ilgili kamu kurumunun onayıyla yürürlüğe girdiği anlaşılmaktadır. Bu duruma göre 4691 sayılı Kanun'da belirtilen yönetici şirketlerin özel hukuk tüzel kişiliği olduğu sonucuna varılmıştır.

Yukarıdaki açıklamalara göre, B. V. T. Y. A. nin özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olduğu ve özel hukuk tüzel kişilerince tesis edilen işlemlerin yargısal denetiminin adli yargı yerlerince yapılacağının açık olduğu gözetildiğinde, davalı B. V. T. Y. A.42 Kocaeli okulunun öğrencisi olarak ftjranscendence projesi kapsamında teslim ettiği kodun bir başka öğrenci projesinden intihal olduğu gerekçesiyle, hakkında kalıcı olarak uzaklaştırılarak öğrenciliğinin sonlandırılmasına ilişkin tesis edilen 07.02.2025 tarihli işlemin iptali istemiyle ilgili davanın, davalı B. V. T. Y. A. yönünden özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği düşünülmektedir..."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

C. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Danıştay Başsavcısı, dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu kanaatiyle, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun reddi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...İdarî yargının görev alanını belirleyen temel kanun olan İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 2.maddesinde "idarî işlemler", idarî eylemler" ve "idarî sözleşmeler"den dolayı açılacak iptal ve tam yargı davaları idari dava türleri arasında sayılmak suretiyle bu davaların idarî yargının görev alanında bulunduğuna işaret edilmekle birlikte "idarî işlem", idarî eylem" ve "idarî sözleşme" tanımına yer verilmediğinden, bu kavramların içeriğine hangi işlem, eylem ve sözleşmelerin girdiğinin içtihaden belirlenmesi zorunludur. Başka bir anlatımla, idarî işlem, idarî eylem ve idari sözleşmelerin içerik ve kapsamları ile diğer hukukî işlem, eylem ve sözleşmelerden ayrılan yönleri ve bu ayrımların kıstaslarının içtihadî olarak tespiti hukukî bir zorunluluktur. Adlî yargı-idarî yargı ayrılığı esası Anayasada yer aldığı halde bu ayrımın kıstaslarına ilişkin kanuni bir düzenleme mevcut olmadığından, içtihaden bu ayrımı belirlemenin dışında bir seçenek bulunmamaktadır. Bu itibarla, kamu hizmeti gören özel hukuk tüzel kişilerinin kamu hizmetleriyle ilgili işlemlerinin idarî işlem sayılıp sayılmayacağının bilimsel ve yargısal içtihatlar nazara alınarak belirlenmesi gerekmektedir.

İdare hukuku öğretisinde ve Danıştay kararlarında "idarenin işlemi" ve "idarî işlem" ayrımı yapılmakta olup idarenin herhangi bir özel hukuk kişisi gibi hareket etmek suretiyle egemenlik yetkisi (kamu gücü) kullanmadan özel hukuk alanında tesis ettiği işlemlerinden doğan uyuşmazlıkların adlî yargı mercilerince çözümleneceği açıktır. Başka bir anlatımla, bu tür işlemler idarenin işlemi olmasına karşın "idarî işlem" olmadıkları için idarî yargının görev alanının dışında kalırlar. Aynı şekilde özel hukuk tüzel kişilerinin işlemlerinin tamamının özel hukuk işlemi olduğu yönündeki genellemeler de doğru değildir. İdarenin her işlemi idarî işlem olmadığı gibi bütün idarî işlemlerin kamu tüzel kişileri tarafından tesis edilmesi de zorunlu olmadığından, özel hukuk tüzel kişisi olup da kamu hizmeti yapanlar, bu hizmetleri yerine getirirken kamu üzel kişisi gibi hareket ederek kamu gücü kullanmak suretiyle karşı tarafın rızasını aramaya gerek olmadan hukuk aleminde yenilik doğuran irade açıklamasında bulunmaları durumunda idare hukuku kurallarına tâbi olurlar.

İdarî işlem tesis etme yetkisi tanınan özel hukuk tüzel kişilerince tesis edilen idarî işlemlerin yargısal denetiminin idarî yargı mercilerince yapılacağı Danıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarıyla kabul edildiği gibi Fransız Danıştayı da bir kamu gücü ayrıcalığının uygulanmasına dayalı işlemlerin özel hukuk tüzel kişileri tarafından tesis edilmiş olsa bile idari işlem niteliğinde olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların

idarî yargı mercilerince çözümleneceğine karar vermiştir. (31/07/1942 tarihli Monpeurt, 13/01/1961 tarihli Magnier, 08/06/1988 tarihli Gradone kararları)

"Çoğunlukla kamu tüzel kişileri tarafından tesis edilse de, kimi durumlarda özel hukuk tüzel kişileri de kendilerine tanınan kamu gücü ayrıcalıkları ve yükümlülükleri uyarınca idarî işlem tesis edebilirler." (GÖZLER Kemal, İdare Hukuku, Cilt I, 2019, s. 761-763).

"Kamu hizmetlerine şu ya da bu ölçüde doğrudan doğruya katılan bütün özel örgütler, tamamen özel hukuk rejimine tâbî olmakla birlikte, kamusal yetkiler kullanarak yaptıkları işlem ve eylemler konusunda, kamu hukuku ilke ve kurallarına ve idare yargısına tâbi tutulurlar." (Lütfi DURAN, İdare Hukuku Ders Notları, 1982, s.344-345).

"Özel hukuk tüzel kişilerinin bazı işlemleri de tamamen idare işlevine ilişkin olup, bunların yargısal denetimi de idarî yargının görev alanı içindedir." (Celal ERKUT, İptal Davasının Konusunu Oluşturması Bakımından İdarî İşlemin Kimliği, s.75-82, dpn.10-İd.s.129).

"Bazı kuruluşların özel hukuk hükümlerine tâbi tutulması onların mutlaka özel hukuk tüzel kişisi olduğu anlamına gelmez. Özel hukuk hükümlerine tâbi olma kuruluşun türünü kendiliğinden değiştirip idarenin dışına çıkarmaz." (İlhan ÖZAY, Futbolda Özelleştirme, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi (İHİD), Sayı:1-3,1990, s.33).

"Kanunda Türkiye Futbol Federasyonu (TFF)'nin özel hukuk hükümlerine tâbi olduğunun belirtilmesi onu özel hukuk tüzel kişisi hâline getirmez. Kanunla bir kamu kurumunun bazı faaliyetleri özel hukuka tâbi kılınabilir. Ancak bir kurumun bazı faaliyetlerinin özel hukuka tâbi kılınması o kurumu kamu kurumu olmaktan çıkarmaz. TFF bir kamu tüzel kişisidir ve yürüttüğü faaliyet itibarıyla da hizmet yerinden yönetim kuruluşu, yani bir kamu kurumudur." (Kemal GÖZLER, İdare Hukuku, Cilt I, 2019, s.213-214)

"Türksat A.Ş.'nin şirket statüsünde kurulmuş olması ve 406 sayılı Kanun'da özel hukuk kurallarına tâbi olduğunun belirtilmesi, kamusal yetki kullandığı ölçüde idare hukuku kurallarının uygulanmasından bağışıklık kazandırmayacaktır. Bu durum, Türksat A.Ş.'nin rutin faaliyetlerinin yürütülmesinde, personel istihdam rejiminde ve benzeri hususlarda özel hukuk kurallarının uygulanmasına engel değildir." (Ali D. ULUSOY, Yeni Türk İdare Hukuku, 2019, s. 211)

"Adlî-idarî yargı görev ayrımının kıstaslarının neler olduğu mer'i mevzuatımızda düzenlenmemiştir. Ancak, doktrinde kabul edilen bazı kıstaslar mevcuttur. Bu kıstaslardan biri de, maddî olaya uygulanacak kanunun niteliğidir. Eğer uyuşmazlık konusu olaya uygulanması gereken kanun, kamu hizmetlerinin ihdas ve yürütülmesi ile ilgiliyse bu davanın idarî yargıda görülmesi gerekir." (Aydın H. TUNCAY, Orhan ÖZDEŞ, Recep BAŞPINAR, Yüzyıl Boyunca Danıştay, 1968, s. 652)

"Organize sanayi bölgeleri kamusal yetkiler kullanabilen özel hukuk tüzel kişisi olarak nitelenmiş birimler arasındadır. Bu itibarla 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunundaki özel hukuk tüzel kişisi nitelemesinin kolluk işlemleri bakımından geçersiz olduğu kabul edilmelidir. Organize sanayi bölgelerinin kolluk yetkisi kullandıkları işlemlerinin yargısal denetiminde, Kanundaki özel hukuk tüzel kişisi nitelemesi anlamını kaybetmektedir. Yapı ruhsatı, bina kullanım ruhsatı ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı, kamu gücü kullanılarak tesis edilen ve özel hukuk tüzel kişilerinin kullanamayacağı yetkilerdendir. Organize sanayi bölgelerinin kuruluş ve işleyişine idarenin katkısı ve Bakanlık denetimine tâbi olma niteliklerine bakıldığında bu kurumların "kamuyla bağlantılı tüzel kişilik" kapsamında olduğu görülmektedir. Bu sebeple, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Danıştay 4562 sayılı Kanunun uygulanmasından kaynaklanan davalarda, Kanundaki nitelemeye göre değil, kullanılan yetkiye göre karar vermelidirler. Yapı, işyeri açma ve çalışma ruhsatı gibi idârî yargı denetimine tâbi kolluk işlemlerinde uzmanlaşmış yargı mercileri uyuşmazlıkları çözmelidirler." (Turan YILDIRIM, Kamuyla Bağlantılı Tüzelkişilik-Organize Sanayi Bölgeleri, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, 2022. sayı 21, s.12-14)

Bilimsel görüşler ile adli yargı-idarî yargı ayrımına ilişkin yüksek mahkeme kararları birlikte değerlendirildiğinde, kamu hizmeti yapmakla görevlendirilen özel hukuk tüzel kişilerinin bu hizmetleri yerine getirirken tesis ettikleri işlemler hakkında uygulanacak hukukî rejimin tespiti açısından idare işlevinin belirleyici olduğu, idare işlevine ilişkin ayırıcı kıstasların; kamu gücü ve kamu hizmeti olduğu, idarî karar alma yetkisiyle donatılmış olmalarına karşılık, gerek statüleri ve gerekse teşkilatlanmaları ve yönetimleri bakımından özel hukuk tüzel kişisi olup da, kamu hizmeti görenlerin, bu hizmetleri yerine getirirken kamu gücü kullanmaları hâlinde bu işlemlerinin idare hukuku kurallarına tâbi olduğu ve idarî yargının görev alanı içinde yer aldığı sonucuna varılmaktadır.

Bu itibarla, özel hukuk tüzel kişisi tarafından tesis edilmiş olsa da bir hukukî işlemin idarî işlem olup olmadığının belirlenebilmesi için işlemin tesisi sırasında özel hukuk tüzel kişisi tarafından kamu gücü ayrıcalığından yararlanılıp yararlanılmadığının tespiti gerekir. Bir başka ifadeyle işlemi tesis edenin özel hukuk tüzel kişisi olması, sadece bu sebeple işlemi özel hukuk işlemi haline getirmeyeceğinden, işlemin hukukî mahiyeti değerlendirilmelidir.

Kamu hizmetlerinin tamamının Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerince yerine getirildiği dönemlerde özel hukuk tüzel kişilerinin idarî işlem tesis etmesi ve idarî davalarda davalı mevkiine alınması söz konusu olamazdı. Bu nedenle idarî işlem tanımı yapılırken organik kıstas esas alınmak suretiyle işlemin Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinden biri tarafından tesis edilmiş bulunması idarî işlemin zorunlu unsuru olarak kabul edilirdi.

İmtiyaz sözleşmeleri ve özelleştirmeye ilişkin Anayasal ve kanunî düzenlemeler uyarınca tekel niteliğindeki bazı kamu hizmetlerinin sunumunun işletme hakkının belirli bir süreyle özel hukuk tüzel kişilerine devredilmesi, yap-işlet-devret modeli çerçevesinde bazı yatırım ve hizmetlerin kamunun gözetim ve

denetimi altında özel hukuk tüzel kişilerince yerine getirilmesinin benimsenmesi ve ekonomik kolluk işlemlerinin bir kısmının mevzuatla özel hukuk tüzel kişilerine bırakılması üzerine kamu hizmetlerini bu usüllerle yerine getiren özel hukuk tüzel kişilerine kamu gücü kullanarak idarî işlem tesis etme yetkisi verilmesi nedeniyle idarî işlemin tanımında organik kıstas zorunlu unsur olmaktan çıkmıştır.

Danıştayca da özel hukuk tüzel kişilerinin tesis ettiği işlemlerin, kamu hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin olması ve kamu gücü kullanılmak suretiyle tesis edilmesi halinde davanın idarî yargı merciince çözümlenmesi gerektiğine istikrarlı bir şekilde karar verilmekte olup, inceleme konusu olayda teknopark yönetim organları tarafından yürütülen hizmetin kamu hizmeti niteliğinde olup olmadığı ve işlem tesis edilirken kamu gücü kullanılıp kullanılmadığı gözetilmek suretiyle görevli yargı merciinin belirlenmesi gerekir.

4691 sayılı Kanunun 3/k ve 5. maddeleri gereği teknoloji bölgesinin yönetimi ve işletilmesinden sorumlu olan Bilişim Vadisi Teknopark Yönetici Şirketinin, bir anonim şirket olarak kurulduğu ve bu bağlamda özel hukuk tüzel kişisi olduğu konusunda herhangi bir duraksama bulunmamaktadır. Buna karşılık yönetici şirketin, 4691 sayılı Kanuna uygun olarak bu kanunla kurulmasının öngörüldüğü, özel hukuk tüzel kişisi olmasına karşın, kurucularının çoğunluğunun kanun ve ilgili uygulama yönetmeliğinde sıralandığı üzere bölgenin bulunduğu ilde yer alan en az bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü ya da kamu Ar-Ge merkez veya enstitüsü, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine bağlı odalar ve borsalar, Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonuna bağlı odalar, birlikler ve federasyonlar, yerel yönetimler, ilgili kamu kuruluşları ve ihracatçı birliklerinden oluştuğu, yönetici şirket ortaklarından; üniversiteler, yüksek teknoloji enstitüleri ya da kamu Ar-Ge merkez veya enstitülerinin, yönetici şirkete taahhüt ettikleri sermaye payını döner sermaye gelirlerinden de ödeyebileceklerinin kurala bağlandığı görülmektedir. Bununla birlikte, Kanunun 5. maddesinin 5. fıkrasında, yönetici şirketin esas sözleşmesi ile esas sözleşme değişiklikleri için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının izin şartı aranılacağı, 6. maddesinde de bölgedeki yönetici şirket ve girişimcilerin faaliyet ve uygulamalarının Bakanlık tarafından denetleneceği kurala bağlandığından yönetici şirketin kamu ile bağlantılı olduğu, onun denetimi ve gözetimi altında faaliyet yürüttüğünün kabulü gerekmektedir.

Olumlu görev uyuşmazlığının konusu ve yönetici şirketin faaliyet alanı irdelendiğinde: 4691 sayılı Kanun ve uygulama yönetmeliğinde, yönetici şirketçe diğer görevlerin yanında, bölge ihtiyaçları doğrultusunda girişimcilere eğitim verilmesi, mesleki bilgi, beceri, tutum ve davranışların geliştirilmesi, sektörün tanınması, iş hayatına uyum, gerçek üretim ve hizmet ortamında yetişmek amacıyla işletmelerde mesleki çalışma yapmaları için öğrenci kabul edilmesi, kuluçka merkezi ve programları kapsamında eğitim ve seminer programlarının düzenlenmesi gibi faaliyetlerin de yerine getirildiği anlaşılmaktadır.

Yönetici şirketin görev ve sorumluluğunda yürütülen eğitim faaliyeti kapsamında, 42 Türkiye Eğitim Kurumunun idari olarak yönetici şirkete bağlı olduğu, Fransa merkezli 42 Network ağına bağlı olan 42 Türkiye Eğitim kurumunun, 42 İstanbul ve 42 Kocaeli olmak üzere iki kampüsü bulunduğu, Bilişim Vadisi içerisinde yer alan 42 Kocaeli'nin yazılımcı potansiyelini geliştirme amacı taşıyan yeni nesil kodlama kursu olduğu, 7 gün 24 saat açık kampüste eğitmensiz, harçsız, proje temelli, akran öğrenme yöntemine dayalı eğitim modeli hizmeti sunduğu görülmektedir.

42 Türkiye kampüslerinde standartları 42 The Network tarafından çizilen B. V. T. Y. A. nin 42 Türkiye İç Yönergesi uygulanmaktadır. Yönergede; sunulan eğitimin amacı, süreci, organizasyonu, kampüslerin kullanımı, erişimi, öğrenci sorumlulukları, müfredat, sertifika ve diploma alma süreci, sınav kuralları, kılık kıyafet, davranış ve disiplin yaptırımları ile disiplin yetkili kurullarına ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

18 yaşını ikmal etmiş herkesi diploma aramaksızın eğitim sürecine kabul eden, Bilişim Vadisi Teknopark Yönetici Anonim Şirketi tarafından verilen eğitim hizmetinin, herhangi bir ücrete tabi olmaması, sunulan hizmetin bir kamu hizmeti niteliğinde olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Buna göre kurucularının çoğunluğunun kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarının yönetici ya da temsilcilerinden oluşan yönetici şirkete bağlı 42 Kocaeli eğitim kurumunca karşı tarafın rızasını alınmadan, tek yanlı irade açıklaması ile ilgilisi hakkında tesis edilen disiplin işleminin tüm unsurları bakımından idarî işlem niteliğini taşıdığı görülmektedir.

Özel hukuk tüzel kişilerinin hiç bir suretle idarî işlem tesis edemeyeceğine ilişkin kabûlün artık geçerliliğinin kalmadığı bilimsel ve yargısal içtihatlarla ortaya konulduğundan, Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin yönetimi ve işletmesinden sorumlu olan teknopark yönetim organlarının ve idari olarak yönetici şirkete karşı sorumlu olan 42 Türkiye Eğitim Kurumu Disiplin kurulunun kamu gücü kullanarak tesis ettiği eğitim kurumundan kalıcı olarak uzaklaştırma ve öğrenciliğin sonlandırılmasına ilişkin işlemin fonksiyonel anlamda idarî işlem olması nedeniyle bu işlemin hukuki denetiminin disiplin hukuku ilke ve kuralları çerçevesinde idarî yargı mercilerince yapılması gerekmektedir..."

III. İLGİLİ HUKUK

8. 4691 sayılı Teknoloji Bölgeleri Geliştirme Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir :

"Bu Kanunun amacı, üniversiteler, araştırma kurum ve kuruluşları ile üretim sektörlerinin işbirliği sağlanarak, ülke sanayiinin uluslararası rekabet edebilir ve ihracata yönelik bir yapıya kavuşturulması maksadıyla teknolojik bilgi üretmek, üründe ve üretim yöntemlerinde yenilik geliştirmek, ürün kalitesini veya standardını yükseltmek, verimliliği artırmak, üretim maliyetlerini düşürmek, teknolojik bilgiyi ticarileştirmek, teknoloji yoğun üretim ve girişimciliği desteklemek, küçük ve orta ölçekli işletmelerin yeni ve ileri teknolojilere uyumunu sağlamak, (...) teknoloji yoğun alanlarda yatırım olanakları yaratmak, araştırmacı ve vasıflı kişilere iş

imkânı yaratmak, teknoloji transferine yardımcı olmak ve yüksek/ileri teknoloji sağlayacak yabancı sermayenin ülkeye girişini hızlandıracak teknolojik alt yapıyı sağlamaktır."

9. 4691 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Bu Kanunun uygulanmasında;

a) (Değişik:28/1/2021-7263/2 md.) Bakanlık: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını,

b) Teknoloji Geliştirme Bölgesi (Bölge): Yüksek/ileri teknoloji kullanan ya da yeni teknolojilere yönelik firmaların, belirli bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü ya da AR-GE merkez veya enstitüsünün olanaklarından yararlanarak teknoloji veya yazılım üretikleri/geliştirdikleri, teknolojik bir buluşu ticari bir ürün, yöntem veya hizmet haline dönüştürmek için faaliyet gösterdikleri ve bu yolla bölgenin kalkınmasına katkıda bulundukları, aynı üniversite, yüksek teknoloji enstitüsü ya da AR-GE merkez veya enstitüsü alanı içinde veya yakınında; akademik, ekonomik ve sosyal yapının bütünleştiği siteyi veya bu özelliklere sahip teknoparkı,

...

k) Yönetici Şirket: Bu Kanuna uygun ve anonim şirket olarak kurulan, Bölgenin yönetimi ve işletmesinden sorumlu şirketi,

...

u) (Ek:28/1/2021-7263/2 md.) Stajyer: Yükseköğretim Kurulunca yükseköğretim kurumlarında veya Milli Eğitim Bakanlığınca mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında verilmesi uygun görülen her düzeydeki alana özgü olarak belirlenen teorik ve uygulamalı dersler dışında, öğretim programlarıyla kazandırılması öngörülen mesleki bilgi, beceri, tutum ve davranışların geliştirilmesi, sektörün tanınması, iş hayatına uyum, gerçek üretim ve hizmet ortamında yetişmek amacıyla işletmelerde mesleki çalışma yapan öğrencileri,

ifade eder."

10. 4691 sayılı Kanun'un *"Yönetici Şirket"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"...(Değişik: 2/3/2011-6170/3 md.)

Bölgenin yönetimi ve işletmesinden sorumlu yönetici şirketin kurucuları arasında, Bölgenin içinde veya bulunduğu ilde yer alan en az bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü ya da kamu AR-GE merkez veya enstitüsü bulunur.

Yönetici şirkete ayrıca, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine bağlı odalar ve borsalar, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonuna bağlı odalar, birlikler ve federasyonlar, yerel yönetimler, bankalar ve finansman kurumları, yerli ve yabancı özel hukuk tüzel kişileri, AR-GE ve teknoloji geliştirme ile ilgili vakıf, kooperatif ve dernekler, ilgili kamu kuruluşları ve ihracatçı birlikleri kurucu ya da sonradan ortak olabilir.

Yerel yönetimler, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın kendi meclis kararına binaen yönetici şirkete ortak olabilir.

Yabancı özel hukuk tüzel kişileri 5/6/2003 tarihli ve 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yönetici şirkete iştirak edebilir.

(Ek fıkra:28/1/2021-7263/4 md.) Yönetici şirket esas sözleşmesi ile esas sözleşme değişiklikleri için Bakanlık izni şartı aranır.

Yönetim Kurulu tarafından yönetici şirket genel müdürlüğü üst yönetimine atanacaklarda aranacak nitelikler yönetmelikle belirlenir.

Yönetici şirket; Bölgeye ait planlama ve projelendirmenin yapılması, gerekli alt yapı ve üst yapı hizmetleri ile Bölge için gerekli her türlü hizmetlerin yürütülmesi, kuluçka merkezi ve teknoloji transfer ofislerinin kurulması, AR-GE veya tasarım projelerinin değerlendirilmesi ve projesi uygun görülen girişimcilere yönetmelikle belirlenecek usul ve esaslara göre Bölge içerisinde yer tahsis edilmesi, Bölgenin bu Kanun ve ilgili yönetmeliklerde gösterilen amaca uygun olarak yönetilmesi, girişimcilerin ve üçüncü şahısların buna aykırı davranışlarının önlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması ile yükümlüdür.

Kamu yararı kararı, yönetici şirketin başvurusu üzerine Bakanlıkça verilir.

(Ek fıkra:28/1/2021-7263/4 md.) Teknoloji Geliştirme Bölgesi yönetici şirketi tarafından bölge alanları dışında Değerlendirme Kurulunun kararı üzerine Bakanlıkça izin verilmesi halinde kuluçka merkezi açılabilir. Bu kuluçka merkezlerinde sadece kuluçka girişimcileri yer alabilir. Bu kapsamda açılacak merkezler ve buralarda yer alacak girişimcilerde aranacak şartlar Bakanlıkça belirlenir. Bu Kanun kapsamında sağlanan destek, teşvik, muafiyet ve istisnalar, bu merkezlerde de aynen uygulanır. Yönetici şirketin görev ve sorumlulukları dahil olmak üzere, bu merkezlere dair diğer tüm iş ve işlemlerde bu Kanun ve ilgili yönetmelik hükümleri uygulanır.

(Ek fıkra:28/1/2021-7263/4 md.) Teknoloji Geliştirme Bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan firmalar için iş yeri açma ve çalışma ruhsatı ilgili mevzuat çerçevesinde Bakanlık il müdürlükleri tarafından düzenlenir ve bu kapsamda denetlenir.

Bakanlık, Bölgede bu Kanunda belirtilen amacın dışında faaliyet gösteren yönetici şirketi uyarır ve belirli bir süre vererek, amacına uygun faaliyette bulunulmasını ister. Bu sürenin sonunda, yönetici şirketin, amacı doğrultusunda faaliyet göstermediğinin tespit edilmesi durumunda, Bakanlık görevli mahkemeye başvurarak mevcut yönetici şirketin yönetim kurulu üyelerinin görevlerinin sona erdirilmesini, şirketin yönetimi için kayyım tayin edilmesini ve yönetici şirketin tasfiyesini ister. Yönetici şirketin tasfiyesine mahkemece karar verilmesi halinde, şirket ve yöneticilerin hak ve yükümlülükleri ile sorumlulukları saklı kalmak kaydıyla, Bakanlık, yönetici şirketin mülkiyetinde olan Bölgeye ait araziyi ve üzerindeki taşınmazları kamulaştırır ve Bölgenin yönetimini başka bir yönetici şirkete verebilir.

(Değişik fıkra: 16/2/2016-6676/10 md.) Bölge kuruluş kararının Resmî Gazete'de yayımı tarihinden

itibaren; yönetici şirket kuruluşu bir yıl içerisinde sonuçlandırılır ve Bölge en fazla üç yıl içerisinde faaliyete geçirilir. Mücbir sebepler dışında, belirtilen süreler içerisinde; yönetici şirket kuruluşunun tamamlanamaması, Bölgenin faaliyete geçirilememesi hallerinde, Kurucu Heyet ya da Bölge yönetici şirketi süre uzatımı için Bakanlığa müracaat eder. Bakanlıkça uygun görülmesi halinde bir defaya mahsus olmak üzere yönetici şirket kuruluşu için en fazla altı ay, Bölgenin faaliyete geçirilmesi için en fazla bir yıl ek süre verilebilir. Bu ek süreler içerisinde; Bölge yönetici şirketinin kurulamaması durumunda Cumhurbaşkanının Bölgenin ilanına ilişkin kararı, Bölge alanında faaliyete geçilememesi durumunda ise Cumhurbaşkanının Bölge alanının ilanına ilişkin kararı hüküm ve sonuçları ile birlikte ortadan kalkar. (Ek cümleler:28/1/2021-7263/4 md.) Ayrıca Bölge alanında mücbir sebep halleri dışında faaliyetlerin bir yıl durması halinde Cumhurbaşkanının söz konusu alanın ilanına ilişkin kararı, hüküm ve sonuçları ile birlikte ortadan kalkar. Bu durum, Bakanlık tarafından ilgili diğer kurum ve kuruluşlara bildirilir.

Yönetici şirket ortaklarından; üniversiteler, yüksek teknoloji enstitüleri ya da kamu AR-GE merkez veya enstitüleri, yönetici şirkete taahhüt ettikleri sermaye payını döner sermaye gelirlerinden ödeyebilir.

(Değişik fıkra: 16/2/2016-6676/10 md.) Yönetici şirket, kendisine ve Bölgede bulunan girişimcilerin faaliyetlerine ilişkin verileri Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirime ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(Ek fıkra:28/1/2021-7263/4 md.) Bölgede faaliyet gösteren girişimcilerin projelerinin tamamlanma tarihinden itibaren yönetmelikle belirlenen şartlar dahilinde yeni bir proje sunmamaları ve ilgili mevzuat çerçevesinde yönetici şirkete iletmekle yüktümlü oldukları bilgi ve belgeleri süresinde iletmemeleri halinde, sözleşme fesholunmuş sayılır. Fesih tahliye nedenidir.

Yönetici şirket, her türlü hesap ve işlemlerini yıllık olarak 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre yetkilendirilmiş yeminli mali müşavire inceletir. Yeminli mali müşavir, düzenlediği denetim raporunun birer örneğini aynı süre içinde yönetici şirkete ve Bakanlığa gönderir.

Yönetici şirket, her yılın sonunda kendisine ve Bölgede yer alan AR-GE veya tasarım faaliyetinde bulunan işletmelere sağlanan destek ve muafiyetlerin etki değerlendirmesini yapar ve bu konuda düzenlenen raporun bir örneğini Bakanlığa gönderir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 09/03/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı B. V. T. Y. A. vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, davalılardan şirket bünyesindeki eğitim topluluğunda stajyer öğrenci olarak, bir yazılım projesi kapsamında teslim ettiği kodun bir başka öğrenci projesinden intihal olduğu gerekçesiyle, davacı hakkında İç Yönerge hükümleri uyarınca kalıcı olarak uzaklaştırılmaya ve öğrenciliğinin sonlandırılmasına ilişkin, Disiplin Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

14. Dava dosyasının incelenmesinden; davacının İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Bilgisayar Programcılığı (Açıköğretim) öğrencisi olduğu, davacının stajyer öğrenci olarak dahil olduğu *"42 Türkiye"*'nin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı öncülüğünde İstanbul Kalkınma Ajansı ve Doğu Marmara Kalkınma Ajansı desteğiyle nitelikli yazılımcılar yetiştirmek için kurulduğu ve bir kodlama eğitim topluluğu olduğu, Gebze Muallimköy Teknoloji Geliştirme Bölgesinin yönetimi ile işletmesinden sorumlu ve bu eğitimi kendi bünyesinde gerçekleştiren davalılardan B. V. T. Y. A. 'nin Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulan bir ticari şirket olduğu, davacının bir projesinde intihal olduğu gerekçesiyle şirket disiplin kurulunun iç yönerge hükümleri uyarınca kalıcı olarak uzaklaştırma ve (stajyer) öğrenciliğinin sonlandırılmasına ilişkin kararın iptali istemiyle uyuşmazlığa konu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

15. Buna göre, özel hukuk tüzel kişiliğini haiz şirket tarafından tesis edilen hukuki işlemlerin yargısal denetiminin adli yargı yerlerince yapılması gerektiği ve adı geçen şirkete karşı idari yargı yetkisi kapsamında idari dava açılmasının imkânsız olduğu, yine şirketin kendi bünyesindeki disiplin işlemlerinin ve sonuçlarının kamu gücü kullanılması anlamına gelmeyeceği, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile, davalılardan B. V. T. Y. A. vekilinin görev itirazının reddine ilişkin Kocaeli 1. İdare Mahkemesinin 25/06/2025 tarih ve E.2025/546 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, davalı B. V. T. Y. A. vekilinin görev itirazının reddine ilişkin, Kocaeli 1. İdare Mahkemesinin 25/06/2025 tarih ve E.2025/546 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

09/03/2026 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/563
KARAR NO : 2026/196
KARAR TR : 13/04/2026

ÖZET: 6831 sayılı Orman Kanunu'nun Ek 18. ve 20. maddeleri kapsamında ifraz edilen özel orman vasfındaki arsanın orman statüsünden çıkarılması istemiyle yapılan başvurunun reddine dair işlemin iptali istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S. Y. U. Y. K.
Vekili : Av. O. T.
Davalılar : 1- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (İdari Yargıda);
Vekili : Av. N. T. C.
2- Tarım ve Orman Bakanlığı,
Vekili : Av. Ö. G.
3- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (Adli Yargıda)
Vekili : Av. Ü. S.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin ... Mahallesinde bulunan ve tapunun parselinde adına kayıtlı özel orman vasfındaki 37.200 m² arsanın ifraz edildiği Kasapçayırı Özel Ormanı ile Mavramoloz Devlet Ormanı sınırlarının belirgin olmaması nedeniyle yeniden belirlenmesi, sınırların yeniden tespiti halinde 3 hektarın altına düşecek olan 37.200 m² arsanın 6831 sayılı Kanun'un Ek 18 ve Ek 20. maddeleri kapsamında orman statüsünden çıkarılması isteminin reddine ilişkin İstanbul Orman İşletme Müdürlüğü işlemi ile davacının yukarıda anılan parselde kayıtlı arsasından yol, okul ve yeşil alan olarak kamuya terkettiği 36.535 m² alanın arsadan ifraz edilmesine karar verilmesi ve kamuya terk sonrası 3 hektarın altına düşmüş olan 37.200 m² arsanın aynı Kanun maddeleri kapsamında orman statüsünden çıkarılması isteminin reddine ilişkin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle adli yargı yerinde iki ayrı dava dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. İstanbul Kadastro Mahkemesinin 2024/272 sayılı esasına kayıtlı açılan dava dosyası, K.2024/298 sayılı kararla, aynı Mahkemenin 2023/278 sayılı esasına kayıtlı dava dosyası ile birleştirilmiştir.

3. **İstanbul Kadastro Mahkemesi 26/09/2024 tarih ve E.2023/278, K.2024/334 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olduğu gerekçesiyle, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava konusu parsel sayılı taşınmaz tapuda kayıtlı olup malik hanesi doludur. Dava konusu taşınmazın bulunduğu mahalde ilk orman tahdit çalışmalarının 1938 yılında 3116 sayılı Yasaya göre yapıldığı ve dava konusu edilen alanın Kasapçayırı hususi ormanı olarak sınırlandırıldığı, daha sonra 4785 sayılı Yasaya göre devletleştirildiği, ancak tapu maliklerinin açtığı dava sonucu Sarıyer Asliye Hukuk Mahkemesinin 1974/110 Esas, 1976/129 Karar sayılı ilamı ile ilama dayanak dava konusu taşınmazların bulunduğu alanın Devletleştirme

dışı orman olduğuna karar verildiği, bu Mahkeme kararının uygulamasının 1984 yılında Kasapçayırı Özel Ormanında orman kadastrosu yapmak üzere 45 nolu Orman Kadastro Komisyonunun görevlendirildiği, Komisyonca yapılan çalışma sonucunda 225, 226, 227, 228, 229 ve 230 parsellerin Kasapçayırı Özel Ormanı olarak sınırlandırıldığı ve bu çalışmanın 29/11/1985 tarihinde askı ilanına alınarak kesinleştirildiği. 1987 yılında ise 3302 sayılı Yasa uyarınca 2/B madde çalışmaları yapıldığı, 2/B'ye ayrılan kısımlar ayrıldıktan sonra dava konusu alanın Kasapçayırı II Özel Ormanı olarak sınırlandırıldığı anlaşılmıştır.

Sarıyer ilçesi Zekeriyaköy 225 parsel sayılı taşınmazın, 28/02/1977 tarih 862 yevmiye nolu işlem ile hükmen tapuya tescil edildiği, 26/01/1979 tarih ve 353 yevmiye nolu işlem ile beyanlar hanesine özel orman olduğuna dair yerh konulduğu, ancak bu şerhten sonra 08/03/1989 tarihinde ifraz edilerek 316, 317 ve 318 parsellerin oluştuğu, daha sonra 316 ve 318 parsellerin tekrar ifraz işlemlerine tabi tutulmuştur.

İstanbul 19. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2010/121 Esas, 2017/357 Karar sayılı kararı ile, parselin ifrazı ile oluşan aynı yerde tapuya kayıtlı parseller ile parselin 10/12/2012 tarihli bilirkişi raporunda (a) harfi ile gösterilen 37.200 m2'lik kısmı ile parselin aynı tarihli bilirkişi raporunda (b) harfi ile gösterilen alan ve 4.824,5 m2'lik kısmı ile parsellerden yol ve yeşil alan olarak ayrılan yerlerin tamamı olmak üzere toplam 80.596,5 m2'lik alanın mevcut tapu kayıtlarının iptali ile 6831 sayılı kanunun 52. Maddesi uyarınca tek bir parsel altında birleştirilmesine ve özel orman vasfıda yazılarak tapuya kayıt ve tesciline karar verilmiştir. İşbu karar istinaf ve yargıtay temyiz yasa yolundan geçip henüz kesinleşmediği mahkemesinin cevabından anlaşılmıştır.

Bir davanın Kadastro Mahkemesinde görülebilmesi için öncesinde yapılması gereken bir kadastro çalışması olmalı ve askı ilan süresinde davanın açılması gerekmektedir. Kesinleşen tutanaklara karşı açılan davalara Kadastro Mahkemelerinde değil Genel Hukuk Mahkemelerinde bakılacaktır.

Davacı taraf ormanı sınır noktalarının belirgin olmaması nedeniyle yeniden belirlenmesi amacıyla orman kadastrosu yapılmasına karar verilmesini talep etmektedir, bu konuda idareyi zorlayıcı nitelikte dava açılamayacağı gibi Mahkemece idare yerine geçilerek işlem yapılması da mümkün değildir.

Davacı taraf parselde okul, yol ve yeşil alan olarak kamuya terk etmiş oldukları A, B,C,D,İ harfleri ile gösterilen alanların parselden ifrazı tapuya ayrı parsel olarak tesciline ve Sarıyer Kadastro Birimine yapmış oldukları talebin kabul edilerek gereğinin yapılmasını talep etmiştir.

Davacının idareye başvurmak suretiyle talep ettiği idari işlemin yapılmasını isteyerek idarece verilecek cevaba karşı gerek gördüğü takdirde idari işlemin iptali yönünde idari yargı yerinde dava açma hakkı bulunduğu kuşkusuz olup, doğrudan mahkememize açılan bu davanın dinlenme olanağı yoktur. Dolayısıyla işin esasının idare hukuku ilkelerine göre incelemeye uygun olduğu; davanın kökeninde, çözüme kavuşturulmamış mülkiyet, kadastro vs. gibi hukuki ilişkinin bulunmadığı görülmektedir. Bu sebeple yargı yolu caiz olmadığından dava şartı yokluğundan red kararı verilmiştir. ..."

4. Davacı vekili bu kez, aynı istemle Tarım ve Orman Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı aleyhine idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. İstanbul 7. İdare Mahkemesi 24/12/2024 tarih ve E.2024/2140, K.2024/2289 sayılı kararla davanın görev yönünden reddine karar vermiş; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi 14/07/2025 tarih ve E.2025/657, K.2025/3635 sayılı kararı ile, 2247 sayılı Kanun'un 19.maddesindeki sürecin işletilmediği gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak dosyanın mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir.

6. **İstanbul 7. İdare Mahkemesi 19/09/2025 tarih ve E.2025/1753 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Uyuşmazlıkta, orman sınırlarının yeniden belirlenmesi, orman statüsündeki alandan ifraz yapılması gibi orman statüsünümü değiştirilmesi mahiyetindeki taleplerin reddine ilişkin işlemlerin iptalinin talep edildiği görülmekte olup yukarıdaki mevzuat hükümlerinden orman sınırı kesinleşmiş olan yerlerde, belirli bir yerin orman sınırları dışına çıkarılması, orman sınırlarının değiştirilmesi ve bu taşınmazın ifrazı istemiyle yapılan başvuruların reddine ilişkin işlemlere karşı açılan davaların görüm ve çözümünde adli yargı yerlerinin görevli olduğu anlaşılmaktadır.

Ancak daha önce bu davanın, 31/10/2024 tarihinde kesinleşen ve idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle verilen İstanbul Kadastro Mahkemesi'nin 26/09/2024 tarih ve E:2023/278, K:2024/334 sayılı görevsizlik kararı üzerine 20/11/2024 tarihinde açıldığı anlaşıldığından, yukarıda aktarılan 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca, görevli yargı merciinin belirlenmesi için, Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerekmiştir...."

7. İstanbul 7. İdare Mahkemesi tarafından 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası, UYAP ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

8. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 16.maddesi uyarınca Danıştay Başsavcısının ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının yazılı düşünceleri istenilmiştir.

C. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

9. Danıştay Başsavcısı, uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu yönünde yazılı düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"... İdari işlemler, idari makamların, kamu gücü kullanarak, idare işlevine ilişkin olarak tesis ettikleri, muhatapları yönünden çeşitli hak ve/veya yükümlülükler doğuran, muhataplarının hukuki durumlarında değişiklik yapan tek yanlı irade açıklamalarıdır. Buna göre, idari işlemlerin "idari makamlarca tesis edilmiş olma", "tek yanlı olma" ve "icrailik niteliğini taşıma" unsurlarını bünyesinde barındırması gerekmektedir

Bu bağlamda, idare hukuku kuralları içinde kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade beyanıyla tesis edilen idari işlemler, idari eylemler ile idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar sebebiyle açılan davaların görüm ve çözümü İdari Yargının görev alanında bulunmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile maddi olay birlikte incelendiğinde; davacının, Mahallesinde bulunan ve tapunun parselinde adına kayıtlı özel orman vasfındaki 37.200 m² arsanın ifraz edildiği Kasapçayırı Özel Ormanı ile Mavramoloz Devlet Ormanı sınırlarının belirgin olmaması nedeniyle yeniden belirlenmesi, sınırların yeniden tespiti halinde 3 hektarın altına düşecek olan 37.200 m² arsanın 7442 sayılı Kanun'un Ek 19 ve Ek 20 maddeleri kapsamında orman statüsünden çıkarılması isteminin reddine ilişkin Tarım ve Orman Bakanlığı işlemi ile davacının yukarıda anılan parselde kayıtlı arsasından yol,okul ve yeşil alan olarak kamuya terkettiği 36.535 m² alanın,arsadan ifraz edilmesine karar verilmesi ve kamuya terk sonrası 3 hektarın altına düşmüş olan 37.200 m² arsanın 7442 Sayılı Kanun'un Ek 19 ve Ek 20. maddeleri kapsamında orman statüsünden çıkarılması isteminin reddine ilişkin Çevre ,Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı işleminin iptali istemiyle açılan davanın adli yargı yeri olan Kadastro Mahkemesinde görülüp çözümlenebilmesi için öncesinde yapılması gereken bir kadastro çalışmasının bulunması ve bu çalışma üzerine askı ve ilan süresinde dava açılması gerekmekte olup; uyuşmazlıkta ise böyle bir durum söz konusu olmadığı gibi davacının idareye başvurarak, idari bir işlemin yapılmasını istediği, istemin reddi üzerine dava açtığı görülmektedir.

Bu itibarla, davanın görüm ve çözümü idari yargı yerine ait bulunmaktadır. ..."

10. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu yönünde yazılı düşünce bildirmiştir. Düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"... İdari işlem kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemlerdir. 6831 sayılı Kanun'un ek 18. maddesinde, tescilli olsun veya olmasın aynı veya komşu köy, mahalle ve beldelerin orman tahdidi veya orman kadastrosu çalışma alanlarında bulunan aynı taşınmazların, ilan edilerek kesinleşmiş birden çok orman kadastrosuna göre orman sayılıp sayılmaması bakımından farklı vasıflarda sınırlandırılmış olduğunun tespiti halinde, bu taşınmazlarda, kesinleşmiş mahkeme kararlarıyla oluşturulan sınırlar saklı kalmak kaydıyla, önceden yapılmış olan orman kadastro çalışmalarının bütün sonuçları ile hükümsüz sayılacağı ve Orman Genel Müdürlüğünce yeni bir orman kadastro komisyonu görevlendirileceği, görevlendirilen orman kadastro komisyonunun bu taşınmazlarda, bu Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde orman kadastrosu ve 2/B uygulamasını yapacağı ve 10. maddeye göre ilan edeceği, bu kapsamda ilan edilen orman kadastro çalışmasındaki sınırlandırmanın esas alınacağı, ilan tarihinden itibaren otuz gün içinde kadastro mahkemelerinde, kadastro mahkemesi olmayan yerlerde kadastro davalarına bakmakla görevli mahkemelerde dava açılmadığı takdirde ilan edilen çalışmanın kesinleşeceği hüküm altına alınmış, ek 20. maddede de benzer düzenleme yer almıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacının talebinin orman kadastro komisyonu kararlarına ilişkin bir itiraz ve iptal istemine ilişkin olmadığı, davacının 6831 sayılı Kanun'un ek 18. ve ek 20. maddelerine istinaden yeni bir orman kadastro komisyonu oluşturularak taşınmazın sınırlarının yeniden belirlenmesi ve orman statüsünden çıkarılması talebinin reddine ilişkin işlemlerin iptali istemiyle yargı yerlerinde dava açtığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda belirtilen kanun hükümleri ve davacının talebi birlikte irdelendiğinde; davacının 6831 sayılı Kanun'un ek 18. ve ek 20. maddesi gereğince orman kadastrosunun başlayabilmesi için yeni bir orman kadastro komisyonu oluşturulması talebinin reddine ilişkin işlemlerin birer idari işlem olduğu ve idare hukuku ilkelerine göre incelemesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, 6831 sayılı Kanun'un ek 18. ve 20. maddesi gereğince görevlendirilen orman kadastro komisyonunca 6831 sayılı Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılan orman kadastrosu ve 2/B uygulamasının 10. maddeye göre ilanından itibaren otuz gün içinde adli yargı yerinde dava açılabileceği hususunda bir tereddüt bulunmamaktadır.

Buna göre, 6831 sayılı Kanun hükümlerinin idari işlem tesis edilmek suretiyle uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlığın çözümünde, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 07.01.2025 tarihli ve 2024/424 Esas. 2025/19 K. sayılı kararında da benzer hususlar vurgulanmıştır. ..."

III. İLGİLİ HUKUK

11. 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun *"Zaman bakımından görev ve yetki:"* başlıklı 26. maddesi şöyledir:

"Kadastro Mahkemesi;

A) 10 uncu maddeye göre kadastro komisyonu tarafından gönderilen tutanaklara ait davaları,

B) 11 inci maddede belirtilen askı ilanı içinde açılan davaları,

C) Mahalli hukuk Mahkemelerinden 27 nci madde uyarınca Kadastro Mahkemesine devredilen dava ve dosyaları,

D) Kadastro Mahkemelerine dava açıldıktan sonra, tesbitten önceki haklara dayanarak, asli müdahil olarak katılanların iddialarına dair uyuşmazlıkları,

İnceler ve karara bağlar.

(Değişik ikinci fıkra: 22/2/2005 – 5304/7 md.) Kadastro mahkemelerinde görülen davalarda, 3533 sayılı Umumi Mülhak ve Hususi Bütçelerle İdare Edilen Daireler ve Belediyelerle Sermayesinin Tamamı Devlete veya Belediye veya Hususi İdarelere Aid Daire ve Müesseseler Arasındaki İhtilafların Tahkim Yolile Halli Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz.

Kadastro mahkemesinde görülmekte olan bir dava konusu taşınmaz mal, 40 ıncı madde uyarınca başkasına devredildiği takdirde, davaya devralan devam eder.

Kadastro mahkemesinin yetkisi her taşınmaz mal hakkında kadastro tutanağının düzenlendiği günde başlar. Bu yetkiyi bölgenin idari sınırları belli eder. Yeni ilçe kurulup, teşkilatlanarak faaliyete geçmesi hali hariç, idari kuruluşta yapılan değişiklik sebebiyle daha sonra başka bir bölgeye bağlanan taşınmaz mallara ilişkin uyuşmazlıklar, kadastroya başlama gününde yetkili olan kadastro mahkemesi tarafından karara bağlanır."

12. 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 11. maddesi şöyledir:

"(Değişik : 5/11/2003-4999/6 md.)

(Değişik birinci fıkra: 26/2/2014-6527/1 md.) Orman kadastro komisyonlarınca alınan kararlara ilişkin düzenlenen tutanak ve haritalar askı sureti̇yle otuz gün süre ile ilan edilir. Bu ilan ilgililere şahsen yapılan tebliğ hükmündedir. Tutanak ve haritalara karşı itirazı olanlar; askı tarihinden itibaren otuz gün içinde kadastro mahkemelerinde, kadastro mahkemesi olmayan yerlerde kadastro davalarına bakmakla görevli mahkemelerde dava açabilirler. İlan süresi geçtikten sonra, dava açılmayan kararlara ilişkin düzenlenen tutanak ve haritalar kesinleşir. Orman kadastro komisyonlarınca düzenlenen tutanak ve haritaların kesinleştiği tarihten itibaren on yıl geçtikten sonra, kadastrodan önceki hukuki sebeplere dayanarak Hazine hariç itiraz olunamaz ve dava açılamaz.

(Değişik ikinci fıkra: 26/2/2014-6527/1 md.) Hak sahibi gerçek ve tüzel kişiler tarafından açılacak sınırlamaya itiraz davalarında hasım Orman Genel Müdürlüğü; 2 nci maddeye göre orman sınırları dışına çıkarma işlemlerine karşı açılacak itiraz davalarında ise hasım Hazine ve Orman Genel Müdürlüğüdür.

(Değişik üçüncü fıkra: 26/2/2014-6527/1 md.) Orman Genel Müdürlüğünce açılacak davalarda hasım, hak sahibi gerçek ve tüzel kişilerdir.

(Değişik dördüncü fıkra: 26/2/2014-6527/1 md.) Kadastrosu yapılıp kesinleşen Devlete ait ormanlar orman vasfı ile, 2 nci maddeye göre orman sınırları dışına çıkarılan yerler ise kaydında belirtme yapılarak hâlihazır vasfı ile; kesinleşme tarihleri tescil tarihi olarak gösterilmek suretiyle, en geç üç ay içinde hiçbir harç ve bedel alınmaksızın Hazine adına tapu kütüklerine kaydedilir.

Bu Kanunun;

a) 20.6.1973 tarihli ve 1744 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesi,

b) 23.9.1983 tarihli ve 2896 sayılı, 5.6.1986 tarihli ve 3302 sayılı kanunlarla değişik 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi,

Uygulamaları ile orman sınırları dışına çıkarılan, ancak fiilen orman olduğu Orman Genel Müdürlüğünce tespit edilen yerler, talep üzerine Maliye Bakanlığınca Orman Genel Müdürlüğüne tahsis edilir. Tahsisi yapılan bu yerler Hazine adına tapuya orman vasfıyla tescil edilir.

Sınır noktaları ile ölçü içinde kullanılan tüm noktalardaki taş, beton kazık ve diğer işaretler Orman Genel Müdürlüğünce korunur. Noktaların tahribatı veya yerlerinin değiştirilmesi yasaktır."

13. 6831 sayılı Kanun'un Ek 18. maddesi şöyledir:

"(Ek:23/3/2023-7442/27 md.)

Tescilli olsun veya olmasın aynı veya komşu köy, mahalle ve beldelerin orman tahdidi veya orman kadastrosu çalışma alanlarında bulunan aynı taşınmazların, ilan edilerek kesinleşmiş birden çok orman kadastrosuna göre orman sayılıp sayılmaması bakımından farklı vasıflarda sınırlandırılmış olduğunun tespiti halinde, bu taşınmazlarda, kesinleşmiş mahkeme kararlarıyla oluşturulan sınırlar saklı kalmak kaydıyla, önceden yapılmış olan orman kadastro çalışmaları bütün sonuçları ile hükümsüz sayılır. Orman Genel Müdürlüğünce yeni bir orman kadastro komisyonu görevlendirilir. Görevlendirilen orman kadastro komisyonu bu taşınmazlarda, bu Kanunda öngörülen hükümler çerçevesinde orman kadastrosu ve 2/B uygulamasını yapar ve 10 uncu maddeye göre ilan eder. Bu kapsamda ilan edilen orman kadastro çalışmasındaki sınırlandırma esas alınır. İlan tarihinden itibaren otuz gün içinde kadastro mahkemelerinde, kadastro mahkemesi olmayan yerlerde kadastro davalarına bakmakla görevli mahkemelerde dava açılmadığı takdirde ilan edilen çalışma kesinleşir. Bu çalışmalarda 11 inci maddedeki hak düşürücü süre aranmaz.

Bu maddeye göre yapılacak kadastro çalışmaları ikinci kadastro sayılmaz.

Bu maddeye göre orman kadastro çalışması yapılan alanlarda yer alan taşınmazlar hakkında açılmış davalar bulunması halinde yapılan çalışmalar Orman Genel Müdürlüğünce mahkemeye bildirilir."

14. 6831 sayılı Kanun'un Ek 20. maddesi şöyledir:

"(Ek:23/3/2023-7442/29 md.)

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (C) bendi gereğince tesis edilen ve tapıda halen farklı malikler adına kayıtlı olan hususi ormanlar; orman bölge müdürlüğünün talebi ile Orman Genel Müdürlüğünce

görevlendirilen orman kadastro komisyonlarınca; 31/12/2022 tarihinden önce tapulama/kadastro, imar mevzuatı veya hükmen oluşturulan tapu kayıtları esas alınarak parsel bazında yeniden değerlendirilir. Bu parseller üzerinde evvelce hususi orman olarak sınırlandırılan alanlar, farklı malikler adına kayıtlı ve üç hektardan küçük ise orman sayılmayan yer, üç hektar veya daha büyük ise hususi orman olarak yeniden sınırlandırılarak 10 uncu maddeye göre ilan edilir. İlan tarihinden itibaren otuz gün içinde kadastro mahkemelerinde, kadastro mahkemesi olmayan yerlerde kadastro davalarına bakmakla görevli mahkemelerde dava açılmadığı takdirde ilan edilen çalışma kesinleşir.

Bu maddeye göre yapılacak kadastro çalışmaları ikinci kadastro sayılmaz."

15. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN, Yüksel NAVDAR'ın katılımlarıyla yapılan 13/04/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, UYAP ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacının İstanbul ili, Sarıyer ilçesi, Zekeriyaköy Mahallesinde bulunan ve tapunun parselinde adına kayıtlı özel orman vasfındaki 37.200 m² arsanın ifraz edildiği Kasapçayırı Özel Ormanı ile Mavramoloz Devlet Ormanı sınırlarının belirgin olmaması nedeniyle yeniden belirlenmesi, sınırların yeniden tespiti halinde 3 hektarın altına düşecek olan 37.200 m² arsanın 7442 sayılı Kanun'un Ek 18 ve Ek 20. maddeleri kapsamında orman statüsünden çıkarılması isteminin reddine ilişkin işlem ile davacının yukarıda anılan parselde kayıtlı arsasından yol, okul ve yeşil alan olarak kamuya terkettiği 36.535 m² alanın arsadan ifraz edilmesine karar verilmesi ve kamuya terk sonrası 3 hektarın altına düşmüş olan 37.200 m² arsanın aynı Kanun maddeleri kapsamında orman statüsünden çıkarılması isteminin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

19. İdari işlem kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemlerdir. 6831 sayılı Kanun'un ek 18. maddesinde tescilli olsun veya olmasın aynı veya komşu köy, mahalle ve beldelerin orman tahdidi veya orman kadastrosu çalışma alanlarında bulunan aynı taşınmazların, ilan edilerek kesinleşmiş birden çok orman kadastrosuna göre orman sayılıp sayılmaması bakımından farklı vasıflarda sınırlandırılmış olduğunun tespiti halinde, bu taşınmazlarda, kesinleşmiş mahkeme kararlarıyla oluşturulan sınırlar saklı kalmak kaydıyla, önceden yapılmış olan orman kadastro çalışmalarının bütün sonuçları ile hükümsüz sayılacağı ve Orman Genel Müdürlüğünce yeni bir orman kadastro komisyonu görevlendirileceği, görevlendirilen orman kadastro komisyonunun bu taşınmazlarda, bu Kanunda öngörülen hükümler çerçevesinde orman kadastrosu ve 2/B uygulamasını yapacağı ve 10. maddeye göre ilan edeceği, bu kapsamda ilan edilen orman kadastro çalışmasındaki sınırlandırmanın esas alınacağı, ilan tarihinden itibaren otuz gün içinde kadastro mahkemelerinde, kadastro mahkemesi olmayan yerlerde kadastro davalarına bakmakla görevli mahkemelerde dava açılmadığı takdirde ilan edilen çalışmanın kesinleşeceği hüküm altına alınmıştır.

20. Dava dosyasının incelenmesinden; dava konusu taşınmazın da içinde olduğu mahalde ilk orman tahdit çalışmalarının 1938 yılında 3116 sayılı Kanun'a göre yapıldığı ve bu alanın Kasapçayırı hususi ormanı olarak sınırlandırıldığı, daha sonra 4785 sayılı Kanun'a göre devletleştirildiği, ancak tapu maliklerinin açtığı dava sonucu Sarıyer Asliye Hukuk Mahkemesinin E.1974/110, K.1976/129 sayılı kararıyla dava konusu taşınmazların bulunduğu alanın devletleştirme dışı orman olduğuna karar verildiği, bu kararın uygulamasının 1984 yılında Kasapçayırı Özel Ormanında orman kadastrosu yapmak üzere 45 nolu Orman Kadastro Komisyonunun görevlendirildiği, Komisyonca yapılan çalışma sonucunda 225, 226, 227, 228, 229 ve 230 parsellerin Kasapçayırı Özel Ormanı olarak sınırlandırıldığı ve bu çalışmanın 29/11/1985 tarihinde askı ilanına alınarak kesinleştirildiği, 1987 yılında ise 3302 sayılı Kanun uyarınca 2/B madde çalışmaları yapıldığı, 2/B'ye ayrılan kısımlar ayrıldıktan sonra dava konusu alanın Kasapçayırı II Özel Ormanı olarak sınırlandırıldığı; uyuşmazlığa konu İstanbul İli, Sarıyer İlçesi, Zekeriyaköy Mahallesi sınırları içerisinde bulunan ve Sarıyer

tapusunda 225 parselde kayıtlı bulunan taşınmazın 1989 yılında ifraz edilerek 316, 317, 1496, 1498 ve 1499 numaralı parsellere ayrıldığı; davacı kooperatife düşen 317 numaralı parselin bir kısmında 35 bina, 700 konut, yol ve donatı alanları inşaatına başlandıktan sonra İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü tarafından Orman Kanunu'na muhalefet edildiği iddiasıyla Sarıyer Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulduğu, Sarıyer Sulh Ceza Mahkemesinin E.1992/247 sayılı dosyası ile de inşaatın başlatıldığı arsanın 37.200 m²'lik alanının özel orman olduğu, dolayısıyla özel ormanda %6 yapılaşma sınırının aşıldığı gerekçesiyle inşaatına başlanılan binalar için yıkım kararı verildiği; Orman Genel Müdürlüğü tarafından davacı kooperatifin de aralarında bulunduğu davalılara karşı açtığı tapu kaydı düzeltme davasında, İstanbul 19. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2010/121 Esas, 2017/357 Karar sayılı kararı ile, ... parselin ifrazı ile oluşan aynı yerde tapuya kayıtlı parseller ile ... parselin 10/12/2012 tarihli bilirkişi raporunda (a) harfi ile gösterilen 37.200 m2'lik kısmı ile parselin aynı tarihli bilirkişi raporunda (b) harfi ile gösterilen alan ve 4.824,5 m2'lik kısmı ile ... parsellerden yol ve yeşil alan olarak ayrılan yerlerin tamamı olmak üzere toplam 80.596,5 m2'lik alanın mevcut tapu kayıtlarının iptali ile 6831 sayılı Kanun'un 52. maddesi uyarınca tek bir parsel altında birleştirilmesine ve özel orman vasfıda yazılarak tapuya kayıt ve tescili ile davalılardan Kooperatife 37.200/80.596 m² hisse düşecek şekilde belirlenmesine karar verildiği ve bu kararın kesinleştiği; bunun üzerine, davacı vekili tarafından 27/10/2023 tarihinde İstanbul Orman Bölge Müdürlüğüne yapılan başvuru ile, sözü edilen arsadaki yıkım kararı verilen inşaata orman idaresi ve belediyeden olumlu yanıtlar alındıktan sonra başlanıldığı, bu arsanın yer aldığı Kasapçayırı Özel Ormanı ile Mavramoloz Devlet Ormanının sınırlarının yanlış belirlendiği, kendilerine ait arazinin sınırlarının Devlet Ormanı alanına karıştığından, Kasapçayırı Özel Ormanı ile Mavramoloz Devlet Ormanı sınırlarının yeniden belirlenmesi için orman kadastrosu yapılmasına ve arsalarının yüzölçümünün yeniden belirlenmesinin ve akabinde 14 binanın inşa edildiği özel orman niteliğindeki arsalarının orman statüsü dışına çıkarılmasının istenildiği, başvurulan idare tarafından 09/11/2023 tarih ve 445 sayılı işlem ile talebin reddi üzerine bu işlemin iptali istemiyle İstanbul Kadastro Mahkemesinin E.2023/278 sayılı dosyasında dava açıldığı; öte yandan, davacı kooperatif tarafından parsel sayılı taşınmazda kamu hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla kamuya terkedilen kısımlar düşüldükten sonra gereğinin yapılması için dosyanın Sarıyer Tapu Müdürlüğüne gönderilmesine karşın Tapu Müdürlüğünce terk işlemine ilişkin ifraz ve tapu tescil işlemlerinin yapılmadığından bahisle 09/05/2024 tarihinde Sarıyer Tapu Müdürlüğüne başvurularak, kamuya terkettikleri alanın 317 sayılı parselden ifraz edilmesinin istenildiği, talebin reddi üzerine de İstanbul Kadastro Mahkemesinin E.2024/272 sayılı dosyasında Tarım ve Orman Bakanlığı aleyhine dava açıldığı, Mahkeme tarafından da dosyanın yukarıda anılan E.2023/278 sayılı dosyası ile birleştirilmesine karar verildiği ve nihayetinde idari yargı yerince olumsuz görev uyuşmazlığı çıkartıldığı anlaşılmaktadır.

21. Konuya ilişkin olarak yukarıda değinilen Kanun hükümleri ve davacının talebi ile bunun dayanağı birlikte irdelendiğinde; davacının ifraz edilen özel orman vasfındaki arsanın orman statüsünden çıkarılması maksadıyla orman sınırlarının yeniden belirlenmesi için 6831 sayılı Kanun'un Ek 18. maddesi gereğince orman kadastrosunun başlayabilmesi ve gerekli olan yeni bir orman kadastro komisyonu oluşturulması talebinin İstanbul Orman İşletme Müdürlüğünce kamu gücü kullanılmak suretiyle tek taraflı bir irade beyanıyla reddine dair idari bir işlem olduğu ve idare hukuku ilkelerine göre incelenmesi gerektiği, kamuya terk sonrası 3 hektarın altına düşmüş olan arsanın da aynı Kanun maddeleri kapsamında orman statüsünden çıkarılması isteminin reddine ilişkin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü işleminin de aynı hukuki nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Öte yandan, davacı taleplerinin kabulü ihtimalinde, Orman Genel Müdürlüğünce 6831 sayılı Kanun'un Ek 18. maddesi gereğince görevlendirilecek orman kadastro komisyonunca 6831 sayılı Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılacak orman kadastrosu ve 2/B uygulamasının 10. maddeye göre ilanından itibaren otuz gün içinde adli yargı yerinde dava açılabileceği hususunda da bir tereddüt bulunmamaktadır.

23. Bu nedenle, davalı idarelerce idarî işlemler tesis edilmek suretiyle 6831 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlığın, 2577 sayılı İdârî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 2/1-a maddesi uyarınca idarî yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak İstanbul 7. İdare Mahkemesinin 19/09/2025 tarih ve E.2025/1753 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 7. İdare Mahkemesinin 19/09/2025 tarih ve E.2025/1753 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

13/04/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan GÜLEÇ	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR

Üye	Üye	Üye
Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN	Yüksel NAVDAR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/564
KARAR NO : 2026/254
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: Davacının maliki/kiracısı olduğu taşınmazın bir kısmı üzerinde davalı idare tarafından toplulaştırma projesi kapsamında yapılan tahliye kanalı inşası sırasındaki hizmet kusuru sebebiyle ekili olan buğday ve pamuğun zayi olduğu ileri sürülerek, oluşan ürün zararının tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. Ö.
Vekili : Av. M. Ç.
Davalı : Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Vekilleri : Av. Z. Ş. R. İ.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili; müvekkilinin maliki/kiracısı olduğu ... Mahallesinde kain ...parsel sayılı taşınmazlara buğday, parsel sayılı taşınmazına ise pamuk ektiğini, ancak 2022 yılında hasat dönemine yakın bir tarihte davalı idare tarafından herhangi bir ön bildirim yapılmaksızın söz konusu taşınmazlar üzerinde tahliye kanalları açıldığını, bu uygulama neticesinde ... parselde 5.462,26 m², ... parselde 4.871,21 m², ... parselde 5.192,48 m² ve ... parselde 2.141,06 m²'lik alanlardaki ekili ürünlerin tamamen telef edildiğini, oluşan ürün zararı ile diğer yan zararların (destekleme, elektrik, su vb.) tazmini için yapılan 25/10/2022 tarihli idari başvurunun reddedildiğini ileri sürerek; haksız fiil nedeniyle oluşan ürün zararına karşılık fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, şimdilik 100 TL maddi zararın en yüksek mevduat faiziyle birlikte tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Şanlıurfa 1. İdare Mahkemesi 29/09/2023 tarih ve E.2023/20, K.2023/1529 sayılı kararı** ile, mevzuatın toplulaştırma işleminin uygulanması kapsamında meydana gelen zararlara ilişkin olarak, Sulh Hukuk Mahkemelerinin görevli olduğunu açıkça düzenlemiş olması karşısında, uyuşmazlığın adli yargıda çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle; 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dava dosyasının incelenmesinden; davacının tarımsal faaliyet yaptığı ... Mahallesi ... parsel sayılı taşınmazların -sırasıyla- 5.462,26 , 4.871,21 , 5.192,48 ve 2.141,06 m²'lik kısımları üzerinde ekili olan -sırasıyla- buğday ve pamuğun davalı idare tarafından toplulaştırma projesi kapsamında yapılan tahliye kanalı inşası nedeniyle zayi olduğu ileri sürülerek bu sebeple oluşan ürün zararına karşılık olarak şimdilik 100,00 TL maddi zararın mevduata uygulanan en yüksek faiziyle birlikte davalı idarece davacıya ödenmesine hükmedilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Somut olayda, DSİ 15. Bölge Müdürlüğü Arazi Toplulaştırma ve TİGH Şube Müdürlüğü'nün 22.11.2022 tarih ve 2872020 sayılı yazısında "... Mahallesi 3083 sayılı Kanun'un 6. maddesi gereğince toplulaştırma alanı ilan edildiğinden dava konusu ... parsel sayılı taşınmazlara %10'u geçmemesi kaydıyla düzenleme ortaklık payı kesintisi uygulandığı, ... dava konusu taşınmazda tahliye kanalı inşaat çalışmaları yapıldığı..." hususlarına yer verildiği, bu nedenle, dava konusu zararın ve buna bağlı tazminat isteminin toplulaştırma işleminin uygulanması kapsamında uyuşmazlık konusu parselde tahliye kanalı inşaat çalışmaları yapılmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri, toplulaştırma işleminin uygulanması kapsamında meydana gelen zararlardan doğan uyuşmazlıklara ilişkin olarak -ki bu uyuşmazlık yalnızca oluşan zararın miktarı ve bu zarar karşılığında ödenmesi gereken tazminatın tutarına ilişkindir- sulh hukuk mahkemelerinin görevli olduğunu açıkça düzenlemiş olması karşısında, bakılan davaya konu uyuşmazlığın -tam yargı davası niteliğinde olmaması ve Kanun'da oluşan zararın miktarının sulh hukuk mahkemesince tespit edileceği yönünde açık bir düzenlemeye yer verilmiş olmasına bağlı olarak- adli yargıda (sulh hukuk mahkemesi) çözümlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır."

3. Davacı vekili, bu kez aym istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Suruç 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 13/05/2025 tarih ve E.2024/390, K.2025/166 sayılı kararı** ile, idarenin, hizmet kusuru niteliğindeki eylemi sonucu meydana gelen zararlardan dolayı; İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerektiği gerekçesiyle; 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114/1-b.115 maddeleri uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dava, hizmet kusuruna dayalı tazminat istemine ilişkindir.

Şanlıurfa 1.İdare Mahkemesi 2023/20 Esas 2023/1529 Karar sayılı dosyada, toplulaştırma işleminin uygulanması kapsamında meydana gelen zararlara ilişkin olarak Sulh Hukuk Mahkemelerinin görevli olduğunu açıkça düzenlemiş olması karşısında, uyuşmazlığın adli yargıda çözümlenmesi gerektiği belirtilerek davanın görev yönünden reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

Somut olayda, bir kamu kurumu olan davalı DSİ'nin kanal projesi kapsamında davacıya ait taşınmazda pamuk ürününün zarar görüldüğü ileri sürülmüştür. Bu olgu, kamu hizmeti ile ilgili ve hizmet kusuruna ilişkindir. İdarenin, hizmet kusuru niteliğindeki eylemi sonucu meydana gelen zararlardan dolayı; İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden (re'sen) dikkate alınır.

6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunun 114/1-b maddesinde, "Yargı yolunun caiz olması" dava şartı olarak belirlenmiştir. Yine, 115. maddesinde dava şartlarının davanın her aşamasında ve resen inceleneceği, dava şartı noksanlığının tespiti halinde davanın usulden reddine karar verileceği belirtilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, işbu davanın idari yargı görev alanına girdiği anlaşılmakla, idari yargı ile adli yargı arasında görev uyuşmazlığı oluştuğu gözetilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur."

5. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Suruç 1. Asliye Hukuk Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı sulama alanları ile Cumhurbaşkanınca gerekli görülen alanlarda;

a) Toprağın verimli şekilde işletilmesini, işletilmesinin korunmasını, birim alandan azami ekonomik verimin alınmasını, tarım üretiminin sürekli olarak artırılmasını, değerlendirilmesini ve buralarda istihdam imkanlarının artırılmasını,

b) Yeterli toprağı bulunmayan ve topraksız çiftçilerin zirai aile işletmeleri kurabilmeleri için Devletin mülkiyetinde bulunan topraklarla topraklandırılmalarını, desteklenmelerini, eğitilmelerini,

c) Ekonomik üretime imkan vermiyecek şekilde parçalanan tarım topraklarının gerektiğinde ve imkanlar ölçüsünde genişletilmesi sureti̇yle de toplulaştırılmasını, tarım arazisinin ailenin geçimini sağlamaya ve aile iş gücünü değerlendirmeye yeterli olmayacak derecede parçalanmasını ve küçülmesini önlemeyi,

d) Yeni yerleşme yerleri kurmayı, mevcut yerleşme yerlerine eklemeler yapmayı,

e) Zorunluluk halinde tarım arazisinin diğer amaçlara tahsisini düzenlemeyi,

f) Dağıtılmayan tarım arazisinin değerlendirilme şeklini belirlemeyi,

g) Cumhurbaşkanınca gerekli görülen diğer bölgelerde gayrimenkullerin Milli Güvenlik nedeniyle mülkiyet ve tasarruf şekillerinde ve yerleşim yerlerinde düzenlemeler yapmayı, sağlamaktır."

7. 3083 sayılı Kanun'un *"Toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 23/2/2011-6171/2 md.)

Bu Kanunda belirtilen amaçları gerçekleştirmek üzere uygulama alanlarında ilgili kuruluşça, isteğe bağlı veya maliklerin muvafakatı aranmaksızın arazi toplulaştırılması yapılabilir.

İsteğe bağlı olanlara öncelik vermek kaydıyla arazi toplulaştırmasını teşvik için ilgili kuruluşça arazi genişletmek gibi destekleyici tedbirler alınabilir.

Toplulaştırma alanlarında gerçek kişilerle kamu ve özel hukuk tüzel kişilerine ait araziden projenin özelliğine göre, yol ve kanal gibi kamunun ortak kullanacağı yerler için % 10'a kadar katılım payı kesilir. Toplulaştırma nedeniyle kapanan yollarla, yol fazlalıkları da aynı amaç için kullanılır. Katılım payı için herhangi bir bedel ödenmez. Ancak, katılım payı dışında kesilen arazi, öncelikle varsa eş değer Hazine arazisinden karşılanır. Yoksa, kesilen arazi için kamulaştırma işlemi yapılır.

Toplulaştırma sonunda dağıtılan veya sahibine bırakılan tarım arazisi malikleri adına, geriye kalan arazi ise Hazine adına uygulayıcı kuruluşun talebi ile tapuya tescil edilir. Malikleri adına tescil edilen arazi bu Kanun hükümleri dışında o bölge için tespit edilen dağıtım normundan daha küçük parçalara rızaen veya hükmen taksim edilemez ve ifraz işlemlerine konu olamaz. Bu husus tapu siciline şerh edilir.

Toprak ve su kaynaklarının korunması, geliştirilmesi, kırsal alanda su temini ve kullanılmış suların uzaklaştırılması hizmetleri, arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri ile birlikte planlanır. Tarla içi geliştirme hizmetleri; tarla yolları ve sanat yapıları, açık ve kapalı drenaj, sulama tesisleri, kimyasal maddeler kullanılarak arazi ıslahı, toprak muhafazası ve dere yatağı ıslahı gibi faaliyetleri kapsar.

Ortak kullanım alanları olarak planlanan alanlarda toplulaştırma çalışmaları süresince tarımsal faaliyetlerde bulunmak ilgili kuruluşun iznine bağlıdır.

Toplulaştırmada kanal ve yol gibi kamunun ortak kullanacağı alanlar olarak planlanan yerlerdeki mütemmim cüzlerin karşılığı ile çiftçiye yeni parseller teslim edilene kadar doğabilecek gelir kayıpları uygulayıcı kuruluşça karşılanır.

Toplulaştırma esas ve usulleri ile toprağın derecelendirilmesi ile tarla içi geliştirme hizmetlerinin nasıl yapılacağı yönetmelikte belirtilir."

8. 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanun'un Ek 9. maddesi şöyledir:

"(Ek: 19/4/2018-7139/7 md.)

Arazilerin tabii ve suni etkilerle bozulmasının ve parçalanmasının önlenmesi, parçalanmış arazilerde ise tabii özellikleri, kullanım bütünlüğü ve mülkiyet hakları gözetilerek birden fazla arazi parçasının birleştirilip ekonomik, ekolojik ve toplumsal yönden daha işlevsel yeni parsellerin oluşturulması ve bu parsellerin arazi özellikleri ve alan değerlendirilerek kullanım şekillerinin belirlenmesi ile köy ve arazi gelişim hizmetlerinin sağlanması maksadıyla arazi toplulaştırması yapılır. Arazi toplulaştırması projesinin uygulanacağı sınırlar içinde kalan alan arazi toplulaştırması proje sahası olarak belirlenir.

Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerinin yürütülmesinde DSİ uygulayıcı kuruluş olarak yetkilidir. DSİ dışındaki kurum ve kuruluşlar DSİ'nin iznine tabi olarak proje idaresi sıfatıyla arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerini yürütmeye yetkilidir.

DSİ tarafından Cumhurbaşkanı kararı ile isteğe bağlı ya da maliklerin muvafakati aranmaksızın zorunlu arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri yaptırılabilir veya yaptırılabilir.

Cumhurbaşkanı kararı, arazi toplulaştırması ve diğer işlemler yönünden kamu yararı kararı sayılır.

Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri uygulanacak arazi üzerinde, DSİ veya proje idaresi tarafından yapılacak fiili uygulamalar, hak sahiplerinin iznine tabi değildir. Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri yürütülen alanlarda tarımsal faaliyetleri kısıtlamaya DSİ veya proje idaresi yetkilidir.

Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri için ihtiyaç duyulan toprak etüt ve analizleri arazi toplulaştırmasını yürüten DSİ veya özel arazi toplulaştırmasını gerçekleştiren proje idaresi tarafından yapılır veya yaptırılır.

Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri muhtevasında yapılacak duyurular DSİ veya özel arazi toplulaştırmasını gerçekleştiren proje idaresinin internet sayfalarında ve ayrıca köy veya mahalle muhtarının çalışma yerinde otuz gün süre ile ilan ettirilir. Bu madde gereğince yapılan ilanlar, ilgili gerçek kişilere, kamu ve özel hukuk tüzel kişilerine şahsen tebliğ edilmiş sayılır. Arazi toplulaştırması sonuçlarına karşı tescil tarihinden itibaren on yıl içerisinde dava açılabilir.

Arazi toplulaştırması sebebiyle kısıtlama getirilen alanlarda ürün ve mütemmim cüzlere verilecek zarar ile taşınmaz sahiplerine yeni parseller teslim edilene kadar kısıtlama getirilen alanlarda doğabilecek gelir kayıpları, arazi toplulaştırmasını yürüten DSİ veya proje idaresi tarafından karşılanır. Arazi mülkiyetinin ihtilaflı olması veya malikinin gelir kaybına ilişkin takdir edilen bedeli kabul etmemesi durumunda, DSİ veya proje idaresi tarafından yetkili sulh hukuk mahkemesine başvurularak bedelin tespiti istenir. Mahkemece belirlenen bedel, üçer aylık vadeli hesaba yatırılarak taşınmaz üzerinde malikin iznine tabi olmaksızın toplulaştırmaya ilişkin işlemlere devam olunur.

Arazi toplulaştırması işlemlerine ilişkin olarak açılan davalar ilgili mahkemeler tarafından öncelikle görüşülerek neticelendirilir.

Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri projelerinin uygulanması esnasında, tapuya kayıtlı olup tescile esas belgesine aykırılığı tespit edilen hisse hataları ile 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 8 inci maddesi hükümlerine tabi olmayan iştirak halinde mülkiyet olarak tescilli parsellerin paylı mülkiyete dönüştürülmesi işlemleri, DSİ veya proje idaresi tarafından resen düzeltilir. Kesinleşen listelerin tapu müdürlüğü tarafından doğrudan paylı mülkiyet olarak tescili sağlanır. Bu yetki kapsamındaki işlemler her türlü gider, vergi, resim ve harçtan müstesnadır. Bu madde kapsamında getirilen istisnalar, mükelleflerin veraset ve intikal vergisine ilişkin yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.

Arazi toplulaştırması sonucu oluşturulan parsellerin alam ve arazi özellikleri birlikte değerlendirilir ve arazilerden yol, kanal, tahliye kanalı gibi kamunun ortak kullanacağı yerler için en fazla %10'u kadar ortak tesislere katılım payı düşülür. Çayır ve meralardan da ortak katılım payı kesintisi yapılarak toplulaştırmaya dâhil edilip mümkün olduğunca sulama, tahliye ve yol sisteminden yararlandırılır. Katılım payı için bedel ödenmez. Katılım payı dışında kesilen arazi öncelikle varsa eş değer tahsisli arazilerden karşılanır, yoksa kamulaştırılır.

Köy tüzel kişiliği, belediyeler, kooperatifler, birlikler gibi tüzel kişilikler veya kamu kuruluşları, hizmet konuları ile ilgili arazi toplulaştırması ve/veya tarla içi geliştirme hizmeti yapmak istemeleri durumunda DSİ'ye gerekçeleri ile başvurarak toplulaştırma isteklerini bildirir. Gerekçelerin yeterli görülmesi durumunda Cumhurbaşkanı kararı alındıktan sonra başvuran tüzel kişilik veya kuruluş bu maddeye göre arazi toplulaştırması projesini yürütür. Arazi toplulaştırması yapmak isteyen kuruluş, gerekli teknik personeli bünyesinde bulundurmak veya proje süresince tabi oldukları mevzuat hükümlerine uygun olarak personel çalıştırmak zorundadır. Arazi toplulaştırması yapan kurum veya kuruluşlar kamu yatırımları için ihtiyaç duyulan arazi miktarını arazi toplulaştırması yoluyla karşılayabilir. Arazi toplulaştırması yapacak idarelerce ihtiyaç duyulacak yatırımlar için ortak tesislere katılım payı ile karşılanamayan araziler, varsa Hazine arazilerinden, Hazine arazilerinin yeterli olmadığı veya bulunmadığı yerlerde ise ilgili idarelerce belirlenen usul ve esaslar dâhilinde fiziki tesislerin yapılacağı alana bağlı kalınmaksızın gerçek ve tüzel kişilerden anlaşma yoluyla karşılanabilir. Bu araziler, fiziki tesislerin yapılacağı yere kaydırılır. Aynı alanda birden fazla kurum veya kuruluş tarafından toplulaştırma ve/veya tarla içi geliştirme hizmeti yapmak talebinde bulunulması halinde arazi toplulaştırması ve/veya tarla içi geliştirme hizmetini yapacak kuruluşu belirlemeye DSİ yetkilidir. Arazi toplulaştırma çalışmaları muhtevasında yapılan bütün iş ve işlemlerin onayı, tescili ve bu işlemlerden doğacak hukuki sorumluluk, ilgilisine göre arazi toplulaştırmasını yürüten DSİ veya proje idaresine aittir.

Arazi toplulaştırma sahası olarak tespit edilen yerlerde bulunan Hazinenin özel mülkiyetinde ve Devletin

hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve arazi toplulaştırması maksatlarına uygun olarak değerlendirilmesi mümkün olan tarım arazileri, DSİ'nin talebine istinaden vasfına ve mevcut kullanım şekline bakılmaksızın Maliye Bakanlığınca DSİ'ye veya proje idaresine tahsis edilir.

Arazi toplulaştırması sahası ilan edilen yerlerle ilgili Cumhurbaşkanı kararı Resmî Gazetede yayımlandıktan sonra arazi toplulaştırması işlemleri sonuçlanıncaya kadar bu alanlarda arazi toplulaştırmasına konu arazilerin mülkiyet ve zilyetliğinin devir, temlik, ipotek ve satış vaadi işlemleri DSİ'nin ve proje idaresinin iznine bağlıdır.

DSİ veya proje idaresi gerekli hallerde asgari tarımsal arazi büyüklüğünün altındaki tarımsal arazileri toplulaştırabilir veya bu madde kapsamında değerlendirmek üzere kamulaştırabilir. Arazi toplulaştırması uygulamalarında, tahsisli araziler asgari tarımsal arazi büyüklüğünün altındaki araziler ile birleştirilerek asgari büyüklükte yeni tarımsal araziler oluşturulabilir. Bu suretle oluşturulan araziler; öncelikle arazi toplulaştırmasına veya kamulaştırma konusu olan arazi maliklerine, bu kişiler satın almadığı takdirde, yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüğünde tarım arazisi bulunmayan yöre çiftçilerine rayiç bedeli üzerinden DSİ'nin veya proje idaresinin talebi üzerine, Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre satılır. Bu maksatla yapılan kamulaştırma ve satımlara konu olan işlemler harçlardan, bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenecek kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar DSİ'nin bağlı olduğu Bakanlık tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir."

9. Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında 4 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin *"DSİ Genel Müdürlüğünün Görev Ve Yetkileri"* başlığını taşıyan 121. maddesinin 1. fıkrasının s ve ş bendi şöyledir :

"(1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

...

s) Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerini yürütmek.

ş) Mevzuatla verilen diğer görevleri yapmak."

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

11. 2577 sayılı Kanun'un *"Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"1. İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka surette öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında otuz gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

2. Görevli olmayan adli (...) yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyası sureti ve adli yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, davalı idare tarafından yapılan tahliye kanalı inşası nedeniyle davacının maliki/kiracısı olduğu Mahallesi, ... parsel ile ... parsel sayılı taşınmazların toplam 17.667,01 m²'lik kısmı üzerinde ekili ürüne verilen zararın

tazmini istemiyle açılmıştır.

15. Dava dosyasının incelenmesinden, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü GAP 15. Bölge Müdürlüğü Arazi Toplulaştırma ve TİGH Şube Müdürlüğünün 22/11/2022 tarih E-61715189-751-2872020 sayılı yazısının incelenmesinden özetle; *" Kırsal Mahallesi, 3083 sayılı Kanun'un 6. maddesi gereğince toplulaştırma alanı ilan edildiğinden dava konusu 116/1, 2, 3 ve 120/4 nolu parsellerden %10'u geçmemesi kaydıyla düzenleme ortaklık payı kesintisi uygulandığı , ... dava konusu taşınmazlarda tahliye kanalı inşaat çalışmaları yapıldığı... "* hususlarına yer verildiği, bu nedenle tazminat talebinin; toplulaştırma işleminin uygulanması kapsamında dava konusu parsellerde tahliye kanalı inşaat çalışmaları yapılmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

16. Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında 4 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 121.maddesi ile DSİ Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri belirlenmiştir. Buna göre; taşkın koruma, sulama tesisleri kurmak, sulak alanları ıslah etmek, erozyon ve rüsubat kontrolü ile ilgili etüt ve planlama işlerini yapmak, kendi tesislerini korumaya yönelik erozyon kontrolü maksatlı ağaçlandırma çalışmaları yapmak, şehir ve kasabaların içme su ve kanalizasyon projelerini tetkik, tasdik ve murakabe etmek, köy içme suları için teknik organizasyon ve murakabeyi sağlamak, akar sularda ıslahat yapmak, sorumluluğu altındaki tesislerin işletmelerini yürütmek, görev alanındaki işlerin her türlü etüt ve projelerini yapmak veya yaptırmak ve bu madde ile diğer mevzuatla verilen diğer görevleri yapmak DSİ Genel Müdürlüğünün görevleri arasındadır.

17. İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişinde nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusurunun hizmetin kötü işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleştiği ve bunun idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açtığında kuşku bulunmamaktadır. Öte yandan, kamu hizmetinin, yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, kamu yararına uygun şekilde işletilip işletilmediğinin, hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde *"idari dava türleri"* arasında sayılan *"idari işlem ve eylemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılacak tam yargı davası"* kapsamında, idari yargı yerlerince yapılacağı açıktır.

18. Bu duruma göre, somut olayda davalı idarenin toplulaştırma projesi kapsamında kamu hizmetini yürüttüğü sırada uğranılan zararların tazminine ilişkin açılan davanın tam yargı davası niteliğinde olduğu kabul edildiğinden, söz konusu davanın görüm ve çözümünde 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Şanlıurfa 1. İdare Mahkemesinin 29/09/2023 tarih ve E.2023/20, K.2023/1529 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Şanlıurfa 1. İdare Mahkemesinin 29/09/2023 tarih ve E.2023/20, K.2023/1529 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR
	Üye	Üye	Üye
	Ahmet	Mahmut	Bilal
	ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/595
KARAR NO : 2026/136
KARAR TR : 09/03/2026

ÖZET: Davacı şirketin uhdesinde kalan ihalenin idari yargı kararı ile iptali üzerine, ihalenin iptaline davalı idarenin kusurlu eylem ve işlemleri sebep olduğundan bahisle, ihale sürecinde yapılan harcamaların, kâr mahrumiyetinin ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, idare hukuku esaslarına göre İDARİ YARGI YERİNDE çözümü gerektiği.

K A R A R

Davacı : T. M. T. M. İ. N. Z. Ü. H. v. M. S. T. L. T. D. Ş. T. İ.
Vekili : Av. A. B.

Davalılar
(İdari Yargıda) : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Vekili : Av. Ö. S. A.
(Adli Yargıda) : Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. M. Y.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı şirket vekili, Tuz Gölü havzasında göl tuzu işletme hakkı kapsamında 3270286 erişim numaralı saha için yapılan ihalenin idari yargı kararıyla iptal edilmesi ve bu iptal kararı sonucu davacının arama ve işletme ruhsatının iptali sebebiyle, bu iptallerle ilgili olarak davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle, uğramıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararlara karşılık olarak; ihale sürecinde yapılan 300.000 TL harcama bedelinin, 200.000 TL kâr mahrumiyetinin ve 500.000 TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 16. İdare Mahkemesi 20/11/2017 tarih ve E.2016/404, K.2017/3088 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlıkta, Tuz Gölü havzasında bulunan 10 adet III. Grup Maden sahası için 04.08.2011 tarihinde ihaleye çıkılarak, bu sahalardan 3270286 erişim numaralı sahaya ilişkin ihalenin davacının uhdesinde kalması sonucu davacıya işletme izninin verildiği, yargı kararı ile dayanak ihalenin iptaline kadar geçen sürede davalı idare tarafından davacıya yer temini yapılmak suretiyle işletme izni kapsamında doğan edimin yerine getirildiği görülmektedir.

İşletme izninin verilmesine dayanak olan ihale sonraki süreçte yargı kararı ile iptal edilmekle birlikte, uğranıldığı iddia edilen zararın ihalenin iptal edilmesinden değil, taraflar arasında ihale sonrası verilen işletme iznine dayalı yükümlülüklerin ifasının imkansız hale gelmiş olmasından kaynaklandığı, bu nedenle de uyuşmazlığın "sözleşme sonrası ifa imkansızlığı" kapsamında değerlendirilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

Bu durumda, uyuşmazlığın yapılan ihale sonrası verilen işletme izni kapsamında doğan yükümlülükler çerçevesinde özel hukuk hükümlerine göre çözümlenmesi gerektiğinden iş bu davada Mahkememiz görevli olmayıp adli mahkemeler görevli bulunmaktadır. ..."

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Ankara 7. Asliye Hukuk Mahkemesi 11/04/2019 tarih ve E.2018/183, K.2019/195 sayılı kararı ile, uyuşmazlıkta sulh hukuk mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle davanın usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı yapılan istinaf başvurusu Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesinin 27/12/2019 tarih ve E.2019/2493, K.2019/2328 sayılı kesin kararı ile esastan reddedilmiş.

5. Ankara 5. Sulh Hukuk Mahkemesi 10/12/2021 tarih ve E.2020/327, K.2021/3551 sayılı kararı ile davayı kısmen kabul etmiş, bu karara karşı yapılan istinaf başvurusu Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 15. Hukuk Dairesinin 05/04/2023 tarih ve E.2022/569, K.2023/1067 sayılı kararı ile esastan reddedilmiş, bu karara karşı yapılan temyiz başvurusu ise Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 15/05/2024 tarih ve E.2023/3422, K.2024/1692 sayılı kararı ile kabul edilmiş ve uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle istinaf mercii kararının ortadan kaldırılarak ilk derece mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir. Bozma kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... 1. Dosyadaki bilgi ve belgelerden; davacı vekili tarafından aynı vakialara dayanılarak açılan davanın görüldüğü, Ankara 16. İdare Mahkemesince verilen 28.01.2016 tarihli ve 2016/404 E., 2017/3088 K. sayılı kararla; zararın ihalenin iptal edilmesinden değil, taraflar arasında ihale sonrası verilen işletme iznine dayalı yükümlülüklerin ifasının imkansız hale gelmiş olmasından kaynaklandığı, bu nedenle de uyuşmazlığın sözleşme sonrası ifa imkansızlığı kapsamında değerlendirilmesi gerektiğinden adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar verildiği, söz konusu kararın kanun yoluna başvurulmaması nedeniyle kesinleştiği anlaşılmaktadır.

2. Görevsizlik kararı sonrasında açılan davanın görüldüğü Asliye Hukuk Mahkemesince; taraflar arasındaki sözleşmenin rödövans, bir nevi hasılat türün kirası sözleşmesi olduğu, hasılat kirası olduğu için sulh hukuk mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmiş; kararın istinaf edilmesi üzerine, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesince taraflar arasında rödövans sözleşmesi bulunup, uyuşmazlık sözleşme sonrası ifa imkansızlığına ilişkin olduğundan istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

3. Dosyanın gönderildiği İlk Derece Mahkemesince; kiracının faydalı zorunlu masrafları talep edebileceği gerekçesiyle, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

4. Somut olayda; Tuz Gölü sahasının işletmesi için açılan ihalenin 08.08.2011 tarihinde dava dışı E. T. T. T. A. tarafından 8.100.000,00TL bedelle kazanılmış olduğu, talep üzerine davacı şirkete ihale haklarının devrinin yapıldığı, davacı şirket adına 19.10.2011 tarihinden geçerli olmak üzere 10 yıl süreli işletme ruhsatının, 15.08.2012 tarihinden geçerli olmak üzere işletme izninin düzenlendiği, ihaleye ilişkin ruhsatın Ankara 10. İdare Mahkemesinin 2015/200 E. sayılı ve 27.02.2015 tarihli kararı gereği davalı Genel Müdürlüğün 25.06.2015 tarih

ve 4239 sayılı makam oluruyla iptal edildiği uyuşmazlık dışıdır.

5. Dava konusu uyuşmazlığın tespit edilmesi, görev hususunun belirlenmesi noktasında önemli olduğundan, öncelikle görev sorununun çözümlenmesi gerekmektedir. Uyuşmazlık, ruhsatın davalı İdare tarafından iptal edilmesi üzerine yapılan faydalı ve zorunlu masraflar ile yoksun kalınan kar ve manevi zarara ilişkindir. Diğer bir anlatımla, davadaki talep ihaleye ilişkin olmayıp, ruhsatın iptali sebebiyle uğranılan zararın tazmini istemine ilişkindir.

6. Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği'nin 4/rr maddesinde; "Rödövans sözleşmesi: Ruhsat sahalarındaki madenlerin üretilerek değerlendirilmesi amacıyla üçüncü kişilere veya kuruluşlara tasarruf hakkı sağlamak üzere ruhsat sahasının tamamı ya da bir kısmı için ruhsat sahiplerinin bu kişilerle yapmış oldukları sözleşmeleri" şeklinde tanımlanmaktadır. Aynı Yönetmelik'in 100 üncü maddesine göre; Maden işletme ruhsat sahiplerinin, ruhsat sahalarının bir kısmı veya tamamı için üçüncü kişilerle yapmış oldukları rödövans sözleşmeleri ve bu sözleşmelerde yapılan değişiklikler, tarafların talebi halinde devir ve intikal işlemlerinde bilgilendirme amacıyla maden siciline şerh edilir. Tarafların birlikte rödövans sözleşmesinin iptalini talep etmeleri halinde de bu kayıtlar terkin edilir. Genel Müdürlük hiçbir şekilde rödövans sözleşmelerine taraf değildir.

7. Yapılan bu açıklamalar ışığında somut olay incelendiğinde; taraflar arasında kiraya yönelik bir sözleşme bulunmadığı, rödövans sözleşmesinin ancak ruhsat sahibi şirket ile diğer 3. kişi (şirket) arasında yapılabildiği, Genel Müdürlüğün rödövans sözleşmesine taraf olamayacağı, dava konusunun ruhsat iptaline ilişkin uğranılan zarar olduğu, aynı tuz sahasında çalışan işletmelerin ruhsatlarının iptali üzerine benzer taleplerle açılan davalar ve emsal kararlar dikkate alındığında, dava konusu hukuki uyuşmazlıkta yargı yolunun idari yargı olduğu anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca, İlk Derece Mahkemesince; idari yargının görevli olması nedeniyle davanın görevsizlik nedeniyle reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasının incelenerek yazılı şekilde karar verilmiş olması doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir. ..."

6. Ankara 5. Sulh Hukuk Mahkemesi, bozma sonrası 2024/2208 sayılı esasa kaydedilen dosyada bozmaya uyulmasına karar verilmiş, ardından dava dosyası Ankara 21. Sulh Hukuk Mahkemesine devredilmiştir.

7. **Ankara 21. Sulh Hukuk Mahkemesi 01/11/2024 tarih ve E.2024/1050, K.2024/310 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"... Somut olayda; Tuz Gölü sahasının işletmesi için açılan ihalenin 08.08.2011 tarihinde dava dışı E. T. T. T. A. tarafından 8.100.000,00TL bedelle kazanılmış olduğu, talep üzerine davacı şirkete ihale haklarının devrinin yapıldığı, davacı şirket adına 19.10.2011 tarihinden geçerli olmak üzere 10 yıl süreli işletme ruhsatının, 15.08.2012 tarihinden geçerli olmak üzere işletme izninin düzenlendiği, ihaleye ilişkin ruhsatın Ankara 10. İdare Mahkemesinin 2015/200 E. sayılı ve 27.02.2015 tarihli kararı gereği davalı Genel Müdürlüğün 25.06.2015 tarih ve 4239 sayılı makam oluruyla iptal edildiği uyuşmazlık dışıdır. Dava konusu uyuşmazlığın tespit edilmesi, görev hususunun belirlenmesi noktasında önemli olduğundan, öncelikle görev sorununun çözümlenmesi gerekmektedir. Uyuşmazlık, ruhsatın davalı İdare tarafından iptal edilmesi üzerine yapılan faydalı ve zorunlu masraflar ile yoksun kalınan kar ve manevi zarara ilişkindir. Diğer bir anlatımla, davadaki talep ihaleye ilişkin olmayıp, ruhsatın iptali sebebiyle uğranılan zararın tazmini istemine ilişkindir. Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği'nin 4/rr maddesinde; "Rödövans sözleşmesi: Ruhsat sahalarındaki madenlerin üretilerek değerlendirilmesi amacıyla üçüncü kişilere veya kuruluşlara tasarruf hakkı sağlamak üzere ruhsat sahasının tamamı ya da bir kısmı için ruhsat sahiplerinin bu kişilerle yapmış oldukları sözleşmeleri" şeklinde tanımlanmaktadır. Aynı Yönetmelik'in 100 üncü maddesine göre; Maden işletme ruhsat sahiplerinin, ruhsat sahalarının bir kısmı veya tamamı için üçüncü kişilerle yapmış oldukları rödövans sözleşmeleri ve bu sözleşmelerde yapılan değişiklikler, tarafların talebi halinde devir ve intikal işlemlerinde bilgilendirme amacıyla maden siciline şerh edilir. Tarafların birlikte rödövans sözleşmesinin iptalini talep etmeleri halinde de bu kayıtlar terkin edilir. Genel Müdürlük hiçbir şekilde rödövans sözleşmelerine taraf değildir.

Yapılan bu açıklamalar ışığında somut olay incelendiğinde; taraflar arasında kiraya yönelik bir sözleşme bulunmadığı, rödövans sözleşmesinin ancak ruhsat sahibi şirket ile diğer 3. kişi (şirket) arasında yapılabildiği, Genel Müdürlüğün rödövans sözleşmesine taraf olamayacağı, dava konusunun ruhsat iptaline ilişkin uğranılan zarar olduğu, aynı tuz sahasında çalışan işletmelerin ruhsatlarının iptali üzerine benzer taleplerle açılan davalar ve emsal kararlar dikkate alındığında, dava konusu hukuki uyuşmazlıkta yargı yolunun idari yargı olduğu anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca, İlk Derece Mahkemesince; idari yargının görevli olması nedeniyle davanın görevsizlik nedeniyle reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasının incelenerek yazılı şekilde karar verilmiş olması doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir. Açıklanan nedenlerle; dava konusu hukuki uyuşmazlıkta yargı yolunun idari yargı olduğu anlaşılmakla; mahkememizin görevsizliğine karar vermek gerekmiş, bu itibarla aşağıdaki şekilde hüküm kurmak gerekmiştir. ..."

8. Davacı vekilinin talebi üzerine, görevli yargı yerinin belirlenmesi için, Ankara 21. Sulh Hukuk Mahkemesi tarafından dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

9. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca Danıştay Başsavcısının ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının yazılı düşünceleri istenilmiştir.

C. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

10. Danıştay Başsavcısı, uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu yönünde yazılı düşünce bildirmiştir. Yazılı

düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Genel anlamı ile tam yargı davaları, idarenin faaliyetlerinden ötürü, hakları doğrudan zarara uğrayanlar tarafından idare aleyhine açılan tazminat davaları olup, idarenin hukuki (mali/tazmin) sorumluluğunun yargı aracılığıyla yerine getirilmesini sağlamaktadır.

İdare kural olarak, yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup; idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar, idare hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru; hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hâllerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda hizmet kusuru, özel hukuktaki anlamından uzaklaşarak nesnelleşen, anonim bir niteliğe sahip, bağımsız karekteri olan bir kusurdur. Hizmet kusurundan dolayı sorumluluk, idarenin sorumluluğunun doğrudan ve asli nedenini oluşturmaktadır.

Bu itibarla, ihalenin iptal edilmesinden kaynaklanan zararların tazmini istemiyle açılan iş bu davada, uyuşmazlığın çözümü, yukarıda belirtilen esaslar kapsamında, tazminat hukukunun genel ilke ve kurallarına göre mümkün bulunmaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Tuz Gölü havzasında bulunan 3270286 erişim numaralı saha da dahil olmak üzere 10 adet III. Grup Maden Sahasının 04.08.2011 tarihinde 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 30. maddesi uyarınca ihale edildiği, 3270286 erişim numaralı sahaya ilişkin ihalenin davacının uhdesinde kaldığı ve davacıya 19.10.2011 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 10 yıl süreli III. Grup (tuz) işletme izninin verildiği, ihaleye ilişkin işlemlerin dava konusu edilmesi üzerine Danıştay 13. Dairesi'nin 18.05.2015 tarih ve E:2013/3058, K:2015/1894 sayılı kararıyla bu işlemlerin iptal edildiği, davacının işletme ruhsatının ise Ankara 10. İdare Mahkemesi'nin E:2011/2652, K:2015/200 sayılı kararıyla iptal edildiği, ihalenin iptaline davalı idarenin kusurlu eylem ve işlemleri sebep olduğundan bahisle davacı şirket tarafından ihale sürecinde yapılan 300.000,00-TL harcama bedelinin, 200.000,00-TL kar mahrumiyetinin, 500.000,00-TL manevi tazminatın avans faizi ile birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Danıştay 13. Dairesinin 18/05/2015 tarih ve E:2013/3058, K:2015/1894 sayılı kararıyla, 3213 sayılı Kanun'un 30. maddesi gereğince Tuz Gölü havzasında tuz çıkarılmak üzere on adet III. grup maden sahasına ilişkin yapılan ihalelerin iptali istemiyle açılan davada, "ihalelerin yapıldığı tarih itibarıyla, düzenleyici nitelikteki imar planında tuz üretim sahası olarak belirlenmeyen; Göl, Gölün Kış Seviyesi, Hassas A Zonu ve 1. Derece Doğal Sit alanı sınırları içerisinde kalan sahada, madencilik dâhil her türlü insan faaliyetinin yasaklanmasına karşın, sahanın kullanım amacına aykırı olarak ve plan hükümlerini bertaraf edecek şekilde tuz üretim alanı olarak ihaleye çıkarılmasına ilişkin dava konusu işlemlerde hukuka uygunluk bulunmadığı" gerekçesiyle, davanın reddi yolundaki Ankara 5. İdare Mahkemesinin 10/04/2015 tarih ve E:2015/597, K:2015/655 sayılı kararının bozularak ihale işlemlerinin iptaline kesin olarak karar verilmiş; yapılan ihale neticesinde, aralarında dava konusu sahanın da bulunduğu tuz üretim sahalarına işletme ruhsatı verilmesine ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davalarda verilen iptal kararları da, Danıştay 8. Dairesince; "Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Mülga Maden İşleri Genel Müdürlüğünce Tuz Gölü havzasında Maden Kanunu'nun 30. maddesi uyarınca arama ruhsatı verilmesi amacıyla 3270281, 3270284, 3270285, 3270286, 3270289, 3270293, 3270297 erişim numaralı alanlar için farklı tarihlerde yapılan ihalelerin yargı kararları ile iptal edilmiş olmaları karşısında, anılan sahalara işletme ruhsatı verilmesine ilişkin dava konusu işlemlerde hukuka uygunluk bulunmadığı" gerekçesiyle onanmıştır.

Buna göre, davacı şirketin işletme ruhsatının iptal edilmesine ilişkin işlemin dayanağı olan yargı kararlarının gerekçesi göz önünde bulundurulmak suretiyle, ihaleyi kazanan davacı şirket tarafından bu ihale nedeniyle söz konusu işe özgü yapılan yatırım giderlerinin tazmini istemiyle açtığı davanın tazminat hukukunun genel ilkeleri çerçevesinde idari yargı yerinde görülmesi gerekmektedir. ..."

11. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu yönünde yazılı düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"... Kamu hizmetinin, yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin; kamu yararına uygun şekilde işletilip işletilmediğinin; hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde İdari dava türleri arasında sayılan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında, idari yargı yerlerince yapılacağı açıktır.

Diğer taraftan, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 30. maddesinde, bu Kanun kapsamındaki maden sahalarının işletme ruhsatlarının ihale ile verilmesine ilişkin hükümler yer almaktadır.

Somut olayda, Tuz Gölü havzasında bulunan 3270286 erişim numaralı sahanın da aralarında bulunduğu 10 adet III. Grup maden sahasının 04.08.2011 tarihinde 3213 sayılı Kanun'un 30. maddesi uyarınca ihale edildiği, 3270286 erişim numaralı sahaya ilişkin ihalenin davacının uhdesinde kalması üzerine davacıya 19.10.2011 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 10 yıl süreli III. Grup (tuz) işletme izninin verildiği, ancak, 3270286 erişim numaralı alanda ihale yapılmasına ilişkin işlemin Ankara 5. İdare Mahkemesinin 10.04.2015 tarihli ve 2015/597 E.. 2015/655 K. sayılı kararıyla iptal edildiği davacıya ait sahanında da aralarında bulunduğu 10 adet arama ruhsatının Danıştay 13. Dairesinin 18.05.2015 tarihli ve 2013/3058 E.. 2015/1894 K. Sayılı kararıyla iptal edildiği, yine davacının işletme ruhsatının Ankara 10. İdare Mahkemesinin 27.02.2015

tarihli ve 2011/2652 E., 2015/200 K. sayılı kararıyla iptal edildiği, ihale yapılmasına ilişkin işlemin, arama ruhsatının ve işletme ruhsatının iptal edilmesine davalı idarenin kusurlu eylem ve işlemlerinin sebep olduğundan bahisle, bu eylem ve işlemlerden dolayı uğramıldığı ileri sürülen zarara karşılık 300.000,00 TL harcama bedeli, 200.000,00 TL kâr mahrumiyeti bedeli ile 500.000,00 TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla uyuşmazlık, ihale ve sonrasında imzalanan sözleşmeden doğan bir anlaşmazlıktan kaynaklanmayıp, davalı idarenin idari yargı kararlarıyla iptal edilen eylem ve işlemlerinden doğduğu ileri sürülen maddi ve manevi zararların tazmin, isteminden kaynaklandığından, davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde sayılan tam yargı davaları kapsamında idari yargı yerinde görülmesi gerekmektedir. ..."

III. İLGİLİ HUKUK

12. T.C. Anayasası'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin 7. fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

13. Anayasa'nın *"Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence"* başlıklı 129. maddesinin 5. fıkrası şöyledir:

"Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir."

14. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"Kişilerin uğradıkları zararlar"* başlıklı 13. maddesinin değişik 1. fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 12/5/1982 - 2670/6 md.)

(Değişik birinci fıkra: 6/6/1990 - 3657/1 md.) Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar. Ancak, Devlet dairelerine tevdi veya bu dairelerce tahsil veya muhafaza edilen para ve para hükmündeki değerli kağıtların ilgili personel tarafından zimmete geçirilmesi halinde, zimmete geçirilen miktar, cezai takibat sonucu beklenmeden Hazine tarafından hak sahibine ödenir. Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır."

15. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) ve (b) bentleri şöyledir :

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, ..."

16. 2577 sayılı Kanun'un *"İptal ve tam yargı davaları"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu husustaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11 nci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 09/03/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, Tuz Gölü havzasında göl tuzu işletme hakkı kapsamında 3270286 erişim numaralı saha için yapılan ihalenin yargı kararı gereğince iptali ve iptal kararı sonrası davacı şirketin arama ve işletme ruhsatının da iptal edilmesi üzerine, bu iptallerle ilgili olarak davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle, uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle açılmıştır.

20. Dava dosyasının incelenmesinden; Tuz Gölü havzasında bulunan 3270286 erişim numaralı saha da dahil olmak üzere 10 adet III. Grup Maden Sahasının 04/08/2011 tarihinde 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 30. maddesi uyarınca ihale edildiği, 3270286 erişim numaralı sahaya ilişkin ihalenin davacının uhdesinde kaldığı ve davacıya 19/10/2011 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 10 yıl süreli III. Grup (tuz) işletme izninin verildiği, ihaleye ilişkin işlemlerin dava konusu edilmesi üzerine Danıştay 13. Dairesi'nin 18/05/2015 tarih ve E.2013/3058, K.2015/1894 sayılı kararıyla bu işlemlerin iptal edildiği, davacının işletme ruhsatının ise *"3270286 numaralı saha için verilen 'ÇED olumludur' kararının aynı Mahkemenin 28.11.2013 tarih ve E:2012/1147, K:2013/1702 sayılı kararı ile iptal edildiği ve 'ÇED olumludur kararı' bulunmayan sahalar için işletme ruhsatı verilmesi mümkün bulunmadığı"* gerekçesiyle Ankara 10. İdare Mahkemesinin E.2011/2652, K.2015/200 sayılı kararıyla iptal edildiği, ihalenin iptaline davalı idarenin kusurlu eylem ve işlemleri sebep olduğundan bahisle davacı şirket tarafından ihale sürecinde yapılan 300.000 TL harcama bedelinin, 200.000 TL kar mahrumiyetinin, 500.000 TL manevi tazminatın avans faizi ile birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

21. Kamu hizmetini yürüten davalı idarelerin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, idarenin personeli üzerindeki gözetim ve denetim görevini gereği gibi yerine getirmemesi neticesinde, kamu hizmetinin sunulması esnasında, hizmetin hiç işlememesi, geç işlemesi, kötü işlemesi gibi durumlar, idarenin hizmet kusuru olarak adlandırılır. Bu kapsamda bireyler nezdinde gerçekleşen zararların da, idarenin kusura dayanan sorumluluğu veya kusursuz sorumluluğu sebebiyle tazmini gerekmektedir.

22. Kamu hizmetinin, yönteminde ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, kamu yararına uygun şekilde işletilip işletilmediğinin, hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesindeki idari dava türleri arasında sayılan *"idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları"* kapsamında, idari yargı yerlerince yapılmalıdır.

23. Somut olayda da, davacı şirketin arama ve işletme ruhsatının iptal edilmesine ilişkin işlem ile ihalenin iptalinin dayanağı olan yargı kararlarının gerekçesi göz önünde bulundurulduğunda, ihale uhdesinde kalan davacı şirket tarafından bu ihale nedeniyle söz konusu işe özgü yapılan yatırım giderlerinin, kâr mahrumiyetinin ve manevi zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, uyuşmazlığın ihale ve sonrasında imzalanan sözleşmeden doğan bir anlaşmazlıktan kaynaklanmadığı olgusu da dikkate alınarak, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde sayılan tam yargı davaları kapsamında idari yargı yerinde çözümü gerektiği sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ankara 16. İdare Mahkemesince verilen 20/11/2017 tarih ve E.2016/404, K.2017/3088 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 16. İdare Mahkemesince verilen 20/11/2017 tarih ve E.2016/404, K.2017/3088 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

09/03/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ ile KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili Kenan YAŞAR	Üye Eyüp SARICALAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/622
KARAR NO : 2026/286
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Sosyal Güvenlik Kurumu kararıyla adi malul sayılarak emekliye ayrılan davacının, üyesi olduğu Polis Bakım ve Yardım Sandığı (POLSAN) tarafından tam ve daimi maluliyet yardımı ödenmesi talebinin reddedilmesi üzerine, söz konusu yardım tutarının yasal faiziyle birlikte tahsili istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE, görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S. A.
Vekili : Av. M. Ö.

Davalı : Polis Bakım ve Yardım Sandığı
Vekili : Av. E. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili; 24/06/2005 tarihinden bu yana davalı Polis Bakım ve Yardım Sandığı (POLSAN) üyesi olan ve psikiyatrik rahatsızlığı (Bipolar Bozukluk/Depresif Nöbet) nedeniyle Trakya Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin raporları ile Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından *"adi malul"* kabul edilerek 16/10/2019 tarihinde malulen emekliye ayrılan polis memuru müvekkilinin, maluliyet yardımı ödenmesi talebiyle davalı kuruma yaptığı başvurunun, *"hastalığın sandığa ortaklık tarihinden önce başladığı"* gerekçesiyle haksız ve hukuka aykırı şekilde reddedildiğini, oysa SGK'nın tesis ettiği maluliyet kararının davalı Sandık açısından bağlayıcı olduğunu ve kendi yönetmelikleri gereği de ödeme yapılması gerektiğini belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 30.000 TL tam ve daimi maluliyet yardımının reddedildiği tarih olan 22/10/2019 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, süresi içerisinde verdiği cevap dilekçesinde, yargı yolu itirazında bulunarak, görevli yargı yerinin idare mahkemeleri olduğunu savunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Ankara 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 21/09/2020 tarih ve E.2019/1079 sayılı kararı** ile, davada mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davalının yargı yoluna ilişkin itirazının reddine karar vermiştir.

4. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebiyle başvurulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

5. Danıştay Başsavcısı, Polis Bakım ve Yardım Sandığı kapsamında tesis edilen idari işlemler ve bunlarla ilgili uğranıldığı öne sürülen zararın tazminine ilişkin bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2'nci maddesinin 1'inci fıkrası gereğince idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin talebin ilgili kısmı şu şekildedir:

"...İLGİLİ MEVZUAT :

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun "Polis Bakım ve Yardım Sandığı" başlıklı değişik 90'ıncı maddesinde;

"Bu maddede yazılı sosyal yardımları üyelerine sağlamak üzere Polis Bakım ve Yardım Sandığı kurulmuştur. Sandık üyeleri, Emniyet Teşkilatı mensupları ile üyelikleri devam etmekte iken emekli olup katılım payını Sandıkta bırakanlardan oluşur.

Sandık, üyeleri ile arasındaki ilişkilerde kamu hukuku, diğer tüm iş ve işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabi olup mali ve idari bakımdan özerk ve tüzel kişiliği haiz bir teşekküldür. Sandığın gelirleri; üyelik aidatları, katılım payı, bu aidat ve katılım paylarının nemalandırılması için yapılan her türlü yatırım ve faaliyetten elde edilen gelirler ile bağış ve yardımlardan oluşur. Üyelik aidatı, emeklilik keseneğine esas aylık tutarının veya prime esas kazanç tutarının yüzde dokuzudur. Sandık Genel Kurulu bu oranı beş puana kadar artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

Bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten sonra Emniyet Genel Müdürlüğü kadrosunda göreve başlayan memurlar görevleri süresince Sandığın daimi ortağıdır.

Sandığın mevcutları ve alacakları Devlet mallarına ait hak ve rüçhanları haizdir.

28/12/2018 tarihinden önce Emniyet Teşkilatı kadrosunda göreve başlayanlardan Teşkilattaki görevi devam edenler Sandığa üye olabilirler. Bu üyelerin Sandığa girişlerinden itibaren üç yıl geçtikten sonra nemalar dahil aidatlarını alarak ayrılabilmeleri mümkündür. Ancak üyelikten çıkanlar bir daha Sandık üyeliğine kabul edilmezler" hükmüne; aynı Yasanın 93'üncü maddesinde ise; "Bu kanunun tatbik şekilleri hakkında yönetmelikler yapılır". hükmüne yer verilmiştir.

04/08/1998 tarih ve 23423 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Polis Bakım ve Yardım Sandığı Tüzüğünün 23'üncü maddesinde; sandığın yapacağı yardımlar arasında maluliyet yardımına yer verilmiş, 25, 26 ve 27'nci maddelerinde de maluliyet yardımı ile ilgili ödemelere ilişkin usul ve esaslara yer verilerek ödemelere ilişkin kurallar belirlenmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, Polis Bakım ve Yardım Sandığı'nın, bünyesinde risk bulunan güvenlik hizmetini yürüten emniyet mensuplarının sosyal güvencelerine katkıda bulunacak yardım ve hizmetleri yürütmek üzere Kanunla kurulmuş tüzel kişiliği haiz bir sosyal güvenlik kurumu olduğu, üyeleri ile arasındaki ilişkilerde kamu hukukuna tabi olduğu, kuruluşu, gelirleri ve faaliyetlerinin çıkarılan Tüzük ve yine Emniyet Genel Müdürü'nün onayı ile yürürlüğe giren Yönetmeliklerle düzenlendiği, bu düzenleyici işlemlere dayanılarak tesis edilen idari işlemlerin idari davaya konu edilebileceği, dolayısıyla Polis Bakım ve Yardım Sandığı Tüzüğünün 25 ve devamı maddelerine göre tesis edilen dava konusu işlemin iptali istemiyle açılan bu davanın da yukarıda yer verilen açıklamalara göre idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu durumda; Polis Bakım ve Yardım Sandığı kapsamında tesis edilen idari işlemler ve bunlarla ilgili uğranıldığı öne sürülen zararın tazminine ilişkin bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2'nci maddesinin 1'inci fıkrası gereğince idari yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Kaldı ki; aynı konuda başka bir dosyada, polis memuru olarak görev yapan davacının, Polis Bakım ve Yardım Sandığından tarafına maluliyet yardımı yapılması için yaptığı başvurunun reddine ilişkin 01/06/2006 tarih ve 85611 sayılı işlemin iptali istemiyle açılan davanın, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle görev yönünden reddine ilişkin Ankara 3. İdare Mahkemesinin 10/08/2006 tarih ve E:2006/1936; K:2006/1701 sayılı kararı, Danıştay Onuncu Dairesinin 29/03/2013 gün ve E.2009/14456; K:2013/2992 sayılı kararıyla, görüm ve çözümü idari yargının görev alanına giren uyuşmazlığın esasının incelenmesi gerekirken, davanın görev yönünden reddedilemeyeceği gerekçesiyle bozulmuş olup; Danıştay içtihatları da bu yönddedir..."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

C. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varıldığından, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile mahkeme kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği yolunda yazılı düşünce verilmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Bilindiği gibi, Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Öte yandan 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu'nun dava tarihinde yürürlükte bulunan 90. maddesinde; "Emniyet Umum Müdürlüğüne bağlı ve varidatı, Emniyet Umum Müdürlüğü kadrosuna dahil maaşlı ve ücretli memurlardan, Sandığa ortak olanlar tarafından temin edilmek üzere bir Polis Bakım ve Yardım Sandığı kurulur. Bu sandık hükmi şahsiyeti haiz olup ortaklarının hizmet esnasında ve emekliliklerinde, nizamnamesinde tesbit edilen hususlarla birlikte, sandık idare binaları, talebe yurtları, dinlenme kampları ve ortakların mesken ihtiyaçlarını karşılamak üzere gayrimenkullere tasarruf edebilir. Sandığın mevcutları ve alacakları Devlet mallarına ait hak ve rüçhanları haizdir. Evvelce kurulmuş olan Polis Bakım ve Yardım Sandığı iş bu 90'ıncı madde hüktmlerine tabidir." hükmü yer almış, maddenin 21.11.2024 tarihinde yürürlüğe giren 7533 sayılı Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 6. maddesiyle değişik hâlinde; "Bu maddede yazılı sosyal yardımları üyelerine sağlamak üzere Polis Bakım ve Yardım Sandığı kurulmuştur. Sandık üyeleri, Emniyet Teşkilatı mensupları ile üyelikleri devam etmekte iken emekli olup katılım payını Sandıkta bırakanlardan oluşur. / Sandık, üyeleri ile arasındaki ilişkilerde kamu hukuku, diğer tüm iş ve işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabi olup mali ve idari bakımdan özerk ve tüzel kişiliği haiz bir teşekküldür. Sandığın gelirleri; üyelik aidatları, katılım payı, bu aidat ve katılım paylarının nemalandırılması için yapılan her türlü yatırım ve faaliyetten elde edilen gelirler ile bağış ve yardımlardan oluşur. Üyelik aidatı, emeklilik keseneğine esas aylık tutarının veya prime esas kazanç tutarının yüzde dokuzudur. Sandık Genel Kurulu bu oranı beş puana kadar artırmaya veya azaltmaya yetkilidir." hükmüne yer verilmiş, maddenin dördüncü fıkrasında ise, Sandığın mevcutları ve alacaklarının Devlet mallarına ait hak ve rüçhanları haiz olduğu belirtilmiştir.

Diğer taraftan, 3201 sayılı Kanun'un 90. maddesi uyarınca hazırlanan ve 04.08.1998 tarihli ve 23423 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Polis Bakım ve Yardım Sandığı Tüzüğünde, Polis Bakım ve Yardım Sandığının kuruluş ve görevleriyle üyelerinin sosyal güvencelerine katkıda bulunacak yardım ve hizmetlerin yerine getirilmesine ilişkin hükümler düzenlenmiş, Tüzük'ün 25., 26. ve 27. maddelerinde maluliyet yardımı yapılmasının şartları, yardımın yapılamayacağı durumlar ve ödemelerde uygulanacak usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Somut olayda, Sandık üyesi olan davacının 01.03.2018 tarihinde yapılan muayenesinde depresif nöbet hastalığı teşhisinin konulduğu ve silahlı görev yapmasının uygun olmadığına dair tıbbi kanaat belirtildiği, ilerleyen süreçte Sosyal Güvenlik Kurumunca yapılan değerlendirmeler sonucunda hakkında maluliyet kararı verildiği, bu sebeple davalıya yaptığı maluliyet yardımı talebinin reddi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda paylaşılan mevzuat hükümleri kapsamında somut olay incelendiğinde, Polis Bakım ve Yardım sandığının kanunla kurulmuş, kuruluşu, gelirleri ve faaliyetleri 3201 sayılı Kanun ile bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan Tüzük ve yönetmeliklerle düzenlenen bir sosyal güvenlik kurumu olduğu, bu bakımdan kamu kurumu vasfında olan davalı Sandık tarafından kamu gücüne dayanarak resen, tek taraflı irade beyanıyla tesis edilen idari işlemden kaynaklanan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan zarar görenler tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır..."

III. İLGİLİ HUKUK

8. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi şöyledir:

"İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,"

10. 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu'nun dava tarihinde yürürlükte bulunan 90. maddesi şöyledir:

"Emniyet Umum Müdürlüğüne bağlı ve validen, Emniyet Umum Müdürlüğü kadrosuna dahil maaşlı ve ücretli memurlardan, Sandığa ortak olanlar tarafından temin edilmek üzere bir Polis Bakım ve Yardım Sandığı kurulur. Bu sandık hükmi şahsiyeti haiz olup ortaklarının hizmet esnasında ve emekliliklerinde, nizamnamesinde tesbit edilen hususlarla birlikte, sandık idare binaları, talebe yurtları, dinlenme kampları ve ortakların mesken ihtiyaçlarını karşılamak üzere gayrimenkullere tasarruf edebilir. Sandığın mevcutları ve alacakları Devlet mallarına ait hak ve rüçhanları haizdir. Evvelce kurulmuş olan Polis Bakım ve Yardım Sandığı iş bu 90'ıncı madde hükümlerine tabidir."

11. 3201 sayılı Kanun'un 90. maddesinin, 21/11/2024 tarihinde yürürlüğe giren 7533 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle değişik ilgili kısımları şöyledir:

"Bu maddede yazılı sosyal yardımları üyelerine sağlamak üzere Polis Bakım ve Yardım Sandığı kurulmuştur. Sandık üyeleri, Emniyet Teşkilatı mensupları ile üyelikleri devam etmekte iken emekli olup katılım payını Sandıkta bırakanlardan oluşur.

Sandık, üyeleri ile arasındaki ilişkilerde kamu hukuku, diğer tüm iş ve işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabi olup mali ve idari bakımdan özerk ve tüzel kişiliği haiz bir teşekküldür. Sandığın gelirleri; üyelik aidatları, katılım payı, bu aidat ve katılım paylarının nemalandırılması için yapılan her türlü yatırım ve faaliyetten elde edilen gelirler ile bağış ve yardımlardan oluşur. Üyelik aidatı, emeklilik keseneğine esas aylık tutarının veya prime esas kazanç tutarının yüzde dokuzudur. Sandık Genel Kurulu bu oranı beş puana kadar artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

...

Bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten sonra Emniyet Genel Müdürlüğü kadrosunda göreve başlayan memurlar görevleri süresince Sandığın daimi ortağıdır.

Sandığın mevcutları ve alacakları Devlet mallarına ait hak ve rüçhanları haizdir.

28/12/2018 tarihinden önce Emniyet Teşkilatı kadrosunda göreve başlayanlardan Teşkilattaki görevi devam edenler Sandığa üye olabilirler. Bu üyelerin Sandığa girişlerinden itibaren üç yıl geçtikten sonra nemalar dahil aidatlarını alarak ayrılabilmeleri mümkündür. Ancak üyelikten çıkanlar bir daha Sandık üyeliğine kabul edilmezler."

12. 3201 sayılı Kanun'un 93. maddesi şöyledir:

"Bu kanunun tatbik şekilleri hakkında yönetmelikler yapılır."

13. 3201 sayılı Kanun'un 90. maddesi uyarınca hazırlanan ve 04/08/1998 tarihli ve 23423 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Polis Bakım ve Yardım Sandığı Tüzüğü'nün ilgili kısımlarında; Sandığın kuruluş ve görevleriyle üyelerinin sosyal güvencelerine katkıda bulunacak yardım ve hizmetlerin yerine getirilmesine ilişkin hükümler düzenlenmiş, Tüzük'ün 23., 25., 26. ve 27. maddelerinde ise maluliyet yardımı yapılmasının şartları, yardımın yapılamayacağı durumlar ve ödemelerde uygulanacak usul ve esaslara yer verilerek kurallar belirlenmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hakim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, polis memuru olan davacının, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından hakkında maluliyet kararı verilmesi üzerine, üyesi bulunduğu davalı Polis Bakım ve Yardım Sandığından tarafına tam ve daimi maluliyet yardımı ödenmesi talebiyle yaptığı başvurunun reddedilmesi nedeniyle, 30.000 TL maluliyet yardımının ret/temerrüt tarihi olan 22/10/2019 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

17. 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu'nun dava tarihinde yürürlükte bulunan 90. maddesinde; Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak bir Polis Bakım ve Yardım Sandığı kurulacağı, bu sandığın hükmi şahsiyeti haiz olup ortaklarının

hizmet esnasında ve emekliliklerinde sosyal ihtiyaçlarını karşılayacağı kurala bağlanmıştır. Maddenin değişik halinde, Sandığın üyeleri ile arasındaki ilişkilerde kamu hukuku, diğer tüm iş ve işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabi olup mali ve idari bakımdan özerk ve tüzel kişiliği haiz bir teşekkül olduğu belirtilmiştir.

18. Anılan Kanun maddesi uyarınca hazırlanan ve 04/08/1998 tarihli ve 23423 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Polis Bakım ve Yardım Sandığı Tüzüğünde, sandığın kuruluş ve görevleriyle üyelerinin sosyal güvencelerine katkıda bulunacak yardım ve hizmetlerin yerine getirilmesine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

19. Tüzüğün 23. maddesinde Sandığın yapacağı yardımlar arasında maluliyet yardımına yer verilmiş, 25., 26. ve 27. maddelerinde de maluliyet yardımı ile ilgili ödemelere ilişkin usul ve esaslar belirlenerek, maluliyet yardımı yapılmasının şartları ve yardımın yapılamayacağı durumlar kurala bağlanmıştır.

20. Emniyet Teşkilatı kadrosunda göreve başlayan memurların zorunlu/daimi üyeliğine dayanan Sandığın gelirleri; üyelik aidatları, katılım payı, bu aidat ve katılım paylarının nemalandırılması için yapılan her türlü yatırım ve faaliyetten elde edilen gelirler ile bağış ve yardımlardan oluşmaktadır. Ayrıca 3201 sayılı Kanun'un 90. maddesinde Sandığın mevcutları ve alacaklarının Devlet mallarına ait hak ve rüçhanları haiz olduğu açıkça vurgulanmıştır.

21. Kanun koyucunun Anayasa'ya uygun olmak koşulu ile, kamusal ihtiyaçların gerekli kıldığı hallerde herhangi bir alanı yasal statü içine alarak bir kamu hizmeti tesis etmesi olanaklıdır. Nitekim, bünyesinde risk bulunan güvenlik hizmetini yürüten emniyet mensuplarının sosyal güvencelerine katkıda bulunacak yardım ve hizmetleri yürütmek amacıyla Polis Bakım ve Yardım Sandığı Kanunla kurulmuş olup, bu amacın gerçekleştirilmesinde Kurumu kamusal hak ve yetkilerle donatan Kanun'un, idare hukuku ilkelerine dayanan bir düzenleme olduğu anlaşılmaktadır.

22. Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, davalı konumunda bulunan Polis Bakım ve Yardım Sandığının emniyet mensuplarına sosyal yardım sağlamak amacıyla kanunla kurulduğu, gerek teşkilat yapısı ve organlarının oluşumu ve gerekse Kanun ile verilen kamusal yetkiler, usul ve ayrıcalıklar göz önüne alındığında, tüzel kişiliği haiz bir "kamu kurumu" (sosyal güvenlik kurumu) olduğunda, görevi ve hizmet verdiği konuların "kamusal" amaç taşıdığında kuşkuya yer bulunmamaktadır.

23. Diğer taraftan, üyelerin Sandıkla olan ilişkileri yönünden hukuki durum incelendiğinde; üyeliğin ve aidat kesintilerinin yasal düzenlemelerle belirlenmesi ve Sandığın da üyeleri için mevzuatta belli edilen sosyal yardımları sağlamak ve kamusal nitelikli hizmetleri yerine getirmek amacıyla kurulmuş olması karşısında, bu ilişkinin idare hukuku ilişkisi olduğu açıktır.

24. Her ne kadar, 3201 sayılı Kanun'un 90. maddesinde Sandığın "diğer tüm iş ve işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabi" olduğuna işaret edilmekteyse de; aynı maddede açıkça "üyeleri ile arasındaki ilişkilerde kamu hukuku" hükümlerine tabi olduğu da belirtilmiş olup; bu durum, Sandığın üçüncü kişilerle olan iktisadi ve ticari faaliyetleri yönünden özel hukuk hükümlerine tabi kılındığını göstermektedir. Bu hususun Sandığın "kamu kurumu" niteliğine engel teşkil etmeyeceği gibi, Kanun, Tüzük ve Yönetmeliklerle düzenlenen ve idare hukuku ilişkisi niteliği taşıyan "Üye-Kurum" ilişkisinin de özel hukuk hükümlerine tabi olacağı sonucuna ulaşmak olanaksızdır.

25. Dava konusu olay incelendiğinde; Sandık üyesi olan davacının rahatsızlığı nedeniyle SGK tarafından hakkında maluliyet kararı verilmesi üzerine, davalı Sandıktan talep ettiği maluliyet yardımının reddedilmesi işlemi nedeniyle davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Davalı Sandık (kamu kurumu) tarafından, Kanun ve Tüzük hükümleri uyarınca kamu gücüne dayanarak resen, tek taraflı irade beyanıyla tesis edilen dava konusu işlemin idari bir işlem niteliğinde olduğu ortadadır.

26. Yukarıda belirtilen tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde: gerek Polis Bakım ve Yardım Sandığının kanunla kurulmuş tüzel kişiliğe sahip bir kamu kurumu olması, gerek "Üye-Kurum" ilişkisinin idare hukuku kurallarına göre belirlenmesi ve gerekse Sandığın kuruluş amacı olarak belirlenen hizmetleri yerine getirdiği sırada, kamu gücüne dayanılmak suretiyle resen ve tek yanlı olarak tesis edilen işlemlerin idari nitelik taşıması karşısında; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi kapsamında açılan bu davanın görüm ve çözümünün idari yargının görevine girdiği sonucuna varılmıştır.

27. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Danıştay Başsavcısının başvurusunun kabulü ile davalı idare vekilinin yaptığı görev itirazının reddine ilişkin Ankara 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 21/09/2020 tarih ve E.2019/1079 sayılı kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Danıştay Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı idare vekilinin yaptığı görev itirazının REDDİNE ilişkin Ankara 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 21/09/2020 tarih ve E.2019/1079 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/626
KARAR NO : 2026/153
KARAR TR : 13/04/2026

ÖZET: Davacının Vakıf Üniversitesi bünyesinde öğretim görevlisi olarak görev yaparken emsal devlet üniversitelerinden daha düşük ücret ödenmesi gerekçesiyle hak kazandığı öne sürülen eksik ödenen ücret alacağının faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. Ü.
Vekili : Av. M. U. E.
Davalı : Çağ Üniversitesi Rektörlüğü
Vekili : Av. F. Ö.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili; müvekkilinin davalı Çağ Üniversitesinde 15 yıldır öğretim görevlisi olarak çalıştığını, davalı üniversitenin 29/06/2022 tarihli işlemiyle iş sözleşmesinin yenilenmeyeceği bildirilerek kurumla ilişiğinin kesildiğini, bunun üzerine 18/08/2022 tarihinde KEP (Kayıtlı Elektronik Posta) aracılığıyla davalıya başvurarak eksik ödenen ücretlerin müvekkilin maaş hesabına ödenmesini talep ettiklerini, ancak davalının 19/09/2022 tarihli yazısıyla bu talebi reddettiğini, müvekkilinin net maaşının kanunun emredici hükmüne aykırı olarak hiçbir dönem devlet yükseköğretim kurumlarında ödenen emsal ücret tutarına ulaşmadığını ve eksik ödendiğini ileri sürerek; fazlaya ilişkin talep ve dava hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 10 TL eksik ödenen ücret alacağının, muaccel olma tarihlerinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte tahsili istemiyle 21/09/2022 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Mersin 2. İdare Mahkemesi 28/11/2023 tarih ve E.2022/1487, K.2023/1685 sayılı kararı ile, davanın kabulüne, davacının maddi zarar kalemi olan ücret farkı alacağı için 96.954,74-TL'nin her bir maaş farkı yönünden her ay tahakkuk ettiği tarihten itibaren işletilecek mevduata uygulanan en yüksek faiz oranıyla birlikte davalı idare tarafından davacıya ödenmesine karar vermiş, davalı vekilinin kararı istinaf etmesi üzerine Adana Bölge İdare Mahkemesi 1. İdari Dava Dairesi 21/03/2024 tarih ve E.2024/135, K.2024/626 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun kabulüne, istinafa konu Mersin 2. İdare Mahkemesinin 28/11/2023 tarih ve E:2022/1487, K:2023/1685 sayılı kararının kaldırılmasına, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi gereğince davanın görev yönünden reddine karar verilmek üzere aynı Kanun'un 45/5. maddesine istinaden dosyanın ait olduğu mahkemeye gönderilmesine, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45/5. maddesi gereğince kesin (temyiz yolu kapalı) olmak üzere karar vermiştir.

3. **Mersin 2. İdare Mahkemesi 24/04/2024 tarih ve E.2024/559, K.2024/564 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2577 sayılı İYUK'nun 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dava dosyasının incelenmesinden; vakıf yükseköğretim statüsü ile faaliyet gösteren davalı üniversite bünyesinde öğretim görevlisi olarak görev yapmakta iken sözleşme süresinin 30.06.2022 tarihinde sona ermesi nedeniyle ilişiği kesilen davacının, görev yaptığı süre içinde almış olduğu ücretlerin 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun ek 8'inci maddesine 17/04/2020 tarih ve 31102 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7243 sayılı Kanun'un 11'inci maddesi ile eklenen ikinci fıkra gereği Devlet üniversitelerinde çalışan öğretim elemanları ile aynı seviyede belirlenmesi gerekirken sözleşmelerde daha düşük belirlendiğinden bahisle çalıştığı dönem zarfında eksik ödenen ücretlerine karşılık 10,00-TL'nin (ıslah dilekçesi sonrası 96.954,74 TL'nin) her bir maaşın ödeneceği (tahakkuk edeceği) tarihlerden itibaren ayrı ayrı hesaplanacak yasal faizleriyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle istinaf incelemesine konu işbu davayı açtığı anlaşılmaktadır.

İdari rejime dayalı olarak düzenlenmiş bulunan Türkiye'nin idari yapısında, kamu tüzel kişiliği idari yargının görev alanının belirlenmesinde kullanılan ölçütlerden birisidir. Kamu tüzel kişilerinin kuruluş amacı kamu yararı, faaliyet konuları ise kamu hizmetidir. Bu bağlamda, kamu tüzel kişileri, özel hukuk tüzel kişilerine nazaran üstün ve ayrıcalıklı kamu gücüne sahiptirler ve tek taraflı işlemlerle yeni hukuki durum oluşturabilirler. Bu nedenle de personeli kamu hukukuna tabidir.

Kanunla kurulma ve kamu tüzel kişiliğine sahip olmanın yanı sıra, Devlet üniversitelerinde olduğu gibi vakıf üniversitelerinin de Anayasal güvence altına alınmış olan bilimsel özerkliğe sahip olmaları bu kurumların

bir diğer ayrıcalığıdır. Üniversitelerde bilimsel özerklik ilkesi benimsenirken güdülen amaç, yükseköğretim kurumlarını çeşitli siyasal çevre ve baskı grupları ile düşünce kümelerinin etkisi dışında tutarak, bilimsel amaçlar, hedefler ve ihtiyaçlara bağlı kalarak faaliyet gösterebilmelerini sağlamaktır.

Bu nedenle de, bilimsel faaliyetin asli unsurları olan yükseköğretim elemanlarının atanmaları, görevleri, unvanları, yükselmeleri, emeklilikleri, disiplin ve görevlerine son verilmesi işlemleri gibi özlük hakları hakkında çıkan uyuşmazlıkların idari yargının görev alanına girdiği hususunda bir ihtilaf bulunmamaktadır.

Bununla birlikte yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereğince, vakıf yükseköğretim kurumları, mali konular yönünden, devlet yükseköğretim kurumlarının tabi olduğu hükümlere bağlı olmadıklarından, akademik personelin aylık ve ücretlerinin İş Kanunu hükümlerine göre belirlenmesi ve bu hususta çıkan uyuşmazlıkların İş Mahkemelerinde çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Bu konudaki istisna ise, Uyuşmazlık Mahkemesi kararları ile getirilen ve giderek istikrar kazanan bir ölçüt olarak, uyuşmazlık konusu edilen parasal hakkın, idari yargının görev alanına giren bir idari işlemden (örneğin hizmet sözleşmesinin idarece feshi işleminden) kaynaklanmasıdır. Bu durumda, yani uyuşmazlık konusu edilen parasal hak, İş Kanunu hükümlerine göre belirlense dahi, idari yargının görev alanına giren bir idari işlemin sonucu olarak ortaya çıkmış ise görevli ve yetkili mahkeme söz konusu idari işlemi inceleyip çözüme kavuşturmakta görevli ve yetkili olan İdare Mahkemesi olacaktır. Bu kapsamda taraflar arasındaki hizmet sözleşmenin idarece tek taraflı olarak feshedilmesi halinde, fesih işleminin sonucu olarak ortaya çıkan iş sonu tazminatı (kıdem tazminatı) alacağından kaynaklı davalar İdari Yargıda çözüme kavuşturulacaktır.

Bakılan davada ise uyuşmazlık, davacının davalı üniversite bünyesinde görev yapığı süre içinde aldığı ücretlerin, devlet üniversitelerinde emsali öğretim elemanlarının aldığı ücretten düşük belirlendiği iddiasıyla eksik ödenen ücret farklarının tazmini talebinden kaynaklanmış olup, bütünüyle geçmişe ait ücretlerin eksik ödendiği iddiası ile fark ücretlerin ödenmesi talebine dayanan ve idari yargının görev alanına giren bir idari işlemin sonucu da olmayan, bu niteliği ile tamamen iş mevzuatından kaynaklandığı anlaşılan uyuşmazlığın görüm ve çözümü bu amaçla kurulmuş İş Mahkemesinin görev alanına girmektedir.

Diğer yandan, vakıf üniversitelerinde görev yapan öğretim elamanları için 2547 sayılı Kanunda taban(asgari) ücret belirlenmiş olması, uyuşmazlığın İş Kanunu hükümlerine tabi bir ücret alacağı davası olma niteliğini değiştirmemektedir.

Bu itibarla; 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi gereğince davanın görev yönünden reddi gerektiği sonucuna varılmaktadır..."

4. Davacı vekili, bunun üzerine müvekkilinin davalı Çağ Üniversitesi nezdinde 15 yıl boyunca öğretim görevlisi olarak çalıştığını ve iş sözleşmesinin 30/06/2022 tarihinde davalı kurum tarafından sonlandırıldığını, 2547 sayılı Kanun'un ilgili maddesinin yürürlüğe girdiği 17/04/2020 ile sözleşmenin sona erdiği 30/06/2022 tarihleri arasındaki dönemde maaşının kanunun emredici hükmüne aykırı olarak devlet yükseköğretim kurumlarında ödenen emsal ücret tutarından az olduğunu ve eksik ödendiğini, idari yargı aşamasında davalı idarece yapılan ödemenin eksik olup asıl alacaktan mahsup edilmesi gerektiğini ileri sürerek. fazlaya ilişkin talep ve hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 10 TL maaş farkı alacağının her bir maaş yönünden tahakkuk ettiği tarihten itibaren işletilecek mevduata uygulanan en yüksek faizi ile birlikte tahsili istemiyle 13/08/2024 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. **Tarsus 2. İş Mahkemesi 19/06/2025 tarih ve E.2024/443, K.2025/116 sayılı kararı** ile, davada idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle 6100 sayılı HMK'nın 114. ve 115. maddeleri nazara alınarak yargı yolunun caiz olması dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Tüm dosya kapsamı birlikte ve bir bütün olarak değerlendirildiğinde, davacının davalı üniversitede öğretim görevlisi olarak çalışmakta iken iş sözleşmesinin işveren tarafından feshedildiği ve müvekkilinin maaşının en az Devlet Yüksek Öğretim Kurumları'nda ödenen ücret tutarında olması gerekirken müvekkiline daha az ödeme yapıldığı gerekçesi ile bakiye ücret alacağı iddiası ile işbu davayı açtığı, somut olayda davalı Üniversitenin, sürekli ve düzenli nitelikteki kamu hizmetinde çalıştırdığı davacının, statüsü, göreve alınması, hak ve yetkileri gözetildiğinde, İdare Hukuku kapsamında bir kamu personeli olduğu, aralarında düzenledikleri sözleşmenin de idari sözleşme niteliği taşıdığı, buna göre davacının sözleşmesinin sona ermesinden dolayı talep ettiği tazminat veya alacaklarının asıl işleme bağlı bir nitelik taşıdığı, dolayısıyla bu işlemden kaynaklanan tazmin isteminin de 2577 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen 2. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında idari yargı yerinde görülmesi gerektiği ve bu hususta adli yargının değil idari yargının görevli olduğu, zira Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarında da belirtildiği üzere, taraflar arasındaki uyuşmazlığın kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmeye yönelik olduğu anlaşıldığından, mahkememizce yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine..."

6. Davacı vekilinin 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine Tarsus 2. İş Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. Anayasa'nın *"Yükseköğretim Kurumları"* başlıklı 130. maddesinin birinci, ikinci ve onuncu fıkraları şöyledir:

"Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve

danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.

Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir.

...

Vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları, mali ve idari konuları dışındaki akademik çalışmaları, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden, Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere tabidir."

8. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun Ek 2. maddesi şöyledir:

"(Ek: 17/8/1983 - 2880/32 md.; Değişik : 18/6/2008-5772/7 md.)

Vakıflar; kazanç amacına yönelik olmamak şartıyla ve mali ve idari hususlar dışında, akademik çalışmalar, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden bu Kanunda gösterilen esas ve usullere uymak kaydıyla, Yükseköğretim kurumları veya bunlara bağlı birimlerden birini veya birden fazlasını ya da bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın, ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlarda yüksek nitelikli işgücü yetiştirmek amacıyla, bu Kanun hükümleri çerçevesinde kalmak şartıyla meslek yüksekokulu kurabilir. Bu meslek yüksekokulu, kamu tüzel kişiliğini haiz olup, Cumhurbaşkanı kararı ile kurulur. Kurulacak meslek yüksekokullarına, meslek ve teknik eğitim bölgesinde gereksinim duyulması esastır."

9. 2547 sayılı Kanun'un Ek 5. maddesi şöyledir:

"(Ek :17/8/1983-2880/32 md.)

(Değişik: 28/12/1999 - 4498/1 md.) Vakıflarca kurulacak yükseköğretim kurumlarının, vakıf yönetim organı dışında en az yedi kişiden oluşan bir mütevelli heyeti bulunur. Mütevelli heyet üyeleri, vakıf yönetim organı tarafından dört yıl için seçilir, süresi biten üyeler yeniden seçilebilir. Mütevelli heyet üyelerinin yaş sınırlaması hariç Devlet memuru olma niteliklerine sahip bulunmaları ve en az üçte ikisinin lisans düzeyinde yükseköğrenim görmüş olması gerekir. Mütevelli heyet üyeleri kendi aralarından bir başkan seçer.

Mütevelli heyet vakıf yükseköğretim kurumunun tüzelkişiliğini temsil eder. Vakıf yükseköğretim kurumlarının yöneticileri Yükseköğretim Kurulunun olumlu görüşü alınarak mütevelli heyet tarafından atanır. Mütevelli heyet; vakıf yüksek öğretim kurumu yöneticilerine uygun gördüğü ölçüde yetkilerini devredebilir. Yükseköğretim kurumunda görevlendirilecek yöneticiler ve öğretim elemanları ile diğer personelin sözleşmelerini yapar, atamalarını ve görevden alınmalarını onaylar, yükseköğretim kurumunun bütçesini onaylar ve uygulamaları izler, ayrıca vakıfça hazırlanan yönetmelik hükümlerine göre diğer görevleri yürütür.

Mütevelli heyetin toplantı nisabı ve karar alınması ile ilgili hususlarda bu Kanunun 61 inci maddesi hükmü uygulanır."

10. 2547 sayılı Kanun'un Ek 8. maddesi şöyledir:

"(Ek: 17/8/1983 - 2880/32 md.)

Vakıfca kurulacak yükseköğretim kurumlarındaki akademik organlar, Devlet yükseköğretim kurumlarındaki akademik organlar gibi düzenlenir ve onların görevlerini yerine getirir. Öğretim elemanlarının nitelikleri Devlet yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanlarının niteliklerinin aynıdır. Devlet yükseköğretim kurumlarında çalışmaları yasaklanmış veya disiplin yoluyla bu kurumlardan çıkarılmış kişiler, vakıf yükseköğretim kurumlarında görev alamazlar.

(Ek fıkra: 15/4/2020-7243/11 md.) Vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarına, unvanlarına göre Devlet yükseköğretim kurumlarında ödenen ücret tutarından az ücret verilemez. Bu fıkra kapsamında Devlet yükseköğretim kurumlarında ödenen emsal ücretin hesaplanmasında ilgili mevzuat uyarınca aylıklara ilişkin hükümlerin uygulandığı kadroya bağlı ödemeler dikkate alınır.

11. 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun *"Çağ Üniversitesi"* başlıklı Ek 46. maddesi şöyledir:

"(Ek: 9/7/1997-4282/1 md.)

Tarsus'ta Bayboğan Eğitim Vakfı tarafından, 2547 sayılı Kanunun vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlerine tabi olmak üzere, kamu tüzelkişiliğini haiz "Çağ Üniversitesi" adıyla yeni bir vakıf üniversitesi kurulmuştur.

Bu Üniversite, Rektörlüğe bağlı olarak;

a) Fen-Edebiyat Fakültesi,

b) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,

c) Mühendislik-Mimarlık Fakültesi,

d) Meslek Yüksekokulu,

e) Sosyal Bilimler Enstitüsü,

f) Fen Bilimleri Enstitüsünden,

Oluşur."

12. Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliğinin *"Öğretim elemanları"* başlıklı 23. maddesi şöyledir:

"Öğretim elemanlarının seçimi, değerlendirilmesi, seçilenlerin uygun görülen akademik unvanlarla görevlendirilmeleri ve yükseltilmeleri yürürlükteki kanun ve yönetmelik hükümlerine uyularak vakıf yükseköğretim kurumunun yetkili akademik organlarınca yapılır. Öğretim elemanlarının atamalarında, devlet yükseköğretim kurumlarındaki atamalarda aranan şartlara ilaveten vakıf yükseköğretim kurumunun akademik yönden gerekli gördüğü şartlar da aranabilir. Vakıf meslek yüksekokullarında özellikle uygulamalı derslerde

görevlendirilecek öğretim elemanlarının atanmasında çalışma deneyimine sahip olması gözetilir.

Vakıf yükseköğretim kurumlarında görev alacak olan akademik ve idari personelin çalışma esasları 2547 sayılı Kanunda devlet üniversiteleri için öngörülen hükümlere tabidir. Bu personelin aylık ve diğer özlük hakları bakımından ise 4857 sayılı İş Kanunu hükümleri uygulanır."

(1)Danıştay Sekizinci Dairesinin 29/4/2011 tarihli ve E.: 2008/8234, K.: 2011/2452 sayılı Kararı ile bu maddenin son cümlesinde yer alan "özlük hakları" ibaresinin iptaline karar verilmiştir.

13. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 02/07/2018-KHK-703/185 md.)"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN ve Yüksel NAVDAR'ın katılımlarıyla yapılan 13/04/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli ve idari yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı İlalil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, davacının Çağ Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak görev yapmakta iken, sözleşmesinin feshedildiği ve emsal devlet üniversitelerinden daha düşük ücret ödenmesi nedeniyle eksik ödendiği ileri sürülen ücret alacağının avans faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

17. Davalı Üniversite, yukarıda anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde 2809 sayılı Kanun'un Ek 46. maddesi ile vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlere tabi olmak üzere, kamu tüzel kişiliğine sahip olarak kurulmuştur.

18. İdari rejime dayalı olarak düzenlenen Türkiye'nin idari yapısında, kamu tüzel kişiliği idari yargının görev alanının belirlenmesinde kullanılan ölçütlerden birisidir. Kamu tüzel kişilerinin kuruluş amacı kamu yararı, faaliyet konuları ise kamu hizmetidir. Bu bağlamda, Kamu Tüzel Kişileri, özel hukuk tüzel kişilerine nazaran üstün ve ayrıcalıklı kamu gücüne sahiptirler ve tek taraflı işlemlerle yeni hukuki durum yaratabilirler. Bu nedenle de personeli kamu hukukuna tabidir.

19. Kanunla kurulma ve kamu tüzel kişiliğine sahip olmanın yanı sıra, Devlet Üniversitelerinde olduğu gibi Vakıf Üniversitelerinin de Anayasal güvence altına alınmış olan *"Bilimsel Özerkliğe sahip olmaları"* bir diğer ayrıcalığıdır. Üniversitelerde bilimsel özerklik ilkesi benimsenirken güdülen amaç, yükseköğretimin çeşitli siyasal çevre ve baskı grupları ile düşünce kümelerinin etkisinin dışında tutarak, bilimsel amaç, hedefler ve gereksinimlerine bağlı olmalarını sağlamaktır. Bu nedenle de, bilimsel faaliyetin asli unsurları olan yükseköğretim elemanlarının, görevleri, unvanları, atama, yükselme ve emeklilikleri gibi özlük haklarının kanunla düzenleneceği konusu, Anayasal teminat altına alınmıştır.

20. Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, davalı Üniversitenin, sürekli ve düzenli nitelikteki kamu hizmetinde çalıştırdığı davacının, statüsü, göreve alınması, hak ve yetkileri gözetildiğinde, İdare Hukuku kapsamında bir kamu personeli olduğu, aralarında düzenledikleri sözleşmenin de idari sözleşme niteliği taşıdığı açıktır.

21. Buna göre, davacının sözleşmesinin sona ermesinden dolayı talep ettiği tazminat ve alacaklarının asıl işleme bağlı bir nitelik taşıdığı, dolayısıyla bu işlemden kaynaklanan tazmin isteminin de 2577 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen 2. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında idari yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Mersin 2. İdare Mahkemesinin 24/04/2024 tarih ve E.2024/559, K.2024/564 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Mersin 2. İdare Mahkemesinin 24/04/2024 tarih ve E.2024/559, K.2024/564 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

13/04/2026 tarihinde, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN ve Döndü Deniz BİLİR'in KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Mahmut	Bilal	Yüksel
BALLI	ÇALIŞKAN	NAVDAR

KARŞI OY

Dava, vakıf yükseköğretim kurumu statüsündeki davalı Üniversite bünyesinde öğretim görevlisi olarak görev yapan davacının, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun Ek 8. maddesi uyarınca devlet üniversitelerindeki emsali öğretim elemanlarından daha düşük ücret ödenemeyeceği kuralına aykırı davranıldığından bahisle, eksik ödenen ücret farkı alacaklarının faiziyle birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

Davalı Üniversite, yukarıda anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun Ek 46. maddesi ile vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlere tabi olmak üzere kamu tüzel kişiliğine sahip olarak kurulmuştur.

Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte irdelendiğinde; davacı ile davalı Vakıf Üniversitesi arasındaki hukuki ilişkinin bir iş sözleşmesine dayanması, uyuşmazlığın idari yargının görev alanına giren idari bir işlemden (örneğin hizmet sözleşmesinin idarece tek taraflı feshi vb.) kaynaklanmayıp geçmişe dönük ücretlerin eksik ödendiği iddiasına dayanması ve talebin üniversitedeki akademik çalışma esaslarına ilişkin olmayıp doğrudan aylık ücret alacağına ilişkin olması hususları dikkate alınarak, davacının maaş farkı alacağının tahsiline ilişkin işbu uyuşmazlığın adli yargının görev alanında bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda ve istikrar kazanmış yargı içtihatlarında da belirtildiği üzere, 2547 sayılı Kanun kapsamındaki kamu hizmetini yürüten davacı öğretim görevlisinin ders yükü, unvan, disiplin gibi çalışma esasları yönünden aynı Kanun'a tabi olduğu tartışmasız ise de; kendisinin iş sözleşmesi ile çalıştığı ve uyuşmazlık konusunun salt işçilik alacağı (ücret) olduğu gözetildiğinde kamu hizmeti niteliğindeki görevin özel hukuk ilişkisini ortadan kaldırmayacağı açıktır. 2547 sayılı Kanun'un Ek 8. maddesi ile vakıf üniversitelerinde görev yapan öğretim elemanları için taban (asgari) ücret belirlenmiş olması, uyuşmazlığın İş Kanunu hükümlerine tabi bir alacak davası olma niteliğini değiştirmemektedir. Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 23. maddesi uyarınca personelin aylık hakkı bakımından 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerinin uygulanacağı ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 5/1-a maddesi uyarınca da uyuşmazlığın çözümünde iş mahkemelerinin görevli olduğu anlaşılmıştır.

Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğunu düşündüğümüzden, sayın çoğunluğun idari yargıyı görevli kabul eden görüşüne katılmıyoruz.

Üye	Üye	Üye
Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/657

KARAR NO : 2026/37

KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: Asliye Hukuk Mahkemesinde görülen tapu iptali ve tescil davasında davalı konumunda olup iş bu davalarda davacılar adına mahkeme veznesine depo ettirilen paranın, kararın kesinleşme tarihine kadar faiz işletilecek şekilde yatırılması gerektiği halde yatırılmaması nedeniyle, uğranıldığı ileri sürülen maddi zarara karşılık açılan davanın, tazminat istemine esas olan işlemi yapan mahkemenin dahil olduğu ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacılar : 1-D. S.
2-N. A.
3-A. E.
Vekili : Av. M. Y.
Davalı : Adalet Bakanlığı
Vekili : Av. Ö. F. Ş.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacılar vekili, müvekkillerinin 29/04/2011 tarihinde ... parselde yer alan taşınmazda farklı oranlarda resmi satış ile pay satın aldıklarını, müvekkillerinden D. S. ve N. A.'ın 31/05/2011 tarihinde aynı taşınmazdan tekrar farklı oranlardaki payları resmi satış ile satın aldıklarını, bu taşınmazda hissesi olan L. K. ın, kanuni ön alım hakkına dayalı olarak müvekkilleri aleyhine 26/04/2013 tarihinde Antalya 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2013/205 sayılı dosyasında tapu iptali ve tescil davası açtığını, yargılama kapsamında davacı L. K. tarafından tapu satış bedelleri ve masraf toplamı 425.726 TL'nin, 09/04/2014 tarihinde mahkeme dosyasına yatırıldığını, 29/05/2014 tarihinde davanın kabulüne karar verilerek kısa kararda *"...Karar kesinleştiğinde dosya içine yatırılan tapu satış bedelleri ve masraf toplamı 425.726,00 TL'nin davalılara payları oranında ödenmesine, davalı vekilinin talepleri dikkate alınarak mahkeme veznesine depo ettirilen paranın Vakıflar Bankası Antalya Şubesinde mahkeme adına açılacak HESAPTA KESİNLEŞME TARİHİNE KADAR FAİZ İŞLETİLECEK ŞEKİLDE YATIRTILMASINA, ..."* şeklinde karar verildiğini, gerekçeli kararda da *"...davalılar adına kayıtlı payların iptal edilerek davacı adına tesciline karar kesinleştiğinde yatırılan şufa bedelinin davalılara payları oranında ödenmesine ve ayrıca davalı vekilinin talepleri dikkate alınarak MAHKEME VEZNESİNE DEPO ETTİRİLEN PARANIN VAKIFLAR BANKASI ANTALYA ŞUBESİNDE AÇILACAK HESAPTA KARARIN KESİNLEŞME TARİHİNE KADAR MEVDUAT FAİZİ İŞLETTİRİLMESİNE KARAR VERİLMİŞTİR."* denildiğini, temyiz edilmesi üzerine kararın Yargıtay 14. Hukuk Dairesi'nin E.2014/14242, K.2015/9866 sayılı ilamı ile *"...davacının muvazaa iddiasını kanıtlayamadığından bakiye önalım bedelinin depo edilmesi gerektiği..."* gerekçesi ile bozulduğunu, yargılamaya Antalya 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2016/79 üzerinden devam edildiğini, L. K. tarafından bakiye 15.801,52 TL'nin 01/04/2016 tarihinde mahkeme veznesine yatırılarak hisse satışları ve harç ve masraflar toplamı 441.527,52 TL'nin mahkeme dosyasına depo edildiğini, bu kararın da Yargıtay 14. Hukuk Dairesinin E.2016/11825, K.2017/2698 sayılı ilamıyla *"yargılama gideri ve vekalet ücreti takdirinde hata bulunması ile depo edilen şufa bedelinin müvekkillerine hangi miktarlarda verileceğinin açıkça hüktümde gösterilmemesi"* gerekçesi ile bozulduğunu, yargılamaya E.2018/290, üzerinden devam edildiğini ve yargılama neticesinde Antalya 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2018/290, K.2018/319 sayılı kararında *"1-Tapuda gösterilen satış bedeli ile ödenen harç ve masraflar toplamı 441.527,52 TL yi davacı mahkeme veznesine depo ettiği gözetilerek Konyaaltı Arapsuyu Mah. 20067 ada 3 parsel davalılardan; A. E. adına kayıtlı 47/2584 pay ile 47/5168 payın iptali ile davacı L. K. adına tesciline, toplam 87.175,84TL lik kısmının hüküm kesinleştiğinde davalı A. E.e ödenmesine, Aynı parselde davalı N. A. adına kayıtlı 423/5168 payın iptali ile davacı adına tesciline, karar kesinleştiğinde toplam 249.175,84TL'nin davalı N. A.'a ödenmesine, Aynı parselde davalı D. S. adına kayıtlı 423/5168 payın iptali ile davacı adına tesciline, karar kesinleştiğinde toplam 105.175,84TL'nin davalı D. S.' ya ödenmesine,..."* şeklinde karar verildiğini, kararın 21/03/2019 tarihinde kesinleştiğini, kesinleşen hükme göre 22/03/2019 tarihinde, satış bedeli harç ve masraflarının müvekkillerine ödenmesini talep ettiğini ancak bu talep üzerine 25/03/2019 tarihinde yalnızca kararda belirtilen miktarların müvekkillerinin hesabına yatırıldığını, 29/05/2014 tarihli karar uyarınca *"mahkeme veznesine depo ettirilen paranın Vakıflar Bankası Antalya Şubesinde mahkeme adına açılacak HESAPTA KESİNLEŞME TARİHİNE KADAR FAİZ İŞLETİLECEK ŞEKİLDE YATIRTILMASI"* hükmü uyarınca işlemesi gereken faiz ödemesinin yapılmadığını, bunun üzerine 10/04/2019 tarihinde Türkiye Vakıflar Bankası Antalya Şubesine yazı yazılarak her bir müvekkili için karar tarihi olan 29/05/2014 ve kesinleşme tarihi 21/03/2019 arası faiz talep edildiğini ancak bankadan yazılı bir cevap alınamadığını, yapılan görüşmelerde banka yetkililerinin paranın *"faiz işletilecek şekilde yatırılmadığını"* ifade ettiğini, bu durumda paranın bankaya yatırılması aşamasında mahkeme ilamına aykırı hareket edilmediğini, parayı yatıran kalem memurunun mahkeme kararına uymayarak, görevini gereği gibi yerine getirmediğini, bu halde idarenin hizmet kusuru doğduğunu, idare tarafından doğan zararın karşılanması gerektiğini, bu sebeple Adalet Bakanlığına 17/02/2020 tarihli dilekçe, Mahkemenin faiz işletilecek şekilde hesaba yatırma karar tarihi olan 29/05/2014 ile kesinleşme tarihi olan 21/03/2019 tarihi arasında işlemiş faizlerinin ödenmesi talebi ile başvurulduğunu, Adalet Bakanlığının davaya konu 24/02/2020 tarihli ve 73649484-E.231/1623 sayılı yazısı ile; *"Müvekkilleriniz A. E., N. A. ve D. S.'nın idarenin hizmet kusuru nedeniyle zarara uğradıklarını beyan ederek, talep edilen miktarların müvekkillerinizin hesabına yatırılmasına ilişkin 17/02/2020 tarihli dilekçeniz incelenmiştir. Anılan dilekçenizde talep ettiğiniz miktarların ödenmesine ilişkin Bakanlığımız aleyhine hükmedilmiş ve kesinleşmiş mahkeme ilamı bulunmadığından herhangi bir işlem yapılamamıştır."* şeklinde cevap verdiğini ifade ederek; fazlaya dair talep hakları saklı kalmak kaydıyla, A. E. için hükmedilen 87.175,84 TL'nin karar tarihi olan 29/05/2014 ve kesinleşme tarihi 21/03/2019 arası işlemiş mevduat faiz miktarı 60.000 TL., N. A. için hükmedilen 249.175,84 TL'nin karar tarihi olan 29/05/2014 ve kesinleşme tarihi 21/03/2019 arası işlemiş mevduat faiz miktarı 170.000 TL ve D. S. için hükmedilen 105.175,84 TL'nin karar tarihi olan 29/05/2014 ve kesinleşme tarihi 21/03/2019 arası işlemiş mevduat faiz miktarı 70.000 TL'nin ayrı ayrı ödenmesi gerektiğini ileri sürerek, davalarının kabulü ile fazlaya dair hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik, A. E. için 60.000 TL, N. A. için 170.000 TL ve D. S. için 70.000 TL olmak üzere toplam 300.000 TL'nin davalının temerrüte düştüğü tarih olan 24/02/2019 tarihinden itibaren yasal faizi ile tahsiline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı idare vekili, yasal süresinde sunduğu cevap dilekçesinde, davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, görev itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. Ankara 15. İdare Mahkemesi 06/07/2020 tarih ve E.2020/815, K.2020/859 sayılı kararı ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanun'un 15/1-a. maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi 16/11/2020 tarih ve E.2020/2445, K.2020/2391 sayılı kararı ile istinaf isteminin reddine, kararın onanmasına karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden,... parselde bulunan taşınmazla ilgili tapu tescil davasında yargılama içerisinde 425.726 TL'nin 09/04/2014 tarihinde mahkeme veznesine depo edildiği ve kesinleşme tarihine kadar faiz işletileceği belirtildiği ancak faiz işletilmesinin bankaya bildirilmemesinden kaynaklandığı iddia edilen 300.000,00-TL zararın, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla yasal faiziyle tarafına ödenmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Mahkeme kararları neticesinde müzekkere yazılıp yazılmaması hususunun yargılama fonksiyonundan bağımsız tutularak fonksiyonel anlamda idari işlem olarak değerlendirilmesinin mümkün bulunmadığı ve yargılamaya ilişkin işlemler kapsamında değerlendirilmesi gerekeceği açıktır. Bu noktadan hareketle İdare Mahkemeleri nezdinde görülecek olan tam yargı davalarının esasını teşkil eden "Kusur Teorisi "nin (hizmet kusuru - kusursuz sorumluluk), yargılama faaliyeti nedeniyle uğranılan zararların tazmini amacıyla açılacak tazminat davalarında uygulanmasının olanaksız olduğu da tartışmasızdır.

Diğer taraftan yargılama faaliyetinden dolayı uğranılan zararların tazmini amacıyla açılacak tazminat davalarının 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu uyarınca Yargıtay ilgili hukuk dairesinde açılması gerektiğinden, görülmekte olan işbu davanın idari yargının görev alanına girmediği sonucuna varılmaktadır..."

4. Davacılar vekilince kararın temyizen incelenerek bozulması isteminde bulunulmuştur. Danıştay 10. Dairesi 20/11/2024 tarih ve E.2021/1623, K.2024/5126 sayılı kararı ile, *"...Dosyanın incelenmesinden, Antalya ili, Konyaaltı ilçesi, Arapsuyu Mahallesi, 20067 Ada, 3 parselde bulunan taşınmazla ilgili şufa davasında yargılama aşamasında 425.726,00 TL'nin 09/04/2014 tarihinde mahkeme veznesine depo edildiği ve 29/05/2014 tarihli kararda depo ettirilen paranın kesinleşme tarihine kadar faiz işletilecek şekilde mahkeme adına açılacak hesaba yatırılmasının belirtildiği ancak bu hususta bankaya müzekkere ile bildirim yapılmadığı, bu nedenle de paranın vadesiz olarak değerlendirildiği, faizsiz kaldığı ve davacılar tarafından bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*

İdari işlem, genel olarak, idare fonksiyonunun yerine getirilmesi amacıyla yapılan irade açıklaması olarak tanımlanabilir.

İdare fonksiyonu ise devletin, yasama, yargı ve hükümet etme fonksiyonları dışında kalan işlerden meydana gelir.

Yargısal işlemlere gelince, yargı fonksiyonunun yerine getirilmesi amacıyla, başka anlatımla, hukuki bir uyuşmazlığa çözüm üretmek için bağımsız mahkemelerce yargısal usuller izlenerek tesis edilen işlemlerdir. O halde, bir işlemin yargısal işlem olarak nitelendirilebilmesi için üç koşulun bir arada bulunması gerekmektedir:

1. İşlemin hukuki bir uyuşmazlığa çözüm üretmek için tesis edilmiş olması

2. İşlemin bağımsız mahkemelerce tesis edilmiş olması

3. İşlemin yargısal usuller izlenerek tesis edilmiş olması

Uyuşmazlıkta, Antalya 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29/05/2014 tarihli kararıyla, yargısal usuller izlenerek hukuki bir uyuşmazlığa çözüm üretildiği, mahkeme veznesine depo ettirilen paranın Vakıflar Bankası Antalya Şubesinde mahkeme adına açılacak hesapta kesinleşme tarihine kadar faiz işletilecek şekilde yatırılmasına karar verildiği görülmektedir. Başka anlatımla, bu kararla, yargısal bir işlem tesis edilerek yargı fonksiyonu yerine getirilmiştir. Mahkeme kararının gereği icra edilmek üzere bedelin yatırıldığı bankaya bildirilmesi, ne yargısal usuller izlenerek yerine getirilecek niteliktedir ne de hukuki bir uyuşmazlığa çözüm üretmek amacına yönelik olacaktır. Bu nedenle kararda belirtilen bildirimin yerine getirilmesi yargısal bir işlem tesisini gerektirmeyecek, yargı fonksiyonunun yerine getirilmesi kapsamında da değerlendirilmeyecektir.

Buna göre, asliye hukuk mahkemesi kararının bankaya bildirilmesi, idari usuller (müzekkere yazılması gibi) izlenerek tesis edilen idari bir işlem niteliği taşımakta, idare fonksiyonunun yerine getirilmesi kapsamında bulunmaktadır. Bu bildirimin yapılmamasındankaynaklanan zararın da Anayasanın "Hakimlik ve savcılık mesleği" başlıklı 140. maddesinin "Hakimler ve savcılar idari görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdırlar." kuralını içeren 6. fıkrası uyarınca, davalı idarenin hukuki sorumluluğunu gerektireceği açıktır.

Bu nedenle, idari işlem veya eylemlerden kaynaklanan ve sorumluluğun kaynağını Anayasa'nın 125. maddesinden alan hizmet kusuruna dayalı uyuşmazlık hakkında karar verilmesi idari yargının görev alanına girmektedir.

Bu itibarla, davanın görev yönünden reddi yönündeki Ankara 15. İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf isteminin reddine ilişkin temyize konu Ankara 10. İdari Dava Dairesi kararında hukuka uygunluk görülmemiştir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacıların temyiz isteminin KABULÜNE,

2. Davanın görev yönünden reddine ilişkin Ankara 15. İdare Mahkemesi kararına yönelik olarak yapılan istinaf başvurusunun reddi yolundaki temyize konu Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 16/11/2020 tarih ve E:2020/2445, K:2020/2391 sayılı kararının BOZULMASINA..." şeklinde karar vermiştir.

5. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi 11/03/2025 tarih ve E.2025/3322, K.2025/2799 sayılı kararı ile bozma kararına uyarak istinaf isteminin kabulüne, Ankara 15. İdare Mahkemesince verilen 06/07/2020 tarihli ve E.2020/815, K.2020/859 sayılı kararın kaldırılmasına, 2577 sayılı Kanun'un 45/5 maddesi uyarınca yeniden karar verilmek

üzere dava dosyasının mahkemesine iadesine karar vermiş; Ankara 15. İdare Mahkemesi 30/04/2025 tarih ve E.2025/646, K.2025/632 sayılı kararı ile tam yargı davasına ilişkin uyuşmazlığın görüm ve çözümünde yetkili mahkemenin Antalya İdare Mahkemesi olduğu sonucuna varıldığından, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca dosyanın yetki yönünden reddine, dosyanın Antalya İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

6. **Antalya 5. İdare Mahkemesi 30/09/2025 tarih ve E.2025/658 sayılı kararı** ile, görev itirazının reddine, davaya bakmakla Mahkemelerinin görevli olduğuna karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlıkta, Antalya 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29/05/2014 tarihli kararıyla, yargısal usuller izlenerek hukuki bir uyuşmazlığa çözüm üretildiği, mahkeme veznesine depo ettirilen paranın Vakıflar Bankası Antalya Şubesinde mahkeme adına açılacak hesapta kesinleşme tarihine kadar faiz işletilecek şekilde yatırılmasına karar verildiği görülmektedir. Başka anlatımla, bu kararla, yargısal bir işlem tesis edilerek yargı fonksiyonu yerine getirilmiştir. Mahkeme kararının gereği icra edilmek üzere bedelin yatırıldığı bankaya bildirilmesi, ne yargısal usuller izlenerek yerine getirilecek niteliktedir ne de hukuki bir uyuşmazlığa çözüm üretmek amacına yönelik olacaktır. Bu nedenle kararda belirtilen bildirimin yerine getirilmesi yargısal bir işlem tesisini gerektirmeyecek, yargı fonksiyonunun yerine getirilmesi kapsamında da değerlendirilmeyecektir.

Buna göre, asliye hukuk mahkemesi kararının bankaya bildirilmesi, idari usuller (müzekkere yazılması gibi) izlenerek tesis edilen idari bir işlem niteliği taşımakta, idare fonksiyonunun yerine getirilmesi kapsamında bulunmaktadır. Bu bildirimin yapılmamasından kaynaklanan zararın da Anayasanın "Hakimlik ve savcılık mesleği" başlıklı 140. maddesinin "Hakimler ve savcılar idari görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdırlar." kuralını içeren 6. fıkrası uyarınca, davalı idarenin hukuki sorumluluğunu gerektireceği açıktır.

Bu nedenle, idari işlem veya eylemlerden kaynaklanan ve sorumluluğun kaynağını Anayasa'nın 125. maddesinden alan hizmet kusuruna dayalı uyuşmazlık hakkında karar verilmesi idari yargının görev alanına girmektedir..."

7. Davalı idare vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

8. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Somut olayda, Antalya 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2013/205 E. sayılı dava dosyasında, 29.05.2014 tarihinde verilen kararla, Mahkemece belirlenen ve 09.04.2014 tarihinde depo edilen 425.726,00₺'nin mahkeme adına açılacak hesaba kesinleşme tarihine kadar faiz işletilecek şekilde yatırılmasına karar verildiği hâlde, buna ilişkin müzekkerenin yazılmaması nedeniyle kararın verildiği 29.05.2014 tarihi ile kararın kesinleştiği 21.03.2019 tarihi arasına ilişkin faiz gelirinden mahrum kalınmasında idarenin sorumluluğunun bulunduğu ileri sürülerek yoksun kalınan faiz gelirinin ödenmesi istemiyle başlatılmakta olan davanın açıldığı görülmüştür.

Yukarıda paylaşılan düzenlemeler ve açıklamalar kapsamında dava konusu olay ele alındığında, Antalya 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin dava dosyasıyla ilgili faaliyetinin yargı faaliyeti olduğunda, bu kapsamda müzekkere yazılmasının da yargılama faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerekmektedir. Bu nedenle, uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davada, tazminat istemine esas olan işlemi yapan mahkemenin dâhil olduğu adli yargının görevli bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 30.05.2022 tarihli ve 2022/4 E., 2022/258 K. sayılı, 25.09.2023 tarihli ve 2023/347 E., 2023/571 K.sayılı ve 04.11.2024 tarihli ve 2024/335 E., 2024/507 K.sayılı kararlarında da bu tür davaların çözümünde adli yargının görevli olduğu vurgulanmıştır.

Yukarıdaki açıklamalara göre, somut olaya ilişkin davanın da özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği düşünülmektedir..."

9. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

10. Danıştay Başsavcısı, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun reddi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmıştır.

İdare, kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup; idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar idare hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru; hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır.

İdari işlem, genel olarak, idare fonksiyonunun yerine getirilmesi amacıyla yapılan irade açıklaması olarak tanımlanabilir.

Idare fonksiyonu ise devletin, yasama, yargı ve hükümet etme fonksiyonları dışında kalan işlerden meydana gelir.

Yargısal işlemlere gelince, yargı fonksiyonunun yerine getirilmesi amacıyla, başka anlatımla, hukuki bir uyuşmazlığa çözüm üretmek için bağımsız mahkemelerce yargısal usuller izlenerek tesis edilen işlemlerdir.

Nitekim doktrinde de "Mahkemelerin yazı işleri ve idarî personelinin faaliyetleri yargısal değil, idarî niteliktedir... Şeklî (organik) kritere göre yargı fonksiyonu yargı organlarının yaptığı işlemlerden oluşur. Maddî ölçüte göre ise yargı fonksiyonu, hukukî uyuşmazlıkları ve hukuka aykırılık iddialarını çözümleyen devlet fonksiyonudur... Yargı fonksiyonu, bağımsız mahkemelerin hukukî uyuşmazlıkları ve hukuka aykırılık iddialarını kesin olarak çözme ve karara bağlama fonksiyonudur." (Kemal GÖZLER, Türk Anayasa Hukuku,Bursa,2000,s.834)

" Mahkemelerin maddî kritere göre yargı fonksiyonunu teşkil etmeyen, idarî nitelikte faaliyetleri de vardır. Hâkimlerin, mahkemelerin yazı işlerinin yürütülmesine, personelinin yönetimine ilişkin olarak yaptığı işlemler, maddi kritere göre yargı fonksiyonuna dahil değildir; bunlar idarî nitelikte işlemlerdir. Diğer bir ifadeyle, bu tür işlemler," yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin" işlemler değildir. O halde bu işlemleri dolayısıyla hâkimlere, Adalet Bakanlığı tarafından emir ve talimat verilebilir, genelge gönderilebilir. Bu husus, 1982 Anayasasının 140'ıncı maddesinin altıncı fıkrasında "hâkimler ve savcılar idarî görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdırlar " denerek de açıkça belirtilmiştir. Anayasa Mahkemesinin 13 Mayıs 1964 tarih ve K.1964/38 sayılı kararında "Hâkimler ve mahkemeler kalem işlerinin yürütülmesi ve personelin yönetimi için de işlem yaparlar. Ancak bu işlemlerde hâkim sıfatıyla değil, idarî bir makam olarak hareket ederler. Bunlar Adalet Bakanlığı adına yapılır ve bu işlemlerin hâkimlik sıfatıyla hiçbir ilgisi yoktur. Nitekim bu ve benzeri işlemler Devletin diğer teşkilatında hâkim sıfatını taşımayan idarî makamlar tarafından yapılır. Anayasa Komisyonu raporunun 132'nci maddesine ilişkin gerekçesinde mahkemelerin idarî işlemleri de söz konusu edilmiş ve hâkimlere ve mahkemelere müdahale edilmemesi ilkesinin, yargı yetkisinin kullanılması halinde göz önünde tutulmak gerektiği ve mahkemelerin idarî işlerinin düzenlenmesinde Adalet Bakanlığının genelge gönderme ve tedbir alma yetkisinin mevcut olduğu açıklanmıştır" gerekçesine yer verilmiştir. (Kemal GÖZLER, a.g.e ,s.849)

Uyuşmazlıkta, Antalya 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29/05/2014 tarihli kararıyla, yargısal usuller izlenerek hukuki bir uyuşmazlığa çözüm üretildiği, mahkeme veznesine depo ettirilen paranın Vakıflar Bankası Antalya Şubesinde mahkeme adına açılacak hesapta kesinleşme tarihine kadar faiz işletilecek şekilde yatırılmasına karar verildiği, bu kararla, yargısal bir işlem tesis edilerek yargı fonksiyonu yerine getirildiği görülmektedir. Kararın bankaya bildirilmesi ise idari usuller (müzekkere yazılması gibi) izlenerek tesis edilen idari bir işlem niteliği taşımakta, idare fonksiyonunun yerine getirilmesi kapsamında bulunmaktadır. İdare işlevinin kalem personelince yerine getirilmesinden kaynaklanan zararın ise davalı idarenin hukuki sorumluluğunu gerektireceği açıktır.

Bu nedenle, gerekli bildirim yapılmadığı için hizmetin işlememesi nedeniyle uğranıldığı iddia edilen zararın hizmet kusuru esasına göre tazminine karar verilmesi istemiyle açılan davanın 2577 sayılı Kanunun 2. maddesine göre idarî eylem ve işlemlerden dolayı zarar gören kişiler tarafından açılabilen "tam yargı" davaları kapsamında idarî yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerekmektedir..."

III. İLGİLİ HUKUK

11. Anayasa'nın "*Yargı yetkisi*" başlıklı 9. maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

12. Anayasa'nın *"Mahkemelerin bağımsızlığı"* başlıklı 138. maddesi şöyledir:

"*Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler.*

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez."

13. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun, "*Devletin sorumluluğu ve rücu*" başlıklı 46. maddesi şöyledir:

"(1) Hâkimlerin yargılama faaliyetinden dolayı aşağıdaki sebeplere dayanılarak Devlet aleyhine tazminat davası açılabilir:

a) Kayırma veya taraf tutma yahut taraflardan birine olan kin veya düşmanlık sebebiyle hukuka aykırı bir hüküm veya karar verilmiş olması.

b) Sağlanan veya vaat edilen bir menfaat sebebiyle kanuna aykırı bir hüküm veya karar verilmiş olması.

c) Farklı bir anlam yüklenemeyecek kadar açık ve kesin bir kanun hükmüne aykırı karar veya hüküm verilmiş olması.

ç) Duruşma tutanağında mevcut olmayan bir sebebe dayanılarak hüküm verilmiş olması.

d) Duruşma tutanakları ile hüküm veya kararların değiştirilmiş yahut tahrif edilmiş veya söylenmeyen bir sözün hüküm ya da karara etkili olacak şekilde söylenmiş gibi gösterilmiş ve buna dayanılarak hüküm verilmiş

olması.

e) Hakkın yerine getirilmesinden kaçınılmış olması.

(2) Tazminat davasının açılması, hâkime karşı bir ceza soruşturmasının yapılması yahut mahkûmiyet şartına bağlanamaz.

(3) Devlet, ödediği tazminat nedeniyle, sorumlu hâkime ödeme tarihinden itibaren bir yıl içinde rücu eder."

14. 6100 sayılı Kanun'un "*Davaların açılacağı mahkeme*" başlıklı 47. maddesi şöyledir:

"(1) (Değişik: 1/4/2015-6644/3 md.) Devlet aleyhine açılan tazminat davası, ilk derece ve bölge adliye mahkemesi hâkimlerinin fiil ve kararlarından dolayı, Yargıtay ilgili hukuk dairesinde; Yargıtay Başkan ve üyeleri ile kanunen onlarla aynı konumda olanların fiil ve kararlarından dolayı Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesinde ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülür. Dava, bu dairenin Başkan ve üyelerinin fiil ve kararlarından dolayı ise yargılama Yargıtay Üçüncü Hukuk Dairesinde yapılır. Verilen kararların temyiz incelemesi Hukuk Genel Kurulunca yapılır. Temyiz incelemesine, kararı veren başkan ile üyeler katılamaz.

(2) Devletin sorumlu hâkime karşı açacağı rücu davası, tazminat davasını karara bağlamış olan mahkemede görülür."

15. 06/08/2015 tarihli 29437 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Ceza Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmeliğin, Adlî Yargı İlk Derece Hukuk Mahkemeleri Yazı İşleri Hizmetleri'ne ilişkin Dördüncü Kısım'ın "*Yazı işleri hizmetlerinin yürütülmesi*" başlıklı 169. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

" (1) Mahkemelerde bir yazı işleri müdürü, yeterli sayıda zabıt kâtibi, memur, mübaşir, hizmetli ve diğer görevliler bulunur.

(2) Yazı işleri hizmetleri ilgisine göre mahkeme başkanı veya hâkiminin denetimi altında, ilgili yazı işleri müdürü ve onun yönetiminde zabıt kâtibi, memur, mübaşir, hizmetli ve diğer görevliler tarafından yürütülür.

(3)Yazı işleri müdürünün görev ve sorumlulukları şunlardır:

a) Mahkeme yazı işlerini denetlemek.

b) Talep hâlinde gerekçeli kararın tebliğini sağlamak.

c) Harç tahsil müzekkerelerini yazmak ve kesinleştirme işlemlerini yapmak.

ç) Zabıt kâtipleri arasında iş bölümü yapmak.

d) Dava dilekçesini ve havalesi gereken evrakı havale etmek.

e) Yönetimi altında bulunan zabıt kâtipleri ve diğer memurları yetiştirmek.

f) Hukuki başvuru veya kanun yolları incelemesi için dosyayla ilgili gerekli işlemleri yapmak ya da yaptırmak.

g) Bilirkişilere fizikî ortamda teslimi gereken dosyalarla ilgili işlemleri yerine getirmek.

ğ) Harcın hesaplanması ve hukuk mahkemeleri veznesi bulunmayan yerlerde tahsiline ilişkin işlemleri yapmak.

h) Dosyaya ait kıymetli evrak ve değerli eşyanın uygun yerde muhafazasını sağlamak.

ı) Yargılamanın bulunduğu aşamanın gereklerini yerine getirmek.

i) Arşivin düzenli tutulmasını sağlamak.

j) Teminatın iadesi gereken hâllerde gerekli işlemleri yerine getirmek.

k) Mevzuattan kaynaklanan, başkan veya hâkim tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

(...)

(7) Yazı işleri müdürü, yerine getirmekle yükümlü olduğu görevleri yazı işleri hizmetlerinde görevli personele devredemez."

16. Yönetmeliğin *"Müdürlüklerin denetim ve gözetimi"* başlıklı 259. maddesi şöyledir:

"(1) Müdürlükler, ilgisine göre bölge adliye mahkemesi başkanı, daire başkanları ve Cumhuriyet başsavcısı ve komisyon başkanı ile mahkeme başkanının denetim ve gözetimi altındadır.

(2) Bu denetim ve gözetim görevini; başkan, daire başkanlarına, daire başkanı ve mahkeme başkanı görevlendirecekleri üyelerden birine; Cumhuriyet başsavcısı da Cumhuriyet savcılarından birine yaptırabilir.

(3) Denetim;

a) Kayıt ve kartonların düzenli tutulup tutulmadığı,

b) Evrak havalesinin süresinde yapılıp yapılmadığı,

c) Fizikî ortamda teslimi gereken evrakla ilgili işlemlerin usulüne uygun yapılıp yapılmadığı,

ç) Kararların ilgililere tebliğinin sağlanıp sağlanmadığı,

d) Mühür ve beratın muhafaza edilip edilmediği,

e) Mevzuattan kaynaklanan veya ilgili birim amiri tarafından verilen diğer görevlerin usulüne uygun yapılıp yapılmadığı hususlarını kapsar.

(4) Denetim yılda en az bir kez yapılır, sonucu raporla tespit edilir."

17. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a)İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b)İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c)(Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

19. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

20. Dava, Antalya 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2013/205 sayılı dosyasına kayden açılan tapu iptal ve tescil davasında belirlenen ve mahkeme veznesine depo edilen satış bedelinin Mahkemece karar kesinleşinceye kadar faiz işletilecek şekilde Vakıflar Bankası Antalya Şubesinde mahkeme adına açılacak hesaba yatırılmasına yönelik karar verilmesine rağmen, Antalya 7. Asliye Hukuk Mahkemesi Yazı İşleri Müdürlüğünce gerekli bildirimin yapılmaması nedeniyle bankaya yatırılan satış bedelinin vadesiz hesapta değerlendirilerek nemalandırılmaması nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zarara karşılık fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak suretiyle maddi tazminatın yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen Anayasal düzenlemelere göre, *"kuvvetler ayrılığı"* ilkesi gereğince fonksiyonel bakımdan yargı organı yasama ve yürütmeden ayrı tutulmuş olup, bağımsız bir organ olan yargının, yargılama süreci ile ilgili işlemlerinin Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen *"idari işlemler"* kapsamına girmediği ve bu nedenle yargısal işlemler dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamayacağı açıktır.

22. Bu durum, Ülkemiz yargı sisteminin dayandığı *"yargı ayrılığı"* ve *"adli ve idari yargı organlarının birbirlerine karşı bağımsızlığı"* ilkelerinin de doğal bir sonucudur.

23. Bununla birlikte, hukukumuzda, bazı hallerde yargısal işlemlere yardımcı bazı idari faaliyetlerden dolayı Devletin sorumluluğunu öngören istisnai düzenlemeler de bulunduğu; Medeni Kanun'da ve İcra ve İflas Kanunu'nda, idare aleyhine açılan davalara adliye mahkemelerinde bakılacağı yolundaki bu düzenlemelerden, yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler nedeniyle Devletin sorumluluğunun kabul edildiği durumlarda, bu sorumluluğun denetiminin de aynı yargı düzeni içinde yapılmasının gözetildiği anlaşılmaktadır.

24. Dosyanın incelenmesinden, Antalya ili, Konyaaltı ilçesi, Arapsuyu Mahallesi, 20067 ada, 3 parselde bulunan taşınmazla ilgili şufa davasında yargılama aşamasında 425.726 TL'nin 09/04/2014 tarihinde mahkeme veznesine depo edildiği ve 29/05/2014 tarihli kararda depo ettirilen paranın kesinleşme tarihine kadar faiz işletilecek şekilde mahkeme adına açılacak hesaba yatırılmasının belirtildiği ancak bu hususta bankaya müzekkere ile bildirim yapılmadığı, bu nedenle de paranın vadesiz olarak değerlendirildiği, faizsiz kaldığı ve davacılar tarafından bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

25. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu uyarınca, idari yargı yerinde dava açılabilmesi için, işlem veya eylemin idari bir faaliyet kapsamında gerçekleştirilmesi gerektiği, buna karşılık, mahkeme kararlarının yargısal bir nitelik taşıdığı ve idari bir işlem veya eylem olarak kabul edilemeyeceği açıktır.

26. Bu duruma göre, Asliye Hukuk Mahkemesinin dava dosyasıyla ilgili yapılan faaliyetin adli görevin ifası ve yargı faaliyeti olduğu, bu kapsamda gerçekleştirilen işlemlerin yargısal işlem mahiyetini taşıdığı dolayısıyla yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerekmektedir.

27. Bu nedenle, uğranıldığı ileri sürülen zararların tazmini istemiyle açılan davada; tazminat istemine esas olan işlemi yapan mahkemenin dahil olduğu adli yargının görevli bulunduğu sonucuna varılmıştır.

28. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile Antalya 5. İdare Mahkemesinin 30/09/2025 tarih ve E.2025/658 sayılı görevlilik kararının kaldırılması

gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Antalya 5. İdare Mahkemesinin 30/09/2025 tarih ve E.2025/658 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA.

12/01/2026 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Antalya 7. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2013/205 sayılı esasına kayden açılan tapu iptali ve tescil davasında verilen, karar kesinleştiğinde dosya içine yatırılan tapu satış bedelleri ve masraf toplamı 425.726 TL'nin davalılara (iş bu davada davacılar) payları oranında ödenmesine, davalılar vekilinin talepleri dikkate alınarak mahkeme veznesine depo ettirilen paranın banka şubesinde mahkeme adına açılacak hesapta kesinleşme tarihine kadar faiz işletilecek şekilde yatırılmasına ilişkin kararının, Mahkeme kararında belirtilen müzekkerenin kalem personelince yazılmaması nedeniyle, söz konusu paranın nemalandırılmamasından kaynaklandığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle dava açılmıştır. v

Asliye Hukuk Mahkemesinin kararıyla, yargısal usûller izlenmek suretiyle taşınmazın 3. Kişi davacı adına tesciline ve bedelinin ödenmesine karar verilerek yargı fonksiyonu ifa edildiğinden, Hukuk Muhakemeleri Kanununun 46. maddesi uyarınca hâkimlerin yargılama faaliyetinden dolayı Devlet aleyhine tazminata hükmedilmesi istemiyle açılmış bir davanın söz konusu olmadığından, anılan hükmün bu davada uygulanmayacağı, Mahkeme kararının bildirilmesini sağlayacak müzekkerenin Yönetmelikte belirtilen idarî usûle göre yazılması, idare işlevinin kalem personelince yerine getirilmesi kapsamında bulunduğu ve zabıt kâtibi tarafından yazılmadığı için hizmetin hiç işlememesi nedeniyle uğranıldığı iddia olunan zararın, hizmet kusuru esasına göre tazminine karar verilmesi istemiyle açılan davanın 2577 sayılı Kanunun 2.maddesine göre idarî eylem ve işlemlerden dolayı zarar görenler tarafından açılabilen *"tam yargı"* davaları kapsamında idarî yargı merciinde görülüp çözümlenmesi gerektiği görüşüyle karara katılmıyoruz.

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/669
KARAR NO : 2026/2
KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce, 5434 sayılı Kanun'a tabi Emekli Sandığı iştirakçisi olan davacının, 5510 sayılı Kanun'un Ek-22. maddesinde düzenlenen ve anılan Kanun kapsamında emekli olanlara ödenmekte olan makam ve görev tazminatının tarafına da ödenmesi talebiyle, davalı idareye yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın çözümünde, İDARİ YARGI YERİNİN görevli olduğu hk.

K A R A R

Davacı : E. K.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. M. A. A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, 5434 sayılı Kanun'a tabi merkezi denetim elemanı olarak makam ve görev tazminatı alarak çalıştığını

daha sonra hizmet birleştirmesi sonucunda 01/12/2023 tarihinden geçerli olmak üzere tarafına 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b (Bağkur) kapsamında emekli aylığı bağlandığını ancak yaşlılık aylığı içerisinde makam ve görev tazminatının ödenmediğini oysa 5510 sayılı Kanun'un Ek-21. maddesi ile hangi statüden emekli olduğuna bakılmaksızın belediye başkanlarına, Ek-22. maddesi ile de 4/b statüsünden emekli olsalar dahi bakan yardımcılarına 01/07/2022 tarihinden itibaren makam ve görev tazminatı ödenmesine başlandığını; bakan yardımcıları ile aynı atama şartlarını haiz merkezi denetim elemanlarının veya başka bir vatandaşın bu maddeden yararlandırılmamasının Anayasa ve AİHS aykırı olduğunu; bu kapsamda yapmış olduğu CİMER başvurusunun, *"bu hususta yasal düzenleme yapılması gerektiğinden"* babisle davalı tarafından reddedildiğini belirterek, Anayasa'ya aykırı olan 5510 sayılı Kanun'un Ek-22. maddesindeki *"Bakan yardımcısı"* ifadesinin madde metninden çıkarılması için Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunulması ve sonucuna göre kuruma başvuru tarihinden itibaren tarafına makam ve görev tazminatı ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Ankara 16. İş Mahkemesi 19/03/2024 tarih ve E.2024/95, K.2024/99 sayılı kararı** ile, davada idari yargının görevli olduğu, mahkemelerinin görevsiz olması nedeniyle, 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b ve 115. maddeleri uyarınca yargı yolu bakımından davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava; 5510 sayılı Kanun'un Ek 21 ve 22. maddeleri kapsamında davacıya makam ve görev tazminatı ödenmesi talebine ilişkindir.

Dosyaya mübrez hizmet belgesine göre davacı E. K.ın 19.06.1998 tarihinde 5434 sayılı Kanuna tabi devlet memuru olarak çalışmaya başladığı anlaşılmaktadır.

5510 sayılı Kanunun 101 nci maddesinde yer alan "...bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararının gerekçesinde "...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklilleri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır..." ifadelerine yer verilmiştir.

5434 sayılı Kanun hükümleri, 5754 sayılı Kanun hükümleri ve 5510 sayılı Kanun hükümleri ile Anayasa Mahkemesinin atıf yapılan karar gerekçesi birlikte değerlendirildiğinde; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açık olup; mezkur davada, davacının 5510 sayılı Yasa yürürlüğe girmeden önceki 5434 sayılı Kanuna tabi görevinden dolayı makam tazminatı ödenmesi gerektiğinin tespiti ve aksi yöndeki işlemin iptali talep edilmiş olup; bu doğrultuda davacının 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanuna tabi iştirakçi sıfatı bulunması karşısında; işbu davayı görmekle idari yargının görevli bulunduğu anlaşılmış (emsal nitelikteki Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığının 25/06/2018 T. 2018/214E-2018/379K. sayılı ilamı da gözetilerek); görevin ve yargı yolunun caiz olmasının kamu düzenine ilişkin bir dava şartı olması sebebiyle davalıya tebligat yapılmaksızın dosya üzerinden yapılan inceleme sonucu aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir:

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçelerle;

1-HMK m.114/1-b ve HMK m.115/2 uyarınca davanın usulden reddine, yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle Mahkememizin görevsizliğine, görevli yargı yerinin idari yargı yeri olduğunun tespitine..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Ankara 9. İdare Mahkemesi 11/09/2024 tarih, E.2024/650, K.2024/1382 sayılı kararı ile, dava konusu işlemde hukuka aykırılık görülmediği gerekçesiyle davanın reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dava dosyasının incelenmesinden, 5510 sayılı Kanun'un 4-b (Bağkur) kapsamında emekli aylığı bağlanan davacı tarafından, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu kapsamındaki (Maliye Bakanlığı merkezi denetim elemanı) çalışmalarındaki unvanı karşılığı makam ve görev tazminatı ödenmesi gerektiği, bu kapsamda yapmış olduğu 20/12/2023 tarihli CİMER başvurusunun reddine ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Bağımsız ve Hizmet Akdiyle Çalışanlar Emeklilik Daire Başkanlığı'nın 27/02/2024 tarihli işleminin iptali ile 5510 sayılı Kanunun Ek 22. maddesindeki "Bakan yardımcıları" ifadesinin madde metninden çıkartılması için Anayasa Mahkemesine somut norm denetimi yoluyla başvuruda bulunulması ve mahrum kaldığı makam ve görev tazminatının idareye başvuru tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, davacının 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu kapsamında (eski unvanı) Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Denetim Birimi Başkanlığı'nda merkezi denetim elemanı (muhasebat başkontrolörü) unvanı ile görev yapmakta iken bu görevinden istifa etmek suretiyle ayrıldığı, davacının 5510 sayılı Kanun'un 4-1-a (sigortalı) ve 4/1-b (bağımsız çalışan/Bağkur) kayıtlarının da bulunduğu, 01/12/2023 tarihinden geçerli olmak üzere 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b bendi uyarınca emekli aylığı bağlandığı, davacının daha önce çalıştığı görev unvanlarının 5510 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen Ek 21. ve Ek 22. maddeleri kapsamında yer almadığı anlaşıldığından, dava konusu işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; davanın reddine..."

5. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 11. İdari Dava Dairesi 24/09/2025 tarih ve E.2024/3257, K.2025/3926 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun kabulüne, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesi kapsamında (Bağkur) emekli aylığı bağlanan davacı tarafından, Maliye Bakanlığı merkezi denetim elemanı olarak çalıştığından bahisle 5510 sayılı Kanun'un Ek-22. maddesi uyarınca bakan yardımcılarına ödenen makam ve görev tazminatlarının kendisine de ödenmesi istemiyle 20.12.2023 tarihinde yaptığı başvurusunun reddine ilişkin 27.02.2024 tarihli işlemin iptali ile 5510 sayılı Kanunun Ek-22. maddesindeki "Bakan yardımcıları" ifadesinin madde metninden çıkartılması için Anayasa Mahkemesine somut norm denetimi yoluyla başvuruda bulunulması ve mahrum kaldığı makam ve görev tazminatının idareye başvuru tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

5510 sayılı Kanunun Ek-22. maddesinde yer alan düzenleme ile; SSK ve Bağ-Kur (5510 sayılı Kanun'un 4/1-b veya 4/1-a maddesi kapsamında emekli olan) emeklisi olan bakan yardımcılarına makam ve görev tazminatı ödenmesine ilişkin usuller belirlenmiştir.

Olayda, davacının 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce Emekli Sandığı iştirakçisi olmakla birlikte 13.08.2012 tarihinde kamu görevinden ayrıldığı, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-a ve 4/1-b maddeleri kapsamında çalıştıktan sonra, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesi kapsamında emekli olduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve Anayasa Mahkemesi kararı birlikte değerlendirildiğinde, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesi kapsamında emekli olan davacının 5510 sayılı Kanun'un Ek-22. maddesinde düzenlenen ve anılan Kanun kapsamında emekli olanlara ödenmekte olan makam ve görev tazminatının kendisine de ödenmesi isteminden kaynaklanan uyuşmazlığın 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi uyarınca adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır..."

6. **Ankara 9. İdare Mahkemesi 22/10/2025 tarih ve E.2025/1459 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...5510 sayılı Kanunun Ek-22. maddesinde yer alan düzenleme ile; SSK ve Bağ-Kur (5510 sayılı Kanun'un 4/1-b veya 4/1-a maddesi kapsamında emekli olan) emeklisi olan bakan yardımcılarına makam ve görev tazminatı ödenmesine ilişkin usuller belirlenmiştir.

Olayda, davacının 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce Emekli Sandığı iştirakçisi olmakla birlikte 13.08.2012 tarihinde kamu görevinden ayrıldığı, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-a ve 4/1-b maddeleri kapsamında çalıştıktan sonra, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesi kapsamında emekli olduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve Anayasa Mahkemesi kararı birlikte değerlendirildiğinde, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesi kapsamında emekli olan davacının 5510 sayılı Kanun'un ek 22. maddesinde düzenlenen ve anılan Kanun kapsamında emekli olanlara ödenmekte olan makam ve görev tazminatının kendisine de ödenmesi isteminden kaynaklanan uyuşmazlığın 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi uyarınca adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Bu durumda, Mahkememizin uyuşmazlığa bakmakla görevli olmaması ve görevli yargı yerinin adli yargı mahkemeleri olması yanında, Ankara 16. İş Mahkemesi'nin 19/03/2024 tarih ve E:2024/95, K:2024/99 sayılı kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine uyuşmazlığa karşı Mahkememizde dava açıldığı anlaşıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı

yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine..."

7. Ankara 9. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dosyası, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. T.C Anayasası'nın "*F. Uyuşmazlık Mahkemesi*" başlıklı 158. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."

9. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun mülga Ek 68. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(30/12/1987-KHK-306/5 md. ile gelen madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir; Değişik: 24/11/1994-4049/7 md.)

Makam tazminatı ile yüksek hakimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde toplam 2 yıl bulunduktan sonra emekliye ayrılanlara makam veya yüksek hakimlik ve temsil (Ek ibare: 4/7/2001-KHK-631/1 md.) veya görev tazminatları bulundukları en üst görevleri esas alınarak ödenir. (Ek cümle: 4/7/2001-KHK- 631/1 md.) Makam veya yüksek hakimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde toplam en az iki yıl bulunmadan veya bu görevlerde hiç bulunmadan emekliye ayrılanlara ise, en az altı ay süreyle bulundukları en üst görevleri için belirlenen görev tazminatı veya hizmet yılları itibariyla belirlenen görev tazminatından yüksek olanı ödenir. (Ek hüküm: 23/2/1995-KHK-547/13 md.) Makam tazminatı ile yüksek hakimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde bulunanlardan, 10/10/1984 tarihli ve 3056 sayılı Kanunun 36 ncı maddesine göre istihdam edilenlere, Başbakanlıkta da makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde en az 6 ay çalışmış olmaları kaydıyla bu tazminatlardan yüksek olanı esas alınarak ödeme yapılır. Bu halde de iki yıllık süreyi doldurma şartı aranır. (Ek hüküm: 27/1/2000-4505/3 md.) Ancak bu tazminatların ölenlerin dul ve yetimlerine ödenmesinde iki yıl görev şartı aranmaz"

10. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına almak; bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu haklardan yararlanma şartları ile finansman ve karşılanma yöntemlerini belirlemek; sosyal sigortaların ve genel sağlık sigortasının işleyişi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemektir."

11. 5510 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun; sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortasından yararlanacak kişileri, işverenleri, sağlık hizmeti sunucularını, bu Kanunun uygulanması bakımından gerçek kişiler ile her türlü kamu ve özel hukuk tüzel kişilerini ve tüzel kişiliği olmayan diğer kurum ve kuruluşları kapsar."

12. 5510 sayılı Kanun'un *"Sigortalı sayılanlar"* başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Değişik: 17/4/2008-5754/2 md.)

Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından,

a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,

b) Köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan ise;

1) Ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olanlar,

2) Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar,

3) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları,

4) Tarımsal faaliyette bulunanlar,

...

sigortalı sayılırlar."

13. 5510 sayılı Kanun'un Ek-21. maddesi şöyledir:

"(Ek: 17/7/2022-7417/17 md.)

Seçimler neticesinde Belediye Başkanı görevinde bulunanlardan 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ek 68 inci maddesinde belirtilen şartları haiz olanların bu Kanunun 27, 29, 47 ve geçici 2 nci maddelerine göre aylık başlangıç tarihi itibariyle hesaplanan aylık tutarlarına, emsali belediye başkanının almakta olduğu makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı tutarı ayrıca ilave edilir. Bu fıkra kapsamında hesaplanan tutar, hak sahiplerinin aylıklarına 34 üncü maddede belirlenen oranlara göre ilave edilir.

Birinci fıkra kapsamında aylıklarına makam, temsil veya görev tazminatı eklenenler hakkında Kanunun geçici 4 üncü maddesinin onbirinci fıkrası hükümleri uygulanmaz.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bu Kanun ile bu Kanun öncesinde yürürlükte bulunan kanunların mülga hükümlerine göre aylık bağlananlardan, Kanunun geçici 4 üncü maddesinin onbirinci fıkrası kapsamında olmayanlardan bu madde kapsamına girenler de, maddenin yürürlük tarihini takip eden aybaşından itibaren bu hükümlerden yararlandırılır ve bunlara geçmişe yönelik herhangi ödeme yapılmaz.

Bu madde kapsamında ödenen tazminatlar ödendikçe iki ay içinde faturası karşılığında Hazineden tahsil

edilir."

14. 5510 sayılı Kanun'un Ek-22. maddesi şöyledir:

"(Ek:1/7/2022-7417/18 md.)

Bakan yardımcılarından 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ek 68 inci maddesine göre makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil tazminatı ödenenler hariç olmak üzere, söz konusu mülga ek 68 inci maddede belirtilen şartları haiz olanlara, Kurumca bu Kanun ve ilgili mevzuat uyarınca bağlanan aylıklarına ilave olarak bakan yardımcıları için belirlenen makam ve temsil tazminatı tutarı ayrıca ilave edilir. Bu fıkra kapsamında hesaplanan tutar, hak sahiplerinin aylıklarına 34 üncü maddede belirlenen oranlara göre ilave edilir. Mülga ek 68 inci maddenin birinci fıkrasında öngörülen iki yıllık sürenin hesabında makam tazminatına müstahak görevler ile sigortalı olup olmadıklarına bakılmaksızın bakan yardımcısı olarak geçen sürelerin tamamı dikkate alınır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Kurumca bu Kanun ve ilgili mevzuat uyarınca aylık bağlanan bakan yardımcıları da, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren, aynı usul ve esaslar çerçevesinde birinci fıkra hükmünden yararlandırılır ve bunlara geçmişe dönük herhangi bir ödeme yapılmaz.

Bu madde kapsamında ödenen tazminatlar ödendikçe iki ay içinde faturası karşılığında Hazineden tahsil edilir."

15. 5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

16. 5510 sayılı Kanun'un *"5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri"* başlıklı geçici 4. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

" (Değişik: 17/4/2008-5754/68 md.)

...

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır."

B. Yargı Kararı

17. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarih ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun 'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yeni sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun 'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır..."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

19. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞİ'nın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada idari yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü.

20. Dava, davacının 5434 sayılı Kanun kapsamında geçen hizmetinde unvan karşılığı makam ve görev tazminatı almakta iken, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b kapsamında emekli olduğundan tarafına makam ve görev tazminatı ödenmediğinden bahisle, almakta olduğu yaşlılık aylığına, 5510 sayılı Kanun'un Ek 22. maddesi uyarınca makam ve görev tazminatının ilave edilmek suretiyle ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

21. 5510 sayılı Kanun'la 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme bağlı tutulmuş ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra göreve başlayanlar yönünden, prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmiştir. Bu sistemle, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmıştır.

22. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği, ancak bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır. Yine 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce 506 ve 1479 sayılı Kanun'lara tâbi sigortalı hizmeti olanlar bakımından iş mahkemesi yerine idari yargı merciinin görevli olduğuna dair bir hükmün bulunmaması nedeniyle bu sigortalılar ile Kurum arasında çıkan ihtilafların 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi uyarınca iş mahkemesince çözümlenmesi gerekmektedir.

23. Dava dosyasının incelenmesinden, davacının 19/06/1998 - 13/08/2012 tarihleri arası, 5434 sayılı Kanun'a tabi merkezi denetim elemanı olarak çalıştığı, 27/08/2012 tarihinden itibaren 5510 sayılı Kanun'un 4/1(b) kapsamında sigortalı çalıştığı, daha sonra hizmet birleştirmesi sonucunda 01/12/2023 tarihinden geçerli olmak üzere tarafına 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b (Bağkur) kapsamında yaşlılık aylığı bağlandığı; bilahare 20/12/2023 tarihli dilekçe ile CİMER'e başvuruda bulunarak, *"yaşlılık aylığı içerisinde makam ve görev tazminatının tarafına ödenmediğini oysa 5510 sayılı Kanun'un Ek-22. maddesi ile 4/b statüsünden emekli olsalar dahi bakan yardımcılarına 01/07/2022 tarihinden itibaren makam ve görev tazminatı ödenmesine başlandığını; bakan yardımcıları ile aynı atama şartlarına haiz merkezi denetim elemanlarının ya da başka bir vatandaşın bu maddeden yararlandırılmamasının Anayasa ve AİHS aykırı olduğu, maaşına makam ve görev tazminatı ilave edilerek ödeme yapılmasını"* talep ettiği; davalı idarece, *"...başvurunuzda 5434 sayılı Kanun kapsamında geçen çalışmalarınızda unvan karşılığı makam ve görev tazminatı aldığınızdan bahisle, bu ödemelerin 4/1-b kapsamında almakta olduğunuz yaşlılık aylığınıza ilave edilmesini talep etmekte iseniz de, bu hususta yasal düzenleme yapılması gerekmekte olup, kurumca bu yönde yürütülen herhangi bir çalışmanın bulunmadığının"* davacı tarafa bildirilmesi üzerine, davacı tarafından Anayasa'ya aykırı olan 5510 sayılı Kanun'un Ek-22. maddesindeki *"Bakan yardımcısı"* ifadesinin madde metninden çıkarılması için Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunulması ve sonucuna göre kuruma başvuru tarihinden itibaren 5510 sayılı Kanun'un Ek-22. maddesinde düzenlenen ve anılan Kanun kapsamında emekli olanlara ödenmekte olan makam ve görev tazminatının tarafına ödenmesi istemiyle görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

24. Dava konusu olayda, davacı 5434 sayılı Kanun'a tabi iştirakçi iken, 13/08/2012 tarihinde kamu görevinden ayrıldığı, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-a ve 4/1-b maddeleri kapsamında çalıştıktan sonra, Kanun'un 4/1-b maddesi kapsamında emekli olduğu ve tarafına yaşlılık aylığı bağlandığı; 5510 sayılı Kanun'un Ek-22. maddesinde yer alan düzenleme ile 5434 sayılı Kanun'un mülga Ek 68. maddesinde belirtilen şartları haiz olanlara, Kurumca bu Kanun ve ilgili mevzuat uyarınca bağlanan aylıklarına ilave olarak bakan yardımcıları için belirlenen makam ve temsil tazminatı tutarının ayrıca ilave edileceğinin düzenlendiği görülmektedir.

25. Buna göre, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanun kapsamında çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlemlerin idari işlem niteliğini korumaya devam edeceği; 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesi kapsamında emekli olan davacının, *"5434 sayılı Kanun kapsamında geçen çalışmalarında unvan karşılığı makam ve görev tazminatı aldığı ancak daha sonra 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b kapsamında emekli olduğundan tarafına makam ve görev tazminatı ödenmediği, almakta olduğu yaşlılık aylığına, 5510 sayılı Kanun'un Ek 22. maddesi uyarınca makam ve görev tazminatının da ilave edilmesinin"* talep edildiği, bu talebin reddine ilişkin davalı işleminin ise, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler kapsamında bulunduğu gözetildiğinde, davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

26. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 9. İdare Mahkemesinin 22/10/2025 tarih ve E.2025/1459 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 9. İdare Mahkemesinin 22/10/2025 tarih ve E.2025/1459 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

12/01/2026 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dava; 5510 sayılı Kanun'un 4/1 -b maddesi kapsamında (Bağkur) emekli aylığı bağlanan davacı tarafından, Maliye Bakanlığı merkezi denetim elemanı olarak çalıştığından bahisle 5510 sayılı Kanun'un ek 22. maddesi uyarınca bakan yardımcılarına ödenen makam ve görev tazminatlarının kendisine de ödenmesi istemiyle 20.12.2023 tarihinde yaptığı başvurusunun reddine ilişkin 27.02.2024 tarihli işlemin iptali ile 5510 sayılı Kanunun Ek 22. maddesindeki "Bakan yardımcıları" ifadesinin madde metninden çıkartılması için Anayasa Mahkemesine somut norm denetimi yoluyla başvuruda bulunulması ve mahrum kaldığı makam ve görev tazminatının idareye başvuru tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 101. maddesinde; bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği, 108. maddesinde ise, bu Kanunun sayma yoluyla belirtilen maddeleri dışındaki diğer hükümlerinin 2008 yılı Ekim ayı başında yürürlüğe gireceği kuralına yer verilmiştir.

5510 sayılı Kanunun 101. maddesinin Anayasaya aykırılığı iddiasıyla iptali istemiyle açılan davada, Anayasa Mahkemesince verilen 22.12.2011 tarih ve E:2010/65, K:2011/169 sayılı kararda; 5510 sayılı Kanuna 5754 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 4. maddenin yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanun kapsamında bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği belirtilmiş; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili olarak ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasaya aykırılık görülmemiştir.

Görüleceği üzere, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden önce memur ve diğer kamu görevlisi emeklisi olan veya 01.10.2008 tarihinden önce memur ve diğer kamu görevlisi emeklisi olup bu tarihten sonra 5510 sayılı Kanun'un 4/1-c maddesi kapsamına almalar ile bunların hak sahiplerine ilişkin olarak tesis edilen işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı yerinde, bunlar dışında kalan sigortalılar (SSK, Bağ-Kur, 5510 sayılı Kanun'un 4/1 -b ve 4/1-a maddesi kapsamında sigortalı olanlar ile bunların emeklileri) ve bunların hak sahipleri hakkında tesis edilen işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların ise adli yargı yerinde bulunan yetkili iş mahkemelerinde çözümleneceği anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla, davanın idari yargı yerinde görülebilmesi için, dava konusu edilen işlemin, 5510 sayılı Kanuna 5754 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 4. maddenin yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden önce, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu kapsamında bulunup bu tarihten sonra 5510 sayılı Kanun'un 4/1-c maddesi kapsamına alınan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile bunların emeklileri ve hak sahiplerine ilişkin olarak tesis edilmiş olması gerekmektedir.

Dosyasının incelenmesinden, 5510 sayılı Kanun`un 4/1 -b maddesi kapsamında (Bağkur) emekli aylığı bağlanan davacı tarafından, Maliye Bakanlığı merkezi denetim elamanı olarak çalıştığından bahisle 5510 sayılı Kanun'un ek 22. maddesi uyarınca bakan yardımcılarına ödenen makam ve görev tazminatlarının kendisine de ödenmesi istemiyle 20.12.2023 tarihinde yaptığı başvurusunun reddine ilişkin 27.02.2024 tarihli işlemin iptali ile 5510 sayılı Kanunun Ek 22. maddesindeki "Bakan yardımcıları" ifadesinin madde metninden çıkartılması için Anayasa Mahkemesine somut norm denetimi yoluyla başvuruda bulunulması ve mahrum kaldığı makam ve görev tazminatının idareye başvuru tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

5510 sayılı Kanunun Ek 22. maddesinde yer alan düzenleme ile; SSK ve Bağ-Kur (5510 sayılı Kanun'un 4/1 -b veya 4/1-a maddesi kapsamında emekli olan) emeklisi olan bakan yardımcılarına makam ve görev tazminatı ödenmesine ilişkin usuller belirlenmiştir.

Olayda, davacının 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce Emekli Sandığı iştirakçisi olmakla birlikte 13.08.2012 tarihinde kamu görevinden ayrıldığı, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-a ve 4/1 -b maddeleri kapsamında çalıştıktan sonra, 5510 sayılı Kanun'un 4/1 -b maddesi kapsamında emekli olduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve Anayasa Mahkemesi kararı birlikte değerlendirildiğinde, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-b maddesi kapsamında emekli olan davacının 5510 sayılı Kanun'un ek 22. maddesinde düzenlenen ve anılan

Kanun kapsamında emekli olanlara ödenmekte olan makam ve görev tazminatının kendisine de ödenmesi isteminden kaynaklanan uyuşmazlığın 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi uyarınca adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın çözümünün adli yargının görevinde bulunduğundan uyuşmazlığın çözümünde idari yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.

ÜYE
AHMET ARSLAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/672
KARAR NO : 2026/29
KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: 672 sayılı KHK ile görevinden ihraç sonrası Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu kararıyla görevine iade edilen davacının, 7075 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca OHAL komisyon kararının mali sonuçlarına ilişkin açmış olduğu davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b. maddesi kapsamında, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ö. Ş.
Vekilleri : Av. K. E.
Davalı : T. U. H. K. T. v. İ. A. (TÜRKSAT)
Vekili : Av. M. Ç, Av. A. Ş.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin davalı şirket bünyesinde iş akdiyle çalışmakta iken, 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında önce şirket yönetim kurulunun 21/07/2016 tarihli kararı ile, ardından 01/09/2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 672 sayılı KHK ile görevden çıkarıldığını, OHAL Komisyonu tarafından 7075 sayılı Kanun'un 9. maddesi uyarınca göreve iadesine karar verildiğini, bu doğrultuda şirket yönetim kurulu kararı ile işine iadesi sonrası çalışmadığı döneme ilişkin mali ve sosyal haklarının ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Ankara 24. İş Mahkemesi 23/02/2023 tarih ve E.2022/576, K.2023/55 sayılı kararı ile, *"Davanın kısmen kabulü ile kısmen reddine"* karar vermiş; bu karara karşı davacı ve davalı vekillerince yapılan istinaf başvurusu Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesinin 04/04/2024 tarih ve E.2023/1380, K.2024/1065 sayılı kararı ile esastan reddedilmiş; yine taraf vekillerince yapılan temyiz başvurusu Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 21/11/2024 tarih ve E.2024/9152, K.2024/15026 sayılı kesin kararı ile kabul edilerek istinaf mercii kararının ortadan kaldırılmasına ve ilk derece mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmiştir. Temyiz mercii kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere ve davacının iş sözleşmesinin feshedildiği ve yeniden işe başlatıldığı tarihler arasındaki sürenin çalışılmış sayılarak hesaplanacak yıllık ücretli izin hakkının tespitine ilişkin talebi hakkında verilen kararda bir isabetsizlik bulunmamasına göre davacı ve davalı vekillerinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Somut olayda davacı vekili dava dilekçesinde iş sözleşmesinin feshedildiği ve yeniden işe başlatıldığı tarihler arasındaki ücret, ikramiye, ilave tediye, asgari geçim indirimi, kira, öğrenim, ölüm ve engelli yardımı alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Öncelikle alacaklar yönünden çözümlenmesi gereken husus, uyuşmazlığın çözüm yerinin adli yargı mı yoksa idari yargı mı olduğudur. Hukukumuzda yargı yolu için de görev tâbiri kullanılmaktadır. Görev gibi, yargı yolu da kamu düzenine ilişkindir. Bu sebeple, yargılamanın her aşamasında mahkemenin davada yargı yolunun caiz olup olmadığını kendiliğinden gözetmesi gerekir.

Somut uyuşmazlıkta kamu görevinden çıkarılan davacı, kamu görevine iade talebiyle Olağanüstü Hâl Komisyonuna başvurmuş, yapılan değerlendirme sonucunda Komisyon kararı ile kamu görevine iade talebi yerinde görülerek başvurusu kabul edilmiştir. Davacı dava dilekçesinde işten çıkarıldığı ve Komisyon kararıyla yeniden işe başlatıldığı tarihler arasında ödenmeyen ücret, ikramiye, ilave tediye, asgari geçim indirimi, kira, öğrenim, ölüm ve engelli yardımı alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiş ise de davacının Komisyon kararıyla kamu görevine iade edilmesi işlemi idari bir işlemdir. Davacı idari işlemle işe başlatıldığına göre idari işlemin mali sonuçlarına ilişkin uyuşmazlığın da idari yargıda çözüme kavuşturulması gerekir.

Uyuşmazlığın sözü edilen alacaklar yönünden çözüm yeri idari yargı olup Mahkemece bu hususa ilişkin

davanın, 6100 sayılı Kanun'un 114 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile 115 inci maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde esasa yönelik karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

3. Bununla birlikte somut olayda davacı vekili dava dilekçesinde, iş sözleşmesinin feshedildiği ve yeniden işe başlatıldığı tarihleri arasındaki ücret alacağına ilişkin ödenmemiş SGK primlerinin SGK'ya geçmişe dönük olarak ödenmesi gerektiğinin tespitine karar verilmesini de talep etmiştir. Davacının SGK primlerine yönelik tespit talebi, sosyal güvenlik hakkı ve kamu düzeni ile ilgili olup bu davalarda kişi iradesi belirleyici etkiye sahip değildir. Kişinin içerisinde bulunduğu yasal statünün belirlediği durum doğrudan dikkate alınır. Bu nedenle hâkim, kendiliğinden araştırma yapma yetkisine sahiptir. Bu yetki kapsamında, gerektiğinde tanık ve diğer deliller yoluyla doğrudan gerçeği bulma yükümü bulunmaktadır.

Davacının iş sözleşmesinin feshedildiği ve yeniden işe başlatıldığı tarihler arasındaki sürenin çalışılmış sayılarak hesaplanacak yıllık ücretli izin hakkının tespitine ilişkin talebi ise işçilik haklarına ilişkin olup bu dava, 4857 sayılı Kanun'dan kaynaklanmaktadır. Sosyal güvenlik hukukundan kaynaklanan davaların aksine bu davada kişi iradesi önemli olduğundan hâkim, kendiliğinden araştırma yapmaz. Tarafların bildirdiği deliller dışında delil toplanması da olanaklı değildir. Kaldı ki, SGK'nın bu talebe yönelik davada taraf sıfatı bulunmamaktadır.

Yukarıda yapılan açıklamalar dikkate alındığında; her iki dava türünün taraflarının statüsü, hâkimin delil araştırma hakımından kendiliğinden hareket etmesi, taraf iradelerine atfedilen rol, dava konusu edilen haktan vazgeçilip vazgeçilememesi gibi yönlerden yasal konumları birbirinden tamamen farklıdır. Her iki dava türünün birlikte görülmesi durumunda; davanın biriinde bir kısım delillerin kendiliğinden dikkate alınması, diğerinde alınmaması gerekecektir ki bu durumda aynı dava dosyasında birbiri ile çelişkili kararlar oluşabilecektir. Kaldı ki, SGK ile ilgili tespit davaları Dairemizin görevi kapsamında değildir. Temyiz aşamasında inceleme mercileri farklı olan bu davaların birbirinden bağımsız sonuçlandırılmalarında hukuki istikrar ve kararlara olan güven bakımından da yarar bulunmaktadır.

Mahkemenin bu maddi ve hukuksal olguları gözetmeksizin, birbirinden tamamen farklı iki davayı bir arada görmesi usul ve kanuna aykırı olup bozma nedenidir. Yapılacak iş; her iki davayı ayırmak ve yargılamayı birbirinden bağımsız olarak sonuçlandırmaktan ibarettir. Kararın bu sebeple de bozulması gerekmiştir. ..."

3. **Ankara 24. İş Mahkemesi 04/02/2025 tarih ve E.2025/15, K.2025/16 sayılı kararı** ile, bozma ilamına uyarak, dosyanın sosyal güvenlik prim tespitine ve yıllık ücretli izin kalemine ilişkin kısımları yönünden tefrikine ve davacının ücret, ilave tediye, asgari geçim indirimi, kira yardımı, öğrenim yardımı, ölüm yardımı, engelli yardım alacaklarına yönelik talepler için, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar vermiş; bu karara karşı yapılan temyiz başvurusu da Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 21/04/2025 tarih ve E.2025/3349, K.2025/3650 sayılı kesin kararı ile onanarak kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...YARGILAMA VE GEREKÇE:

Taraflar arasındaki davacının OHAL komisyonu kararı ile 21/10/2019 tarihi itibariyle işine iadesine karar verilmesi sebebiyle çalışmadığı süreden mahrum kaldığı alacakların 7075 sayılı kanun ile yapılan değişiklik kapsamında KHK 10/1 Maddesi uyarınca davacıya ödenip ödenmeyeceği noktasında toplanmaktadır.

Dosyadaki bilgi ve belgelerden anlaşılacağı üzere davalı iş yerinde 01/10/2013 tarihinde işe başlayan davacının iş akdi 21/07/2016 tarihinde davalı Yönetim Kurulu Kararı ile feshedilmiştir. Davacının Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonuna başvurmuş ve Komisyon Kararı ile görevine iade edilmiştir. Karar üzerine davacı 21/10/2019 tarihinde tekrar işe başlatılmıştır.

Mahkememizce verilen karar Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 21/11/2024 tarih 2024/9152 Esas 2024/15026 karar sayılı ilamıyla bozularak mahkememize iade edilmiştir. Mahkememizce Yargıtay bozma ilamına uyulmuştur. Yargıtay kararında da belirtildiği üzere davacının iş sözleşmesinin feshedildiği ve yeniden işe başlatıldığı tarihler arasındaki ücret alacağına ilişkin ödenmemiş SGK primlerinin SGK ya geçmişe dönük olarak ödenmesi gerektiğinin tespitine yönelik talebinin sosyal güvenlik hakkı ve kamu düzeni ile ilgili olduğu ve bu tür davalarda kişi iradesinin belirleyici etkiye sahip olmadığı ve resen araştırma ilkesinin uygulandığı dikkate alınarak bu talebin alacak talebinden tefrik edilmesi gerektiği belirtildiğinden mahkememizce tespite ilişkin talebin tefrikine karar verilmiştir.

Davacı tespitle birlikte söz konusu sürelerin yıllık ücretli izin hakkının da tespitini talep ettiğinden bu talebin de 4857 sayılı yasadan kaynaklandığı açıktır. Dolayısıyla bu talebin de dosyadan tefrikine karar verilmiştir.

Davacı yukarıda belirtilen tespitlerle birlikte ücret, ikramiye, ilave tediye, agi, kira yardımı, öğrenim yardım alacakları talebinde de bulunmuştur.

Kamu görevinden çıkarılan davacı kamu görevine iade talebiyle Olağanüstü Hal Komisyonuna başvurmuş, yapılan değerlendirme sonucunda komisyon kararıyla kamu görevine iade talebi yerinde görülerek başvurusu kabul edilmiştir. Davacı işten çıkarıldığı ve komisyon kararıyla yeniden işe başlatıldığı tarihler arasında ödenmeyen ücret, ikramiye, ilave tediye, asgari geçim indirimi, kira yardımı, öğrenim yardımı alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir. Davacı komisyon kararıyla görevine iade edildiğinden dolayı yapılan işlem idari bir işlemdir. Davacı idari bir işlemle göreve başlatıldığından idari işlemin mali sonuçlarına ilişkin uyuşmazlığın da idari yargıda çözümlenmesi gerektiği açıktır. Yargıtay bozma ilamı da bu yöndedir. Dolayısıyla bu alacaklar yönünde çözüm yeri idari yargı olması nedeniyle 6100 sayılı kanunun 114. Maddesinin b bendi ve 15. Maddesi uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden

reddine karar verilmiştir.

Her ne kadar davacı tarafından sunulan emsal mahkeme ve BAM kararları ve bozma ilamına karşı dilekçe ekinde sunmuş olduğu BİM kararlarında söz konusu uyuşmazlığın adli yargının görev alanına girdiği belirtilmiş ve bu yönde karar verilmiş ise de, bu kararlara itibar edilmemiş ve Yargıtay bozma ilamı kapsamında karar verilmiştir.

HÜKÜM:

1-SGK PRİM TESPİTİNE YÖNELİK TALEBİN BU DOSYADAN TEFRİKİNE VE AYRI BİR ESASA KAYDEDİLMESİNE,

2-YILLIK ÜCRETLİ İZİN HAKKINDAKİ TALEBİN BU DOSYADAN TEFRİKİ İLE AYRI BİR ESASA KAYDEDİLMESİNE,

3-DAVACININ ÜCRET, İKRAMİYE, İLAVE TEDİYE, AGİ, KİRA YARDIMI, ÖĞRENİM YARDIMI ALACAKLARINA YÖNELİK TALEPLERİN 6100 SAYILI KANUNUN 114/1-h İLE 115. MADDESİ UYARINCA YARGI YOLUNUN CAİZ OLMAMASI NEDENİYLE DAVA ŞARTI YOKLUĞU NEDENİYLE USULDEN REDDİNE, ..."

4. Davacı vekili, bunun üzerine, müvekkilinin görevinden ihracı sonrasında görevine iade edildiği zamana kadarki çalışmadığı sürelere ilişkin ücret, ilave tediye, asgari geçim indirimi, kira yardımı, öğrenim yardımı, ölüm yardımı, engelli yardım alacaklarının toplamı 333.275,19 TL tutarındaki mali ve sosyal haklarının en yüksek mevduat faiziyle ödenmesi istemiyle idare yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Ankara 6. İdare Mahkemesi 06/11/2025 tarih ve E.2025/913 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde, adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 06/11/2018 tarih ve E:2018/1126, K:2018/1286 sayılı kararında da belirtildiği üzere, TÜRKSAT A.Ş., 5189 sayılı Kanun uyarınca ticari faaliyette bulunmak üzere bir ticari işletmeyi işletmek için kurulmuş olup, kamusal faaliyet yürütmemekte ve idare olarak değerlendirilmemektedir.

Buna göre uyuşmazlığın, 4857 sayılı İş Kanunu'na göre davalı şirket bünyesinde iş akdiyle çalışan davacı ile işveren davalı şirket arasındaki iş sözleşmesine ilişkin olduğu anlaşıldığından, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır. ..."

6. Ankara 6. İdare Mahkemesi tarafından 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari ve adli yargı dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. Anayasa'nın *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

8. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

9. Olağanüstü Hal kapsamında Kamu Personeline İlişkin Alınan Tedbirlere Dair 672 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin (KHK) *"Amaç ve Kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir :

"Bu Kanun Hükmünde Kararname ile 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında, kamu personeline ilişkin bazı tedbirlerin alınması amaçlanmaktadır."

10. 672 sayılı KHK'nın *"Kamu personeline ilişkin tedbirler"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi şöyledir :

" (1) Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan;

a) Ekli (I) sayılı listede yer alan kişiler kamu görevinden,

...

başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın çıkarılmıştır. Bu kişilere ayrıca herhangi bir tebligat yapılmaz. Haklarında ayrıca özel kanun hükümlerine göre işlem tesis edilir."

11. 7075 sayılı Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'un *"Kararların uygulanması"* başlıklı 10. maddesinin ilgili 1. ve 3. fıkraları şöyledir :

(1) (Değişik: 25/7/2018-7145/22 md.) Kamu görevinden, meslekten veya görev yapılan teşkilattan çıkarılan ya da ilişiği kesilenlere ilişkin başvurunun kabulü hâlinde karar, kadro veya pozisyonunun bulunduğu kuruma, yükseköğretim kurumlarında kamu görevinden çıkarılan öğretim elemanları için Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilir. Kamu görevine iade edilmesine karar verilenlerin eski kadro veya pozisyonuna atanması esastır. (İptal üçüncü cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 24/12/2019 tarihli ve E.: 2018/159, K.: 2019/93 sayılı Kararı ile.) Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilenlerin atama teklifleri; (...) önceki kadro unvanlarına uygun olarak on beş gün içinde yapılır. Kurumlar, bildirim veya atama teklif tarihini takip eden otuz gün içerisinde atama işlemlerini tamamlar. Bu kapsamda yer alan personele ilişkin kadro ve pozisyonlar, ilgililere ilişkin atama onaylarının alındığı tarih itibarıyla diğer kanunlardaki hükümlere bakılmaksızın ve başka bir işleme gerek kalmaksızın ilgili mevzuatı uyarınca ihdas, tahsis ve vize edilmiş sayılır. Söz konusu kadro ve pozisyonlar, herhangi bir şekilde boşalmaları hâlinde başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Atama emri, ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre ilgililere tebliğ edilir. Tebliğ tarihini takip eden on gün içerisinde göreve başlamayanların bu maddeden doğan atanma hakkı (...) düşer. Kamu kurum ve kuruluşları atama ve göreve başlatma işlemlerinin sonucunu, işlemlerin tamamlanmasını takip eden on beş gün içinde Devlet Personel Başkanlığına bildirirler. İlgililerin kamu görevinden çıkarılmasına ilişkin kanun hükmünde kararname hükümleri, bu fıkrada belirtilen kişiler bakımından tüm hüküm ve sonuçlarıyla birlikte ortadan kalkmış sayılır. Bu kapsamda göreve başlayanlara, kamu görevinden çıkarılma tarihlerini takip eden aybaşından göreve başladıkları tarihe kadar geçen süreye tekabül eden mali ve sosyal hakları ödenir. (İptal cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 30/6/2022 tarihli ve E.: 2018/137, K.: 2022/86 sayılı Kararı ile.)

...

(3) Komisyonun karara bağladığı dosyaya ilişkin olarak Komisyonda bulunan tüm evrak, birinci fıkra kapsamına giren dosyalarda ilgilinin son görev yaptığı kurum veya kuruluşa, ikinci fıkra kapsamına giren dosyalarda ilgili kurum veya kuruluşa, diğer dosyalarda ise ek 1 inci maddeye göre husumetin yöneltileceği kurum veya kuruluşa devredilir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, 672 sayılı OHAL KHK'sı ile kamu görevinden çıkarılmasına karar verilen davacının, hakkında yapılan OHAL Komisyonu incelemesi sonucu görevine iadesine karar verilmesi üzerine, iade sürecinde kendisine yapılan mali ve sosyal haklarına ilişkin eksik ödemelerin tahsili istemiyle açılmıştır.

15. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü bulunduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince idari eylem ve işlemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılan tam yargı davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

16. Kamu hizmetinin, yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, kamu yararına uygun şekilde işletilip işletilmediğinin, hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde *"İdari dava türleri"* arasında sayılan *"İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar"* tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında, idari yargı yerlerince yapılacağı açıktır.

17. Dava dosyasının incelenmesinden; TÜRKSAT'ta iş akdiyle çalışmakta iken, önce şirket yönetim kurulu kararı ile, daha sonra da 672 sayılı KHK ile görevine son verilen davacının OHAL Komisyon kararıyla görevine iade edildiği, 21/07/2016 ile 21/10/2019 tarihleri arasındaki süreye ilişkin ödenmeyen sosyal güvenlik primlerinin ödenmesi, çalışılmayan dönemin çalışılmış olarak hesaplanıp yıllık ücretli izin hakkının tespiti, toplu iş sözleşmesine dayalı ücret, ikramiye, ilave tediye, asgari geçim indirimi, kira yardımı, öğrenim yardımı, ölüm yardımı ile engelli yardımı alacaklarından oluşan sosyal ve mali haklarının ödenmesi istemiyle davanın açıldığı, yargılama sürecinde sosyal güvenlik haklarına ilişkin prim ve yıllık izin tespiti kalemlerinin tefrik edildiği, diğer sosyal ve mali hakları yönünden olumsuz görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmıştır.

18.Somut uyuşmazlıkta, davalı şirketin özel hukuk tüzel kişisi olduğu ve davacının davalı şirkette iş akdiyle çalıştığı, 672 sayılı OHAL KHK'sı ile görevinden çıkarılmasına karar verildikten sonra, davacı hakkında yapılan adli soruşturma ve OHAL Komisyonu incelemesi sonucu görevine iadesine karar verildiği ve bu karar uyarınca da yine yönetim kurulu kararı ile işe iade edildiği görülmektedir. Eldeki davada, dava konusu edilen mali ve sosyal hakların, toplu iş sözleşmesi ve iş akdi çerçevesinde değerlendirilmesinin gerektiği düşünülse de, uyuşmazlığın esasının iş akdinden kaynaklanmadığı, OHAL Komisyonu kararı nedeniyle işe iade sürecinde davacı tarafa ödenmesi gereken mali ve sosyal hakların 7075 sayılı Kanun 10. maddesine ve diğer mevzuata uygun olarak işlem tesis edilip edilmediğinin belirlenmesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

19. Bu duruma göre, idarenin işleminden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olduğu ileri sürülen davacı tarafından açılan davanın çözümünde, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 6. İdare Mahkemesinin 06/11/2025 tarih ve E.2025/913 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle:

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 6. İdare Mahkemesinin 06/11/2025 tarih ve E.2025/913 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

12/01/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/682
KARAR NO : 2026/13
KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: Davacının mahkumiyetinin infazı sırasında Covid 19 izin hükümlerinden yararlanırken, izin süresi bitiminde kuruma dönüş yapmayarak firar ettiği gerekçesiyle yakalanarak cezaevinde fazladan kaldığı ve hücre cezası aldığı ancak; hükümlünün firarı suçundan beraat etmesi nedeniyle kararın hukuka aykırı olduğu iddiası ile maddi ve manevi tazminat istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. G.
Vekili : Av. C. Y.
Davalılar : 1- Maliye Hazinesi (Adli Yargıda)
Vekili : Av. S. Ö.
2- Adalet Bakanlığı (İdari Yargıda)

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili; müvekkili hakkında, Bolu 1. Ağır Ceza Mahkemesinin E.2019/255, K.2020/40 sayılı kararı ile 19 yıl hapis cezası verildiğini, Sincan Çocuk Cezaevinde cezasının infazı devam ederken Bolu Denetimli Serbestlik Müdürlüğünce Covid 19 kapsamında izne ayrıldığını, izin bitimi 15/08/2023 tarihinde kuruma dönüş yapmayarak firar ettiği gerekçesiyle, 25/08/2023 tarihinde yakalanarak, denetimli serbestliğe ayrıldığı 08/03/2024 tarihine kadar, 6 ay 12 gün boyunca haksız ve hukuka aykırı olarak cezaevinde kaldığını, bu süreçte 11 gün hücreye koyma cezası ile cezalandırıldığını ancak müvekkili hakkında hükümlünün kaçması suçunu işlediği iddiasıyla açılan kamu davasında; Ankara Batı 6. Asliye Ceza Mahkemesinin 05/12/2023 tarih ve E.2023/982, K.2023/945 sayılı kararı ile, müvekkilinin beraatine karar verildiğini, müvekkilinin haksız ve hukuka aykırı olarak cezaevinde bulunduğunu, bu süreçte maddi ve manevi zararlarının oluştuğunu ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile 25/08/2023 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte 200.000 TL maddi ve 200.000 TL manevi tazminatın davalı Adalet Bakanlığından tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Bolu İdare Mahkemesi 20/03/2025 tarih ve E.2025/448, K.2025/416 sayılı kararı ile, davanın görüm ve çözümünde Sincan Açık Ceza ve İnfaz Kurumunun bağlı olduğu Ankara İdare Mahkemelerinin yetkili olduğu gerekçesiyle davanın 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca yetki yönünden reddine karar vermiştir.

3. **Ankara 10. İdare Mahkemesi 30/04/2025 tarih ve E.2025/640, K.2025/860 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yerinin görevli olmadığı gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"... Dava dosyasının incelenmesinden, davacı tarafından, Sincan Açık Cezaevinde hükümlü olarak kalmakta iken denetimli serbestlik koşullarının oluştuğundan bahisle serbest bırakılması gerekmesine rağmen, Kurumca süresi içerisinde yazı düzenlenmediğinden firar ettiği gerekçesiyle hakkında disiplin cezasına hükmedildiği, söz konusu cezaya dair yargılama neticesinde beraatine karar verildiği, denetimli serbestlik koşulları oluşmasına rağmen 6 ay, 12 gün süre ile haksız şekilde tutuklu kaldığından bahisle 200.000,00-TL maddi ve 200.000,00-TL manevi tazminat talebinde bulunulduğu görülmektedir.*
>
> *İdarenin hukuki sorumluluğu kendi işlem ve eylemleriyle sınırlı bulunmaktadır. Yargı mercileri ise, idari işlevin dışında yer alan ve yargı yetkisi kullanan bağımsız organlar olup, bu haliyle hakim ve savcılar ile bunların kararlarına bağlı olarak hareket eden yetkililerin yargılama etkinlikleri kapsamında yaptıkları görev nedeniyle idarenin ajanı sayılmaları hukuken mümkün değildir.*
>
> *Anayasanın Başlangıç kısmında öngörülen 'Kuvvetler ayrımı' ilkesi ile yargı ile ilgili 9. ve 138.maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasanın 125.maddesinde öngörülen 'idari işlemler' kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu 'yargısal işlemler' nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur. Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarıyla onlar adına işlem yapan kolluk personelinin yargılamadaki fonksiyonu geniş çerçevede bir kamu hizmeti olarak değerlendirilse de, somut olarak, ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerekmektedir.*
>
> *Buna göre, Ceza Mahkemesince sanık hakkındaki, Sincan Açık Cezaevinde hükümlü olarak kalmakta iken denetimli serbestlik koşullarının oluştuğundan bahisle serbest bırakılması gerekmesine rağmen, bırakılmayarak fazladan hapiste tutulmasının adli hizmet kapsamında değerlendirilmesi gerekmekte olup; bu süreç nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zararların tazmininde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda 'Koruma Tedhirleri Nedeniyle Tazminat' başlıklı bölümde gösterilen esas ve usullerin izleneceği tabiidir.*
>
> *Bu durumda; davacının şartları taşımasına rağmen erken tahliye edilmemesi nedeniyle uğradığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini isteminden kaynaklandığı anlaşılan davanın görüm ve çözümü adli yargının görevinde bulunmaktadır.*
>
> *Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 28.09.2020 tarih ve E:2019/892, K:2020/556 sayılı kararı da bu yöndedir. ..."*

4. Davacı vekili, aynı hukuki gerekçeyle 150.000 TL maddi, 200.000 TL manevi tazminatın davalı Maliye Hazinesinden tahsili istemiyle, bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. **Bolu 2. Ağır Ceza Mahkemesi 10/06/2025 tarih ve E.2025/398, K.2025/293 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde idare mahkemelerinin görevli olduğu, mahkemelerinin bu davada görevli olmadığı gerekçesiyle, yargı yolu caiz olmadığından mahkemenin görevsizliğine karar vermiş, bu karar istinaf edilmeden kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *" ...Davacı vekili her ne kadar dava dilekçesinde sanki müvekkilinin tutuklu kaldığı bir kovuşturma dosyasında beraat etmiş gibi bir sebebe (CMK M. 141/1-e'ye) istinaden tüsip kullanarak dava açmış ise de dava dilekçesinin muhtevasından ve dosyaya kazandırılan evraktan davanın dayanağının açık biçimde müvekkilinin Ankara Batı 6. Asliye Ceza Mahkemesinin 2023/982 Esas sayılı dava dosyasına konu olay olduğu, bu olayın infaza ilişkin olduğu, Yargıtay 12. Ceza Dairesinin 04.12.2013 tarih ve 2013/20679 Esas - 2013/27877 Karar sayılı ilamında ve benzer ilamlarında da belirtildiği üzere, disiplin cezası ve infaza ilişkin hukuka aykırılıkların CMK'nın 141 ve devamı maddelerinde tahdidi olarak sayılmış bulunan koruma tedbirlerinden olmadığı anlaşılmakla aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir."*
>
> *İş bu karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir.*
>
> *2- Bilahare davacı vekilinin Ankara 10. İdare Mahkemesine dava açtığı, mahkemesince davaya adli yargıca bakılması gerektiğinden bahisle görevsizlik kararı verildiği anlaşılmaktadır.*
>
> *3- CMK M. 141 'e dayanarak hangi hallerde tazminat davası açılabileceği tahdidi olarak sayılmıştır. İş bu tahdidi sebepler kıyasa ve keyfiyete istinaden genişletilemez.*
>
> *4- Davacı vekilinin davaya dayanak yaptığı sebep CMK M. 141 'de tahdidi olarak sayılan hallerden değildir.*
>
> *5- Davacı vekilinin başkaca davalara ilişkin Uyuşmazlık Mahkemesince verilmiş kararları referans olarak*

göstermesi mahkememizi bağlamamaktadır.

6- Netice itibariyle mahkememizin 2024/382 Esas sayılı dava dosyasında görev yönüyle yapılan ve yukarıda yer verilen değerlendirme hukî olduğundan, davacı vekilinin davasına idarî yargıda bakılması gerektiğinden ..."

6. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Bolu 2. Ağır Ceza Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. Anayasa'nın *"Yargı yetkisi"* başlıklı 9. maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

8. Anayasa'nın *"Temel hak ve hürriyetlerin korunması"* başlıklı 40. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

9. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun *"Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat"* üst başlığı altında yer alan ve *"Tazminat İstemi"* başlıklı 141. maddesi şöyledir:

"(1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,

b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,

c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,

d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan,

g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,

h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,

i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,

j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,

k) (Ek: 11/4/2013-6459/17 md.) Yakalama, adli kontrol veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

l) (Ek:2/3/2024-7499/12 md.) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(2) Birinci fıkranın (e), (f) ve (l) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder."

10. 5271 sayılı Kanun'un *"Tazminat isteminin koşulları"* başlıklı 142. maddesinin 1. ve 2. fıkraları şöyledir:

"(1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır."

11. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *"İnfazın dayanakları ve kimin tarafından izleneceği"* başlıklı 5. maddesi şöyledir :

"(1)Mahkeme, kesinleşen ve yerine getirilmesini onayladığı cezaya ilişkin hükmü Cumhuriyet Başsavcılığına gönderir. Bu hükme göre cezanın infazı Cumhuriyet savcısı tarafından izlenir ve denetlenir."

12. 5275 sayılı Kanun'un *"Hücreye koyma"* başlıklı 44. maddesinin ilgili kısımları şöyledir :

"(1) Hücreye koyma cezası, hükümlünün eylemlerinin nitelik ve ağırlığına göre bir günden yirmi güne

kadar, açık havaya çıkma hakkı saklı kalmak üzere, geceli ve gündüzlü bir hücrede tek başına tutulması ve her türlü temastan yoksun bırakılmasıdır..

...

3) Onbir günden yirmi güne kadar hücreye koyma cezasını gerektiren eylemler şunlardır:

...

(i) Firar etmek veya tünel kazmak.."

13. 5275 sayılı Kanun'un *"İzinden dönmeme, geç dönme"* başlıklı 97. maddesi şöyledir;

" (1) İzinden dönmeyen veya iki günden fazla bir süre geçtikten sonra dönen hükümlüler hakkında Türk Ceza Kanununun 292 nci ve izleyen maddelerinde yazılı hükümler uygulanır. (Ek cümle:14/4/2020-7242/40 md.) Salgın hastalık, doğal afet, savaş veya seferberlik durumunda bu sebeplerden dolayı izinden dönemeyen veya geç dönen hükümlülere ceza verilmez.

(2) İzin süresini iki gün veya daha az bir süre geçiren hükümlüler hakkında disiplin işlemi yapılır. (Mülga cümle:14/4/2020-7242/40 md.) (...)

(3) (Ek:14/4/2020-7242/40 md.) İzinden dönmeyen veya iki günden fazla bir süre geçtikten sonra dönen hükümlüler ile firar eden hükümlülere bir daha özel izin verilmez."

14. 5275 sayılı Kanun'un *"Denetimli serbestlik ve yardım merkezleri ile koruma kurulları"* başlıklı 104. maddesi şöyledir :

"(1) Cezaları ertelenen, salıverilen veya haklarında hapis cezası dışında herhangi bir tedbire hükmedilen hükümlülerin toplum içinde izlenmesi, iyileştirilmesi, psiko-sosyal problemlerinin çözülmesi, salıverme sonrası korunması ve yargılanan kişiler hakkında sosyal araştırma raporlarının düzenlenmesi ve mağdurun korunması gibi görevleri yerine getirmek üzere denetimli serbestlik ve yardım merkezleri kurulur.

(2) Salıverilme sonrasında hükümlülere iş sağlanması için koruma kurulları kurulur.

(3) Denetimli serbestlik ve yardım merkezleri ile koruma kurullarının kuruluşu, çalışma yöntem ve esasları, ilgili kanununda düzenlenir."

15. 5275 sayılı Kanun'un *"Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı"* başlıklı 105/A maddesi şöyledir :

(Ek: 5/4/2012-6291/1 md.)

(1) (Değişik:14/4/2020-7242/46md.) Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.

(2) (Değişik:14/4/2020-7242/46md.) Açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartları oluşmasına karşın, iradesi dışındaki bir nedenle açık ceza infaz kurumuna ayrılamayan veya bu nedenle kapalı ceza infaz kurumuna geri gönderilen iyi hâlli hükümlüler, diğer şartları da taşımaları hâlinde, birinci fıkrada düzenlenen infaz usulünden yararlanabilirler.

(3) Yukarıdaki fıkralarda düzenlenen infaz usulünden;

a) Sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan ve koşullu salıverilmesine iki yıl veya daha az süre kalan kadın hükümlüler,

b) Maruz kaldıkları ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen ve koşullu salıverilmesine üç yıl veya daha az süre kalan hükümlüler,

diğer şartları da taşımaları hâlinde yararlanabilirler. Ağır hastalık, engellilik veya kocama hâli, Adlî Tıp Kurumundan alınan veya Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adlî Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirilmelidir.

(4) (Değişik: 18/6/2014-6545/80 md.) Adlî para cezasının ödenmemesi nedeniyle, cezası hapse çevrilen hükümlüler yukarıdaki fıkralardaki infaz usulünden yararlanamazlar.

(5) Denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezasının infazına karar verilen hükümlünün, koşullu salıverilme tarihine kadar;

a) Kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılması,

b) Bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulması,

c) Belirlenen yer veya bölgelere gitmemesi,

d) Belirlenen programlara katılması,

Yükümlülüklerinden bir veya birden fazlasına tabi tutulmasına, denetimli serbestlik müdürlüğünce karar verilir. Hükümlünün risk ve ihtiyaçları dikkate alınarak yükümlülükleri değiştirilebilir. (Ek cümle: 28/3/2023-7445/25 md.) Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde yer alan kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hükümlü olanlar ayrıca tedavi ve rehabilitasyon programlarına katılma yükümlülüğüne tabi tutulur.

(6) Hükümlünün;

a) Ceza infaz kurumundan ayrıldıktan sonra, talebinde belirttiği denetimli serbestlik müdürlüğüne beş gün içinde müracaat etmemesi,

b) Hakkında belirlenen yükümlülüklere, denetimli serbestlik müdürlüğünün hazırladığı denetim ve iyileştirme programına, denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerileriyle hakkında

hazırlanan denetim planına uymamakta ısrar etmesi,

c) Ceza infaz kurumuna geri dönmek istemesi,

Hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine, koşullu salıverilme tarihine kadar olan cezasının infazı için açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine, denetimli serbestlik müdürlüğünün bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilir.

(7) (Yeniden Düzenleme:14/4/2020-7242/46 md.) Hükümlü hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlandıktan sonra işlediği iddia olunan ve cezasının alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan dolayı kamu davası açılmış olması hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine infaz hâkimi tarafından, hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilebilir. Kovuşturma sonucunda beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın reddi veya düşme kararı verilmesi hâlinde, hükümlünün cezasının infazına denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak devam olunmasına infaz hâkimi tarafından karar verilir.

(8) Denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmesi gereken sürenin bitiminden itibaren iki gün geçmiş olmasına karşın müracaat etmeyenler ile (...) ceza infaz kurumuna iade kararı verilmesine rağmen iki gün içinde en yakın Cumhuriyet başsavcılığına teslim olmayan hükümlüler hakkında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 292 nci ve 293 üncü maddelerinde yazılı hükümler uygulanır.

(9) Yükümlülüklerin gereklerine ve denetim planına uygun davranan hükümlünün koşullu salıverilmesi hakkında denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından hazırlanan gerekçeli rapor, 107 nci ve 108 inci maddeler uyarınca işlem yapılmak üzere ilgili mahkemeye gönderilir.

(10) Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezaların infazına ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir."

16. 5275 sayılı Kanun'un dava sürecindeki Geçici 10. maddesi şöyledir:

(Ek: 14/7/2023-7456/15 md.)

(1) 31/7/2023 tarihi itibarıyla geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan hükümlüler, izin bitimini takip eden onbeş gün içinde infaz işlemlerinin devam ettiği kurumlara dönmek zorundadır.

(2) 31/7/2023 tarihi itibarıyla geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan ve ilgili mevzuat uyarınca cezalarının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına beş yıl ve daha az süre kalan hükümlülerin talebi aranmaksızın, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına infaz hakimi tarafından karar verilebilir.

(3) Yukarıdaki fıkralar uyarınca, izinden dönecek hükümlüler ile hakkında denetimli serbestlik kararı verilecek hükümlülere ilişkin hususlar, Adalet Bakanlığının resmî internet sitesinde duyurulur.

(4) 105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezası infaz edilip geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle 31/7/2023 tarihi itibarıyla izinde bulunan hükümlüler, koşullu salıverilme tarihine kadar olan süreleri 105/A maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere tabi olmadan geçirirler.

(5) Geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası uyarınca açık ceza infaz kurumuna gönderilen hükümlüler, 31/7/2023 tarihi itibarıyla açık ceza infaz kurumuna ayrılmış sayılır.

(6)Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar hariç olmak üzere, 31/7/2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerden, toplam hapis cezası on yıldan az ise bir ayını, on yıl ve daha fazla ise üç ayını bu kurumlarda geçirip ilgili mevzuat uyarınca açık ceza infaz kurumlarına ayrılmasına üç yıl veya daha az süre kalanlar, bu şartların oluştuğu tarih itibarıyla açık ceza infaz kurumlarına ayrılabilir. Bu hükümlüler ile 31/7/2023 tarihinde geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası kapsamında açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler, talepleri hâlinde en az üç ay açık ceza infaz kurumunda kalmış olmak şartıyla ilgili mevzuat uyarınca cezaların denetimli serbestlik tedbiri altında infazı uygulamasından üç yıl erken yararlandırılır.

(7) Altıncı fıkra hükümleri 31/7/2023 tarihi itibarıyla;

(a) Hapis cezasının infazı 16, 16/A ve 17 nci maddeleri kapsamında ertelenmiş olan,

(b) Hapis cezasının infazı durdurulmuş olan,

hükümlüler hakkında da uygulanır.

(8) Koşullu salıverilmenin geri alınması nedeniyle 31/7/2023 tarihi itibarıyla cezası aynen infaz edilen (...) hükümlülerin bu cezalarının infazı bakımından altıncı fıkra hükümleri uygulanmaz. Bu hükümlülerin 31/7/2023 tarihi itibarıyla kesinleşmiş ancak infaz edilmemiş diğer hapis cezaları bakımından altıncı fıkra hükümleri uygulanır."

17. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.

(Değişik ikinci fıkra:14/4/2020-7242/1 md.) Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz

hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar.

(Mülga üçüncü fıkra: 2/7/2018 KHK/700/133 md.)"

18. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

...

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine, son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, davacının mahkumiyetinin infazı sırasında Covid 19 izin hükümlerinden yararlanırken, izin süresi bitiminde kuruma dönüş yapmayarak firar ettiği gerekçesiyle yakalanarak cezaevine konulduğu ancak hakkında açılan *"hükümlünün firarı"* suçuna ilişkin kamu davasından beraat etmesi nedeniyle kararın hukuka aykırı olduğu, cezaevinde fazladan kaldığı ve haksız olarak hücre cezası verildiği iddia edilerek, bu süreçte uğranılan maddi ve manevi zararlarının tazmini istemiyle açılmıştır.

22. Anayasa'nın başlangıç kısmında öngörülen *"Kuvvetler ayrımı"* ilkesi ve yargı ile ilgili 9. ve 138. maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen *"idari işlemler"* kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu *"yargısal işlemler"* nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur. Yukarıda işaret edildiği üzere, dava konusu olayda denetimli serbestlik hükümlerinin zamanında uygulanmadığını iddia eden hükümlünün denetimli serbestliğe ayrılmasına ilişkin işleminin yargısal işlem mahiyetini taşıdığından kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiği açıktır.

23. Olayda; davacı iddiası, hakkında denetimli serbestlik hükümleri uygulanması gerekirken cezaevinden firar ettiği gerekçesiyle (bu suçtan beraat etmesi nedeniyle) fazladan cezaevinde kaldığına ilişkindir. Bu işlemin ve bu işlemden kaynaklandığı belirtilen sonucun idari bir işlem olarak değerlendirilmesi, bir yargı koluna ait işlemin başka bir yargı kolu tarafından denetimi anlamına geleceği gibi, zararın kaynağı, idarenin hizmet kusurundan değil yargısal faaliyetin yürütülmesinden kaynaklanmaktadır. Bu durumda, davacının maddi ve manevi zararının tazmini istemiyle açılan iş bu davanın görüm ve çözümünde, adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmakla birlikte; Mahkememizin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmamakta olup, bu belirleme ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılabilecektir.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Bolu 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 10/06/2025 tarih ve E.2025/398, K.2025/293 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Bolu 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 10/06/2025 tarih ve E.2025/398, K.2025/293 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

12/01/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/687
KARAR NO : 2026/40
KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesi uyarınca Belediye Encümenince verilen idari para cezasının ve bu kapsamda tabelanın kaldırılmasına ilişkin idari yaptırımın iptali istemiyle açılan davanın: idari para cezasına konu işlem kapsamında, olumsuzluğun giderilmesi için muhatabına verilen sürede olumsuzluğun giderilmemesi üzerine tabelanın kaldırılmasına ilişkin verilen kararın da davaya konu edilmesi nedeniyle, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca İDARİ YARGI yerinde çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H. B. G. S. T. A. Ş.
Vekili : Av. Ö. A.
Davalı : Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A. Ö.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirkete ait ... adresinde bulunan işyerinde 10/12/2024 tarihinde yapılan kontrolde, Kabahatler Talimatnamesinin 9. maddesinin (i) bendine aykırı olarak mecburi unvan levhası dışında izinsiz tanıtım elemanı (totem) taktığından bahisle, 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi ve Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesi gereğince 2.052 TL para cezası verilmesine ilişkin Ankara Büyükşehir Belediyesi Encümeni'nin 26/12/2024 tarih ve 2746 sayılı kararının hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek, kararın ve bu kapsamda tabelanın kaldırılmasına ilişkin idari yaptırımın ve tesis edilen idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 27. İdare Mahkemesi 12/03/2025 tarih ve E.2025/112, K.2025/373 sayılı kararı** ile, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava, 1608 sayılı Kanun'un 1'inci ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32'nci maddesi uyarınca 'Emre Aykırı Davranış' fiili nedeniyle 2.052,00-TL idari para cezası verilmesine, para cezasının ödenmemesi durumunda 6183 sayılı Kanun uyarınca tahsil edilmesine, olumsuzluğun giderilmemesi halinde tabelanın kaldırılarak masraflarının tahsil edilmesine ilişkin Ankara Büyükşehir Belediye Encümeninin 26/12/2024 tarih ve 2746 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Hangi fiil ve eylemlerin kabahat niteliğinde olduğu, idari yaptırım türleri ve türler arasında sayılan idari para cezaları ve idari tedbirlerin neler olduğu ve bunlara itiraz yolları 5326 sayılı Kabahatler Kanununda düzenlenmiştir.

Belediye encümenlerinin Kabahatler Kanununun hükümlerine göre idari para cezası ve idari tedbir kararları verebileceğine dair hüküm 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik ahkamı Cezaiye Hakkında 16 nisan 1340 tarih, 486 numaralı Kanununun Bazı maddelerini muaddil kanunun 1 nci maddesinde belirtilmiştir. Somut olayda da belediye encümeni tarafından tatbik edilen idari para cezası da bu kapsamda uygulanmıştır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunun "Çeşitli Kabahatler" üst başlığını taşıyan "Emre Aykırı Davranış başlıklı 32. maddesinde, "Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir. (2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir. (3) 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesine diğer kanunlarda yapılan yollamalar, bu maddeye yapılmış sayılır. " şeklinde düzenlenmiştir.

Aynı Kanununun 3 ncü maddesi "(1) Bu Kanunun; a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır." hükmüne amirdir.

5326 sayılı Kanunun "Yaptırım Türleri" başlıklı 16 ncı maddesinde "(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibaret olduğu, (2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu hükme bağlanmış; 19.

maddesinde, "- (1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için; a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, b) İşyerinin kapatılması, c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması, d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması, Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır." şeklinde düzenlenmiştir.

5326 sayılı Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27 nci maddesinin birinci fıkrasında " (1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir." hükmü yer almakta olup, idari para cezasına karşı hangi yargı organına müracaat edilebileceği kanun tarafından gösterilmiş bulunmaktadır.

Bu düzenlemelere göre, Kabahatler Kanununun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer Kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, Sincan İlçesi Gökçek Mahallesi 362 Cadde No:11/D adresinde bulunan davacı şirkete, 21.11.2024 tarihinde yapılan kontrolde; İlan, Reklam ve Tanıtım Yönetmeliğinin Uygulama Esasları başlıklı 6'ncı Maddesinin 2'nci fıkrasına aykırı olarak izinsiz totem tabela dikildiği tespit edildiğinden, davalı idarece Durum Tespit İdari Yaptırım Tutanağının düzenlendiği, bu tutanak uyarınca Ankara Büyükşehir Belediye Encümeninin 26/12/2024 tarih ve 2746 karar sayılı kararı ile davacı şirkete 1608 sayılı Kanunun 1 nci maddesi ve Kabahatler Kanunu 32 nci maddesi gereğince 2.052,00-TL idari para cezası verilmesi üzerine encümen kararının iptali istemiyle bakılan işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bakılan uyuşmazlıkta; 1608 sayılı Kanunun 1 nci maddesine dayanılarak davacı şirketin idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, kararın bu haliyle 5326 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olduğu, 1608 sayılı Kanunda bu idari yaptırımlara karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmaktadır.

Bu durumda; görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümlerinin dikkate alınması gerektiği anlaşılmakla, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde anılan Kanunun 27 nci maddesi uyarınca Adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine, ..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

B. Adli Yargıda

4. Ankara 11. Sulh Ceza Hakimliği 26/06/2025 tarih ve D.İş No:2025/2172 sayılı kararı ile, eylemin Ankara ili, Sincan ilçesi yargı sınırları içinde gerçekleştiğinden bahisle Ankara Batı Sulh Ceza Hakimliğinin yetkili olduğu cihetle Hakimliklerinin yetkisizliğine, karar kesinleştiğinde dosyanın Ankara Batı Sulh Ceza Hakimliğine gönderilmesine karar vermiştir.

5. **Ankara Batı 1. Sulh Ceza Hakimliği 31/07/2025 tarih ve D.İş No:2025/8552 sayılı kararı** ile, başvurunun reddine, karşı görevsizlik niteliğindeki kararı kapsamında karar kesinleştiğinde görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, karara itiraz edilmesi üzerine Ankara Batı 2. Sulh Ceza Hakimliği 30/9/2025 tarih ve D.İş No:2025/9034 sayılı kararı ile itirazın reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...İtirazın, yasal mevzuatın ve tüm dosya kapsamının birlikte yapılan incelemesi neticesinde; muterizin dilekçesinde özetle "İdari para cezasının iptalini ve tabelanın kaldırılmasına ilişkin kararın iptalini" talep ettiğini açıkça belirttiği, Tabelanın kaldırılmasına ilişkin kararın niteliği gereği idari bir işlem olduğu ve Sulh Ceza Hakimliğince incelebilecek nitelikteki kararlardan olmadığı aksine idari işlem olması nedeni ile idari yargının görev alına girdiği, bu kapsamda muterizin talebinin hem idari para cezasına hem de idari işlem kararına yönelik olduğu, 5326 sayılı yasanın 27/8. maddesinde "İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak İdarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; İdarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte İdarî yargı merciinde görüleceğinin" açıkça hüküm altına alınması karşısında talep hakkında karar verme yetkisinin idari yargı makamlarında bulunduğu anlaşıldığından Hakimliğimizin görevine girmediğinden talebin reddine dair aşağıdaki gibi hüküm kurulmuştur.

Ankara 27. İdare Mahkemesinin 12.03.2025 tarihli 2025/112 Esas 2025/373 Karar sayılı görevsizlik kararı ile Hakimliğimizin iş bu karşı görevsizlik niteliğindeki kararı üzerine dosyanın görevli yargı kolunun belirlenmesi için T.C. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar verilmiştir.

KARAR : Ayrıntılı Gerekçesi Yukarıda Açıklandığı Üzere;

1-Başvurunun REDDİNE,

2-Karşı görevsizlik niteliğindeki kararımız kapsamında iş bu kararımız kesinleştiğinde Görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın T.C. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNE GÖNDERİLMESİNE,

3. Uyuşmazlık Mahkemesince İdari yargının görevli olduğuna dair karar verilmesi halinde 2577 sayılı kanunun 9. maddesi gereğince itiraz edenin 30 gün içerisinde GÖREVLİ VE YETKİLİ İDARİ YARGI YERİNE BAŞVURU YAPMAKTA MUHTARİYETİNE,..."

6. Ankara Batı 1. Sulh Ceza Hakimliğince görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli yargı dava dosyası, ekinde idari yargı UYAP çıktıları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Encümenin görev ve yetkileri"* başlıklı 34. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi şöyledir:

"Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

.....

e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

....."

8. 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 (1924) tarih ve 486 Numaralı Kanun'un Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 23/1/2008-5728/66 md.)

Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır."

9. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idarî yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdarî yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdarî yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Tanım"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1)Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır."

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Genel Kanun Niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Kanunilik İlkesi"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"(1)Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir.

(2)Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir."

13. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

14. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aym kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

15. 5326 sayılı Kanun'un *"Çeşitli Kabahatler"* üst başlığı altında düzenlenen *"Emre aykırı davranış"* başlıklı 32. maddesi şöyledir:

"(1) Yetkili makamlar tarafından adlî işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.

(2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir.

(3) 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526ncı maddesine diğer kanunlarda yapılan

yollamalar, bu maddeye yapılmış sayılır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

1. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada, idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

17. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, "*Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.*

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca (...) ileri sürülebilir." hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak, hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

18. Kanun'un 19. maddesindeki "*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008-5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir..."* hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

19. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

20. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ayrıca görevli merciin belirtilmesi için dava dosyasının re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verilmiştir.

21. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uyulmamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, adli yargı yerince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek usul ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

2. Esasın İncelenmesi

22. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

23. Dava, 1608 sayılı Kanun uyarınca Belediye Encümenince verilen idari para cezasının ve bu kapsamda tabelanın kaldırılmasına ilişkin idari yaptırımın kaldırılması istemiyle açılmıştır.

24. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

25. Dava dosyasının incelenmesinden, davacının adresinde bulunan işyerinde 10/12/2024 tarihinde yapılan kontrolde, Ankara Büyükşehir Belediyesi Encümeni'nin 26/12/2024 tarih ve 2746 sayılı kararı ile "*...hakkında 1 (bir) adet Durum Tespit İdari Yaptırım Tutanağı tanzim edilen adresinde faaliyet yürüten Has Börekçi Gıda San. ve Tic. A.Ş.'ye (4581221672) 1608 sayılı Kanunun 1'inci maddesi gereğince 5326 sayılı Kabahatler Kanununun Emre aykırı davranış başlıklı 32'nci maddesine istinaden 2.052,00 TL (İkibinelliikiTürkLirası) idari para cezası uygulanmasına, cezanın 5326 sayılı Kanunun İdari para cezası başlıklı 17'nci maddesinin 3, 4 ve 6'ncı fıkralarına istinaden Ankara Büyükşehir Belediyesi Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı hesaplarına yatırılması için muhatabına 1 (bir) ay süre verilmesine, tebliğ tarihinden itibaren 1 (bir) ay içerisinde muhatabın ödeme yapması halinde ceza miktarının 3/4 oranına denk gelen tutarı olan 1.539,00 TL (BinbeşyüzotuzdokuzTürkLirası) olarak tahsil edilmesine, verilen süre sonunda para cezasının ödenmemesi durumunda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsilatın yapılmasına, ayrıca olumsuzluğu gidermesi için muhatabına süre verilmesine, verilen süre sonunda olumsuzluğu gidermediği takdirde tabelanın Belediyemizce kaldırılarak masrafların %20 zammı ile muhatabından tahsil edilmesine..."* kararı verildiği, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı Hukuk Müşavirliğinin 08/05/2025 tarihli Ankara 11. Sulh Ceza Hakimliğine hitaben yazdığı dilekçeye göre kararın işyeri yetkilisine 09/01/2025 tarihinde tebliğ edilerek olumsuzlukların giderilmesi için 15 gün süre verildiği ve 10821636 kentli numarası ile idari para

cezası tahakkuk işlemi yapıldığı, verilen süre sonu olan 24/01/2025 tarihinde görevli ekipçe yapılan kontrolde, adı geçen işletmenin Encümen Kararında belirtilen olumsuzluğu gidermediğinin görülmesi üzerine söz konusu olumsuzluğun (totem) kaldırılması konusunda ilgili birimlerle 31/01/2025 tarih ve E-1593513 yazı ile gerekli yazışmaların yapıldığı ve söz konusu tabelanın kaldırıldığı anlaşılmıştır.

26. Yukarıda anlatılan nedenler ile tabelanın belli bir süre için değil süresiz olarak kaldırıldığı hususu dikkate alındığında bu kararın idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu idari bir işlem olduğu ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesi kapsamında bulunmadığı açıktır.

27. İncelenen uyuşmazlıkta, tabelanın kaldırılmasına ilişkin kararın idarenin tek taraflı bir şekilde kamu gücüne dayanarak, üstün hak ve yetkileri çerçevesinde yaptığı bir idari işlem olduğu, bu durumda 5326 sayılı Kanun kapsamında bulunmadığı anlaşıldığından, tabelanın kaldırılması işlemine karşı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

28. İncelenen uyuşmazlıkta, 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi ve 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesi uyarınca verilen idari para cezası, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olup, 1608 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkeme gösterilmemiştir. Ancak; idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak tabelanın süresiz kaldırılmasına ilişkin idari yaptırımın da iptali talep edildiğinden, idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği kuşkusuzdur.

29. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fıkra hükmü bir arada değerlendirildiğinde, 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca Belediye Encümenince verilen idari para cezasının ve bu kapsamda tabelanın kaldırılmasına ilişkin idari yaptırımın kaldırılması istemiyle açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

30. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara Batı 1. Sulh Ceza Hakimliğinin başvurusunun kabulü ile Ankara 27. İdare Mahkemesinin 12/03/2025 tarih ve E.2025/112, K.2025/373 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara Batı 1. Sulh Ceza Hakimliğinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 27. İdare Mahkemesinin 12/03/2023 tarih ve E.2025/112, K.2025/373 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

12/01/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/694
KARAR NO : 2026/4
KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: Suriye uyruklu olan davacının, geçici koruma kimlik belgesindeki ad, soyad, anne ve baba adının, Türk vatandaşı ile evliliği sırasında aile cüzdanına yanlış yazıldığından bahisle, bu kayıtların düzeltilmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : F. A.
Davalı : İçişleri Bakanlığı-Küçükçekmece İlçe Nüfus Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşı olduğunu, Türkiye Cumhuriyeti'ne sığındıktan sonra Türk vatandaşı M. G. isimli şahısla evlendiğini, evlilik sırasında kimlik bilgilerinin aile cüzdan kayıtlarına yanlış yazıldığı için kimlik bilgileri ile uyuşmadığını, geçici koruma kimlik belgesinde ad ve soyadının *"F. A."* olmasına rağmen *"F. E."*, anne adının *"A."* ve baba adının *"O."* olmasına rağmen *"E."* ve *"Ö. "* olarak kaydedildiğini, Türk vatandaşlığına geçmek için başvuruda bulunduğunu, ancak bu kayıtların geçici koruma kimlik belgesindeki kayıtlar ile uyuşmadığı için sorun yaşadığını

ileri sürerek, aile cüzdanında yer alan bilgilerin doğum belgesi ve geçici koruma kimlik belgesine uygun olarak düzeltilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Küçükçekmece 10. Asliye Hukuk Mahkemesi 24/04/2025 tarih ve E.2025/140, K.2025/189 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın idari işlemin düzeltilmesi talebine ilişkin olduğu, bu konuda idarece düzeltme yapılabileceği, düzeltmenin yapılmaması halinde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, yargı yolunun caiz olmadığından davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosyanın incelenmesinde; dava tarihi itibariyle yürürlükte bulunan 4721 sayılı TMK'nın 27. maddesi ile 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 36/1.a maddelerine göre kişi haklı nedenlerle ön adının değiştirilmesini isteyebileceği gibi kayıtlarda adın yanlış yazılması halinde kayıt tashihi yolu ile mahkemeden talepte bulunabileceği belirtildiğinden davaya konu talebin mahkememizce yapılabilecek değişiklerden olmayıp idarece yapıldığından ve bu haliyle talebin idari işleme ilişkin olması, bu konuda idarece düzeltme yapılabileceği, düzeltmenin yapılamaması halinde ise İdare Mahkemelerinin görevli olduğu anlaşılmış olmakla yargı yolu caiz olmadığından davanın reddine karar vermek gerekmiş..."

3. Davacı, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. İstanbul 16. İdare Mahkemesi 05/08/2025 tarih ve E.2025/3090, K.2025/4252 sayılı kararı ile, dava konusu işlemin tarih ve sayısı ile tebliğ tarihi belirtilerek dilekçede iptal istemine yer verilmesi ile işlemin bir örneğinin dava dilekçesine eklenmesi gerekirken, bu duruma uygun olmayan dilekçesin 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesi gereğince reddine kesin olarak karar vermiştir.

5. Davacı yenileme dilekçesi ile bu kez, Türk vatandaşlığına geçmek için başvuruda bulunduğunu, ancak aile cüzdanındaki kayıtlar ile geçici koruma kimlik belgesindeki kayıtların uyuşmadığını, bu hatayı düzeltmek için Avcılar İlçe Nüfus Müdürlüğüne müracaat ettiğini, ancak talebin reddedildiğini belirterek, aile cüzdanında yer alan bilgilerin doğum belgesi ve geçici koruma kimlik belgesine uygun olarak düzeltilmesini talep etmiştir.

6. **İstanbul 14. İdare Mahkemesi 31/10/2025 tarih ve E.2025/1758 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 39. maddesinde; "Mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun "Kayıt düzeltilmesi" başlıklı 35. maddesinin 1. fıkrasında; "Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğüncedayanak belgesine uygun olarak düzeltilir." hükmü, "Nüfus davaları" başlıklı 36. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde; "Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır." hükmü yer almaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Suriye uyruklu olan davacı tarafından, evlilik cüzdanında Fatma olan isminin Fatıma olarak, Esat olan soyadının Asaad olarak, Ö. olan baba adının O. olarak, E. olan anne adının ise Amma olarak düzeltilmesine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlığın, davacının kendisinin ve anne babasının, evlilik cüzdanında yer alan kayıtlarının düzeltilmesi isteminden kaynaklandığı, dolayısıyla bakılan davanın niteliği itibariyle evlilik cüzdanında bulunan bir kaydın başından itibaren hatalı olduğu iddiasına dayalı "kayıt düzeltme" davası niteliğinde olduğu anlaşıldığından, bakılan davanın görüm ve çözümünde, yukarıda metnine yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Şu halde; her ne kadar tarafları, konusu ve sebebi aynı olan uyuşmazlıkta Küçükçekmece 10. Asliye Hukuk Mahkemesince 24.04.2025 tarih ve E:2025/140, K:2025/189 sayılı görev ret kararı verildikten (kararın istinaf edilmeksizin kesinleştiği) sonra mahkememiz nezdinde yeni bir dava ikame edildiği görülmekteyse de, yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında, işbu uyuşmazlığın Asliye Hukuk Mahkemelerinde görülmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

Nitekim benzer uyuşmazlıklarda Uyuşmazlık Mahkemesince verilen 22.09.2025 tarih ve E:2025/391, K:2025/544 ve 03.03.2025 tarih ve E:2025/21, K:2025/202 sayılı kararları da bu yöndedir..."

7. İstanbul 14. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(1) (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idarî sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

9. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun IV *"Düzeltme"* üst başlığı altında *"1.Genel olarak"* alt başlıklı 39. maddesi şöyledir:

"Mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamaz."

10. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanun, Türk vatandaşları, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoyları ile Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerinin düzenlenmesine, yürütülmesine ve geliştirilmesine ilişkin esas ve usûl hükümlerini kapsar."

11. 5490 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" (1) Bu Kanunda geçen;

...

d) Aile: Aynı soydan olup, bir aile sıra numarası altında kayıtlı olan kişiler ile onların eş ve çocuklarını,

e) Aile kütüğü: Nüfus olaylarına ilişkin kayıtların kâğıt veya elektronik ortamda tutulduğu kütüğü,

f) Aile sıra numarası: Ailelerin aile kütüğüne yazılış sırasına göre verilen numarayı,

g) Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,

ğ) Dayanak belgesi: Aile kütüğüne işlenen nüfus olaylarının dayanağı olan form, tutanak, mahkeme kararı, noter senedi, doğum veya ölüm raporu gibi resmî belgeler ile bunların yedeklerini,

h) (Değişik: 14/1/2016-6661/8 md.) Değerli kâğıtlar: Kimlik kartını, uluslararası aile cüzdanını ve mavi kartı,

...

j) İl müdürlüğü: İl nüfus ve vatandaşlık müdürlüğünü,

...

s) Nüfus hizmetleri: Nüfus olaylarına ve kişinin nüfusa ve yerleşim yeri adresine ilişkin bilgilerinin toplanmasına, nüfus kütüklerine geçirilmesine, korunmasına ve gerektiğinde tasnif edilerek değerlendirilmesine dair iş ve işlemleri,

ş) Nüfus kaydı: Aile kütüğüne işlenmiş kişisel bilgileri,

t) Nüfus kayıt örneği: Aile kütüğüne işlenmiş kişisel bilgilerin özetlerini gösterir belgeyi,

u) Nüfus kütüğü: Aile kütüğü, özel kütük ve yedeklerinden oluşan kayıtların tümünü,

...

bb) Uluslararası aile cüzdanı: Bir aileyi oluşturan eş ve çocukların kimlik bilgilerini kapsayan ve uyruğunu kanıtlayan çok dilli resmî belgeyi,

...

ifade eder.

12. 5490 sayılı Kanun'un *"Aile kütüklerinde bulunması gereken kişisel bilgiler"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"(1) Her mahalle veya köy için ayrı aile kütüğü tutulur. Aile kütüklerinde aşağıdaki bilgiler bulunur:

a) Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası.

b) Kayıtlı bulunduğu il, ilçe, köy veya mahalle adı ile cilt, aile ve birey sıra numarası.

c) Kişinin adı ve soyadı, cinsiyeti, baba ve ana adı ile soyadları, evli kadınların önceki soyadları.

ç) Doğum yeri ile gün, ay ve yıl olarak doğum tarihi ve kütüğe kayıt tarihi.

d) Evlenme, boşanma, soybağının kurulması veya reddi, ölüm, vatandaşlığın kazanılması veya kaybedilmesi gibi kişisel durumda meydana gelen değişiklik veya yetkili makamlarca yapılan düzeltmeler.

e) Dini.

f) Medenî hali.

g) Yerleşim yeri adresi.

ğ) Fotoğraf.

h) (Ek: 14/1/2016-6661/9 md.) Biyometrik verisi.

ı) (Ek: 19/10/2017-7039/3 md.)Velayete ve vesayete ilişkin bilgileri.

(Değişik son cümle: 19/10/2017-7039/3 md.) (a), (g), (ğ), (h) ve (ı) bentlerinde belirtilen kayıtlar sadece elektronik ortamda tutulur.

(2) Türkiye'de aile kütüğü bulunmayan ve yabancı ülkelerde oturan vatandaşlar Bakanlığın göstereceği bir nüfus müdürlüğünde açılacak aile kütüğüne kaydedilir.

13. 5490 sayılı Kanun'un *"Kayıt düzeltilmesi"* başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"(1) Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir.

(2) Aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin talepler, kişinin yazılı beyanına uygun olarak tescil edilir,

değiştirilir, boş bırakılır veya silinir."

14. 5490 sayılı Kanun'un *"Nüfus davaları"* başlıklı 36. maddesi şöyledir.

"(1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usüllere uyulur:

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (..) nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

b) (Değişik: 19/10/2017-7039/9 md.) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.

c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

(2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır."

15. 5490 sayılı Kanun'un *"Kimlik Kartı, Uluslararası Aile Cüzdanı ve Mavi Kart"* başlıklı beşinci kısmının *"Düzenlenmesi ve dağıtılması"* başlıklı 41. maddesinin (9) fıkrası şöyledir.

"(Değişik: 14/1/2016-6661/12 md.)

(9) Evlenme işlemi tamamlandıktan sonra, çiftlere uluslararası aile cüzdanı verilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, Suriye uyruklu olan davacının, Türk vatandaşı ile evliliği sırasında Suriye Arap Cumhuriyeti kimliğinde yazan isim, soy isim, anne ve baba isminin, aile cüzdanında yanlış yazıldığından bahisle, yapılan bu yanlışlığın doğum belgesi ve geçici koruma kimlik belgesindeki bilgilere göre düzeltilmesi iste. ilişkindir.

19. Dava dosyalarının incelenmesinden, davacının Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşı olduğu, Türkiye Cumhuriyeti'ne sığındıktan sonra, Türk vatandaşı M. G. isimli şahısla evlendiği, geçici koruma kimlik belgesinde ve Suriye Arap Cumhuriyeti kimliğinde ismi *"Fatıma"*, soy ismi ise *"Asaad"* olduğu halde, evlilik sırasında isminin *"Fatma"*, soy isminin ise *"Esad"* olarak yazıldığı yine *"A. "* olan anne isminin *"E. "*, *"O. "* olan baba isminin ise *"Ö. "* olarak aile cüzdan kayıtlarına tescil edildiği, Türk vatandaşlığına geçmek için başvuruda bulunduğu, ancak aile cüzdanındaki kayıtlar ile geçici koruma kimlik belgesindeki kayıtların uyuşmadığı, bu hatayı düzeltmek için Avcılar İlçe Nüfus Müdürlüğüne müracaat ettiği ancak talebin reddedildiği ileri sürülerek, aile cüzdanında yer alan bilgilerin doğum belgesi ve geçici koruma kimlik belgesine uygun olarak düzeltilmesi talebiyle eldeki davaların açıldığı anlaşılmıştır.

20. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; 4721 sayılı Kanun'un 39. maddesinde, mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamayacağının hükme bağlandığı yine 5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği, 36. maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının asliye hukuk mahkemesinde açılacağı hükmüne yer verildiği; nüfus davalarına yönelik olarak yerleşik içtihatlarda nüfus kütüğünde bulunan bir kaydın baştan itibaren hatalı olduğu iddiasına dayalı davaların *"kayıt düzeltme"* davası olarak kabulü ile söz konusu hataların hükmen adli yargı yerince düzeltilmesi gerektiğinin belirtildiği, bakılan uyuşmazlığın da, Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda açıklanan kaydın düzeltilmesi kapsamında değerlendirilebileceği açıktır.

21. Bu durumda davacının işbu davadaki isteminin nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme niteliğinde olduğu ve yukarıda yer verilen 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca davaya konu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; İstanbul 14. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Küçükçekmece 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/04/2025 tarih ve E.2025/140, K.2025/189 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 14. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Küçükçekmece 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/04/2025 tarih ve E.2025/140, K.2025/189 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

12/01/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/695
KARAR NO : 2026/5
KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: Davacının şikayeti üzerine adli kolluk kuvvetlerince ifadesi alındığı sırada, hatalı tutanak tutulduğu, şikayete konu ettiği hususlarda işlem yapılmadığı, aleyhine işlem yapıldığı ve kötü muamelede bulunulması nedeniyle kişilik haklarının zarara uğradığı ileri sürülerek, uğranılan manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, hizmet kusuru esasına göre İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : İ. Ö.
Davalı : İçişleri Bakanlığı
Vekili : Av. İ. Ç.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, 08/04/2023 tarihinde eski sevgilisi H. Ş.'nin, kapısına gelerek saldırdığını, hakaret ve tehdit ettiğini, bunun üzerine polisi aradığını ve karakola gittiklerini, karakolda kendisine verilen ifade tutanağında komşu kavgası olduğu ve A.Ş., A.Ş yazdığını, bu tutanağa itiraz ederek asıl şikayetçinin kendisi olduğunu H.'nin de şikayete dahil edilmesi gerektiği ve kendisinden şikayetçi olduğu yönünde itirazda bulunduğunu, bu hususta ısrarcı olunca, polislerin *"sen A.Ş.'i taciz ediyormuşsun, ölümle tehdit ediyormuşsun"* dediklerini, kendisini sandalyeye kelepçelediklerini, hakkında uzaklaştırma kararı verildiğini ve cinsel taciz soruşturması açıldığını, polis memurları tarafından utanç verici, iftira ve onuruna hakaret edilmesi nedeniyle ruhsal çöküntü yaşadığını belirterek, 500.000 TL manevi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Mersin 9. Asliye Hukuk Mahkemesi 09/04/2025 tarih ve E.2025/15, K.2025/96 sayılı kararı** ile, davanın kamu hizmetinin görülmesi sırasında ve hizmet kusurundan doğan zararların giderimine ilişkin olduğu gerekçesiyle, 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b ve 119/2 maddeleri uyarınca, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Anayasanın 129/5. maddesi uyarınca; "Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir."

Devlet Memurları Kanunu'nun 13/1. maddesi uyarınca "Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar. Ancak, Devlet dairelerine tevdi veya bu dairelerce tahsil veya muhafaza edilen para ve para hükmündeki değerli kağıtların ilgili personel tarafından zimmete geçirilmesi halinde, zimmete geçirilen miktar, cezai takibat sonucu beklenmeden Hazine tarafından hak sahibine ödenir. Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır."

Polis Vazife ve Selahiyet Kanunun 13. maddesi 1. fıkrası C ,E ve H bentleri, "Polis,

C) Halkın rahatını bozacak veya rezalet çıkaracak derecede sarhoş olanları veya sarhoşluk halinde başkalarına saldıranları, yapılan uyarılara rağmen bu hareketlerine devam edenler ile başkalarına saldırmaya yeltenenleri ve kavga edenleri,

E) Polisin kanunlara uygun olarak aldığı tedbirlere karşı gelenleri, direnenleri ve görev yapmasını engelleyenleri,

H) (Ek bent: 27/03/2015-6638 S.K./2.md.) Başkalarının can güvenliğini tehlikeye düşürenleri, eylemin veya durumun niteliğine göre; koruma altına alır, uzaklaştırır ya da yakalar ve gerekli kanuni işlemleri yapar." hükmünü içermektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu 2/1-b maddesinde "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları," idari davalar arasında sayılmıştır.

Taraflar arasındaki uyuşmazlık; Karakolda görevli polis memurlarının davacının şikayetini almadıkları, davacıya karşı cinsel taciz, hakaret ve tehdit suçlarından dolayı işlem yapıldığı, davacının davalıdan manevi tazminat isteme hakkının olup olmadığı, bu tür davalarda husumetin görevli memurlara mı yoksa bağlı olduğu kurum olarak İçişleri Bakanlığına mı yöneltileceği, yargı yolunun caiz olup olmadığı, davalılara karşı dava açılabilecek ve husumet doğru yöneltilmiş ise davacının isteyebileceği manevi tazminat miktarları konularındadır.

Kamu kurumları kamu hizmeti yaparlar. Ancak kamu kurumları tüzel kişilik olduklarından ve bu kişilik maddi değil soyut bir kişilik olduğundan, kamu hizmetini bizzat yerine getiremezler. Kamu hizmeti, gerçek kişi konumunda olan kamu görevlileri ve bunların kullandıkları araç ve gereçlerle yerine getirilir. Bunun sonucu olarak, kamu görevlilerinin veya bunların kullandıkları araç ve gereçlerin kusur, ihmal ve hatalarından dolayı kamu hizmetinin yerine getirildiği sırada kişilerin zarar görmesi halinde meydana gelecek kusur kamu kurumunun hizmet kusurunu oluşturur. Burada, kamu görevlisinin hizmetten ayrılabilen kişisel kusurundan bahsetmek kesinlikle mümkün değildir. Kamu görevlisinin buradaki kusuru hizmet kusurunu oluşturur.

Anayasa'nın 129/5 maddesinde; memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken (görevlerini yaparken) işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları rücu edilmek kaydıyla kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak Ancak idare aleyhine dava açılabilir.

657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın (kişilerin uğradıkları zararlar başlıklı) 13. maddesinde; kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil ilgili kurum aleyhine dava açabileceği düzenlenmiştir.

Kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken veya görevlerini yaparken kişilere zarar vermesi ilgili kamu kurumunun hizmet kusurunu oluşturur. Bu durumda sorumlu, kamu görevlisinin emrinde çalışmakta olduğu kamu kurumu olup dava o kurum aleyhine açılmalıdır. (T.C. Anayasası 40/III, 129/V, 657 Sy.K.13, HGK 2011/4-592 E., 2012/25 K.) Bu konuda yasal düzenlemeler emredici hükümler içermektedir. Diğer yandan Sorumluluk Hukukunun temel ilkeleri açısından bakıldığında da bu şekilde düzenlemenin mevzuatta yer almış olması zarar görenin zararının karşılanması yönünde önemli bir teminattır (Aynı yönde; İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi'nin 2022/768 E. - 1003 K., 2023/1503 E. - 2023/1581 K. sayılı kararları).

Görevin gereği gibi yerine getirilmemesi hizmet kusuru niteliğindedir. İdarenin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı; İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1-b maddesi gereğince İdare'ye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden (re'sen) dikkate alınır.

Somut olayın incelemesinde; davacının şikayetçi olmak için polis merkezine gittiği, ancak şikayetinin alınmadığı, davacı aleyhine cinsel taciz, hakaret ve tehdit suçlarından davacı hakkında tutanak tutulduğu, davacının manevi tazminat isteminde bulunduğu, işbu davanın, kamu hizmetinin görülmesi sırasında ve hizmet kusurundan doğan zararların giderimine ilişkin ilgili idare aleyhine idari yargıda açılması gereken davalardan olduğu anlaşılmakla davanın reddine ilişkin aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir..."

3. Davacı bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Mersin 2. İdare Mahkemesi 12/11/2025 tarih ve E.2025/1326 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Anayasa'nın başlangıç kısmında öngörülen "Kuvvetler ayrımı" ilkesi ve yargı ile ilgili 9. ve 138. maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen "idari işlemler" kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu "yargısal işlemler" nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur. Yukarıda işaret edildiği üzere, Cumhuriyet Savcılarıyla onlar adına işlem yapan kolluk personelinin yargılamadaki fonksiyonu geniş çerçevede bir kamu hizmeti olarak değerlendirilse de, somut olarak, ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiği açıktır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının eski sevgilisi olan H. Durmaz'ın kapısına saldırdığı, hakaret ve tehdit ettiği hususlarında şikayetçi olmak için polis karakoluna gittiği, adı geçen kişiden şikayetçi olduğunu belirtmesine rağmen polislerin söz konusu kişiyi olaya dahil etmemek için her şeyi yaptıkları, şikayetinde ısrar edince "sen A. Ş.ı taciz ediyormuşsun, ölümle tehdit ediyormuşsun" dedikleri, ısrarlarını sürdürünce kendisini sandalyeye kelepçeledikleri, hakkında H. ve kızından uzaklaştırma kararı verildiği, cinsel taciz soruşturması açıldığı ileri sürerek polis karakolundaki iş ve işlemlerden dolayı zarara uğradığından bahisle Adli Yargıda 500,000,00 TL manevi tazminat istemli dava açtığı, Mersin 9. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 09/04/2025 tarih ve E:2025/15, K:2025/96 sayılı kararı ile davanın çözümünün idari yargının görevine girdiğinden yargı yolunun

caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddedilmesi ve kararın kesinleşmesi üzerine yasal süresi içinde 500,000,00 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi istemiyle Mahkememizde bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Somut olayda, Cumhuriyet savcısı adına işlem yapan polis kolluk personelinin adli kolluk faaliyeti sırasındaki hatalı tutanak tutulmasından, şikayete konu ettiği hususlarda işlem yapılmamasından, kendisi aleyhine işlem yapılmasından ve kötü muamelede bulunulduğundan bahisle tazminat talep edildiği hususu gözetildiğinde, suç şikayeti üzerine yürütülen kolluk faaliyetleriyle ilgili açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararların tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 03.06.2024 tarih ve E:2024/105, K:2024/255 sayılı kararı ile 28.02.2022 tarih ve E:2022/21, K:2022/97 sayılı kararları da bu yöndedir..."

5. Mersin 2. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. T.C. Anayasası'nın *"Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması"* başlıklı 40. maddesi şöyledir:

"Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/16 md.) Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.

Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

7. Anayasa'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

8. Anayasa'nın *"Görev ve sorumlulukları, disiplin soruşturulmasında güvence"* başlıklı 129. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

"Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir."

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir :

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

10. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"Kişilerin uğradıkları zararlar"* başlıklı 13. maddesinin değişik birinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 12/5/1982 - 2670/6 md.)

(Değişik birinci fıkra: 6/6/1990 - 3657/1 md.) Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar. Ancak, Devlet dairelerine tevdi veya bu dairelerce tahsil veya muhafaza edilen para ve para hükmündeki değerli kağıtların ilgili personel tarafından zimmete geçirilmesi halinde, zimmete geçirilen miktar, cezai takibat sonucu beklenmeden Hazine tarafından hak sahibine ödenir. Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır."

11. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun *"Tanımlar"* başlıklı 2. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

...

e) Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi,

...

g) İfade alma: Şüphelinin kolluk görevlileri veya Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini,

...

İfade eder."

12. 5271 sayılı Kanun'un *"Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat"* üst başlığı altında yer alan ve *"Tazminat İstemi"* başlıklı 141. maddesi şöyledir:

"(1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar

verilen,

b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,

c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,

d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan,

g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,

h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,

i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,

j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,

k) (Ek: 11/4/2013-6459/17 md.) Yakalama, adlî kontrol veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

l) (Ek:2/3/2024-7499/12 md.) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adlî kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(2) Birinci fıkranın (e), (f) ve (l) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder."

13. 5271 sayılı Kanun'un *"Tazminat isteminin koşulları"* başlıklı 142. maddesinin 1. ve 2. fıkraları şöyledir:

"(1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır. (Ek cümleler:2/3/2024-7499/13 md.) Ancak, 141 inci maddenin birinci fıkrasının (e), (f) ve (l) bentleri kapsamındaki istemler bakımından 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu fıkra uyarınca 6384 sayılı Kanun kapsamında olmasına rağmen ağır ceza mahkemesine yapılan istemler, Komisyona gönderilir. Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise ağır ceza mahkemesi görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle Komisyona gönderir. Bu hâllerde ağır ceza mahkemesine yapılan istem tarihi esas alınır."

14. 5271 sayılı Kanun'un *"Adlî kolluk ve görevi"* başlıklı 164. maddesi şöyledir:

"(1) Adlî kolluk; 4.6.1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 8, 9 ve 12 nci maddeleri, 10.3.1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 7 nci maddesi, 2.7.1993 tarihli ve 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesi ve 9.7.1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 4 üncü maddesinde belirtilen soruşturma işlemlerini yapan güvenlik görevlilerini ifade eder.

(2) Soruşturma işlemleri, Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları doğrultusunda öncelikle adlî kolluğa yaptırılır. Adlî kolluk görevlileri, Cumhuriyet savcısının adlî görevlere ilişkin emirlerini yerine getirir.

(3) Adlî kolluk, adlî görevlerin haricindeki hizmetlerde, üstlerinin emrindedir."

15. 01/06/2005 günlü ve 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmeliğin amacı, bütün adlî kolluk görevlileri ile gerektiğinde veya Cumhuriyet savcısının talebi üzerine adlî kolluk görevini ifa eden diğer kolluk görevlilerinin, Cumhuriyet savcılarının bilgi ve emirleri doğrultusunda yürütecekleri adlî soruşturma sırasında kolluk tarafından gerçekleştirilen yakalama, gözaltına alma, muhafaza altına alma ve ifade alma işlemlerinin yürütülmesinde uyulacak usul ve esasları düzenlemektir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacının şikayeti üzerine adli kolluk kuvvetlerince ifadesi alındığı sırada, hatalı tutanak tutulduğu, şikayete konu ettiği hususlarda işlem yapılmadığı, aleyhine işlem yapıldığı ve kötü muamelede bulunulması nedeniyle kişilik haklarının zarara uğradığı ileri sürülerek, uğranılan manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

19. Dosyanın incelenmesinden, davacının 08/04/2023 tarihinde eski sevgilisi olan H.Ş.'nin, kapısına gelerek saldırdığı, hakaret ve tehdit ettiği bunun üzerine polisi aradığı ve karakola gittikleri, karakolda kendisine verilen ifade tutanağında komşu kavgası olduğunun belirtilerek sadece A.Ş. ve A.Ş.'nin isminin yazması üzerine bu tutanağa itiraz ettiği, asıl şikayetçinin kendisi olduğunu belirterek H.'nin de şikayete dahil edilmesini talep ettiği ve kendisinden şikayetçi olduğunu belirttiği, bu hususta ısrarcı olunca, polislerin *"sen A.Ş.'i taciz ediyormuşsun, ölümle tehdit ediyormuşsun"* dedikleri, kendisini sandalyeye kelepçeledikleri, hakkında cinsel taciz soruşturması açıldığı, mağdurken şüpheli pozisyona düştüğü, polis memurları tarafından utanç verici, iftira ve onuruna hakaret edilmesi nedeniyle ruhsal çöküntü yaşadığı ileri sürülerek, 500.000 TL manevi tazminatın davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle davaların açıldığı; davalı idarenin ise cevap dilekçesiyle, 08/04/2023 günü H.Ş isimli şahsın ihbarı doğrultusunda, davacı hakkında Toroslar İlçe Emniyet Müdürlüğü Güneykent Şehit Veysi Kakı Polis Merkezi Amirliği tarafından 2023/1184 suç numarası ile *"TCK 191-Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak"* suçundan işlem yapıldığı, aynı tarihte davacı hakkında Toroslar İlçe Emniyet Müdürlüğü Aile İçi ve Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Büro Amirliği tarafından 2023/557 suç numarası ile H.Ş. isimli şahsa yönelik *"Cinsel Taciz"* suçundan işlem yapıldığı, davacı iddialarının soyut ve mesnetsiz olduğu, polis memurlarının yasal mevzuat çerçevesinde görevlerini ifa ettiklerinden davanın reddi gerektiği yönünde savunmada bulunduğu anlaşılmaktadır.

20. Yukarıda belirtilen Anayasal düzenlemelere göre; *"kuvvetler ayrılığı"* ilkesi gereğince fonksiyonel bakımdan yargı organı yasama ve yürütmeden ayrı tutulmuş olup, bağımsız bir organ olan yargının yargılama süreci ile ilgili işlemlerinin Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen *"idari işlemler"* kapsamına girmediği ve bu nedenle yargısal işlemler dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamayacağı açıktır. Bu durum, Ülkemiz yargı sisteminin dayandığı *"yargı ayrılığı"* ve *"adli ve idari yargı organlarının birbirlerine karşı bağımsızlığı"* ilkelerinin de doğal bir sonucudur.

21. Yargısal faaliyet, soyut hukuk kurallarının bağımsız ve tarafsız yargı organları tarafından, yargısal usullere uyularak, somut bir olaya veya ilişkiye uygulanması şeklinde tanımlanmaktadır. Yukarıda yer alan mevzuata göre de, yargı erki içerisinde görev alan hakimlerin, mahkemelerin, savcıların ve adli kolluk kuvvetlerinin her işlemi yargısal faaliyet değildir. Hâkim, savcı ve kolluk kuvvetleri, yargısal fonksiyonlarını yerine getirirken bir kısım idari işleri ve işlemleri de yapmak zorundadırlar. Bunlardan birisi de, adli kolluğun gözetimi ve denetimidir.

22. Buna göre: davacının şikayeti üzerine, adli kolluk kuvvetlerince ifadesi alındığı sırada, maruz kaldığı kötü muameleden dolayı uğradığını ileri sürdüğü zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, hizmet kusuru esaslarına göre mi çözümleneceği, yoksa 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesi kapsamında mı değerlendirileceğinin somut olayda açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

23. Yukarıda aktarılan 5271 sayılı Kanun'un ilgili hükümleriyle, yalnızca ceza soruşturması veya kovuşturması sırasında yargısal faaliyetten veya yargı kararına istinaden gerçekleştirilen adli kolluk işlem ve eylemlerinden kaynaklanan zararların tazminine yönelik davaların adli yargı yerince çözümlenmesi amaçlanmıştır. Dolayısıyla suç soruşturması nedeniyle yakalama, ifade alma ve gözaltı işlemleri sırasında, işkence ve kötü muameleye maruz kalındığından bahisle, adli kolluk hizmetiyle bağı kesilen, hizmet sunumundaki kusurlardan ve hizmet kusuru olarak nitelenen eylem ve işlemlerden doğduğu iddia edilen zararların tazminine ilişkin uyuşmazlıkların, idari faaliyet alanına ilişkin olması ve özel bir yasa hükmü bulunmaması nedeniyle idare hukuku ilke ve kuralları çerçevesinde idari yargı yerlerince çözümlenmesi gerekmektedir.

24. Olayda; davanın, cumhuriyet savcısı adına işlem yapan polis-kolluk personelinin adli kolluk faaliyeti sırasındaki, hatalı tutanak tutulmasından, şikayete konu ettiği hususlarda işlem yapılmamasından, kendisi aleyhine işlem yapılmasından ve kötü muamelede bulunulduğundan bahisle açıldığı anlaşılmıştır.

25. İdarenin, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğunu kurala bağlayan Anayasa'nın 125. maddesine göre, idare fonksiyonu kapsamında personelinin davranışları nedeniyle verilen zararları idarenin hizmet kusuru esasına göre tazmin etmesi gerekmektedir. İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk veya aksaklık ile personeli üzerindeki gözetim ve denetim görevinin gereği gibi yerine getirilmemesi sonucunda hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi idarenin hizmet kusuruna dayalı tazmin sorumluluğunun doğmasına yol açar. İdarenin bu hukuki sorumluluğundan kaynaklanan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde kural olarak idarî yargı mercileri görevlidir.

26. Bu itibarla, davacının suç soruşturması esnasında kötü muameleye maruz kaldığından bahisle uğradığını ileri sürdüğü manevi zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, hizmet kusuru esasına göre idarî yargı merciince çözümlenmesi gerekmektedir.

27. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Mersin 2. İdare Mahkemesinin 12/11/2025 tarih ve E.2025/1326 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Mersin 2. İdare Mahkemesinin 12/11/2025 tarih ve E.2025/1326 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

12/01/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/700
KARAR NO : 2026/36
KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: Davacının oğlunun hükümlü olarak bulunduğu ceza ve infaz kurumunda rahatsızlanarak vefat ettiğinden dolayı oluştuğu öne sürülen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. Y.
Vekili : Av. K. A.
Davalı : Adalet Bakanlığı
Vekili : Av. Ö. D. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin oğlu A. Y.'in hükümlü olarak Ordu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalmakta iken, sağlık bakımının ve tedavi imkanının sağlanmadığını, bakım ve özen yükümlülüğünün yerine getirilmediğini, kimsenin kendisiyle ilgilenmediğini, kötü ve elverişsiz koşullarda hastalanarak 07/04/2020 tarihinde hayatını kaybetmesinde idarenin hizmet kusuru bulunduğunu ifade ederek, uğranılan zarara karşılık, 5.000 TL maddi ve 300.000 TL manevi tazminatın, ölüm tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Ordu 2. İdare Mahkemesi 02/06/2022 tarih ve E.2020/133, K.2022/508 sayılı kararı ile davanın esasını inceleyerek kısmen kabulüne, kısmen reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuş, Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 13/03/2024 tarih ve E.2022/1379, K.2024/386 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun kabulüne, kararın kaldırılmasına, dosyanın görev yönünden incelenmek ve yeniden bir karar verilmek üzere Ordu İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

3. **Ordu İdare Mahkemesi 03/10/2024 tarih ve E.2024/469, K.2024/1371 sayılı kararı** ile, uyuşmazlıkta adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 02/01/2025 tarih ve E.2024/1638, K.2025/2 sayılı kararı ile, Mahkeme kararının hüküm kısmına karşı davacı tarafından yapılan istinaf başvurusunun düzeltilmek suretiyle reddine, davalı idare tarafından vekalet ücretine karşı yapılan istinaf başvurusunun kabulüne karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlığa konu olayda, davacının, oğlunun ceza infaz kurumunda kapasitesinin üzerinde hükümlü bulunan bir koğuşta kalmak zorunda bırakıldığı, bu kötü ve elverişsiz koşullar sonucu hastalığının daha kötü

boyuta ilerlemesine sebebiyet verildiği, kapalı, kalabalık, virüslü ve mikroplu ortamların zatürreye davetiye çıkardığı, Ceza İnfaz Kurumu idaresinin zamanında gerekli tedbirleri almayarak sağlık hizmetinden mahrum kalmasına neden olduğu, hastalandığında gerekli tedaviyi etkin ve hızlı olarak almasını sağlamadığı, zamanında üst basamak bir sağlık kuruluşuna sevk işlemlerini yapmadığı iddialarıyla iş bu davayı açtığı, bu iddialara konu işlem ve eylemlerin yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan işlem ve faaliyetlere ilişkin olduğu, bu konulardaki şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliği'nin görevinde olduğu dikkate alındığında, aynı şikayetten kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemli davalarda da adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. **Ordu 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 04/09/2025 tarih ve E.2025/36, K.2025/255 sayılı kararı** ile, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle HMK 114/1-b ve HMK 115/2 gereğince davanın usulden reddine, davanın çözüm yerinin Ordu İdare Mahkemesi olduğuna, daha önce aynı konuda Ordu İdare Mahkemesince görev yönünden ret kararı verilmiş olduğu dikkate alınarak iş bu kararın kesinleşmesinin ardından dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava; hizmet kusuru nedeniyle oluşan zararın tazmini amacıyla maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. T.C. Anayasası'nın 125/son fıkrasında "İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür." hükmüne yer verilmiş; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde de "idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" idari dava türleri arasında gösterilmiştir.

İdarenin kusura dayanan sorumluluğu, uygulamada "hizmet kusuru" kavramı ile anlatılmaktadır. Hizmet kusurunun üç durumda varlığı hem yargı içtihatları hem de öğreti tarafından kabul edilmiştir. Bu üç durum; hizmetin hiç işlememesi, hizmetin geç işlemesi ve hizmetin kötü işlemesidir.

Buna göre idare kural olarak yürüttüğü kamu hizmeti ile nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasının "b" bendi gereğince "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar" idari yargı yerinde tam yargı davası açabilecektir.

Dosya kapsamı, davacıların iddiası ve istemin ileri sürülüş tarzı dikkate alındığında, davacı tarafın maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açtığı tazminat davasının hizmet kusuruna ve özellikle de hizmetin hiç işlememesine dayandığı anlaşılmıştır. Cezaevinde infaz işlemi sırasında yapılan uygulamaların, yargılama faaliyeti kapsamında olmayıp idari bir eylem ve işlem niteliğinde olduğu, eldeki davada taleplerinde bu mahiyette olduğu, davacıların idari bir eylem ve işlemden kaynaklı zararına yönelik isteminin İYUK'nun 2/1-b maddesi gereğince tam yargı davasının konusunu oluşturduğu anlaşılmaktadır. (SAMSUN BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 5. HUKUK DAİRESİ 2024/1690 ESAS 2025/465 KARAR) Davacının oğlu A. Y. 'in Ordu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalmakta iken rahatsızlandığı ve 07/04/2020 tarihinde vefat ettiği, davalı kurum bünyesinde gerçekleşen ölüm olayından doğan zararların ödettirilmesi istekleri 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2. maddesi gereğince tam yargı davasının konusunu oluşturur ve bu davalara bakmaya idari yargı yeri görevlidir.

İdarenin işlemi yada eylemi nedeni ile doğan zararlardan dolayı; İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı, idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Yargı yolunun caiz olması kamu düzenine ilişkin olduğu gibi 6100 HMK'nun 114/1-b ve 115. maddeleri gereğince dava şartlarından olup davanın her aşamasında istek olmaksızın kendiliğinden gözetilmesi gerekir.

6100 sayılı HMK 'nın 114. maddesinde yargı yolunun caiz olması dava şartı olarak belirtilip 115. maddede dava şartı noksanlığının tespiti halinde davanın usulden reddine karar verileceğine ilişkin düzenleme nazara alınarak, davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı noksanlığından usulden reddine, daha önce aynı konuda Ordu İdare Mahkemesince 2024/469 esas dosyasında ile görev yönünden red kararı verilmiş olması nedeniyle karar kesinleştiğinde dosyanın uyuşmazlık mahkemesine gönderilmesine..."

6. Ordu 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. T.C. Anayasası'nın *"Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması"* başlıklı 40. maddesi şöyledir:

"Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/16 md.) Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.

Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

8. Anayasa'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

9. Anayasa'nın *"Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence"* başlıklı 129. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

"Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir."

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

11. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"Kişilerin uğradıkları zararlar"* başlıklı 13. maddesinin değişik birinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 12/5/1982 - 2670/6 md.)

(Değişik birinci fıkra: 6/6/1990 - 3657/1 md.) Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar. Ancak, Devlet dairelerine tevdi veya bu dairelerce tahsil veya muhafaza edilen para ve para hükmündeki değerli kağıtların ilgili personel tarafından zimmete geçirilmesi halinde, zimmete geçirilen miktar, cezai takibat sonucu beklenmeden Hazine tarafından hak sahibine ödenir. Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır."

12. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "*Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat*" üst başlığı altında yer alan ve "*Tazminat İstemi*" başlıklı 141. maddesi şöyledir:

"(1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,

b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,

c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,

d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan,

g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,

h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,

i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,

j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,

k) (Ek: 11/4/2013-6459/17 md.) Yakalama, adli kontrol veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

l) (Ek:2/3/2024-7499/12 md.) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(2) Birinci fıkranın (e), (f) ve (l) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder."

13. 5271 sayılı Kanun'un *"Tazminat isteminin koşulları"* başlıklı 142. maddesinin 1. ve 2. fıkraları şöyledir:

"(1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır. (Ek cümleler:2/3/2024-7499/13 md.) Ancak, 141 inci maddenin birinci fıkrasının (e), (f) ve (l) bentleri kapsamındaki istemler bakımından 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu fıkra uyarınca 6384 sayılı Kanun kapsamında olmasına rağmen ağır ceza mahkemesine yapılan istemler, Komisyona gönderilir. Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise ağır ceza mahkemesi görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle Komisyona gönderir. Bu hâllerde ağır ceza mahkemesine yapılan istem tarihi esas alınır.."

14. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.

(Değişik ikinci fıkra:14/4/2020-7242/1 md.) Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar.

(Mülga üçüncü fıkra: 2/7/2018 KHK/700/133 md.)"

15. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

...."

16. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Şikâyet başvurusu, 5 inci maddede yazılı sürenin geçmesinden sonra veya infaz hâkimliğinin görev ve yetki alanı dışında kalan bir karar, işlem veya faaliyete karşı ya da başvuru hakkı olmayan kimselerce yapılmışsa infaz hâkimi, başvuru dilekçesini esasa girmeden reddeder; şikâyet başvurusu başka bir yargı merciinin görevi içerisinde ise o mercie gönderir.

Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir; ancak, gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında re'sen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet savcısının da yazılı görüşünü alır. (Ek cümleler: 22/7/2010 - 6008/5 md.) Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.

İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir.

İnfaz hâkimi, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre inceleme ve işlemlerini yürütür ve kararını verir.

(Değişik beşinci fıkra:14/4/2020-7242/6 md.) İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır.

İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine (...) yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."

17. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin *"Adalet Bakanlığı"* üst başlıklı ve *"Görev"* başlıklı 38. maddesinin 1. fıkrasının ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Adalet Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kanunlarda kurulması öngörülen mahkemeleri açmak ve teşkilatlandırmak, ceza infaz kurumları, icra ve iflas daireleri gibi her derece ve türdeki adalet kurumlarını planlamak, kurmak ve idari görevleri yönünden gözetim ve denetimini yapmak ve geliştirmek,

...

g) İlgili mevzuat hükümleri uyarınca infaz işlerini düzenlemek,

..."

18. Anılan Kararnamenin *"Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü"* başlıklı 43. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi şöyledir:

"(1) Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

...

b) Hükümlü ve tutukluların giydirilmesi, beslenmesi, yatırılması, eğitilmesi, çalıştırılması ve muhtaç durumda bulunanların tedavi giderlerinin karşılanması işleri ile 30/6/1934 tarihli ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunda gösterilen her türlü işlemleri yapmak"

19. 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun'nun 2. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 23/6/1941-4068/1 md.)

A) Mahpusların ceza evlerine dağıtılması,

B) (Değişik: 6/8/1997-4301/11 md.) Hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu ve tutukevlerinde görevli personelin giydirilmesi, hükümlü ve tutukluların yatırılması, ısıtılması, temizliğinin sağlanması, okutulması, eğitilmesi, meslek veya zanaat sahibi yapılması ve çalıştırılması,

C) İş kazançlarından sanatlar ihtiyacına ve çalışanlara pay ve ailelerine nafaka ayrılması,

D) Mahpus ve mevkuflar hakkında kimler tarafından ne gibi inzibat muameleleri tatbik olunacağı,

E) Ceza evinin emniyeti bakımından mahkûmlara ait mektupların ve kendilerini ziyarete gelenlerle konuşmalarının ve hariçle muhaberelerinin ne surette tanzim ve kontrol edileceği,

F) Ceza ve tevkif evlerinin memur ve müstahdemlerinin vazife ve salahiyetleri ve haklarında kimler tarafından ne gibi inzibati muameleler yapılacağı hakkında Cumhurbaşkanı tarafından yönetmelik tanzim olunur.

(...)

(Ek: 6/8/1997-4301/11 md.) Hükümlü ve tutuklularla görev başında bulunan personel, 9.7.1956 tarih ve 6779 sayılı 14 Eylül 1330 tarihli Tayinat ve Yem Kanununa Ek Kanunun 1 inci maddesindeki hüküm çerçevesinde iaşe edilir.

(Ek: 6/8/1997-4301/11 md.) Hükümlü ve tutuklarla görevde bulunan personelin iaşesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir."

20. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *"İnfazda temel ilke"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin kurallar hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefi inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanır.

(2) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

21. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada; adli yargı yerince idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

22. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulındığının ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.*

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca (...) ileri sürülebilir." hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak, hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

23. Kanun'un 19. maddesindeki *"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.*

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008-5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir..." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

24. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı mercine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

25. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik nedeniyle davanın usulden reddi kararı verilip karar numarası alındıktan ve karar kesinleştikten sonra ayrıca görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine

başvurulmasına da karar verilmiştir.

26. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uyulmamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, adli yargı yerince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek usul ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

27. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

28. Dava, davacının oğlunun hükümlü olarak bulunduğu ceza infaz kurumunda kalmakta iken, sağlık bakımının ve tedavi imkanının sağlanmadığı, bakım ve özen yükümlülüğünün yerine getirilmediği ileri sürülerek, kötü ve elverişsiz koşullarda hastalanarak 07/04/2020 tarihinde hayatını kaybetmesinde idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle, şimdilik 5.000 TL maddi tazminat (ıslah ile 154,912,20 TL) ile 300.000 TL manevi tazminatın ölüm tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

29. Dosyanın incelenmesinden, davacının oğlu A. Y. hakkında, Türk Ceza Kanununun 188/3 maddesinde düzenlenen "*Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Ticareti Yapma ve Sağlama*" suç isnadına yönelik Samsun 1.Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde yargılamanın yürütüldüğü ve müteveffa A. Y.'in mahkumiyetine karar verilerek 12 Yıl 6 Ay hapis cezasına hükmedildiği, cezanın infazına 26/11/2015 günü başladığı, hak ederek salıverilme tarihinin 21/05/2028, koşullu salıverilme tarihinin ise 07/04/2025 günü olduğu, söz konusu cezanın infazı Ordu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda yerine getirilmekte iken (D Blok 2.Kısım - 3.Koridor - D/8 koğuşunda kalmakta iken) adı geçenin 07/04/2020 günü vefat ettiği, ölüm belgesinde ölümün "*Bulaşıcı Olmayan Hastalık*" sonucunda gerçekleştiğinin belirtildiği, davacı tarafından oğluna Ordu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda kalmakta iken sağlık bakımının ve tedavi imkanının sağlanmadığı, bakım ve özen yükümlülüğünün yerine getirilmediği, sağlık durumuyla kimsenin ilgilenmediği ileri sürülerek, kötü ve elverişsiz koşullarda hastalanarak 07/04/2020 tarihinde hayatını kaybetmesinde idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle şimdilik 5.000 TL maddi tazminat (ıslah ile 154,912,20 TL) ile 300.000 TL manevi tazminatın ölüm tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

30. Yukarıda belirtilen mevzuat uyarınca, 4675 sayılı Kanun ile infaz hakimliği; ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak ile görevli kılınmış olmasına rağmen, cumhuriyet savcılığı veya infaz hakimliği kararlarına uygun olduğu/uygun olmadığı ileri sürülen infaz işlemleri sebebiyle zarar gördüğünü iddia edenlerce açılacak tazminat davaları için hangi mahkemenin/yargı kolunun görevli olduğu hususu meri mevzuatta düzenlenmemiştir.

31. Bu kapsamda, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 142. maddesine göre ağır ceza mahkemelerince hükme bağlanacak olan tazminat davalarına ilişkin hâller anılan Kanunun 141. maddesinde sayma suretiyle belirlenmiş yine 4675 sayılı Kanun'un amaç, kapsam ve 4. maddesi ile de infaz hakimliğinin görevi bu maddede öngörülen şikayetleri incelemek ve karara bağlamak ile sınırlı tutulmuştur.

32. Dava, davacının oğlunun kapalı ceza infaz kurumunda hastalanarak hayatını kaybetmesine yol açan uygulamadan kaynaklanan mahrumiyet ve dolayısı ile hak kaybına sebep olan işlem ve eylemler nedeniyle zarara uğradığından bahisle açıldığından, bu talep 5271 sayılı Kanun'un 141 ve devamı maddelerinde öngörülen koruma tedbirleri nedeniyle açılan bir dava veya 4675 sayılı Kanunun uygulanmasından kaynaklanan bir şikayet olarak değerlendirilememektedir. Kaldı ki, 4675 sayılı Kanun kapsamında yapılmış olan bir şikayet başvurusu, açılmış yahut açılacak olan maddi ve manevi tazminat davalarında, yargı yolunu belirlemeye de etki etmemektedir.

33. Kamu hizmetini yürüten davalının bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, idarenin personeli üzerindeki gözetim ve denetim görevini gereği gibi yerine getirmemesi neticesinde, kamu hizmetinin sunulması esnasında, hizmetin hiç işlememesi, geç işlemesi, kötü işlemesi gibi durumlar, idarenin hizmet kusuru olarak adlandırılır. Bu kapsamda bireyler nezdinde gerçekleşen zararların da, idarenin kusura dayanan sorumluluğu veya kusursuz sorumluluğu sebebiyle tazmini gerekmektedir.

34. Davada, 1721 sayılı Kanun, 5275 sayılı Kanun ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara yönelik olarak, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne verilen görev ve yetkilerin kullanılması ya da kullanılmaması nedeniyle, ortaya çıkan mahrumiyet ve dolayısı ile hak kaybına sebep olan işlem ve eylemlerinden kaynaklandığı ileri sürülen maddi ve manevi zararda, idarenin hizmet kusuru veya başka nedenle sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanması gerekmektedir.

35. Belirtilen bu durum karşısında, davanın idare aleyhine açıldığı, davalı idarenin kamu tüzel kişiliği olup, işlem ve eylemlerinin kamusal nitelik taşıdığı, bu kapsamda bünyesinde istihdam ettiği kamu görevlisinin, görevi sırasında ve yetkilerini kullanırken kusurlu davranışta bulunup bulunmadığı, kusurlu davranışta bulunması halinde bu kusurun hizmet kusuru mu, yoksa hizmetten ayrılabilen kişisel kusur mu olup olmadığı hususunun, idare hukuku esaslarına göre idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

36. Belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ordu 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Ordu İdare Mahkemesince verilen 03/10/2024 tarih ve E.2024/469, K.2024/1371 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması

gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ordu 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Ordu İdare Mahkemesince verilen 03/10/2024 tarih ve E.2024/469, K.2024/1371 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

12/01/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/702
KARAR NO : 2026/39
KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: Taraflar arasında imzalanan sözleşme sonrası, 4735 sayılı Kanun'un 20. maddesi uyarınca sözleşmenin feshi nedeniyle irat kaydedilen kesin teminatın davacı şirkete iadesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. İ. M. E. T. G. T. S. T. L. Ş.
Vekili : Av. M. D.
Davalı : Kahramanmaraş Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
Vekili : Av. Ö. A. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirket ile Kahramanmaraş Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü arasında 30/12/2022 tarih ve 2022/1161384 ihale kayıt numaralı Ekinözü Kapalı Spor Salonu Yapım İşine ait sözleşme imzalandığını, 13/01/2023 tarihinde de iş yeri teslim tutanağı düzenlendiğini, müvekkili tarafından sözleşme nedeniyle idareye 586.800 TL bedelli teminat mektubu verildiğini ancak 06/02/2023 tarihinde, yer tesliminden bir ay sonra Kahramanmaraş merkezli depremlerin meydana gelmesi ile ticari çalışma ortamının ortadan kalktığını, şirketin bünyesinde bulunan personelin ve ailesinin güvenlik nedeniyle şehri terk etmek zorunda kaldığını ve müvekkili firmanın temsilcisi olan M. K. 'nın kalp krizi geçirmesinden dolayı sözleşmeye konu yapım işinin sözleşme süresi içerisinde yapılamayacağının anlaşıldığını, nitekim depremlerden sonra Ekinözü ilçesinde hazır beton temin edilebilecek bir şantiyenin de bulunmamasının müvekkili tarafından söz konusu sözleşmenin mücbir sebep nedeniyle feshinin gündeme geldiğini, müvekkili tarafından 14/04/2023 tarihinde ilgili idareye mücbir sebep nedeniyle sözleşmenin feshi ve teminatın iadesi için 1710589 kayıt sayılı dilekçe ile başvurulduğunu ancak idarenin, fesih için kanunda belirtilen sürenin geçmesi bahsiyle başvuruyu reddettiğini, Kamu İhale Sözleşmesi Kanunu'nun 10. maddesinde de belirtildiği gibi mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen 20 gün içinde ilgili idareye yazılı olarak bildirimde bulunma zorunluluğu getirildiğini ifade ederek, idarece yapılan feshin geçersiz ve haksızlığının tespiti ile davalı tarafça gelir kaydedilen Vakıfbank'a ait 27/12/2022 tarihli, 7100613766 numaralı 586.800 TL teminat bedelinin nakde çevrilme tarihinden itibaren işleyecek ticari temerrüt faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Kahramanmaraş Asliye Ticaret Mahkemesi 08/04/2025 tarih ve E.2025/72, K.2025/108 sayılı kararı** ile, davada idari yargı yerinin görevli olması nedeniyle dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava konusu edilen işlemin 4735 sayılı Yasanın 21. Maddesi uyarınca tesis edilen idari işlemin olması nedeniyle sözleşme yapıldıktan sonra tesis edilmiş olsa bile, 4734 ve 4735 sayılı Yasa hükümlerinin aykırılıktan bahisle idarece kamu gücüne dayanılarak ve tek yan" olarak tesis edildiği ve icraya nitelik taşıdığı; bu işlemin,

sözleşmeden doğan bir ihtilaf olarak nitelendirilmesine ve iadi bir özel hukuk ilişkisinin verdiği haklar çerçevesinde tesis edildiği kabul etmeye olanak bulunmadığı açıktır, bu durumda, ihale süresinde kamu ihale kanununa göre yasak fiil ve davranışlarda bulunulduğu sözleşme yapıldıktan sonraki aşamada tespit edilmesi üzerine tesis edilen işlemin iptali istemi ile açılan davanın, 2575 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu 2/1a maddesi kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı çözümlenmesi gerekmiştir. (Benzer yönde uyuşmazlık mahkemesinin 22/10/2018 Tarih 2018/538 Esas ve 2018/651 Karar sayılı ilamı) açıklanan nedenler ile davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar vermek gerekmiştir..."

3. Davacı vekili bu kez, 27/12/2022 tarihli 7100613766 numaralı kesin teminat mektubunun ve 586.800 TL bedelin 27/12/2022 tarihinden itibaren işleyecek ticari temerrüt faiziyle birlikte iadesi istemiyle Gençlik ve Spor Bakanlığına yaptıkları 09/05/2025 tarihli başvurunun zımnen reddine ilişkin işleminin iptali istemi ile, idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Kahramanmaraş 4. İdare Mahkemesi 26/06/2025 tarih ve E.2025/618, K.2025/2082 sayılı kararı** ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, karara karşı istinaf isteminde bulunulmuş, Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi 17/10/2025 tarih ve E.2025/1631, K.2025/2903 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"...Kamu ihaleleri çerçevesinde ortaya çıkan uyuşmazlıklar açısından, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu veya sair ihale mevzuatı çerçevesinde, ihale aşamasına idarenin kamu gücüne dayanan, resen ve tek yanlı olarak tesis ettiği ihale işlemlerinden doğabilecek uyuşmazlıkların idari yargı yerlerince; ihale safhası tamamlanıp, taraflar arasında sözleşme imzalandıktan sonra sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlıkların ise adli yargı mercilerince çözümlenmesi gerekmektedir. Sözleşme aşamasına kadar idarece alınan kararlar ve yapılan işlemler idari niteliktedir. İhale kararı alınması, ihale şartlarının tespiti, şartnamenin hazırlanması, tahmini bedel tayini, ihale komisyonunun teşekkülü, ihalenin ilanı, tekliflerin değerlendirilmesi, ihale kararı, komisyonun ihaleyi yapıp yapmamakta serbest olması, ihale kararının onayı ve iptali gibi tüm hazırlıkların; idarenin yasanın verdiği yetkiye dayanarak gerçekleştirdiği tek yanlı ve emredici nitelikte bir dizi işlemler olduğu görülmektedir.

Uyuşmazlıkta, davacı ile davalı idare arasında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uyarınca akdedilen sözleşmenin imzalanmasından sonra, dava konusu 27/12/2022 tarih ve 7100613766 numaralı 586.800 TL teminat bedelinin ödenmesi isteminde bulunulduğu anlaşıldığından, ihale sözleşmesi imzalandıktan sonra sözleşmenin uygulanmasından doğan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargının görevinde olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır..."

5. Davacı vekilinin 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Kahramanmaraş 4. İdare Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

7. 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, Kamu İhale Kanununa tabi kurum ve kuruluşlar tarafından söz konusu Kanun hükümlerine göre yapılan ihaleler sonucunda düzenlenen sözleşmeleri kapsar."

8. 4735 sayılı Kanun'un *"İlkeler"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"Bu Kanuna göre düzenlenecek sözleşmelerde, ihale dokümanında yer alan şartlara aykırı hükümlere yer verilemez.

Bu Kanunda belirtilen haller dışında sözleşme hükümlerinde değişiklik yapılamaz ve ek sözleşme düzenlenemez.

Bu Kanun kapsamında yapılan kamu sözleşmelerinin tarafları, sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit

hak ve yükümlülüklere sahiptir. İhale dokümanı ve sözleşme hükümlerinde bu prensibe aykırı maddelere yer verilemez. Kamunun yorum ve uygulanmasında bu prensip göz önünde bulundurulur."

9. 4735 sayılı Kanun'un *"Sözleşmede yer alması zorunlu hususlar"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"Bu Kanuna göre düzenlenecek sözleşmelerde aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

a) İşin adı, niteliği, türü ve miktarı, hizmetlerde iş tanımı.

b) İdarenin adı ve adresi.

c) Yüklenicinin adı veya ticaret unvanı, tebligata esas adresi.

d) Varsa alt yüklenicilere ilişkin bilgiler ve sorumlulukları.

e) Sözleşmenin bedeli, türü ve süresi.

f) Ödeme yeri ve şartlarıyla avans verilip verilmeyeceği, verilecekse şartları ve miktarı.

g) Sözleşme konusu işler için ödenecekse fiyat farkının ne şekilde ödeneceği.

h) Ulaşım, sigorta, vergi, resim ve harç giderlerinden hangisinin sözleşme bedeline dahil olacağı.

i) Vergi, resim ve harçlar ile sözleşmeyle ilgili diğer giderlerin kimin tarafından ödeneceği.

j) Montaj, işletmeye alma, eğitim, bakım-onarım, yedek parça gibi destek hizmetlerine ait şartlar.

k) Kesin teminat miktarı ile kesin teminatın iadesine ait şartlar.

l) Garanti istenilen hallerde süresi ve garantiye ilişkin şartlar.

m) İşin yapılma yeri, teslim etme ve teslim alma şekil ve şartları.

n) Gecikme halinde alınacak cezalar.

o) (Değişik: 30/7/2003-4964/43 md.) Mücbir sebepler ve süre uzatımı verilebilme şartları, sözleşme kapsamında yaptırılacak iş artışları ile iş eksilişi durumunda karşılıklı yükümlülükler.

p) Denetim, muayene ve kabul işlemlerine ilişkin şartlar.

r) Yapım işlerinde iş ve işyerinin sigortalanması ile yapı denetimi ve sorumluluğuna ilişkin şartlar.

s) Sözleşmede değişiklik yapılma şartları.

t) Sözleşmenin feshine ilişkin şartlar.

u) Yüklenicinin sözleşme konusu iş ile ilgili çalıştıracağı personele ilişkin sorumlulukları.

v) İhale dokümanında yer alan bütün belgelerin sözleşmenin eki olduğu.

y) Anlaşmazlıkların çözümü.

z) (Ek: 4/4/2015-6645/33 md.) İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin yükümlülükler."

10. 4735 sayılı Kanun'un *"Mücbir sebepler"* başlıklı 10. maddesi şöyledir:

"Mücbir sebep olarak kabul edilebilecek haller aşağıda belirtilmiştir:

a) Doğal afetler.

b) Kanuni grev.

c) Genel salgın hastalık.

d) Kısmî veya genel seferberlik ilânı.

e) Gerektiğinde Kurum tarafından belirlenecek benzeri diğer haller.

Süre uzatımı verilmesi, sözleşmenin feshi gibi durumlar da dahil olmak üzere, idare tarafından yukarıda belirtilen hallerin mücbir sebep olarak kabul edilebilmesi için; yükleniciden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmemiş olması, taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması, yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş bulunması, mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak bildirimde bulunması ve yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi zorunludur."

11. 4735 sayılı Kanun'un *"İdarenin sözleşmeyi feshetmesi"* başlıklı 20. maddesi şöyledir:

" Aşağıda belirtilen hallerde idare sözleşmeyi fesheder:

a) Yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, ihale dokümanında belirlenen oranda gecikme cezası uygulanmak üzere, idarenin en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi,

b) Sözleşmenin uygulanması sırasında yüklenicinin 25 inci maddede sayılan yasak fiil veya davranışlarda bulunduğunun tespit edilmesi,

Hallerinde, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir."

12. 4735 sayılı Kanun'un *"Sözleşmenin feshine ilişkin düzenlemeler"* başlıklı 22. maddesi şöyledir:

"19 uncu maddeye göre yüklenicinin fesih talebinin idareye intikali, 20 nci maddenin (a) bendine göre belirlenen sürenin bitimi, 20 nci maddenin (b) hendi ile 21 inci maddeye göre ise tespit tarihi itibariyle sözleşme feshedilmiş sayılır. Bu tarihleri izleyen yedi gün içinde idare tarafından fesih kararı alınır. Bu karar, karar tarihini izleyen beş gün içinde yükleniciye bildirilir.

19, 20 ve 21 inci maddelere göre sözleşmenin feshedilmesi halinde, kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar alındığı tarihten gelir kaydedileceği tarihe kadar Devlet İstatistik Enstitüsünce yayımlanan aylık toptan eşya fiyat endeksine göre güncellenir. Güncellenen tutar ile kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların tutarı arasındaki fark yükleniciden tahsil edilir.

Hakedişlerden kesinti yapılmak suretiyle teminat alınan hallerde, alıkonulan tutar gelir kaydedileceği gibi, sözleşmenin feshedildiği tarihten sonra yapılmayan iş miktarına isabet eden teminat tutarı da birinci fıkra hükmüne göre güncellenerek yükleniciden tahsil edilir.

Gelir kaydedilen teminatlar, yüklenicinin borcuna mahsup edilemez.

19, 20 ve 21 inci maddelere göre sözleşmenin feshedilmesi halinde, yükleniciler hakkında 26 ncı madde hükümlerine göre işlem yapılır. Ayrıca, sözleşmenin feshi nedeniyle idarenin uğradığı zarar ve ziyan yükleniciye tazmin ettirilir."

13. 4735 sayılı Kanun'un *"Mücbir sebeplerden dolayı sözleşmenin feshi"* başlıklı 23. maddesi şöyledir:

"Mücbir sebeplerden dolayı sözleşmenin feshedilmesi halinde, hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilerek, kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar iade edilir."

14. 4735 sayılı Kanun'un *"Yasak fiil ve davranışlar"* başlıklı 25. maddesi şöyledir:

"Sözleşmenin uygulanması sırasında aşağıda belirtilen fiil veya davranışlarda bulunmak yasaktır:

a) Hile, vaat, tehdit, nüfuz kullanma, çıkar sağlama, anlaşma, irtikap, rüşvet suretiyle veya başka yollarla sözleşmeye ilişkin işlemlere fesat karıştırmak veya buna teşebbüs etmek.

b) Sahte belge düzenlemek, kullanmak veya bunlara teşebbüs etmek.

c) Sözleşme konusu işin yapılması veya teslimi sırasında hileli malzeme, araç veya usuller kullanmak, fen ve sanat kurallarına aykırı, eksik, hatalı veya kusurlu imalat yapmak.

d) Taahhüdünü yerine getirirken idareye zarar vermek.

e) Bilgi ve deneyimini idarenin zararına kullanmak veya 29 uncu madde hükümlerine aykırı hareket etmek.

f) Mücbir sebepler dışında, ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak taahhüdünü yerine getirmemek.

g) Sözleşmenin 16 ncı madde hükmüne aykırı olarak devredilmesi veya devir alınması."

15. 4735 sayılı Kanun'un *"Hüküm bulunmayan haller"* başlıklı 36. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır."

16. Yapım İşleri Genel Şartnamesinin *"Sözleşmenin feshi ve tasfiye durumları"* başlıklı 47. maddesinin 2. fıkrası şöyledir:

"...(2) İdare aşağıda belirtilen hallerde sözleşmeyi fesheder;

a) Yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, ihale dokümanında belirlenen oranda gecikme cezası uygulanmak üzere, idarenin en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi,

b) Sözleşmenin uygulanması sırasında yüklenicinin 4735 sayılı Kanununun 25 inci maddesinde sayılan yasak fiil veya davranışlarda bulunduğunun tespit edilmesi,

hallerinde, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir. (Ek cümle: 08.08.2019-30856 R.G./38. Md., yürürlük: 18.08.2019) Yüklenicinin kusurundan kaynaklanan nedenlerle yapılan iş miktarının iş programının gerisinde kaldığı ve kalan sözleşme süresinde işin fiilen bitirilmesinin fen ve sanat kuralları çerçevesinde mümkün olmadığı hallerde sözleşmede yer alan iş bitim tarihi beklenilmeden sözleşme (a) bendine göre feshedilebilir. (b) bendinde yer alan "sözleşmenin uygulanması" ibaresinden sözleşmenin imzalandığı tarih ile kesin kabul tarihi arasındaki süreç anlaşılır..."

B. Yargı Kararları

17. Uyuşmazlık Mahkemesi, benzer konulara ilişkin olarak önüne gelen uyuşmazlıklarda; sözleşme aşamasına kadar kanuna dayanılarak idarece alınan karar ve yapılan işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların idari yargı yerinde, sözleşme yapıldıktan sonra sözleşme hükümlerinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların ise sözleşme ve özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği yolunda pek çok karar vermiştir. (16/06/2003 tarihli ve E.2003/47, K.2003/51; 05/02/2007 tarihli, E.2006/154, K.2007/3; 04/06/2013 tarihli ve E.2013/394, K.2013/881; 13/10/2014 tarihli ve E.2014/671, K.2014/890; 29/12/2014 tarihli ve E.2014/1097, K.2014/1145; 20/02/2017 tarihli ve E.2016/91, K.2017/3; 24/12/2018 tarihli, E.2018/865, K.2018/865; 24/02/2020 tarihli, E.2019/859, K.2020/162; 30/05/2022 tarihli ve E.2021/622, K.2022/347 sayılı kararlarında olduğu gibi.)

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

19. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

20. Dava, davacı ile davalı idare arasında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan *"Ekinözü Kapalı Spor Salonu Yapım İşi"* ihalesi kapsamında imzalanan Sözleşmenin, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmesi Kanunu'nun 20. ve

25. maddeleri ile Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 47. maddesinin 2. fıkrasının b bendi ve Sözleşmenin 25. ve 26. maddeleri gereğince feshi nedeniyle irat kaydedilen 5.256 TL tutarındaki kesin teminatın iadesi istemiyle açılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeler çerçevesinde, 4734 sayılı Kanun ile 4735 sayılı Kanun'un kamu hukukunu ilgilendiren Kanunlar olması nedeniyle, sözleşme aşamasına kadar Kanuna dayanılarak idarece alınan karar ve yapılan işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların idari yargı yerinde, sözleşme yapıldıktan sonra sözleşme hükümlerinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların ise sözleşme ve özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerekmekte ise de, sözleşme yapıldıktan sonra tesis edilse bile sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanmayan, sözleşmeden doğan bir hak veya alacağın takibi niteliğini taşımayan, idarenin kamu gücüne dayanarak ve tek yanlı olarak tesis ettiği idari işlemlerin iptali istemiyle açılan veya bu nitelikteki idari işlemler nedeniyle doğan tazminat istemleri nedeniyle açılan davaların da idari yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerektiği tartışmasızdır.

22. İdari sözleşmeler, idarelerin tek yanlı, kamusal yetkiye dayanarak, kamu hizmetinin gereklerinin yerine getirilmesi için kamu yararı amacı ile taraflar arasında akdedilen ve idareye üstün hak ve yetkiler veren, gerektiğinde tek yanlı değişiklik ve fesih yetkisini de idareye tanıyan nitelikte sözleşmelerdir. Kamu idarelerinin özel hukuk alanında akdettikleri sözleşmelerin ise idari sözleşme niteliği taşımayıp, özel hukuk kurallarına göre düzenlendiği kuşkusuzdur.

23. Dava konusu olayda, davacı şirketin, 2022/1161384 ihale kayıt numaralı *"Ekinözü Kapalı Spor Salonu Yapım İşi"* ihalesine katıldığı, söz konusu ihalenin davacı şirket uhdesinde kaldığı ve 30/12/2023 tarihinde idare ile sözleşme imzalandığı, sözleşmenin yürütülmesi sırasında 26/01/2023 tarihinde işe başlama tutanağı düzenlendiği, 06/02/2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli depremler nedeniyle 90 günlük süre uzatımı verilerek işin bitiş tarihinin 12/11/2023 olarak belirlendiği ancak davacı tarafından Ekinözü Kapalı Spor Salonu Yapım İşine başlanmadığı, davacının taahhüdünü yerine getiremeyeceği ve sözleşmesinin fesih edilmesi gerektiği anlaşıldığından, Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 47. maddesinin 2. fıkrasının b bendi kapsamında sözleşmenin feshedildiği ve teminat mektubu nakde çevrilerek gelir kaydedildiği ayrıca davacı şirketin 4735 sayılı Kanun'un 25/f maddesinde belirlenen yasak fiil ve davranışta bulunduğundan bahisle hakkında anılan Kanun'un 26. maddesi gereğince bir yıl süreyle bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklamasına ilişkin kararın verildiği, davacı tarafından, yasaklama kararına karşı açılan davada, Ankara 4. İdare Mahkemesince dava konusu işlemin iptal edildiği, davacı tarafından, davalı idareye başvurularak, ihalenin feshedilip 586.800 TL tutarındaki kesin teminatın şirkete iadesinin talep edildiği, talebin zımnen reddi üzerine, sözleşmenin feshedilmesi nedeniyle irat kaydedilen kesin teminatın iadesi istemiyle davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

24. Buna göre, idarelerce 4734 ile 4735 sayılı Kanunlar kapsamında ihaleye çıkılması aşamasında, ihalenin sonuçlanıp kesinleşmesine kadar geçen süreçte tesis edilen işlemlerin idari nitelikte olduğu kabul edilmekte ve bu aşamada ortaya çıkan anlaşmazlıklarla, sözleşmenin imzalanmasından sonra ortaya çıkmakla birlikte sözleşme öncesine ait olduğu anlaşılan uyuşmazlıkların çözümünün idari yargı yerlerine, ihalenin kesinleşmesi ve sözleşmenin akdedilmesinden sonraki aşamada idare ile yüklenici arasındaki sözleşmenin ifası sırasında ve taahhüt edilen edimin ifasından doğan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünün ise özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerlerine ait olduğu genel kabulü doğrultusunda, dava konusu talebin ihale sonucunda imzalanan sözleşmenin feshine ilişkin olduğu, ihale aşaması tamamlanıp taraflar arasında sözleşme imzalandıktan sonra ortaya çıkan ve sözleşmenin imzalanmasından önceki olgu ve olaylara dayanmayan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

25. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kahramanmaraş Asliye Ticaret Mahkemesinin 08/04/2025 tarih ve E.2025/72, K.2025/108 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kahramanmaraş Asliye Ticaret Mahkemesinin 08/04/2025 tarih ve E.2025/72, K.2025/108 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

12/01/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan GÜLEÇ	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR
	Üye	Üye	Üye
	Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/716
KARAR NO : 2026/91
KARAR TR : 16/02/2026

ÖZET: Dava konusu taşınmazla ilgili olarak zabıt kaydında davacı adına yer alan 96.00 m²'lik kaydın silinmesi istemiyle açılan davanın, Türk Medeni Kanun hükümlerine göre ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. T.
Vekili : Av. S. M. U. Ç.
Davalı : Adıyaman Tapu Sicil Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, ... parselde kendi adına kayıtlı taşınmazda, Adıyaman Belediyesi tarafından 2015 ve 2016 yıllarında 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18. maddesi işlemi yapıldığını, parselinin imar uygulamasındaki durumunu öğrenmek için Belediye Başkanlığına gittiğinde bu parselde 1986 yılında Belediye Başkanlığı tarafından yapılan mübadele işlemi olduğunu, ancak mübadele işlemi ile davacı adına geçmesi gereken kısmın geçmediğini ve Adıyaman Belediyesinde kalarak belediyenin parseline müşterek edildiğini öğrendiğini, Belediye Başkanlığı tarafından söz konusu durumun araştırılarak mağduriyetinin tespit edildiğini ve Belediye Encümeninin 16/08/2022 tarih ve 616 sayılı kararı ile yapılan imar uygulaması sonucu oluşan ve 207 ada, 17 nolu parsele dağıtım sonucu verilerek Adıyaman Belediyesi ile müşterek olarak çıkarılan 3682 ada, 15 nolu parseldeki Belediye'ye ait olan hisseden, gereken miktar kadar devrin yapıldığını ve söz konusu mağduriyetinin giderildiğini, ancak daha sonra Adıyaman Belediyesinin 29/05/2025 tarihli yazısı ile 18. madde imar uygulamasının, Adıyaman İdare Mahkemesinin E.2017/33, K.2018/125 sayılı kararı ile iptal edilmesi nedeniyle uygulamanın yeniden yapılmasının zorunlu hale geldiğinin, bu kapsamda iptal gerekçeleri doğrultusunda teknik incelemeler yapılarak ilgili kurumlarla yazışmalara başlandığının, Kadastro Müdürlüğüne 10/03/2025 tarihli yazı ile zabıt kaydına geçirilen 96.00 m²'lik alanın oluşturulmasının talep edildiğinin, ancak Kadastro Müdürlüğünün 15/05/2025 tarihli cevabi yazısında, söz konusu alanın tapu kütüğüne kayıtlı olmayıp yalnızca zabıt kaydında yer alması nedeniyle idarece herhangi bir işlem tesis edilemeyeceğinin ve sorunun ancak mahkeme yoluyla çözülebileceğinin bildirildiğinin, bu nedenle, iptal edilen imar uygulamasının yeniden yapılabilmesi için uygulama alanındaki hukuki sorunların giderilmesinin zorunlu olduğunun, parseldeki mübadele işlemine dayanılarak zabıt kaydına geçirilen 96.00 m²'lik alanın Tapu Sicilinden düşürülmesinin gerektiğinin, bunun da ancak mahkeme kararıyla mümkün olduğunun, aksi halde 18. madde imar uygulamasına devam edilemeyeceğinin kendisine bildirilmesi üzerine, 1986 yılındaki mübadele işlemi sonucu oluşan mağduriyetin Belediye Başkanlığı tarafından imar uygulaması sonucu oluşan 3682 ada, 15 nolu parsel üzerinden Adıyaman Belediyesine ait olan hisseden devir işlemi yapılarak giderildiğini ve söz konusu mübadele işlemine istinaden zabıt kaydında 96.00 m² alanda herhangi bir hakkının kalmadığını, bu durumda Adıyaman İdare Mahkemesi tarafından iptal edilen uygulamanın kendi parselini de etkilediğini belirterek zabıt kaydında adına kayıtlı kalan 96.00 m²'lik kaydın silinmesi yönünde kararın verilerek Adıyaman Tapu Müdürlüğü'ne bildirilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Adıyaman 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 17/06/2025 tarih ve E.2025/87, K.2025/94 sayılı kararı** ile, davanın idari işlemlere yönelik dava olduğu gerekçesiyle görevli mahkemenin idari yargı olduğundan bahisle, HMK'nun 114/1-b maddesi uyarınca Mahkemelerinin görevsizliğine, davanın HMK 115/2 maddesi nedeniyle dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının yapılan incelemesinde; her ne kadar Tapu Kaydındaki Şerhin Terkini davası olarak açılmış ise de dava dilekçesi içeriğinden davanın idari işlemlere yönelik dava olduğunun anlaşıldığı bu davalarda görevli mahkemelerin İdari Yargı olduğu, mahkememizin görevsizliğine karar verilmiş görevli mahkemenin Adıyaman Nöbetçi İdare Mahkemesi olduğu anlaşılmakla aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davanın HMK'nun 114/1-b Maddesi uyarınca MAHKEMEMİZİN GÖREVSİZLİĞİNE, HMK 115/2 maddesi nedeniyle dava şartı yokluğundan USÜLDEN REDDİNE,

2-Görevli yetkili Mahkemenin ADIYAMAN NÖBETÇİ İDARE MAHKEMESİ OLDUĞUNA,

3-HMK 20. Maddesi gereğince kesinleşme tarihinden itibaren, kanun yoluna başvrulması halinde bu başvurunun reddi kararının tebliğ tarihinden itibaren, iki hafta içerisinde taraflardan birinin başvurması halinde, dosyanın görevli ADIYAMAN NÖBETÇİ İDARE MAHKEMESİNE GÖNDERİLMESİNE, aksi taktirde, davanın AÇILMAMIŞ SAYILMASINA KARAR VERİLMESİNE, ..."

3. Davacı, bunun üzerine dosyanın ilgili görevli mahkemeye gönderilmesi talebinde bulunmuştur.

B. İdari Yargıda

4. Adıyaman 3. İdare Mahkemesi 17/09/2025 tarih ve E.2025/775, K.2025/1401 sayılı kararı ile, adli yargı yerince verilen görevsizlik kararının kesinleşmesinden sonra dosyaların idari yargı yerine gönderildiği, Mahkemelerine hitaben yazılmış ayrı ve müstakil bir dilekçe bulunmadığı, bu hâliyle ortada usûlünce açılmış idarî bir davanın varlığından bahsedilemeyeceği, 2577 sayılı Kanun'un 3. ve 9/1 maddesine uygun hareket edilmediği gerekçesiyle 2577 sayılı İdari

Yargılama Usulü Kanunu'nun 15'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (d) bendi gereğince, bu kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren otuz (30) gün içinde, 3. ve 14. maddeye uygun şekilde düzenlenerek yeniden dava açmakta serbest olmak üzere dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

5. Davacı vekili yenilenen dava dilekçesi ile, zabıt kaydında kayıtlı olan 96.00 m2'lik kaydın silinmesi gerektiğinden dava konusu taşınmazın tapu kaydına işlenen şerhin terkinini talep etmiştir.

6. **Adıyaman 3. İdare Mahkemesi 19/11/2025 tarih ve E.2025/869 sayılı kararı** ile, adli yargının görevine giren davada Mahkemelerinin görevli olmadığına, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Somut olayda; 29/05/2025 tarih ve E-...146560 sayılı Adıyaman Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü'nün yazısında; "(...) İptal edilen 18.Madde imar uygulaması işleminin yeniden yapılabilmesi için uygulama kapsamındaki parsellerde bulunan sorunların çözülerek uygulamaya devam edilebilmesi gerekmektedir. Bu nedenle ... parseldeki mübadele işlemine istinaden zabıt kaydında geçirilen 96.00 metrekarelik alanın Tapu Müdürlüğündeki kayıtlardan düşürülmesi gerekmektedir. Bu ise ancak Mahkeme yolu ile olabileceği için şahsi olarak ilgili Mahkemeye, söz konusu zabıt kaydında adımıza geçen 96.00 metrekarelik alanın sicilinden terk ettirilmesi yönünde müracaatta bulunmamız gerekmektedir. Aksi taktirde 18. madde imar uygulaması işlemine devam edilemeyecektir. (...)" ifadelerine yer verildiği, davacının bu yazı doğrultusunda 96.00 metrekarelik alanın tapu kaydından düşürülmesi için görülmekte olan davayı açtığı anlaşıldığından, dava konusu işlemin Tapu Sicili ile ilgili olduğu, Vergi Mahkemesinin görevine giren vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler ile bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin bulunmadığı gibi idare mahkemesinin görevine giren iptal veya tam yargı davasına konu bir işlem ile ilk derecede Danıştayca çözümlenecek bir işlem de olmadığı, özel hukuk ilişkisinden doğan ve adli yargının konusuna giren bir işlem olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 22/06/2020 tarih E:2020/160, K:2020/391 sayılı kararı da benzer yöndedir. ..."

7. Adıyaman 3. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası, ekinde adli yargı dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı"* başlıklı 2. maddesinin değişik 1 numaralı fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

9. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun Üçüncü Kısım, İkinci Bölümünde Tapu Sicili bölümü altında; *"I. Sicil bakımından 1. Genel olarak A. Kurulması"* başlıklarını taşıyan 997. maddesi şöyledir :

" Taşınmazlar üzerindeki hakları göstermek üzere tapu sicili tutulur.

Tapu sicili, tapu kütüğü ve kat mülkiyeti kütüğü ile bunları tamamlayan yevmiye defteri ve belgeler ile plânlardan oluşur.

Sicilin örneği, nasıl tutulacağı ve yardımcı siciller Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir."

10. 4721 sayılı Kanun'un *"2.Taşınmazların kaydedilmesi a.Kaydedilecek taşınmazlar"* başlıklarını taşıyan 998 . maddesi şöyledir :

"Tapu siciline taşınmaz olarak şunlar kaydedilir:

1. Arazi,

2. Taşınmazlar üzerindeki bağımsız ve sürekli haklar,

3. Kat mülkiyetine konu olan bağımsız bölümler.

Arazinin tapu siciline kaydı, özel kanun hükümlerine tâbidir."

Bağımsız ve sürekli hakların kaydedilmesi için gerekli koşullar ve usul Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir. Süreklilik koşulunun gerçekleşmesi için hakkın süresiz veya en az otuz yıl süreli olması gerekir.

Kat mülkiyetine konu olan bağımsız bölümlerin taşınmaz olarak kaydı, özel kanun hükümlerine tâbidir.

11. 4721 sayılı Kanun'un *"B. İşlemler I. İşlemlerin konusu 1. Tescil"* başlıklarını taşıyan 1008. maddesi şöyledir :

" Taşınmaza ilişkin aşağıdaki haklar, tapu kütüğüne tescil edilir:

1. Mülkiyet,

2. İrtifak hakları ve taşınmaz yükleri,

3. Rehin hakları."

12. 4721 sayılı Kanun'un *"II. Tescilin ve terkinin koşulları, 1.İstem a.Tescil için"* başlıklarını taşıyan 1013.

maddesi şöyledir :

" *Tescil, tasarrufa konu olan taşınmaz malikinin yazılı beyanı üzerine yapılır.*

Edinen kimse, kanun hükmüne, kesinleşmiş mahkeme kararına veya buna eşdeğer bir belgeye dayanıyorsa, bu beyana gerek yoktur.

Bir ayni hakkı tescilden önce kazanan kimse, gerekli belgeleri ibraz ederek tescili isteyebilir."

13. 4721 sayılı Kanun'un *"D. Tescilin etkileri, I. Tescilin yapılmamasının sonuçları"* başlıklarını taşıyan 1021. maddesi şöyledir :

" *Kurulması kanunen tescile tâbi aynî haklar, tescil edilmedikçe varlık kazanamaz. "*

14. 4721 sayılı Kanun'un "*III. Düzeltme*" başlıklı 1027. maddesi şöyledir :

"*İlgililerin yazılı rızaları olmadıkça, tapu memuru, tapu sicilindeki yanlışlığı ancak mahkeme kararıyla düzeltebilir.*

Düzeltme, eski tescilin terkini ve yeni bir tescilin yapılması biçiminde de olabilir.

Tapu memuru, basit yazı yanlışlıklarını, Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelik uyarınca re'sen düzeltir."

15. 04/07/2018 günlü ve 30468 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 477 sayılı Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin (KHK) geçici 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanun Hükmünde Kararname ile değişiklik yapılan kanunların ilgili maddeleri gereğince yürürlüğe konulmuş olan tüzükler, nizamnameler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür."

16. 4721 sayılı Kanun'un 913, 997, 998, 1000, 1012 ve 1017. maddelerine dayanılarak hazırlanmış olan ve anılan KHK hükmü gereğince uyuşmazlık tarihinde yürürlükte bulunan Tapu Sicil Tüzüğü'nün, *"Kaydın değiştirilmesi"* başlıklı 72. maddesi şöyledir:

"*(1) Tapu sicilinde değişiklik, hak sahibinin istemine ya da yetkili makam veya mahkeme kararına istinaden yapılır.*

(2) Tapu sicilindeki değişiklikler, üzerinin kırmızı mürekkepli kalemle çizilip, değişiklik tarih ve yevmiye numarasıyla yeni kaydın yazılması suretiyle yapılır.

(3) Önceki kayıt bir harfle yazılı ise, değişiklikte de aynı harf kullanılır.

(4) Rehinli alacağın kısmen ödenmesi veya rehnin miktar, faiz, derece, süre gibi unsurlarında yapılacak değişiklikler, düşünceler sütununda ilgili rehnin harfi kullanılmak suretiyle belirtilir. "

17. Tapu Sicili Tüzüğü'nün *"Kadastrosu yapılmamış yerlerdeki taşınmazın tescili"* başlıklı Geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Henüz kadastrosu yapılmamış yerlerde kütük yerine zabıt defteri veya kat mülkiyeti zabıt defteri tutulur. Taşınmazın sınırları hudut komşuları yazılarak gösterilir. Taşınmazın varsa resmî haritası veya planı dosyasında saklanır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mustafa EROL, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/02/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dava dosyası, ekinde adli yargı dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

19. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

20. Dava, dava konusu taşınmazla ilgili olarak zabıt kaydında davacı adına yer alan 96,00 m²'lik kaydın silinmesi istemiyle açılmıştır.

21. Dava dosyasının incelenmesinden; davacının maliki olduğu parselde kendi adına kayıtlı taşınmazda 1986 yılında Adıyaman Belediyesi ile yaptığı mübadele işleminde adına geçmesi gereken kısmın adına geçmediği ve taşınmazın tapu kaydında belediye ile davacı arasında müşterek olarak kaldığı, davacının durumu belediyeye bildirmesi üzerine uğradığı mağduriyetin Adıyaman Belediye Encümeninin 16/08/2022 tarih ve 616 sayılı kararı ile Eskisaray Mahallesi, 207 ada, 17 nolu parsele 18. madde imar uygulamasında dağıtım sonucu verilen Eskisaray Mahallesi, 3682 ada, 15 nolu parseldeki Adıyaman Belediyesine ait olan 168.00 m²'den davacıya verilmesi gereken 90.00 m²'den de %9,64738 oranında 9.26 m² DOP kesintisi yapılarak kalan tahsis alanı olan 86.74 m²'lik hissenin yapılan imar uygulamasında davacı adına devredilmesine karar verildiği ve 08/09/2022 tarihinde Adıyaman Tapu Müdürlüğüne yazı yazılarak, davacı adına söz konusu hissenin devredilerek tescil işleminin gerçekleştirilmesinin talep edildiği, Tapu Müdürlüğü tarafından 09/09/2022 tarih ve 28162 yevmiye numarası ile Adıyaman Belediyesi adına kayıtlı hissenin davacı adına satış işlemi yapılmak suretiyle mağduriyetinin giderildiği anlaşılmaktadır.

22. Ancak daha sonra davacıya gönderilen Adıyaman Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün

29/05/2025 tarihli yazısında, Belediye Encümeninin 10/01/1986 tarih ve 128 sayılı kararı ile, ... parselin imar planına göre yola gelen 168.00 m²'lik kısmına karşılık doğu tarafta 96.00 m²'lik yol fazlası olan kısım ile geri kalan kısmına 200.000 TL bedel karşılığı eşit olarak karşılıklı herhangi bir hak talep edilmeden mübadele edilmesi için karar alındığı, ancak bu işlemin Tapu Müdürlüğüne intikal ettiğinde davacıya ait olan ... parselin imar planına göre terk edilmesi gereken 168.00 m²'lik kısmın ileride terk edilmek sureti ile bu parsele Adıyaman Belediyesinin hissedar edildiği, ancak parselin doğu tarafındaki yol fazlası olan 96.00 m²'lik kısmın tapu kütüklerine geçirilmeden sadece zabıt kayıtlarına işlendiği ve tapu kütüklerine işlenmediği için ada parsel numarası verilmediği ve kadastro paftalarına da işlenmediği, bu durumun ise davacı adına verilmesi gerekirken 96.00 m²'lik kısmın verilmediği ve Adıyaman Belediyesi adına tescil edilen 168.00 m²'lik kısmın ise halen yola terkinin yapılmadığı gerekçesi ile davacı adına 307.00 m²'lik tam olan ... parseldeki hissenin 139.00 m²'ye düşürüldüğü ve davacının talebi ile yapılan mübadele işleminde verilmesi gereken 96.00 m²'lik kısmın zabıt kayıtlarında kaldığı, söz konusu mağduriyete binaen Başkanlığa sunulan dilekçede belirtilen ... parseldeki mübadele işleminden kaynaklanan mağduriyetin giderilmesine yönelik olarak Belediye Encümeninin 16/08/2022 tarih ve 616 sayılı kararı ile Eskisaray Mahallesi ... parselin 18. madde imar uygulaması sonucu Adıyaman Belediyesine ait olan 168.00 m²'den % 9,64738 oranında 16.21 m² DOP kesinti yapılarak 151,79 m² imara tahsis alanı kaldığı, bu nedenle davacıya verilmesi gereken 96.00 m² den de % 9,64738 oranında 9.26 m² DOP kesintisi yapılarak kalan tahsis alanı olan 86.74 m²nin yapılan imar uygulamasında ... parsele dağıtımda verilen 3682 ada 15 nolu parseldeki Adıyaman Belediyesine ait olan 162.52 m²'lik hisseden 86.74 m² hissenin davacı adına devredilmesine karar verildiği, Tapu Müdürlüğü tarafından 08/09/2022 tarih ve 28162 yevmiye numarası ile mağduriyetin giderildiği, ancak yapılan 18. madde imar uygulaması işleminin Adıyaman İdare Mahkemesinin E.2017/33, K.2018/125 sayılı kararı ile iptal edildiği için söz konusu imar uygulamasının yeniden yapılmasının zorunlu hale geldiği, bu nedenle Mahkemenin iptal gerekçeleri dikkate alınarak gerekli işlemler için teknik inceleme ve ilgili kurumlar ile yazışmaların yapıldığı, Kadastro Müdürlüğüne 10/03/2025 tarih ve 135774 sayılı yazı ile söz konusu durumların belirtilerek zabıt kaydına geçirilen alanın oluşturulmasının istendiği, Kadastro Müdürlüğünün 15/05/2025 tarih ve 16482505 sayılı cevabi yazılarında Müdürlüklerince yapılan inceleme sonucu söz konusu 96.00 m²'lik alanın tapu kütüğüne kayıtlı olmaması nedeni ile yapılabilecek herhangi bir işlemin bulunmadığı, bu durumun ilgili Mahkemeye başvuruda bulunarak işlemin Mahkeme yolu ile çözülebileceğinin belirtildiği, bu açıklamalar üzerine davacının, zabıt kaydında adına kayıtlı bulunan 96.00 m²'lik kaydın silinmesi istemiyle Adıyaman Tapu Müdürlüğü aleyhine adli ve idari yargı mercileri nezdinde dava açtığı anlaşılmaktadır.

23. Doktrinde ve yargı içtihatlarında, tapu siciline tescil veya sicil kayıtlarının terkini ya da değiştirilmesi gibi yahut bu işlemlerin tesisi yönündeki taleplerin reddine ilişkin işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünün, kural olarak, adli yargının görevinde olduğu kabul edilmektedir. Zira, bu işlemler taşınmazın hukuki durumu üzerinde değişikliğe neden olan veya değişikliği önleyen işlemlerdir. Bu işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü de taşınmaz mülkiyeti veya ayni haklar ile kısıtlılık durumu gibi medeni hukuk statülerinin ve bu statüleri doğuran hukuki olayların incelenmesini gerektirir.

24. Tapu sicilinde tescil, terkin ve değişiklik istemlerinden, bir başka ifadeyle tapu kaydında değişiklik yapılması isteğinden kaynaklanan uyuşmazlıkların görüm ve çözümü, bu istemler mülkiyet veya sınırlı ayni hakların doğması, kısıtlanması, ortadan kalkması ve buna benzer sonuçlar doğurduğundan, mülkiyet hukukuna ilişkin yasa kuralları çerçevesinde adli yargı mahkemelerinin görevine girmektedir.

25. Tapu Sicili Tüzüğü'nün geçici 1. maddesinde, henüz kadastrosu yapılmamış yerlerde kütük yerine zabıt defteri veya kat mülkiyeti zabıt defteri tutulacağı, taşınmazın sınırlarının hudut komşuları yazılarak gösterileceği ve varsa resmî harita veya planının dosyasında saklanacağı düzenlenmiştir. Bu düzenleme karşısında, zabıt kaydının, kadastro yapılmamış yerlerde taşınmazın fiili durum ve kullanımını göstermeye yönelik kayıtlar olduğu söylenebilir.

26. Somut uyuşmazlığın, dava konusu taşınmazla ilgili olarak zabıt kaydında davacı adına yer alan 96.00 m²'lik kaydın silinmesine ilişkin olduğu, her ne kadar doğrudan tapu sicilinde tescil, terkin veya değişiklik istemi biçiminde ileri sürülmemiş ise de, Türk Medeni Kanunu hükümlerinin uygulanmasını gerektiren ayni haklara ilişkin özel hukuk uyuşmazlığı niteliğinde bulunduğu anlaşılmaktadır. Bir başka deyişle, bu tür kayıtların varlığı ya da silinmesi, idari bir işlemin iptali veya idari tasarrufun hukuka uygunluğunun denetlenmesi kapsamında olmayıp, taşınmaz üzerinde ayni hak durumunun belirlenmesine ilişkin kurallar çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bir uyuşmazlıktır. Bu durumda, konusu itibarıyla idari yargının görev alanına giren bir idari dava bulunduğundan söz edilmesine olanak bulunmadığından, davanın görüm ve çözüm yerinin adli yargı olduğu sonucuna varılmıştır.

27. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Adıyaman 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Adıyaman 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17/06/2025 tarih ve E.2025/87,K.2025/94 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Adıyaman 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Adıyaman 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17/06/2025 tarih ve E.2025/87, K.2025/94 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

16/02/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Bayram	Döndü Deniz	Mustafa
YAŞAR	ŞEN	BİLİR	EROL

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/718
KARAR NO : 2026/92
KARAR TR : 16/02/2026

ÖZET: Davacıya ait 6306 sayılı Kanun hükümlerine göre "Riskli Alan" ilan edilen bölgede yer alan dava konusu taşınmazlarına karşılık verilecek daire ve dükkanlar hakkında davalı idareler ile imzalanan Muvafakat Senedinin gereklerinin yerine getirilmediğinden bahisle, davalı idarelerce tesis edilen işlemlerin iptali, sözleşme konusu taşınmazların tescil ve devri, bunun mümkün olmaması halinde oluşan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1- A. T.
2- A. T.
3- M. S. T.
4- O. T.
Vekili : Av. S. T.
Davalılar : 1- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Hukuk Müşaviri : D. Ö.
2- Mardin Valiliği
Vekili : Av. M. T.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Mardin ili, Nusaybin ilçesinde 2016 yılında yaşanan terör olaylarından dolayı taşınmazları zarar gören müvekkilleri ile davalılar arasında, müvekkillere ait iki parsel üzerindeki taşınmazlar için ayrı ayrı olmak üzere 17/12/2018 tarihinde *"Mardin İli Nusaybin İlçesi Riskli Alana Ait Kentsel Dönüşüm Projesi Muvafakatname"* imzalandığını, akabinde 27/11/2019 tarihli kura çekiminden iki gün önce 25/11/2019 tarihinde Mardin Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünde tüm müvekkilleri temsilen Abdulkahhar Tekin ile Mardin Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü arasında *"Mardin İli Nusaybin ilçesi Abdulkadirpaşa, Akçatarla, Bahçebaşı, Çatalözü, Çelikyurt, Kışla, Yakınköy, Yenituran Yıldırım Mahalleleri Riskli Alan Dönüşüm Projesi Kapsamında 1.Etap 1.Kısım ve 2.Kısım Proje Alanı Bölgeleri MUVAFAKAT SENEDİ"* başlıklı kesin muvafakat senedi imzalanarak müvekkilleri adına kayıtlı *"Mardin İli Nusaybin İlçesi Yenişehir Mahallesi Çağ Çağ Caddesi üzerinde ... parselleri"* üzerindeki arsaları ve taşınmazlarına karşılık *"3 adet 210.5 m2 4+1 daire, 2 adet 210.3 m2 4+1 daire, 2 adet 195.3 m2 4+1 daire, 1 adet 195.5 4+1 daire, 1 adet 89.2 m2 2+1 daire olmak üzere toplamda 9 adet konut ile 61+50, 59+61, 50+61, 59+61 şeklinde 8 adet işyeri"* üzerinden anlaşma sağlandığını, 25/11/2019 tarihli Muvafakat Senedi imzalandıktan iki gün sonra müvekkillerin 27/11/2019 tarihli 1. Etap kurasına katıldığını, kendilerine 7 adet daire çıktığını, uygulamada işyerleri ile ilgili kura çekimi yapılmadığını, diğer hak sahiplerinin taşınmazlarının bulunduğu parseldeki dükkanların dağıtılmak suretiyle işyeri teslimatlarının gerçekleştirildiğini, Mardin ili, Nusaybin ilçesinde riskli alan ilan edilen alanlardaki TOKİ çalışmalarının tamamlandığını, konut ve iş yerlerinin teslimatlarının hak sahiplerine yapıldığını, ancak müvekkillere 27/11/2019 tarihli 1. Etap kurasından çıkmış olan dairelerin teslimatının yapılmadığı gibi sözleşmede belirlenen 8 adet işyeri ve diğer dairelerin de anahtar teslimatının yapılmadığını, müvekkillerin hak ettikleri konutların ve işyerlerinin kendilerine teslim edilmesi için davalı idarelere defalarca müracaat etmelerine rağmen sonuç alamadıklarını, davalı idarelerce yazılı bir cevap verilmemesi üzerine müvekkillerce kurada kendilerine çıkan ve Muvafakat Senedinde anlaşma sağlanan diğer konut ve iş yerlerinin teslim edilmesine ilişkin davalı idarelere Bakırköy 40. Noterliği'nin 09/11/2020 tarihli 25228 Yevmiye no'lu ihtarnamesi çekildiğini, ihtarnameye cevaben; davalı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 12/11/2020 tarihli ve E-54003801-501.01.47-241023 sayılı yazısında, *"İlgi(h)'de kayıtlı yazıda Mardin İli Nusaybin İlçesinde ... numaralı parsellerin toplam yüz ölçümlerinin 781.74 m2 olduğu, yapıların yıkıldığı tarihteki imar planında, parsellerin bir kısmının B-5(Bitişik nizam 5 kat), bir kısmının ise B-2(Bitişik nizam 2 kat) kullanım kararlı alanda kaldığı, 0 Ada 195 nolu parseldeki yapıya ilişkin düzenlenen zarar tespit raporunda yapının 31328 bina analiz kodu ve 78354 bağımsız birim kodu ile 130 konut m2 yapısı olduğu, ... numaralı parsellerdeki yapılara ilişkin düzenlenen zarar tespit raporlarında 31996 bina analiz kodu ve 79685, 79686, 79687, 79688, 79689 bağımsız birim kodu ile 281,77 m2 konut, 4 ile 26 m2 olmak üzere toplam 104 m2 iş yeri olduğu tespit edildiği ve bahse konu parsellerde, yıkılan konut ve işyerleri m2'sine karşılık, gerekli tüm incelemelerin yapılarak, varsa potansiyel imar hakkı da eklenerek konut ve iş yeri m2'sinin hak sahibine sunulması sonucunda, uzlaşma görüşmelerinin yürütülmesi gerektiği belirtilmiştir.*

İlgi (a)'da talep edilen konut ve işyerlerinin teslim edilmesine ilişkin talebin ilgi (b)'deki kayıtlı yazı kapsamında ve söz konusu parsellerin yapıların yıkıldığı tarihteki imar planındaki (bir kısmının B-5 (Bitişik nizam 5 kat), bir kısmının ise B-2(Bitişik nizam 2 kat)) kullanım kararları doğrultusunda potansiyel imar hakkının belirlenerek değerlendirilmesi sonucunda, hak sahibinin kura sonucuna göre alabileceği konut ve işyeri anahtarlarının teslim edilmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim." denildiğini, davalı Mardin Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün 24/11/2020 tarihli E-85141388-501.99-14326 sayılı yazısı ile ise *"İlgi ihtarnamede iddia edilen 9 adet konut ve 8 adet işyeri için imzalanan muvafakat senedi ve ön muvafakat senetlerinde yapılan incelemelerde, hak sahibinin yıkılan yapılarında toplam (bodrum-müştemilat dahil) 234 m2 işyeri ve 275,81 m2 konut olduğu, ancak hiçbir açıklama yapılmadan 9 adet konut(1727,40 m2) konut ve 8 adet işyerinin (407 m2) borçsuz verilmek üzere taraflarca imzalandığı tespit edilmiştir.*

Bakanlığımızın 18.11.2019 tarih ve 270928 sayılı yazısı gereğince görevlendirilen Müdürlüğümüz Uzlaşma Komisyonu tarafından, hak sahiplerinin dağıtıma esas hak edilen toplam konut-işyeri inşaat alanlarının; ortofoto, halihazır harita, uydu görüntüleri, mapcodex hasar tespit verileri ve diğer tüm veriler çerçevesinde gerekli incelemeler yapılarak hak sahibinin toplam 4 adet 4+1 konut ve 4 adet işyeri hakkı olduğu tespit edilmiş olup, hak sahiplerine gerekli detaylı açıklamalar yapılmıştır. Hak sahiplerinin kabul etmesi durumunda ve Müdürlüğümüz Uzlaşma Komisyonu tarafından yapılan hesaplamalara göre hak ettikleri konut ve iş yerlerini almak için Müdürlüğümüze başvurabilecekleri hususlarını; bilgilerinize ve gereğini arz ederim." şeklinde cevap verildiğini, cevap yazısında tek taraflı olarak taraflar arasında yapılmış olan sözleşmeye ve de hukuka aykırı tespitler yapıldığını, bu tespitlerin kabul edilmesi halinde idareye başvurulması gerektiğinin belirtildiğini, önceki sözleşmenin idari bir işlemle iptal edilmediği gibi müvekkillere konut ve iş yerleri teslimlerinin de yapılmadığını, uzlaşma sağlanamamasına rağmen konutlarının ve iş yerlerinin tesliminin davaya konu hukuka aykırı tespit işlemi gerekçe gösterilerek sürüncemede bırakıldığını, idarenin tek taraflı ve hukuka aykırı olarak yapmış olduğu tespitler üzerinden müvekkillerinin yeni bir uzlaşma yapmaya mecbur bırakılmaya çalışıldığını, idarenin vatandaşlar üzerindeki kamusal gücünü kötü niyetli olarak kullandığını, yapılan tespit işleminin hukuksal bir dayanağının bulunmadığını, taşınmazının 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında 09/09/2016 tarihli ve 29826 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2016/9141 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile riskli alan ilan edilen Mardin İli Nusaybin İlçesi sınırları içerisinde bulunduğunu, 30/01/2017 tarihinde davalı Bakanlık ile yüklenici MUAD Planlama Mimarlık İnş.San.ve Tic.Ltd.Şti. firması arasında imzalanan sözleşmeye istinaden 08/02/2017 tarihinde yer teslimi yapılarak başlanan hizmet alım işi kapsamında, *"Hak Sahipleriyle Uzlaşma Görüşmelerinin ve Sözleşmelerin Yapılması"* işi uyarınca uzlaşılan hak sahipleriyle kesin muvafakatnameler imzalandığını, bu kapsamda müvekkiller ile davalı idareler arasında da kesin muvafakatname ve kesin muvafakat senedi imzalandığını, muvafakatnamenin imzalandığı tarihte müvekkillere ait yapıların mevcudiyeti, metrekaresi, hasar durumunun belli olduğunu, uzlaşma görüşmelerinin bunun üzerinden yapıldığını, müvekkillere ait taşınmazların bulunduğu yerin Nusaybin ilçesinin en işlek ve ticari anlamda satış ve kira tutarları bakımından en pahalı lokasyonlardan biri olduğunu, davalı bakanlığın yapmış olduğu hesaplamalardan yola çıkılarak müvekkiller ile davalı idarenin uzlaşma sağladığını, taraflar arasında imzalanmış olan kesin muvafakat senedi hükümlerinin kesin olup davalı idarelere hukuka aykırı tespit yapma yetkisi ile sözleşmede tek taraflı iptal veya değişiklik yapma hakkı tanımadığını belirterek, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 12/11/2020 tarih ve E-54003801-501.01.47-241023 sayılı *"Mardin İli Nusaybin İlçesi Anahtar Teslimi Hk"* işlemi ile bu işlemle bağlantılı olan Mardin Valiliği Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 24/11/2020 tarih ve E-85141388-501.99-14326 sayılı işlemlerin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Mardin 3. İdare Mahkemesi 20/04/2021 tarih ve E.2021/154 K.2021/363 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevinde bulunduğu gerekçesiyle davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava dosyasının incelenmesinden, Mardin ili, Nusaybin ilçesinde bulunan ve terör olaylarında zarar gören taşınmazlarına karşılık 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun kapsamında tahsis edilen bağımsız bölümlerin kendilerine teslim edilmesi istemiyle yapmış olduğu başvurunun reddine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 12/11/2020 tarih ve 241023 sayılı işlemi ile Mardin Valiliği Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'nün 24/11/2020 tarih ve 14326 sayılı işleminin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*
>
> *Bir sözleşmenin idari sözleşme sayılabilmesi için, sürekli bir kamu hizmetinin görülmesi amacını taşıması gerektiği, taraflardan birinin idare olması ve kamu hukukuna özgü, kamu hukukundan doğan şart ve hükümlerin sözleşmede yer almasının zorunlu olduğu, dava konusu muvafakat sözleşmesinin ve buna dayanılarak davacı tarafından kendisine tahsis edilen bağımsız bölümlerin teslim edilmesi istemiyle yapmış olduğu başvurunun reddine ilişkin dava konusu işlemlerin taraflardan birinin idare olması dışındaki diğer koşulların hiçbirinin bulunmadığı, bu haliyle sözleşmenin özel hukuk hükümlerine tabi olduğu ve sözleşmeye dayalı olarak davacılar tarafından bağımsız bölümlerin teslim edilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin dava konusu işlemlerin de sözleşmenin uygulanmasından ortaya çıktığı görülmektedir.*
>
> *Bu durumda yukarıda yer alan durum ile somut olay birlikte incelendiğinde, dava konusu edilen muvafakat sözleşmesinin özel hukuk niteliği ağır basan bir sözleşme olduğu, sözleşme kapsamında davacılar tarafından bağımsız bölümlerin teslim edilmesi istemiyle yapmış olduğu başvurunun reddine ilişkin dava konusu işlemin de yine sözleşmenin uygulanmasından ortaya çıktığı dolayısıyla bu sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlıkların*

görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevinde bulunduğu kanaatine varıldığından davanın görev yönünden reddi gerektiği sonucuna varılmıştır. ..."

3. Davacılar vekili, bu kez sözleşmeye konu taşınmazların müvekkilleri adına hükmen tescil ve devrine, bunun mümkün olmaması halinde sözleşmede taahhüt edilen daire ve dükkanların teslim edilmemesi ve haksız fesih nedeniyle fazlaya ilişkin dava ve talep hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1.000 TL zararın yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Nusaybin Asliye Hukuk Mahkemesi 19/02/2024 tarih ve E.2023/414, K.2024/364 sayılı kararı** ile, davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle HMK'nun 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinde Mardin İli Nusaybin İlçesi Yenişehir Mahallesi Çağ Çağ Caddesi üzerinde bulunan 0-0-0-0-0-0-0-0 ada 195-195-195- 211-211-2026-2027-2028 sayılı parselde bulunan ve hendek olaylarında zarar görüp yıkılan taşınmazına karşılık 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun Kapsamında kesin muvafakat senedi imzalandığı, hak sahiplerinin dağıtıma esas konut için hak edilen inşaat alanlarının inceleme yapılarak tespit edilecek alan üzerinden sözleşmenin güncellenmesi için başvuru yapılması ve fazla konut alan ve iade edilmeyen konutların iptal edilmesine ilişkin Mardin Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün 18.04.2020 tarihli E-4415 sayılı işlemin iptali istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

Davacının davalı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile imzalamış olduğu "Kesin Muvafakat Senedi sözleşmesinin 1.maddesinde; 6306 Sayılı "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun" ve 5233 Sayılı "Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun"un 7.maddesi ve geçici 6.maddesine göre düzenlendiği, 2.maddesinde; konutu yıkılmış veya ağır hasarlı yapısı olan hak sahiplerinin terör sebebi ile uğradıkları zararın karşılanmasının amaçlandığı, 5.1.maddesinin (i).bendinde; blokları seçilen hak sahiplerinin bağımsız bölümlerinde Bakanlığın değişiklik yapma hakkına sahip olduğu, aynı maddenin (j).bendinde; Bakanlığın, üretilecek mimari projelerde değişiklik yapma hakkına sahip olduğu, işbu muvafakat senedi kapsamında uygulama esnasında konut/işyeri m^2 lerinde oluşabilecek değişikliklerden hak sahiplerinin gayri kabili rücu kabul ettiği, konut/işyeri m^2 lerinde oluşacak değişiklikler nedeni ile hak sahibinin borçlanma tutarının kesinleşen konut/işyeri m^2 sine göre düzenleneceği, aynı maddenin (p).bendinde; mahsuplaşmaya esas bedel üzerinden borçlandırma yapılması ve bu borçlanmanın Bakanlık veya İl Müdürlüğünce belirlenecek süre içerisinde borcun ödenmesinin istenilmesi, 10.maddesinde; tapu alanlarında revizyonların Bakanlık tarafından re'sen yapılacağı, hak sahibinin tapu hissesinde gerçekleşecek olan küçülmeyi sözleşmeyi imzalaması ile kabul etmiş sayılacağı hususları birlikte değerlendirildiğinde idare lehine kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla, idarenin tek taraflı ayrıcalıklı üstün hak ve yetkilerin verildiği görülmektedir.

Kesin Muvafakat Senedinin, özel hukuk ilişkisinden kaynaklanmayıp, idarenin kendisine tanınan bir kamusal yetkiyi kullanması sonucu, yine mevzuatla çerçevesi çizilen usul ve esaslara göre imzalandığından, artık özel hukuk ilişkisinden değil, terör nedeniyle zarar gördüğü belirlenen taşınmaz üzerindeki idari bir karardan söz etmek gerekeceği açıktır.Dava konusu işlem ile davacının sözleşmenin yenilenmesi için çağrıldığı, sözleşmenin yenilenmemesi halinde tahsis edilen tüm konutların Bakanlık tarafından geri alınacağının belirtildiği, özel hukuk ilişkisinde bir hakkın geri alınabilmesi için Adli Yargıda verilmiş hakkın iadesine yönelik bir yargı kararının varlığına ihtiyaç duyulmasına rağmen, uyuşmazlık konusu işlemde tek taraflı işlem tesis edileceğinin bildirildiği görülmekle, dava konusu işlemin idare hukuku ilkeleri gereğince tesis edildiği yine terör olayları nedeniyle konutu yıkılmış veya ağır hasarlı yapısı olan hak sahiplerinin terör sebebi ile uğradıkları zararın ayni olarak karşılanması amacıyla 5233 Sayılı Kanun'un Geçici 6.maddesi gereğince yürütülen iş ve işlemlerde Çevre ve Şehircilik Bakanlığına üstün haklar tanındığı anlaşılmaktadır.

Davacı tarafından dava konusu edilen hususun davalı kurumun tek taraflı bir idari işlemi ile sözleşme hükmünün değiştirilmesine yönelik bir idari karar olduğu, davalı idarenin kamu gücüne dayanarak tek taraflı bir işlem tesis ettiği ve sözleşme hükmünü tek taraflı işlemi ile değiştirmeye çalıştığı, taraflar arasında sözleşme özgürlüğü prensibi uyarınca karşılıklı olarak belirli bazı hak ve alacaklardan feragat edilerek her iki tarafın maddeleri üzerinde anlaşmaya vardığı bir mutabakat sözleşmesi imzalandığı, ancak bu muvafakat senedi imzalandıktan sonra idarenin kamu gücünü kullanarak tek taraflı bir idari işlem ile davacı ile yapılan sözleşme hükümlerinde tek taraflı değişikliğe gittiğini belirterek davacıya teslim edilen metre kare alanında kesintiye gittiği, davalı idarenin bu tek taraflı yaptığı işlemin idari yargının görevli olması nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiştir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 114/b bendinde, "Yargı yolunun caiz olması" (c) bendinde ise "Mahkemenin görevli olması" dava şartı olarak belirlenmiştir. Aynı Kanunun 115. maddesinde dava şartlarının davanın her aşamasında ve resen inceleneceği, dava şartı noksanlığının tespiti halinde davanın usulden reddine karar verileceği belirtilmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle HMK 114/1-b ve HMK 115/2 gereğince davanın usulden reddine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM:Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle HMK'nun 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince USULDEN REDDİNE,

2-Dosyanın Mardin İdare Mahkemesi'nin vermiş olduğu karar kesinleşmiş ve mahkememizce verilen karar da kesinleşir ise; olumsuz görev uyuşmazlığının taraflarca giderilmesi istendiği takdirde dosyanın görevli mahkemenin belirlenmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, ..."

5. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Nusaybin Asliye Hukuk Mahkemesince dava dosyasının sehven gönderildiği Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesince 26/09/2025 tarih ve E.2025/931, K.2025/1176 sayılı karar ile dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi için ilk derece mahkemesine geri çevrilmesine kesin olarak karar verilmiş, bunun üzerine, Nusaybin Asliye Hukuk Mahkemesince adli yargı dava dosyası ve idari yargı dava dosyasına esas Uyap çıktıları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. Anayasa'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

7. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen ihtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

8. 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un *"Tahliye ve yıkırma"* başlıklı 5. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

" *(1) Riskli yapıların yıkırılmasında ve bunların bulunduğu alanlar ile riskli alanlar ve rezerv yapı alanlarındaki uygulamalarda, öncelikli olarak malikler ile anlaşma yoluna gidilmesi esastır. (Değişik cümle:29/11/2018-7153/22 md.) Anlaşma ile tahliye edilen yapıların maliklerine, kiracılarına ve yapıda ikamet etmek şartıyla sınırlı ayni hak sahiplerine geçici konut veya işyeri tahsisi ya da kira yardımı ve yapım için yardım yapılabilir. (Ek cümle:7/11/2023-7471/9 md.) Yapım için yapılacak yardımın usul ve esasları Cumhurbaşkanınca belirlenir.*

9. 6306 sayılı Kanun'un *"Uygulama işlemleri"* başlıklı 6. maddesinin dokuzuncu fıkrası şöyledir:

"(9) Bu Kanun uyarınca tesis edilen idari işlemlere karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu uyarınca dava açılabilir. (İptal ikinci cümle: Anayasa Mahkemesinin 1/3/2014 tarihli ve 27/2/2014 tarihli E.: 2012/87 ve K.:2014/41 sayılı Kararı ile.) (...)"

10. 15/12/2012 tarihli ve 28498 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6306 sayılı Kanun'un Uygulama Yönetmeliği'nin *"Uygulama alanındaki taşınmaz maliklerinin hakları ve tapuya tescil işlemleri"* başlıklı 13. maddesinin ilgi kısımları şöyledir:

" (1) *Yapılacak konut ve işyerlerinin niteliği ve büyüklüğü ilgili kurumca belirlenmek kaydıyla, uygulama alanındaki taşınmaz maliklerine öncelikle uygulama alanında yapılacak olan konut ve işyerlerinden verilmek üzere bunlarla sözleşme akdedilir.*

(2) Uygulama alanındaki taşınmazın 12 nci maddeye göre tespit edilen bedeli, malike verilecek konut veya işyerinin inşaat maliyet bedelinden düşülür. Bu şekilde yapılacak hesaplama neticesinde taşınmaz malikinin;

a) İlgili kurumdan, alacağı olur ise, bu alacağa konu mebliğ; taraflar arasında yapılacak anlaşmaya istinaden, nakdi olarak veya ilgili kurumun, kamu hizmetine tahsis edilmemiş olan taşınmazlarından verilerek ya da imar hakkının başka bir alana aktarılması suretiyle ödenebilir.

...

(5) İlgili kurum, uygulama alanındaki taşınmaz maliklerini yapılacak anlaşmalar çerçevesinde proje ortağı yapmak suretiyle, kat veya hasılât karşılığı inşaat yapabilir veya yaptırabilir.

(6) Bakanlık, Kanunun 3 üncü maddesi kapsamında Bakanlar Kurulu kararıyla veya Maliye Bakanlığınca Bakanlığa tahsis edilerek tasarrufuna bırakılan taşınmazlar da dâhil olmak üzere, uygulama alanında bulunan bütün taşınmazlar üzerinde her tür harita, plan, proje, arazi ve arsa düzenleme işlemleri ile toplulaştırma yapmaya; bu alanlarda bulunan taşınmazları satın almaya, ön alım hakkını kullanmaya, bağımsız bölümler de dâhil olmak üzere taşınmazları trampaya, taşınmaz mülkiyetini veya imar haklarını başka bir alana aktarmaya; aynı alanlara ilişkin taşınmaz mülkiyetini anlaşma sağlanmak kaydı ile menkul değere dönüştürmeye; kamu ve özel sektör işbirliğine dayanan usuller uygulamaya, kat veya hasılat karşılığı usulleri de dâhil olmak üzere

inşaat yapmaya veya yaptırmaya, arsa paylarını belirlemeye; 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundaki esaslara göre paylaştırmaya, payları ayırmaya veya birleştirmeye ve Türk Medeni Kanunu uyarınca sınırlı ayni hak tesis etmeye yetkilidir.

...

(8) Kanunun 3 üncü maddesi kapsamında Bakanlığa tahsis edilen taşınmazlar üzerinde Kanun kapsamındaki uygulamalara bağlı olarak meydana gelen yeni taşınmazların kendileri ile anlaşma sağlanan gerçek kişiler veya mirasçıları ile tüzel kişiler adına tapuya tescil edilmesi, Bakanlığın isteği üzerine, Maliye Bakanlığınca yapılır. Bu taşınmazlar ile ilgili olarak tapuda işlem yapılmasını gerektiren diğer hallerde de, Bakanlığın isteği üzerine, Maliye Bakanlığınca tapuda işlem tesis edilir. " kuralına yer verilmiştir.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mustafa EROL, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/02/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dava dosyası ve idari yargı dava dosyasına esas Uyap çıktılarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacılar vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, davacıların 6306 sayılı Kanun hükümlerine göre *"Riskli Alan"* ilan edilen bölgede yer alan dava konusu taşınmazlarına karşılık olarak davalı idareler ile imzaladığı Muvafakat Senedinin gereklerinin yerine getirilmemesi nedeniyle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 12/11/2020 tarih ve E-54003801-501.01.47-241023 sayılı işlemi ile Mardin Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün 24/11/2020 tarih ve E-85141388-501.99-14326 sayılı işleminin iptali ile sözleşmeye konu taşınmazların davacılar adına hükmen tescil ve devri, bunun mümkün olmaması halinde oluşan zararın tazmini istemleriyle açılmıştır.

14. Uygulama ve öğretide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları kesin ve yürütülmesi gerekli işlemler idari işlem, herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizlikleri de idari eylem olarak tanımlanmaktadır. Buna göre, bir işlemin idari işlem olarak kabul edilebilmesi için bu işlemi kamu idaresinin yapması, kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla tesis edilmiş bulunması, kamu idaresinin tek taraflı irade açıklamasının ürünü olması ve kesin ve icrai nitelikte olması gerekmektedir.

15. Dava dosyasının incelenmesinden; Mardin ili, Nusaybin ilçesi, Abdülkadirpaşa, Akçatarla, Bahçebaşı, Çatalözü, Çelikyurt, Kışla, Yakınköy, Yenituran ve Yıldırım Mahalleleri sınırları içinde 785,91 hektarlık alanının 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi ile ek 1. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında 09/09/2016 tarihli ve 29826 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak, 07/09/2016 tarihli ve 2016/9141 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile *"Riskli Alan"* ilan edildiği, Mardin Valiliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün Mardin 3. İdare Mahkemesi Başkanlığına yazdığı 09/03/2021 tarih ve E-85141388-501.99-4704060 sayılı yazısına göre, 6306 sayılı Kanun'a göre ilan edilen riskli alanda yürütülmekte olan uzlaşma görüşmelerinde hak sahiplerine sunulacak *"kesin muvafakat senedi sözleşmesi"*nin Genel Müdürlük Makamının 04/04/2017 tarihli ve 4381 sayılı Olur'u ile takdir edildiği, 19/08/2019 tarihli ve 192803 sayılı ve 29/06/2020 tarihli ve 133395 sayılı Genel Müdürlük Makam Olur'u ile revize edilen ve Müdürlükleri ile imzalanan *"Kesin Muvafakat Senedi Sözleşmesi"* kapsamında işlemler tesis edildiğinin belirtildiği, bu kapsamda davacılar tarafından Muvafakat Senedinin gereklerinin yerine getirilmediğinden bahisle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 12/11/2020 tarih ve E-54003801-501.01.47-241023 sayılı ve Mardin Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün 24/11/2020 tarih ve E-85141388-501.99-14326 sayılı işlemlerin iptali istemiyle idari yargı yerinde; sözleşmeye konu taşınmazların müvekkilleri adına hükmen tescil ve devrine, bunun mümkün olmaması halinde sözleşmede taahhüt edilen daire ve dükkanların teslim edilmemesi ve haksız fesih nedeniyle fazlaya ilişkin dava ve talep hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1.000 TL zararın yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açıldığı anlaşılmaktadır.

16. Mevzuat hükümleri dikkate alınarak somut olay irdelendiğinde; 6306 sayılı Kanun hükümlerine göre *"Riskli Yapı"* kapsamına alınan dava konusu yapılar hakkında davalı idarelerin, proje uygulamalarına başlamadan önce riskli yapıların yıktırılması amacıyla 6306 sayılı Kanun hükümleri uyarınca kamu gücünü kullanarak, resen ve tek taraflı olarak işlem tesis ettiği, *"Hak Sahipliği Değerlendirme Formlarının"* tanzim edildiği, davacılar ile idare arasında imzalanan *"Muvafakatname"* başlıklı sözleşmelerin içeriğinin bir eser sözleşmesi veya başka bir özel hukuk sözleşmesi niteliğinde olmadığı, yine bu sözleşmelerin sözleşme özgürlüğü çerçevesinde tarafların rızası ve özgür iradesiyle imzalanmadığı, diğer taraftan, davacıların imzalanan muvafakatnamede belirlenen konut ve işyerlerinin adlarına devir ve tescili ile bunların kendilerine isabet edecek adetlerinin azaltılması nedeniyle oluşan zararın tazmini isteminin özel hukuk ilişkisinden değil, davalı idarelerin üzerine düşen kamu hizmeti niteliğindeki yükümlülüğünü gereği gibi yerine getirmemesinden

kaynaklandığı, dolayısıyla açılan davanın da *"idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davası"* niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

17. Bu durumda uyuşmazlığın çözümünün, 6306 sayılı Kanun'un 6. maddesinin dokuzuncu fıkrasında yer alan *"Bu Kanun uyarınca tesis edilen idari işlemlere karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu uyarınca dava açılabilir."* şeklindeki yasal düzenleme doğrultusunda da idari yargının görev alanına girdiği sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak Mardin 3. İdare Mahkemesinin 20/04/2021 tarih ve E.2021/154 K.2021/363 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Mardin 3. İdare Mahkemesinin 20/04/2021 tarih ve E.2021/154 K.2021/363 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

16/02/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Başkan Vekili Kenan YAŞAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR	Üye Mustafa EROL
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/726
KARAR NO : 2026/56
KARAR TR : 16/02/2026

ÖZET: Davacının, 21/01/2006-14/07/2014 tarihleri arasında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi Radyasyon Onkolojisi Anabilim Dalında sigortalı radyoloji teknikeri olarak çalışmış olduğu sürelerin, memur olarak atamasının yapılmış olması nedeniyle, mevcut hizmet süresi ile birleştirilerek kademe ve terfisinin buna göre belirlenmesi talebinin reddine dair işlemin iptali istemiyle açtığı davada, 5510 sayılı Kanun'un yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı Kanun'a tabi bir hizmetin bulunmadığı gözetilerek, aynı Kanun'un 101. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNİN görevli olduğu hk.

K A R A R

Davacı : Y. K.
Vekili : Av. H. A.
Adli Yargıda
Davalılar : 1- Sağlık Bakanlığı
Vekili : Av. M. A.
2- Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. Z. E. U.
İdari Yargıda
Davalı : Sağlık Bakanlığı
Vekilleri : Av. A. Ö.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 21/01/2006-14/07/2014 tarihleri arasında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi Radyasyon Onkolojisi Anabilim Dalında sigortalı radyoloji teknikeri olarak çalıştığını, 18/09/2014 tarihinde davalı idare bünyesine memur olarak atamasının yapıldığını, daha sonra Tepebaşı İlçe Sağlık Müdürlüğüne vermiş olduğu dilekçe ile 21/01/2006-14/07/2014 tarihleri arası geçen hizmetlerinin mevcut hizmet süresi ile birleştirilmesi talebinde bulunduğunu, bu talebin Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 14/04/2019 tarih ve 14/91275 sayılı yazısı ile *"01/01/2013-31/12/2013, 01/01/2014-28/02/2014, 01/03/2014-14/07/2014 tarihleri arasında sigortalı/Bağ-Kur'lu olarak geçen 286 gün hizmetinin 3/4'ü olan 7 ay 4 gün hizmeti 657 sayılı Kanunun 36. maddesinin C-2 bendi kapsamında değerlendirilerek terfi durumunun güncellenmesine karar verildiğinin"* müvekkiline bildirildiğini, oysa bu sürenin tamamının hizmet birleştirilmesinde dikkate alınması gerektiğini ileri sürerek, davalı idare işleminin iptali ile 21/01/2006-14/07/2014 tarihleri arası geçen süresinin, emekli sandığında geçen hizmet süresi ile birleştirilerek kademe ve

terfi işlemlerinin yapılmasına karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Eskişehir 1. İdare Mahkemesi 03/12/2019 tarih ve E.2019/357, K.2019/701 sayılı kararı** ile, dava konusu işlem açısından davanın görev yönünden reddine, *"21/01/2006-14/07/2014 tarihleri arasındaki hizmet süresinin emekli sandığında geçen hizmet süresi ile birleştirilerek kademe ve terfi işlemlerinin yapılmasına"* karar verilmesi isteminin incelenmeksizin reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; Eskişehir İli, Tepebaşı İlçe Sağlık Müdürlüğünde radyoloji teknikeri olarak görev yapan davacının, 21/01/2006-14/07/2014 tarihleri arasında hizmet alımı sözleşmeleri kapsamında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi bünyesinde görev yaptığı, çalışmalarını Radyasyon Onkolojisi Anabilim Dalında radyoloji alanında tekniker olarak yaptığı ileri sürülerek burada SSK/Bağ-Kur'a tabi hizmet süresinin mevcut hizmeti ile birleştirilmesi talebiyle yaptığı başvurunun kısmen kabulüne ilişkin 14/04/2019 tarih ve 14/91275 sayılı Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü işleminde; "01/01/2013-31/12/2013, 01/01/2014-28/02/2014, 01/03/2014-14/07/2014 tarihleri arasında sigortalı/Bağ-Kurlu olarak geçen 286 gün hizmetinin 3/4'ü olan 7 ay 4 gün hizmeti 657 sayılı Kanunun 36. maddesinin C-2 bendi kapsamında değerlendirilerek terfi durumunun güncellenmesine" karar verildiği mezkur işlem üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bakılan davada; yukarıda yer verilen Kanun hükümleri ve Anayasa Mahkemesi kararı birlikte nazara alındığında, 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce 5434 sayılı Kanuna tabi hizmeti bulunmayan davacının, geçmiş hizmet sürelerinin mevcut hizmeti ile birleştirilmesi talebine ilişkin uyuşmazlıkta, 5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerektiğinden, uyuşmazlığın bu kısmının görüm ve çözümünde, 5510 sayılı Kanunun 101. maddesi uyarınca iş mahkemeleri görevli bulunmaktadır.

Bu durumda; hizmet sürelerinin birleştirilmesi talebi üzerine tesis edilen dava konusu işlemin görüm ve çözümünde adli yargı görevli olduğundan, uyuşmazlığı esasının Mahkememizce incelenmesi olanaklı bulunmamaktadır.

Nitekim; Ankara Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdari Dava Dairesinin 30/04/2019 tarih ve E:2019/1115, K:2019/2973 sayılı kararı da bu yöndedir.

Öte yandan; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesi uyarınca, yargı kararı ile idarelerin işlem tesisine zorlanamayacağı gibi idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı verilemeyeceğinden; '21/01/2006- 14/07/2014 tarihleri arasındaki hizmet süresinin emekli sandığında geçen hizmet süresi ile birleştirilerek kademe ve terfi işlemlerinin yapılmasına' karar verilmesi talebinin incelenmesi hukuken olanaksızdır..."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Eskişehir 2. İş Mahkemesi 04/05/2023 tarih ve E.2020/110, K.2023/572 sayılı kararı ile, davanın kısmen kabulüne karar vermiş, bu karar istinaf edilmiştir.

5. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesi 31/10/2024 tarih ve E.2023/1506, K.2024/2789 sayılı kararı ile, istinaf isteminin kabulüne, ilk derece mahkeme kararının kaldırılmasına, dosyanın yeniden görülmesi için mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Bölge Adliye Mahkemesi kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosyadaki bilgi ve belgelerden, davacının 21/01/2006-14/07/2014 arasında dava dışı Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi Radyoloji Onkoloji Anabilim Dalı Onkoloji Radyoterapi Ünitesinde Radyoloji teknikeri olarak çalıştığını, 18/09/2014-31/03/2016 arasında ise aday memurluk süreci sonucunda memuriyet görevine atandığını, davalı idareden memuriyet görevi öncesi SGK tabi radyoloji teknikeri olarak çalışmış olduğu döneminin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36/C-2 bendine göre hizmetine dahil edilmesinin talep ettiği ancak sadece 01/01/2013 -14/07/2014 arası 286 günün ¾'lük kısmı olan 7 ay 4 günlük hizmetinin 657 sayılı yasanın 36/C-2 bendi kapsamında sayıldığını, tüm dönemin kanun kapsamında sayılması gerektiğini beyanla, hizmet süresinin emekli sandığında geçen hizmet ile birleştirilmesini ve kademe/terfi işlemlerinin yapılmasına karar verilmesini talep ettiği, Danıştay Onikinci Dairesi'nin benzer uyuşmazlıkla ilgili vermiş olduğu 2018/4234 Esas-2019/968 karar sayılı kararında da belirtildiği üzere uyuşmazlığın 657 sayılı Kanun hükümlerine göre çözülmesi gerektiği, uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görev alanına girdiği gözetilerek 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre dava şartı olan "yargı yolunun caiz olmaması" nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerektiğinden, mahkeme kararının kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilmesine karar vermek gerekmiştir..."

6. **Eskişehir 2. İş Mahkemesi 26/12/2024 tarih ve E.2024/863, K.2024/1007 sayılı kararı** ile, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b ve 115/2 maddeleri uyarınca davanın usulden reddine karar vermiş, bu karara istinaf isteminde bulunulması üzerine, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesi 11/09/2025 tarih ve E.2025/456, K.2025/2365 sayılı kararı ile, istinaf isteminin esastan reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Mahkeme Kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosyadaki bilgi ve belgelerden, davacının 21/01/2006-14/07/2014 arasında dava dışı Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi Radyoloji Onkoloji Anabilim Dalı Onkoloji Radyoterapi Ünitesinde Radyoloji

teknikeri olarak çalıştığını, 18/09/2014-31/03/2016 arasında ise aday memurluk süreci sonucunda memuriyet görevine atandığını, davalı idareden memuriyet görevi öncesi SGK tabi radyoloji teknikeri olarak çalışmış olduğu döneminin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun 36/C-2 bendine göre hizmetine dahil edilmesinin talep ettiği ancak sadece 01/01/2013 -14/07/2014 arası 286 günün ¾'lük kısmı olan 7 ay 4 günlük hizmetinin 657 sayılı yasanın 36/C-2 bendi kapsamında sayıldığını, tüm dönemin kanun kapsamında sayılması gerektiğini beyanla, hizmet süresinin emekli sandığında geçen hizmet ile birleştirilmesini ve kademe/terfi işlemlerinin yapılmasına karar verilmesini talep ettiği, Danıştay Onikinci Dairesi'nin benzer uyuşmazlıkla ilgili vermiş olduğu 2018/4234 Esas-2019/968 karar sayılı kararında da belirtildiği üzere uyuşmazlığın 657 Sayılı Kanun hükümlerine göre çözülmesi gerektiği, uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görev alanına girdiği gözetilerek 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre dava şartı olan "yargı yolunun caiz olmaması" nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerektiğinden, mahkeme kararının kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilmesine karar vermek gerekmiştir." gerekçesi ile mahkememiz kararının kaldırılarak dosyanın mahkememize gönderildiği ve mahkememizin 2024/863 Esas sırasına kaydının yapıldığı anlaşılmıştır.

Yapılan yargılama, toplanan deliller, İstinaf karar ilamı ve tüm dosya kapsamının değerlendirilmesi sonucunda; uyuşmazlığın 657 Sayılı Kanun hükümlerine göre çözülmesi gerektiği, uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görev alanına girdiği gözetilerek 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre dava şartı olan yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermek gerekmiş..."

7. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Eskişehir 2. İş Mahkemesince adli yargı ve idari yargı dava dosyasına ilişkin bir kısım belgelerin UYAP çıktıları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına almak; bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu haklardan yararlanma şartları ile finansman ve karşılanma yöntemlerini belirlemek; sosyal sigortaların ve genel sağlık sigortasının işleyişi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemektir."

9. 5510 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun; sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortasından yararlanacak kişileri, işverenleri, sağlık hizmeti sunucularını, bu Kanunun uygulanması bakımından gerçek kişiler ile her türlü kamu ve özel hukuk tüzel kişilerini ve tüzel kişiliği olmayan diğer kurum ve kuruluşları kapsar."

10. 5510 sayılı Kanun'un *"Sigortalı sayılanlar"* başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"Değişik: 17/4/2008-5754/2 md.)

Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından,

a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,

b) Köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan ise;

1) Ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olanlar,

2) Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar,

3) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları,

4) Tarımsal faaliyette bulunanlar,

c) Kamu idarelerinde;

1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar,

sigortalı sayılırlar."

11. 5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

12. 5510 sayılı Kanun'un *"5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri"* başlıklı geçici 4. maddesinin ilgili fıkraları şöyledir:

" (Değişik: 17/4/2008-5754/68 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanuna göre; aylık, tazminat, harp malûllüğü zammı, diğer ödemeler ve yardımlar ile 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre ek ödeme verilmekte olanlara, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanunda kendileri için belirtilmiş olan şartları haiz oldukları müddetçe bunların ödenmesine devam olunur. Ancak, 5 ilâ 10 yıl arasında fiili hizmet süresi olan iştirakçilerden dolayı dul ve yetim aylığı almakta olanların,

aylık ve diğer ödemeleri, bu Kanunun 32 nci, 34 üncü ve 37 nci maddelerindeki şartları haiz oldukları müddetçe devam edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

...

Bu madde kapsamına girenlerin aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyeleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır ve bu maddenin uygulanmasında mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri ayrıca dikkate alınır. (Ek cümle: 16/6/2010-5997/10 md.) (Değişik cümle:9/1/2025-7538/13 md.) Ancak, bu Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilenlerden öğrenci olanların sigortalı sayılmaları, yetim aylıklarının bağlanmamasını veya bağlanan yetim aylıklarının kesilmesini gerektirmez. (Ek cümleler:9/1/2025-7538/13 md.) Bu madde kapsamında aylık alan ya da hükmün yürürlüğe girdiği tarihten sonra aylığa hak kazanacak erkek çocuklar için 5434 sayılı Kanunun mülga 74 üncü maddesinin altıncı fıkrası hükümleri uygulanmaz. Bu fıkranın ikinci ve üçüncü cümlesi hükümleri bu Kanunun geçici 18 inci maddesi kapsamındaki yetimler hakkında da ilgisine göre uygulanır.

...

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanların kesenek ve karşılıkları, fiili hizmet zammı ve itibari hizmet süresi karşılıkları ile %100 artış farkları hakkında 5434 sayılı Kanunun bu Kanunun yürürlüğe girmeden önceki hükümleri uyarınca işlem yapılır. (Değişik ikinci cümle: 31/7/2008-5797/3 md.) Geçici 12 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevlerinin Kurum tarafından devralındığı tarihten itibaren, kamu idarelerince bu kapsamdaki sigortalılar için her ay emekli keseneklerine esas aylıklarının %12'si oranında ayrıca genel sağlık sigortası primi ödenir. Bunlar için Kanunun 81 inci maddesinin (h) fıkrası uyarınca ödenecek ek karşılıkların hesabında, genel sağlık sigortası primi tutarları dikkate alınmaz.

..."

13. 5510 sayılı Kanun'un *"506, 1479, 5434, 2925, 2926 sayılı kanunlara ilişkin ortak geçiş hükümleri"* başlıklı geçici 7. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/68 md.)

Bu Kanunun yürürlük tarihine kadar 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunlar ile 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanun'un geçici 20 nci maddesine göre sandıklara tabi sigortalılık başlangıçları ile hizmet süreleri, fiili hizmet süresi zammı, itibarî hizmet süreleri, borçlandırılan ve ihya edilen süreler ve sigortalılık süreleri tabi oldukları kanun hükümlerine göre değerlendirilir."

B. Yüksek Yargı Kararı

14. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada verilen Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarihli ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararında, özetle; 5510 sayılı Kanun'a 5754 sayılı Kanun ile eklenen geçici 4. maddenin yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanun kapsamında bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği belirtilmiş, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasaya aykırılık görülmemiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mustafa EROL, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/02/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dava dosyası ve ekinde idari yargı dava dosyasına ilişkin belgelerin Uyap çıktıları 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi Radyoloji Onkoloji Kliniğinde radyoloji teknikeri olarak görev yapan davacının, 21/01/2006-14/07/2014 tarihleri arasında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi Radyasyon

Onkolojisi Anabilim Dalında sigortalı radyoloji teknikeri olarak çalışmış olduğu sürelerin, memur olarak atamasının yapılmış olması nedeniyle, mevcut hizmet süresi ile birleştirilerek kademe ve terfisinin buna göre belirlenmesi talebinin reddine dair işlemin iptali istemine ilişkindir.

18. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ile 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun bazı maddeleri yürürlükten kaldırılmış, kamu tüzel kişiliğine sahip Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, hiç bir işleme gerek kalmaksızın, bu Kanun'un yürürlük tarihi itibarıyla görevleri ile birlikte, 1. maddeye dayanılarak kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmiştir.

19. 5510 sayılı Kanun'la 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanun'u, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanun'u, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanun'u, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanun'u ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanun'u kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme bağlı tutulmuş ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra göreve başlayanlar yönünden, prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmiştir. Bu sistemle, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmıştır.

20. Dava dosyasının incelenmesinden: davacının 21/01/2006-14/07/2014 tarihleri arasında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi Radyasyon Onkolojisi Anabilim Dalında sigortalı radyoloji teknikeri olarak çalıştığı, 18/09/2014 tarihinde davalı idare bünyesine aday memur olarak atamasının yapıldığı, bilahare Tepebaşı İlçe Sağlık Müdürlüğüne vermiş olduğu dilekçe ile, 21/01/2006-14/07/2014 tarihleri arasında geçen hizmetinin mevcut hizmet süresi ile birleştirilmesi talebinde bulunduğu, bu talebin Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 14/04/2019 tarih ve 14/91275 sayılı yazısı ile *"01/01/2013-31/12/2013, 01/01/2014-28/02/2014, 01/03/2014-14/07/2014 tarihleri arasında sigortalı/Bağ-Kur'lu olarak geçen 286 gün hizmetinin 3/4'ü olan 7 ay 4 gün hizmeti 657 sayılı Kanunun 36. maddesinin C-2 bendi kapsamında değerlendirilerek terfi durumunun güncellenmesine karar verildiğinin"* davacı tarafa bildirilmesi üzerine, bu sürenin tamamının hizmet birleştirilmesinde dikkate alınması gerektiği ileri sürülerek, davalı idare işleminin iptali ile 21/01/2006-14/07/2014 tarihleri arasında geçen sürenin, emekli sandığında geçen hizmet süresi ile birleştirilerek kademe ve terfi işlemlerinin yapılmasına karar verilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

21. Bu durumda, yukarıda yer verilen Kanun hükümleri ve Anayasa Mahkemesi kararı nazara alındığında; davacının, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanun'a tabi hizmetinin bulunmadığı, 21/01/2006-14/07/2014 tarihleri arasında 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi kapsamında çalıştığı, 18/09/2014 tarihinde davalı idare bünyesinde memur olarak çalışmaya başladığı, bu kapsamda davacının 21/01/2006-14/07/2014 tarihleri arasında geçen hizmet süresinin emekli sandığında geçen hizmet süresi ile birleştirilmesine yönelik talebinin reddine ilişkin davalı işleminin, 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi kapsamında bulunduğu gözetildiğinde, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Eskişehir 2. İş Mahkemesinin 26/12/2024 tarih ve E.2024/863, K.2024/1007 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Eskişehir 2. İş Mahkemesinin 26/12/2024 tarih ve E.2024/863, K.2024/1007 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

16/02/2026 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili Kenan YAŞAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR	Üye Mustafa EROL
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dava, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi Radyoloji Onkoloji Kliniğinde radyoloji teknikeri olarak görev yapan davacının, 21/01/2006-14/07/2014 tarihleri arasında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi Radyasyon Onkolojisi Anabilim Dalında sigortalı radyoloji teknikeri olarak çalışmış olduğu sürelerin, memur olarak atamasının yapılmış olması nedeniyle, mevcut hizmet süresi ile birleştirilerek kademe ve terfisinin buna göre belirlenmesi talebinin reddine dair işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden; davacının 21/01/2006 - 14/07/2014 tarihleri arasında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi Radyasyon Onkolojisi Anabilim Dalında sigortalı radyoloji teknikeri olarak çalıştığı, 18/09/2014

tarihinde davalı idare bünyesine aday memur olarak atamasının yapıldığı, bilahare Tepebaşı ilçe Sağlık Müdürlüğüne vermiş olduğu dilekçe ile, 21/01/2006 - 14/07/2014 tarihleri arasında geçen hizmetinin mevcut hizmet süresi ile birleştirilmesi talebinde bulunduğu, bu talebin Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 14/04/2019 tarih ve 14/91275 sayılı yazısı ile "01/01/2013 - 31/12/2013, 01/01/2014 - 18/02/14, 01/03/2014 - 14/07/2014 tarihleri arasında sigortalı/Bağ-Kur'lu olarak geçen 286 gün hizmetinin %'ü olan 7 ay 4 gün hizmeti 657 sayılı Kanunun 36. Maddesinin C- 2 bendi kapsamında değerlendirilerek terfi durumunun güncellenmesine karar verildiğinin" davacı tarafa bildirilmesi üzerine, bu sürenin tamamının hizmet birleştirilmesinde dikkate alınması gerektiği ileri sürülerek, davalı idare işleminin iptali ile 21/01/2006 - 14/07/2014 tarihleri arasında geçen sürenin, emekli sandığında geçen hizmet süresi ile birleştirilerek kademe ve terfi işlemlerinin yapılmasına karar verilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36. Maddesinin (C) bendinin 2. fıkrasında ; 'Sağlık hizmetleri ve yardımcı sağlık hizmetleri sınıfına girenlerden memurluğa girmeden önce yurt içinde veya yurt dışında mesleklerini serbest olarak veya resmi veya özel kurumlarda yapanlarla, memurluktan ayrıldıktan sonra bu işlerde çalışarak yeniden memurluğa girmek isteyenlerin sağlık hizmetlerinde geçen süresinden, bu kanun ve bu kanunun 87 nci maddesinde sözü edilen kurumlarda geçen süreleri ile 196 ncı maddede belirtilen şekilde tespit edilecek mahrumiyet bölgelerinde en az 3 yıl çalışanların veya çalışacak olanların sürelerinin tamamı ve geri kalan sürelerinin 3/4 ü toplamı memurlukta geçmiş sayılarak bu sürelerin her yılı için bir kademe ilerlemesi ve her üç yılı için bir derece yükselmesi verilmek suretiyle değerlendirilir,' hükmü yer almaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36. Maddesinin (C) bendinin 2. fıkrasında memuriyet dışındaki çalışmaların değerlendirilmesi için bu sürelerin sağlık hizmetlerinde geçmesi gereği bildirilmiştir.

Davacı, davalı idareden memuriyet görevi öncesi Sosyal Güvenlik Kurumuna tabi olarak radyoloji teknikeri olarak çalışmış olduğu sürenin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36. Maddesinin C-2 bendi uyarınca hizmet süresine dahil edilmesini talep ettiği, ancak sadece özel sektörde çalıştığı 01/01/2013 - 14/07/2014 tarihleri arasındaki 286 günün %'lük kısmının (7 ay 4 günlük hizmet süresi olarak) 657 sayılı Kanunun 36. Maddesinin C-2 bendi uyarınca sayıldığı , oysa hizmet süresinin tamamının sayılarak kazanılmış hak aylık derecesinin hesabında değerlendirilmesini istemiştir.

Bu durumda, davacının memuriyet öncesi çalışmasının 657 sayılı Kanunun kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine ilişkin hükümleri uygulanarak kazanılmış hak aylık derecesinin hesabında değerlendirilmemesi işleminden kaynaklanan uyuşmazlığın çözümü idari yargının görevindedir.

Açıklanan nedenlerle .uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye
Ahmet ARSLAN

Üye
Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/727
KARAR NO : 2026/87
KARAR TR : 16/02/2026

ÖZET: HÇ. ve kardeşi FA.'nın, HÇ'.nin boşandığı eski eşi tarafından, cezaevinden izinli olarak çıktığı süreçte, 19/06/2019 tarihinde öldürülmesi nedeniyle, öldürülen HÇ. ve FA.'nın yakınları tarafından hizmet kusuru esasına dayalı maddi ve manevi tazminat istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1-) H. Ç.
2-) F. (. Y.
3-) A. Ç.
4-) N. E.
5-) S. Ç.
Vekili : Av.Ş. T.
Davalılar : 1-) Adalet Bakanlığı
Vekili : Av. A. Y. Ç.
2-) İçişleri Bakanlığı
Vekili : Av. A. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkillerinin yakınları olan F.A. ve kız kardeşi H.Ç.'in eski eşi tarafından 19/06/2019 tarihinde öldürülmesi olayında, davalı idarelere, sorumlulukları sebebiyle 12/08/2020 tarihli dilekçelerle tazminat istemiyle başvuru yapıldığı, davalı Adalet Bakanlığı'nın 03/09/2020 tarihli yazısı ile talebin reddedildiği, diğer davalı İçişleri Bakanlığı'nca başvuruya cevap verilmemek suretiyle başvurunun zımnen reddedildiği, emsal mahkeme kararları gereği

tazminat taleplerinin karşılanması gerektiği, murisin eşi H.Ç.'in şiddet eylemleri nedeniyle annesinin evine sığındığı, davalı idarelerin bu olaylarda da etkili önlem almadığı, H.Ç. hakkında 6284 sayılı kanun kapsamında çok sayıda tedbir kararı olmasına rağmen şiddet uygulayan kişinin tutuklanmaması ya da buna ilişkin etkili önlem alınmaması nedeniyle kendisi ve yakın çevresinin saldırıya uğradığı, sanığın sonradan tutuklanmasına rağmen ilgili mevzuata aykırı olarak bir haftalık izinle salıverilmesi üzerine cinayetleri işlediği, öldürülmeden önce sanık hakkında hiç gözaltı veya tutuklama tedbiri verilmediği, suç işlemeyi caydırıcı cezalar verilmediği gibi verilen cezaların ertelendiği veya paraya çevrildiği, ihlali halinde hapis cezası verilmeyen geçici koruma tedbirlerinin alınmış olması nedeniyle yeterli koruma tedbiri sağlanmadığı, Cumhuriyet savcılığına yapılan şikayete rağmen Menemen Açık Ceza İnfaz Kurumu'nda yasa ve yönetmeliklere aykırı olarak yedi gün izin veren yetkililer hakkında hiçbir yasal işlem başlatılmadığı, başvuru hakkında verilen ön kararların ilgili mevzuata aykırı olduğu ileri sürülerek davalı idarelerce etkili önlem alınmaması sebebiyle hizmet kusuru bulunduğundan bahisle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla muris F.A'nın kızı F.A. için 19/06/2019 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte şimdilik 1.000 TL destekten yoksun kalma tazminatı ile murisin kızı, annesi ve kardeşleri için dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte toplam 380.000 TL manevi tazminatın ödenmesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır .

2. Davalılardan Adalet Bakanlığı vekili süresinde sunduğu cevap dilekçesi ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğunu ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. İzmir 5. İdare Mahkemesi 13/11/2020 tarih ve E.2020/1397 , K.2020/1186 sayılı kararı ile; *"davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-b maddesi uyarınca süreaşımı nedeniyle reddine"* hükmetmiş, söz konusu kararın istinaf edilmesi üzerine İzmir Bölge İdare Mahkemesi 6. İdare Dava Dairesi 08/07/2021 tarih ve E.2021/480, K.2021/1164 sayılı kararı ile, *"istinaf başvurusunun reddine,"* karar vermiş; söz konusu kararın temyiz edilmesi üzerine Danıştay 10. Dairesi 05/12/2024 tarih ve E. 2021/5619 , K.2024/5891 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esası hakkında bir karar verilmesi gerekirken, davanın süre aşımı nedeniyle reddi yolunda verilen İzmir 5. İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun reddine ilişkin temyize konu İzmir Bölge İdare Mahkemesi 6. İdari Dava Dairesi kararında hukuki isabet görmeyerek, *"1. Davacıların temyiz isteminin kabulüne, 2. İzmir Bölge İdare Mahkemesi 6. İdari Dava Dairesinin 08/07/2021 tarih ve E:2021/480, K:2021/1164 sayılı temyize konu kararının bozulmasına,"* karar vermiştir. İlgi bozma kararı üzerine dosyanın gönderildiği, İzmir Bölge İdare Mahkemesi 6. İdari Dava Dairesi 06/05/2025 tarih ve E.2025/1005 , K.2025/1145 sayılı kararı ile. *"Danıştay 10. Dairesinin yukarıda belirtilen bozma kararına uyulmasına; istinaf başvurusunun kabulüne, İzmir 5. İdare Mahkemesince verilen 13/11/2020 tarih, E:2020/1397, K:2020/1186 sayılı kararın kaldırılmasına, 2577 sayılı Kanunun 45. maddesi uyarınca yukarıda belirtilen husus göz önünde bulundurularak yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Mahkemeye gönderilmesine,"* karar vermiştir .

4. **İzmir 5. İdare Mahkemesi 23/10/2025 tarih ve E.2025/874 sayılı kararı ile**, davanın görüm ve çözümünün idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle davalılardan Adalet Bakanlığının görev itirazının reddine, mahkemelerinin görevliliğine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...2577 sayılı Yasanın 2. maddesinde; "İdari dava türleri, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı açılan iptal davaları; idari işlem ve eylemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları; kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı açılan davalar olarak sayılmış; idari yargının idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimini yapmakla görevli olduğu kurala bağlanmıştır.*
>
> *İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı oldıklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davalarının; idari dava türlerinden biri olduğu idare hukukunun bilinen ilkelerindendir.*
>
> *İdare, idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak re-sen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis etmiş olduğu işlemlere, hukuk alanında yeni durumlar oluşturmasıyla idari işlem kimliği kazandırmakta ve kural olarak bu işlemler özel yasal düzenlemeler dışında, idari yargı denetimine tabi bulunmaktadır.*
>
> *Olayda; dava konusu edilen zararın idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak resen ve tek yanlı irade sonucu meydana geldiği, yukarıda belirtilen 2577 sayılı İdari Yargılama Usülü Kanunu'nun 2. maddesinin 1.fıkrasının (a) bendinde tanımı yapılan tam yargı davasına konu edilebilecek nitelikte olduğu anlaşıldığından söz konusu zararların tazmini istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde idari yargı görevli olup davalı idarenin görev itirazı yerinde görülmemiştir..."*

5. Davalı Adalet Bakanlığı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

6. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, somut olaya ilişkin davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek, dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...İdari yargı yerinde dava açılabilmesi için, işlem veya eylemin idari bir faaliyet kapsamında gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Söz konusu işlem veya eylemin idari bir faaliyet kapsamında*

gerçekleştirilmediğinin anlaşılması hâlinde işlem veya eylemin niteliğine göre somuca gidilmesi gerekecektir.

Yargı faaliyeti tanımında kullanılan ölçütlerden organik ölçüte göre bir faaliyetin yargı faaliyeti sayılması için bağımsız mahkemeler tarafından yerine getirilmesi gerekir. Maddi ölçüte göre ise, mahkemelerin bütün faaliyetleri yargı faaliyeti değildir; sadece hukuk kurallarının bağımsız mahkemeler tarafından somut olaylara uygulanması halinde bir yargı faaliyeti vardır. Bu ölçüte göre, hâkimlerin çekişmeli veya çekişmesiz yargı işini görmeleri yargı faaliyetine dâhildir. Kalem işlerinin yürütülmesi ve yazı işleri personelinin yönetimi gibi işler ise yargı faaliyeti kapsamında dışındadır. Öte yandan, yargı faaliyeti, davanın açılmasından, hükmün kesinleşmesine kadar uzayan ve Yargıtay incelemesini de içine alan bütün yargısal faaliyetleri kapsamaktadır. Anayasa'nın Başlangıç'ında öngörülen "Kuvvetler ayrımı ilkesi ile 9. ve 138. maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen "idari faaliyet" kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu "yargı faaliyeti" nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur.

Bu düzenlemeler ve açıklamalar kapsamında dava konusu olay ele alındığında, davacıların tazminat talebinin Adalet Bakanlığı yönünden 6284 sayılı Kanun kapsamında verilen çok sayıda tedbir kararı olmasına rağmen, tedbire aykırı hareket eden kişinin tutuklanmaması ya da etkili adli önlemler alınmaması, bu kapsamda soruşturma ve kovuşturmaların etkili ve hızlı bir şekilde yürütülmemesi ve caydırıcı cezalar verilmemesi gibi sebeplere dayandırdığı anlaşılmaktadır. Dava dilekçesinde belirtilen, davacının korunmasıyla ilgili idare tarafından yapılan işlemlerin idari faaliyet kapsamında değerlendirilmesi gerektiğinde kuşku bulunmamaktadır. Bu itibarla, davanın İçişleri Bakanlığına yönelik hizmet kusuru iddialarıyla ilgili kısmı inceleme dışı tutulmuştur. Buna karşılık; davacıların, Fatma Akta'yı öldüren kişi tarafından eski eşine karşı işlenen eylemlerle ilgili olarak Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından yürütülen soruşturma işlemleri 6284 sayılı Kanun kapsamında aile mahkemeleri tarafından verilen tedbir kararları ve ceza mahkemeleri tarafından görülen kamu davaları sonucunda verilen kararların yargı faaliyeti olduğunda, soruşturma aşamasında yapılan işlemlerin ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması; uyuşmazlığın çözümünde. 5271 sayılı Kanun'un 141. ve 142. maddeleri uyarınca adli yargı yerinin görevli olması gerekmektedir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 28.09.2020 tarihli ve 2020/36 Esas, 2020/543 Karar sayılı kararında da bu tür davaların çözümünde adli yargının görevli olduğu vurgulanmıştır.

Yukarıdaki açıklamalara göre, somut olaya ilişkin davanın, Adalet Bakanlığına yönelik, soruşturma ve yargılama faaliyetleri sonucu verilen tedbir ve diğer kararların caydırıcı olmaması sebebiyle uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazminine ilişkin kısmının da adli yargı yerinde görülmesi gerektiği düşünülmektedir..."

7. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

8. Danıştay Başsavcısı, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu ve yapılan başvurunun reddi gerektiği yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...5271 sayılı Kanunun 142. maddesine göre ağır ceza mahkemelerince hükme bağlanacak olan tazminat davalarına ilişkin haller 141. maddesinde sayma suretiyle belirlenmiş olup, sayma suretiyle belirlenen sebepler genişletilemeyeceğinden, madde hükmü kapsamında belirtilen maddi ve manevi her türlü zararın tazmini istemiyle Devlete karşı açılacak davaların 142. maddenin 2. fıkrası uyarınca ağır ceza mahkemelerince çözümlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla hükümlünün özel izin isteği üzerine verilen izinin kullanıldığı tarihler arasında eşini ve eşinin kız kardeşini öldürmesi nedeniyle ölen kız kardeşin yakınları tarafından Adalet Bakanlığına karşı açılan tazminat davasının görüleceği yargı merci, anılan Kanun hükümleri uyarınca ağır ceza mahkemeleri değildir.

5275 sayılı Yasa hükmü ile açık ceza evinde bulunan hükümlünün özel izin kullanabilmesi Cumhuriyet Başsavcılığının onayına bağlanmıştır. İdari yönden Adalet Bakanlığına bağlı olan Cumhuriyet Başsavcılığının onayı ile herhangi bir tedbir alınmaksızın verilen izin nedeniyle olayın meydana geldiği ileri sürülerek Adalet Bakanlığına karşı tazminat davası açılmıştır.

Anayasanın 140/6. maddesinde yer alan, hakim ve savcıların idari yönden Adalet Bakanlığı'na bağlı olduğu hükmü gereği Adalet Bakanlığına bağlı olan Savcıların idari işleyişe yönelik tesis ettikleri işlemler nedeniyle Adalet Bakanlığının sorumluluğuna gidilebilmekte iken, yargılama faaliyetleri nedeniyle verdikleri kararlardan dolayı Adalet Bakanlığının sorumluluğuna gidilememektedir.

Anayasanın, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu, hakim ve savcıların idari yönden Adalet Bakanlığı'na bağlı olduğu hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, idari işlevi ifa eden personelin eylemleri nedeniyle meydana gelen zararların hizmet kusuru ilkesine göre tazmin edilmesi gerekmektedir.

İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki aksaklık, eksiklik ile denetim eksikliği gibi nedenlerle hizmetin geç işlemesi, kötü işlemesi veya hiç işlememesi, idarenin hizmet kusuruna dayalı tazmin sorumluluğuna yol açacaktır. İdarenin hukuki sorumluluğundan kaynaklanan bu

uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde idari yargı görevli bulunmaktadır.

Bu itibarla, davalı Adalet Bakanlığına yönelik tazminat talebine dayanak olarak ileri sürülen iddialar dikkate alındığında, ölüm olayını gerçekleştiren hükümlüye verilen izinin kurumun en üst amirinin önerisi ve Başsavcılığın onayı ile gerçekleştiği, idari işleyişin sağlanmasına yönelik olarak idarenin ajanı sıfatı ile Başsavcılık tarafından kullanılan yasal yetkiye istinaden yürütülen faaliyetin, yargılama faaliyeti kapsamında değerlendirilemeyeceği, idari bir faaliyet olduğu sonucuna varılmaktadır.

Cumhuriyet Savcısının yargısal faaliyetlerinden ayrılabilen nitelikte bir idari işlem olan izin kullandırma işlemi nedeniyle meydana geldiği ileri sürülen zararın tazmini istemiyle Adalet Bakanlığına karşı açılan bu davanın, idare hukuku esaslarına göre idari yargı yerinde incelenmesi gerekmektedir.

Nitekim, Danıştay Onuncu Dairesinin 26/11/2008 tarihli ve E:2006/7165, K:2008/8312 sayılı kararı da aynı mahiyettedir.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Kanunun 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun reddi gerektiği düşünülmektedir..."

IV. İLGİLİ HUKUK

9. T.C. Anayasası'nın "*Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması"* başlıklı 40. maddesi şöyledir:

"Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/16 md.) Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.

Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

10. Anayasa'nın "*Yargı yolu*" başlıklı 125. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

11. Anayasa'nın "*Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence*" başlıklı 129. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

"Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir."

12. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler: yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 02/07/2018-KHK-703/185 md.)"

13. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "*Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat"* üst başlığı altında yer alan ve *"Tazminat İstemi"* başlıklı 141. maddesi şöyledir:

"(1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,

b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,

c)Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,

d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan,

g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,

h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,

i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,

j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,

k) (Ek: 11/4/2013-6459/17 md.) Yakalama, adli kontrol veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

l) (Ek:2/3/2024-7499/12 md.) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(2) Birinci fıkranın (e), (f) ve (l) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder."

14. 5271 sayılı Kanun'un *"Tazminat isteminin koşulları"* başlıklı 142. maddesinin 1. ve 2.fıkraları şöyledir:

"(1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır. (Ek cümleler:2/3/2024-7499/13 md.) Ancak, 141 inci maddenin birinci fıkrasının (e), (f) ve (l) bentleri kapsamındaki istemler bakımından 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu fıkra uyarınca 6384 sayılı Kanun kapsamında olmasına rağmen ağır ceza mahkemesine yapılan istemler, Komisyona gönderilir. Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise ağır ceza mahkemesi görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle Komisyona gönderir. Bu hâllerde ağır ceza mahkemesine yapılan istem tarihi esas alınır."

15. 5275 sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un, *"İzinler"* başlıklı 93. maddesi şöyledir :

"(1) Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında bulunanlar dışındaki hükümlülere mazeret izni, özel izin veya iş arama izni verilebilir. İzinde geçen süreler hükümlülükte geçmiş sayılır.

(2) İzinlerin kullandırılması ile ilgili ayrıntılar Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikte gösterilir."

16. 5275 sayılı Kanun'un, *"Mazeret İzni"* başlıklı 94. maddesi şöyledir :

(1) Hükümlülük süresinin onda birini iyi hâlle geçirmiş olanlara hükümlünün isteği ile;

a) Ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun ölümü nedeniyle ceza infaz kurumu en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet Başsavcılığının onayı ile,

b) Yukarıdaki bentte sayılan yakınlarından birisinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hâllerinin veya deprem, su baskını, yangın gibi felâketler nedeniyle zarara uğradıklarının belgelendirilmesi koşuluyla kurum en üst amirinin görüşü, Cumhuriyet Başsavcılığının önerisi ve Adalet Bakanlığının onayı ile,

Yol dışında on güne kadar mazeret izni verilebilir.

(2) (Değişik: 27/4/2012-6301/1 md.) Bu Kanunun 25 inci maddesi kapsamına girenler hariç, yüksek güvenlikli ceza infaz kurumunda bulunanlar da dâhil olmak üzere, güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla tehlikeli olmayan hükümlünün, dış güvenlik görevlisinin refakatinde bulunmak şartıyla, talebi ve Cumhuriyet Başsavcısının onayıyla;

a) İkinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü nedeniyle cenazesine katılması için yol süresi dışında iki güne kadar,

b) Sağlık Kurulu raporu ile belgelendirilmesi şartıyla ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hâllerinin bulunması nedeniyle bunlardan her biri için (...) toplam iki defaya mahsus olmak üzere hasta ziyareti amacıyla yol süresi dışında bir güne kadar,

izin verilebilir. (Değişik ikinci cümle: 24/1/2013-6411/ 10 md.) Hükümlünün, izin süresi içinde gece konaklaması gerektiği takdirde, kendi evi veya (a) bendinde belirtilen bir yakınının evinde, güvenli görülen başka bir yerde ya da gidilen yerde bulunan kapalı ceza infaz kurumunda kalmasına, güvenlik hususu değerlendirilmek ve gerekli güvenlik tedbirleri alınmak suretiyle, gidilen yerin valisi tarafından karar verilir. Yurt dışına çıkmasını gerektirmesi durumunda hükümlüye, bu madde gereğince izin verilemez.

17. 5275 sayılı Kanun'un *"Özel izin"* başlıklı 95. maddesi şöyledir :

"(1) Açık ceza infaz kurumlarında bulunanlarla kapalı ceza infaz kurumunda olup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazananlara, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini veya güçlendirmelerini ve dış dünyaya uyumlarını sağlamak amacıyla kurum en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet Başsavcılığının onayı ile

üç ayda bir, yol hariç yedi güne kadar izin verilebilir. (Ek cümle:14/4/2020-7242/39 md.) Hastalık veya doğal afet gibi zorunlu hâllerde bu izinler birleştirilerek kullandırılabilir."

18. 29/03/2020 tarih ve 31083 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin *"İzinler"* başlıklı 113. maddesi şöyledir :

"(1) 5275 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi gereğince yüksek güvenlikli kurumlarda bulunanlar dışındaki hükümlülere mazeret izni, özel izin veya iş arama izni verilebilir.

(2) İzinde geçen süreler hükümlülükte geçmiş sayılır."

19. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin *"Tutukluların hakları"* başlıklı 114. maddesi şöyledir :

"(1) Hükümlülük süresinin onda birini iyi hâlle geçirmiş olanlara hükümlünün isteği ile;

a) Ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun ölümü nedeniyle kurum en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet başsavcılığının,

b) Yukarıdaki bentte sayılan yakınlarından birisinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hâllerinin veya deprem, su baskını, yangın gibi felaketler nedeniyle zarara uğradıklarının belgelendirilmesi koşuluyla kurum en üst amirinin görüşü, Cumhuriyet başsavcılığının önerisi ve Bakanlığın,

onayı ile yol dışında on güne kadar mazeret izni verilebilir.

(2) Gidilecek mesafe göz önünde bulundurularak gidiş geliş için toplam dört günü geçmemek üzere yol izni verilir.

(3) 5275 sayılı Kanunun 25 inci maddesi kapsamına girenler hariç, yüksek güvenlikli ceza infaz kurumunda bulunanlar da dâhil olmak üzere, güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla tehlikeli olmayan hükümlünün, dış güvenlik görevlisinin refakatinde bulunmak şartıyla, talebi ve Cumhuriyet başsavcısının onayıyla;

a) İkinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü nedeniyle cenazesine katılması için yol süresi dışında iki güne kadar,

b) Sağlık Kurulu raporu ile belgelendirilmesi şartıyla ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hâllerinin bulunması nedeniyle bunlardan her biri için toplam iki defaya mahsus olmak üzere hasta ziyareti amacıyla yol süresi dışında bir güne kadar,

izin verilebilir. Hükümlünün, izin süresi içinde gece konaklaması gerektiği takdirde, kendi evi veya (a) bendinde belirtilen bir yakınının evinde, güvenli görülen başka bir yerde ya da gidilen yerde bulunan kapalı ceza infaz kurumunda kalmasına, güvenlik hususu değerlendirilmek ve gerekli güvenlik tedbirleri alınmak suretiyle, gidilen yerin valisi tarafından karar verilir. Yurt dışına çıkmasını gerektirmesi durumunda hükümlüye, bu madde gereğince izin verilemez.

(4) Hükümlüye izin verilmesi sırasında aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur:

a) Gidilecek yerin yol ve hava şartlarının uygun olması.

b) Hükümlünün iznini geçireceği yere gitmesinde sakınca olup olmadığına ilişkin, gideceği yerde bulunan kolluk görevlilerine tahkikat yaptırılması.

c) Hükümlü ile hasta olduğu belirtilen kişi arasındaki yakınlık derecesinin nüfus idaresinden alınacak kayıt ile belgelendirilmesi.

ç) Hastalığı belgeleyen resmi raporun, biri hastalığın uzmanı olmak üzere en az iki uzman hekim tarafından imzalanmış olması.

d) Ölüm ve ölen kişiyle yakınlığının resmi belge ile tespit edilmiş olması.

e) Deprem, su baskını, yangın gibi felaketler nedeniyle verilecek mazeret izinlerinde söz konusu mazeretin, Cumhuriyet başsavcılığı tarafından, ilgili kuruluşlardan araştırması yaptırılarak tespit edilmiş olması.

(5) Birinci fıkranın (b) bendi gereğince, Bakanlıktan onay alınmak üzere gönderilecek izin evrakına, dördüncü fıkrada belirtilen (d) bendi dışındaki belgelerin tamamı eklenir.

(6) Mazeret izni verilen hükümlü kapalı kurumda ise mutlaka dış güvenlik görevlilerinin refakatinde, harcırah ve yol giderleri hükümlü tarafından karşılanmak kaydıyla, açık kurum ya da çocuk eğitimevlerinde ise refakatsiz gönderilir.

(7) Hükümlünün mazeret izin talebi, Cumhuriyet başsavcılığınca uygun görülmemesi hâlinde durum, gerekçesiyle birlikte hükümlüye, uygun görülmesi hâlinde ise dış güvenlikten sorumlu birime bildirilir.

(8) (Ek:RG-12/11/2021-31657-ÇK-4773/41 md.) Tutukluların mazeret izinleri hakkında 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesinin ilgili hükümleri uygulanır.

20. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin *" Özel İzin "* başlıklı 115. maddesi şöyledir:

"(1) Açık kurumlarda bulunanlarla, kapalı kurumda olup da açık kurumlara ayrılmaya hak kazandığı hâlde, nakledileceği kurumun kapasitesi ve/veya hükümlünün yaşı ve sağlığı gibi nedenlerle açık kurumlara gidemeyenler ile çocuk eğitimevlerinde bulunanlara, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini veya güçlendirmelerini ve dış dünyaya uyumlarını sağlamak amacıyla kurum en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet başsavcılığının onayı ile üç ayda bir, yol hariç yedi güne kadar izin verilebilir. (Ek cümle:RG-12/11/2021-31657-ÇK-4773/42 md.) Hastalık veya doğal afet gibi zorunlu hâllerde bu izinler birleştirilerek kullandırılabilir.[43]

(2) İzinler o güne kadar infaz edilen sürenin, hükümlülük süresinden indirilerek bulunacak süreye göre hesaplanır.

(3) Haklarında özel izin kullanılmasına karar verilen hükümlülere kurumdan ayrılmadan önce kurum idaresince "izin belgesi" düzenlenerek verilir. Bu belge, hükümlünün iznini geçireceği yer Cumhuriyet başsavcılığınca onaylanır.

(4) Hükümlülerin özel izin kullanmasında iç ve dış güvenlik görevlilerinin gözetimi aranmaz.

(5) Gidilecek mesafe göz önünde bulundurularak, gidiş geliş için toplam dört günü geçmemek üzere yol izni verilir.

(6) Belirlenen sürelere uygun olarak izne gönderilen hükümlüler, aynı yıl içinde infaz ettikleri ceza süreleri dikkate alındığında, yeni izin hakları elde ederlerse bir kez daha izne gidebilme imkanından yararlanırlar.

(7) (Ek:RG-12/11/2021-31657-CK-4773/42 md.) Kurum idaresi tarafından hükümlünün özel iznini geçireceği yer, ilgili kolluk birimine bildirilir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE :

A. İlk İnceleme

21. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mustafa EROL, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/02/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı Adalet Bakanlığı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde Adalet Bakanlığı yönünden olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

22. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN IŞIK'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

23. Dava, davacıların yakınları olan F.A.'ile H.Ç. isimli kişilerin H.Ç.in boşandığı eşi tarafından 19/06/2019 tarihinde öldürülmesinde, davalı idarelerce etkili önlem alınmaması, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında verilen çok sayıda tedbir kararı olmasına rağmen, tedbire aykırı hareket eden kişinin tutuklanmaması yada etkili adli önlemler alınmaması, bu kapsamda soruşturma ve kovuşturmaların etkili ve hızlı bir şekilde yürütülmemesi ve caydırıcı cezalar verilmemesi, cezaevinde izin verilmesi sürecinde hukuka aykırı işlem yapılması sebepleriyle hizmet kusuru bulunduğundan bahisle, maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır .

24. Anayasanın, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu, hakim ve savcıların idari yönden Adalet Bakanlığına bağlı olduğu hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, idari işlevi ifa eden personelin eylemleri nedeniyle meydana gelen zararların hizmet kusuru ilkesine göre tazmin edilmesi gerekmektedir.

25. İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki aksaklık, eksiklik ile denetim eksikliği gibi nedenlerle hizmetin geç işlemesi, kötü işlemesi veya hiç işlememesi, idarenin hizmet kusuruna dayalı tazmin sorumluluğuna yol açacaktır. İdarenin hukuki sorumluluğundan kaynaklanan bu uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde idari yargı görevli bulunmaktadır.

26. 5271 sayılı Kanun'un 142. maddesine göre ağır ceza mahkemelerince hükme bağlanacak olan tazminat davalarına ilişkin haller 141. maddesinde tahdidi şekilde belirlenmiş olup, sınırlı sayıda belirlenen sebepler genişletilemeyeceğinden, madde hükmü kapsamında belirtilen maddi ve manevi her türlü zararın tazmini istemiyle Devlete karşı açılacak davaların 142. maddenin 2. fıkrası uyarınca ağır ceza mahkemelerince çözümlenmesi gerekmektedir. Somut uyuşmazlıkta; hükümlünün özel izin isteği üzerine verilen iznin kullanıldığı tarihler arasında eşini ve eşinin kız kardeşini öldürmesi nedeniyle ölen kız kardeşin yakınları tarafından Adalet Bakanlığına karşı açılan tazminat davasının görüleceği yargı merci,141madde kapsamında sayılan tahdidi haller kapsamında yer almadığından ağır ceza mahkemeleri değildir.

27. 5275 sayılı Kanun hükmü ile açık ceza evinde bulunan hükümlünün özel izin kullanabilmesi Cumhuriyet Başsavcılığının onayına bağlanmıştır. Anayasa'nın 140/6. maddesinde yer alan, hakim ve savcıların idari yönden Adalet Bakanlığı'na bağlı olduğu hükmü gereği Adalet Bakanlığına bağlı olan Savcıların idari işleyişe yönelik tesis ettikleri işlemler nedeniyle Adalet Bakanlığının sorumluluğuna gidilebilmekte iken, yargılama faaliyetleri nedeniyle verdikleri kararlardan dolayı Adalet Bakanlığının sorumluluğuna gidilememektedir.

28. Bu itibarla, davalı Adalet Bakanlığına yönelik tazminat talebine dayanak olarak ileri sürülen iddialar dikkate alındığında, koruma tedbirlerinin alınmaması, infaz rejiminin etkili işletilmememesi, cezaevinden izin verilmesi sürecinde hukuka aykırı işlem yapılması, usulsüz izin veren kamu görevlileri hakkında işlem yapılmaması iddialarının hizmet kusuruna dayalı olduğu, ölüm olayını gerçekleştiren hükümlüye verilen iznin kurumun en üst amirinin önerisi ve Başsavcılığın onayı ile gerçekleştiği, idari işleyişin sağlanmasına yönelik olarak kamu görevlisi sıfatı ile Başsavcılık tarafından kullanılan yasal yetkiye istinaden yürütülen faaliyetin, yargılama faaliyeti kapsamında değerlendirilemeyeceği, idari bir faaliyet olduğu sonucuna varılmaktadır.

29. Cumhuriyet Savcısının yargısal faaliyetlerinden ayrılabilen nitelikte bir idari işlem olan izin kullandırma işlemi ve hizmet kusuruna dayalı diğer olgular nedeniyle meydana geldiği ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılan iş bu davanın, idare hukuku esaslarına göre idari yargı yerinde incelenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

30. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun

reddi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN REDDİNE ,

16/02/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Bayram	Döndü Deniz	Mustafa
YAŞAR	ŞEN	BİLİR	EROL

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/728

KARAR NO : 2026/107

KARAR TR : 09/03/2026

ÖZET: Davalı idare bünyesinde sözleşmeli personel olarak görev yapan davacı tarafından, mevcut sigortalılığının 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınmasına yönelik talebinin zımnen reddine ilişkin işlemin iptali ile söz konusu işlem nedeniyle yoksun kalınan mali ve özlük haklarının faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ü. A.

Vekili : Av. H. K.

Davalı : Devlet Arşivleri Başkanlığı

Vekili : Av. S. Ç.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, İstanbul ilinde Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığında sözleşmeli personel olarak görev yapan müvekkilinin, mevcut sigortalılığının 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınması istemiyle yapmış olduğu 19/06/2025 tarihli başvurunun zımnen reddine dair işlemin iptali ve yoksun kaldığı mali ve özlük haklarının faiziyle birlikte tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, süresi içinde verdiği cevap dilekçesinde, uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözülmesi gerektiğinden bahisle görev itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **İstanbul 2. İdare Mahkemesi 17/10/2025 tarih ve E.2025/1529 sayılı kararı** ile, tesis edilen işlemin konusunun 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen kamu gücüne dayalı, kesin ve icrai nitelikteki idari işleme karşı açılan iptal davası niteliğinde olduğundan, davalı idarenin bu davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği ileri sürülerek yaptığı görev itirazının reddine ve mahkemelerinin görevliliğine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"...Dosyanın incelenmesinden, Devlet Arşivleri Başkanlığı bünyesinde 375 sayılı KHK'nın Ek.26.maddesi kapsamında sözleşmeli personel olarak görev yapan davacı tarafından, mevcut sigortalılığının 5510 sayılı Kanun'un 4. Maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınması istemiyle yapmış olduğu 19.06.2025 tarihli başvurunun zımnen reddine dair işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmakta olup, tesis edilen işlemin konusunun 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen kamu gücüne dayalı, kesin ve icrai nitelikteki idari işleme karşı açılan iptal davası niteliğinde olduğundan, davalı idarenin bu davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği ileri sürülerek yaptığı görev itirazı yerinde görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; davalı idarenin görev itirazının reddine..."

4. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden, Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin *"idari işlem"* ve *"idari eylem"* niteliğini korumaya devam edeceği, bunun dışında kalan kişiler yönünden çıkan uyuşmazlıkların çözümünün ise adli yargı yerinde olacağı gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına. dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Davalı idare bünyesinde sözleşmeli personel olarak görev yapan davacı tarafından, mevcut sigortalılığının 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınmasına yönelik talebinin zımnen reddine ilişkin işlemin iptali ile işlem nedeniyle yoksun kalınan mali ve özlük haklarının faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılan davada, davalı idarenin görev itirazının mahkemece reddi üzerine, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemi ile davalı idarece Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına başvurulmuştur.

Bilindiği gibi, 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanun 506, 1479.2925. 2926 ve 5434 sayılı Kanun'lar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-kur'lular). tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar(Tarım Bağ-Kur'luları) tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır. 5510 sayılı Kanun'un iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15.12.2006 tarihli ve 2006/1 1 1 Esas. 2006/1 12 Karar sayılı kararıyla, anılan Kanun'un birçok maddesi ile birlikte, bu Kanun'un yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4. maddenin birinci fıkrasının (c) bendi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17.04.2008 tarihli ve 5754 sayılı Kanun'la 5510 sayılı Kanun'da düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanun'a eklenen Geçici 1. ve Geçici 4. maddelerle, 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanun'un kimi hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesinin 30.03.2011 tarihli ve 2008/56 E.. 2011/58 K. sayılı kararı ile reddedilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinde yer alan "... bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerimle görülür, bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.201 1 tarihli ve 2010/65 E.. 201 1/169 K. sayılı kararıyla davayı retle sonuçlandırmakla birlikte; söz. konusu kararı şu gerekçeye dayandırmıştır: "...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil. 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise SGK'nın tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki işve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasaya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce statüde bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır...".

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'u değiştiren 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 say 111 Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 20.06.2022 tarihli ve 2022/97 E., 2022/357 K. sayılı kararında da aynı hususların vurgulandığı görülmektedir.

Bu durumda, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, bunun dışında kalan kişiler yönünden çıkan uyuşmazlıkların çözümünün ise adli yargı yerinde olacağı sonucuna varılmıştır.

Somut olayda uyuşmazlığın çözümü için görevli yargı yerinin belirlenmesinde davacının tabi olduğu statünün belirlenmesi gerekmektedir. Davacının, 12.01.2015 tarihinden itibaren davalı idare bünyesinde 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında Emekli Sandığına tabi olarak çalışırken 2023 yılının Aralık ayından itibaren (a) bendi kapsamına alındığı anlaşıldığından, 01.10.2008 tarihinden önce (c) bendi kapsamında çalışması bulunmayan davacının, sigortalılığının (c) bendi kapsamına alınmasına yönelik talebinin zımnen reddine ilişkin işlemin iptali ile işlem nedeniyle yoksun kalınan mali ve özlük haklarının faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır..."

6. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca, dosya Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

7. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

8. Danıştay Başsavcısı, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu ve yapılan başvurunun reddi gerektiği yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinde: idarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı oldıklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları idarî dava türleri arasında sayılmıştır.

İdare tarafından, bir kamu hizmetinin yürütülmesi dolayısıyla kamu gücü kullanılarak tek taraflı iradeyle tesis edilen icrai işlemler veya eylemlerden doğan uyuşmazlıkların idari yargı merciinde çözümlenmesi gerekmektedir. İçtihat ve öğretide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler, "idari işlem"; herhangi bir idari işleme dayalı olmaksızın gerçekleştirdikleri maddî faaliyetleri ve görevleriyle ilgili hareketsizlikleri "idari eylem" olarak tanımlanmaktadır.

Bir uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olabilmesi için, öncelikle ortada bir idari uyuşmazlığın bulunması gerekmektedir. Bir uyuşmazlığın idari sayılabilmesi için ise, tesis eden makamın idari makam olması ve uyuşmazlığın idari nitelikteki faaliyetten doğmuş bulunması gerekmektedir. İdarenin bir faaliyetinin idari faaliyet sayılabilmesi için de faaliyetin kamu hukuku kurallarına göre kamu hizmetinin yürütülmesine ilişkin olması gerekmektedir.

Öte yandan, idari yargının görev alanının belirlenmesinde kullanılan ölçütlerden birisi de "Kamu Kanunu" ölçütüdür.

"Adli-idarî yargı görev ayrımının kıstaslarının neler olduğu mer'i mevzuatımızda düzenlenmemiştir. Ancak, doktrinde kabul edilen bazı kıstaslar mevcuttur. Bu kıstaslardan biri de, maddî olaya uygulanacak kanunun niteliğidir. Eğer uyuşmazlık konusu olaya uygulanması gereken kanun, kamu hizmetlerinin ihdas ve yürütülmesi ile ilgiliyse bu davanın idarî yargıda görülmesi gerekir." (A. H. T. , O. Ö. , R. B. , Yüzyıl Boyunca Danıştay, 1968, s. 652)

Dosyanın incelenmesinden; davacının 3056 Sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 35. maddesinde öngörülen şartları sağlayarak ve gerçekleştirilen sınavlarda başarılı olarak Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nde 09/01/2015 tarihinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4. maddesinin (B) fıkrasına göre sözleşmeli personel olarak atandığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu ilişiği bakımından 5510 sayılı Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (C) bendi kapsamına alındığı, 9 Temmuz 2018 tarih ve 703 Sayılı KHK ile Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü kapatılarak, 16 Temmuz 2018 tarih ve 11 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Devlet Arşivleri Başkanlığının kurulduğu ve davacının 15/08/2018 tarihinde özlük ve parasal hakları korunarak Devlet Arşivleri Başkanlığı'na sözleşmeli personel olarak nakledildiği, 27.06.2019 tarih ve 30814 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Devlet Arşivleri Başkanlığına Devredilen Sözleşmeli Personelin 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 26 ncı Maddesi Kapsamında İstihdamına İlişkin Yönetmelik" esaslarına göre halen Devlet Arşivleri Başkanlığı'nda sözleşmeli personel olarak çalıştığı, Sosyal Güvenlik Kurumu ilişiğinin anılan Yönetmeliğin 3. maddesinin 2. fıkrası uyarınca aynen devam ettirildiği, ancak 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 26 ve ek 27. maddeleri kapsamında istihdam edilen personelin Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde öngörülmesi halinde 5510 sayılı Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olacağına ilişkin hükmün Anayasa Mahkemesinin 13/10/2022 tarihli ve E.2020/5, K.2022/115 sayılı kararı ile iptal edildiği, Anayasa Mahkemesinin söz konusu iptal kararı nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 26 ve ek 27. maddelerine göre çalışan ve Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri uyarınca 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılmış

olanlar hakkında yeni bir kanuni düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulması üzerine, 28/12/2023 tarihli ve 32413 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7491 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 81 inci maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen geçici 44. maddesi kapsamında davacının 4/A statüsüne geçirildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, uyuşmazlık 5510 sayılı Kanunun uygulanmasından kaynaklanmayıp, davacının sosyal güvenlik yönünden tabi olacağı durumun yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri kapsamında belirlenmesine ilişkin olup, bu haliyle yapılan başvurunun cevap verilmemek suretiyle zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümü idari yargı yerine ait bulunmaktadır.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Kanunun 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun reddi gerektiği düşünülmektedir..."

IV. İLGİLİ HUKUK

9. 09/07/2018 tarih ve 30473 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 179. maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen geçici 28. madde şöyledir :

(Ek: 2/7/2018 KHK-703/179 md.)

"Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, 10/5/2018 tarihli ve 7142 sayılı 6771 sayılı Kanunla Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Çeşitli Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Komisyonda Yetki Kanununa göre çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerle yürürlükten kaldırılan hükümlerine dayanılarak kamu kurum veya kuruluşlarında idari hizmet sözleşmesiyle istihdam edilmekte olanlar hakkında, mevcut sözleşme sürelerinin sonuna kadar yürürlükten kaldırılan ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam olunur."

10. 28/12/2023 tarihli ve 32413 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7491 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 81 inci maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen geçici 44. madde şöyledir:

(Ek: 28/12/2023 7491/81 md.)

"Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ek 26 ncı ve ek 27 nci maddeler kapsamında istihdam edilenlerden 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi uyarınca haklarında 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulananların, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden bir ay içinde kurumlarına başvuruda bulunmaları halinde, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılıkları devam ettirilir ve bunlar emeklilik hakları bakımından emsali olarak belirlenen personel ile denk kabul edilir. Bu şekilde geçen süreler ilgililerin kıdem aylıkları ile 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci ve mülga ek 73 üncü maddelerinde belirtilen sürelerin hesabında dikkate alınır ve bunların emeklilik keseneğine esas aylık derece ve kademeleri genel hükümler çerçevesinde yükseltilmeye ve ilerletilmeye devam olunur. Bunlardan bir ay içinde kurumlarına başvuruda bulunmayanlar söz konusu bir aylık sürenin sona erdiği tarihi takip eden ay başından itibaren 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ek 26 ncı ve ek 27 nci maddeler kapsamında istihdam edilenlerden 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi hükümleri uygulananlar ise, taleplerine bakılmaksızın, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ay başından itibaren, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır.

Bu madde uyarınca 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara ilgili mevzuatı uyarınca ödenecek iş sonu tazminatına veya bu mahiyette olmakla birlikte başka bir adla ödenecek tazminata hak kazanmada ve bunların hesabında, emekli ikramiyesine esas hizmet süreleri de dikkate alınır." hükümlerine yer verilmiştir.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 09/03/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hakim Şerife ÖZDOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, davalı idare bünyesinde sözleşmeli personel olarak görev yapan davacı tarafından, mevcut sigortalılığının 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınmasına yönelik talebinin zımnen reddine ilişkin işlemin iptali ile işlem nedeniyle yoksun kalınan mali ve

özlük haklarının faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

14. Dava dosyasının incelenmesinden; davacının 3056 Sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 35. maddesinde öngörülen şartları sağlayarak ve gerçekleştirilen sınavlarda başarılı olarak Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nde 09/01/2015 tarihinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4. maddesinin (B) fıkrasına göre sözleşmeli personel olarak atandığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu ilişiği bakımından 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alındığı, 9 Temmuz 2018 tarih ve 703 Sayılı KHK ile Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü kapatılarak, 16 Temmuz 2018 tarih ve 11 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Devlet Arşivleri Başkanlığının kurulduğu ve davacının 15/08/2018 tarihinde özlük ve parasal hakları korunarak Devlet Arşivleri Başkanlığı'na sözleşmeli personel olarak nakledildiği, 27.06.2019 tarih ve 30814 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan *"Devlet Arşivleri Başkanlığına Devredilen Sözleşmeli Personelin 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 26 ncı maddesi Kapsamında İstihdamına İlişkin Yönetmelik"* esaslarına göre halen Devlet Arşivleri Başkanlığı'nda sözleşmeli personel olarak çalışığı, Sosyal Güvenlik Kurumu ilişiğinin anılan Yönetmeliğin 3. maddesinin 2. fıkrası uyarınca aynen devam ettirildiği, ancak 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 26 ve ek 27. maddeleri kapsamında istihdam edilen personelin Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde öngörülmesi halinde 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olacağına ilişkin hükmün Anayasa Mahkemesinin 13/10/2022 tarihli ve E.2020/5, K.2022/115 sayılı kararı ile iptal edildiği, Anayasa Mahkemesinin söz konusu iptal kararı nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 26 ve ek 27. maddelerine göre çalışan ve Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri uyarınca 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılmış olanlar hakkında yeni bir kanuni düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulması üzerine, 28/12/2023 tarihli ve 32413 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7491 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 81 inci maddesiyle, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen geçici 44. maddesi kapsamında davacının 4/A statüsüne geçirildiği anlaşılmaktadır.

15. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinde: idarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları idarî dava türleri arasında sayılmıştır. İdare tarafından, bir kamu hizmetinin yürütülmesi dolayısıyla kamu gücü kullanılarak tek taraflı tradeyle tesis edilen icrai işlemler veya eylemlerden doğan uyuşmazlıkların idari yargı merciinde çözümlenmesi gerekmektedir. İçtihat ve öğretide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler, "idari işlem"; herhangi bir idari işleme dayalı olmaksızın gerçekleştirdikleri maddî faaliyetleri ve görevleriyle ilgili hareketsizlikleri "idari eylem" olarak tanımlanmaktadır.

16. Bir uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olabilmesi için, öncelikle ortada bir idari uyuşmazlığın bulunması gerekmektedir. Bir uyuşmazlığın idari sayılabilmesi için ise, tesis eden makamın idari makam olması ve uyuşmazlığın idari nitelikteki faaliyetten doğmuş bulunması gerekmektedir. İdarenin bir faaliyetinin idari faaliyet sayılabilmesi için de faaliyetin kamu hukuku kurallarına göre kamu hizmetinin yürütülmesine ilişkin olması gerekmektedir.

17. Öte yandan, idari yargının görev alanının belirlenmesinde kullanılan ölçütlerden birisi de "Kamu Kanunu" ölçütüdür. "Adli-idarî yargı görev ayrımının kıstaslarının neler olduğu mer'i mevzuatımızda düzenlenmemiştir. Ancak, doktrinde kabul edilen bazı kıstaslar mevcuttur. Bu kıstaslardan biri de, maddî olaya uygulanacak kanunun niteliğidir. Eğer uyuşmazlık konusu olaya uygulanması gereken kanun, kamu hizmetlerinin ihdas ve yürütülmesi ile ilgiliyse bu davanın idari yargıda görülmesi gerekir." (A. H. T. , O. Ö. , R. B. , Yüzyıl Boyunca Danıştay, 1968, s. 652)

18.Somut uyuşmazlık 5510 sayılı Kanunun uygulanmasından kaynaklanmayıp, davacının sosyal güvenlik yönünden tabi olacağı durumun yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri kapsamında belirlenmesine ilişkin olup, bu haliyle yapılan başvurunun cevap verilmemek suretiyle zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun reddi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

09/03/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili Kenan YAŞAR	Üye Eyüp SARICALAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/730
KARAR NO : 2026/19
KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 21. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi uyarınca verilen idari para cezalarının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1-L. Ç.
2-A. A.
Vekili : Av. İ. C.
Davalı : Beykoz Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkilleri hakkında Beykoz ilçesi ... parsel, sayılı taşınmazda 945,00 metrekarelik ve yine parsel sayılı 2.453,00 metrekarelik taşınmazların inşaat malzemeleri satış alanı olarak kullanıldığı ve toprak yapısının bozularak bitkisel üretimin engellendiğinden bahisle, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 21. maddesinin (a) bendi gereğince müvekkilleri hakkında ayrı ayrı idari para cezası uygulandığını, söz konusu idari yaptırımların usul ve kanuna aykırı olduğunu ve yasal hiç bir dayanağının bulunmadığını beyanla, Beykoz Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün 04/11/2024 tarih ve E-16506985 sayılı ile 04/07/2024 tarih ve E-14885338 sayılı idari para cezalarına ilişkin işlemlerin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Beykoz Sulh Ceza Hakimliği 14/05/2025 tarih ve D.İş 2025/840 sayılı kararı** ile, talebin Hakimliklerinin görevine girmediği, görevli mahkemenin idare mahkemeleri olduğu gerekçesiyle, 5326 sayılı Kanun'un 28/1-b. maddesi gereğince başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, söz konusu karara yönelik itiraz, İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 27/07/2025 Tarih D.iş 2025/6702 sayılı kararıyla reddedilmiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Talep eden vekili dilekçesinde özetle; müvekkilleri hakkında Beykoz ilçesi Cumhuriyet Mahallesi 180 ada 12 parsel sayılı taşınmazda 945,00 metrekaralik ve yine Cumhuriyet Mahallesi 180 ada 13 parsel sayılı 2.453,00 metrekarelik taşınmazların inşaat malzemeleri satış alanı olarak kullanıldığı ve toprak yapısının bozularak bitkisel üretimin engellendiğinden bahisle 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunun 21 .maddesinin (a) bendi gereğice müvekkilleri hakkında ayrı ayrı idari para cezası uygulandığını, söz konusu idari yaptırımların usul ve yasaya aykırı olduğunu ve yasal hiç bir dayanağının bulunmadığını, İstanbul Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne yazılan 10/06/2024 tarihli cevabi yazısı her iki parselin tarıma elverişli tarım alanı olarak hiç bir zaman kullanılmadığı gibi esasen kullanılmasının mümkün olmayan taşınmazlar olduğunun bildirildiği, yerinde inceleme ve keşif yapılması halinde bu hususun tespit olunabileceğini, toprağın sınıflandırılmasından, işlenmesinde tapu kaydı tarım arazisi olarak belirlenmiş bir arazinin tapuya işlenmesi sırasında ehil kişi veya kuruluşların tespitiyle yapılıp yapılmadığı çoğunlukla da ehil olmayanların kararıyla tarım arazisi niteliğinde tapuya işlenmiş olması olasılığının son derece yüksek oldüğunu, arazisinin bozulmasına neden olanın tespit edilememesi durumunda arazinin mevcut haliyle (tarım dışı kullanıma uygun hale getirilmiş olması) kullanma talebinde bulunana idari para cezası uygulanması kabahatin bireyselliğine aykırı, kabahat işlememiş olana ceza uygulanması anlamına geldiğini, idari para cezasının kanundan kaynaklandığını, zira Bakanlığının 09/05/2023 tarihli genelgesine göre iş bu gayrimenkuller için idari para cezasının kesilmesinin mümkün olmadığını,söz konusu parsellerin hiç bir zaman tarıma elverişli tarım alanı olmadığını beyan ederek hiç bir yasal dayanağı bulunmayan ve hukuken uygulanması mümkün olmayan idari para cezalarının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Sulh Ceza Hakimliği'nin görevleri 5235 sayılı Kanunda düzenlenmiştir. Buna göre Sulh Ceza Hakimlikleri yürütülen adli soruşturmalara ilişkin işler ile diğer temmterda özel olarak belirtilen işlere bakmakla görevlidir. Bu çerçevede özel kanunlarda belirtilen ütfn yaptıtım kararlarının iptaline ilişkin başvurulara bakmakla da yükümlüdür. Bu konuda Sulh Ceza Hakimliklerinin görevli olması için ortada bir idari yaptırım kararının ve başvuruya bakmakla Sulh Ceza Hakimliği'nin görevli olduğunda hükmeden bir kanun hükmüne gerek bulunmaktadır.

Tüm dosya kapsamına göre; talebin, itiraz edenlere ait Beykoz ilçesi ... parsel sayılı taşınmazda 945,00 metrekarelik ve yine .. parsel sayılı 2.453,00 metrekarelik taşınmazların inşaat malzemeleri satış alanı olarak kullanıldığı ve toprak yapısının bozularak bitkisel üretimin zarar görmesi nedeniyle 5403 sayılı Toprak Koruma

ve Arazi Kullanımı Kanununun 21. maddesinin (a) bendine aykırılıktan talep eden hakkında tanzim olunan idari para cezalarının iptali talebine ilişkin olduğu, itiraz eden vekilinin dilekçesinde belirtmiş olduğu hususların, taraflar arasında hukuki uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin olduğu açık olup, idare mahkemesince yargılama yapılarak delillerin takdir edilip idarenin yaptırım kararının değerlendirilmesi gerektiği, halbuki hakimliğimizin bu tür görevinin bulunmadığı ve talebin Hakimliğimizin görevine girmediği, İdare Mahkemelerince çözümlenmesi gerektiği anlaşılmakla, talep bakımından görevli mahkemenin İdare mahkemeleri olduğundan talebin görev yönünden reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki, hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM:Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Talep içeriğinin 5326 sayılı kanunun 28/1-b maddesi gereğince GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE..."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **İstanbul 12. İdare Mahkemesi 04/12/2025 tarih ve E.2025/2031 sayılı kararı** ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/1.maddesi uyarınca uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, dosyanın 2247 Sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar davanın incelenmesinin ertelenmesine karar vermiş Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacılar hakkında, İstanbul İli, Beykoz İlçesi, parsel sayılı taşınmazın inşaat malzemeleri satış alanı olarak kullanıldığı ve toprağın doğal yapısının bozulmasına sebebiyet verildiğinden bahisle 5403 sayılı Kanun'un 21. maddesi uyarınca idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Beykoz Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün 04.11.2024 tarih ve E-16506985 sayılı ile 04.07.2024 tarih ve E-14885338 sayılı işlemlerinin tesis edildiği, anılan işlemlerin iptali istemiyle de bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda, 5403 sayılı Kanun'un 21. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5403 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 22/09/2025 tarih ve E:2025/389, K:2025/528 sayılı kararı da bu yöndedir..."

5.İstanbul 12. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 30/4/2014-6537/1 md.)

Bu Kanunun amacı; toprağın korunması, geliştirilmesi, tarım arazilerinin sınıflandırılması, asgari tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin belirlenmesi ve bölünmelerinin önlenmesi, tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazilerin çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak planlı kullanımını sağlayacak usul ve esasları belirlemektir."

7. 5403 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 30/4/2014-6537/2 md.)

Bu Kanun; arazi ve toprak kaynaklarının bilimsel esaslara uygun olarak sınıflandırılması, tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazilerin asgari büyüklüklerinin belirlenmesi ve bölünmelerinin önlenmesi, arazi kullanım planlarının hazırlanması, koruma ve geliştirme sürecinde toplumsal, ekonomik ve çevresel boyutlarının katılımcı yöntemlerle değerlendirilmesi, amaç dışı ve yanlış kullanımların önlenmesi, korumayı sağlayacak yöntemlerin oluşturulması ile görev, yetki ve sorumluluklara ilişkin usul ve esasları kapsar."

8. 5403 sayılı Kanun'un *"Tarım arazilerinin amacı dışında kullanılmasına ve toprak koruma projelerine uyulmamasına ilişkin cezalar ve yükümlülükler"* başlıklı 21. maddesi şöyledir:

"(Başlığı ile Birlikte Değişik: 28/10/2020-7255/25 md.)

Tarımsal amaçlı yapılarda ve tarım dışı arazi kullanımlarında izin alınması ve toprak koruma projelerine uyulması zorunludur.

Tarımsal amaçlı yapılara ve tarım dışı arazi kullanımına izinsiz başlanılması, alınan izne uygun kullanılmaması veya hazırlanan toprak koruma projelerine uyulmaması halinde, aşağıdaki işlemler gerçekleştirilir ve yaptırımlar uygulanır:

a) Arazi kullanımı için izinsiz işe başlanılması ya da alınan izne uygun kullanılmaması halinde; valilik işi tamamen durdurur, yapılan iş tamamlanmış ise kullanımına izin verilmez. Arazi sahibine veya araziyi bozana bin Türk Lirasından az olmamak kaydıyla, kullanılan veya zarar verilen alanın her metrekaresi için on Türk Lirası idarî para cezası verilir. Büyük ova koruma alanlarında bu ceza iki kat olarak uygulanır. İdarî para cezasının tebliğinden itibaren bir ay içinde başvurularak 13 üncü veya 14 üncü maddelerdeki izinlerin alınması şartıyla işin tamamlanmasına, bitmiş ise kullanımına izin verilebilir. Başvuru yapmayanlara veya izin talepleri uygun

görülmeyenlere, izinsiz bütün yapılarını yıkması ve araziyi tarımsal üretime uygun hale getirmesi için iki ay süre verilir. Verilen süre içinde izinsiz yapıların yıkılmadığı ve arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmediğinin Bakanlık birimlerince tespit edilmesi durumunda; valilikçe faaliyet durdurulur ve bu bendin ikinci cümlesinde belirtilen idarî para cezası üç katı olarak uygulanır. İzinsiz bütün yapılar, masrafları Bakanlıkça karşılanmak kaydıyla, bir ay içinde belediyeler veya il özel idarelerince yıkılır ve taşınmazlar tarımsal üretime uygun hale getirilir. Arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmesi için yıkım ve temizleme masrafları sorumlulardan Bakanlıkça genel hükümlere göre tahsil edilir.

b) Toprak koruma projelerine aykırı hareket edilmesi halinde valilik tarafından bin Türk Lirasından az olmamak kaydıyla, bozulan arazinin her metrekaresi için on Türk Lirası idarî para cezası uygulanır ve projeye uygunluk sağlanması için azami iki ay süre verilir. Büyük ova koruma alanlarında bu ceza iki katı olarak uygulanır. Bu sürenin sonunda aykırı kullanımların devam etmesi durumunda; valilikçe faaliyet durdurulur, verilen kullanım izni iptal edilir ve bu bendin birinci cümlesinde belirtilen idarî para cezası üç katı olarak uygulanır. İzinsiz bütün yapılar, masrafları Bakanlıkça karşılanmak kaydıyla, bir ay içinde belediyeler veya il özel idarelerince yıkılır ve taşınmazlar tarımsal üretime uygun hale getirilir. Arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmesi için yıkım ve temizleme masrafları sorumlulardan Bakanlıkça genel hükümlere göre tahsil edilir.

İkinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen bir ay içinde belediye veya il özel idarelerince yıkılmayan yapılar, yıkım masrafları Bakanlıkça karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabilir veya yıktırılabilir. Yıkım masrafları %100 fazlası ile ilgili belediye veya il özel idaresinden tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi halinde ilgisine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı veya İller Bankası Anonim Şirketi tarafından belediye veya il özel idaresinin 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek, genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere takip eden ayın sonuna kadar Bakanlık merkez muhasebe birimi hesabına aktarılır.

Toprak koruma projelerinin hazırlatılmaması, yetersizliği veya zamanında gerekli tadilatların yapılmaması sonucu arazi tahribi veya toprak kayıpları olması halinde meydana gelecek zararlardan; proje hazırlanmasına gerek olmadığına karar verenler, proje hazırlanmış ise projeyi hazırlayan ve onaylayanlar sorumludur.

Tarım arazilerini, tescili mümkün olmayan fiili hisseler oluşturarak arazinin hisselere tekabül ettiği kabul edilen kısımlarının zilyetliğini, bir özel hukuk tüzel kişisinin faaliyeti kapsamında bu tüzel kişiyle üyelik veya ortaklık ilişkisi kurarak devretmek veya bu işlere aracılık etmek suretiyle arazinin bütünlüğünün bozulmasına ve amacı dışında kullanılmasına sebebiyet verenlere bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yüz günden bin güne kadar adli para cezası verilir. Ayrıca bu tüzel kişi hakkında elli bin Türk Lirasından iki yüz elli bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Tarım arazisinin bütünlüğünün sağlanması ve tarımsal üretime uygun duruma getirilmesi halinde, bu fıkra uyarınca kamu davası açılmaz, açılmış olan kamu davası düşer, mahkum olunan ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar.

19 uncu ve 20 nci maddeler ile bu maddenin uygulanmasında kusurlu bulunan sorumlular, fiillerinin niteliğine göre 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun kamu görevlilerine ait hükümleri uyarınca cezalandırılırlar.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelik ile belirlenir."

9. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31.md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

Uygulanır."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibaretir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya teflhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının

esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hakim Şerife ÖZDOĞAN IŞIK'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunun 21. maddesinin (a) bendi gereğince davacılar hakkında düzenlenen Beykoz Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün 04/11/2024 tarih ve E-16506985 sayılı ile 04/07/2024 tarih ve E-14885338 sayılı idari para cezalarına ilişkin işlemlerinin iptali istemiyle açılmıştır.

15.Dava dosyasının incelenmesinden; davacılar hakkında, İstanbul ili, Beykoz ilçesi, ... parsel sayılı taşınmazın inşaat malzemeleri satış alanı olarak kullanıldığı ve toprağın doğal yapısının bozulmasına sebebiyet verildiğinden bahisle, 5403 sayılı Kanun'un 21. maddesi uyarınca idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin, Beykoz Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün 04/11/2024 tarih ve E-16506985 sayılı ile 04/07/2024 tarih ve E-14885338 sayılı işlemlerinin tesis edildiği, anılan işlemlerin iptali istemiyle de bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

16. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

17. İncelenen uyuşmazlıkta, 5403 sayılı Kanun'un 21. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5403 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 12. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Beykoz Sulh Ceza Hakimliğinin 14/05/2025 Tarih D.iş:2025/840 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.İstanbul 12. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ İLE, Beykoz Sulh Ceza Hakimliğinin 14/05/2025 Tarih D.iş 2025/840 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

12/01/2026 tarihinde OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/733
KARAR NO : 2026/83
KARAR TR : 16/02/2026

ÖZET: Davacının mülkiyetinde olan aracın, trafik tescil kaydının iptaline ve sicilden terkinine karar verilmesi istemine ilişkin olarak açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : R. O.
Davalılar : 1-Türkiye Noterler Birliği (Adli Yargıda)
2-Karaman Valiliği (İdari Yargıda)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, davaya konu .... plakalı araç hukuken kendi adına tescilli ise de, aracın evlilik birliği içerisinde eski eşinin fiili kullanımına özgülenmiş olduğunu ve zilyetliğin o tarihten bu yana kesintisiz olarak eski eşinde kaldığını, boşanma sürecinde ve sonrasında tüm çabalarına rağmen aracın iadesinin sağlanamadığını, eski eşinin aracı kendi bilgisi ve rızası dışında üçüncü bir kişiye devrettiğini ve aracın nerede olduğunu bilmediğini, iade yükümlülüğünü imkansız kılmış olduğunu, eski eşinin güvenini kötüye kullandığını, dolayısıyla Karaman Cumhuriyet Başsavcılığına şikayette bulunduğunu ileri sürerek, adına tescilli aracın trafik kaydının hukuki dayanağının kalmadığının tespiti ile sicilden terkinine, bu işlemin nihai ve geri dönülmez nitelikte olduğunun, aracın gelecekte bulunması halinde dahi üzerinde hiçbir ayni veya şahsi hak iddiasında bulunulmayacağının ve mülkiyet hakkından gayrikabili rücu feragat edildiğinin tespiti ile birlikte karar verilmesini talep ederek, adli yargı yerinde araç mülkiyetinin tespiti ve tescili istemiyle dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Karaman 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 11/09/2025 tarih ve E.2025/367, K.2025/341 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davanın 6100 sayılı HMK'nin 114/1-b bendi gereğince yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle 115/2 maddesi gereği usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Davaya konu edilen husus, davacıya ait aracın trafik tescil kaydının terkin edilmesi istemine ilişkindir. Araç tescil ve terkinine ilişkin olarak yapılan işlemler "idari işlem" niteliğindedir. Bu işlem idarenin görevi kapsamında olup, hiç yapılmaması, geç yapılması ya da gereği gibi yapılıp yapılmadığı hususu idari yargı yerinin denetimine tabidir. Görevin hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi hizmet kusuru niteliğinde olup idarenin işleminden doğan talepler; İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı, idari yargı yerinde açılması gerekir.(HMK 114) Görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden dikkate alınır. (HMK 115)

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 08/11/2016 gün ve 2015/9657 Esas-2016/10945 Karar sayılı kararında özetle; "....tescil, idari bir işlem olup trafik kaydındaki tescilin iptali ile yeni kayıt ve tescile karar verilmesi, idareyi işlem yapmaya zorlayıcı bir karardır. Oysa adli yargı yerinde, idareyi işlem yapmaya zorlayıcı türden bir karar verilemez. Mahkemece, yalnızca mülkiyetin tespiti hususunda hüküm kurmakla yetinilmelidir, trafik tescil kaydının iptali ile yeni kayıt ve tescile karar verilmiş olması da doğru değildir...."

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 10/11/2016 gün ve 2016/7718 Esas-2016/11036 Karar sayılı kararında özetle; "Davaya konu edilen husus, trafik tescil kaydının terkin edilmesi ve aracın davalı adına tescili istemine ilişkindir. Trafik Tescil ve Şube Müdürlüğü tarafından araç tescil ve terkinine ilişkin olarak yapılan işlemler "idari işlem" niteliğindedir.

Tüm dosya kapsamı incelenmekle; Tescil ve terkin işlemlerinin idari bir işlem olması trafik kaydındaki tescilin iptali ile tescile karar verilmesi, idareyi işlem yapmaya zorlayıcı bir karar olması nedeni ile adli yargı yerinde, idareyi işlem yapmaya zorlayıcı türden bir karar verilemeyeceğinden eldeki davanın yargı yolu bakımından usulden reddine..."

3. Davacı, bu kez yine fiilen mevcut olmayan, zayi olmuş ve mülkiyeti kendinde görülmesine rağmen tasarruf imkanı bulunmayan 70BH651 plakalı aracın, trafik tescil kaydının idari yoldan terkinine (silinmesine) karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Konya 3. İdare Mahkemesi 05/12/2025 tarih ve E.2025/1774 sayılı kararı** ile, mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesi uyarınca, görevli yargı yerinin belirlenmesi için, iş bu dava dosyası ile adli yargı yerince verilen önceki görevsizlik kararına ilişkin, UYAP sisteminde temin edilen Karaman 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 11/09/2025 tarih ve E.2025/367, K.2025/341 sayılı dava dosyasının görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilerek başvuru yapılmasına, Uyuşmazlık Mahkemesi kararı gelinceye kadar iş bu dava hakkında karar verilmesinin ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Bu açıklamalar ışığında, davacının mülkiyetinde olan sayılı plakalı aracın trafik tescil kaydının iptaline ve sicilden terkinine karar verilmesi istemi ile açılan davada, 2918 sayılı Kanun'un göreve ilişkin düzenlemesinin dikkate alınması ve görevli yargı yerinin bu kapsamda belirlenmesi gerekmektedir.

Nitekim 2918 sayılı Kanun'un 19.1.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "...bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür" Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmek sureti ile 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan zararların tazmini istemi ile açılacak sorumluluk davalarında adli yargı yerlerinin görevli olacağı ayrıca ve açıkça belirtildiğinden uyuşmazlığın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

5. Konya 3. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dosyası Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiş, adli yargı dosyası UYAP üzerinden temin edilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir."

7. 2918 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır."

8. 2918 sayılı Kanun'un *"İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

" (Başlığı ile Birlikte Değişik: 6/12/2019-7196/39 md.)

İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Araçları, bu Kanuna göre araçlarda bulundurulması gerekli belge ve gereçleri, sürücüleri ve bunlara ait belgeleri, sürücülerin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin kurallara uyup uymadığını, trafik düzenlemelerinin ve çeşitli tesislerin bu Kanun hükümlerine uygun olup olmadığını denetlemek.

b) Duran ve akan trafiği düzenlemek ve yönetmek.

c) El koyduğu trafik kazalarında trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek.

d) Trafik suçu işleyenler hakkında tutanak düzenlemek, gerekli işlemleri yapmak ve takip etmek.

e) Trafik kazası neticesinde hastalanan veya yaralananların bakımlarını sağlayacak tedbirlerin süratle alınmasına yardımcı olmak ve yakınlarına haber vermek.

f) Araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek.

g) Sürücülerin belgelerini vermek.

h) Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak, bunlara ilişkin teknik ve hukuki değişiklikleri işlemek, işlettirmek, istatistiksel bilgileri toplamak ve değerlendirmek.

i) Trafik kazalarının oluş nedenleri ile ilgili tüm unsurları kapsayan istatistik verileri ve bilgilerini toplamak, değerlendirmek, sonuçlarına göre gereken önlemlerin alınmasını sağlamak ve ilgili kuruluşlara teklifte bulunmak.

j) Hasar tazminatı ödemelerini hızlandırmak amacıyla sigorta şirketlerince istenecek gerekli bilgi ve belgeleri vermek.

k) Ayrıca bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

Sürücülere ait bilgilerde meydana gelebilecek değişiklikler ve araçlar üzerinde meydana gelebilecek teknik veya hukuki değişiklikler ile haciz, rehin, ihtiyati tedbir ve belge iptali gibi kısıtlayıcı şerhlerin; elektronik ortamda tutulan siciller üzerine işlenmesi ve kaldırılması işlemleri, bu değişiklik veya şerhlere karar veren yargı ve icra birimleri ile kamu kurum veya kuruluşları tarafından elektronik sistemle yapılabilir. Sürücü belgesi ve tescil işlemlerine esas teşkil edecek bilgiler, İçişleri Bakanlığı tarafından ilgili kamu kurum veya kuruluşlarından elektronik sistemle temin edilebilir veya kanunlardaki istisnalar hariç olmak üzere bu amaçla sınırlı olarak paylaşılabilir. Bu fıkraya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

Bu maddedeki görev, yetki ve sorumluluklara ait diğer esaslar ile trafik kuruluşlarının, çalışma şekil ve şartları, görevlendirilecek personelin nitelikleri, seçimi, çalışma usulleri, görev, yetki ve sorumluluklarına ait esaslar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir."

9. 2918 sayılı Kanun'un *"Araçların satış, devir ve tescili ile bu işlemlerle ilgili yetki ve sorumluluk"* başlıklı 20. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 18/1/1985 - KHK 245/7 md.; Değiştirilerek kabul: 28/3/1985-3176/7 md.)

Tescil süreleri, satış ve devirler, noterlerin sorumluluğu ile ilgili esaslar şunlardır:

a) Araç sahipleri,

1. (Değişik: 13/2/2011-6111/55 md.) Tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; bunların hurda durumuna gelmesi hâlinde ise bir ay içinde tescilin silinmesi için ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine başvurmak,

2. (Değişik: 2/4/1998 - 4358/3 md.) Tescilin yapılması veya silinmesi için vergi kimlik numarası ile yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeleri sağlamak,

Zorundadırlar.

b) Araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idareleri bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlüdürler.

c) Tescil belgesi, aracın başkasına satış veya devrine, hurdaya çıkarılmasına veya araçta, yönetmelikte belirtilen niteliklerin değişmesine kadar geçerli sayılır.

d) (Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.) Tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir

veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir.

Satış ve devir işlemi, siciline işlenmek üzere üç işgünü içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu ile vergi dairesine bildirilir. Bu bildirimle birlikte alıcı adına trafik tescil işlemi gerçekleşmiş sayılır. Satış ve devir tarihi itibariyle, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu hükümleri uyarınca eski malikin vergi mükellefiyeti sona erer, yeni malikin vergi mükellefiyeti başlar.

Yapılan satış ve devir işlemi üzerine noterler tarafından yeni malik adına bir ay süreyle geçerli tescile ilişkin geçici belge düzenlenir.

197 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yer alan sorumluluk hükümleri saklı kalmak kaydıyla, anılan maddede ve bu bentte yer alan isteme ve bildirmeleri elektronik ortamda yaptırmaya ve bu konuda yükümlülük getirmeye, elektronik bildirmelere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Gelir İdaresi Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü yetkili olup, bu kurumlar satış, devir ve tescile ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi için gerekli elektronik veri akışını sağlarlar. Satış ve devir işlemlerini yapanlar, bu işlemler sırasında edindikleri bilgileri ifşa etmeleri takdirde Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesi uyarınca cezalandırılırlar.

Satış ve devir işlemlerinin bildiriminden itibaren bir aylık süre içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu veya Emniyet Genel Müdürlüğünün uygun gördüğü kamu kurum veya kuruluşları tarafından yeni malik adına tescil belgesi düzenlenerek elden veya posta aracılığıyla teslim edilir. Tescil belgesinin bir ay içerisinde teslim edilememesi halinde yeni malike sorumluluk yüklenemez.

...

Haciz, müsadere, zapt, bulunmu, trafikten men gibi nedenlerle; icra müdürlükleri, vergi dairesi müdürlükleri, milli emlak müdürlükleri ile diğer yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından satışı yapılan araçların satış tutanağının bir örneği aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşlarına üç işgünü içerisinde gönderilir. Aracı satın alanlar gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak ilgili trafik tescil kuruluşundan bir ay içerisinde adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar. Alıcıların tescil belgesi almak için süresinde başvurmamaları halinde bu araçları alıcıları adına re'sen kayıt ve tescil ettirmeye Emniyet Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye İçişleri ve Maliye Bakanlıkları yetkilidir.

..."

10. 2918 sayılı Kanun'un *"Belge ve plaka vermeye yetkili kuruluşlar"* başlıklı 22. maddesinde; Yönetmelikte gösterilen esaslara göre, birinci fıkrada bentler halinde sayılan istisnalar haricinde kalan araçlara ilişkin tescile yönelik işlemlerin Emniyet Genel Müdürlüğü veya bağlı trafik tescil kuruluşlarınca yapılacağı, Emniyet Genel Müdürlüğünün ilk tescili yapılacak araçların tesciline esas teşkil edecek işlemleri elektronik ortamda bilgi paylaşımı yoluyla yapacağı düzenlenmiştir.

11. 2918 sayılı Kanun'un *"Görevli ve Yetkili Mahkeme"* başlıklı 110. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Henüzemin geçişte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir."

12. 2918 sayılı Kanun'a dayanılarak 18/07/1997 tarih ve 23053 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin, davanın açıldığı tarihte yürürlükte olan ancak 04/11/2025 tarih ve 33067 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 4. maddesi ile yürürlükten kaldırılan 28. maddesinde *"Araçların Tescil Mecburiyeti"*; 29. maddesinde *"Tescile Yetkili Kuruluşlar, Tescil İçin Müracaat Etme ve Bildirme Mecburiyeti ile Süreleri"*; 31. maddesinde *"Yeni Kayıt"*; 32. maddesinde *"Tescil Belgesi ve Geçerliliği"*; 33. maddesinde *"Motorlu araç trafik belgesi ve geçerliliği"*; *"Tescile Dair Diğer İşlemler"* üst başlığı altındaki 36. maddesinde *"Satış ve Devirler"*; 37. maddesinde *"Satış veya devir işlemi yapılan araçların tescil işlemleri"*; 43. maddesinde *"Çalınan araçlar hakkında yapılacak işlemler"*; 44. maddesinde *"Çalınan, kaybedilen, kullanılamaz hale gelen, bilgileri değişen belge ve plakalar"* ile, başlığı ile birlikte değiştirilen *"Araç ve Sürücülere İlişkin Verilerin Paylaşımı"* başlıklı 30. maddesinde ilgili hususlar ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

13. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

14. 2577 sayılı Kanun'un *"İdari makamların sükutu"* başlıklı 10. maddesi şöyledir:

"1. İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler.

2. (Değişik: 10/6/1994-4001/5md.) Otuz gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer otuz günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Otuz günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren dört ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, otuz günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler.

3. (Mülga: 10/6/1994-4001/5 md.)"

15. 2577 sayılı Kanun'un *"Üst makamlara başvurma"* başlıklı 11. maddesi şöyledir:

"1. İlgililer tarafından idari dava açılmadan önce, idari işlemin kaldırılması, geri alınması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması üst makamdan, üst makam yoksa işlemi yapmış olan makamdan, idari dava açma süresi içinde istenebilir. Bu başvurma, işlemeye başlamış olan idari dava açma süresini durdurur.

2. Otuz gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır.

3. İsteğin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması halinde dava açma süresi yeniden işlemeye başlar ve başvurma tarihine kadar geçmiş süre de hesaba katılır.

4. (Mülga: 10/6/1994-4001/6 md.)"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mustafa EROL, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/02/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği, adli yargı dosyasının UYAP üzerinden temin edildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacının mülkiyetinde olan ... plakalı aracın trafik tescil kaydının iptaline ve sicilden terkinine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

19. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, araçların trafiğe tescil edilmesi ve sicillerinin tutulması, Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak kurulan Trafik Hizmetleri Başkanlığı bünyesindeki Trafik Tescil Şube veya Bürolarının görevi ve yetkisinde olup, bu şube ve büroların, kanunla kendilerine verilen görevleri yerine getirirken yaptıkları işlemlerin *"idari işlem"* niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

20. Tescil işlemleri, yetki ve usulde paralellik ilkesi gereği de terkin işlemlerini tesis etme ve düzenleme yetki ve görevi, 2918 sayılı Kanun'un 20 ve devamı maddelerinde Emniyet Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Bu duruma göre, aracın davacı adına görülen kaydının trafik sicilinden terkini istemi ile açılan davanın temelinde, davalı idarenin terkin isteminin reddine ilişkin kararının bulunması gerektiği, davacının amacının davalı idarece aracın tescilden terkini yönünde işlem tesis edilmesini sağlamak olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın çözümünde 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi kapsamında idari yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

21. Somut olayda; davacı, boşanma davası sonrasında, üzerine kayıtlı aracın kendisine iade edilmeyip üçüncü kişiye devredildiğini öğrenmesi nedeniyle trafik sicilinden silinmesini talep etmiştir. Uyuşmazlığın konusu, davacının üzerine kayıtlı aracın tescil kaydının düzeltilmesi olup, söz konusu işlem Motorlu Taşıtlar Siciline ilişkin tescil yetkisi kapsamında idarenin görev alanına girdiğinden, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Her ne kadar Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelen ve trafik tescil işlemlerine dayalı olarak açılan tazminat/sorumluluk davalarında Mahkememizce 2918 sayılı Kanun'un 5, 20, 22. maddeleri ve 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 29, 30 ve 31. maddeleri gereğince inceleme ve değerlendirme yapılması gereken uyuşmazlıkların; 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gereğince adli yargı yerinde görülmesi yönünde kararlar verildiği, söz konusu kararlara konu olaylarda davacıların davalı idarenin sorumluluğundan kaynaklanan zararlarının tazminini talep ettikleri ve bu nedenle olayların 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinde belirtildiği şekilde Kanun'un uygulanmasından doğan sorumluluk davası kapsamında değerlendirildiği açık ise

de ; eldeki davada davacının davalı idareden belirli bir işlemin yapılması istemiyle 2577 sayılı Kanun kapsamında bir talepte bulunduğu görüldüğünden, Mahkememizin diğer kararları ile iş bu dava dosyasının aynı mahiyette olmadığı ve kararlar arasında bir çelişki bulunmadığının belirtilmesinde fayda görülmektedir.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Konya 3. İdare Mahkemesinin 05/12/2025 tarih ve E.2025/1774 sayılı başvurusunun reddine karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Konya 3. İdare Mahkemesinin 05/12/2025 tarih ve E.2025/1774 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

16/02/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili Kenan YAŞAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR	Üye Mustafa EROL
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/734

KARAR NO : 2026/41

KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmelik uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemine ilişkin açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K. M. S. H. v. Ü. T. S. A.

Vekili : Av. M. A.

Davalı : İstanbul Valiliği

Vekili : Av. M. B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirkete ait hastanede *"merkezde laboratuvar teknisyeni bulunmadığı ve Hemşire D. Ç.'ın çalışma belgesi olmadan görev yapıyor olduğunun"* tespit edilmesi üzerine Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmeliğin 17. maddesinin 7. ve 8. fıkralarının ihlal edildiğinden bahisle, Yönetmeliğin Ek-17. müeyyide formunda belirtilen *"Eksikliğin giderilmesi için 3 (üç) ay süre verilir. Eksikliğin giderilmemesi halinde, en fazla bir yıl süre ile eksiklik giderilene kadar merkezin faaliyeti durdurulur. Bu süre sonunda faaliyete geçmeyen merkezin ruhsatı/faaliyet izin belgesi Bakanlıkça iptal edilir."* hükmü ve aynı Yönetmeliğin 8. maddesinin 4. fıkrasında belirtilen *"Özel hastane ve tıp merkezi bünyesindeki merkezlerde tabip ve sağlık meslek mensupları, çalışma belgesi düzenlenerek çalışabilir."* hükmünün ihlalinden dolayı Yönetmeliğin Ek-17 müeyyide formunda (11 No) belirtilen *"8 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarına aykırılık halinde, bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin binde biri oranında idari para cezası verilmesi ve ayrıca aykırılığın giderilmesi için otuz gün süre verilmesi"* hükmü uyarınca 42.344,472 TL idari para cezası verildiğini ancak bu yaptırımın hukuka uygun olmadığını belirterek, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Beykoz Sulh Ceza Hâkimliği 16/05/2025 tarih ve D.İş.2024/2619 sayılı kararı** ile, başvuruyu değerlendirme görev ve yetkisinin idare mahkemelerine ait olduğu gerekçesiyle, başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara itiraz edilmesi üzerine İstanbul Anadolu 9. Sulh Ceza Hâkimliği 15/09/2025 tarih ve D.İş.2025/7854 sayılı kararı ile itirazın reddine kesin olarak karar vermiş ve karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Bu itibarla; talebin, 30/09/2014 tarih ve 29135 sayılı Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmeliğin 17. maddesi 7 ve 8. fıkralarında öngörülen merkezde laboratuvar teknisyeni bulunmadığı hemşire D. Ç.ın çalışma belgesi olmadan görev yaptığının tespit edilmesi nedeniyle tahakkuk olunan idari para cezası kararına itiraz olduğu, Hakimliğimizin 5237 sayılı TCK,

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun ve diğer kanunlarda belirtilen işlere bakmakla görevli olduğu, dava konusunun Hakimliğimizin görevine girmediği ve İdare Mahkemelerince çözümlenmesi gerektiği anlaşılmakla, talep bakımından görevli mahkemenin İdare Mahkemeleri olduğundan talebin görev yönünden reddine..."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **İstanbul 13. İdare Mahkemesi 12/11/2025 tarih ve E.2025/1967 sayılı kararı** ile, davaya konu idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından "merkezde laboratuvar teknisyeni bulunmadığı ve hemşire D.Ç.'nin çalışma belgesi olmadan görev yapıyor olduğu" tespit edildiğinden bahisle davacı şirket hakkında Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmelik'in 17.maddesi uyarınca 42.344,472-TL idari para cezası uygulanmasına ilişkin İstanbul Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü'nün 09.08.2024 tarih ve E-(...) 250927488 sayılı işleme karşı Beykoz Sulh Ceza Hakimliği'nin Değişik İş No: 2024/2619 sayılı dosyasında itirazda bulunulduğu, Beykoz Sulh Ceza Hakimliği'nin 16.05.2025 tarihli kararı ile uyuşmazlığın çözümünde idari yargı görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verildiği, işbu karara karşı yapılan itirazın, İstanbul Anadolu Sulh Ceza Hakimliği'nin 15.09.2025 tarih ve Değişik İş No: 2025/7854 sayılı kararı ile reddedilerek kesinleşmesi üzerine davacı şirket tarafından aynı taleple bakılan iş bu davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise gösterilen yargı yerinde görüleceği belirtilmekle beraber, dava konusu idari para cezasının 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Kanun'a istinaden çıkarılan Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmelik kapsamında verildiği, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Kanunu'nda para cezasına ve idari tedbirlere itiraz konusunda görevli yargı yerinin belirtilmediği ve bu davada sadece para cezasının yönelik işlemin dava konusu edildiği dikkate alındığında, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve 27. maddesinin (1) numaralı bendindeki düzenleme uyarınca, dava konusu para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, adli yargı yerinin görevli olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi'nin benzer nitelikteki uyuşmazlıkta verdiği 27.11.2023 tarih ve E:2023/540 K:2023/680 sayılı kararı da bu yöndedir..."

5. İstanbul 13. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dosyası, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun Ek 11. maddesi şöyledir:

"(Ek: 2/1/2014-6514/46 md.)

(Değişik birinci fıkra:21/2/2024-7496/20 md.) Sağlık hizmeti sunumu ile ilgili tüm iş ve işlemler Sağlık Bakanlığınca denetlenir. Bu hüküm uluslararası sağlık turizmi kapsamındaki her türlü kuruluşun faaliyetlerini de kapsar.

(Değişik ikinci fıkra:21/2/2024-7496/20 md.) Olağanüstü durumlarda mesleğini icraya yetkili kişilerce acil sağlık hizmeti ulaşana ve sağlık hizmeti devamlılık arz edene kadar verilecek olan sağlık hizmeti hariç, ruhsatsız veya yetkisiz olarak sağlık hizmeti veren veya verdirenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Özel izne tabi hizmet birimlerini ve sağlık kuruluşlarını Sağlık Bakanlığından izin almaksızın açan veya buralarda verilecek hizmetleri sunanlar iki yüz elli bin Türk lirasından az olmamak üzere bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin yarısına kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

(Değişik üçüncü fıkra:21/2/2024-7496/20 md.) Sağlık Bakanlığınca belirlenen kayıtları uygun şekilde tutmayan veya bildirim zorunluluğunu yerine getirmeyen sağlık kurum ve kuruluşları elli bin Türk lirasından az olmamak üzere bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin yüzde ikisi kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

(Değişik dördüncü fıkra:21/2/2024-7496/20 md.) Sağlık Bakanlığınca belirlenen acil hastaya müdahale esaslarına; personel, tıbbi cihaz ve donanım, bina ve hizmet birimleri, malzeme ile ilaç standartlarına uyulmaması hâllerinde yüz bin Türk lirasından az olmamak üzere bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin yüzde beşine kadar idari para cezası uygulanır.

(Ek fıkra:21/7/2025-7557/15 md.) Özel sağlık kuruluşları, sağlık hizmetlerine yönelik tanıtım ve bilgilendirme sınırını aşan reklam niteliğindeki faaliyetlerde bulunamaz. Sağlık hizmetlerinde tanıtım ve bilgilendirme faaliyetleri; adres ve iletişim bilgileri, çalışma gün ve saatleri, hasta kabul edilen uzmanlık dalları, çalıştırılan sağlık meslek mensuplarının mesleki ve akademik ünvanları ve hizmet verilen sağlık alanıyla ilgili sağlığı koruyucu ve geliştirici nitelikteki bilgiler ile sınırlıdır. Bu sınırları aşanlar ile yanıltıcı, aldatıcı, insan sağlığını tehlikeye düşüren veya haksız rekabet ortamı yaratan fiillerde bulunanlar, yüz bin Türk lirasından az olmamak üzere bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin yüzde ikisine kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

Bu maddedeki idari para cezasını gerektiren fiillerin bir yıl içinde tekrarı hâlinde idari para cezaları bir

kat artırılarak uygulanır; üçüncü defa işlenmesinde ise sağlık kurum ve kuruluşunun ilgili bölümünün veya tamamının faaliyeti on güne kadar durdurulur. Aynı isim ve sahiplikte birden fazla sağlık kurum ve kuruluşu bulunması hâlinde idarî yaptırımlar sadece ihlalin yapıldığı sağlık kurum ve kuruluşu ile sınırlı olarak uygulanır.

Bu maddede belirtilen idarî para cezalarını vermeye valiler, faaliyet durdurma cezasını vermeye Sağlık Bakanlığı yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, üniversite sağlık uygulama ve araştırma merkezleri yönünden Yükseköğretim Kurulunun görüşü alınarak Sağlık Bakanlığınca düzenlenir."

7. 30/09/2014 tarih ve 29135 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmeliğin *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmeliğin amacı; çocuk sahibi olamayan evli çiftlerden, tıbben uygun görülenlerin üremeye yardımcı tedavi metotları vasıtasıyla çocuk sahibi olmaları için yapılacak uygulamanın esaslarını, bu uygulamayı yapacak merkezlerin açılması, çalışması ve denetlenmesi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir."

8. Yönetmeliğin *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmelik, bünyesinde üremeye yardımcı tedavi merkezi bulunan üniversite ile kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ve hastaneleri, tıp merkezleri ile özel hastaneleri ve gerçek kişi ve özel hukuk tüzel kişilerine ait müstakil üremeye yardımcı tedavi merkezlerini ve bunların üremeye yardımcı tedavi yöntemleriyle ilgili faaliyetlerini ve işletenlerini kapsar."

9. Yönetmeliğin *"Dayanak"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmelik; 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun 3 üncü maddesi, 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile ek 11 inci maddesi ve 11/10/2011 tarihli ve 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 40 ıncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır."

10. Yönetmeliğin *"Personel durumu"* başlıklı 17. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"...(2) Mesul müdür: Müstakil merkezde kadrolu olarak görev yapan uzman tabiplerden birisi veya kadrolu olmamakla birlikte tam zamanlı olarak görev yapan bir tabip mesul müdür olarak görevlendirilir. Hastane veya tıp merkezi baştabibi/mesul müdürü aynı zamanda merkezin de mesul müdürüdür.

a) Mesul müdür olarak görevlendirilecek olan tabibin aşağıdaki nitelikleri taşıması şarttır:

...

7) Bu Yönetmeliğe, tâbi olunan diğer ilgili mevzuata ve merkezin iç işleyişi konusunda hazırlanıp çalışanlara duyurulan düzenlemelere, ilgililer tarafından uyulmasını sağlamak ve bunun için gerekli iç denetimleri yürütmek,

...

(8) İstifa, yer değişikliği, ölüm ve benzeri sebeplerle yapılan değişiklikler ile ilgili olarak;

a) ÜYTE laboratuvarı sorumlusu ve ÜYTE ünite sorumlusu değişikliği Müdürlük onayı ile yapılır. ÜYTE ünite sorumlusu ve ÜYTE laboratuvarı sorumlusunun ayrılması halinde derhal Müdürlüğe bildirim yapılır. Merkezde ÜYTE ünite sorumlusu ve ÜYTE laboratuvarı sorumlusu olma özelliklerini taşıyan personelin bulunması halinde Müdürlükçe yeni sorumlu onaylanıncaya kadar bu personel tarafından ilgili laboratuvar/ünitenin sorumluluğu geçici olarak yürütülür. Bu özellikleri taşıyan personelin bulunmaması halinde merkezin faaliyeti üç ay süreyle durdurulur. Bu sürenin bitiminde ÜYTE ünite sorumlusu ve ÜYTE laboratuvarı sorumlusu başlatılamaması halinde merkezin faaliyeti en fazla bir yıl süreyle durdurulur. Merkezin faaliyeti durdurulduktan sonra eksikliğin giderilmesi halinde merkez yeniden faaliyete geçirilir. Faaliyetin durdurulması ve tekrar faaliyete geçirilmesi işlemi müdürlükçe yapılır ve Bakanlığa bilgi verilir. Bu süre sonunda faaliyete geçmeyen merkezin ruhsatı Bakanlıkça iptal edilir veya faaliyet izin belgesinden çıkartılır.

b) Merkezin diğer personel değişiklikleri ise beş gün içerisinde müdürlüğe bildirilir. Merkezde uzman tabip dışındaki asgari sağlık çalışanının merkezden ayrılması durumunda üç ay içerisinde yerine sağlık çalışanı bulunamaması halinde, en fazla bir yıl süre ile eksiklik giderilene kadar merkezin faaliyeti durdurulur. Bu süre sonunda faaliyete geçmeyen merkezin ruhsatı Bakanlıkça iptal edilir veya faaliyet izin belgesinden çıkartılır.

c) Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde tanımlanan merkezin faaliyetinin durdurulması ve ruhsat iptalinin yapılması halinde tedavisi devam eden hastaların işlemleri başka bir merkez ile anlaşılarak aksatılmadan devam ettirilir veya en yakın kamu kurumlarına bağlı merkezlere yönlendirilir..."

11. Yönetmeliğin *"Müeyyideler"* başlıklı 28. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara uymayanlar hakkında, Ek-17'te yer alan müeyyideler uygulanır.

(2) Merkezlere ilişkin hüküm bulunmayan hallerde, uygulamanın yapıldığı ilgili sağlık kuruluşunun tabi olduğu mevzuatta yer alan müeyyideler ile ilgili diğer mevzuatta belirlenen idarî ve cezaî müeyyideler uygulanır."

12. Yönetmeliğin Ek-17 Müeyyide Formu 11. sırası şöyledir:

"8 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarına aykırılık halinde,

Bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin binde biri oranında idarî para cezası verilir.

Ayrıca aykırılığın giderilmesi için otuz gün süre verilir. Bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin binde ikisi oranında idarî para cezası verilir. Ayrıca eksikliğin giderilmesi için otuz gün süre verilir.

Merkezin faaliyeti bir gün süreyle durdurulur."

13. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

14. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

15. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, davacı şirkete verilen idari para cezası yönünden görev uyuşmazlığının doğduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacı şirkete ait hastanede, merkezde laboratuvar teknisyeni bulunmadığı ve bir hemşirenin çalışma belgesi olmadan görev yapıyor olduğunun tespit edildiğinden bahisle uygulanan ve İstanbul Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü tarafından tanzim edilen 09/08/2024 tarih ve 250927488 sayılı Valilik Makam Olur'u ile bildirilen, 42.344,472 TL idari para cezasının iptaline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

19. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

20. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı, ancak idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır. Bir başka deyişle, idari yargının görev alanına giren bir yaptırım kararının verilmiş ve bunun dava konusu edilmiş olması halinde idari yargının bu davaya ve aynı maddi olaya ilişkin idari para cezası kararına karşı açılan veya açılacak davaya da bakacağı kuşkusuzdur.

21. Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesince de, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren idari yaptırım kararının da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

22. Dosyanın incelenmesinden, davacı şirkete ait hastanede *"merkezde laboratuvar teknisyeni bulunmadığı ve Hemşire D. Ç. in çalışma belgesi olmadan görev yapıyor olduğunun"* tespit edilmesi üzerine, Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmeliğin 17. maddesinin 7 ve 8. fıkralarının ihlal edildiğinden bahisle Yönetmeliğin Ek-17., müeyyide formunda belirtilen *"Eksikliğin giderilmesi için 3 (üç) ay süre verilir. Eksikliğin giderilmemesi halinde, en fazla bir yıl süre ile eksiklik giderilene kadar merkezin faaliyeti durdurulur. Bu süre sonunda faaliyete geçmeyen merkezin ruhsatı/faaliyet izin belgesi Bakanlıkça iptal edilir."* hükmü ve aynı Yönetmeliğin 8. maddesinin 4. fıkrasında belirtilen *"Özel hastane ve tıp merkezi bünyesindeki merkezlerde tabip ve sağlık meslek mensupları, çalışma belgesi düzenlemerek çalışabilir."* hükmünün ihlalinden dolayı Yönetmeliğin Ek-17 müeyyide formunda (11 No) belirtilen *"8 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarına aykırılık halinde, bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin binde biri oranında idari para cezası verilmesi ve ayrıca aykırılığın giderilmesi için otuz gün süre verilmesi"* hükmü uyarınca 42.344,472 TL idari para cezası verildiği, idari para cezasının iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

23. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi

durumunda ise gösterilen yargı yerinde görüleceği belirtilmekle beraber, dava konusu idari para cezasının 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Kanun'a istinaden çıkarılan Üremeye Yardımcı Tedavi Uygulamaları ve Üremeye Yardımcı Tedavi Merkezleri Hakkında Yönetmelik kapsamında verildiği, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Kanunu'nda para cezasına ve idari tedbirlere itiraz konusunda görevli yargı yerinin belirtilmediği ve bu davada sadece para cezasına yönelik işlemin dava konusu edildiği dikkate alındığında, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve 27. maddesinin (1) numaralı bendindeki düzenleme uyarınca, dava konusu para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, adli yargı yerinin görevli olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 13. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Beykoz Sulh Ceza Hâkimliğinin 16/05/2025 tarih ve D.İş No.2024/2619 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 13. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Beykoz Sulh Ceza Hâkimliğinin 16/05/2025 tarih ve D.İş No.2024/2619 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

12/01/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/738
KARAR NO : 2026/30
KARAR TR : 12/01/2026

ÖZET: Görevli polis memuru davacıya diğer görevli polis memurlarını taşıyan aracın çarpması sonucu davacının yaralanması nedeniyle, maddi ve manevi zararlarının tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Kanun'un 85, 106. ve 110. maddeleri kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : F. G.
Vekili : Av. M. Y. Ş.
Davalı : Emniyet Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. Ö. A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Adıyaman il Müdürlüğü emrinde polis memuru olarak görev yapmakta iken, 08/09/2019 günü Malatya ilinde yapılan mitingde görevlendirildiğini, görevli polis memurlarını taşıyan ... plakalı davalı idare adına kayıtlı aracın davacıya çarpması sonucu yaralandığını, davalı idarenin işe görev esnasında personelinin güvenliğini sağlamak için gerekli özen yükümlülüklerini yerine getirmediği ve gerekli önlemleri almayıp emniyeti sağlamadığı için kusurlu veya kusursuz sorumluluğu bulunduğunu, davacının çalışma gücünü kaybederek gelir kaybına ve maddi zarara uğradığını belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere 1.000 TL maddi, 100.000 TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Ankara 41. Asliye Hukuk Mahkemesi 30/09/2022 tarih ve E.2021/649, K.2022/333 sayılı kararı ile,** davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar vermiş; bu karara karşı davacı tarafça yapılan istinaf başvurusu Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 26. Hukuk Dairesinin 05/05/2023 tarih ve E.2023/462, K.2023/319 sayılı kararı ile esastan reddedilmiş; bu karara karşı yapılan temyiz başvurusu da Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 06/01/2025 tarih ve E.2024/11322, K.2025/64 sayılı kararı ile reddedilerek ilk derece mahkemesince verilen görevsizlik kararı onanmış ve karar

kesinleşmiştir. İlk derece mahkemesi kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Somut olayda; celbi sağlanan kayıtlardan davacının Adıyaman İl Emniyet Müdürlüğünde görev yapmakta iken 08/09/2019 tarihinde Malatya ilinde miting alanında görev yaptığı esnada Kahramanmaraş ilinden, Malatya iline giden polis memurlarını taşımak üzere hizmet temini suretiyle protokol ile anlaşılan yüklenici firma tarafından temin edilen ... Plakalı aracın " Malatya İl Emniyet Müdürlüğüyolcu indirip bindirme alanı (otopark) " içerisinde manevra yapmakta iken davacı polis memuruna çarpması şeklinde gerçekleşen kazada davacının iddiası ve istemi ileri sürülüş şekli gözetildiğinde davalı Emniyet Genel Müdürlüğünün görev esnasındaki personelinin emniyetini sağlamak için gerekli tedbirleri almadığı ve gerekli özen yükümlülüğünü yerine getirmediğini belirterek meydana gelen kaza sonucunda uğranılan maddi ve manevi zararın ödetilmesi istemi ile açtığı davanın davalı idarenin hizmet kusuruna dayandırıldığı anlaşılmakla, davacının idari bir eylem ve işlemden kaynaklı zararının ödetilmesi istekli eldeki uyuşmazlığın çözüm yeri İdari yargı yerine aittir. Bu nedenle yargı yolunun caiz olmaması nedeni ile dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmiştir ..."

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Malatya 3. İdare Mahkemesi 13/10/2025 tarih ve E.2025/704 sayılı kararı** ile, 2918 sayılı Kanun'un 110.maddesi uyarınca uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...2918 sayılı Yasanın 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Ayrıca, her ne kadar Ankara 41. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 30/09/2022 tarih ve E:2021/649, K:2022/333 sayılı görev ret kararında; dava dilekçesinde, davalı idare tarafından yeterli önlem alınmayarak hizmet kusuruna sebebiyet verildiği iddiasına dayanıldığı ve bu nedenle idari yargının görevli olduğu belirtilmişse de, davacı tarafından ileri sürülen iddia olayın hukuksal nitelendirmesi olup; "hâkim hukuku kendiliğinden uygular" ilkesi gereğince, hâkimlerin dilekçede ileri sürülen sebeplerle bağlı olmaması ve tarafların hukuki sebepleri hiç belirtmemiş ya da yanlış belirtmiş olmaları durumunda dahi açılmış bir dava hakkında doğru hukuk kurallarını bulup uygulamanın hâkime düşen bir görev olması sebebiyle, davacı tarafından iddia edilen sorumluluk sebebinin, işin esası hakkında verilecek karar ve dolayısıyla görevli mahkeme açısından bir önemi bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 03/06/2024 tarih ve E:2023/484, K:2024/221 sayılı; 05/0/2021 tarih ve E:2021/738, K:2021/411 sayılı (kazanın otoparkta meydana gelmesi açısından) kararları da bu yöndedir ..."

5. Malatya 3. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası, içerisinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir."

7. 2918 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır."

8. 2918 sayılı Kanun'un *"Tanımlar:"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısımları şöyledir;

"Bu Kanunda kullanılan terimlerin tanımları aşağıda gösterilmiştir.

...

Park yeri: Araçların park etmesi için kullanılan açık veya kapalı alandır;

...

Kamu hizmeti taşıtı: Kamu hizmeti için yük veya yolcu taşıması yapan bütün taşıtlardır;

...

İşleten: Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır.

...

Trafik kazası: Karayolu üzerinde hareket halinde olan bir veya birden fazla aracın karıştığı ölüm, yaralanma ve zararla sonuçlanmış olan olaydır...'

9. 2918 sayılı Kanun'un *"İşleten ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukuki sorumluluğu"* başlıklı 85. maddesinin ilgili ilk ve son fıkraları şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 17/10/1996-4199/28 md.) Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar.

...

(Değişik: 17/10/1996-4199/28 md.) İşleten ve araç işleticisi teşebbüsün sahibi, aracın sürücüsünün veya aracın kullanılmasına katılan yardımcı kişilerin kusurundan kendi kusuru gibi sorumludur."

10. 2918 sayılı Kanun'un *"Devlete ve Kamu Kuruluşlarına Ait Araçlar:"* başlıklı 106. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 25/6/1988 – KHK – 330/7 md.; Aynen kabul: 31/10/1990 – 3672/6 md.)

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır. Bu kuruluşlar, 85 inci maddenin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere 101 inci maddedeki şartları haiz milli sigorta şirketlerine mali sorumluluk sigortası yaptırmakla yükümlüdürler."

11. 2918 sayılı Kanun'un *"Görevli ve yetkili mahkeme"* başlıklı 110. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir."

B. Yüksek Yargı Kararı

12. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Anayasa Mahkemesinin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayrımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayrımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2., 125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN,

Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 12/01/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, davalı idare adına kayıtlı kamu aracının polis memuru olan davacıya görevli olduğu sırada çarpması sonucu meydana gelen kazada davacının yaralanması nedeniyle uğramış olduğu maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

16. Dosyanın incelenmesinden; Adıyaman İl Emniyet Müdürlüğü emrinde polis memuru olarak görev yapmakta iken 08/09/2019 günü Malatya ilinde yapılan mitingde görevlendirilen davacının, görevli polis memurlarını taşıyan plakalı davalı idare adına kayıtlı aracın davacıya çarpması sonucu yaralandığı ve davalı idarenin görev esnasında personelinin güvenliğini sağlamak için gerekli özen yükümlülüklerini yerine getirmediği ve gerekli önlemleri almayıp emniyeti sağlamadığı için kusurlu veya kusursuz sorumluluğu bulunduğundan bahisle, davacının çalışma gücünü kaybederek gelir kaybına ve maddi zarara uğradığı iddiasıyla maddi ve manevi zararının davalılardan tahsili istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

17. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

18. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı ve tazminat istemine ilişkin davanın maddenin yürürlük tarihinden sonra açıldığı hususu gözetildiğinde, bu Kanun'un 85. ve 106. maddeleri ile birlikte 110. maddesindeki *"işleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davalarının"*, dolayısıyla oluşan kaza nedeniyle davalı idarenin işleten sıfatıyla hukuki sorumluluğundan ötürü açılan bu davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Malatya 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Ankara 41. Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/09/2022 tarih ve E.2021/649, K.2022/333 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Malatya 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 41. Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/09/2022 tarih ve E.2021/649, K.2022/333 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

12/01/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan GÜLEÇ	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR
	Üye	Üye	Üye
	Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/740
KARAR NO : 2026/138
KARAR TR : 09/03/2026

ÖZET: Özel hukuk tüzel kişisi Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası A.Ş.'nin özel hukuk hükümlerine göre gerçekleştirdiği ihalenin iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. O. D. Y. Y. G. S. v. T. A.
Vekili : Av. Ö. C.
Davalı : Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası A.Ş.
Vekili : Av. A. D.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, davalı tarafından *"kapalı zarfla teklif alma"* usulüyle gerçekleştirilen Sakarya ili, Ferizli ilçesi, parselde kayıtlı taşınmazın satışına ilişkin 18/06/2025 tarihli ihalenin; Gayrimenkul Satış Şartnamesinin *"İhale Yöntemi"* başlıklı 1. maddesinde; *"Bankamız mülkiyetinde bulunan ve yukarıda belirtilen gayrimenkuller "Kapalı Zarfla Teklif Alma" usulüne göre, peşin bedelle satılacaktır. Satış, kapalı zarfla teklif veren teklif sahipleri arasında açık artırma yapılmak ve açık artırmada en yüksek peyi süren teklif sahibine peşin bedelle satılmak suretiyle gerçekleşecektir."* hükmün yer aldığı halde, söz konusu hüküm uyulmadan ihale sonuçlandırıldığını; ihalenin açık artırma sürecinde, açık arttırmaya katılacak isteklilerin hangi sıralama ile tekliflerini söyleyeceğinin belirtilmediğini ve açık artırmada 68.000.000 TL'den bir anda başka bir şirket tarafından 230.000.000 TL'ye çıkılarak teklif verildiğini; daha sonra ihaleye ara verildiğini ve İhale Komisyonu tarafından söz konusu teklifin afaki olduğu düşünülerek araya teklif alındığını ve bu tekliflerin sağ baştan sırasıyla alınmak suretiyle ihaleye devam edildiğini ve 144.000.000 TL pey süren bir başka firmanın ihalede en yüksek ikinci teklif sahibi olarak ilan edildiğini; ancak söz konusu artırma sürecinde, İhale Komisyonunun, Gayrimenkul Satış Şartnamesinin 1. maddesi gereği ilk pey süren isteklinin teklifine kadar açık artırmaya devam edeceği ve bu teklif bedeli veya daha üzerinde bir pey sunan istekliye ihalenin verileceği düşüncesiyle, müvekkili tarafından kapalı zarfta 40.000.000 TL olarak sunulan teklifin daha sonra açık arttırmada 144.000.000 TL'ye kadar yükseltildiğini; bu haliyle ihaleye ilk teklif veren şirket varken daha sonra ara teklif ile 144.000.000 TL pey süren diğer firmanın ikinci en yüksek teklifi verdiğini; ayrıca şartnameden birinci en yüksek teklifi veren isteklinin vazgeçmesi durumunda ikinci en yüksek istekliye hangi bedelle taşınmazın teklif edileceğinin anlaşılamadığını ve müvekkilinin ihaleye tüm belirsizliklerden dolayı devam edemediğini ileri sürerek, ihalenin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, yasal savunma süresi içinde, müvekkilinin özel hukuk tüzel kişisi olduğundan bahisle yargı yolu bakımından görev itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

3. **İstanbul 8. İdare Mahkemesi 23/10/2025 tarih ve E.2025/1876 sayılı görevlilik kararı** ile, davada idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle davalı şirketin görev itirazının reddine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı açılan iptal davaları, idari işlem ve eylemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları idari dava türleri olarak sayılarak idari yargının idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimini yapmakla görevli olduğu hükmüne yer verilmiştir.

7147 sayılı Türkiye Kalkınma Ve Yatırım Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un 1.maddesinde Kanun'un amacı, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketinin (Banka), çağdaş kalkınma ve yatırım bankacılığı araçlarını kullanarak, ülkemizin kalkınma hedefleri doğrultusunda, sürdürülebilir büyümeye yönelik yatırımların ve projelerin desteklenmesi, sermaye ve fon kaynaklarının etkin kullanımının sağlanması, yurt içi, yurt dışı ve uluslararası ortak yatırımların finanse edilmesi ile kâr ortaklığı veya kiralama esaslı kredi işlemleri dâhil, tüm kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerinin rekabetçi, dinamik ve etkin bir şekilde yerine getirebilmesini sağlamak olarak tanımlanmış, Kanun'un 3. maddesinde, "Banka; kanun ya da Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle, kalkınma planı, programı ve stratejik planlar doğrultusunda kaynağı tahsis edilmek suretiyle görevlendirilebilir. Bu görevlendirmelere ilişkin usul ve esaslar ile görevlendirme kapsamında ihtiyaç duyulan kaynağın hangi kurum veya kuruluş bütçesinden karşılanacağı Cumhurbaşkanınca belirlenir." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, aynı Kanun'un 7. maddesinde de, " Banka ve iştirakleri; 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununa, 18/11/1960 tarihli ve 132 sayılı Türk Standardları Enstitüsü ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanuna, 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanuna, 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununa, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa, 9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanununa, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye, 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 12/4/1990 tarihli ve 3624 sayılı Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Teşvik ve Muafiyetleri Kanununa, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 12 nci maddesi hariç 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ve yapım ihaleleri hariç 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi değildir." düzenlemesi yer almaktadır.

İdare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak re'sen ve tekyanlı irade açıklaması sonucu tesis edilen

işlemler özel yasal düzenlemeler dışında, idari yargı denetimine tabi bulunmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuatın değerlendirmesinden, davalı Türkiye Kalkınma Bankası'nın ülkenin kalkınmasına yönelik politikalara yön vermek üzere finansman gücüne de sahip olarak sermaye piyasasının gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla özel bir statü ile kurulduğu ve kamusal amaçla faaliyet gösterdiği anlaşıldığından davalı banka tarafından gerçekleştirilen uyuşmazlık konusu ihale işleminin idari nitelikte bir işlem olması karşısında, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargının görevinde olduğu sonucuna varılmıştır. ..."

4. Davalı vekilinin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebiyle başvurusu üzerine, dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın çözümünün adli yargının görevine girdiği görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... 233 sayılı KHK kapsamında olmayan 7147 sayılı Kanun'un I. maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde anonim şirket statüsünde olan 5411 sayılı Kanun ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre örgütlenen, özel hukuka tabi ve özel işletmecilik esaslarına dayanarak ve çağdaş bankacılık esaslarına göre faaliyet gösteren, personeli 4857 sayılı Kanun hükümlerine tabi olan Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası A.Ş.nin özel hukuk tüzel kişisi olduğu hususunda kuşku bulunmamaktadır. Kanun ve Esaslarla birtakım kamusal ayrıcalıklar tanınması, adı geçen bankanın hukuki statüsünü değiştirmeyecektir.

Bu itibarla, kamu kuruluşu niteliği taşımayıp büyük oranda özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip ve anonim şirket statüsünde bulunan davalı bankanın taşınmaz satışı ihalesinin iptali talebine ilişkin davanın çözümünün adli yargının görevine girdiği sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 03.05.2021 tarihli ve 2021/208 Esas, 2021/306 Karar sayılı ve 15.05.2023 tarihli ve 2022/458 E., 2023/379 K. sayılı kararında da, İller Bankası A.Ş.nin statüsüne ilişkin açıklamalarda benzer hususlar vurgulanmıştır. ..."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Danıştay Başsavcısı, uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu ve 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca yapılmış başvurunun kabulü gerektiği yönünde yazılı düşünce vermiştir. Düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"... İdare tarafından, bir kamu hizmetinin yürütülmesi dolayısıyla kamu gücü kullanılarak tek taraflı irade beyanıyla tesis edilen icrai işlemler veya eylemlerden doğan uyuşmazlıkların idari yargı merciinde çözümlenmesi gerekmektedir.

Bir uyuşmazlığın çözümünde idarî yargı yerlerinin görevli olabilmesi için, öncelikle ortada idarî bir işlem ve buna bağlı bir uyuşmazlık bulunmalıdır. Uyuşmazlığın idarî işlem olarak sayılabilmesi için ise, tesis eden makamın idarî makam olarak nitelendirilebilmesinin yanı sıra uyuşmazlığın idari nitelikteki bir faaliyetten doğmuş olması ve bu faaliyetin de kamu hukuku kurallarına göre kamu hizmetinin yürütülmesine ilişkin olması gerekmektedir.

Buna ilişkin tespit yapılırken de, işlemi tesis eden idare, uygulanan mevzuat, işlemin kamu hizmetinin yürütülmesine ilişkin olup olmadığı ve kamu gücü ayrıcalığından yararlanıp yararlanmadığı dikkate alınmalıdır.

Yukarıda belirtilen mevzuat bu yönüyle incelendiğinde, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası A.Ş. personelinin 4857 sayılı Kanuna tabi olduğu; Bankanın, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, yapım ihaleleri hariç 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 233 ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelere tabi olmadığı ve 5411 sayılı Kanun ile 6102 sayılı Kanun hükümlerine göre özel hukuk kurallarına göre teşkilatlanmış, özel işletmecilik ve çağdaş bankacılık esaslarına göre faaliyet gösteren bir anonim şirket olduğu görülmekte olup, bankanın 7147 sayılı Kanun ve esas sözleşmesinde sayılan taşınmaz alım satımına yönelik tasarruflarının Anayasa'nın 128. maddesinde belirtilen genel idare esaslarına göre yürütülen bir kamu hizmetine ilişkin tasarruf olarak nitelendirilmesine hukuki olanak bulunmamaktadır.

Uyuşmazlıkta Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası A.Ş.'nin özel hukuk hükümlerine tâbi bir banka olduğu, bankanın amacı doğrultusunda gayrimenkul alım satımı konusunda Yönetim Kuruluna yetki verildiği, dava konusu ihalenin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre değil, özel hukuk hükümlerine tâbi olan Bankanın, Yönetim Kurulunca kabul edilen Gayrimenkul Alım/Satım ve Kiralama Yönergesi çerçevesinde gerçekleştirildiği, bu hususun ihale dökümanlarında da açık olarak belirtildiği ve ihalenin kamu tüzel kişisi bir makamın değil Banka Yönetim Kurulu kararıyla onaylanarak kesinleştirildiği ve bu yöndeki tasarrufun normal bir bankacılık faaliyeti olduğu dikkate alındığında, özel hukuk hükümlerine tâbi bir bankanın özel hukuk hükümlerine istinaden gerçekleştirdiği taşınmaz satış ihalesinin iptali istemiyle açılan bu davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. ..."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2.

maddesi şöyledir:

"(Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

9. 7147 sayılı Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketinin (Banka), çağdaş kalkınma ve yatırım bankacılığı araçlarını kullanarak, ülkemizin kalkınma hedefleri doğrultusunda, sürdürülebilir büyümeye yönelik yatırımların ve projelerin desteklenmesi, sermaye ve fon kaynaklarının etkin kullanımının sağlanması, yurt içi, yurt dışı ve uluslararası ortak yatırımların finanse edilmesi ile kâr ortaklığı veya kiralama esaslı kredi işlemleri dâhil, tüm kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerinin rekabetçi, dinamik ve etkin bir şekilde yerine getirebilmesini sağlamaktır."

10. 7147 sayılı Kanun'un 4. maddesi şöyledir:

"(1) Banka personeli 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre iş sözleşmesi ile istihdam edilir.

(2) Bankada 4857 sayılı Kanuna tabi olarak çalışanlarla Banka arasında çıkan ihtilaflarda iş mahkemeleri görevlidir.

(3) Personelin aylık ücret ve diğer mali hakları Banka Genel Kurulunca tespit olunur. Genel Kurul bu yetkilerini Yönetim Kuruluna devredebilir. Personel istihdamına ilişkin diğer hususlarda karar almaya Yönetim Kurulu yetkilidir."

11. 7147 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(1) Banka ve iştirakleri; 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununa, 18/11/1960 tarihli ve 132 sayılı Türk Standardları Enstitüsü ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanuna, 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanuna, 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununa, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa, 9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanununa, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye, 22/11/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 12/4/1990 tarihli ve 3624 sayılı Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Teşvik ve Muafiyetleri Kanununa, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 12 nci maddesi hariç 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ve yapım ihaleleri hariç 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi değildir."

12. 7147 sayılı Kanun'un 8. maddesi şöyledir:

"14/10/1999 tarihli ve 4456 sayılı Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketinin Kuruluşu Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Diğer mevzuatta 4456 sayılı Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır."

13. 7147 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(1) Bankada, 1/1/2021 tarihinden itibaren 4857 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmayan personel çalıştırılmaz."

14. Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketi Esas Sözleşmesinin *"Faaliyet konuları"* başlıklı 4. maddesinin ilgili 1. fıkrası ile 2. fıkrasının 6 nolu bendi şöyledir:

"(1) Faaliyet konusu, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na göre kalkınma ve yatırım bankalarının yapabilecekleri her türlü bankacılık faaliyetlerinin yürütülmesidir. Banka, kredi ve iştirak politikalarını oluştururken, kalkınma ve yatırım bankacılığının kendisine yüklemiş olduğu kalkınma ve sürdürülebilir büyümeyi destekleme misyonu çerçevesinde, kalkınma planı, programı ve stratejik planları, yapısal dönüşüm programlarını, yıllık ve orta vadeli programları da dikkate alabilir.

(2) Banka amaçlarını gerçekleştirmek için 7147 sayılı Kanun, Bankacılık Kanunu ve diğer mevzuat hükümlerinin tanıdığı tüm yetkileri kullanır ve aşağıdaki konularda faaliyette bulunabilir.

(...)

6- İlgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla Banka Yönetim Kurulu kararı ile her türlü menkul ve

gayrimenkul malları, hakları ve özellikle sınai ve fikri ve benzeri hakları, iştira ve vefa hakkı ile intifa, irtifak ve üst hakkı gibi ayni haklar ve alacak haklarını iktisap edebilir, verebilir, bunları başkalarına satabilir, devredebilir, rehin veya ipotek edebilir, menkul ve gayrimenkul mallar üzerinde kendi lehine rehin ve ipotek alabilir, mevcut ipotekleri fek edebilir, alacağını ve buna bağlı teminatlarını temlik edebilir, menkul ve gayrimenkul malları, sınai ve fikri ve benzeri hakları kiralayabilir veya kiraya verebilir, kira ve satış vaadi sözleşmelerini kendi lehine tapuya şerh ettirebilir, şerhleri kaldırtabilir. Münferiden veya müctemian ve garameten rehin ve ipotek tesis edebilir.

(...)"

B. Yargı Kararı

15. 7147 sayılı Kanun'un bir kısım maddelerinin iptali istemiyle yapılan başvuru üzerine konuyu inceleyen ve 12/11/2020 tarih ve E.2018/162, K.2020/66 sayılı kararla istemi reddeden Anayasa Mahkemesinin karar gerekçesindeki bir kısım tespitleri şöyledir:

"...3. 7147 sayılı Kanun'un 1. maddesine göre; Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketinin (Banka) amacı, çağdaş kalkınma ve yatırım bankacılığı araçlarını kullanarak ülkemizin kalkınma hedefleri doğrultusunda sürdürülebilir büyümeye yönelik yatırımların ve projelerin desteklenmesi, sermaye ve fon kaynaklarının etkin kullanımının sağlanması, yurt içi, yurt dışı ve uluslararası ortak yatırımların finanse edilmesi ile kâr ortaklığı veya kiralama esaslı kredi işlemleri dâhil tüm kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerinin rekabetçi, dinamik ve etkin bir şekilde yerine getirebilmesini sağlamaktır.

4. Banka özel statülü bir anonim şirket olarak kurulmuş olup Kanun'un 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasında "Bankanın merkezi, amacı, kaynakları, sermaye yapısı, organları, hesapları, faaliyet konuları ile kârının dağıtımına ilişkin hususlar esas sözleşmesinde belirlenir." hükmüne yer verilmiştir. Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketi Esas Sözleşmesi'nin 3. maddesinde ise Bankanın hizmet alanı ve işlevleri, "Türkiye'nin kalkınması ve sürdürülebilir büyümesi için; bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılmasına yönelik yatırımları ve teknolojik gelişmeye katkı sağlayacak projeleri desteklemek, girişim sermayesinin gelişmesine katkıda bulunmak, fon kurmak, katılmak ve yönetmek, kredi vermek, iştirak etmek, proje finansmanı yapmak, kâr ortaklığı veya kiralama esaslı kredi işlemleri yapmak, yurtiçi, yurtdışı ve uluslararası ortak yatırımları finanse etmek ve danışmanlık hizmetleri de dâhil kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerini yerine getirmek" olarak belirtilmiştir.

(...)

47. Banka personelinin statüsü ise Kanun'un 4. maddesinde açık biçimde düzenlenmiştir. Anılan maddeye göre Banka personeli 4857 sayılı Kanun hükümlerine göre iş sözleşmesi ile istihdam edilir. Bankada 4857 sayılı Kanun'a tabi olarak çalışanlarla Banka arasında çıkan ihtilaflarda iş mahkemeleri görevlidir. Personelin aylık ücret ve diğer mali hakları Banka Genel Kurulunca tespit olunur. Genel Kurul bu yetkilerini Yönetim Kuruluna devredebilir. Personel istihdamına ilişkin diğer hususlarda karar almaya Yönetim Kurulu yetkilidir.

48. Kanun'un geçici 1. maddesi Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte çalışmaya devam etmekte olan Banka personelinin durumunu düzenlemektedir. Buna göre; Bankada, 1/1/2021 tarihinden itibaren 4857 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmayan personel çalıştırılmaz. Bankanın yeniden yapılanma sürecinde, 4857 sayılı Kanun'a tabi çalışmak istemeyen personel bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak ilk Genel Kurul tarihini takip eden doksan gün içinde Bankaya bildirimde bulunur. Bu personel, Bakanlıkça bir kamu kurumunda göreve başlatılıncaya kadar Bankanın ihtiyaç duyduğu uygun işlerde görevlendirilir. Bu personel, Banka Yönetim Kurulu kararlarına istinaden 30/9/2020 tarihine kadar Bakanlığa bildirilir. Bakanlığa bildirilen personelin Bankada herhangi bir statüde tekrar istihdamı mümkün değildir. Bankaca isimleri bildirilen personelin atama teklifleri, Bakanlıkça 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'un 22. maddesinin ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen usul ve esaslar ile gerçekleştirilir.

(...)"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 09/03/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davalı özel hukuk tüzel kişisi Banka tarafından taşınmaz satışına ilişkin ihalenin iptali istemiyle

açılmıştır.

19. Dava dosyasının incelenmesinden; Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası A.Ş.'nin özel hukuk hükümlerine tâbi bir banka olduğu, Bankanın amacı doğrultusunda taşınmaz alım satımı konusunda Yönetim Kuruluna yetki verildiği, dava konusu ihalenin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre değil, özel hukuk hükümlerine tâbi olan Bankanın, Yönetim Kurulunca kabul edilen Gayrimenkul Alım/Satım ve Kiralama Yönergesi çerçevesinde gerçekleştirildiği, bu hususun ihale dökümanlarında da açık olarak belirtildiği ve ihalenin kamu tüzel kişisi bir makamın değil Banka Yönetim Kurulu kararıyla onaylanarak kesinleştirildiği ve bu yöndeki tasarrufun normal bir bankacılık faaliyeti olduğu dikkate alındığında, özel hukuk hükümlerine tâbi bir bankanın özel hukuk hükümlerine istinaden gerçekleştirdiği taşınmaz satış ihalesinin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

20. 7147 sayılı Kanun'un 24/10/2018 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girdiği ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile Anayasa Mahkemesinin konuya ilişkin kararı birlikte değerlendirildiğinde; davalı Bankanın 7147 sayılı Kanun dışında Bankacılık Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde özel hukuka tabi ve özel işletmecilik esaslarına dayanarak faaliyet gösteren, anonim şirket statüsünde bir tüzel kişilik olduğu, Bankanın yürüttüğü faaliyetin Anayasa'nın 128. maddesi kapsamında genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli görevlerden sayılamayacağı dikkate alındığında, Banka yönetim kurulu kararı ile yapılan ihalenin feshi istemine ilişkin davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli bulunduğu kanaatine ulaşılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının yaptığı başvurunun kabulü ile davalının görev itirazının reddine ilişkin İstanbul 8. İdare Mahkemesinin 23/10/2025 tarih ve E.2025/1876 sayılı kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalının görev itirazının reddine ilişkin İstanbul 8. İdare Mahkemesinin 23/10/2025 tarih ve E.2025/1876 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

09/03/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/741
KARAR NO : 2026/63
KARAR TR : 16/02/2026

ÖZET: Türk vatandaşlığına kabul için Türkiye Cumhuriyeti nüfus kayıtlarındaki annesi ile anneannesi arasında soybağının tespiti ile nüfus kaydının düzeltilmesi istemiyle açılan nüfus işlerine ilişkin davanın ADLİ YARGI YERİNDE yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S. H.
Vekili : Av. A. Ö. Y.
Davalı : İçişleri Bakanlığı (Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Suriye Arap Cumhuriyeti uyruklu olduğunu, müteveffa Türk vatandaşı E. Z. 'nın kızı olduğunu; müvekkilinin annesi müteveffa E.'nin (533377764822 T.C. kimlik numaralı) Osmanlı İmparatorluğu döneminde Türk vatandaşı olan F.'nın kızı olduğunu; F.'nın Kilis doğumlu ve doğum tarihi bilinmediği; nüfus kayıt sisteminde daha sonraları Kanun hükmü uyarınca 01/07/1893 olarak işlendiğini, baba adı Hüseyin, anne adının ise Halime olduğunu; F. 'nın Osmanlı İmparatorluğu döneminde evlenerek o dönem Osmanlı toprağı olan Halep'e gelin gittiğini; 2525 sayılı Soyadı Kanunu'na göre, her Türkün öz adından başka soyadını da taşımak zorunda olduğunu, ancak Osmanlı İmparatorluğu döneminde Halep'te yaşayan F.'nın Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra Soyadı Kanunu uyarınca ailesinin aldığı "Ş." soyadının Türk nüfus kayıtlarına işlenmediğini; bu durumun müvekkilinin annesi E.'nin Kilis İl Nüfus ve

Vatandaşlık İşleri Müdürlüğüne yaptığı 09/08/2017 tarih ve 7171 sayılı soybağı ile Türk vatandaşı olma talebi neticesinde anlaşıldığını, ancak başvurusu ve yargı süreci devam ederken E. Z.'nın vefat etmesi nedeniyle Türk vatandaşlığına ilişkin yaptığı başvurular ve sürecin askıda kaldığını; müvekkilinin ise anneannesi (533377764822 T.C. kimlik numaralı) F. Ş. nedeniyle soybağı ile hak kazanılan Türk vatandaşlığını talep etmekte olduğunu; bu hususta Kilis İl Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlüğüne 21/03/2025 tarihinde yeniden müracaatta bulunularak müvekkilinin annesinin dosyası üzerinden Türk vatandaşlığı işlemlerinin devamının talep edildiğini, Kilis İl Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlüğünün 16/04/2025 tarih ve E-62081437- 124-56728 sayılı cevabında *"Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen E. Z. adlı kişinin annesi olarak gösterilen F. 'nın nüfus kayıt örneğinde 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 39'uncu maddesi ve Genel Müdürlümüzün 23/06/2015 tarihli oluruna dayanılarak "01.07.1893" olarak doğum tarihinin gün ve ay bilgisinin tamamlandığı, ancak Suriye nüfus kayıtları incelendiğinde tescil tarihinin 06/07/1985 olmasına rağmen doğum tarihinin "01.07.1893" olarak yazıldığı görülmüş olup Suriye makamlarından temin edilen belgelerin güvenilirliği konusunda çelişkiye düşülmüştür. Bu nedenle Türkiye Cumhuriyetinde kayıtlı 01/07/1893 doğumlu "F. " ile Suriye'de kayıtlı 01/07/1893 doğumlu F. Ş.in aynı kişiler olduğuna dair yetkili Türk mahkemelerinden alınacak tespit kararı ibraz edilmesi halinde ilgilinin vatandaşlık işlemlerine devam edilebilecektir."* denildiğini; bu nedenle E. ile F. arasındaki soybağının kurulması ve F.'nın soyadının nüfus kayıt siste. Ş. olarak işlenmesini, Suriye Arap Cumhuriyetinde yaşamış olan 02010317603 vatandaşlık numaralı F. Ş. ile Hüseyin kızı Kilis doğumlu F.'nın aynı kişi olduğunun tespiti ile tespit yapıldıktan sonra nüfus kayıtlarının düzeltilmesi gerektiğini; aksi halde F.'nın nüfus kaydı eksik olduğundan müvekkili ve müteveffa annesinin soybağı nedeniyle Türk vatandaşlığı işlemlerine devam edemeyeceğini belirterek; müteveffa F. ile E. 'nin annesi Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşı F. Ş. 'in aynı kişi olduğunun tespiti ile nüfus kaydının düzeltilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Ankara 45. Asliye Hukuk Mahkemesi 22/09/2025 tarih ve E.2025/236, K.2025/371 sayılı kararı** ile, özetle, tespit davasında idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Davacı 15.01.1960 doğumlu olup, Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmamaktadır. Türk vatandaşı olarak Türkiye'de nüfusa kayıtlı değildir. Anneannesi F. 'nın Türk olduğunun ve bu sebeple Türk vatandaşı olduğunun tespitine, müteveffa F. ile E. (Amina) ZURNACI'nın annesi Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşı F. (Fatime) Ş. 'in aynı kişi olduğunun tespitine karar verilmesini istemektedir. Davacının Türk vatandaşı olan ana ve babadan evlilik içinde doğduğunun tespiti halinde, soybağı tesisine bağlı olarak doğumla Türk vatandaşlığını kazanmış (5901 s. TVK. m. 5 ve 6) olacaktır. Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına ilişkin başvurular, yurt içinde ikamet edilen yer valiliğine, yurt dışında ise dış temsilciliklere bizzat veya bu hakkın kullanılmasına ilişkin vekaletname ile yapılır. (5901 s. TVK. m.37) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancıların gerekli şartları taşıyıp taşımadıklarının tespiti, illerde oluşturulan "Vatandaşlık Başvuru İnceleme Komisyonu" tarafından yapılır. (Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik m.69/1) Davacının isteğinin temelinde, soybağı tesisine bağlı olarak Türk vatandaşlığını kazanmak olduğuna göre, tespit hükmü vatandaşlıkla ilgili idari bir işleme esas teşkil edecektir. İdari bir işleme esas teşkil etmek üzere adli yargıda tespit kararı verilemez. İdari işleme karşı idari yargı yerinde açılacak davada bu husus tespit edilebilir. Davanın bu sebeple reddi gerektiğinden aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir. ..."*

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

4. **Ankara 24. İdare Mahkemesi 02/12/2025 tarih ve E.2025/1756 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosya incelemesinin ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Nüfus kaydına ilişkin bazı işlemler adli, bazı işlemler de idari kararlarla yapılmaktadır. Adli yargının görev alanına giren davaların maddi hata dışındaki nüfus kayıtlarının düzeltilmesi davaları olduğu açıkça belirlenmiş olup, nüfus kayıtlarındaki maddi hataların düzeltilmesi taleplerine yönelik başvurular hariç olmak üzere ortaya çıkan mevcut uyuşmazlıklarda adli yargı mercilerinin görevli bulunduğu tartışmasızdır.*
>
> *Olayda, Türk vatandaşlığı kazanma istemiyle yapılan başvuru üzerine ilgili idarece Türk Mahkemelerinden alınacak tespit kararı ibraz edilmesi halinde ilgilinin vatandaşlık işlemlerine devam edilebileceğinin belirtilmesi üzerine soybağının tespiti istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı, dolayısıyla uyuşmazlığın Türk vatandaşlığı kazanma başvurusunun reddine dair işlemden veya nüfus kayıtlarındaki maddi hataların düzeltilmesi isteminden kaynaklanmadığı anlaşılmakta olup, bu haliyle nüfus kayıtlarında değişiklik yapılmasını gerektiren ve soybağı ile ilgili tespit sürecini de içeren mevcut uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu hükümleri uyarınca adli yargı yerlerinin görevli bulunduğu sonucuna varılmaktadır. ...."*

5. Ankara 24. İdare Mahkemesi tarafından 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) ve (b) bentleri şöyledir:

> *"(Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:*

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları..."

7. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun *"Genel olarak soybağının kurulması"* başlıklı 282. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Çocuk ile ana arasında soybağı doğumla kurulur."

8. 4721 sayılı Kanun'un *"Yetki"* başlıklı 283. maddesi şöyledir:

"Soybağına ilişkin davalar, taraflardan birinin dava veya doğum sırasındaki yerleşim yeri mahkemesinde açılır"

9. 4721 sayılı Kanun'un *"Yargılama Usulü"* başlıklı 284. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Soybağına ilişkin davalarda, aşağıdaki kurallar saklı kalmak kaydıyla Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu uygulanır"

10. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, Türk vatandaşları, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoyları ile Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerinin düzenlenmesine, yürütülmesine ve geliştirilmesine ilişkin esas ve usûl hükümlerini kapsar."

11. 5490 sayılı Kanun'un *"Türk vatandaşlığını kazananlar"* başlıklı 20. maddesi şöyledir:

"Kanun gereğince Türk vatandaşlığını kazananlar yetkili makam veya kurulların kararı üzerine düzenlenecek formlara uygun olarak aile kütüğüne tescil edilirler"

12. 5490 sayılı Kanun'un *"Kayıt düzeltilmesi"* başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir.

Aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin talepler, kişinin yazılı beyanına uygun olarak tescil edilir, değiştirilir, boş bırakılır veya silinir."

13. 5490 sayılı Kanun'un *"Nüfus davaları"* başlıklı 36. maddesi şöyledir:

"Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (..) nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

b) (Değişik: 19/10/2017-7039/9 md.) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.

c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

(2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır."

14. 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun *"Türk vatandaşlığının kazanılması halleri"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"Türk vatandaşlığı, doğumla veya sonradan kazanılır"

15. 5901 sayılı Kanun'un *"Soy bağı"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"(1) Türkiye içinde veya dışında Türk vatandaşı ana veya babadan evlilik birliği içinde doğan çocuk Türk vatandaşıdır.

(2) Türk vatandaşı ana ve yabancı babadan evlilik birliği dışında doğan çocuk Türk vatandaşıdır.

(3) Türk vatandaşı baba ve yabancı anadan evlilik birliği dışında doğan çocuk ise soy bağı kurulmasını sağlayan usul ve esasların yerine getirilmesi halinde Türk vatandaşlığını kazanır."

16. 5901 sayılı Kanun'un *"Sonradan kazanılan vatandaşlık"* başlıklı 9. maddesi şöyledir:

"Sonradan kazanılan Türk vatandaşlığı, yetkili makam kararı veya evlat edinilme ya da seçme hakkının kullanılması ile gerçekleşir"

17. 5901 sayılı Kanun'un *"Türk vatandaşlığının ispatı"* başlıklı 36. maddesi şöyledir:

"(1) Türk vatandaşlığının ispatı herhangi bir şekle tabi değildir.

(2) Aşağıdaki resmi kayıt ve belgeler, aksi sabit oluncaya kadar ilgilinin Türk vatandaşı olduğuna karine teşkil eder.

a) Nüfus kayıtları.

b) Nüfus cüzdanları.

c) Pasaport veya pasaport yerine geçen belgeler.

(3) Bir kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı konusunda herhangi bir tereddüte düşüldüğü takdirde bu husus Bakanlıktan sorulur."

18. 5901 Kanun'un *"Vatandaşlık işlemlerinde müracaat makamı ve usul"* başlıklı 37. maddesi şöyledir:

"Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına ilişkin başvurular yurt içinde ikamet edilen yer valiliğine, yurt dışında ise dış temsilciliklere bizzat veya bu hakkın kullanılmasına ilişkin vekâletname ile yapılır"

19. Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin *"Vatandaşlık ihtilafları"* başlıklı 63.

maddesi şöyledir:

"(1) Bir kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı konusunda tereddüte düşüldüğü takdirde bu husus Bakanlıktan sorulur. Bakanlıkça ilgili kişinin Türk vatandaşı olup olmadığı ilgili mevzuat ve uluslararası anlaşmalar çerçevesinde incelenerek sonuç ilgili makama bildirilir.

(2) Ana veya babadan dolayı Türk vatandaşı olduğu iddiasında bulunan kişi iddiasını kanıtlayacak her türlü bilgi ve belge ibraz edebilir. Kişi tıbbi raporlara dayanılarak mahkemece verilmiş olan tespit kararı da ibraz edebilir. Herhangi bir belge ibraz edilememesi veya ibraz edilen belgelerle iddia edilen ana ya da baba arasında bağ kurulamaması durumunda talep reddedilir."

20. 5901 sayılı Kanun'un 46. maddesine dayalı olarak çıkartılan Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin *"Çok vatandaşlığa ilişkin bildirimlerde nüfus müdürlüğünce yapılacak işlemler ve uygulanacak esaslar"* başlıklı 83. maddesi şöyledir:

"(1) Herhangi bir nedenle yabancı bir devlet vatandaşlığını kazanan ve form dilekçe ile nüfus müdürlüklerine ya da dış temsilciliklere bildirimde bulunan Türk vatandaşlarının çok vatandaşlık işlemleri nüfus müdürlüklerince yürütülür.

(2) Bildirim üzerine nüfus müdürlüğünce, ilgili kişilerin nüfus kayıtlarında yer alan adı, soyadı, doğum tarihi ve cinsiyet bilgileri ile sahip oldukları diğer devlet vatandaşlığını gösteren belgelerde yer alan kimlik bilgileri karşılaştırılır.

(3) Yapılan karşılaştırma sonucunda kimlik bilgilerinin uyması halinde ilgili veri giriş formu düzenlenir ve nüfus kaydına gerekli açıklama yapılır. Çok vatandaşlığa ait bildirim formuna diğer olaylar kütüğünden numara verilir ve dayanak belgeleri ile birlikte muhafaza edilir.

(4) Kimlik bilgilerinin farklı olması halinde bu kişilerin talepleri reddedilir.

(5) Yabancı devlet vatandaşlığının kazanılması sırasında yabancı ad ve soyadının seçildiğini gösteren yetkili makamlarca verilmiş belge ibraz edilmesi halinde, çok vatandaşlık işlemi yapılan kişinin nüfus kaydına alınış olduğu yabancı ad ve soyadı da işlenir.

(6) Çok vatandaşlığa sahip olduğu halde bu yolda bildirimde bulunmayan Türk vatandaşlarının diğer devlet vatandaşlığı ile yapmış oldukları nüfus olayları, nüfus kayıtlarına işlenmez. "

21. Nüfus Hizmetleri Uygulama Yönetmeliği'nin *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmeliğin amacı; kişinin doğumundan ölümüne kadar kişisel ve medeni durumuna, uyrukluğuna ve bunlarda meydana gelen değişikliklere ait doğal ve hukuki olayların belirlenmesinin, bu amaçla düzenlenmiş kütüklere yazılmasının, dış temsilciliklerce ve yetkili kurumlarca nüfus olaylarına ait dayanak belgelerini oluşturan bilgilerin merkezi veri tabanına elektronik ortamda gönderilmesinin veya tescilinin, hizmetlerin yürütülmesinde izlenecek yöntemlerin tespit edilmesinin ve uygulamada birliğin sağlanmasıdır."

22. Yönetmeliğin *"Dava açma yetkisi"* başlıklı 30. maddesi şöyledir:

"(1) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmi kurumun göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır.

(2) Haklı sebeplerin bulunması halinde aynı konuya ilişkin nüfus kaydında düzeltme yapılması hâkimden istenebilir.

(3) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

(4) Babalık veya babalığın tespiti davası adı altında açılan davalar sonucunda alınan kararlar, hukuki niteliği itibari ile değerlendirilmesinin ardından aile kütüklerine tescil edilir."

23. Yönetmeliğin *"Maddi hata"* başlıklı 41. maddesi şöyledir:

"(1) Aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden; dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtlar maddi hata kapsamında değerlendirilir. Bu tür maddi hatalar Genel Müdürlük ya da dayanak belgesinin bulunduğu nüfus müdürlükleri tarafından düzeltilir.

(2) Dayanak belgelerindeki bilgilerin aile kütüklerine işlenmesi sırasında yapılmış bir maddi hata söz konusu değil ise aile kütüğünün herhangi bir kaydında düzeltme veya değişiklik, mahkeme kararı ile yapılır.

(3) Genel Müdürlük tarafından gerekli görülmesi halinde, dış temsilciliklere kendi yapmaları iş ve işlemlerle sınırlı olarak maddi hataları düzeltme yetkisi verilebilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

24. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mustafa EROL, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/02/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

25. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile

Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

26. Dava, Türk vatandaşlığı başvurusunda bulunan Suriye uyruklu davacının, Türk vatandaşı annesi ile Türk vatandaşı anneannesi arasında soybağının tespiti ile nüfus kaydının düzeltilmesi istemiyle açılmıştır.

27. Dava dosyalarının incelenmesinden; Suriye Arap Cumhuriyeti uyruklu olan davacının, Türk vatandaşı annesi ile soybağıyla hak kazanılan Türk vatandaşlığını talep ettiği, annesinin annesinin kimliği üzerinde ibtilafa düşülmesi nedeniyle işlemlerin tamamlanamadığı, davacının anneannesinin kimliğinin tespiti ve dolayısıyla annesi ile arasında soybağının tespiti ile nüfus kaydının düzeltilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

28. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; 4721 sayılı Kanun'un 39. maddesinde, mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamayacağı hükme bağlanmış; 5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği; 36. maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının asliye hukuk mahkemesinde açılacağı kurallarına yer verilmiş olduğu; nüfus davalarına yönelik olarak yerleşik içtihatlarda, nüfus kütüğünde bulunan bir kaydın baştan itibaren hatalı olduğu iddiasına dayalı davaların *"kayıt düzeltme"* davası olarak kabulü ile söz konusu hataların hükmen adli yargı yerince düzeltilmesi gerektiğinin belirtildiği anlaşılmakla, bakılan uyuşmazlık da yukarıda anılan Yönetmelikte açıklanan kaydın düzeltilmesi kapsamında değerlendirilmelidir.

29. Bu durumda, davacının işbu davadaki isteminin Türk vatandaşı anneannesinin kimliğinin, dolayısıyla annesi ile anneannesi arasındaki soybağının tespiti ve bu suretle nüfus kaydının düzeltilmesi niteliğinde olduğu ve yukarıda yer verilen 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca davaya konu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

30. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ankara 24. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Ankara 45. Asliye Hukuk Mahkemesinin 22/09/2025 tarih ve E.2025/236, K.2025/371 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 24. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 45. Asliye Hukuk Mahkemesinin 22/09/2025 tarih ve E.2025/236, K.2025/371 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

16/02/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili Kenan YAŞAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR	Üye Mustafa EROL
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2025/746
KARAR NO : 2026/70
KARAR TR : 16/02/2026

ÖZET: Davacıların adli yargı yerince verilen ve kesinleşen mahkeme kararının uygulanması amacıyla, Tapu Müdürlüğüne yaptıkları başvurunun reddine dair işlemin iptali istemiyle açılan davanın; 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri uyarınca, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacılar : M. C. v.d.
Vekili : Av. A. S.
Davalı : Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, Osmaniye ili, Kadirli ilçesi, ... parsel sayılı taşınmazın tapu kaydının iptali ile davacılar adına tescili istemiyle Kadirli 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde açtıkları davanın kabulüne dair 03/11/2011 tarih ve E.2005/117, K.2011/524 sayılı mahkeme kararının uygulanması talebiyle Kadirli Tapu Müdürlüğüne başvuru yaptıklarını, 29/04/2024 tarih ve 13085 yevmiye nolu işlemle *"mahkeme ilamının hüküm kısmında hisseleri iptal edilecek olan*

davalıların hisse oranları ile davacıların hisse oranlarının belirtilmediği" gerekçesiyle başvurunun reddedildiğini, hükmün tavzihi için Kadirli 1. Asliye Hukuk Mahkemesine başvurduklarını ancak mahkemenin 14/06/2024 tarihli kararıyla tavzih taleplerinin reddine karar verdiğini, bunun üzerine yeniden Kadirli Tapu Müdürlüğüne başvurularını yaptıklarını ancak başvurularının 23/12/2024 tarih ve 23073 yevmiye nolu işlemle; 6415 sayılı Kanun kapsamında hissedarlardan birinin malvarlığı değerlerinin dondurulmasına ilişkin tedbir bulunduğu gerekçesiyle reddedilmesi üzerine, 11/03/2025 tarihinde hissesinde tedbir bulunan hissedar dışındaki diğer hissedarlar yönünden mahkeme kararının uygulanması talebiyle yeniden yapılan başvurunun hisse fazlalılığı oluştuğu gerekçesiyle 13/03/2025 tarihinde reddedildiğini, bu ret işlemine karşı XII. Hatay Bölge Müdürlüğüne itiraz ettiklerini ancak önceki 29/04/2024 tarihli işleme itiraz edilmiş gibi hatalı değerlendirme yapılarak itirazlarının süresinde olmadığı gerekçesiyle 16/04/2025 tarih ve 16124643 sayılı işlemle karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğini, bu karara da itiraz etmeleri üzerine, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Tapu Dairesi Başkanlığının 17/06/2025 tarih ve 16714899 sayılı işlemi ile itirazlarının reddine karar verildiğini belirterek; Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Tapu Dairesi Başkanlığının 17/06/2025 tarih ve 16714899 sayılı işleminin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Kadirli 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 12/09/2025 tarih ve E.2025/205, K.2025/207 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b ve 115/2 maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması ve dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Davacı tarafın Kadirli 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 3/11/2011 tarihli, 2005/117 esas 2011/524 karar sayılı ilamının infazı üzere tescil yaptırmak için Kadirli Tapu Müdürlüğüne müracaat ettiği, Kadirli Tapu Müdürlüğüne yapılan başvurunun 29.4.2024 tarihli ve 13085 yevmiye numaralı işlemle kararın infaza elverişli olmadığından bahisle reddedildiği, bunun üzerine davacı tarafça Kadirli 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 3.11.2011 tarihli ve E.2005/117, K.2011/524 sayılı kararının hüküm kısmının tavzih edilerek "hisseleri iptal edilecek olan davalıların hisse oranları ile davacılar adına tescil edilecek hisse oranlarının belirtilmesi" hususunun mahkemesinden talep edildiği ancak mahal mahkemesince de hükmün infazında tereddüt söz konusu olmayıp tapu müdürlüğünce gönderilen fen bilirkişi raporları hükme esas alınmak suretiyle tescil işlemlerinin yapılmasında sakınca olmadığından tavzih talebinin reddine dair karar verildiği, akabinde ilgili tapu müdürlüğüne tekraren yapılan başvuruların da 23.12.2024 tarihli ve 23073 yevmiye numaralı işlemle reddedildiği, defaeten yapılan 11.3.2025 tarihli ve 9660 sayılı başvurunun reddine ilişkin işleme karşı son olarak XII. (Hatay) Bölge Müdürlüğüne itiraz edildiği, itiraz üzerine Bölge Müdürlüğünce 16.4.2025 tarihli ve 16124643 sayılı işlemle "Karar Verilmesine Yer Olmadığı" kararı ve son olarak Bölge Müdürlüğünün söz konusu kararına itiraz edilmesi üzerine dava konusu işlemle bu kararın onanmasına karar verildiği anlaşılmıştır. Bu şekilde sonuç alamayan davacı, 05/09/2025 tarihinde Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü aleyhine eldeki davayı açarak, idari işlemin yerinde olmadığından bahisle maliki olduğu taşınmazın tescilini istemiştir. Görüleceği üzere, Kadirli Tapu Müdürlüğü tek taraflı ve kamu gücüne dayanan olumsuz bir idari işlemle davacı tarafın tescil talebini reddetmiştir. Ret kararlarına karşı Tapu Sicil Tüzüğünde idari itiraz yolu öngörülmüş olmasına karşın bu şekilde sonuç alamayan davacı taraf adli yargı yerine gelerek bu davayı açmak zorunda kalmıştır. Davacı taraf, Mahkeme kararı ile taşınmazın mülkiyetini kararın kesinleşmesi bulunmamaktadır. Davada tescil istemi bulunmakta ise de yukarıda açıklanan süreç ve dava dilekçesindeki anlatım dikkate alındığında, davacının asıl amacı elindeki belgelerin tescil için yeterli olduğu kanaati ile idareye yaptığı müracaatın reddi nedeniyle bu olumsuz idari işlemin hukuka aykırı olduğu iddiası ile iptalini sağlamaktır. Davanın Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne yöneltilerek açılması da bu amacın en açık göstergesidir. Davanın temelinde, idarenin kamu gücüne dayanarak tesis ettiği idari işlem yer almaktadır. Bu haliyle, davada taşınmaz mülkiyetinin iktisap yollarına ilişkin bir ihtilafın bulunmadığı, idarenin kamu hizmetinin yürütümü sırasında tesis ettiği işlemin hukuka aykırılığının ileri sürüldüğü, böyle olunca ilgili kararın yerindeliğinin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, bu değerlendirmeyi yapma görevinin de idari yargı yerlerine ait olduğu sonucuna varılmıştır. Nitekim, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını çözümlemekle görevli olan Uyuşmazlık Mahkemesi de; benzer şekilde açılan davaların idari yargı yerinde görülmesi gerektiğine karar vermiştir (06.04.2015 tarihli ve 2015/217 E., 2015/232 K.; 25.12.2017 tarihli ve 2017/604 E., 2017/774 K. sayılı kararları). (benzer mahiyette; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 04.03.2021 tarihli ve 2020/568 E. 2021/194 K. sayılı kararı)..."*

3. Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Ankara 12. İdare Mahkemesi 17/11/2025 tarih ve E.2025/1584 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Bakılan uyuşmazlıkta; yukarıda yer verilen 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesi uyarınca idari yargı mercilerinde açılabilecek dava türlerinin genel olarak iptal ve tam yargı davaları olduğu, idari işlemler*

hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından iptal davası açılabileceği düzenlenmiş olup, söz konusu olayda davacıların Kadirli 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 03.11.2011 tarih ve E:2005/117, K:2011/524 sayılı kararının uygulanması istemiyle idareye başvurduğu ancak "söz konusu kararda hisseleri iptal edilecek davalıların hisse oranları ile davacılar adına tescil edilecek hisse oranlarının belirtilmediği, ilamın bu haliyle uygulanamayacağı..." gerekçesiyle istemin idarece reddedildiği, bunun üzerine "hisseleri iptal edilecek olan davalıların hisse oranları ile davacılar adına tescil edilecek hisse oranlarının belirtilmesi" amacıyla yapılan tavzih talebinin de Mahkemece reddedilmesi üzerine, idarenin ret işleminin iptali istemiyle Mahkememize görülmekte olan davanın açıldığı, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "Tescil" başlıklı 705. maddesinde taşınmaz mülkiyetinin kazanılmasının tescille olacağının düzenlendiği ve bu kazanıma ilişkin uyuşmazlıkların adli yargı mercilerince çözüme kavuşturulacağı açık olup "taşınmazın davacılar adına tescili sonucunu doğuran bir adli yargı kararının uygulanması" talebinin idari yargı mercilerince karşılanarak "iptal" hükmü kurulamayacağı anlaşıldığından, iş bu davanın görümü ve çözümünün adli yargı yerlerine ait olduğu sonucuna varılmıştır. ..."

5. Ankara 12. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari dava dosyası, ekinde adli yargı Uyap çıktıları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı"* başlıklı 2. maddesinin değişik 1 numaralı fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz sarlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

7. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun *"B. Taşınmaz mülkiyetinin kazanılması I. Tescil"* başlıklarını taşıyan 705. maddesi şöyledir:

"Taşınmaz mülkiyetinin kazanılması, tescille olur.

Miras, mahkeme kararı, cebrî icra, işgal, kamulaştırma hâlleri ile kanunda öngörülen diğer hâllerde, mülkiyet tescilden önce kazanılır. Ancak, bu hâllerde malikin tasarruf işlemleri yapabilmesi, mülkiyetin tapu kütüğüne tescil edilmiş olmasına bağlıdır."

8. 4721 sayılı Kanun'un *"II. Kazanma yolları 1.Hukuki işlem"* başlıklarını taşıyan 706. maddesi şöyledir:

"Taşınmaz mülkiyetinin devrini amaçlayan sözleşmelerin geçerli olması, resmî şekilde düzenlenmiş bulunmalarına bağlıdır.

Ölüme bağlı tasarruflar ve mal rejimi sözleşmeleri, kendilerine özgü şekillere tâbidir"

9. 4721 sayılı Kanun'un *"III. Tescili isteme hakkı"* başlıklı 716. maddesi şöyledir;

"Mülkiyetin kazanılmasına esas olacak bir hukukî sebebe dayanarak malikten mülkiyetin kendi adına tescilini istemek hususunda kişisel hakka sahip olan kimse, malikin kaçınması hâlinde hâkimden, mülkiyetin hükmen geçirilmesini isteyebilir.

Bir taşınmazın mülkiyetini işgal, miras, kamulaştırma, cebrî icra veya mahkeme kararına dayanarak kazanan kişi tescili doğrudan doğruya yaptırabilir.

Bir taşınmazın mülkiyetinde eşler arasındaki mal rejimi dolayısıyla meydana gelen değişiklikler, eşlerden birinin istemiyle tapu kütüğüne doğrudan tescil olunur."

10. 4721 sayılı Kanun'un Üçüncü Kısım, İkinci Bölümünde Tapu Sicili bölümü altında; *"I. Sicil hakkında 1. Genel olarak A. Kurulması"* başlıklarını taşıyan 997. maddesi şöyledir:

" Taşınmazlar üzerindeki hakları göstermek üzere tapu sicili tutulur.

Tapu sicili, tapu kütüğü ve kat mülkiyeti kütüğü ile bunları tamamlayan yevmiye defteri ve belgeler ile plânlardan oluşur.

Sicilin örneği, nasıl tutulacağı ve yardımcı siciller Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir."

11. 4721 sayılı Kanun'un *"2.Taşınmazların kaydedilmesi a.Kaydedilecek taşınmazlar"* başlıklarını taşıyan 998. maddesi şöyledir :

"Tapu siciline taşınmaz olarak şunlar kaydedilir:

1. Arazi,

2. Taşınmazlar üzerindeki bağımsız ve sürekli haklar,

3. Kat mülkiyetine konu olan bağımsız bölümler.

Arazinin tapu siciline kaydı, özel kanun hükümlerine tâbidir."

Bağımsız ve sürekli hakların kaydedilmesi için gerekli koşullar ve usul Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir. Süreklilik koşulunun gerçekleşmesi için hakkın süresiz veya en az otuz yıl süreli olması gerekir.

Kat mülkiyetine konu olan bağımsız bölümlerin taşınmaz olarak kaydı, özel kanun hükümlerine tâbidir."

12. 4721 sayılı Kanun'un *"III. Tapu idareleri 1. Kuruluş"* başlıklarını taşıyan 1006. maddesi şöyledir:

"Tapu idarelerinin kuruluş, işleyiş ve hizmetlerinin yürütülmesi, özel kanun hükümlerine tâbidir."

13. 4721 sayılı Kanun'un *"B. İşlemler I. İşlemlerin konusu 1. Tescil"* başlıklarını taşıyan 1008. maddesi şöyledir:

" Taşınmaza ilişkin aşağıdaki haklar, tapu kütüğüne tescil edilir:

1. Mülkiyet,

2. İrtifak hakları ve taşınmaz yükleri,

3. Rehin hakları."

14. 4721 sayılı Kanun'un "*II. Tescilin ve terkinin koşulları, 1.İstem a.Tescil için"* başlıklarını taşıyan 1013. maddesi şöyledir :

" Tescil, tasarrufa konu olan taşınmaz malikinin yazılı beyanı üzerine yapılır.

Edinen kimse, kanun hükmüne, kesinleşmiş mahkeme kararına veya bunu eşdeğer bir belgeye dayanıyorsa, bu beyana gerek yoktur.

Bir aynî hakkı tescilden önce kazanan kimse, gerekli belgeleri ibraz ederek tescili isteyebilir."

15. 4721 sayılı Kanun'un *"D. Tescilin etkileri, I. Tescilin yapılmamasının sonuçları"* başlıklarını taşıyan 1021. maddesi şöyledir :

" Kurulması kanunen tescile tâbi aynî haklar, tescil edilmedikçe varlık kazanamaz. "

16. 4721 sayılı Kanun'un *"III. Düzeltme"* başlıklı 1027. maddesi şöyledir :

" İlgililerin yazılı rızaları olmadıkça, tapu memuru, tapu sicilindeki yanlışlığı ancak mahkeme kararıyla düzeltebilir.

Düzeltme, eski tescilin terkini ve yeni bir tescilin yapılması biçiminde de olabilir.

Tapu memuru, basit yazı yanlışlıklarını, Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelik uyarınca re'sen düzeltir."

17. 04/07/2018 günlü ve 30468 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 477 sayılı Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanun Hükmünde Kararname ile değişiklik yapılan kanunların ilgili maddeleri gereğince yürürlüğe konulmuş olan tüzükler, nizamnameler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür."

18. 4721 sayılı Kanun'un 913, 997, 998, 1000, 1012 ve 1017. maddelerine dayanılarak hazırlanmış olan Tapu Sicil Tüzüğü'nün *"İstemin reddedilmesi"* başlıklı 26. maddesi şöyledir:

"(1) Mevzuat ve bu Tüzükte yer alan hükümlere uygun olmayan ve 4721 sayılı Kanunun 1011 inci maddesine göre geçici tescil şerhine de imkân bulunmayan istemler geciktirilmeden, gerekçesi, itiraz yeri ve süresi de belirtilmek suretiyle reddedilir.

(2) Ret kararının varlığı, tarih ve yevmiye numarası esas alınarak kütüğün beyanlar sütununda belirtilir. İstemin reddi halinde, ret gerekçesi giderilmeden reddin konusu tapu işlemi yapılamaz.

(3) Ret kararı, istem sahibine elden veya 11/2/1959 tarih ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir.

(4) Ret kararına, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde müdürlüğün bağlı bulunduğu bölge müdürlüğüne, bölge müdürlüğünün kararına karşı da tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Genel Müdürlüğe itiraz edilebilir."

19. Tapu Sicil Tüzüğü'nün *"Mülkiyet hakkının tescili"* başlıklı 28. maddesi şöyledir:

"1) Kütük sayfası malik sütunundaki devreden kişinin adı ve soyadı, baba adı ile edinme nedeni, tarih ve yevmiye numarası kırmızı mürekkepli kalemle çizilir ve yine kırmızı mürekkepli kalemle tarih ve yevmiye numarası yazılır. Malik sütununun ilk beş satırına yeni malikin adı, soyadı ve baba adı, edinme nedeni, tarih ve yevmiye numarası yazılır.

(2) Tüzel kişilerin unvanı tam olarak yazılır.

(3) Paylı mülkiyette pay miktarı; paydaşların adı, soyadı ve baba adından sonraki kısımda, kesirli olarak gösterilir.

(4) Bir paydaş sonradan başka bir paya sahip olduğu takdirde, paylar üzerinde herhangi bir kısıtlama bulunmaması hâlinde payın tescili sırasında payların toplamı yazılır. Kısıtlamanın terkin edilmesi durumunda, paylar re'sen birleştirilerek edinme sebebi sütununa pay birleştirmesi ifadesi yazılır.

(5) Elbirliği mülkiyette elbirliğini doğuran neden, malik adlarının ortak paranteze alınmasından sonra belirtilir.

(6) Aynı malike ait birden çok taşınmaz birbirine bitişik olmasa da, malikin istemiyle TAKBİS üzerinde müşterek tapu kütüğüne kaydedilerek, taşınmaz sayfa numaraları ile bağlantı sağlanır. Bu durumda, müşterek tapu kütüğüne kaydedilen taşınmazların asıl sayfaları üzerinde, herhangi bir işlem yapılamaz. Müşterek tapu kütüğünden çıkarılan taşınmazlar üzerindeki mevcut hak ve yükler, taşınmazların asıl sayfalarına nakledilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mustafa EROL, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/02/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un

19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dava dosyası, ekinde adli yargı Uyap çıktıları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Hakim Gülay DOĞAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, davacıların adli yargı yerince verilen ve kesinleşen mahkeme kararının uygulanması talebiyle Tapu Müdürlüğüne yaptıkları başvurunun reddine dair işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

23. Dosyanın incelenmesinden; davacıların Osmaniye ili, Kadirli ilçesi, parsel sayılı taşınmazın tapu kaydının iptali ile adlarına tescili istemiyle Kadirli 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde açtıkları davada, 03/11/2011 tarih ve E.2005/117, K.2011/524 sayılı karar ile; *"davanın kabulü ile 38 parsel sayılı taşınmazda davalılar adına kayıtlı tapu kaydının dosyada mevcut Kadirli Sulh Hukuk Mahkemesinin 02/06/2004 tarih ve E.2002/425, K.2004/372 sayılı ilamında belirtildiği şekilde davacıların kök mürisi olan M. U. 'in Veli'den olma kızı E. D. 'den intikalen gelen miras payları oranında iptali ile davacılar adına tapuya kayıt ve tesciline"* karar verildiği, mahkeme kararının uygulanması talebiyle Kadirli Tapu Müdürlüğüne başvuru yapıldığı, 29/04/2024 tarih ve 13085 yevmiye nolu işlemle *"mahkeme ilamının hüküm kısmında hisseleri iptal edilecek olan davalıların hisse oranları ile davacıların hisse oranlarının belirtilmediği"* gerekçesiyle başvurunun reddedildiği, bunun üzerine hükmün tavzihi için Kadirli 1. Asliye Hukuk mahkemesine başvurulduğu Mahkemenin 14/06/2024 tarihli kararıyla tavzih talebinin reddine karar verildiği, (Mahkememizce 27/01/2026 tarihli yazı ile kesinleşme hususunun mahkemesine sorulmuş olup, Kadirli 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02/02/2026 tarih E.2005/117 sayılı cevabi yazısı ile kararın henüz kesinleşmediğinin anlaşıldığı) tavzih talebinin reddi üzerine yeniden Kadirli Tapu Müdürlüğüne başvuruda bulunulduğu, bu başvurunun da 23/12/2024 tarih ve 23073 yevmiye nolu işlemle; 6415 sayılı Kanun kapsamında hissedarlardan birinin malvarlığı değerlerinin dondurulmasına ilişkin tedbir bulunduğu gerekçesiyle reddedildiği, 11/03/2025 tarihinde hissesinde tedbir bulunan hissedar dışındaki diğer hissedarlar yönünden mahkeme kararının uygulanması talebiyle yeniden yapılan başvurunun ise; hisse fazlalılığı oluştuğu gerekçesiyle 13/03/2025 tarihinde reddedildiği, bu ret işlemine karşı XII. Hatay Bölge Müdürlüğüne itiraz edildiği ancak, 29/04/2024 tarihli işleme itiraz edilmiş gibi hatalı değerlendirme yapıldığı ileri sürülerek; 16/04/2025 tarih ve 16124643 sayılı işlemle karar verilmesine yer olmadığına dair verilen karara karşı Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Tapu Dairesi Başkanlığına itirazda bulunulduğu, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Tapu Dairesi Başkanlığının 17/06/2025 tarih ve 16714899 sayılı işlemi ile; *"Türk Medeni Kanunu'nun 1016 ncı maddesi gereğince tasarruf sebebine ve hukuki sebebe ilişkin belgeler tamam değilse istem reddedilir. Tapu Sicili Tüzüğünün 26 ncı maddesi uyarınca istemin reddi halinde ret gerekçesi giderilmeden reddin konusu tapu işlemi yapılamaz.*

Tapu sicilinde bir işlem talebi hakkında verilmiş ret kararı bulunması halinde yeni hukuksal düzenlemeye gidilmesi veya aksi yönde bilgi/belge ibraz edilmesi gibi nedenlerle yeniden ret kararına konu işleme yönelik talepte bulunulması durumunda, idarece ret gerekçesinin giderilip giderilmediğinin değerlendirilmesi, değerlendirme sonunda işlem yapılmasına engel durumun ortadan kalktığının tespiti halinde talebin karşılanması, aksi halde ret kararının gerekçesinin giderilmediği işlemin yapılmasına engel durumun devam ettiği yönünde ilgilisine bilgi verilmesi gerekir.

...

SONUÇ:

Kadirli Tapu Müdürlüğümün 29/04/2024 tarihli 13085 yevmiye numaralı ret kararına yönelik Tapu ve Kadastro XII. (Hatay) Bölge Müdürlüğünün 16/04/2025 tarihli ve 16124643 sayılı karar verilmesine yer olmadığına kararının "ONANMASINA" karar verilmiştir." şeklindeki gerekçe ile sadece 29/04/2024 tarih ve 13085 yevmiye nolu işleme yönelik inceleme yapıldığı anlaşılmıştır.

24. Somut olayda, davacıların tapu kaydında tescil sonucunu doğuracak bir başvuruda bulundukları, açtıkları tapu iptali ve tescile ilişkin dava sonrasında yaptıkları başvurunun; 4721 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanmış olan Tapu Sicil Tüzüğündeki hükümler doğrultusunda taşınmazın bağlı olduğu Tapu Müdürlüğünce incelendiği ve Kadirli Tapu Müdürlüğünün 29/04/2024 tarihli 13085 yevmiye numaralı işlemi ile, hükmün infaza uygun olmadığı gerekçesiyle taleplerinin reddedildiği, davacı vekili her ne kadar farklı gerekçeyle verilen Tapu Müdürlüğünün ret işlemine itiraz ettiğini ileri sürmüşse de; Bölge Müdürlüğünce yapılan değerlendirmede 29/04/2024 tarihli işleme karşı yasal süresi içinde itirazda bulunulmadığı gerekçesiyle karar verilmesine yer olmadığına karar verildiği, dolayısıyla tavzih talebinin reddine ilişkin mahkeme kararının kesinleşmediği aşamada yapılan sonraki başvuruların ve *"Masak tedbiri ve hisse fazlalığı"* gerekçeleriyle verilen ret işlemlerinin değerlendirilmediği anlaşılmıştır.

25. Bu durumda Bölge Müdürlüğü kararına itiraz edilmesi üzerine, dava konusu Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Tapu Dairesi Başkanlığının 17/06/2025 tarih ve 16714899 sayılı işleminin tesis edildiği, bu işlemin de mahkeme hükmünün infazına ilişkin olması nedeniyle 2577 sayılı Kanundaki anlamıyla idari işlem niteliğinde sayılamayacağı ve ortada idari yargı yetkisi dahilinde bir uyuşmazlık bulunmadığı, bu haliyle uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

26. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 12. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Kadirli 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/09/2025 tarih ve E.2025/205, K.2025/207 görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 12. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Kadirli 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/09/2025 tarih ve E.2025/205, K.2025/207 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

16/02/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan YAŞAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR	Mustafa EROL

Üye	Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/10

KARAR NO : 2026/197

KARAR TR : 13/04/2026

ÖZET: 5957 sayılı Kanun'un 14/1-ç maddesi uyarınca, hal kayıt sistemine bildirilmeden mal taşındığından bahisle verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27/1. maddeleri uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ş. K. T. Ü. P. T. L. Ş.

Vekili : Av. D. A.

Davalı : Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. B. K. M.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı şirket vekili tarafından, A.C. isimli kişinin 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 14/1-ç maddesine aykırı olarak hal kayıt sistemine bildirilmeden mal taşıdığından bahisle, A.C. adına 35.416 TL idari para cezası verilmesine ilişkin, Eskişehir Büyükşehir Belediye Encümeninin 23/07/2025 tarih ve 2121 sayılı kararı ile 20/07/2025 tarih ve 7 sıra numaralı idari para cezası tutanağının iptali istemiyle istemiyle adli yargı yerine itiraz başvurusu yapılmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Eskişehir 1. Sulh Ceza Hakimliği 09/10/2025 tarih ve D.İş. 2025/5035 sayılı kararı** ile, yapılan başvuruyu inceleme görevinin idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 5326 sayılı Kanun'un 27/8. maddesi uyarınca itirazın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3.maddesi ve aynı Kanun'un 27.maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fıkra hükmü bir arada değerlendirildiğinde, 5957 sayılı Kanun'un 14.maddesinin birinci fıkrasının (b-ç-e) bentleri uyarınca verilen idari para cezalarına karşı açılan davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu, ... , somut uyuşmazlıkta, başvuran hakkında idari para cezası ile birlikte cezalı hal rüsumu kararı da verildiğinin ve bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması karşısında, hakimliğimizce idari para cezasına yönelik başvuruya bakma görevinin vergi mahkemesine ait olduğu anlaşılmakla, 5326 sayılı yasanın 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun görev yönünden reddine..."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Eskişehir 1. Vergi Mahkemesi 10/11/2025 tarih ve E.2025/943, K.2025/690 sayılı kararı ile, uyuşmazlıkta idare mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine ve dosyanın Eskişehir idare mahkemelerine gönderilmesine karar vermiştir.

5. **Eskişehir 2. İdare Mahkemesi 05/12/2025 tarih ve E.2025/1624 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün, 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık

Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... İncelenen uyuşmazlıkta, aynı maddi olay nedeniyle davacı şirket adına cezalı hal rüsumu tahakkuk ettirilmesine ilişkin 23/07/2025 tarih ve 2122 sayılı Eskişehir Büyükşehir Belediye Encümeni işleminin bu şirket tarafından idari yargı yerinde (Eskişehir 1.Vergi Mahkemesi) dava konusu yapıldığı, bu yaptırımın dava konusu idari para cezasının uygulandığı A.C ile ilgili olmadığı ve A.C hakkında cezalı hal rüsumu tahakkuk ettirilmediği, A.C hakkında uygulanan idari para cezasının da 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5957 sayılı Kanun'da da bu idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrası bir arada değerlendirildiğinde, A.C'ye 35.416,00-TL idari para cezası verilmesine ilişkin Eskişehir Büyükşehir Belediye Encümeninin 23/07/2025 tarih ve 2121 sayılı kararı ile 20/07/2025 tarih ve 7 sıra numaralı idari para cezası tutanağının iptali istemiyle açılan davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

6. Eskişehir 2. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un *"Hal rüsumu"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"(1) Toptancı halinde satılan mallardan yüzde bir, toptancı hali dışında satılan mallardan yüzde iki oranında hal rüsumu tahsil edilir. Ancak, Cumhurbaşkanınca aksi kararlaştırılmadıkça, üretici örgütlerince toptancı halinde satılan mallar ile toptancı haline bildirimde bulunmak şartıyla 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (ç), (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen mallardan hal rüsumu alınmaz. Cumhurbaşkanı, hal rüsumu oranlarını, değişen piyasa şartlarına göre, genel olarak veya mal bazında uygulanmak üzere yüzde doksanına kadar azaltmaya veya artırmaya yetkilidir.

(2) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen malların sınai üretimde kullanılmayan, (b) bendinde belirtilen malların ise ihraç edilmeyen kısmından birinci fıkraya göre hal rüsumu alınır.

(3) Gıda güvenilirliği ve kalitesi analizleri, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca yetkilendirilmiş kamu laboratuvarlarında veya özel laboratuvarlarda yapıldığı belgelenen mallar üzerinden alınacak hal rüsumu, yarısı oranında alınır.

(4) (Değişik: 28/3/2013-6455/71 md.) Hal rüsumunun tahakkuk, tahsil ve paylaşımına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

(5) (Mülga: 28/3/2013-6455/71 md.)

(6) Dördüncü fıkra uyarınca belediye toptancı halinin bağlı olduğu belediye hesabında biriken tutarlar, ilgili belediyeye gelir olarak kaydedilir ve bu şekilde gelir olarak kaydedilen tutarların en az yüzde onu toptancı halinin temizlik, güvenlik, aydınlatma, bakım ve onarım ihtiyaçlarının karşılanması ve kapasitesinin arttırılması, ihtiyaç duyulan bilgi işlem sisteminin kurulması ve tüzümlü diğer teknik donanımın sağlanması, soğuk hava deposu, laboratuvar, tasnif ve ambalajlama ile diğer ortak tesislerin kurulması ve işletilmesi için harcanmak üzere, izleyen yıl belediye bütçesine ödenek olarak konulur. Bu şekilde ayrılan ödenekler amacı dışında kullanılamaz.

(7) Dördüncü fıkra uyarınca özel toptancı hali işletmecisi hesabında biriken tutarların yarısı aylık olarak izleyen ayın beşinci gününe kadar ilgili belediyeye ödenir.

(8) Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak;

a) Toptancı haline bildirilmeden toptancı hali dışında toptan alınıp satılan ya da toptancı halinde satılmak üzere bildirimde bulunulup toptancı hali dışında toptan satılan,

b) Sınaî üretimde kullanılmak veya ihraç edilmek üzere satın alınıp bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı olarak iç piyasada satışa sunulan,

c) Toptancı halinden satın alınmadan veya toptancı haline bildirilmeden perakende satılan,

ç) Miktarına, değerine, üretim şekline veya künyesinde belirtilen diğer hususlara ilişkin gerçeğe aykırı beyanda bulunulan,

mallar için hal rüsumu, tespitin yapıldığı yerdeki toptancı halinde bir önceki gün o mallar için oluşan birim fiyatların en yükseği esas alınarak belirlenen toptan satış bedelinin yüzde yirmi beşi oranında cezalı olarak alınır. Hal rüsumunun cezalı olarak alınmasına belediye encümenince karar verilir. Cezalı hal rüsumu tahsil edilen mallar için önceden ödenen hal rüsumu varsa cezalı tahsil edilecek hal rüsumundan mahsup edilir.

(9) Cezalı hal rüsumundan, malları taşıyan nakliyeciler ya da depolayanlar mal sahibiyle birlikte müteselsilen sorumludur.

(10) Cezalı tahsil edilen hal rüsumları belediyece ayrı bir hesapta tutulur. Bu hesapta toplanan tutarın yarısı her ayın sonunda tespit ve/veya yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ikramiye olarak ödenir. Ancak, kamu görevlisine ödenen ikramiyenin tutarı olay başına (2.000) ve yılda (90.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarı geçemez. Hesapta kalan kısım ise belediyeye gelir olarak kaydedilir."

8. 5957 sayılı Kanun'un *"Cezalar"* başlıklı 14. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlara göre daha ağır bir ceza gerektirmediği takdirde;

(...)

ç) Toptancı halinden satın alınmayan veya toptancı haline bildirilmeyen malları taşıyanlara veya bunları depolayanlara, 5 inci maddenin on üçüncü fıkrası uyarınca Bakanlıkça belirlenen asgarî şartları ve bilgileri sözleşmelerde bulundurmayanlara iki bin Türk Lirası,

(...)

idarî para cezası uygulanır.

(...)"

9. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında

uygulanır."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(...)

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN, Yüksel NAVDAR'ın katılımlarıyla yapılan 13/04/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, 5957 sayılı Kanun'un 14/1-ç maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

15. Somut olayda, dava dışı A.C. adına hal kayıt sistemine bildirilmeden mal taşıdığından bahisle Encümen kararıyla idari para cezası düzenlendiği, bununla birlikte davacı şirket adına cezalı hal rüsumu tahakkuk ettirildiği ve hal rüsumunun kaldırılması için yine şirket tarafından Eskişehir 1. Vergi Mahkemesinin 2025/670 Esas sayılı dosyasında açılan davanın başvuru tarihi itibarıyla derdest olduğu anlaşılmıştır.

16. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

17. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

18. Uyuşmazlık Mahkemesince de, daha evvelki idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin

anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

19. İncelenen uyuşmazlıkta, aynı maddi olay nedeniyle üçüncü kişi A.C. adına idari para cezası verilip davacı şirket hakkında da cezalı hal rüsumu tahakkuk ettirildiği ve hal rüsumunun yine davacı şirket tarafından idari yargı yerinde dava konusu yapıldığı, idari para cezası yaptırımının davacı şirket ile ilgili olmadığı ve onun hakkında düzenlenmediği, dava dışı A.C. hakkında uygulanan idari para cezasının da 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Kanun'da da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

20. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrası bir arada değerlendirildiğinde, aynı 27. maddenin sekizinci fıkrasının uygulama alanı bulunmadığı ve 5957 sayılı Kanun'un 14/1-ç maddesi uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Eskişehir 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Eskişehir 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 09/10/2025 tarih ve D.İş. 2025/5035 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Eskişehir 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Eskişehir 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 09/10/2025 tarih ve D.İş. 2025/5035 GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

13/04/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Mahmut	Bilal	Yüksel
BALLI	ÇALIŞKAN	NAVDAR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/12
KARAR NO : 2026/85
KARAR TR : 16/02/2026

ÖZET: Irak uyruklu olan davacının, 6458 sayılı Kanun uyarınca haksız ve hukuka aykırı şekilde idari gözetim altında tutulduğundan bahisle uğradığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. A. S. A.
Vekili : A. H. Ç.
Davalılar : 1-Şanlıurfa Valiliği (İdari Yargıda ve Adli Yargıda)
2-Kırklareli Valiliği (Adli Yargıda)
Vekili : Av. H. E. G.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Irak uyruklu olan müvekkilinin, 24/04/2023 ile 17/12/2023 tarihleri arasında Şanlıurfa ilinde bulunan geri gönderme merkezinde haksız ve hukuka aykırı şekilde idari gözetim altında tutulduğundan bahisle, 82.000 TL maddi, 100.000 TL manevi olmak üzere toplam 182.000 TL tazminatın idari gözetimin başladığı tarih olan 24/04/2023 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle Kırklareli Valiliğine idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Edirne İdare Mahkemesi 27/02/2024 tarih ve E.2024/392, K.2024/718 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğu gerekçesiyle , 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi

uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş; söz konusu kararın istinaf edilmesi üzerine, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava Dairesi 21/05/2024 tarih ve E.2024/1533, K.2024/1276 sayılı kararıyla; idari işlemden kaynaklanan tam yargı davası niteliğindeki uyuşmazlığın görüm ve çözüm yerinin, ileri sürülen zararı doğuran idari uyuşmazlığı çözümlemeye yetkili idare mahkemesi olan Şanlıurfa İdare Mahkemesi olduğu gerekçesiyle; davacının istinaf başvurusunun kabulüne, Edirne İdare Mahkemesinin 27/02/2024 tarih ve E.2024/392, K.2024/718 sayılı kararının kaldırılmasına, yeniden yargılama yapılması amacıyla dosyanın 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 5. fıkrası uyarınca Mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir.

3. Edirne İdare Mahkemesi 14/06/2024 tarih ve E.2024/1532, K.2024/1930 sayılı kararı ile, idari işlemden kaynaklanan tam yargı davası niteliğindeki uyuşmazlığın görüm ve çözüm yerinin, ileri sürülen zararı doğuran idari uyuşmazlığı çözümlemeye yetkili idare mahkemesi olan Şanlıurfa İdare Mahkemesi olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 1/a bendi uyarınca davanın yetki yönünden reddine, dava dosyasının uyuşmazlığın çözümünde yetkili olan Şanlıurfa İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

4. Şanlıurfa 3. İdare Mahkemesi 16/07/2024 tarih ve E.2024/1024, K.2024/1067 sayılı kararı ile, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun 21/01/2014 tarih ve 160 sayılı kararı ile bu davaların görüm ve çözümü için Şanlıurfa 1. İdare Mahkemesinin yetkili kılındığı, dava konusu tazminat isteminin 6458 sayılı Kanunun uygulanmasından kaynaklanması sebebiyle, Şanlıurfa 1.İdare Mahkemesi esasına kaydedilmesi gerekirken, iş bu dava dosyasının hatalı tevzii nedeniyle Mahkemelerinin esasına kaydedildiği gerekçesiyle; mahkeme esasına hatalı tevzi nedeniyle kaydedilen dava dosyasının esas kaydının kapatılmasına, dava dosyasının Şanlıurfa 1. İdare Mahkemesine tevzi edilmek üzere tevzi bürosuna gönderilmesine, karar vermiştir.

5. **Şanlıurfa 1. İdare Mahkemesi 29/07/2024 tarih ve E.2024/1024 K.2024/1439 sayılı kararı ile**, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş; söz konusu kararın istinaf edilmesi üzerine Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi 13/02/2025 ve tarih E.2024/1969 K.2025/194 sayılı kararıyla, davacının doğduğunu iddia ettiği zararların nedeni olan işlem, Şanlıurfa İl Göç İdaresi tarafından alınan idari gözetim kararının uzatılması işlemi olduğundan hasım mevkine Şanlıurfa İl Göç İdaresi Müdürlüğünün (Şanlıurfa Valiliği) alınması gerektiği gerekçesiyle Şanlıurfa 1. İdare Mahkemesince verilen 29/07/2024 tarih ve E.2024/1024, K.2024/1439 sayılı karar hukuka uygun bulunduğundan, istinaf başvurusunun yukarıda belirtilen açıklama ile reddine karar vermiş, sözkonusu karar kesinleşmiştir. İdare Mahkemesi kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosyanın incelenmesinden, davacı hakkında sınır dışı ve idari gözetim kararı verildiği, idari gözetim kararına karşı Şanlıurfa 2. Sulh Ceza mahkemesinde dava açıldığı ve davanın reddedildiği, sınır dışı kararının ise Edirne İdare Mahkemesinin E:2023/2150 ve K:2023/3193 sayılı kararıyla iptal edildiği, 24/04/2023 tarihinden itibaren idari gözetim altında tutulduğu iddia edilen davacının karar sonrasında 17/12/2023 tarihinde tahliye edildiği, dolayısıyla Şanlıurfa İl Göç İdaresi Geri Gönderme Merkezinde 24/04/2023-17/12/2023 tarihleri arasında toplam 7 ay 23 gün boyunca haksız yere idari gözetim altında tutulması nedeniyle 82.000,00-TL maddi, 100.000,00-TL manevi olmak üzere toplam 182.000,00-TL tazminatın ödenmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta; her ne kadar tazminat isteminin, hem sınır dışı etme kararına hem de idari gözetim altına alma kararına dayandırıldığı görülmekte ise de 6458 sayılı Kanunun yukarıda metnine yer verilen 57. maddesinin 2. fıkrasında; hakkında sınır dışı etme kararı alınanlardan kaçma ve kaybolma riski bulunan, Türkiye'ye giriş veya çıkış kurallarını ihlal eden, sahte ya da asılsız belge kullanan, kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın Türkiye'den çıkmaları için tanınan sürede çıkmayan, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar hakkında valilik tarafından idari gözetim kararı alınacağı ya da 57/A maddesi uyarınca idari gözetime alternatif yükümlülükler getirileceği hüküm altına alındığı, hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıyla ilgili idari gözetim kararı alma ya da idari gözetime alternatif yükümlülükler getirme hususunda idareye takdir hakkı tanındığı anlaşılmakta olup somut olayda, davacı hakkında sınır dışı etme kararı alındıktan sonra takdir hakkının idari gözetim kararı alınmaktan yana kullanıldığı ve davacının bu karar gereğince Geri Gönderme Merkezine sevk edildiği, dolayısıyla davacının Geri Gönderme Merkezi'nde tutularak özgürlüğünden yoksun bırakılmasının esasen idari gözetim kararına dayandığı ve uyuşmazlığın idari gözetim kararından kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Bu durumda; uyuşmazlığın 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 57. maddesinde düzenlenen idari gözetim altına alınma işleminden kaynaklandığı ve aynı Kanunun 57. maddesinin 6. fıkrası uyarınca idari gözetim kararlarına karşı Sulh Ceza Hakimliği'ne başvuru yapılabileceği açık olup hukuka uygunluk denetimi idari yargı koluna ait olmayan işlemin, hukuka aykırılığından kaynaklı tazminat isteminin idare mahkemelerince değerlendirilmesinin mümkün olmadığı ve adli yargı mercileri tarafından çözüme kavuşturulması gerektiği anlaşıldığından, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır..."

6. Davacı vekili, bu kez aynı hukuki gerekçeye dayanarak 100.000 TL maddi ve 100.000 TL manevi tazminat olmak üzere toplam 200.000 TL tazminat istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

7. **Şanlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 10/09/2025 tarih ve E.2025/714 K.2025/2550 sayılı kararı** ile, idari işlemden kaynaklı davanın görüm ve çözümünün 2577 Sayılı Kanun'un 2. maddesi uyarınca idari yargı yeri olduğu gerekçesiyle davanın HMK 114/1-b maddesi uyarınca reddine karar vermiş, söz konusu kararın istinaf edilmesi üzerine,

Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesinin 25/11/2025 tarih ve E.2025/3001 K.2025/2826 sayılı kararıyla, davacı vekilinin istinaf başvurusu HMK 353/1-b-1 maddesi uyarınca esastan reddedilerek karar kesinleşmiştir . Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava; Kırıkkale Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından alınan idari gözetim kararı sebebiyle açılan maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir.

Ülkemizde yargı yolları anayasa yargısı, idari yargı ve adli yargı şeklinde üç ana grupta sınıflandırılmış olup idari yargı; idarenin, idare hukuku alanındaki idari faaliyetlerinden doğan uyuşmazlıkların çözümü ile ilgili karar veren veya bireyler ile idare arasındaki hukuki anlaşmazlıkları çözmeye çalışan yargı birimi olarak tanımlanabilir.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda (İYUK), bölge idare mahkemesi, idare mahkemesi ve vergi mahkemelerinin işleyişi ile ilgili genel hükümler düzenlenmiş, idari dava türleri, idari yargı yetkisinin sınırı ile idare mahkemesinin görevlerinin ne olduğu açıkça belirlenmiştir. İYUK'un "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2. maddesi;

1. "İdari dava türleri şunlardır:

a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.) " şeklinde düzenlenmiştir.

Diğer taraftan mahkemenin, davanın esası hakkında yargılama yapabilmesi (davayı esastan inceleyebilmesi) için varlığı veya yokluğu gerekli olan hâllere dava şartları denir. Bilindiği üzere, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 1. maddesine göre mahkemelerin görevi, ancak kanunla düzenlenir. Göreve ilişkin kurallar, kamu düzenindendir. Anılan Kanun'un 114. maddesinin 1. bendinin (b) alt bendi gereğince yargı yolunun caiz olması dava şartı olup 115. maddesine göre ise mahkeme, dava şartlarının mevcut olup olmadığını davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Taraflar da dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler.

İdari eylem ve idari işlemi tanımlamak gerekirse; idari eylem, kamu idare ve kurumlarının kamu görevine ilişkin, idare hukuku kural ve gereklerine göre yaptığı olumlu veya olumsuz davranış ve fiillerden ibarettir. İdari işlem ise, idari kanunlara dayanılarak yapılan muamelelerdir. İdarenin eylem ve işlemleri, onun kamu hukuku alanındaki kamu gücünü (kamu otoritesini) kullanarak, idare hukuku kural ve gerekleri uyarınca yaptığı faaliyetlerin, hukuki ve maddi hayattaki görünümleridir.

İdari gözetim kararı nedeni ile açılan tazminat davalarında Uyuşmazlık Mahkemesince adli yargının görevli olduğu yönünde değerlendirme yapılmış, Uyuşmazlık Mahkemesinin anılan kararlarında gerekçe olarak, 6458 sayılı Yasada idari gözetim kararına karşı sulh ceza hakimliğine başvurulacağının düzenlendiği, aynı işlemden kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı belirtilmiştir. (Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 31/10/2022 tarih, 2022/473 esas ve 2022/517 karar sayılı kararı)

Anayasa Mahkemesinin aynı idari işlem nedeni ile hak ihlali gerekçesi ile yapılan başvurular sonucu verdiği kararlarında ise "sulh ceza hakiminin idari gözetim kararının hukuka uygun olduğuna hükmetmesi durumunda 2577 sayılı Yasanın 2.maddesinde öngörülen tam yargı davasının idari gözetim kararının hukuka aykırı olduğu şikayetlerine bağlı tazminat istemi yönünden etkisiz hale geleceği anlaşılmaktadır. Bu gibi hallerde sulh ceza hakiminin idari gözetim kararının hukuka uygun olduğuna dair kararının kesinleşmesinden itibaren süresi içinde doğrudan Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunulabilir. Ayrıca herhangi bir idari gözetim kararı olmaksızın özgürlüğünden yoksun bırakılanların idari gözetim altına alınmış olmasından doğan zararlar için doğrudan idari yargı mercilerinde tam yargı davası açabileceği konusunda tereddüt bulunmamaktadır" denilmek sureti ile idari gözetim kararı halinde tazminat istemli davalarda görevli yargı yerinin 2577 sayılı Yasanın 2.maddesi uyarınca idari yargı mercileri olduğu açıkça belirtilmiştir. (Anayasa Mahkemesi'nin 03/12/2020 tarih, 2020/12454 başvuru numaralı kararı)

Somut durumda davacı, idari gözetim kararı nedeni ile uğramıldığı iddia olunan maddi ve manevi zararının tahsili istemi ile eldeki davayı açmış olup, yukarıda açıklanan yasal düzenleme ve tanımlar nazara alındığında, tazminata dayanak olarak gösterilen karar idari işlem niteliğindedir. İdari işlemin itiraz merciinin sulh ceza hakimliği olması işlemin bu niteliğini ortadan kaldırmadığı gibi yargı yolunu da belirlemeye yeterli ve elverişli değildir. Bu itibarla, idari işlemden kaynaklanan eldeki davanın görüm ve çözüm yeri adli yargı değil, 2577 sayılı Yasanın 2.maddesi uyarınca idari yargı olduğu anlaşıldığından aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçeye göre;

1-Davanın HMK 114/1-b maddesi uyarınca REDDİNE..."

8. Davacı vekilinin dilekçesi ile 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Şanlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesince adli ve idari yargı dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

9. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; yabancıların Türkiye'ye girişleri, Türkiye'de kalışları ve Türkiye'den çıkışları ile Türkiye'den koruma talep eden yabancılara sağlanacak korumanın kapsamına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir."

10. 6458 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanun, yabancılarla ilgili iş ve işlemleri; sınırlarda, sınır kapılarında ya da Türkiye içinde yabancıların münferit koruma talepleri üzerine sağlanacak uluslararası korumayı, ayrılmaya zorlandıkları ülkeye geri dönemeyen ve kitlesel olarak Türkiye'ye gelen yabancılara acil olarak sağlanacak geçici korumayı kapsar.

(2) Bu Kanunun uygulanmasında, Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalar ile özel kanunlardaki hükümler saklıdır."

11. 6458 sayılı Kanun'un *"İnsani ikamet izni"* başlıklı 46. maddesi şöyledir:

"(1) Aşağıda belirtilen hâllerde, diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmadan, Bakanlıkça belirlenen sürelerle sınırlı olmak kaydıyla ve Genel Müdürlüğün onayı alınarak valiliklerce insani ikamet izni verilebilir ve bu izinler uzatılabilir:

a) Çocuğun yüksek yararı söz konusu olduğunda

b) Haklarında sınır dışı etme veya Türkiye'ye giriş yasağı kararı alındığı hâlde, yabancıların Türkiye'den çıkışları yaptırılamadığında ya da Türkiye'den ayrılmaları makul veya mümkün görülmediğinde

c) 55 inci madde uyarınca yabancı hakkında sınır dışı etme kararı alınmadığında

ç) 53 üncü, 72 nci ve 77 nci maddelere göre yapılan işlemlere karşı yargı yoluna başvurulduğunda

d) Başvuru sahibinin ilk iltica ülkesi veya güvenli üçüncü ülkeye geri gönderilmesi işlemlerinin devamı süresince

e) Acil nedenlerden dolayı veya ülke menfaatlerinin korunması ile kamu düzeni ve kamu güvenliği açısından Türkiye'ye girişine ve Türkiye'de kalmasına izin verilmesi gereken yabancıların, ikamet izni verilmesine engel teşkil eden durumları sebebiyle diğer ikamet izinlerinden birini alma imkânı bulunmadığında

f) Olağanüstü durumlarda

(2) İnsani ikamet izni alan yabancılar, iznin veriliş tarihinden itibaren en geç yirmi iş günü içinde adres kayıt sistemine kayıt yaptırmak zorundadır."

12. 6458 sayılı Kanun'un *"Sınır dışı etme"* başlıklı 52. maddesi şöyledir:

"Yabancılar, sınır dışı etme kararıyla, menşe ülkesine veya transit gideceği ülkeye ya da üçüncü bir ülkeye sınır dışı edilebilir."

13. 6458 sayılı Kanun'un *"Sınır dışı etme kararı"* başlıklı 53. maddesi şöyledir:

"(1) Sınır dışı etme kararı, Genel Müdürlüğün talimatı üzerine veya resen valiliklerce alınır.

(2) Karar, gerekçeleriyle birlikte hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancı, bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kendisi veya yasal temsilcisi, kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(3)(Değişik:21/11/2024-7533/36 md.) Yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı, sınır dışı etme kararına karşı, kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde idare mahkemesine başvurabilir. Mahkemeye başvuran kişi, sınır dışı etme kararını veren makama da başvurusunu bildirir. Mahkemeye yapılan başvurular on beş gün içinde sonuçlandırılır. Mahkemenin bu konuda vermiş olduğu karar kesindir. Yabancının rızası saklı kalmak kaydıyla, dava açma süresi içinde veya yargı yoluna başvurulması hâlinde yargılama sonuçlanıncaya kadar yabancı sınır dışı edilmez."

14. 6458 sayılı Kanun'un *"Sınır dışı etme kararı alınacaklar"* başlıklı 54. maddesi şöyledir:

"(1) Aşağıda sayılan yabancılar hakkında sınır dışı etme kararı alınır:

a) 5237 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi kapsamında sınır dışı edilmesi gerektiği değerlendirilenler

b) Terör örgütü yöneticisi, üyesi, destekleyicisi veya çıkar amaçlı suç örgütü yöneticisi, üyesi veya destekleyicisi olanlar

c) Türkiye'ye giriş, vize ve ikamet izinleri için yapılan işlemlerde gerçek dışı bilgi ve sahte belge kullananlar

ç) Türkiye'de bulunduğu süre zarfında geçimini meşru olmayan yollardan sağlayanlar

d) Kamu düzeni veya kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar

e) Vize veya vize muafiyeti süresini on günden fazla aşanlar veya vizesi iptal edilenler

f) İkamet izinleri iptal edilenler

g) İkamet izni bulunup da süresinin sona ermesinden itibaren kabul edilebilir gerekçesi olmadan ikamet izni süresini on günden fazla ihlal edenler

ğ) Çalışma izni olmadan çalıştığı tespit edilenler

h) Türkiye'ye yasal giriş veya Türkiye'den yasal çıkış hükümlerini ihlal edenler ya da bu hükümleri ihlale teşebbüs edenler

ı) Hakkında Türkiye'ye giriş yasağı bulunmasına rağmen Türkiye'ye geldiği tespit edilenler

i) Uluslararası koruma başvurusu reddedilen, uluslararası korumadan hariçte tutulan, başvurusu kabul edilemez olarak değerlendirilen, başvurusunu geri çeken, başvurusu geri çekilmiş sayılan, uluslararası koruma statüleri sona eren veya iptal edilenlerden haklarında verilen son karardan sonra bu Kanunun diğer hükümlerine göre Türkiye'de kalma hakkı bulunmayanlar

j) İkamet izni uzatma başvuruları reddedilenlerden, on gün içinde Türkiye'den çıkış yapmayanlar

k) (Ek: 3/10/2016-KHK-676/36 md. ; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/31 md.) Uluslararası kurum ve kuruluşlar tarafından tanımlanan terör örgütleriyle ilişkili olduğu değerlendirilenler.

(2) (Değişik: 3/10/2016-KHK-676/36 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/31 md.) Bu maddenin birinci fıkrasının (b), (d) ve (k) bentleri kapsamında oldukları değerlendirilen uluslararası koruma başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler hakkında uluslararası koruma işlemlerinin her aşamasında sınır dışı etme kararı alınabilir.";

15. 6458 sayılı Kanun'un *"Sınır dışı etmek üzere idari gözetim ve süresi"* başlıklı 57. maddesi şöyledir:

"(1) 54 üncü madde kapsamındaki yabancılar, kolluk tarafından yakalanmaları hâlinde, haklarında karar verilmek üzere derhâl valiliğe bildirilir. Bu kişilerden, sınır dışı etme kararı alınması gerektiği değerlendirilenler hakkında, sınır dışı etme kararı valilik tarafından alınır. Değerlendirme ve karar süresi kırk sekiz saati geçemez.

(2) (Değişik:6/12/2019-7196/77 md.) Hakkında sınır dışı etme kararı alınanlardan; kaçma ve kaybolma riski bulunan, Türkiye'ye giriş veya çıkış kurallarını ihlal eden, sahte ya da asılsız belge kullanan, kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın Türkiye'den çıkmaları için tanınan sürede çıkmayan, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar hakkında valilik tarafından idari gözetim kararı alınır ya da 57/A maddesi uyarınca idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilir. Hakkında idari gözetim kararı alınan yabancılar, yakalamayı yapan kolluk birimince geri gönderme merkezlerine kırk sekiz saat içinde götürülür.

(3) Geri gönderme merkezlerindeki idari gözetim süresi altı ayı geçemez. Ancak bu süre, sınır dışı etme işlemlerinin yabancının iş birliği yapmaması veya ülkesiyle ilgili doğru bilgi ya da belgeleri vermemesi nedeniyle tamamlanamaması hâlinde, en fazla altı ay daha uzatılabilir.

(4) (Değişik:6/12/2019-7196/77 md.) İdari gözetimin devamında zaruret olup olmadığı, valilik tarafından her ay düzenli olarak değerlendirilir. Gerek görüldüğünde, onuz günlük süre beklenmez. İdari gözetimin devamında zaruret görülmeyen yabancılar için idari gözetim derhâl sonlandırılır. Bu yabancılara, 57/A maddesi uyarınca idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilir.

(5) İdari gözetim kararı, idari gözetim süresinin uzatılması ve her ay düzenli olarak yapılan değerlendirmelerin sonuçları, gerekçesiyle birlikte yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Aynı zamanda, idari gözetim altına alınan kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa, kendisi veya yasal temsilcisi kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(6) İdari gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetim kararına karşı sulh ceza hâkimine başvurabilir. Başvuru idari gözetimi durdurmaz. Dilekçenin idareye verilmesi hâlinde, dilekçe yetkili sulh ceza hâkimine derhâl ulaştırılır. Sulh ceza hâkimi incelemeyi beş gün içinde sonuçlandırır. Sulh ceza hâkiminin kararı kesindir. İdari gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetim şartlarının ortadan kalktığı veya değiştiği iddiasıyla yeniden sulh ceza hâkimine başvurabilir.

(7) İdari gözetim işlemine karşı yargı yoluna başvuranlardan, avukatlık ücretlerini karşılama imkânı bulunmayanlara, talepleri hâlinde 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu hükümlerine göre avukatlık hizmeti sağlanır.

(8) (Ek:6/12/2019-7196/77 md.) İdari gözetim altına alınan yabancıların uyruklarının tespit edilmesi amacıyla elektronik ve iletişim cihazları incelenebilir. İnceleme sonucunda elde edilen veriler bu amaç dışında kullanılmaz."

16. 6458 sayılı Kanun'un *"İdari gözetime alternatif yükümlülükler"* başlıklı 57/A. maddesi şöyledir:

"(Ek:6/12/2019-7196/78 md.) (1)

57 nci maddenin ikinci fıkrasında sayılan yabancılara ya da idari gözetimi sonlandırılan yabancılara aşağıdaki idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilebilir:

a) Belirli adreste ikamet etme

b) Bildirimde bulunma

c) Aile temelli geri dönüş

ç) Geri dönüş danışmanlığı

d) Kamu yararına hizmetlerde gönüllülük esasıyla görev alma

e) Teminat

f) Elektronik izleme

(2) Yabancıya birinci fıkradaki yükümlülüklerden bir ya da birkaçının getirilmesi durumunda, bu süre yirmi dört ayı geçemez.

(3) 57nci maddenin ikinci fıkrası kapsamında olup da idari gözetim altına alınmayan yabancılara bu maddenin birinci fıkrasında sayılan yükümlülüklerden birinin ya da birkaçının getirilmesi zorunludur.

(4) İdari gözetime alternatif yükümlülüklere tabi tutulduğu, yabancıya veya yasal temsilcisine ya da

avukatına gerekçeleri ile birlikte tebliğ edilir. Hakkında idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilen yabancı, bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kendisi veya yasal temsilcisi, kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(5) Elektronik izleme yükümlülüğüne tabi tutulan yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı bu karara karşı sulh ceza hâkimine başvurabilir. Başvuru yabancının tabi tutulduğu idari yükümlülüğü durdurmaz. Sulh ceza hâkimi incelemeyi beş gün içinde sonuçlandırır. Sulh ceza hâkiminin kararı kesindir.

(6) İdari gözetime alternatif yükümlülüklere uymayan yabancılar idari gözetim altına alınabilir.

(7) Yabancıya teminat yükümlülüğü getirilmesi ve yabancının teminat süresi içerisinde mücbir sebepler ve mahkeme sürecinin sona ermemesi halleri saklı kalmak kaydıyla Türkiye'den çıkmaması durumunda teminat Hazineye irat kaydedilir.

(8) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça düzenlenir."

17. 6458 sayılı Kanun'un *"Geri gönderme merkezleri"* başlıklı 58. maddesi şöyledir:

" (1) İdari gözetime alınan yabancılar, geri gönderme merkezlerinde tutulurlar.

(2) Geri gönderme merkezleri Bakanlık tarafından işletilir. Bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yaparak bu merkezleri işlettirebilir.

(3) Geri gönderme merkezlerinin kurulması, yönetimi, işletilmesi, devri, denetimi ve sınır dışı edilmek amacıyla idari gözetimde bulunan yabancıların geri gönderme merkezlerine nakil işlemleriyle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mustafa EROL, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/02/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

19. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN IŞIK'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

20. Dava, Irak uyruklu davacının, 24/04/2023 ile 17/12/2023 tarihleri arasında Şanlıurfa İlinde bulunan geri gönderme merkezinde haksız ve hukuka aykırı şekilde idari gözetim altında tutulduğundan bahisle 82.000,00.-TL maddi, 100.000,00.-TL manevi olmak üzere toplam 182.000,00.-TL tazminatın idari gözetimin başladığı tarih olan 24/04/2023 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır .

21. Dava dosyasının incelenmesinden, davacı hakkında sınır dışı ve idari gözetim kararı verildiği, idari gözetim kararına karşı Şanlıurfa 2. Sulh Ceza mahkemesinde dava açıldığı ve davanın reddedildiği, sınır dışı kararının ise Edirne İdare Mahkemesinin E:2023/2150 ve K:2023/3193 sayılı kararıyla iptal edildiği, 24/04/2023 tarihinden itibaren idari gözetim altında tutulduğu iddia edilen davacının karar sonrasında 17/12/2023 tarihinde tahliye edildiği, dolayısıyla Şanlıurfa İl Göç İdaresi Geri Gönderme Merkezinde 24/04/2023-17/12/2023 tarihleri arasında toplam 7 ay 23 gün boyunca haksız yere idari gözetim altında tutulması nedeniyle 82.000-TL maddi, 100.000-TL manevi olmak üzere toplam 182.000 TL tazminatın ödenmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

22. Olayda, açılan davanın, davacı hakkında 6458 sayılı Kanun uyarınca idari gözetim altına alınması nedeniyle uğranıldığı öne sürülen maddi ve manevi zararların tazmini istemine yönelik olduğu, istemin 5271 sayılı Kanun kapsamında bulunmadığı, 6458 sayılı Kanun'da da idari gözetim kararına karşı sulh ceza hakimine başvurulacağı düzenlenmiş olup, aynı işlemden kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı, ancak, Mahkememizin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Şanlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 10/09/2025 tarih ve E.2025/714 K.2025/2550 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Şanlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 10/09/2025 tarih ve E.2025/714 K.2025/2550 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

16/02/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Bayram	Döndü Deniz	Mustafa
YAŞAR	ŞEN	BİLİR	EROL

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/14
KARAR NO : 2026/76
KARAR TR : 16/02/2026

ÖZET: 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu uyarınca mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve belirlenen tazminatın ödenmesi aksi takdirde tazminat davası açılacağı yolunda gönderilen yazının iptali istemiyle açılan davanın 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27. maddesinin sekizinci fıkrası bir arada değerlendirildiğinde İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Y. K.
Vekili : Av. M. G. Ö.
Davalılar : 1-Sivas İl Tarım ve Orman Müdürlüğü (Adli Yargıda)
Vekili : Av. A. K.
2-Sivas Valiliği (İdari Yargıda)

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili; 07/09/2025 tarihinde Sivas ili, Merkez ilçesi, ... mevkiinde yapılan av koruma kontrol çalışması kapsamında izin belgesi olmadan 9 adet bıldırcın kuşu avlaması nedeniyle, 4915 sayılı Kanun'un 12. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle, müvekkili hakkında Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 15. Bölge Müdürlüğü Sivas Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğünün 10/09/2025 tarih ve 20964787 sayılı işlemi ile 32.400 TL idari para cezası verildiğini; 11/09/2025 tarih ve 2025/76 sayılı işlemi ile de 9 adet bıldırcının mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verildiğini, müvekkilinin avlanma izin belgesinin olduğunu ancak, yanında olmadığı için bu işlemlerin tesis edildiğini, kanuna aykırı bir davranışı bulunmadığını, işlemlerin hukuka aykırı olduğunu belirtilerek, idari para cezasının ve bıldırcının mülkiyetinin kamuya geçirilmesi işleminin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Sivas 2. Sulh Ceza Hâkimliği 02/10/2025 tarih ve D.İş.No: 2025/3814 sayılı kararı** ile, idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, Hakimliklerinin görevsizliğine karar vermiş, karara itiraz edilmesi üzerine, Sivas 1. Sulh Ceza Hâkimliği 20/10/2025 tarih ve D.İş.No:2025/4362 sayılı kararı ile itirazın kesin olarak reddine karar vermiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Tüm dosya kapsamı hep birlikte değerlendirildiğinde; Başvuru dilekçesi, tutanak içeriği hep birlikte değerlendirildiğinde; itiraz edenin hakkında düzenlenen idari para cezası işlemine itirazının bulunmadığı, 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanununa Muhalefet kapsamında 9 adet bıldırcın kuşu avlaması nedeniyle 10/09/2025 tarihinde, 32.400,00 TL av ve yaban hayvanı türlerine göre belirlenen bedel dikkate alınarak tazminat hesabı yapıldığı, ayrıca söz konusu bıldırcınların mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verildiği anlaşılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 2016/365 Esas, 2016/406 Karar sayılı ilamında; "Avdan men etme ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi' başlıklı 28. maddesinin 5. fıkrasında ise; "(Değişik: 23/1/2008-5728/513 md.)"Bu madde hükümlerine göre mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmiş olsa bile, yasak avlanma ile yaban hayatında ve ekosistemde meydana gelen tahribat ve eksilme nedeniyle hükmolunacak tazminat av hayvanı türlerine göre Bakanlıkça tespit edilen değerler üzerinden hesaplanır. Hükmolunan tazminat, Döner Sermaye İşletmesine gelir kaydedilir." denilmek sureti ile, 4915 sayılı Kanunda belirtilen esaslara uygun şekilde avlanmayan kişilerin, doğal yaşama verdikleri zarar nedeni ile idari para cezası haricinde tazminat ödemeleri gerekeceği, söz konusu tazminat miktarının av türüne göre Bakanlıkça tespit edilecek değerler üzerinden hesaplanacağı belirtilmiştir. Dava dosyasının incelenmesinden davacı hakkında davalı idarenin 09042015 gün ve 58 sayılı İdari Yaptırım Dava dosyasının incelenmesinden, davacı hakkında davalı idarenin 09.04.2015 gün ve 58 sayılı İdari Yaptırım Kararı ile 4915 sayılı Kanun 'un 14/2,5/1,6/2-1 ve 6/2- 3 maddelerine aykırı hareket etmekten idari para cezası kesildiği, söz konusu cezaya karşı davacı tarafından itiraz edildiği, itirazın Milas Sulh Ceza Hakimliği'nin 30.06.2015 gün ve 2015/267 sayılı kararı ile reddine kesin olarak hükmedildiği, davacının

eylemleri sonucu doğal ortamda meydana gelen zarar nedeni ile ayrıca davalı idarenin 09.04.2015 gün ve 4743 7358- 141 sayılı kararı ile 4.000,00 TL tazminat uygulanmasına karar verildiği tespit edilmiştir. Yukarıda incelenen yasal mevzuat ve dosya kapsamında incelenen bilgi ve belgeler birlikte ele alındığında, davaya konu davalı idare tarafından verilen 09.04.2015 gün ve 47437358- 141 sayılı kararın, idari para cezası niteliğinde olmadığı, kişiler tarafından, avlanma faaliyeti kapsamında hukuka aykırı davranılması nedeni ile ortaya çıkan doğal zararın giderilmesi niteliğinde bir tazminat olduğu, bu itibarla dava konusu olayda 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'na ilişkin hükümlerinin uygulanmasının mümkün olmadığı, işlemin, idarenin tek taraflı kamu yararı amacı ile kamu gücüne dayalı olarak tesis ettiği idari işlem niteliğinde kabul edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin 1. fıkrasında idari dava türleri sayılmış ve maddenin a bendinde; "(İptal: Ana.Mah.nin 21/9/1995 tarih ve E.: 1995/27, K: 1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000 - 4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları" denilmek sureti ile idari işlemler nedeni ile açılacak iptal davalarının idari dava türleri içinde yer aldığı ortaya konulmuştur.

Bu itibarla, davalı idarenin kamu yararı amacı ile tek taraflı ve kamu gücüne dayalı olarak yaptığı dava konusu işlemin iptali istemi ile açılan davanın 2577 sayılı Kanun 'un 2/1-a maddesi kapsamında idari yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü idari yargı yerinin görevine girdiğinden Milas Sulh Ceza Hakimliği'nin başvurusunun kabulü ile, Muğla 1. İdare Mahkemesinin 13.05.2015 gün ve 2015/659 Esas, 2015/608 Karar sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir..." belirtildiği gibi itiraz eden hakkında 4915 sayılı Yasaya aykırı olarak bıldırcın kuşu avlaması nedeniyle 4915 sayılı Kanunun 28/5. maddesi uyarınca tazminat raporu düzenlendiği itiraza bakma yetkisi İdare Mahkemesinde olduğu yine yine 5326 sayılı Kabahatler Kanunun 27/8 maddesi de " İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür." nazara alındığında mülkiyetin kamuya geçirilmesi izlemine yapılan itiraza da bakma yetkisinin İdare Mahkemesinde olduğu anlaşılmakla Hakimliğimizin görevsizliğine..."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Sivas İdare Mahkemesi 07/11/2025 tarih ve E.2025/1268 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığı çözmekte görevli yargı yerinin adli yargı mercileri olduğu sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...İncelenen uyuşmazlıkta, her ne kadar Sivas Sulh Ceza Hakimliği'nin 02/10/2025 tarih ve D.İş No:2025/3814 sayılı kararı ile,"İtiraz eden hakkında 4915 sayılı Yasaya aykırı olarak bıldırcın kuşu avlaması nedeniyle 4915 sayılı Kanunun 28/5. maddesi uyarınca tazminat raporu düzenlendiği itiraza bakma yetkisi İdare Mahkemesinde olduğu yine Yine 5326 sayılı Kabahatler Kanunun 27/8 maddesi de "İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür." nazara alındığında mülkiyetin kamuya geçirilmesi işlemine yapılan itiraza da bakma yetkisinin İdare Mahkemesinde olduğu anlaşılmakla Hakimliğimizin görevsizliğine dair aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur." gerekçesi ile usulden reddine karar verilmiş ise de, 07.09.2025 tarihinde Sivas İli, Merkez İlçesi, mevkiinde yapılan av koruma kontrol çalışması kapsamında davacının izin belgesi olmadan 9 adet (ölü) Bıldırcın kuşu avlaması nedeniyle vurulan 9 adet bıldırcının kamuya geçirilmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün 11.09.2025 tarih ve 2025/76 karar numaralı işlemi ile yaban hayatında ve ekosistemde meydana gelen tahribat ve eksilmeden dolayı 9 adet Bıldırcın kuşu türü için 32.400,00-TL idari para cezası uygulanmasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün 10.09.2025 tarih ve E-20964863 sayılı işleminin iptalinin talep edildiği, öngörülen idari para cezası ile mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nda da idari para cezası ile mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezası ile mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararına karşı açılan davanın görüm ve çözümünün Mahkememizin görevinde olmadığı, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca söz konusu bu davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin (Hukuk Bölümü) 27.11.2023 tarih ve E:2023/543, K:2023/681 sayılı kararı ile, 29.11.2021 tarih ve E:2021/612, K:2021/596 sayılı kararı da bu yöndedir..."

5. Sivas İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası, içerisinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun'un amacı; sürdürülebilir av ve yaban hayatı yönetimi için av ve yaban hayvanlarının doğal yaşam ortamları ile birlikte korunmalarını, geliştirilmelerini, avlanmalarının kontrol altına alınmasını, avcılığın düzenlenmesini, av kaynaklarının milli ekonomi açısından faydalı olacak şekilde değerlendirilmesini ve ilgili kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile işbirliğini sağlamaktır.

(Değişik ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/505 md.) Bu Kanun av ve yaban hayvanlarını ve yaşama ortamlarını, bunların korunmasını ve geliştirilmesini, av ve yaban hayatı yönetimini, avlakların kurulmasını, işletilmesi ve işlettirilmesini, avcılığın, av turizminin, yaban hayvanlarının üretiminin, ticaretinin düzenlenmesini, toplumun bilinçlendirilmesini, avcıların eğitimini, av ve yaban hayatına ilişkin suç ve kabahatler ile bunların takibi ve cezalarını kapsar."

7. 4915 sayılı Kanun'un *"Av ve yaban hayvanlarının korunması ve koruma alanları"* başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Yaban hayvanı türleri içinde yer alan ve Bakanlıkça belirlenen av hayvanlarından, korunması gerekenler Merkez Av Komisyonunca, av hayvanlarının dışında kalan yaban hayvanları ile diğer türler gerektiğinde ilgili kuruluşların uygun görüşleri alınarak Bakanlıkça koruma altına alınır. Bu karar Resmî Gazetede yayımlanır. Koruma altına alınan yaban hayvanları avlanamaz. Yaban hayvanları üreme, tüy değiştirme ve göç dönemlerinde rahatsız edilemez, yavru ve yumurtaları toplanamaz, yuvaları dağıtılamaz ve memeliler kış uykusunda rahatsız edilemez. Lüzumu halinde bu yaban hayvanlarının kendilerinden, yavru ve yumurtalarından, korundukları süre içinde faydalanma ve zararlı olanları ile mücadele ve men edilen avlanma usulleri ile geçici olarak avlanma esasları Bakanlıkça tespit edilir."

8. 4915 sayılı Kanun'un *"Av sezonu"* başlıklı 5. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Sürüngen, kuş ve memeli av hayvanlarının sınıf ve türlerine göre eş tutma, üreme, yavru büyütme, erginleşme gibi yaşam evrelerini dikkate alarak avlanma sürelerinin başlama ve bitiş tarihleri ile populasyon durumuna göre avlanma günleri ve av miktarlarını tespit etmeye, Devlet avlakları ve genel avlaklarda bazı türlerin avını ve bazı avlaklarda avlanmayı belli bir süre yasaklamaya; il av komisyonlarının görüş ve önerileri doğrultusunda Merkez Av Komisyonu, özel avlaklar ile örnek avlaklarda ise Bakanlık yetkilidir. Nesli tehlike altında olan, nadir, hassas ve benzeri statülerde yer alan türler ile endemik ve göçmen türlerin korunması amacıyla gerekli koruma tedbirlerini almaya, bu türler için bu Kanunda adı geçen koruma alanlarını oluşturmaya ve bu alanları ekolojik ihtiyaçlarına göre yönetmeye, doğal türlerin azalması veya nesillerinin tehlike altına girmesi durumunda yeniden yerleştirme çalışmalarının ekolojik prensiplere göre yapılmasını sağlamaya, av yasağına ilişkin esas ve usulleri tespit etmeye, avcılığın denetlenmesi ve izlenmesi çalışmalarını yapmaya ve uygulamada gerekli tedbirleri almaya Bakanlık yetkilidir."

9. 4915 sayılı Kanun'un *"Avlanma esas ve usulleri"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Avlanma, avcılık belgesi ve avlanma izni almak şartıyla, yasalarla izin verilen silâh, araç ve eğitilmiş hayvanlarla, avlanma plânlarına veya Merkez Av Komisyonu kararlarına göre yapılır.

Zehirle avlanmak yasaktır. Haznesi iki fişek alacak şekilde sınırlandırılmamış otomatik, yarı otomatik, pompalı ve benzeri yivsiz av tüfekleri ile havalı tüfek ve tabancalar avda kullanılamaz. Eğitilmiş hayvanlarla ve mücadele kapsamında kullanım yeri, şekli ve özellikleri Merkez Av Komisyonunca belirlenecekler dışında kara, hava araçları ve yüzer araçlarla, ses, manyetik dalga, ışık yayan araç ve gereçler, canlı mühre, tuzak, kapan ve diğer benzeri araç, gereç ve usullerle avlanılamaz. Avda kullanımı Merkez Av Komisyonu kararı ile men edilen ses ve manyetik dalga yayan cihazlar, tuzak ve kapanlar ile benzeri araç ve gereçlerin pazar ve ticarethanelerde bulundurulması ve satışı yasaktır. Özellikleri Merkez Av Komisyonunca belirlenenlerin dışında gümeler kurulamaz ve bu gümelerde avlanılamaz.

Avlanan hayvanların taşınması ve avlanma gayesi dışında mücadele kapsamında ve kişilerin kendilerini, tarlalarını ve sürülerini korumak maksadıyla avlaklarda avcılık belgesi ve avlanma izni olmadan avlanmada kullanılan silâhları ve araçları taşıma veya köpek bulundurma ile eğitilmiş hayvanlarla ve avlanma zamanı dışında avlanma esasları Merkez Av Komisyonunca tespit edilir. Bu esas ve usullere aykırı şekilde avlanılamaz."

10. 4915 sayılı Kanun'un *"İzne tâbi, yasak ve serbest av sahaları"* başlıklı 12. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

"Özel avlaklarda avlanmak avlak sahibinin, Devlet avlakları, genel avlaklar ve örnek avlaklarda avlanmak Bakanlığın iznine bağlıdır. Sahipli arazilerde avlanmayla ilgili esaslar Bakanlıkça tespit edilir.

Özel kanunlarla veya Merkez Av Komisyonunca avlanmanın yasak edildiği yerlerde ve 2nci maddenin 11, 12 ve 13 üncü bentlerinde tanımlanan saha ve istasyonlarda avlanılamaz. Buralarda, ancak av ve yaban hayvanlarının çoğaldığı ve zararlı olduğu hâllerde avlanmaya Bakanlıkça izin verilebilir. 2 nci maddenin 12 nci bendinde tanımlanan sahalarda ise özel avlanma plânlarına göre Bakanlıkça verilecek izinle avlanılabilir."

11. 4915 sayılı Kanun'un *"Avlanma izni"* başlıklı 14. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"Avlaklarda, avcılık belgesi ve avlanma izni olmadan avlanılamaz."

12. 4915 sayılı Kanun'un *"Suç ve kabahatlerin takibi"* başlıklı 20. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 23/1/2008-5728/506 md.)

Avcılığın kontrolü, av hayvanlarının korunması, av yasaklarının takibi ve bu Kanun'un 19 uncu maddesi kapsamında üretim yapan yerlerin denetimi Bakanlık ve Orman Genel Müdürlüğünce yapılır. 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu ile 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanunu hükümleri saklıdır.

Genel kolluk ile, av yasaklarının takibi ile görevli olan av koruma memurları ve saha bekçileri, bu Kanun'da belirtilen yasaklara aykırı hareket edenleri avlanmadan men etmeye, haklarında tutanak düzenlemeye; yasaklanan fiillerin konusunu oluşturan veya bu fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen canlı veya cansız hayvanlar ve bunların türevleri ile avlanmada kullanması veya avlaklarda, pazaryeri ve ticarethanelerde bulundurulması yasak olan eşya ve vasıtalara elkoymaya ve bu amaçla yakalamaya görevli ve yetkilidir. Av yasağına aykırı hareket edenler, olay yerinde gerekli tutanaklar düzenlendikten sonra derhal serbest bırakılır. Hüviyeti tespit edilemeyenler vakit geçirilmeksizin hüviyeti tespit edilebilecek en yakın köyün muhtar veya ihtiyar heyetine ve bunlarla da tespiti mümkün olmazsa en yakın zabıta merkezine götürülür ve Kabahatler Kanunu'nun 40 ıncı maddesine göre işlem yapılır. Görevli memurların bulunmadığı yerlerde, kır ve köy bekçileri ile köy muhtarları da aynı yetkiyi haizdir.

Elkonulan ve bulundurulması suç oluşturan silâhlar soruşturma evrakı ile birlikte Cumhuriyet başsavcılığına intikal ettirilir.

Canlı av hayvanları hemen, yaralı olanlar ise tedavi edildikten sonra doğaya salınır veya Türkiye'nin uluslararası sözleşmelerdeki taahhütleri de dikkate alınarak Bakanlıkça gerekli işlem yapılır.

Av koruma ve kontrollerinde Bakanlık görevlilerine veya güvenlik güçlerine gönüllü destek sağlamak üzere Bakanlıkça belirlenecek kişilere fahri av müfettişliği görev ve unvanı verilebilir. Fahri av müfettişleri; bu Kanun'a göre yasak avlanma sayılan fiilleri işleyenler hakkında işlem yapılması amacıyla Genel Müdürlükçe kendilerine verilen tutanağı düzenleyerek en geç bir hafta içinde en yakın orman idaresi birimine teslim etmek mecburiyetindedir. Fahri av müfettişlerinin seçimi, eğitimi, görev ve yetkileri ile çalışma esas ve usulleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Avcılar talep hâlinde av koruma memurlarına, saha bekçilerine, polis ve jandarma ile köy ve kır bekçilerine, köy muhtarı ve ihtiyar heyeti üyelerine avlanma belge ve izinleri ile avladıkları hayvanları ibraz etmek zorundadırlar. Bu Kanun'a aykırılık oluşturan fiillerin ihbarında ve talep hâlinde takibinde köy ve kır bekçileri, köy muhtarı ve ihtiyar heyeti üyeleri av koruma memurlarına ve saha bekçilerine yardıma mecburdurlar.

Av koruma memurları ve saha bekçilerinden; Bakanlıkça tüzüm görülecek olanlara, Cumhurbaşkanınca belirlenen silâhlar demirbaş olarak verilir. Av koruma memurları ve saha bekçileri bu Kanun'la kendilerine verilen görevlerini ifa sırasında silâhlarını 6831 sayılı Kanunun 78 inci maddesinde belirtilen hâllerde kullanabilirler.

Av koruma memurları görevlerini yaparken ilgili bakanlıkların görüşü alınarak, rengi ve biçimi Bakanlıkça tespit edilen resmî kıyafet giymek mecburiyetindedirler. Resmî kıyafetler, silâh, telsiz ve diğer teçhizat ile araç ve gereçler Bakanlıkça verilir."

13. 4915 sayılı Kanun'un *"Cezalar"* üst başlığı altında düzenlenen *"Yasaklara uymama"* başlıklı 21. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"4 üncü maddenin birinci, ikinci ve altıncı fıkralarına aykırı hareket edenlere, 5 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları gereğince tespit edilen av miktarı ve avlanma süreleri dışında avlananlara, 12 nci maddenin üçüncü fıkrası gereğince Bakanlıkça getirilecek yasaklara uymayanlara, her bir aykırılık için ayrı ayrı olmak üzere ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir."

14. 4915 sayılı Kanun'un *"Avlanma esaslarına uymama ve belgesiz avlanma"* başlıklı 24. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 23/1/2008-5728/510 md.)

6 ncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında sayılan zehirle avlanma hariç diğer yasaklara ve esaslara aykırı hareket edenlere her bir aykırılık için ayrı ayrı olmak üzere yüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Zehirle avlananlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve elli günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, fiillerin avcılık belgesi iptal edilir ve bir daha belge verilmez.

Bu Kanuna göre alınması gereken avcılık belgesini almadan avlananlara üçyüz Türk Lirası; avlanma izni olmadan avlananlara ise yüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Yabancı avcılık belgesi veya geçici avcılık belgesi almadan avlananlara bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Avcılık belgesini ve avlanma izin belgesini yanında taşımadan avlananlara yirmi Türk Lirası idarî para cezası verilir."

15. 4915 sayılı Kanun'un *"Avdan men etme ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi"* başlıklı 28. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 23/1/2008-5728/513 md.)

Bu Kanunla yasak edilen fiilleri işleyenler derhal avdan men edilir.

Bu Kanunun 20 nci maddesi kapsamında elkonulan av hayvanları ve türevleri ile sair eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine mahallî mülkî amir tarafından karar verilir.

Mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilen cansız av hayvanları ile, avlanan hayvanlardan elde edilen ürünler ve sair eşya Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından satılarak bedeli Döner Sermaye İşletmesine gelir kaydedilir.

Canlı olarak el konulan ve özel bakım ve tedaviye muhtaç olmayan av hayvanları, Bakanlık yetkilileri tarafından başka bir şekilde değerlendirilmesine karar verilmediği takdirde, doğal yaşama ortamlarında serbest bırakılır.

Bu madde hükümlerine göre mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmiş olsa bile, yasak avlanma ile yaban hayatında ve ekosistemde meydana gelen tahribat ve eksilme nedeniyle hükmolunacak tazminat av hayvanı türlerine göre Bakanlıkça tespit edilen değerler üzerinden hesaplanır. Hükmolunan tazminat, Döner Sermaye İşletmesine gelir kaydedilir."

16. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

17. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

18. 5326 sayılı Kanun'un *"Mülkiyetin kamuya geçirilmesi"* başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.

(2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;

a) Kullanılmaz hale getirilmesi,

b) Niteliğinin değiştirilmesi,

c) Ancak belli bir surette kullanılması,

Koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirilebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya elkonulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.

(4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.

(5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için fail hakkında idari para cezası veya başka bir idari yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.

(6) Kaim değerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.

(7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.

(8) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, kesinleşmesi halinde yerine getirilir"

19. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mustafa EROL. Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/02/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, her iki yargı kolunda da, davacı hakkında düzenlenen *"av ve yaban hayvanı türüne göre belirlenen bedel dikkate alınarak, hesaplanan 32.400 TL tazminat ile 9 adet bıldırcının mülkiyetinin kamuya geçirilmesine"* ilişkin işlemlerin iptalinin dava konusu edildiğinin anlaşıldığı; İdare Mahkemesince anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Hâkim Hatice COŞKUN'un davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, 4915 sayılı Kanun'un 21, 24 ve 28. maddelerine muhalefet edildiğinden bahisle, davacı hakkında düzenlenen 32.400 TL'lik tazminat raporu ile 9 adet bıldırcının mülkiyetinin kamuya geçirilmesine ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılmıştır.

23. Dava dosyasının incelenmesinden, 07/09/2025 tarihinde yapılan av koruma kontrol çalışması kapsamında davacının, izin belgesi olmadan 9 adet bıldırcın kuşunu avlaması nedeniyle, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 15. Bölge Müdürlüğü Sivas Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğünün 10/09/2025 tarih ve 20964787 sayılı tazminat raporu ile, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 28/5. maddesi uyarınca av ve yaban hayvanı türüne göre belirlenen bedel dikkate alınarak, 32.400 TL tazminatın 30 gün içinde ödenmesine aksi takdirde tazminat davası açılacağına; 11/09/2025 tarih ve 2025/76 sayılı işlem ile 9 adet bıldırcının mülkiyetinin kamuya geçirilmesine; yine 10/09/2025 tarih ve 20964708 sayılı idari yaptırım kararı ile de 4.736 TL idari para cezasının davacıdan tahsiline karar verildiği; bu kararların davacı tarafa tebliğ edilmesi üzerine davacı tarafından avlanma izin belgesi olduğu, ancak yanında olmadığı için bu işlemlerin tesis edildiği ve kanuna aykırı bir davranışı bulunmadığından, söz konusu işlemlerin hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 15. Bölge Müdürlüğü Sivas Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğünün 10/09/2025 tarih ve 20964787 sayılı tazminat raporu ile belirlenen 32.400 TL'lik tazminat ve 11/09/2025 tarih ve 2025/76 sayılı işlem ile 9 adet bıldırcının mülkiyetinin kamuya geçirilmesine ilişkin işlemlerin iptali istemiyle dava açtığı anlaşılmıştır.

24. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

25. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde: idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

26. İncelenen uyuşmazlıkta, davacı hakkında uygulanan mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararının, 5326 sayılı Kanun'un 16 ve 18. maddelerinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nda da mülkiyetin kamuya geçirilmesine itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği ancak mülkiyetin kamuya geçirilmesine konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak, av ve yaban hayvanı türüne göre belirlenen bedel dikkate alınarak hesaplanan *"tazminata"* da karar verildiği ve idari yargı yerinde dava konusu edildiği anlaşıldığından bu kararın hukuka aykırılık iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği kuşkusuzdur.

27. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin sekizinci fıkrası bir arada değerlendirildiğinde, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu uyarınca verilen tazminat ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin kararın iptali için açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

28. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Sivas İdare Mahkemesince yapılan 07/11/2025 tarih ve E.2025/1268 sayılı başvurunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Sivas İdare Mahkemesince yapılan 07/11/2025 tarih ve E.2025/1268 sayılı BAŞVURUNUN REDDİNE,

16/02/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili Kenan YAŞAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR	Üye Mustafa EROL
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/30

KARAR NO : 2026/98

KARAR TR : 09/03/2026

ÖZET: 5188 sayılı Kanun'un 20. maddesinin (f) bendi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : B. G. H. İ.. Ş.
Vekili : Av. D. O. Y.
Davalı : İstanbul Valiliği İl Emniyet Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı şirket vekili, müvekkili şirketin Beykoz Posta Dağıtım Merkezi Müdürlüğünde hizmet alım sözleşmesi kapsamında faaliyette bulunduğunu, 09/11/2024 tarihinde İlçe Emniyet Müdürlüğü Özel Güvenlik Büro Amirliği görevlilerince yapılan denetimde, özel güvenlik görevlisinin onaylı kıyafet haricinde, beyaz sivil ayakkabı ve şirket arması olmayan üniforma ile görev yaptığının tespit edildiğinden bahisle, tutanak tutularak İstanbul Valiliği İl Emniyet Müdürlüğünün 09/11/2024 tarih 63252-2024110810234851393 sayılı idari yaptırım kararı ile 5188 sayılı Kanun'un 20. maddesinin (f) bendi uyarınca 27.339 TL idari para cezası verildiğini; oysa cezaya konu kıyafetlerin personellere teslim edilmesine rağmen kıyafetlerin personellere uymaması nedeniyle teknik bir gecikme yaşandığını, kusurlu bir davranışlarının olmadığını ve cezanın orantılılık ilkesine uygun olmadığını ileri sürerek, idari para cezasına ilişkin işlemin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Beykoz Sulh Ceza Hâkimliği 14/05/2025 tarih ve D.İş. No: 2024/3899 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, 5326 sayılı Kanun'un 28/1-b maddesi gereğince itirazın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara itiraz edilmesi üzerine, İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği 31/07/2025 tarih ve D.İş No: 2025/6396 sayılı kararı ile, itirazın reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Tüm dosya kapsamına göre; talebin, adresinde bulunan Beykoz Posta Dağıtım Merkezi Müdürlüğünde Beykoz İlçe Emniyet Müdürlüğü Özel Güvenlik Büro Amirliği görevlilerince yapılan denetlemede, özel güvenlik görevlisinin onaylı kıyafet haricinde beyaz sivil ayakkabı ve şirket arması olmayan üniforma ile görev yaptığının tespit edilmesi üzerine 5188 sayılı Kanun'un 20. maddesinin (f) bendinde yer alan kıyafet onayına aykırılıktan talep eden hakkında tanzim olunan idari para cezasını iptali talebine ilişkin olduğu, itiraz eden vekilinin dilekçesinde belirtmiş olduğu hususların, taraflar arasında hukuki uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin olduğu açık olup, idare mahkemesince yargılama yapılarak delillerin takdir edilip idarenin yaptırım kararının değerlendirilmesi gerektiği, halbuki hakimliğimizin bu tür görevinin bulunmadığı ve talebin Hakimliğimizin görevine girmediği, İdare Mahkemelerince çözümlenmesi gerektiği anlaşılmakla, talep hakımından görevli mahkemenin İdare Mahkemeleri olduğundan talebin görev yönünden reddine karar vermek gerekmiş..."*

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **İstanbul 6. İdare Mahkemesi 31/10/2025 tarih ve E.2025/2060, K.2025/2176 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a. maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Bu durumda, dava konusu idari para cezasının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olması ve anılan Kanun'un 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması, dava konusu idari para cezasının dayanağı olan 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetleri Kanununda da bu kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı yapılacak başvuru ve itirazlar konusunda görevli mahkemenin gösterilmemesi nedeniyle, bakılmakta olan uyuşmazlığa ilişkin görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri dikkate alınacağından, dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde Kabahatler Kanunu'nun 27/1. maddesi uyarınca adli yargı yerinin (Sulh Ceza Mahkemesinin) görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."*

5. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, İstanbul 6. İdare Mahkemesince, idari ve adli yargı dava dosya örnekleri Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanunun amacı, kamu güvenliğini tamamlayıcı mahiyetteki özel güvenlik hizmetlerinin yerine getirilmesine ilişkin esas ve usulleri belirlemektir"*

7. 5188 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanun, özel güvenlik izninin verilmesine, bu hizmeti yerine getirecek kişi ve kuruluşların ruhsatlandırılmasına ve denetlenmesine ilişkin hususları kapsar."*

8. 5188 sayılı Kanun'un *"İdari para cezası veya yaptırım gerektiren fiiller"* başlıklı 20. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ve ikinci fıkrası şöyledir:

" (Değişik: 2/1/2017-KHK-680/71 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7072/69 md.)

Bu Kanunda öngörülen idari para cezasını veya yaptırımı gerektiren fiiller şunlardır:

...

f) Özel güvenlik görevlisini koruma ve güvenlik hizmetleri dışında başka bir işte çalıştıran, üniforma giydirmeyen veya izin verilen dışında teçhizat giydirerek çalıştıran kişi, kurum ve kuruluşlara her tespit için üçbin Türk Lirası idari para cezası verilir.

...

Bu maddede öngörülen cezalar mahalli mülki amir tarafından verilir."

9. 5326 sayılı Kabahatler Kanun'un *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı mercilinde görülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 09/03/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre: İdare Mahkemesince, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar verildikten sonra, davacı vekilinin, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine yönelik talep dilekçesine istinaden dosyanın yeniden ele alınarak 12/01/2026 tarih ve E.2025/2060 sayılı ara karar ile, Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu görülmekte ise de; her iki yargı yerince verilen görevsizlik kararları sonrası bu kararların kesinleştiği ve davacı vekili tarafından da olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesine yönelik başvurunun olduğu anlaşıldığından; idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, 5188 sayılı Kanun'un 20. maddesinin (f) bendi uyarınca verilen 27.339 TL idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

16. Dosyanın incelenmesinden, davacı şirketin Beykoz Posta Dağıtım Merkezi Müdürlüğünde hizmet alım sözleşmesi kapsamında faaliyette bulunduğu, 09/11/2024 tarihinde İlçe Emniyet Müdürlüğü Özel Güvenlik Büro Amirliği görevlilerince yapılan denetimde, özel güvenlik görevlisinin onaylı kıyafet haricinde beyaz sivil ayakkabı ve şirket arması olmayan üniforma ile görev yaptığının tespit edilmesi üzerine tutanak tutulduğu ve İstanbul Valiliği İl Emniyet Müdürlüğünün 09/11/2024 tarih 63252-20241108102348513393 sayılı idari yaptırım kararı ile 5188 sayılı Kanun'un 20. maddesinin (f) bendi uyarınca 27.339 TL idari para cezası verildiği; davacı tarafından cezaya konu kıyafetlerin personellere

teslim edilmesine rağmen, kıyafetlerin personellere uymaması nedeniyle teknik bir gecikme yaşandığı, kusurlu bir davranışlarının olmadığı ve cezanın orantılılık ilkesine de uygun olmadığı ileri sürülerek, 09/11/2024 tarih 63252-202411081023485139 3 sayılı idari para cezasına ilişkin işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

17. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

18. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5188 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Beykoz Sulh Ceza Hâkimliğinin 14/05/2025 tarih ve D.İş. No: 2024/3899 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Beykoz Sulh Ceza Hâkimliğinin 14/05/2025 tarih ve D.İş. No: 2024/3899 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

09/03/2026 tarihinde OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/31
KARAR NO : 2026/362
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Oltu Kadastro Müdürlüğünde kadastro teknisyeni olarak görev yapan davacının, Şenkaya ilçesine görevlendirilmesi üzerine, davalı idarenin görevlendirme sebebiyle resmi araç tahsis etmesi gerekirken, davacının görevini ifa için özel şahsa ait araç ile seyir halinde iken geçirdiği trafik kazası sonucu oluşan zararın hizmet kusuru esasına dayalı olarak tazmini amacıyla açılan maddi, manevi tazminat davasının, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b bendi kapsamında İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. Ç.
Vekilleri : Av.H. G. , Av. S. Ö. Ç.
Davalılar : 1- Çevre Şehircilik Ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Adli ve İdari Yargıda)
Vekili : Av. K. A.
2- Erzurum Valiliği (Adli ve İdari Yargıda)
3- Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü (İdari Yargıda)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Oltu Kadastro Müdürlüğünde kadastro teknisyeni olarak görev yaparken, Erzurum Valiliği İl Afet ve Acil Müdürlüğü tarafından Oltu Kadastro birimine yazılan 20/07/2022 tarihli yazı gereği müvekkili davacının, ... sayılı taşınmazlar için aplikasyon işlemi için görevlendirildiğini, müvekkilinin aplikasyon talep edilen yere gitmesi için resmi araç tahsisi gerekirken, resmi araç tahsis edilmediğinden, müvekkilinin görevini ifa için özel şahsa ait ... plakalı araç ile seyir halinde iken kaza geçirdiği ve malul kaldığını beyanla, davalı idarenin oluşan zararda hizmet kusuru bulunduğundan bahisle, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere şimdilik, 100 TL maddi, 150.000 TL manevi tazminatın yasal faiziyle birlikte davalılardan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Erzurum 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 19/03/2025 tarih ve E.2022/312 K.2025/88 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, HMK 114/1-b maddesi uyarınca yargı yolunun caiz olmaması dava şartı yokluğu nedeniyle, HMK 115/2 maddesi gereğince davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...GEREKÇE:

Dava, trafik kazası geçirdiği iddiasına dayalı uğranılan maddi ve manevi zararın ödetilmesi istemine ilişkindir.

11/2/1959 günlü ve 17/15 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararının I. bendinde açıkça belirtildiği gibi, bir kamu kurumu tarafından verilen kararlar üzerine plan ve projesine göre bir yol yapılması dolayısıyla evinin duvarı yıkılan veya bodrum katını sel basan, bir su tesisi yapılması neticesinde tarlasındaki sular çekilip ağaçları ve mahsulleri kuruyan veya tarlası ekilemez hale gelen yahut tarlasının kenarından geçen derenin kurıması yüzünden tarlası susuz kalan veya su tesisinin bozukluğu yahut bakımındaki ihmal yüzünden tarlasını sular basıp bu suların getirdiği kumlardan dolayı tarlası artık ekilemeyecek duruma düşen kimsenin uğradığı zararlar gibi zararlar idari kararın ve fiilin neticesinde meydana gelen zararlardır. Zira bir kamu kurumunun görevlerinden olan bir işi yapmayı kararlaştırması idari bir karar olduğu gibi, bu kararı yerine getirmek üzere plan ve projeler yapıp o plan ve projeler gereğince işi görmesi de verilen kararın neticesi olan birer idari eylemdir. O halde sözü edilen kararda örnek olarak belirtilen bu eylemlerden doğan zararların ödetürilmesi istekleri 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesi hükmünce bir tam yargı davasıdır ve bu davalara bakma görevi idari yargı yerine aittir.

Davalı Çevre Şehircilik ve İklim değişikliği Bakanlığı bir kamu tüzel kişiliği olup; kural olarak, işlem ve eylemleri kamusal nitelik taşır.

Somut olayda, davacının davalı bakanlığa bağlı Tapu ve Kadastro Erzurum Bölge Müdürlüğü Oltu Kadastro Müdürlüğü'nde kadastro tekniker olarak çalıştığı, 15/08/2022 tarihinde kaza geçirdiği ve malul olduğu işbu nedenlerden ötürü maddi ve manevi tazminat talepli eldeki davayı açtığı anlaşılmıştır.

Dava dilekçesinde, Erzurum Valiliği İl Afet ve Acil Müdürlüğü tarafından Oltu Kadastro birimine yazılan 20/07/2022 tarihli yazı gereği davacının ... sayılı taşınmazlar için aplikasyon işlemi için görevlendirildiği, aplikasyon talep edilen yere gitmeleri için gerekli olan aracın davalıya ait resmi araç ile sağlanmaları gerekirken davacının vatandaşın aracı ile görevini ifa etmek için gönderildiği, kazanın meydana geldiğini iddia ve beyan etmiştir.

Somut olayda, davacının kurum aracı ile olay yerine gitmediği, vatandaşın aracı ile gittiği tüm dosya kapsamında sabittir. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı ve tazminat istemine ilişkin davanın maddenin yürürlük tarihinden sonra açıldığı hususu gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları adli yargıda görülür."şeklinde olup maddenin işleteni veya sahibi olduğu Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği olarak açıkça belirtmekle beraber dava konusu olayda meydana gelen kazadaki araç davalı kuruma ait olmadığı dava dışı 3.gerçek kişiye ait bir araçla kazanın gerçekleştiği sabittir.

Davalı idarenin araç temin etmemesi nedenine dayalı işbu davada idarenin hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı, İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1-b maddesi gereğince İdare'ye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Yargı yolunun caizliği sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden (re'sen) dikkate alınır.(YARGITAY 4. Hukuk Dairesi 2018/1885 E 2020/1658 K, 2014/9635 E 2014/13479 K)

Tüm bu yukarıda anlatılanlar ışığında yargı yolunun caiz olmasının HMK'nin 114/1-b maddesinde dava şartı olarak düzenlendiği ve mahkemece dava şartlarının bulunup bulunmadığı hususlarının her aşamada resen değerlendirilebileceği anlaşılmakla davacının davasının HMK'nin 115/2 maddesi gereğince usulden reddine..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı maddi olgulara ve hukuki nedenlere dayanarak 100 TL maddi, 350.000 TL manevi tazminatın yasal faiziyle birlikte davalılardan tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Erzurum 3. İdare Mahkemesi 26/12/2025 tarih ve E.2025/1823 sayılı kararı** ile, davacının maddi manevi tazminat istemine neden olan olayın, şahsi araçta bulunduğu esnada meydana gelen trafik kazası sonucu gerçekleştiği; bu nedenle anılan davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Bu durumda; 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı

dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, davanın; davacı tarafından, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı Tapu ve Kadastro Erzurum Bölge Müdürlüğü Oltu Kadastro Müdürlüğü'nde kadastro teknikeri olarak çalışırken, Erzurum Valiliği İl Afet ve Acil Müdürlüğü tarafından Oltu Kadastro birimine yazılan 20/07/2022 tarihli yazı gereği, davacının ... sayılı taşınmazlar için aplikasyon işlemi için görevlendirildiği, aplikasyon talep edilen yere gitmeleri için gerekli olan aracın davalıya ait resmi araç ile sağlanmaları gerekirken, davacının vatandaşın aracı ile görevini ifa etmek için gönderildiği, 15/08/2022 tarihinde kaza geçirdiği, kaza geçirmesinde idarenin hizmet kusuru bulunduğu, görev dönüşü esnasında kurum aracıyla yapılan kaza neticesinde uğranıldığı iddia edilen daimi iş görmezlik kaybı zararı nedeniyle şimdilik 50,00-TL, geçici iş görmezlik kaybı zararı nedeniyle şimdilik 50,00-TL olmak üzere toplam 100,00-TL maddi ve 150.000,00-TL manevi tazminatın işlemiş olan ticari faizleriyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı görülmektedir.

Uyuşmazlıkta, davacının maddi manevi tazminat istemine neden olan olayın, şahsi araçta bulunduğu esnada meydana gelen trafik kazası sonucu gerçekleştiği; bu nedenle, yukarıda belirtildiği üzere bakılan davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna ulaşılmaktadır..."

5. Erzurum 3. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası ekinde, adli yargı dava dosyasına esas Uyap çıktıları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

6. Uyuşmazlık Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca, Danıştay Başsavcılığı ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının somut uyuşmazlığa ilişkin yazılı düşünceleri istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

7. Danıştay Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırını düzenleyen 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar" tarafından idarî yargı yerinde tam yargı davası açabileceği kurala bağlanmıştır.

İdare hukukunda idarenin iki tür sorumluluğu kabul edilmektedir. Biri idarenin özel hukuk ilkeleri doğrultusunda yaptığı sözleşmelerden kaynaklanan özel hukuk sorumluluğu, diğeri ise idarenin idare hukuku ilkeleri doğrultusunda yapmış olduğu sözleşmeler ve idarenin her türlü işlem ve eyleminden kaynaklanan kamu hukuku ilkeleri doğrultusunda oluşmuş idare hukukuna özgü sorumluluk türüdür. İdarenin kişilere verdiği zararları tazmin yükümlülüğü, idarenin "hizmet kusuruna (kusurlu sorumluluk)" ve "kusursuz sorumluluğuna" dayanmaktadır.

İdarenin kusura dayanan sorumluluğu, "hizmet kusuru" olarak adlandırılmaktadır. Genel olarak içtihat ve öğretide hizmet kusuru, idarenin ifa ile mükellef olduğu herhangi bir kamu hizmetinin kuruluşunda, düzenlenmesinde veya teşkilatında, bünyesinde, personelinde yahut işleyişinde birtakım aksaklık, hukuka aykırılık, bozukluk, düzensizlik, eksiklik, sakatlık veya ihmalin ortaya çıkması şeklinde tanımlanmaktadır.

Hizmet kusurunun üç durumda varlığı hem yargı içtihatları hem de öğretide kabul edilmiştir. Bunlar; hizmetin hiç işlememesi, hizmetin geç işlemesi ve hizmetin kötü işlemesidir.

İdarî eylem, kamu idare ve kurumlarının kamu görevine ilişkin, idare hukuku kural ve gereklerine göre yaptığı olumlu veya olumsuz davranış ve fiillerden ibarettir. İdarî işlem ise, kamu hukuku kurallarına dayanılarak yapılan muamelelerdir. İdarenin eylem ve işlemleri, onun kamu hukuku alanındaki kamu gücünü kullanarak, idare hukuku kural ve gereklerine göre yaptığı faaliyetlerin, hukukî ve maddî hayattaki görünümleridir. 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesine göre, idarî eylem ve işlemlerden dolayı zarar gören kişiler tarafından açılacak "tam yargı" davaları idarî yargı yerinde görülür ve çözümlenir.

Kamu tüzel kişilerinin, kamu hizmetlerine ilişkin olmakla beraber özel hukuk kurallarına göre, özel hukuk tüzel kişisi gibi yaptığı eylem ve işlemler ise özel hukuk alanına ilişkin olduğundan, bunlar idarî eylem ve işlem olarak nitelendirilemezler. Kamu idare ve kurumlarının, egemenlik hakkının bir temsilcisi olarak yaptığı faaliyetlerinde veya ondan doğan eylemlerinde hizmet unsuru söz konusu olduğu hâlde, özel hukuk tüzel kişisi olarak yürütülen faaliyetler sırasında meydana gelen zararlardan ötürü ilgili kamu tüzel kişisinin sorumluluğunun özel hukuk hükümleri ve ilkeleri uyarınca belirlenmesi gerekir.

2918 sayılı Kanun'un, 6099 sayılı Kanun ile değişik "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinde "bu kanundan doğan sorumluluk davaları" ifadesiyle, 2918 sayılı Kanunda yer alan hukukî sorumluluğa ilişkin kuralların uygulanacağı davalarla sınırlı biçimde görevli yargı yerinin belirlendiği vurgulanmaktadır. Dolayısıyla, görevli yargı yeri belirlenirken, Kanunda motorlu taşıt araçlarının verdiği zararlarla sınırlı biçimde düzenlenen sorumluluk kurallarının, dava konusu uyuşmazlığa uygulanıp uygulanmayacağının belirlenmesi gerekir.

Karayolları Trafik Kanunu 13 Kısım'dan oluşan bir kanundur ve her kısımda farklı konular düzenlenmiştir. "Hukukî Sorumluluk ve Sigorta" başlığını taşıyan 8. Kısım da 4 Bölüm'e ayrılmış, 1. Bölüm'de işletenin hukukî sorumluluğu, 2. Bölüm'de sigorta, 3. Bölüm'de özel durumlar ve 4. Bölüm'de ortak hükümler

düzenlenmiştir. Sistematik açıdan bakıldığında, Kanun'un 110. maddesindeki göreve ilişkin düzenlemenin 8. Kısım'da düzenlenen işletenin sorumluluğuna ilişkin olması gerekir. Dolayısıyla "bu Kanundan doğan sorumluluk davaları" ifadesinden kastedilen, Kanun'un 8. Kısım'ında 85 ve devamı maddelerinde düzenlenen sorumluluklara ilişkin davalar olup, bu davalarda adlî yargı görevli 'kılınmıştır". Kamu tüzel kişilerine ait araçların sebep olduğu zararlara ilişkin sorumluluğu düzenleyen 106. maddenin de özel durumları düzenleyen 3. Bölüm'de yer alması, ardından gelen 4. Bölüm'deki 110. maddenin sadece böyle bir sorumluluğa (işletenin sorumluluğuna) ilişkin görev kuralını düzenlediğini göstermektedir.

Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fıkrasının konuluş amacı, hükmün gerçeşimde de belirtildiği gibi, kamu tüzel kişilerini Karayolları Trafik Kanunu'nda belirtilen tüm sorumluluk halleri bakımından adlî yargıya tâbi kılmak değil, sadece işletenin sorumluluğuna ilişkin davaların adlî yargıda görülmesini sağlamaktır. Hükmün, Uyuşmazlık Mahkemesinin anladığı şekilde uygulanması İdare Hukukunun kuralları ve Kanun'un 106. maddesiyle uyuşmayacağı gibi, kanunkoyucuyu böyle bir sistem değişikliği yapmaya sevkedecek (kamu hizmeti niteliğindeki karayollarının yapımı ve bakımı gibi faaliyetlerin yol açtığı zararların tazminine ilişkin davalar hizmet kusuru sebebiyle îdarî yargıya tâbiyken, artık bu tür davaların adlî yargıda görülmesini haklı kılacak) bir gereklilik de bulunmamaktadır. (Doç. Dr. Hasan Petek, Kamu Tüzel Kişilerinin Karayolları Trafik Kanunu'na Göre Hukukî Sorumluluğu, Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi C:16 Özel Sayı:2014, s. 3319, 3322)

2918 sayılı Kanun'un hukuki sorumluluk ve sigorta başlıklı sekizinci kısmında; araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukukî sorumluluğu; başka bir anlatımla motorlu araçların karıştığı trafik kazaları sonucu ortaya çıkan zarar nedeniyle araç sahiplerinin ve işletenlerin hukuki sorumluluğu düzenlenmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; Tapu ve Kadastro Erzurum Bölge Müdürlüğü Oltu Kadastro Müdürlüğünde kadastro teknisyeni olarak çalışan davacının, Şenkaya ilçesi, 101 ada, 6 ve 7 parsel sayılı taşınmazların aplikasyonu için görevlendirilmesi üzerine görev mahalline ulaşımın sağlanması amacına yönelik olarak davalı idare tarafından resmi araç tahsis edilmesi gerektiği halde özel şahsa ait araçla naklinin sağlandığı,söz konusu araç seyir halindeyken yaralanmalı trafik kazasından doğan zararın tazmini isteminde, davalı idarelerin "araç işleteni" sıfatıyla değil kurum aracı temin edilmemesi nedeniyle hizmet kusurundan kaynaklanan sebeple sorumlu tutulduğu, bir başka anlatımla uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın kamu aracının karıştığı bir kazadan kaynaklanmadığı anlaşılmakta olup; hizmet kusuruna dayalı olarak kamu hizmetinden kaynaklanan hukukî sorumluluğun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi, bu sebeple açılan tazminat davasının da idarî yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu düşünülmektedir..."

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

8. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"Bilindiği gibi. Anayasa'nın 125. maddesinde, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararları ödemekle yükümlü olduğu hükme bağlanmış, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasında; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları; idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar taralından açılan tam yargı davaları ile tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar, idari dava türleri olarak sayılmıştır.

İdare, kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup: idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar idare hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

Tam yargı davalarında, öncelikle zarara yol açtığı öne sürülen idari işlem veya eylemin hukuka uygunluğunun denetlenmesi esas alındığından, olayın oluşumu ve zararın niteliği sorumluluk ilkelerinin uygulanıp uygulanmayacağının incelenmesi, tazminata hükmedilirken de sorumluluk sebebinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

İdare, kamu hizmetlerinin yürütülmesi sırasında kişilere verdiği zararları tazminle sorumlu olup, tazmini istenilen zararın idari eylem ve işlerden doğması hâlinde bu zararlar idari yargıda açılacak tam yargı davası ile istenebilir. Buna karşılık; idari usul ve esaslar dışında idarece yapılan eylemler, haksız fiil niteliğindedir. İdarilik karakteri taşımayan bu eylemlerden dolayı, ancak adli yargıda dava açılması mümkündür.

Diğer taraftan, idarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru; hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda hizmet kusuru, özel hukuktaki anlamından uzaklaşarak nesnelleşen, anonim bir niteliğe sahip, bağımsız karakteri olan bir kusurdur. Hizmet kusurundan dolayı sorumluluk, idarenin sorumluluğunun doğrudan ve asli nedenini oluşturmaktadır.

Kamu görevlilerinin hizmetin yürütülmesi sırasındaki kusurlu eylemleri, idare yönünden nesnel nitelik taşıyan hizmet kusurunu oluşturmakta, bunun yargısal denetimi ise. kamu hizmetlerinin işleyişinin ve

gereklerinin değerlendirilmesinde uzman olan idari yargı yerine ait bulunmaktadır.

Somut olayda dava trafik kazasının meydana gelmesine sebep olan kusura dayanmayıp davalı idarelerin göreve giden davacıya araç tahsis etmemesine dayandığından, bu dava bakımından 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu hükümlerinin uygulanma olanağı bulunmamaktadır. Davacının, yaralanmasına sebep olan kazanın meydana gelmesinde kusuru bulunanlara karşı tazminat davası açma hakkı bulunmakla birlikte, somut olayda davanın davalı idarelerce araç tahsis edilmemesi sebebiyle sınırlı tutulması sebebiyle görevli yargı yerinin belirlenmesinde bu husus göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu durumda, davacının talebi irdelendiğinde; tazminat istemine konu meselenin çözümü için, kamu hizmetini yürütmekle yükümlü kılınan davalı idarenin, kamu hizmetini yöntemine ve hukuk kurallarına uygun olarak yürütüp yürütmediğinin ve sorumluluğun hizmet kusurundan kaynaklanıp kaynaklanmadığının belirlenmesine ihtiyaç duyulduğu, bu kapsamda davacının görev yerine gitmesi için resmî araç tahsis edilmesinin gerekip gerekmediğinin, bunun için alınması gereken önlemlerin neler olduğunun ve bu önlemlere uygun davranılıp davranılmadığının belirlenmesi gerektiği, adli yargı yerinde çözüme kavuşabilecek bir tazminat istemine ilişkin bir uyuşmazlık bulunmadığı, bu sebeple, idarenin yürütmekle zorunlu olduğu bir kamu hizmetinin yerine getirilmesinden kaynaklanan ve tam yargı davası niteliği taşıyan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu nedenle. Erzurum 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmektedir..."

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

9. Anayasa'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

11. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir."

12. 2918 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır."

13. 2918 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Bu Kanunda kullanılan terimlerin tanımları aşağıda gösterilmiştir.

...

Park yeri: Araçların park etmesi için kullanılan açık veya kapalı alandır;

...

Kamu hizmeti taşıtı: Kamu hizmeti için yük veya yolcu taşıması yapan bütün taşıtlardır;

...

İşleten: Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır.

...

Trafik kazası: Karayolu üzerinde hareket halinde olan bir veya birden fazla aracın karıştığı ölüm, yaralanma ve zararla sonuçlanmış olan olaydır...'

14. 2918 sayılı Kanun'un "*İşleten ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukuki sorumluluğu*" başlıklı 85. maddesinin ilgili ilk ve son fıkraları şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 17/10/1996-4199/28 md.) Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar.

...

(Değişik: 17/10/1996-4199/28 md.) İşleten ve araç işleticisi teşebbüsün sahibi, aracın sürücüsünün veya aracın kullanılmasına katılan yardımcı kişilerin kusurundan kendi kusuru gibi sorumludur."

15. 2918 sayılı Kanun'un "*Devlete ve Kamu Kuruluşlarına Ait Araçlar*" başlıklı 106. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 25/6/1988 KHK 330/7 md.; Aynen kabul: 31/10/1990 3672/6 md.)

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır. Bu kuruluşlar, 85 inci maddenin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere 101 inci maddedeki şartları haiz milli sigorta şirketlerine mali sorumluluk sigortası yaptırmakla yükümlüdürler."

16. 2918 sayılı Kanun'un "*Görevli ve yetkili mahkeme*" başlıklı 110. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir."

B. Yargı Kararı

17. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun, 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değiştirilen 110. maddesinin birinci fıkrasının Anayasaya aykırı olduğu iddiasıyla açılan davada, Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Anayasa Mahkemesinin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayrımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumluluklarını, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."

18. Anayasa Mahkemesi'nin, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 3. maddesinin "*Ölüm veya vücut bütünlüğünün yitirilmesinden doğan zararların tazmini davalarında görev*" başlıklı 3. maddesinin iptaline ilişkin, 16/02/2012 tarih ve E.2011/35, K.2012/23 kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava konusu kuralla, sadece kişinin vücut bütünlüğüne verilen maddi zararlar ile buna bağlı manevî zararların ve ölüm nedeniyle oluşan maddî ve manevî zararların tazmini konusu kapsama alınmakta ve bu tazminat davalarına bakma görevi asliye hukuk mahkemelerine verilmektedir. Buna göre, aynı idarî eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerden kaynaklanan zararlar kapsama alınmadığından, sorumluluk sebebi aynı olsa da bu zararların tazmini davaları idarî yargıda görülmeye devam edecek, bu durumda, idarenin aynı yapı içinde oldığı kararın bir bölümünün idarî yargıda bir bölümünün adli yargıda

görülmesi yargılamanın bütünlüğünü bozacaktır. Ayrıca iki ayrı yargı kolunda görülen davalarda, idarenin sorumluluğu, bu sorumluluğun kapsamı, idarenin tazmin yükümlülüğü konularında farklı sonuçlara ulaşılabilecektir. Esasen idare hukukunda var olan hizmet kusuru ve kusursuz sorumluluk kavramları, kişilerin gördüğü zararların tazmininde kullanılan ve kişilerin idare karşısında korunma kapsamını genişleten kavramlardır. İdare hukukunda, idarenin hiçbir kusuru olmasa da sosyal risk, terör eylemleri, fedakârlığın denkleştirilmesi gibi kusursuz sorumluluğa ilişkin kavramlara dayanılarak kişilerin uğradığı zararların tazmin edilmesi mümkündür. Özel hukuk alanındaki kusursuz sorumluluk halleri ise belirli konular için düzenlenmiş olup sınırlıdır. İdarenin idare hukuku esaslarına dayanarak tesis ettiği tartışmasız bulunan eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerden kaynaklanan zararlara ilişkin davaların idarî yargı yerlerinde görülmesi gerektiği kuşkusuzdur. Bu nedenle, yukarıda belirtildiği gibi aynı idarî eylem, işlem veya sorumluluk sebebinden kaynaklanan zararların tazminine ilişkin davaların farklı yargı yerlerinde görülmesinde kamu yararı ve haklı neden olduğu söylenemez..."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyasına esas Uyap çıktıları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hakim Şerife ÖZDOĞAN'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, olay tarihinde Oltu Kadastro Müdürlüğünde kadastro teknisyeni olarak görev yapan davacının, Şenkaya ilçesine görevlendirilmesi üzerine, davalı idarenin görevlendirme sebebiyle resmi araç tahsis etmesi gerekirken, davacının görevini ifa için özel şahsa ait ... plakalı araç ile seyir halinde iken geçirdiği trafik kazasında, davalı idarenin kendisine araç tahsisi yapmayarak, hizmet kusurunun bulunduğundan bahisle, açılan maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir.

22. Dava dosyasının incelenmesinden; Tapu ve Kadastro Erzurum Bölge Müdürlüğü Oltu Kadastro Müdürlüğünde kadastro teknisyeni olarak çalışan davacının, Şenkaya ilçesi, 101 ada, 6 ve 7 parsel sayılı taşınmazların aplikasyonu için görevlendirilmesi üzerine görev mahalline ulaşımın sağlanması amacına yönelik olarak davalı idare tarafından resmi araç tahsis edilmesi gerektiği halde özel şahsa ait araçla naklinin sağlandığı,söz konusu araç seyir halindeyken yaralanmalı trafik kazasından doğan zararın tazmini isteminde, davalı idarelerin "araç işleteni" sıfatıyla değil kurum aracı temin edilmemesi nedeniyle hizmet kusurundan kaynaklanan sebeple sorumlu tutulduğu, bir başka anlatımla uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın kamu aracının karıştığı bir kazadan kaynaklanmadığı anlaşılmakta olup; hizmet kusuruna dayalı olarak kamu hizmetinden kaynaklanan hukuki sorumluluğun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi gerekmektedir

23. Anayasa'nın 125. maddesinde idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararları ödemekle yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı*" başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasında; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları; idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ile tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç olmak üzere, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar idari dava türleri olarak sayılmıştır.

24. İdare, kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup; idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar, idare hukuku kuralları çerçevesinde hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

25. Tam yargı davalarında, öncelikle zarara yol açtığı öne sürülen idari işlem veya eylemin hukuka uygunluğunun denetlenmesi esas alındığından, olayın oluşumu ve zararın niteliği ile sorumluluk ilkelerinin uygulanıp uygulanmayacağının incelenmesi; tazminata hükmedilirken de sorumluluk sebebinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

26. İdare, kamu hizmetlerinin yürütülmesi sırasında kişilere verdiği zararları tazminle sorumlu olup, tazmini istenilen zararın idari eylem ve işlemlerden doğması hâlinde bu zararlar idari yargıda açılacak tam yargı davası ile istenebilir. Buna karşılık, idari usul ve esaslar dışında idarece yapılan eylemler haksız fiil niteliğindedir. İdarilik karakteri taşımayan bu eylemlerden dolayı ise ancak adli yargıda dava açılması mümkündür.

27. Diğer taraftan, idarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru; hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hâllerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda hizmet kusuru, özel hukuktaki anlamından uzaklaşarak nesnelleşen, anonim nitelik taşıyan ve bağımsız karakteri olan bir kusurdur. Hizmet kusurundan dolayı sorumluluk, idarenin sorumluluğunun doğrudan ve asli nedenini

oluşturmaktadır.

28. Kamu görevlilerinin hizmetin yürütülmesi sırasındaki kusurlu eylemleri, idare yönünden nesnel nitelik taşıyan hizmet kusurunu oluşturmakta olup, bunun yargısal denetimi kamu hizmetlerinin işleyişinin ve gereklerinin değerlendirilmesinde uzman olan idari yargı yerine aittir.

29. Somut uyuşmazlıkta, her ne kadar olay bir trafik kazası sonucu meydana gelmiş ise de, uyuşmazlık 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun işleten sorumluluğuna ilişkin hükümlerinden değil, idarenin hizmet kusurundan kaynaklanmakta olup, bu nedenle anılan Kanunun 110. maddesinin somut olayda uygulanma yeri bulunmamaktadır. Davacının, yaralanmasına sebep olan kazanın meydana gelmesinde kusuru bulunanlara karşı tazminat davası açma hakkı bulunmakla birlikte, somut olayda davanın davalı idarelerce araç tahsis edilmemesi sebebiyle sınırlı tutulması nedeniyle görevli yargı yerinin belirlenmesinde bu hususun göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

30. Bu durumda, davacının talebi irdelendiğinde; tazminat istemine konu meselenin çözümü için kamu hizmetini yürütmekle yükümlü kılınan davalı idarenin kamu hizmetini yöntemine ve hukuk kurallarına uygun olarak yürütüp yürütmediğinin ve sorumluluğun hizmet kusurundan kaynaklanıp kaynaklanmadığının belirlenmesine ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, davacının görev yerine gitmesi için resmi araç tahsis edilmesinin gerekip gerekmediğinin, bunun için alınması gereken önlemlerin neler olduğunun ve bu önlemlere uygun davranılıp davranılmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

31. Bu itibarla, adli yargı yerinde çözüme kavuşturulabilecek bir tazminat istemine ilişkin uyuşmazlık bulunmadığı; idarenin yürütmekle yükümlü olduğu bir kamu hizmetinin yerine getirilmesinden kaynaklanan ve tam yargı davası niteliği taşıyan bu davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

32. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Erzurum 3. İdare Mahkemesinin 26/12/2025 tarih ve E.2025/1823 sayılı başvurusunun reddine karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Erzurum 3. İdare Mahkemesinin 26/12/2025 tarih ve E.2025/1823 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

15/06/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/36

KARAR NO : 2026/198

KARAR TR : 13/04/2026

ÖZET: Davacının emekli sandığı sigortalısı olarak yaptığı çalışmasının sigorta başlangıcı olarak kabul edilmesi istemiyle yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E. Y.

Vekili : Av. Z. T.

Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

2. Davacı vekili müvekkilinin Hakkari ili, Şemdinli İlçe Jandarma Karakol Komutanlığı bünyesinde Geçici Köy Korucusu statüsünde görev yaptığı dönem içerisinde, 12/11/1998-18/06/1999 tarihleri arasında, fiili olarak vekil öğretmen olarak görevlendirildiği halde maaşını elden ve daha sonra sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfından yardım adı altında asgari ücret şeklinde aldığını, Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirim yapılmadığını, bu çalışmanın sigortaya tabi hizmet süresinden sayılmadığını ileri sürerek, müvekkilinin vekil öğretmen olarak çalıştığı sürelerin hizmet süresinden sayılması hususunda davalı Sosyal Güvenlik Kurumuna yaptıkları başvuruya cevap verilmeyerek reddedilmesine ilişkin davalı kurum işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili cevap dilekçesinde, davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğunu ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **Ankara 6. İdare Mahkemesi 09/10/2025 tarih ve E.2025/526 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu gerekçesiyle mahkemelerinin görevliliğine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... 5510 sayılı Kanun'un Ek 15. maddesi, bu maddenin yürürlüğe girdiği 29.04.2017 tarih itibarıyla görevde bulunanlar ile bu tarihten itibaren güvenlik korucusu/geçici köy korucusu olarak görevlendirilen personelin sigortalı sayılması ve mahiyetine ilişkin düzenlemeler getirmekte olup, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce geçici köy korucusu olarak görev yapanlar bakımından 5434 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı ve bunlarla ilgili olarak sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği görülmektedir.

Dosyanın incelenmesinden; davacının geçici köy korucusu olarak çalışmakta olduğu dönemde, (12.11.1998-18.06.1999 tarihleri arasında) vekil öğretmen olarak çalıştığı sürelerin hizmet süresinden sayılması istemiyle 13/12/2025 tarihinde yapılan başvurunun zımnen reddi üzerine, anılan işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, 5510 sayılı Kanun kapsamında olmayan davacının, 442 sayılı Köy Kanunu uyarınca geçici köy korucusu olarak atandığı dönemde vekil öğretmen olarak görevlendirilmesiyle ilgili hizmet süresine yönelik talebin reddinden kaynaklanan idari işlemin iptali istemine yönelik uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, idari yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır. ..."

4. Davalı vekilinin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebiyle başvurusu üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek, dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin talebin ilgili kısmı şu şekildedir:

"... Davacı tarafından, Şemdinli Kaymakamlığı bünyesinde Geçici Köy Korucusu (GKK) olarak görev yaptığı dönemde 12.11.1998 - Haziran 1999 tarihleri arasında vekil öğretmen olarak çalıştığı sürelerin hizmet süresinden sayılması istemiyle yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada, davalı idare tarafından yapılan görev itirazının mahkemece reddi üzerine, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemi ile davalı idarece Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına başvurulmuştur.

Bilindiği gibi, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 106. maddesinde;

" Tespit davası yoluyla, mahkemeden, bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığının ya da yokluğunun yahut bir belgenin sahte olup olmadığının belirlenmesi talep edilir. / Tespit davası açanın, kanunlarda belirtilen istisnai durumlar dışında, bu davayı açmakta hukuken korunmaya değer güncel bir yararı bulunmalıdır. / Maddi vakialar, tek başlarına tespit davasının konusunu oluşturamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4. maddesinde; "Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından; / a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar, /.... / sigortalı sayılırlar. / 86/9. maddesinde; "Aylık prim ve hizmet belgesi veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesi işveren tarafından verilmeyen veya çalışıkları Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar, çalıştıklarını hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak beş yıl içerisinde iş mahkemesine başvurarak, alacakları ilâm ile ispatlayabilirlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamları ile prim ödeme gün sayıları dikkate alınır. ek 15. maddesinde; "442 sayılı Kanunun 74 üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince güvenlik korucusu olarak görevlendirilenler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır ve haklarında uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır. / Güvenlik korucusu olarak göreve başlayanlar ile görevleri sona erenlerin sigortalı işe giriş ve sigortalı işten ayrılış bildirgeleri, çalışmaya başladıkları tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili valiliklerce verilir. Bunların prime esas günlük kazançları bu Kanunun 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırıdır. İlgili primlerin sigortalı ve işveren hissesinin tamamı valiliklerce ödenir. / ... / ... / ... / Bu maddenin yürürlük tarihinden önce görevi sona erenler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanun kapsamında emekli, yaşlılık veya malullük aylığı ya da 442 sayılı Kanunun mülga ek 16 ncı maddesi veya 2330 sayılı Kanun kapsamında aylık bağlanmış olanlar hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz. / Bu madde kapsamındaki sigortalılarla ilgili olarak bu maddede aksine hüküm bulunmaması kaydıyla bu Kanunun ilgili hükümleri uygulanır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Kurum yetkilidir.", 101. maddesinde; "Bu kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." denilmiştir.

Diğer taraftan, 442 sayılı Köy Kanunu'nun 74. maddesinde; "... / Cumhurbaşkanınca tespit edilecek illerde; olağanüstü hal ilanını gerektiren sebeplere ve şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin köyde veya çevrede ortaya çıkması veya her ne sebeple olursa olsun köylünün canına ve malına tecavüz hareketlerinin artması hallerinde, valinin teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile yeteri kadar güvenlik korucusu

görevlendirilmesi kararlaştırılabilir. Bu şekilde görevlendirilecek güvenlik korucusu sayısı 40.000 kişiyi geçemez. Cumhurbaşkanı bu sayıyı yüzde elliye kadar artırmaya yetkilidir. Görevlendirmeyi gerektiren hallerin ortadan kalkması durumunda veya İdarî zaruret hallerinde görevlendirmeye ilişkin aynı usûl uygulanmak suretiyle güvenlik korucusu olarak yapılan görevlendirmelere son verilebilir. Güvenlik korucularından 55 yaşını doldıuranların görevleriyle ilişikleri kesilir. / Güvenlik korucularının görev alanı, görevli oldukları köyün hudutları içinde kalan alandır. Gerektiğinde vali veya kaymakam onayı ile güvenlik korucularının görev alanları, geçici ve süresi belirli olarak köy hudutları dışına genişletilebilir ve görev yerleri değiştirilebilir. Güvenlik korucuları diğer bir ilin valisinin talebi üzerine, istihdam edildikleri ilin valisinin onayı ile geçici ve süresi belirli olarak iller arasında görevlendirilebilir. Bu durumda, güvenlik korucusunun harcırahı görevlendirildiği valilik tarafından ödenir. / Köy Korucuları ve Güvenlik Korucularının görevde bulundukları süre içinde yaralanmaları, engelli hâle gelmeleri veya ölümleri halinde "2330 sayılı Nakdî Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun" hükümleri uygulanır. /...." hükmü yer almıştır.

Dava konusu uyuşmazlıkta; davacının, 1998 yılından itibaren yukarıda belirtilen mevzuat kapsamında GKK olarak çalıştığı, bu dönemde 12.11.1998 - 1999 tarihleri arasında vekil öğretmen olarak görev yaptığının tespiti istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri dikkate alındığında 5510 sayılı Kanun kapsamında bulunan ve 6100 sayılı Kanun'un 106. maddesinde belirtilen tespit davası niteliğindeki uyuşmazlığı çözme görevinin adli yargı yerine ait olduğu kanaatine varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 01.03.2021 tarihli ve 2020/728 Esas, 2021/103 Karar ve 01.04.2024 tarihli ve 2024/49 E., 2024/144 K. sayılı kararlarında da benzer hususlar vurgulanmıştır. ..."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Danıştay Başsavcısı, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun reddi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"442 sayılı Köy Kanununun 74. maddesi kapsamında "güvenlik korucusu" olarak istihdam edilenler, 29/04/2017 tarihinden sonraki dönemde 5510 sayılı Kanunun Ek 15. maddesine göre, 5510 sayılı Kanunun 4. maddesinin 1. fıkrasının a) bendi kapsamında sigortalı sayılmaktadır.

Uyuşmazlığın konusunu, 5510 sayılı Kanun'un Ek 15. maddesinden önceki dönemde, davacının Hakkari İli, Şemdinli İlçe Jandarma Karakol Komutanlığı bünyesinde Geçici Köy Korucusu statüsünde görev yaptığı dönem içerisinde, 12/11/1998-18/06/1999 tarihleri arasında, fiili olarak vekil öğretmen olarak görevlendirildiği halde dava dilekçesindeki ifadeyle maaşını elden ve daha sonra sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfından yardım adı altında asgari ücret aldığı halde, Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirim yapılmadığı, bu çalışmanın sigortaya tabi hizmet süresinden sayılmadığı ileri sürülerek, davacının vekil öğretmen olarak çalıştığı sürelerin hizmet süresinden sayılması hususunda davalı Sosyal Güvenlik Kurumu'na yaptığı başvurunun cevap verilmemek suretiyle reddine ilişkin işlem ve bu işlemin iptali istemi oluşturmaktadır.

Uyuşmazlığın, davacının güvenlik korucusu olarak görev yapıp yapmadığı, güvenlik korucusu olarak yapması durumunda, bu görevin 5510 sayılı Kanun'un Ek 15. maddesi öncesi ve/veya sonrası döneme ilişkin olarak tespit edilmesi isteminden kaynaklanmadığı; güvenlik korucusu olarak davacının görev yaptığı dönem içerisinde 12/11/1998-18/06/1999 tarihleri arasında fiilen vekil öğretmenlik görevi yaptığı ve farklı ad ve şekilde ücret ödendiği ancak sigortaya esas hizmet süresinden sayılmadığı ileri sürülerek bu hizmette geçen sürelerin hizmet süresinden sayılması isteminin zımnen reddedilmesinden doğduğu görülmektedir.

Bu durumda, davacının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 86. maddesi ve olay tarihinde yürürlükte bulunan 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fıkrasının f) bendi kapsamındaki döneme ilişkin vekil öğretmenlik hizmetinin hizmet süresinden sayılması isteminin reddedilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümü idari yargı yerine ait bulunmaktadır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Kanunun 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun reddi gerektiği düşünülmektedir."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. Anayasa'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

9. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"Vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları"* başlıklı 86. maddesi şöyledir;

"(Değişik: 30/5/1974 – KHK-12; Değiştirilerek kabul: 15/5/1975 - 1897/1 md.)

Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır.

Ancak, ilkokul öğretmenliği (Yaz tatili hariç), tabiplik, diş tabipliği, eczacılık, köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, vaizlik, Kur'an kursu öğreticiliği, imam-hatiplik ve

müezzin-kayyımlığa ait boş kadrolara Maliye Bakanlığının izni (mahallî idarelerde izin şartı aranmaz) ile, açıktan vekil atanabilir.

Aynı kurumdan (...) ayrılmalar dolayısiyle atanan vekil memurlara vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, kurum dışından veya açıktan atananlarla kurum içinden ilkokul öğretmenliğine atanan öğretmenler ile veznedarlık görevine atananlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödenir.

Bu Kanuna tabi kurumlarda çalışan veteriner hekim veya hayvan sağlık memurları, veteriner hekim veya hayvan sağlık memuru bulunmayan belediyelerin veterinerlik veya hayvan sağlık memurluğu hizmetlerini ifa etmek üzere bu hizmetlerle ilgili kadrolara vekalet aylığı verilmek suretiyle atanabilirler.

Yukarıda sayılan haller dışında, boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir.

Bu Kanuna tabi kurumlarda, mali, nakdi ve ayni sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde bu kadrolara işe başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle memurlar arasından atama yapılabilir.

(Ek fıkra: 12/7/2013-6495/8 md.) Açıktan vekil olarak atananlara, bir yılda yirmi günü geçmemek üzere çalıştıkları her ay için iki gün yıllık izin verilir. Bu iznin kullanımında, bir sonraki yıla devredilme hâli dışında Devlet memurları için öngörülen hükümler uygulanır."

10. 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdarî dava türleri ve idarî yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir :

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdarî dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idarî sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

11. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun *"Emekli Keseneğine Esas Tutulacak Aylık,Ücret ve Ödenekler"* başlıklı 5510 sayılı Kanun'un 106. maddesi ile mülga 15. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

" Emeklilik keseneği, aşağıda yazılı aylık ve ücret tutarları ile ödeneklerden alınır:

...

f) Açıktan tayin edilen vekillerin, kanunlarına göre, aldıkları vekillik aylık veya ücretleri tutarları;

Emeklilik hakkı tamnan vazifelerde önceden bulunanların vekil tayin edildikleri vazifelerin aylık veya ücretlerini geçmemek şartiyle müktesep hak dereceleri ve evvelki vazifelerde geçmiş müddet ile vekillik ettikleri vazifelerde geçecek müddetlere göre yükselme müddetlerini doldurdukça,bu kanun hükümleri dışında bir hak vermemek şartiyle bir üst derece aylık veya ücretleri tutarları;

..."

12. 5434 sayılı Kanun'un mülga 16. maddesinin 1. fıkrası şöyledir;

"Emeklilik kesenekleri kurumlarca aylık,ücret veya ödeneklerin bordrolarında gösterilir ve bunların hak sahiplerine ödenmesi sırasında kesilir."

13. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"sigortalı sayılanlar"* başlıklı 4. maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarının ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/2 md.)

Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından,

a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,

...

c) Kamu idarelerinde;

1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar,

sigortalı sayılırlar.

...

Birinci fıkranın (c) bendi gereği sigortalı sayılanlara ilişkin hükümler;

a) Kuruluş ve personel kanunları veya diğer kanunlar gereğince seçimle veya atama yoluyla kamu idarelerinde göreve gelenlerden; bu görevleri sebebiyle kendilerine ilgili kanunlarında Devlet memurları gibi emeklilik hakkı tanınmış olanlardan hizmet akdi ile çalışmayanlar,

b) Başbakan, Cumhurbaşkanı yardımcıları, bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, belediye başkanları, il encümeninin seçimle gelen üyeleri,

c) Birinci fıkranın (c) bendi kapsamında iken, bu kapsamdaki kişilerin kurduğu sendikalar ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenlerden aylıksız izne ayrılanlar,

d) Harp okulları ile fakülte ve yüksek okullarda, Milli Savunma Bakanlığı hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken askerî öğrenci olanlar ile astsubay meslek yüksek okulları ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitimine tâbi tutulan adaylar

...

hakkında da uygulanır."

14. 5510 sayılı Kanun'un Ek 15. maddesi şöyledir:

"(Ek: 17/4/2017-KHK-690/48 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7077/44 md.)

442 sayılı Kanunun 74 üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince güvenlik korucusu olarak görevlendirilenler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır ve haklarında uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır.

Güvenlik korucusu olarak göreve başlayanlar ile görevleri sona erenlerin sigortalı işe giriş ve sigortalı işten ayrılış bildirgeleri, çalışmaya başladıkları tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili valiliklerce verilir. Bunların prime esas günlük kazançları bu Kanunun 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırıdır. İlgili primlerin sigortalı ve işveren hissesinin tamamı valiliklerce ödenir.

Güvenlik korucularının veya valiliğin talebi üzerine Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi sonucu, çalışma gücünün en az %60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilen güvenlik korucuları malûl sayılır.

Güvenlik korucusu olarak görev yapmakta iken 55 yaşını doldıranlardan en az 15 yıl bu görevde bulunmuş olanlara yaşlılık aylığı bağlanır. Bu fıkra kapsamında yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için ayrıca terör suçlarından hüküm giymemiş olmak şarttır. Hüküm giymeden önce aylık bağlanmış olması halinde ise bağlanan aylık kesilir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla güvenlik korucusu olarak görevde bulunanların valiliklerin talebi üzerine güvenlik korucusu olarak geçen ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmadığı süreleri için müracaat tarihinde geçerli olan prime esas kazanç alt sınırı ve %32,5 oranı üzerinden hesaplanacak prim tutarları, tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde valiliklerce ödenir. Bu süre içinde sigorta primlerinin ödenmemesi halinde bu Kanunun 89 uncu maddesi hükümleri uygulanarak primler tahsil olunur.

Bu maddenin yürürlük tarihinden önce görevi sona erenler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanun kapsamında emekli, yaşlılık veya malûllük aylığı ya da 442 sayılı Kanunun mülga ek 16 ncı maddesi veya 2330 sayılı Kanun kapsamında aylık bağlanmış olanlar hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz.

Bu madde kapsamındaki sigortalılarla ilgili olarak bu maddede aksine hüküm bulunmaması kaydıyla bu Kanunun ilgili hükümleri uygulanır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Kurum yetkilidir.

15. 5510 sayılı Kanun'un *"5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri"* başlıklı geçici 4. maddesinin ilgili fıkraları şöyledir:

" (Değişik: 17/4/2008-5754/68 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanuna göre; aylık, tazminat, harp malûllüğü zammı, diğer ödemeler ve yardımlar ile 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre ek ödeme verilmekte olanlara, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanunda kendileri için belirtilmiş olan şartları haiz oldukları müddetçe bunların ödenmesine devam olunur. Ancak, 5 ilâ 10 yıl arasında fiilî hizmet süresi olan iştirakçilerden dolayı dul ve yetim aylığı almakta olanların, aylık ve diğer ödemeleri, bu Kanunun 32 nci, 34 üncü ve 37 nci maddelerindeki şartları haiz oldukları müddetçe devam edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

...

Bu madde kapsamına girenlerin aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyeleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır ve bu maddenin uygulanmasında mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri ayrıca dikkate alınır. (Ek cümle: 16/6/2010-5997/10 md.) (Değişik cümle:9/1/2025-7538/13 md.) Ancak, bu Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilenlerden öğrenci olanların sigortalı sayılmaları, yetim aylıklarının bağlanmamasını veya bağlanan yetim aylıklarının kesilmesini gerektirmez. (Ek cümleler:9/1/2025-7538/13 md.) Bu madde kapsamında aylık alan ya da hükmün yürürlüğe girdiği tarihten sonra aylığa hak kazanacak erkek çocuklar için 5434 sayılı Kanunun mülga 74 üncü maddesinin altıncı fıkrası hükümleri uygulanmaz. Bu fıkranın ikinci ve üçüncü cümlesi hükümleri bu Kanunun geçici 18 inci maddesi kapsamındaki yetimler hakkında da ilgisine göre uygulanır.

...

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanların kesenek ve karşılıkları, fiilî

hizmet zammı ve itibari hizmet süresi karşılıkları ile %100 artış farkları hakkında 5434 sayılı Kanunun bu Kanunun yürürlüğe girmeden önceki hükümleri uyarınca işlem yapılır. (Değişik ikinci cümle: 31/7/2008-5797/3 md.) Geçici 12 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevlerinin Kurum tarafından devralındığı tarihten itibaren, kamu idarelerince bu kapsamdaki sigortalılar için her ay emekli keseneklerine esas aylıklarının %12'si oranında ayrıca genel sağlık sigortası primi ödenir. Bunlar için Kanunun 81 inci maddesinin (h) fıkrası uyarınca ödenecek ek karşılıkların hesabında, genel sağlık sigortası primi tutarları dikkate alınmaz.

..."

16. 5510 sayılı Kanun'un *"506, 1479, 5434, 2925, 2926 sayılı kanunlara ilişkin ortak geçiş hükümleri"* başlıklı geçici 7. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/68 md.)

Bu Kanunun yürürlük tarihine kadar 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunlar ile 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanun'un geçici 20 nci maddesine göre sandıklara tabi sigortalılık başlangıçları ile hizmet süreleri, fiili hizmet süresi zammı, itibari hizmet süreleri, borçlandırılan ve ihya edilen süreler ve sigortalılık süreleri tabi oldukları kanun hükümlerine göre değerlendirilir."

B. Yüksek Yargı Kararı

17. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada verilen Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarihli ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararında, özetle; 5510 sayılı Kanun'a 5754 sayılı Kanun ile eklenen geçici 4. maddenin yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanun kapsamında bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği belirtilmiş, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasaya aykırılık görülmemiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN ve Yüksel NAVDAR'ın katılımlarıyla yapılan 13/04/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

19. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

20. Dava, 5510 sayılı Kanun'un Ek 15. maddesinden önceki dönemde, davacının Hakkari İli, Şemdinli İlçe Jandarma Karakol Komutanlığı bünyesinde Geçici Köy Korucusu statüsünde görev yaptığı dönem içerisinde, 12/11/1998-18/06/1999 tarihleri arasında, fiili olarak vekil öğretmen olarak görevlendirildiği halde maaşını elden ve daha sonra sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfından yardım adı altında asgari ücret şeklinde aldığı, Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirim yapılmadığı, bu çalışmanın sigortaya tabi hizmet süresinden sayılmadığı ileri sürülerek, davacının vekil öğretmen olarak çalıştığı sürelerin hizmet süresinden sayılması hususunda davalı Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılan başvuruya cevap verilmemek suretiyle zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

21. 5510 sayılı Kanun'la 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanun'u, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanun'u, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanun'u, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanun'u ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanun'u kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme bağlı tutulmuş ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra göreve başlayanlar yönünden, prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmiştir. Bu sistemle, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmıştır.

22. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği ancak bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği, ancak yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı

Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır.

23. Somut olayda uyuşmazlığın, davacının güvenlik korucusu olarak görev yapıp yapmadığı, güvenlik korucusu olarak yapması durumunda, bu görevin 5510 sayılı Kanun'un Ek 15. maddesi öncesi veya sonrası döneme ilişkin olarak tespit edilmesi isteminden kaynaklanmadığı; davacının güvenlik korucusu olarak görev yaptığı dönem içerisinde 12/11/1998-18/06/1999 tarihleri arasında fiilen vekil öğretmenlik görevi yaptığı ve farklı şekilde ücret ödendiği ancak sigortaya esas hizmet süresinden sayılmadığı ileri sürülerek, bu hizmette geçen sürelerin hizmet süresinden sayılması isteminin zımnen reddine ilişkin davalı kurum işleminden kaynaklandığı, işlemin dayanağının da; yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerine göre, vekil öğretmen olarak atananların 5434 sayılı Kanun'la ilişkilendirilecekleri ve bunlardan tam emekli keseneği alınacağına ilişkin düzenlemeler gereğince 5434 sayılı Kanun olduğu anlaşılmaktadır.

24. Bu durumda, yukarıda yer verilen Kanun hükümleri ve Anayasa Mahkemesi kararı nazara alındığında, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin *"idari işlem"* ve *"idari eylem"* niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla davacının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 86. maddesi ve olay tarihinde yürürlükte bulunan 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fıkrasının f) bendi kapsamındaki döneme ilişkin vekil öğretmenlik hizmetinin hizmet süresinden sayılması isteminin zımnen reddine ilişkin davalı kurum işlemi 5434 sayılı Kanun kapsamında gerçekleştirildiğinden, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunduğundan, davanın görüm ve çözümünün de idari yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

25. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun reddi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

13/04/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Mahmut	Bilal	Yüksel
BALLI	ÇALIŞKAN	NAVDAR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/44

KARAR NO : 2026/129

KARAR TR : 09/03/2026

ÖZET: İş yerinde, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun 8/C maddesine muhalefet edildiğinden bahisle, 15 gün süreyle faaliyetten men edilmesine ilişkin Kaymakamlık işleminin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : T. İ. T. T. İ. İ. v. T. L. Ş.

Vekili : Av. R. V.

Davalı : Bodrum Kaymakamlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı şirket vekili, müvekkili şirkete ait ... adresinde bulunan " ..." adlı işletmede "*Fuhşa Teşvik, Aracılık veya Zorlama-Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma*" suçundan adli işlem yapıldığından bahisle, Bodrum Kaymakamlığının 02/12/2024 tarih ve E-69986748-64471-(62273)-2024/ sayılı işlemi ile, işyerinin 2559 sayılı Kanun'un 8/C maddesi uyarınca 15 gün süreyle faaliyetten men edilmesine karar verildiğini, söz konusu işletmenin uzun yıllardır işletilmekte olup bu süreç

içinde herhangi bir idari ceza ya da uyarıya maruz kalmadığını, olayın olduğu taribte işletmeye gelen erkek şahısların kimlik bilgilerine ilişkin giriş işlemlerinin usulüne uygun şekilde yapıldığını, işletmeye eskort olarak gelen kadının kimlik fotokopisinin çekildiği esnada şahısların kadının misafirleri olduğunu beyan ederek odalarına aldıklarını, kimlik fotokopisinin kayıt yapılmak üzere muhafaza edildiğini, kolluk kuvvetlerinin 38 dakika gibi kısa bir sürede gelmeleri nedeniyle kadının kaydının yapılamadığını, şirkete ait işletmenin 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununu ihlal ettiği ya da fuhşa yer ve imkan sağladığından bahsedilemeyeceğinden hakkında tesis edilen işlemin hukuka aykırı olduğunu belirterek, Bodrum Kaymakamlığının 02/12/2024 tarih ve E-69986748-64471-(62273)-2024/sayılı işleminin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Muğla 3. İdare Mahkemesi 14/03/2025 tarih ve E.2024/1643, K.2025/383 sayılı kararı ile, davanın reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine İzmir Bölge İdare Mahkemesi 7. İdari Dava Dairesi 30/06/2025 tarih ve E.2025/1048, K.2025/1383 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, istinaf başvurusunun kabulüne ve Mahkeme kararının kaldırılmasına ve yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

3. **Muğla 3. İdare Mahkemesi 23/07/2025 tarih ve E.2025/940, K.2025/1123 sayılı kararı** ile, açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a. maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Yukarıda belirtilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanununun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.*
>
> *Uyuşmazlıkta, 2559 sayılı Kanunun 8/C maddesi uyarınca davacının iş yerinin bu madde uyarınca süresiz olarak değil, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesinde belirtildiği üzere belirli bir süre için (15 gün) faaliyetten men edilmesine karar verildiği, kararın bu haliyle 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olduğu, 2559 sayılı Kanun'da idari yaptırımlara karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.*
>
> *Bu durumda; Kabahatler Kanununun değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrası bir arada değerlendirildiğinde, 2559 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca, geçici süreyle kapatma işlemine karşı açılan davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.*
>
> *Nitekim; benzer nitelikteki uyuşmazlığa ilişkin olarak Uyuşmazlık Mahkemesince verilen 07/10/2024 gün ve E:2024/176, K:2024/322 sayılı kararın da bu yönde olduğu görülmektedir..."*

4. Davacı vekili bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. **Bodrum 2. Sulh Ceza Hâkimliği 09/01/2026 tarih ve D.İş.No: 2025/3333 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Başvuru dilekçesi ve ekinde sunulan deliller ile ceza tutanağı ve dosya içerisinde bulunan evraklar değerlendirildiğinde; başvurucu hakkında 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 8.maddesinin c bendi uyarınca idari yaptırım uygulandığı, başvurucunun idare mahkemesine yaptığı iptal başvurusunun en nihayetinde Muğla 3. İdare Mahkemesinin 2025/940 esas sayılı dosyası ile konunun adli yargı yerinde çözülmesi gerektiğinden bahisle görev yönünden ret kararı verildiği, belirtilen kararın 21/10/2025 tarihinde kesinleştiği, idare mahkemesi kararından sonra aynı konu ile ilgili olarak işbu dosyaya konu başvurunun yapıldığı, hakimliğimizce yapılan incelemede başvurucu hakkında uygulanan idari yaptırımın kesin ve yürütülmesi zorunlu bir idari işlem mahiyetinde olduğu, yaptırımın da kararın hemen ardından uygulandığı, bu kapsamda belirtilen yaptırımın niteliğine göre iptal başvurusunun idare mahkemelerinde görülmesi gerektiği, kaldı ki idari yargının temyiz mercii olan Danıştay 4. Dairesi'nin 2024/2721 esas ve 2025/1017 karar sayılı ilamı ve yine Danıştay 4. Dairesi'nin 2025/2020 esas ve 2025/4251 karar sayılı yakın tarihli kararlarında 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 8. maddesinin c bendi uyarınca uygulanan (süreli faaliyetten men) idari yaptırımların iptaline ilişkin idare/bölge idare mahkemelerinde verilen kararların işin esasına girilmek suretiyle temyizen incelenip karara bağlandığı, ayrıca süreli de olsa faaliyetten men kararının niteliği itibariyle kesin ve yürütülmesi zorunlu bir idari işlem mahiyetinde olduğu, bu yaptırıma yönelik iptal başvurularının adli yargı mercilerince Kabahatler Kanunu hükümleri kapsamında değerlendirilmesinin itiraz yolunu anlamsız kıldığı, şöyle ki adli yargı mercii olan Sulh Ceza Hakimliklerince verilebilecek (idare mahkemelerince verilen yürütmenin durdurulması) gibi bir karar türünün mevzuatta bulunmadığı, Sulh Ceza Hakimliğine başvuru yapılmasının ardından kurum tarafından cevap verilene kadar geçecek süre içerisinde yaptırımın genellikle infaz edilmiş olduğu/olacağı, buna göre adli yargı yeri tarafından daha sonra verilebilecek iptal kararının hukuka aykırı şekilde uygulanan yaptırımın etkilerini ortadan kaldırmayacağı anlaşılmakla yukarıda açıklanan tüm nedenlerle işbu uyuşmazlığın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği değerlendirilerek 2247 Sayılı Kanunun 19. maddesine göre görevli merciin belirtilmesi için uyuşmazlık mahkemesine başvurulmasına..."*

6. Bodrum 2. Sulh Ceza Hâkimliğince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin

belirlenmesi için, adli yargı dosyası ile birlikte ekinde idari yargı dosyası (UYAP üzerinden) Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz sartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

8. 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun 8. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" (Değişik: 24/11/2004-5259/3 md.)

Polisçe kat'i delil elde edilmesi halinde;

...

C) Mevzuata aykırı faaliyet gösteren genelevler, birleşme yerleri ve fuhuş yapılan evler ve yerler,

...

Mahallin en büyük mülkî amiri tarafından otuz günü geçmemek üzere geçici süreyle faaliyetten men edilir.

Bu maddede yazılı fiiller sebebiyle bir yıl içinde üç defa faaliyetten men edilen işyerlerinde, bu fiiller tekrar işlendiği takdirde, işyeri açma ve çalışma ruhsatları, mahallin en büyük mülki amirinin bildirimi üzerine, belediye veya il özel idaresi tarafından beş iş günü içinde iptal edilir."

9. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "*Genel kanun niteliği*" başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"*(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)*

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

10. 5326 sayılı Kanun'un "*Yaptırım türleri*" başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

11. 5326 sayılı Kanun'un "*Saklı tutulan hükümler*" başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"

12. 5326 sayılı Kanun'un "*Başvuru yolu*" başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

...

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 09/03/2026 tarihli

toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli yargı dosyası ile ekinde idari yargı dosyasının (UYAP üzerinden) Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hakim Hatice COŞKUN'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, ... adresinde bulunan "...' adlı işletmede "*Fuhşa Teşvik, Aracılık veya Zorlama - Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma*" suçundan adli işlem yapıldığından bahisle, 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu'nun 8/C maddesi uyarınca işyerinin 15 gün süreyle faaliyetten men edilmesine ilişkin Bodrum Kaymakamlığının 02/12/2024 tarih ve E-69986748-64471-(62273)-2024/sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

17. İncelenen uyuşmazlıkta, 2559 sayılı Kanun'un 8/C maddesi uyarınca davacı şirkete ait işyerinin bu maddede öngörülen sürelere uygun olarak süresiz değil, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesinde belirtildiği üzere belirli bir süre için (15 gün) faaliyetten men edilmesine karar verildiği, kararın bu haliyle 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olduğu. 2559 sayılı Kanun'da idari yaptırımlara karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

18. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrası bir arada değerlendirildiğinde, 2559 sayılı Kanun'un 8/C. maddesi uyarınca, onbeş (15) gün süreyle faaliyetten men işlemine karşı açılan davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Bodrum 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin 09/01/2026 tarih ve D.İş. No: 2025/3333 sayılı başvurusunun reddine karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Bodrum 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin 09/01/2026 tarih ve D.İş. No: 2025/3333 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

09/03/2026 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan YAŞAR	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR
	Üye	Üye	Üye
	Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dava, ... adresinde bulunan "...' adlı işletmenin sahibi davacı hakkında, anılan işletmede "*Fuhşa Teşvik, Aracılık veya Zorlama - Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma*" suçundan adli işlem yapıldığından bahisle, 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu'nun 8/C maddesi uyarınca işyerinin 15 gün süreyle faaliyetten men edilmesine ilişkin 02/12/2024 tarih ve E-69986748-64471-(62273)-2024/sayılı Bodrum Kaymakamlığı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

5236 sayılı Kabahatler Kanununun 3., 16. ve 27. maddelerinde yer alan hükümlere göre idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı sulh ceza mahkemelerine, ilgili kanunlarda yer alan "diğer idari tedbirlere" karşı idari yargı mercilerine başvurabileceği, ancak diğer kanunlarda idari yargı merciine başvurulabileceğine ilişkin hüküm bulunması ya da idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi hakkında idari yargının görev alanına giren kararların verilmiş olması halinde idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına ilişkin uyuşmazlığın idari yargı merciince çözümlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Kabahatler Kanununun 19. maddesinde, belirli bir süre için işyerinin kapatılması yaptırımına ilişkin olarak diğer kanunlarda yer alan hükümlerin ilgili kanunlarda Kabahatler Kanunu hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklı olduğu belirtildiğinden, idarece kamu gücü kullanılarak tesis edilen bir idari işlem olması nedeniyle İdari Yargılama Usulü Kanununa göre iptal davasına konu edilmesi tabii bulunan "belirli bir süre için işyerinin kapatılması" yaptırımıyla ilgili olarak Polis Vazife ve Selahiyet Kanununda "Kabahatler Kanununa uygun" değişiklik yapılarak sulh ceza mahkemesinin

görevli olduğuna dair bir hükme yer verilinceye kadar yargısal denetim görevi idari yargı merciinde kalmaya devam edeceği açıktır.

İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan onbeş gün süre ile faaliyetten men cezasının 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu uyarınca verildiği, cezanın 5326 sayılı Kabahatler Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olduğu, 2559 sayılı Kanun'un 8/C maddesinde öngörülen faaliyetten men işlemine karşı açılacak davalara bakacak yargı yerine ilişkin bir düzenleme yapılmadığı, dolayısıyla bu işlem bakımından 5326 sayılı Kanun'un 19. maddesinde saklı tutulan hükümlere göre uygulanmaya devam edilmesi ve uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Bu durumda, davacı hakkında onbeş gün süreyle mesleğini icra etmekten men edilmesine ilişkin karara karşı açılan davanın çözümünde, 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile anılan Kanun'un 27. maddesinin sekizinci fıkrası bir arada değerlendirildiğinde idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye
Ahmet ARSLAN

Üye
Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/47
KARAR NO : 2026/140
KARAR TR : 09/03/2026

ÖZET: Karayolu dışındaki boş alanda park halindeki hususi araçta, şiddetli yağış sonucu biriken yağmur sularının istinat duvarını yıkması nedeniyle oluşan maddi zararın tazmini istemiyle sorumlu idareye karşı açılan davanın, hizmet kusuru kapsamında ve idare hukuku ilkelerine göre İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : D. D.
Vekili : Av. O. N.
Davalı : Samsun Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (SASKİ)
Vekili : Av. K. U.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, ... adresinde 03/09/2023 tarihindeki yoğun yağış nedeniyle biriken yağmur sularının istinat duvarını yıkması ve o esnada karayolu dışındaki düşük kotlu boş alanda park halindeki müvekkiline ait ... plakalı hususi aracın üzerine yıkılan duvarın devrilmesi sonucu araçta oluşan hasara karşılık şimdilik 10.000 TL tazminatın işleyecek yasal faiziyle birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Samsun 8. Asliye Hukuk Mahkemesi 29/01/2025 tarih ve E.2024/629, K.2025/36 sayılı kararı** ile, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle, 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b ve 115/2 maddesi uyarınca, dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; 03/09/2023 tarihinde, ... adresinde yoğun yağış meydana geldiği, yağmur ve yağmur ile oluşan atıkların yukarıda belirtilen adreste bulunan istinat duvarını yıkması ve işbu duvarın davacıya ait ... plakalı araç üzerine devrilmesi sonucunda davacının aracında hasar oluştuğu, zararın tazmini için iş bu davanın açıldığı, ancak Kamu tüzel kişiliğine haciz bir kuruluş olan SASKİ' nin idari eyleminden kaynaklı hasarın tazmini istemiyle açılan davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği, idarenin plan ve proje kapsamında yürütmekle yükümlü bulunduğu, kamu hizmetine ilişkin olarak kurulmuş bir işleme karşı ya da bu nitelikteki işlem ve eyleminden doğan zararların tazminine yönelik olarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olması nedenleriyle uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği anlaşılmakla -Dava konusu uyuşmazlığın çözüm yeri idari yargı olduğundan 6100 Sayılı HMK'nın 114/1-b "yargı yolunun caiz olmaması" nedeniyle HMK 115/2 gereğince dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm tesisi yoluna gidilmiştir...."*

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı sebeplerle bu kez 100 TL maddi tazminatın işleyecek yasal faiziyle birlikte tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Samsun 1. İdare Mahkemesi 23/12/2025 tarih ve E.2025/1386 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde

adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Bakılan davanın, aşırı yağış ve sel baskını sonucu biriken yağmur sularının istinat duvarını yıkması ve yıkılan istinat duvarının karayolunda park halindeki davacı adına kayıtlı aracın üzerine devrilmesi nedeniyle meydana geldiği ileri sürülen zararın tazmini talebine yönelik olduğu, karayolunda meydana gelen bu hasarın, aracın karayolu üzerinde park halindeyken gerçekleştiği, aracın karayolu üzerinde kısa veya uzun süreli park edilmesi eyleminin yasal tanımıyla "karayolu üzerindeki hal ve hareketleri" kapsamına girdiği, kaldı ki 2918 sayılı Yasa'da yer alan karayolu yapısı tanımının (Karayolunun kendisi ile karayolunun üstünde, yanında, altında veya yukarısındaki; ada, ayırıcı, otokorkuluk, istinat duvarı, köprü, tünel, menfez ve benzeri yapılardır.) da bakılan uyuşmazlığı işaret ettiği, dolayısıyla davalı idarenin sorumluluğunun 2918 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Kamu hizmeti yürüten idarenin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasının gerektiği, bu hususların saptanmasının ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceği kuşkusuzdur.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararında, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin 1. fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar niteliğindedir.

2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı ve tazminat istemine ilişkin davanın maddenin yürürlük tarihinden sonra açıldığı hususu gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik hasarı nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, davalının hukuki statüsünden bağımsız olarak, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır.

Nitekim, benzer bir uyuşmazlıkta Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından verilen 05/05/2025 günlü ve E:2025/58 K:2025/360 sayılı karar da aynı yöndedir.

Olayda, aşırı yağış ve sel baskını sonucu istinat duvarının yıkılarak karayolunda park halindeki davacı adına kayıtlı hususi aracın hasar görmesi nedeniyle antlan zararın tazmini istemiyle açılan işbu maddi tazminat davasının görüm ve çözümünde adli yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna ulaşıldığından, Samsun 8. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 29/01/2025 tarihli ve E:2024/629 K:2025/36 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır...."

5. Samsun 1. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. Anayasa'nın *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

7. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile: Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

8. 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un *"Kuruluş"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 7/2/1983-KHK 56/1 md.; Aynen kabul: 23/5/1984 - 3009/1 md.)

İstanbul Büyük Şehir Belediyesinin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü bu Kanunda İSKİ olarak anılır.

Genel Müdürlüğün hizmeti, İstanbul Büyük Şehir Belediyesinin görev alanı ile sınırlıdır. Ancak, şehrin yararlandığı su kaynaklarının korunmasına ilişkin hizmetler, büyük şehir belediye sınırları dışında da olsa bu kuruluş tarafından yürütülür. Ayrıca İçişleri ile Bayındırlık ve İskan bakanlıklarının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu anasistem ile ilgili başka belediye ve köylerin su ve kanalizasyon işlerini de bu Genel Müdürlüğe verebilir.

İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi, İstanbul Büyük Şehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur. İSKİ personeli 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir."

9. 2560 sayılı Kanun'un *"Görev ve yetkiler"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"İSKİ'nin görev ve yetkileri şunlardır:

a) İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

b) Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

c) Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

d) Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

e) Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, İSKİ'nin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmek,

f) Kuruluş amacına dönük çalışmaların gerekli kılması halinde her türlü taşınmaz malı kamulaştırmak veya üzerinde kullanma hakları tesis etmek."

10. 2560 sayılı Kanun'un Ek 5. maddesi şöyledir:

"(5/6/1986 - 3305/3 md. ile gelen Ek 4 üncü madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır."

11. 2560 sayılı Kanun'a ve bu Kanun'da değişiklik yapan 3009 sayılı Kanun'da belirtilen görevleri yerine getirmek üzere 3305 sayılı Kanun uyarınca, 1995 yılında Bakanlar Kurulunun 94/6372 sayılı kararıyla Samsun Büyükşehir Belediyesinde Su ve Kanalizasyon hizmetlerini yürütmek üzere kurulan Samsun Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (SASKİ), Samsun Büyükşehir Belediyesine bağlı, müstakil bütçeli, kamu tüzel kişiliğine haiz bir kuruluştur.

12. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu kanun karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır."

13. 2918 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Bu Kanunda kullanılan terimlerin tanımları aşağıda gösterilmiştir.

Trafik: Yayaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleridir.

Karayolu: Trafik için, kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeridi, köprüler ve alanlardır.

Karayolu yapısı: Karayolunun kendisi ile karayolunun üstünde, yanında, altında veya yukarısındaki; ada, ayırıcı, otokorkuluk, istinat duvarı, köprü, tünel, menfez ve benzeri yapılardır.

...

Taşıt yolu: (Kaplama): Karayolunun genel olarak taşıt trafiğince kullanılan kısmıdır.

..."

14. 2918 sayılı Kanun'un *"Görevli ve Yetkili Mahkeme"* başlıklı 110. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın

vuku bulduğu,

Yer mahkemesinde de açılabilir"

B. Yargı Kararı

15. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 16/10/2018 tarihli ve E.2017/4-1459, K.2018/1437 sayılı kararında, özetle; *"İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından yapılan yol ve kaldırım çalışmaları sırasında davacı özel hukuk tüzel kişisinin kablo tesislerine zarar verildiğinden bahisle açılan ilamsız icra takibine itiraz üzerine açılan itirazın iptali davasının 2004 sayılı Kanun'un 42. ve geçici 13. maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmadığına ve bu uyuşmazlıkların idari yargı yerlerince görülmesi gerektiğine"* hükmedilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 09/03/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacı adına kayıtlı hususi aracın karayolu dışındaki düşük kotlu boş alanda park halindeyken yandaki siteye ait istinat duvarının yoğun yağış nedeniyle yıkılarak araç üzerine devrilmesi nedeniyle hasar görmesi sonucunda uğranılan maddi hasarın tazmini istemiyle açılmıştır.

19. Dosyanın incelenmesinden; davacı tarafından adli yargıda dava açılmadan önce Samsun 4. Sulh Hukuk Mahkemesinin D.İş. 2023/1 sayılı dosyasında hasar tespiti talep edildiği ve dosya kapsamında bilirkişi raporu düzenlendiği, davacı vekilince tespit edilen hasar tutarının ödenmesi istemiyle davalı idareye başvurulduğu, yine davacı tarafından aynı olay sebebiyle ve aynı istemle İlkadım Belediye Başkanlığı ile Samsun Büyükşehir Belediye Başkanlığına karşı da Samsun 1. İdare Mahkemesi nezdinde dava açıldığı; Mahkemece, 23/12/2025 tarih ve E.2024/631, K.2025/1428 sayılı kararıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesindeki düzenleme gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verildiği, başvuru tarihi itibarıyla bu kararın kesinleşmediği anlaşılmaktadır.

20. Somut olayda sigortalı araçta meydana gelen maddi hasar, karayolu dışındaki bir boş alanda biriken yağmur suyunun yan sitedeki istinat duvarını yıkması sonucu meydana gelmiştir. Karayolunda meydana gelmeyen bu hasarın trafikten de kaynaklanmadığı açık olmakla, davalı idarenin sorumluluğu 2918 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilemez.

21. Kamu hizmeti yürüten idarenin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan dava, kamu hizmetinin yönteminde ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasını gerektirmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, 2577 sayılı Kanun'un ilgili maddesi kapsamında bulunan tam yargı davasının görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli bulunmaktadır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Samsun 1. İdare Mahkemesinin 23/12/2025 tarih ve E.2025/1386 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Samsun 1. İdare Mahkemesinin 23/12/2025 tarih ve E.2025/1386 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

09/03/2026 tarihinde, Üye Döndü Deniz BİLİR'in KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili Kenan YAŞAR	Üye Eyüp SARICALAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dava, aşırı yağış sonucu yıkılan istinat duvarının davacıya ait park halindeki hususi araca devrilmesi nedeniyle meydana gelen maddi zararın tazmini istemine ilişkindir.

SASKİ (Samsun Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü), Türk Ticaret Kanununda öngörülen biçimde özel hukuk hükümlerine göre idare edilen bir kamu kuruluşu olması yanında, ticari şekilde veya iktisadi esaslara göre işletilmekte; yaptığı işler itibarıyla da ticarethane sayılmakta ve sonucu itibariyle de çok açık biçimde tacir sıfatını taşımakta olduğu; özel hukuk hükümlerine tabi ve ticari şekilde işletilen, tacir sıfatını taşıyan davalı SASKİ'nin haksız fiilinden kaynaklanan eldeki davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğini düşündüğümüzden sayın çoğunluğun görüşüne katılmıyorum.

Üye
Döndü Deniz BİLİR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/50
KARAR NO : 2026/345
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: 1416 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca Avusturya'da doktora öğrenimi gören davacının, yurt dışı öğrenimi ile ilgili taahhüdünü ihlal ettiğinden bahisle, imzalamış olduğu taahhüt ve kefalet senedi uyarınca, tazminat takibatına geçilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E. O.
Vekili : Av. A. S. D.
Davalılar : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. M. E. B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı, 1416 sayılı Kanun kapsamında resmi burslu statüde davalılardan Milli Eğitim Bakanlığı ad ve hesabına Almanya'da yüksek lisans öğrenimini 30/07/2021 tarihinde tamamladığını, doktora eğitimi almak için verilen süre içinde REBUS sistemine belge yüklemediğinin belirlendiğinden bahisle, 11/12/2022 tarihi itibariyle öğrencilikle ilişiğinin kesildiğini ve hakkında tazminat takibine geçildiğini, doktora programına kayıt tarihinden itibaren devlet bursunun ödenmeye başlanması amacıyla ilgili resmi işlemleri gerçekleştirmek istediğinde davalılardan Milli Eğitim Bakanlığı'nın Tebligat Kanunu ve Bilgi Edinme Kanunu'nu ihlal ederek yurt dışı temsilcilikler aracılığı ile yaptığı başvurulara resmi cevaplar vermeyerek e-imza veya belge/e-belge içermeyen e-postalar gönderdiğini, bu şekilde resmi yazı taleplerinin zımni olarak reddedildiğini, devlet bursunun başlatılması için resmi olarak davalılardan Milli Eğitim Bakanlığına son belge/bilgi gönderme tarihi olan 10/12/2022 tarihinden önce tüm bilgi ve belgeleri ilettiğini ve üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirdiğini belirterek, öğrencilikle ilişiğinin kesilmesi ve tazminat takibatına geçilmesine ilişkin, Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 23/03/2023 tarih ve 72898723 sayılı işleminin; *"Hazine Alacağı"* konulu tazminata ilişkin Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 06/04/2023 tarih ve 73887746 sayılı işleminin; Kamu Denetçiliği Kurumu'nun 08/03/2023 tarih ve 4835 sayılı *"ret kararının"* iptali ve yürütmelerinin durdurulması ile dava sonuçlanıncaya kadar uzun bir süre geçme durumu göz önüne alınarak eğitime başlama tarihi olan 12/07/2022 tarihinden itibaren yatırılmayan devlet burslarının hesaplanıp MEB ile paylaşılan hesaba yatırılmasına; burs ve diğer resmi burslu statüdeki hakların eğitimin aksamaması için sağlanmasına; faiz ve ek tazminat talepleri olmamasına karşın, sadece 12/07/2022 doktora başlangıç tarihinden bu zamana kadar olan alması gereken bursların bir an önce hesaplanıp hesabına yatırılmasına; resmi burslu statüdeki hakların tekrar tanınmasına; REBUS sistemindeki eksiklik giderildiği zaman gerekli girişleri yapabilmek için tarafına resmi yollar ile bilgi verilmesine, bahsi geçen kefalet ve yüklenme senedi konusundaki dilekçeye cevap verilmek suretiyle, yüksek lisans sonrası doktora eğitimi esnasında ülke değişikliği kapsamında senetlerin nasıl düzenleneceğinin resmi yollar ile tarafına iletilmesine; gerek REBUS konusunda gerek senet konusunda tarafına bilgi verilene kadar ve senetlerin hazırlanıp MEB'e iletilmesine kadar beklenmeden, haksız olarak mağdur edildiği göz önüne alınarak devlet bursunun bir an önce başlanmasına; hazırlanacak senetler için son teslim tarihi olarak hali hazırda devam eden yaz 2023 dönemi doktora eğitimi göz önüne alınarak makul bir tarih belirlenmesi istemiyle Milli Eğitim Bakanlığı ve Kamu Denetçiliği Kurumuna karşı idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Danıştay 8. Dairesi 23/05/2023 tarih ve E.2023/2607, K.2023/2787 sayılı kararı ile, davaya konu işlemlerin ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlere ilişkin olmadığı, uyuşmazlığın 2575 sayılı Kanun'un 24. maddesinde sayılan

ve ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülecek davalar arasında yer almadığından, 2577 sayılı Kanun'un 32. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, dava konusu işlemleri yapan idari merciin bulunduğu yer olan Ankara İdare Mahkemesinde görülüp çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine ve dosyanın Ankara İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, kararın temyiz edilmesi üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 18/12/2023 tarih ve E.2023/2906, K.2023/3146 sayılı kararı ile temyiz isteminin incelenmeksizin reddine karar verilmiştir.

3. Ankara 15. İdare Mahkemesi 23/08/2023 tarih ve E.2023/1233, K.2023/1629 sayılı kararı ile, dava dilekçesinde yer verilen *"dava sonuçlanıncaya kadar uzun bir süre geçme durumu göz önüne alınarak eğitime başlama tarihim olan 12/07/2022 tarihinden itibaren yatırılmayan devlet burslarımın hesaplanıp MEB ile paylaştığım hesaba yatırılması, dava sonuçlanıncaya kadar uzun bir süre geçme durumu göz önüne alınarak burs ve diğer resmi burslu statüdeki haklarımın eğitimimin aksamaması için sağlanmasına, faiz ve ek tazminat taleplerim olmamasına karşın, sadece 12/07/2022 doktora başlangıç tarihimden bu zamana kadar olan normalde almam gereken burslarımın bir an önce hesaplanıp hesabıma yatırılmasına, resmi burslu statüdeki haklarımın tekrar tanınmasına, REBUS sistemindeki eksiklik giderildiği zaman gerekli girişleri yapabilmem için tarafıma resmi yollar ile bilgi verilmesine, bahsi geçen kefalet ve yüklenme senedi konusundaki dilekçeme cevap verilmek suretiyle, yüksek lisans sonrası doktora eğitimi esnasında ülke değişikliği kapsamında senetlerin nasıl düzenleneceğinin resmi yollar ile tarafıma iletilmesine, gerek REBUS konusunda gerek senet konusunda tarafıma bilgi verilene kadar ve senetlerin hazırlanıp MEB'e iletilmesine kadar beklenmeden, haksız olarak mağdur edildiğim göz önüne alınarak devlet bursumun bir an önce başlatılmasına, hazırlanacak senetler için son teslim tarihi olarak hali hazırda devam eden yaz 2023 dönemi doktora eğitimim göz önüne alınarak makul bir tarih belirlenmesine karar verilmesi"* taleplerinin, idari yargı mercilerince açılan iptal davalarında ileri sürülmesine olanak bulunmayan idari işlem niteliğinde talepler olduğundan, dava dilekçesinin 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanunun 15. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendi gereğince dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

4. Davacı vekilince yenilenen dava dilekçesi ile bu kez, öğrencilikle ilişiğinin kesilmesi ve tazminat takibatına geçilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğünün 23/03/2023 tarih ve E-64243970-150.02-72898723 sayılı işlemi ile 06/04/2023 tarih ve E-51387834-150.02-73887746 sayılı *"Hazine Alacağı"* konulu tazminata ilişkin işlemin iptali istenilmiştir.

5. Ankara 15. İdare Mahkemesi 29/11/2023 tarih ve E.2023/2226, K.2023/2363 sayılı kararı ile, davacının, dilekçe ret kararının tebliğ edildiği 22/08/2023 tarihini izleyen günden itibaren otuz (30) gün içinde en geç 21/09/2023 tarihine kadar dava açması gerekirken, bu süreler geçirildikten sonra 24/11/2023 tarihinde dava açtığından, 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendi gereğince davanın süre yönünden reddine karar vermiş, bu kararın istinaf edilmesi üzerine, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 27/06/2024 tarih ve E.2024/543, K.2024/1501 sayılı kararı ile, ilgilinin öğrencilikten ilişiğinin kesilmesine ilişkin işleme karşı açılan dava ile mecburi hizmetten kaynaklanan tazminat işlemine karşı açılan davaya ilişkin olarak uygulanacak usul hükümlerinin ve istinaf incelemesini yapacak dairelerin farklı olduğu, bu kapsamda söz konusu işlemlere karşı ayrı ayrı düzenlenecek iki ayrı dilekçe ile dava açılması gerektiği gerekçesiyle, istinaf başvurusunun kabulü ile istinafa konu idare mahkemesi kararının kaldırılmasına, dava dosyasının 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 5. fıkrası uyarınca yeniden bir karar verilmek üzere mahkemesine iadesine karar verilmiştir.

6. Ankara 15. İdare Mahkemesi 13/09/2024 tarih ve E.2024/1642, K.2024/1424 sayılı kararı ile, ilgilinin öğrencilikten ilişiğinin kesilmesine ilişkin işleme karşı açılan dava ile mecburi hizmetten kaynaklanan tazminat işlemine karşı açılan davaya ilişkin olarak uygulanacak usul hükümlerinin ve istinaf incelemesini yapacak dairelerin farklı olduğu, bu kapsamda söz konusu işlemlere karşı ayrı ayrı düzenlenecek iki ayrı dilekçe ile dava açılması gerektiği gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendi gereğince dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

7. Davacı vekilince yenileme dilekçesi ile, müvekkili hakkında tazminat takibine geçilmesine ilişkin *"Hazine Alacağı"* konulu davalı Milli Eğitim Bakanlığının 06/04/2023 tarih ve E-51387834-150.02-73887746 sayılı işleminin iptali istemiyle Milli Eğitim Bakanlığı aleyhine dava açılmıştır.

8. Ankara 15. İdare Mahkemesi 31/10/2024 tarih ve E.2024/1898, K.2024/1940 sayılı kararı ile, davaya konu işlemin daha önce mahkemede dava konusu yapılması üzerine anılan kanunun 3. maddesine uygun olmadığı nedeniyle 23/08/2023 tarih ve E.2023/1233, K. 2024/1424 sayılı kararla dilekçenin reddine karar verildiği, bu kararda dava yenilemesinin (30) gün süreye tabi olduğu hususuna yer verildiği, anılan kararın 22/08/2023 tarihinde Viyana Başkonsolosluğunun 913.10/Teb-2023 sayılı tebliğ-tebellüğ mazbatası ile davacıya tebliğ edildiği, bu karar üzerine en geç 21/09/2023 tarihine kadar davanın yenilenmesi gerekirken otuz günlük süre dolduktan sonra 24/11/2023 tarihinde davanın yenilendiği bu durumda davacının, mahkemenin dilekçe ret kararının tebliğ edildiği 22/08/2023 tarihini izleyen günden itibaren (30) gün içinde en geç 21/09/2023 tarihine kadar dava açması gerekirken, bu süreler geçirildikten sonra 24/11/2023 tarihinde dava açtığı gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanunun 14/3 ve 15/1-b maddeleri uyarınca davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar vermiş, bu kararın istinaf edilmesi üzerine, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesinin 30/06/2025 tarih ve E.2024/3068, K.2025/980 sayılı kararı ile, davacı tarafından ilgili konsolosluğa verildiği tarih itibariyle (geri çevrilmiş olsa bile) dilekçenin yenilendiğinin kabulü gerektiği gerekçesiyle, istinaf başvurusunun kabulü ile istinafa konu idare mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vermiştir.

9. Davalı Milli Eğitim Bakanlığı vekili, süresi içinde verdiği cevap dilekçesinde, davanın adli yargı yerinde çözülmesi gerektiğinden bahisle görev itirazında bulunmuştur.

10. **Ankara 15. İdare Mahkemesi 30/10/2025 tarih ve E.2025/1347 sayılı kararı** ile, davalı idarenin görev itirazının reddine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"...Dosyanın incelenmesinden, 1416 sayılı Kanun kapsamında resmi burslu statüde yurt dışına gönderilen

davacının, doktora programı için ülke değiştirmesi sebebiyle davalı idarece yeni bir yüklenme ve kefalet senedi istenilmesi ve bu senedi sunmaması gerekçesiyle bursluluk statüsünün tek taraflı olarak sonlandırılarak tazminata dönüştürülmesine ilişkin idari bir işlemin iptalinin talep edildiği anlaşılmaktadır. Söz konusu işlem, davalı idare (MEB) tarafından kamu gücüne dayanılarak, kamu hukuku alanında ve re'sen tesis edilmiş, davacının kamu hukuku statüsünü (resmi bursluluk statüsünü) doğrudan etkileyen bir idari işlem niteliğindedir. İdarenin kamu gücünü kullanarak tesis ettiği idari işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi gereğince idari yargının görev alanına girmektedir. Bu nedenle, davanın görüm ve çözümünde idari yargının görevli bulunduğu sonucuna ulaşılarak, davalı idarenin görev itirazı yerinde görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; davalı idarenin görev itirazının reddine..."

11. Davalı Milli Eğitim Bakanlığı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

12. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Konunun çözümü için uyuşmazlığın temelini oluşturan işlemin incelenmesi gerekmektedir. Dava konusu uyuşmazlık, taraflar arasındaki sözleşmeden, diğer bir ifadeyle taahhütname ve kefalet senedinde yer alan borçtan kaynaklanmaktadır. 1416 sayılı Kanun'un 10. maddesinde: "Müsabakada kazanan ve gönderilmeleri kararlaştırılan talebeden bu kanun ile kendilerine tahmil olunan mecburiyetleri ifa edeceklerine dair Maarif Vekaletince birer taahhütname alınır ve bu taahhütnamelerin tasdikli birer sureti alakadar makamlara verilir." şeklinde, 19. maddesinde: "Geriye çağrılan talebe ile tahsillerini bitirerek iki ay zarfında avdet eylemeyen, 17 nci ve 18 inci maddeler mucibince müracaat ve teklif olunan hizmetleri kabul etmeyen talebe ile bunlardan mecburi hizmet müddeti içinde istifa eden veyahut memuriyetten ihraç cezasına uğrayanlar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek 34 üncü maddesine göre tahsil masraflarını faizleriyle birlikte ödemeye mecburdur. Faiz borcunun hesaplanmasında, öğrencilerin taahhüdünü ihlal ettiği tarih faiz başlangıç tarihi olarak esas alınır. / Yurt dışına gönderilenlerden ruh veya beden sağlığının öğrenimini sürdürmesine imkân tanımaması durumu, eğitim ve araştırma hastaneleri veya üniversite hastanelerinden alınacak sağlık kurulu raporu ve bu hususla ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığınca istenen diğer destekleyici belgeler ile tespit edilenlerin öğrencilikle ilişiği kesilir. Bu kişilerden tahsil masrafı istenmez ve bu kişiler mecburi hizmetle yükümlü tutulmaz" şeklinde düzenleme yer almaktadır.

Olayda, davacının doktora öğrenimi için yurt dışına gönderilmeden önce Etimesgut Noterliğinin 26.01.2015 tarihli ve 3151 yevmiye numaralı yüklenme ve kefalet senedi düzenlenerek Milli Eğitim Bakanlığına sunulduğu, bu senetlerde davacının yükümlülüklerini ihlal etmesi hâlinde senetlerde belirtilen tutarı Milli Eğitim Bakanlığına ödemeyi kabul ve taahhüt ettiği anlaşılmıştır. Söz konusu taahhütname ve kefalet senetleri ile mecburi hizmet yükümlülüğü ya da parasal karşılığı taahhüt edilmek suretiyle Milli Eğitim Bakanlığı ile davacı arasında, tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerini içeren bir sözleşme ilişkisi kurulduğu açıktır. Dosyanın incelenmesinde, tazminat takibatına geçilmesine ilişkin 06.04.2023 tarihli ve 73887746 sayılı işlemin de iptali talep edilmekle birlikte, uyuşmazlığın özümün, davacının yurt dışı öğrenimini sırasında taahhüdünü ihlal etmesi sebebiyle davalı idarenin taahhütname ve kefalet senedi uyarınca 89.980,26 € ve 61.749,238 TL bedelin ödenmesi gerektiğine ilişkin işleminin iptali talebinin olduğu anlaşılmaktadır.

Bu nedenle, taahhütname ve kefalet senedinde, davacı ve kefilleri tarafından tek taraflı olarak imzalanarak idareye karşı taahhütte bulunulması karşısında, davacının, belirtilen miktarın ödenmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açtığı davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin, 02.06.2014 tarihli ve 2014/667 Esas, 2014/706 Karar, 05.04.2021 tarihli ve 2021/78 E., 2021/155 K. ve 07.10.2024 tarihli ve 2024/31 E., 2024/394 K. sayılı kararlarında da benzer hususların açıkça vurgulandığı görülmektedir..."

13. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III.BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

14. Danıştay Başsavcısı uyuşmazlığın, ödenmesi gereken tutara ilişkin olmadığı, statü hukukundan kaynaklanan hak ve yükümlülüklere ilişkin hususlardan kaynaklandığı ve icrai niteliği bulunmaması nedeniyle İdarî Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. ve 15. maddeleri uyarınca ilk inceleme aşamasında karara bağlanması gereken borç bildiriminden kaynaklandığı; bu itibarla 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (1-a) bendinde sayılan iptal davaları kapsamında görüm ve çözümünde idarî yargının görevli bulunduğu gerekçesiyle, yapılan başvurunun reddi gerektiği yolunda düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; 1416 sayılı Kanun kapsamında yurtdışında yaptığı öğrenimle ilgili taahhüdünü ihlal ettiğinden bahisle davacının öğrencilikle ilişiğinin kesilmesine ilişkin işlem tesis edildiği ve bu işleme dayanılarak kendisine ödenen tutarın iade edilmemesi hâlinde yargı yoluna başvurulacağının bildirilmesi üzerine bu işleme karşı dava açıldığı anlaşılmaktadır.

Davacı adına çıkartılan borcun ilgili mevzuat uyarınca tahsil edileceğine ilişkin olarak bilgilendirici

mahiyette olan bu işlem üzerine rızaen ödeme yapılmaması halinde 5018 sayılı Kanun'un 71. maddesi uyarınca çıkarılan Yönetmelik hükümleri uyarınca icra takibi ya da adli yargı mercilerinde dava açma yoluna gidileceğinden, iptali istenen yazının, davacının hukuki durumunda bir değişiklik meydana getirmemesi nedeniyle, idarî davaya konu olabilecek kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem niteliğinde olmadığı açıktır.

Davacının Almanya'da tamamladığı yüksek lisans programından sonra doktora programını Avustuya olarak değiştirmesi sonrasında davalı bakanlıkça istenilen belgeleri belirlenen süre içerisinde REBUS sistemine yüklemediğinden bahisle öğrencilikle ilişiğinin kesilmesi işleminin davalı idarenin kamu gücüne dayalı olarak ve tek yanlı irade açıklaması suretiyle tesis edilmiş bir idari işlem olduğu hususunda tereddüt bulunmamakta olup, bu işleme dayanılarak davacının eğitimi için yapılan harcamalar toplamının 30 gün içinde ödenmesi yahut taksitlendirme talebinde bulunulması gerektiği, aksi takdirde borç bildirimi yapılmak suretiyle söz konusu kamu alacağının tahsili amacıyla yargı yoluna başvurulacağının bildirilmesine ilişkin 06/04/2023 tarihli ve 73887746 sayılı işlem de dava konusu edilmiş olmakla, borç bildirim işlemi ile dayanağı olan öğrencilikle ilişiğin kesilmesine ilişkin işlemin birbirinin devamı niteliğinde olduğu açıktır. Öte yandan, sadece, borç bildirim işlemlerine karşı açılan davalar idari yargı mercilerince incelenmeksizin reddedilmektedir. (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun E:2014/4118, K:2016/1075 sayılı kararı)

Uyuşmazlık, kefalet senedi uyarınca ödenmesi gereken tutarın tahsiline ilişkin değildir. Statü hukukundan doğan yükümlülüklere ilişkin olan ve icrâi niteliği bulunmaması nedeniyle İdarî Yargılama Usûlü Kanununun 14 ve 15. maddeleri uyarınca ilk inceleme aşamasında karara bağlanması gereken borç bildiriminden kaynaklanmaktadır. Bu itibarla 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin (1-a) işaretli bendinde sayılan iptal davaları kapsamında görüm ve çözümünde idarî yargı görevli bulunmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin E:2021/399, K:2021/419 sayılı, E:2021/472, K:2021/449 sayılı ve E:2021/609, K:2022/39 sayılı kararları da bu görüşü destekler niteliktedir..."

IV. İLGİLİ HUKUK

15. 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun'un 10. maddesi şöyledir:

"Müsabakada kazanan ve gönderilmeleri kararlaştırılan talebeden bu kanun ile kendilerine tahmil olunan mecburiyetleri ifa edeceklerine dair Maarif Vekaletince birer taahhütname alınır ve bu taahhütnamelerin tasdikli birer sureti alakadar makamlara verilir."

16. 1416 sayılı Kanun'un 11. maddesi şöyledir:

"Bir talebenin tahsilini ikmal etmesi o talebenin tahsil planında gösterilen merhaleleri geçmesi demektir. Hastalık veya herhangi meşru ve fevkalade bir hal vaki olmadıkça talebenin tahsil planında gösterilen müddette tahsilini bitirmemesi o talebenin geriye çağrılmasını icap ettirir."

17. 1416 sayılı Kanun'un 19. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 2/12/2016-6764/17 md.)

Geriye çağrılan talebe ile tahsillerini bitirerek iki ay zarfında avdet eylemeyen, 17 nci ve 18 inci maddeler mucibince müracaat ve teklif olunan hizmetleri kabul etmeyen talebe ile bunlardan mecburi hizmet müddeti içinde istifa eden veyahut memuriyetten ihraç cezasına uğrayanlar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek 34 üncü maddesine göre tahsil masraflarını faizleriyle birlikte ödemeye mecburdur. (Ek cümle:3/6/2021-7326/14 md.) Faiz borcunun hesaplanmasında, öğrencilerin taahhüdünü ihlal ettiği tarih faiz başlangıç tarihi olarak esas alınır.

Yurt dışına gönderilenlerden ruh veya beden sağlığının öğrenimini sürdürmesine imkân tanımaması durumu, eğitim ve araştırma hastaneleri veya üniversite hastanelerinden alınacak sağlık kurulu raporu ve bu hususla ilgili olarak Millî Eğitim Bakanlığınca istenen diğer destekleyici belgeler ile tespit edilenlerin öğrencilikle ilişiği kesilir. Bu kişilerden tahsil masrafı istenmez ve bu kişiler mecburi hizmetle yükümlü tutulmaz."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı Milli Eğitim Bakanlığı vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

19. Raportör-Hakim Hatice COŞKUN'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

20. Dava, davacının 1416 sayılı Kanun kapsamında yurt dışında burslu statüde doktora eğitimine devam ettiği sırada, doktora programı için ülke değiştirmesi sebebiyle kendisinden istenen yeni *"Yüklenme ve Kefalet Senedi"*ni

sunmadığından taahhüdünü ihlal ettiğinden bahisle, 1416 sayılı Kanun ve yüklenme senedindeki ilgili hükümler uyarınca tazminat takibine geçilmesine ilişkin 06/04/2023 tarihli ve E-51387834-150.02-73887746 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

21. Dava dosyasının incelenmesinden, davacının idari yargıda açtığı dava ile, Almanya'da tamamladığı yüksek lisans programından sonra doktora programını Avusturya olarak değiştirmesi sonrasında davalı Bakanlıkça istenilen belgeleri belirlenen sürede REBUS sistemine yüklemediğinden bahisle, Milli Eğitim Bakanlığı'nın 23/03/2023 tarih ve E-64243970-150.02-72898723 sayılı makam *"Olur"u* ile 11/12/2022 tarihi itibariyle öğrencilikle ilişiğinin kesilmesi işlemi ve 1416 sayılı Kanun kapsamında yurt dışı öğrenimi ile ilgili taahhüdünü ihlal etmesi nedeniyle adına yapılan öğrenim masraflarının tahsili için hakkında tazminat takibatı başlatılmasına ilişkin 06/04/2023 tarih ve E-51387834-150.02-73887746 sayılı *"Hazine Alacağı"* konulu işlemin iptalini talep ettiği, İdare Mahkemesince her iki işlem için ayrı ayrı dava açılması gerektiğine ilişkin dilekçe ret kararı sonrasında her iki işlem için ayrı ayrı davaların açıldığı, eldeki uyuşmazlığın ise 06/04/2023 tarih ve E-51387834-150.02-73887746 sayılı *"Hazine Alacağı"* konulu işlemin iptaline yönelik bulunduğu, bu işlem yazısında *" 1416 sayılı Kanun kapsamında, yurt dışında öğreniminizle ilgili taahhüdünüzü ihlal etmeniz nedeniyle adınıza yapılan öğrenim masraflarının tahsili için hakkınızda tazminat takibatı başlatılmıştır. Öğrenim görmeye hak kazandığınız tarihten tazminat işlemlerinin başlatıldığı tarihe kadar Bakanlığımızca tarafınıza yapılan ödemeler Ek-1 masraf listesinde sunulmuş olup 06/04/2023 tarihi itibarıyla ana para borcunuz toplamı 89.980,26 Euro ve 61.749,23 Türk Lirasıdır. Hesaplanan borç tutarını defaten (tek seferde) ödeyebilir veya 657 sayılı Kanun'un "Yurt dışı Eğitim Masraflarının Tahsili" başlıklı Ek 34'üncü maddesine göre azami beş yıla kadar taksitlendirerek ödeme teklifinde bulunabilirsiniz... REBUS'ta ödeme planı yaptığınızı belirten ve Ek-2'de örneği sunulan dilekçeyi Bakanlığımıza göndermeniz gerekmekte olup borcunuza ilişkin ödeme teklifinde bulunmamanız ve ödeme yapmamanız durumunda hazine alacağının tahsili için siz ve kefilleriniz aleyhine yargı yoluna başvurulacaktır..."* denildiği; bu işlemin ekinde ise davacı tarafından yurt dışına gönderilmeden önce Etimesgut Noterliğince düzenlenip davalı Bakanlığa sunulan 26/01/2015 tarihli ve 3151 sayılı yüklenme ve kefalet senedinin bulunduğu, söz konusu senetlerde davacının üzerine düşen yükümlülükleri ihlal etmesi halinde senetlerde belirtilen tutarı davalı Bakanlığa ödemeyi kabul ve taahhüt ettiği; söz konusu taahhütname ve kefalet senetleri ile mecburi hizmet yükümlülüğü ya da parasal karşılığı, taahhüt edilmek suretiyle Millî Eğitim Bakanlığı ile davacı arasında, tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerini içeren bir sözleşme ilişkisi kurulduğu anlaşılmıştır.

22. Somut olayda, uyuşmazlığın özünün, davacının yurt dışı öğrenimi sırasında taahhüdünü ihlal etmesi sebebiyle, taraflar arasında imzalanan yüklenme ve kefalet senedi uyarınca 89.980,26 Euro ve 61.749,23 Türk Lirası bedelin ödenmesi yönündeki davalı Bakanlığın 06/04/2023 tarihli ve E-51387834-150.02-73887746 sayılı işleminin iptaline ilişkin bulunduğu, söz konusu yüklenme ve kefalet senetlerinin davacı ve kefilleri tarafından tek taraflı olarak imzalanıp davalı Bakanlığa karşı taahhütte bulunulduğu, yine bu senetlerle davacı ile davalı Bakanlık arasında, tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerini içeren bir sözleşme ilişkisi kurulduğunun anlaşılması karşısında, davacının, belirtilen miktarın ödenmesine ilişkin işlemin iptali isteniyle açtığı davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile, davalı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin Ankara 15. İdare Mahkemesinin 30/10/2025 tarih ve E.2025/1347 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 15. İdare Mahkemesinin 30/10/2025 tarih ve E.2025/1347 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Rıdvan GÜLEÇ	Üye Eyüp SARICALAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dava, 1416 sayılı Kanun kapsamında davacının yurtdışında yaptığı öğrenimle ilgili taahhüdünü ihlâl ettiğinden bahisle, tarafına yapılan ödemelerin (89.980,26 Euro ve 61.749,23 Türk Lirası) 30 gün içinde ödenmesi yahut taksitlendirme talebinde bulunulması gerektiği, aksi takdirde borç bildirimi yapılmak suretiyle söz konusu kamu alacağının tahsili amacıyla yargı yoluna başvurulacağının bildirilmesine ilişkin 06/04/2023 tarih ve 73887746 sayılı "Hazine Alacağı" konulu tazminat takibatına geçilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep konu

ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Davacının bu taahhüt ve kefalet senedini idare ile eşit düzeyde olarak, isteği ve özgür iradesi ile imzaladığından söz etmeye olanak bulunmadığından, ortada özel hukuk alanını ilgilendiren bir uyuşmazlık bulunmamaktadır.

Özel hukuk hükümlerine göre yapılmayan, statü hukukundan kaynaklanan hak ve yükümlülüklere dair mecburi hizmet, atanma, ilişik kesme gibi hususları içeren ve Yönetmelik uyarınca 2547 sayılı Yasanın 35. maddesine göre yapılacak görevlendirmelerde imzalanması zorunlu tutulan dava konusu taahhüt ve kefalet senedi bu özellikleri nedeniyle tipik bir idari sözleşmedir.

Bu itibarla, idarece kamu gücüne dayanılarak ve tek taraflı irade ile kurulan taahhüt ve kefalet senedine ilişkin uyuşmazlığın 2577 sayılı Kanun'un 2/1-a maddesinde sayılan iptal davaları kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı görevli bulunduğundan mecburi hizmet yükümlülüğünün kaldırılması talebiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlem ile yüklenme ve kefalet senedinin iptaline yönelik uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye
Ahmet ARSLAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/76
KARAR NO : 2026/170
KARAR TR : 13/04/2026

ÖZET: Davacının hissedarı olduğu ve OHAL KHK kapsamında kapatılan tıp merkezinde bulunan hisse bedelinin ödenmesi için yapmış olduğu başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali ve hisse bedelinin tıp merkezine el konulma tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılan davanın, 675 sayılı KHK'nın 16. maddesinin 4. fıkrası kapsamında İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : İ. G.
Vekili : Av. B. S.
Davalılar : 1-Gaziantep Defterdarlığı (İdari Yargıda)
Vekilleri : Av. N. Ç. , Av. M. H. A.
2-Hazine ve Maliye Bakanlığı (Adli Yargıda)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler İle Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında kapatılıp hazineye devredilen, P. T. M. Ö. S. H. S. v. T. A. 'nin %10 hissedarı olduğunu, müvekkili ile ilgili Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturmada 04/08/2017 tarihinde Kovuşturmaya Yer Olmadığına dair karar verilip bu kararın kesinleştiğini, müvekkili hakkında FETÖ/PDY ile ilgili herhangi bir soruşturma ya da kovuşturma bulunmadığını, tıp merkezinin kapatılması üzerine müvekkilinin hisse bedelinin yasal faizi ile birlikte tarafına ödenmesi için yaptığı başvurunun, Gaziantep Valiliği Defterdarlık KHK İşlemleri İl Bürosunun 17/07/2023 tarih ve E-71624008-622.03-2317322 sayılı kararı ile reddedildiğini, devir tarihinden bugüne kadar mülkiyet hakkının ihlal edildiğini, müvekkiline herhangi bir ödemenin yapılmadığını ileri sürerek, Gaziantep Valiliğinin 17/07/2023 tarih ve E-71624008-622.03-2317322 sayılı işleminin iptali ile müvekkilinin tıp merkezindeki hisse bedelinin, el konulduğu tarihten itibaren yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Gaziantep 4. İdare Mahkemesi 28/09/2023 tarih ve E.2023/328, K.2023/143 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözüm yerinin adli yargı olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine, Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 30/01/2024 tarih ve E.2024/20, K.2024/34 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun reddine karar verilmiş ve Mahkeme kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Yukarıda sözü edilen 675 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca, Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan kurum ve kuruluşlar aleyhine 17.08.2016 tarihinden önce açılmış olan davalarda verilen dava şartı yokluğu nedeniyle red kararı üzerine, davacının belirli bir süre içerisinde idareye başvuracağı ve bu başvuru sonucu tesis edilen işlemin iptali için idari yargı yerinde dava açacağı açıkça belirtilmiş olmasına

karşın, aynı Kanun Hükmünde Kararnamenin 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, 17.08.2016 tarihinden sonra açılmış olan davalarda ise dava şartının bulunmaması nedeniyle davanın reddine karar verileceği ve bu davanın özellikle idari yargı yerinde açılacağının belirtilmemiş olduğu açıktır.

Olayda, bakılan bu davanın da 17.08.2016 tarihinden sonra yapılan başvurunun reddine ilişkin 17/07/2023 tarih ve E-2317322 sayılı işlemin iptali isteğiyle 14/09/2023 tarihinde açıldığı dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün 26.11.2018 tarih ve E:2018/679, K:2018/744 sayılı kararı ile 25.03.2019 tarih ve E:2019/107, K:2019/193 sayılı kararı da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasanın 15. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendindeki hüküm uyarınca GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE..."

3. Davacı vekili bu kez fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla müvekkilinin hissesine isabet eden 50.000 TL'nin el konulma tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Gaziantep 2. Asliye Ticaret Mahkemesi 01/04/2024 tarih ve E.2024/242, K.2024/295 sayılı kararı ile, 6100 sayılı HMK'nın 114/1-c ve 115/2-1 maddeleri gereğince mahkemenin görevsizliğine ve dosyanın Gaziantep Nöbetçi Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir.

5. Gaziantep 14. Asliye Hukuk Mahkemesi 27/11/2024 tarih ve E.2024/199, K.2024/483 sayılı kararı ile dava şartı yokluğundan davanın reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

6. Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi 15/05/2025 tarih ve K.2025/1724 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun kabulüne ve HMK'nın 353/1-a-6 maddesi gereğince mahkeme kararının kaldırılmasına karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava, 667 sayılı KHK ile kapatılarak hazineye devredilen davacıya ait şirketin hissedarı olarak hisse bedeline ilişkin tazminat talebidir.

Yerel mahkemece davanın 17.08.2016 tarihinden sonra açıldığı gerekçesiyle 675 s. KHK nin dava ve takip usulü başlıklı 16. maddesine göre usulden reddine karar verilmiş ise de karar usul ve yasaya uygun bulunmamaktadır. Söz konusu hüküm KHK ile kapatılan tüzel kişilere karşı hak ve alacak iddiasıyla açılan davalara ilişkindir. Dava konusu talep ise KHK ile kapatılan şirkette bulunan hisseden dolayı hisse sahibi tarafından mülkiyet hakkına dayanılarak Maliye Hazinesine yöneltilmiş bulunmaktadır. Bir noktada şirketin kapatılmasına ilişkin kararın (idari işlemin) mülkiyet hakkını ihlal ettiği, işlemin hukuka aykırı olduğu ve zararının tazmin edilmesi gerektiği iddia ve gerekçesine dayanmaktadır. Dolayısıyla bu yönlerden talebin irdelenerek uygun kararın verilmesi gerekirken yanılgılı değerlendirme ile olaya uygun düşmeyen kararname hükmüne göre davanın usulden reddine karar verilmesi hukuka aykırı bulunduğundan, eksik araştırma ve incelemeye dayalı verilen hükme yönelik davacı tarafın istinaf başvurusunun kabulü ile HMK'nın 353/1-a-6 maddesi gereğince, mahkeme kararının kaldırılarak davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye gönderilmesine karar vermek gerekmiştir..."

7. **Gaziantep 14. Asliye Hukuk Mahkemesi 08/10/2025 tarih ve E.2025/247, K.2025/448 sayılı kararı** ile, dava konusu talep, idarenin eylem ve işlemlerinden kaynaklandığından idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, 6100 sayılı HMK'nun 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Davacının hissedar olduğu hastane 667 sayılı KHK (6749 sayılı Kanun) 2. maddesinde belirtilen kurumlardan olduğundan kapatılmış, 670 sayılı KHK ile kapatılmaya ve devre ilişkin 5. maddede alınacak tedbirler düzenlenmiştir. Davacı 667 ve 670 KHK ile kurumun kapatılmasından ötürü uğradığı zararı talep etmekte olup, talep idarenin eylem ve işlemlerinden kaynaklandığından idari yargının görevli olduğu anlaşılmış ve davanın HMK 114/1-b maddesi uyarınca usulden reddine.."

8. Gaziantep 14. Asliye Hukuk Mahkemesince, yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

9. 17/08/2016 tarihli ve 29804 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin "*Devir işlemlerine ilişkin tedbirler*" başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan Kanun Hükmünde Kararnameler gereğince kapatılan ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne veya Hazineye devredilen kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanallarının her türlü taşınır, taşınmaz, malvarlığı, alacak ve hakları ile belge ve evraklarının (devralınan varlık); her türlü tespit işlemini yapmaya, kapsamını belirlemeye, idare etmeye, avans dahil her türlü alacak, senet, çek ve diğer kıymetli evraka ilişkin olarak dava ve icra takibi ile diğer her türlü işlemi yapmaya, devralınan varlıklarla ilgili olup kanaat getirici defter, kayıt ve belgelerle tevsik edilen borç ve yükümlülükleri tespite ve hiçbir şekilde devralınan varlıkların değerini geçmemesi, ek mali külfet getirmemesi, kefaletten doğmaması ve Fethullahçı Terör Örgütü (FETÖ/PDY)'ne aidiyeti, iltisakı veya irtibatı olmayan kişilerle gerçek mal veya hizmet ilişkisine dayanması şartıyla bu varlıkların değerlendirilmesi suretiyle bunları uygun bir takvim dahilinde ödemeye, kapatılan kurum ve kuruluşların taahhüt ve garanti ettiği ancak vermediği

mal ve hizmet bedellerinin ödemesini durdurmaya veya ödemeye, tahsili mümkün olmadığı anlaşılan veya tahsilinde ve takibinde yarar bulunmayan hak ve alacaklar ile taahhüt ve garantilerin tahsilinden vazgeçmeye, her türlü sulh işlemini yapmaya, devralınan varlıklarla ilişkili kredi veya gerçek bir mal veya hizmet ilişkisine dayanan borçlar nedeniyle konulmuş ve daha önce kaldırılmış takyidatları kredinin veya borcun ödenebilmesini sağlamak amacıyla kaldırıldığı andaki koşullarla tekrar koydurmaya ve ihyaya, menkul rehinleri dikkate almaya, devralınan varlıklara konulan takyidatların sınırlarını belirlemeye ve kaldırmaya, finansal kiralama dahil sözleşmelerin feshine veya devamına karar vermeye, devralınan varlıkların idaresi, değerlendirilmesi, elden çıkarılması için gerekli her türlü tedbiri almaya, gerektiğinde devralınan varlıkların tasfiyesi veya satışı amacıyla uygun görülen kamu kurum ve kuruluşlarına devretmeye, devir kapsamında olmadığı belirlenen varlıkları iadeye, kapatılanların gerçek kişiye ait olması halinde devralınacak varlıkların kapsamını belirlemeye, tereddütleri gidermeye, uygulamaları yönlendirmeye, bütün bu işlemleri yapmak amacıyla usul ve esasları belirlemeye, vakıflar yönünden Vakıflar Genel Müdürlüğü, diğerleri yönünden Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(2) Bu madde kapsamında devralınan varlıklardan nakit ve diğer hazır değerler emanet, diğer varlıklar ise nazım hesaplarda izlenir. Nazım hesaplarda izlenen varlıklardan elden çıkarılanların tutarı emanet hesaplarına alınır. Ödenmesine karar verilen borçlar bu emanetlerden ödenerek kalan tutar bütçeye gelir kaydedilir.

(3) Kapatılan kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanallarının bağlı oldukları şirketlerin faaliyetleri sonlandırılarak ticari sicil kayıtları resen terkin edilir. Bunların devralınan varlıkları dışındaki varlıkları da Hazineye bedelsiz devredilmiş sayılır. Bu durumda şirketlere daha önce atanmış kayyımlar tasfiye memuru olarak görevlendirilebilir veya bu şirketlere tasfiye memuru atanabilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve birinci fıkrada yer alan hususları bu şekilde devralınan varlıklar için de uygulamaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(4) Birinci fıkra kapsamında tespite konu edilebilecek borç ve yükümlülüklere ilişkin olarak hak iddiasında bulunanlarca bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış günlük hak düşürücü süre içerisinde ilgili idaresine kanaat getirici defter, kayıt ve belgelerle müracaat edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak kapatma işlemlerinde ise altmış günlük süre kapatma tarihinden itibaren başlar.

(5) Borçların ödenmesinde; malvarlığının aynından doğan vergi borçları, rehinli alacaklar, çalışanların sigorta primleri, kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay gibi borçlar, enerji, iletişim ve su kullanım borçları, çeşidine bakılmaksızın beşyüz Türk Lirasını geçmeyen borçlar ve diğerleri şeklinde sıralama esas alınır.

(6) 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri gereğince kapatılan vakıflara ait olup mülkiyetleri Vakıflar Genel Müdürlüğüne intikal eden taşınmazlar üzerinde bulunan eğitim tesisleri kamu kurum ve kuruluşlarına bedelsiz, özel hukuk tüzel kişilerine ise bedeli karşılığında tahsis edilebilir.

(7) Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar bu madde kapsamında istenilecek bilgi ve belgeleri onbeş gün içerisinde vermek zorundadır. Bu çerçevede talepte bulunulanlar özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar."

10. 29/10/2016 tarihli ve 29872 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 675 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin "*Dava ve takip usulü*" başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"*(1) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanalları ile bunların sahibi gerçek veya tüzel kişiler aleyhine 17/8/2016 tarihinden önce açılan davalar ile bu kapsamda Hazine ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne husumet yöneltilen davalarda mahkemelerce, 15/8/2016 tarihli ve 670 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesi uyarınca dava şartı yokluğu nedeniyle red kararı verilir. Bu kararlar duruşma günü beklenmeksizin dosya üzerinden kesin olarak verilir ve davacılara resen tebliğ edilir. Tarafların yaptığı yargılama giderleri kendi üzerlerinde bırakılır.*

(2) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanalları ile bunların sahibi gerçek veya tüzel kişiler aleyhine 17/8/2016 tarihinden önce başlatılan icra ve iflas takipleri ile bu kapsamda Hazine ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne husumet yöneltilen takipler hakkında icra müdürlüklerince, 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesi uyarınca düşme kararı verilir. Bu kararlar dosya üzerinden kesin olarak verilir ve takip alacaklısına resen tebliğ edilir. Tarafların yaptığı takip giderleri kendi üzerlerinde bırakılır.

(3) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanalları ile bunların sahibi gerçek veya tüzel kişiler veya kapatılma ya da resen terkin üzerine Maliye Bakanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğü aleyhine 17/8/2016 tarihi dahil bu tarihten sonra açılan davalar ile icra ve iflas takipleri hakkında 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesi gereğince dava veya takip şartının bulunmaması nedeniyle davanın reddine veya takibin düşmesine karar verilir.

(4) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca verilen kararlarda davacı veya alacaklının 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesinde belirtilen usule uygun olarak ilgili idari makama, tebliğ tarihinden itibaren otuz günlük hak düşürücü süre içinde başvurabileceği belirtilir. İdari başvuru üzerine idari merci tarafından verilecek karar aleyhine idari yargıda dava açılabilir. İdari yargının verdiği karar kesin olup,

uyuşmazlık adli yargıda hiçbir şekilde dava konusu yapılamaz."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN ve Yüksel NAVDAR'ın katılımlarıyla yapılan 13/04/2026 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

12. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir."* hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

13. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki *"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler."* hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

14. Kanun koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma imkânını tanımıştır.

15. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ayrıca görevli merciin belirlenmesi için dava dosyaları re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

16. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı hususu da gözetilerek, Asliye Hukuk Mahkemesince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hakim Hatice COŞKUN'un davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacının hissedarı olduğu ve OHAL KHK kapsamında kapatılan tıp merkezinde bulunan hisse bedelinin ödenmesi için yapmış olduğu başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali ve hisse bedelinin tıp merkezine el konulma tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

19. Dava dosyalarının incelenmesinden; davacının, 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler İle Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında kapatılan ve hazineye devredilen P. T. M. Ö. S. H. S. v. T. A.nin %10 hissedarı olduğu, Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından (FETÖ/PDY) kapsamında yürütülen soruşturmada, davacı hakkında 04/08/2017 tarihinde hakkında Kovuşturmaya Yer Olmadığına dair karar verildiği, bu karar sonrası, davacı tarafından hisse bedelinin yasal faizi ile birlikte tarafına ödenmesi için yaptığı başvurunun, Gaziantep Valiliği Defterdarlık KHK İşlemleri İl Bürosunun 17/07/2023 tarih ve E-71624008-622.03-2317322 sayılı kararı ile *"...kapatılan kurumun (FETÖ/PDY) terör örgütü ile irtibatı, iltisakı ve aidiyeti bulunması sebebiyle alacak talebinin reddedildiğinin"* davacı tarafa bildirilmesi üzerine, devir tarihinden bugüne kadar mülkiyet hakkının ihlal edildiğini, tarafına herhangi bir ödemenin yapılmadığını ileri sürerek, Gaziantep Valiliğinin 17/07/2023 tarih ve E-71624008-622.03-2317322 sayılı işleminin iptali ile tıp merkezindeki hisse bedelinin, el konulduğu tarihten itibaren yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle dava açtığı anlaşılmıştır.

20. Yukarıda yer verilen 670 ve 675 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararnameler ile getirilen hükümler irdelendiğinde; düzenlemelerin, darbe teşebbüsünde bulunan Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ/PDY)'nün mal varlığına, diğer bir ifadeyle suç eşyasına el konulması, bunların olağanüstü hal kapsamında ve kamu gücüyle tasfiye edilip, mülkiyetin suçtan zarar gören kamuya geçirilmesine ilişkin olduğu, tasfiye için maliye idaresinin görevli ve yetkili kılındığı ve tasfiye sonunda kalan mal varlığı değerinin genel bütçeye gelir olarak kaydedilmesi öngörülmüştür. Bu haliyle idarenin KHK ile tanınan görev ve yetkiler çerçevesinde tasfiyeye ait işlemlerinin idari nitelikte olduğunun ve bu işlemlerin hukuka uygunluğunun denetiminde idari yargı yerinin görevli ve yetkili olduğunun kabulü gerekir. Nitekim bu nedenle, el konulup tasfiye edilen özel hukuk tüzel kişisine karşı açılmış veya açılacak davalarda

ve icra takiplerinde bu davaların reddi, icra takiplerinin düşürülmesi ile bu davaya icra takibine konu hakkın ilgili idareye başvurularak yerine getirilmesinin istenilmesi yöntemi benimsenmiş, bu başvuru üzerine idare tarafından verilen kararlara karşı idari yargı yerinde dava açılması yolunda özel bir görev kuralı getirilmiş ve bu uyuşmazlıkların adli yargıda hiç bir şekilde dava konusu edilemeyeceği için idari yargı yerinin verdiği kararın kesin olduğu belirtilmiştir.

21. 675 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca, 17/08/2016 tarihinden önce kapatılan kurum ve kuruluşlar hakkında açılmış olan davalarda verilen dava şartı yokluğu nedeniyle red kararı üzerine, davacının belirli bir süre içerisinde idareye başvuracağı ve bu başvuru sonucu tesis edilen işlemin iptali için idari yargı yerinde dava açacağı açıkça belirtilmiş olmasına karşın; aynı Kanun Hükmünde Kararname'nin 16. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, 17/08/2016 tarihinden sonra açılmış olan davalarda ise dava şartının bulunmaması nedeniyle davanın reddine karar verileceği ve bu davanın özellikle idari yargı yerinde açılacağının belirtilmemiş olduğu anlaşılmaktadır.

22. Somut olayda, davacının hissedarı olduğu tıp merkezinin 667 sayılı KHK ile kapatıldığı, tıp merkezinin kapatılması üzerine davacının hisse bedelinin yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle yaptığı başvurunun Gaziantep Valiliği'nin 17/07/2023 tarih ve E-71624008-622.03-2317322 sayılı kararı ile reddedildiği, uyuşmazlığın çözümünde görevli yargı yerinin tespiti açısından, 675 sayılı KHK'nın 16. maddesinin (3) ve (4). dördüncü fıkraları kapsamında değerlendirildiğinde, davaya bakma görevinin idari yargı yerinde olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Gaziantep 14. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Gaziantep 4. İdare Mahkemesinin 28/09/2023 tarih ve E.2023/328, K.2023/143 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Gaziantep 14. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Gaziantep 4. İdare Mahkemesinin 28/09/2023 tarih ve E.2023/328, K.2023/143 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

13/04/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Mahmut	Bilal	Yüksel
BALLI	ÇALIŞKAN	NAVDAR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/77
KARAR NO : 2026/121
KARAR TR : 09/03/2026

ÖZET: Emekli Sandığı iştirakçisi olan eşi üzerinden sağlık hizmetinden faydalanan murisin hastalığının tedavisi için kullanılan ilaç bedelinin Sosyal Güvenlik Kurumunca karşılanmayacağına ilişkin işlemin iptali ile ilaç bedelinin tedavi bitimine kadar davalı idarece karşılanmasına karar verilmesi istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı
(Adli ve İdari Yargıda) : Z. K.
Mirasçıları
(Adli Yargıda) : 1- H. İ. K.
2- M. K.
3- C. K.
4- S. A.
Vekilleri : Av. Y. H., Av. S. K.,
Av. O. H.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. M. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekilleri tarafından, *serviks ca kanseri* teşhisi konulan müvekkilinin tedavisinde kullanılan Pembrolizumab etken maddeli *"K. "* isimli ilacın bedelinin Antalya Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmadığı belirtilerek, davalı kurumun bu ilacın bedelinin karşılanmayacağına ilişkin, 22/11/2022 tarih ve ...56458138 sayılı red kararının iptali ile, müvekkilinin hastalığının tedavisi sonuçlanıncaya kadar anılan ilacın davalı kurumca karşılanması istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Antalya 3. İdare Mahkemesi 02/12/2022 tarih ve E.2022/1539, K.2022/1407 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, davanın 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dosyanın incelenmesinden, yakalanmış olduğu "serviks uteri malign neoplazmı (bir tür kanser) tanısı hastalığının tedavisinde kullanılan pembrolizumab etken maddeli K. isimli ilacın tedavi süresi boyunca Kurum tarafından karşılanması, ödenmesi talebine ilişkin başvurunun reddine dair Antalya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezinin 22.11.2022 tarih ve E...-56458138 sayılı işleminin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı, Mahkememizin 25.11.2022 tarihli ara kararına, davalı idare tarafından verilen cevapta; davacının 4/b kapsamında (BAĞ-KUR) 17.07.1992-09.10.1992 tarihleri arasında 82 gün hizmetinin bulunduğu ve davacının 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu kapsamında iştirakçiliği olmadığının belirtildiği görülmüştür.*
>
> *Buna göre, davanın görüm ve çözümünde görevli mahkemenin, 5510 sayılı Kanunun 101. maddesi uyarınca, adli yargı yerinde bulunan yetkili İş Mahkemeleri olduğu anlaşılmaktadır..."*

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Antalya 2. İş Mahkemesi 27/06/2024 tarih ve E.2022/453, K.2024/258 sayılı kararı ile, davanın kabulü ile, davacının tedavi süresince kullanacağı K. isimli ilaca ait bedellerin kesinti yapılmaksızın davalı kurum tarafından karşılanmasına karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine, Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesi 30/12/2024 tarih ve E.2024/3042, K.2024/3532 sayılı kararı ile, HMK'nın 353/1-a-4 maddesi uyarınca ilk derece mahkemesi kararını kaldırarak, davanın yeniden görülmesi için mahkemesine iadesine kesin olarak karar vermiştir.

5. **Antalya 2. İş Mahkemesi 25/09/2025 tarih ve E.2025/33, K.2025/251 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, HMK'nın 114/1-b ve 115/2 maddeleri uyarınca dava şartı yokluğu sebebiyle davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Somut olayda, Müteveffa Davacının, 01/07/2003 tarihinden itibaren 4/c kapsamında yaşlılık aldığı tespit olunan H. İ. K. isimli eşi üzerinden sağlık yardımına müstehak olduğu görülmüştür. Bu haliyle, 01.10.2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanun'un 4/1 -(c) bendi kapsamında (5434 sayılı Kanun kapsamında) iştirakçi olan davacı yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği ve uyuşmazlığın idari yargının görev alanına girdiği gözetilerek 6100 sayılı HMKnın 114/1-b maddesine göre dava şartı olan "yargıyolunun caiz olmaması" nedeniyle USULDEN REDDİNE karar verilmesi gerekmiştir. ..."*

6. Davacının vefatının ardından mirasçılar vekilinin 20/12/2025 tarihli dilekçesi ile 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Antalya 2. İş Mahkemesince adli yargı dava dosyası ekinde idari yargı Uyap çıktıları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Sigortalı sayılanlar"* başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"(Değişik: 17/4/2008-5754/2 md.)*
>
> *Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından,*
>
> *a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,*
>
> *b) Köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan ise;*
>
> *1) Ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usülde gelir vergisi mükellefi olanlar,*
>
> *2) Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar,*
>
> *3) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları,*
>
> *4) Tarımsal faaliyette bulunanlar,*
>
> *c) Kamu idarelerinde;*
>
> *1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,*

2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar,

sigortalı sayılırlar."

8. 5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

9. 5510 sayılı Kanun'un *"5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri"* başlıklı geçici 4. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/68 md.)

...

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır."

B. Yargı Kararı

10. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada verilen Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarihli ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararında, özetle; 5510 sayılı Kanun'a 5754 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 4. maddenin yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanun kapsamında bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği belirtilmiş, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasaya aykırılık görülmemiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 09/03/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyası ekinde idari yargı Uyap çıktıları ile birlikte 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacılar vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, Emekli Sandığı iştirakçisi olan eşi üzerinden sağlık yardımından yararlanan müteveffanın tedavisi için önerilen Pembrolizumab etken maddeli *"K."* isimli ilaç bedelinin tedavi süresince kesintisiz olarak karşılanması ve anılan ilaç bedelinin tamamının ödenmesi istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin işleminin iptali ile ilaç bedelinin tedavi bitimine kadar davalı idarece karşılanmasına karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

14. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'yla, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun bazı maddeleri yürürlükten kaldırılmış, kamu tüzel kişiliğine sahip Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, hiç bir işleme gerek kalmaksızın, bu Kanun'un yürürlük tarihi itibarıyla, görevleri ile birlikte, 1. maddeye dayanılarak kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmiştir.

15. 5510 sayılı Kanun'la 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanun'u, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanun'u, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanun'u, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanun'u ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanun'u kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme bağlı tutulmuş ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra göreve başlayanlar yönünden, prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmiştir. Bu sistemle, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmıştır.

16. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği; ancak, bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

17. Dava dosyasının incelenmesinden; murisin 5434 sayılı Kanun kapsamında iştirakçiliğinin bulunmadığı, ancak, 5434 sayılı Kanuna tabi iştirakçi olan eşinin bakmakla yükümlü olduğu kişi olarak sağlık hizmetinden faydalandığı, bu nedenle 5510 sayılı Kanun'a 5754 sayılı Kanun'la eklenen Geçici 4. maddenin yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanun kapsamında iştirakçi olan eşinden dolayı sağlık hizmetinden faydalanan murisin de iştirakçi sayıldığı anlaşılmaktadır.

18. Bu durumda, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin *"idari işlem"* ve *"idari eylem"* niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunan davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Antalya 2. İş Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Antalya 3. İdare Mahkemesinin 02/12/2022 tarih ve E.2022/1539, K.2022/1407 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Antalya 3. İdare Mahkemesinin 02/12/2022 tarih ve E.2022/1539, K.2022/1407 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

09/03/2026 tarihinde, OYBİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan YAŞAR	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/82
KARAR NO : 2026/214
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: Davacının 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 19. maddesine muhalefet ettiğinden bahisle düzenlenen idari para cezasının iptali istemiyle açtığı davanın, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27. maddeleri uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Z. N.
Davalı : Orman Genel Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, Tokat Orman İşletme Müdürlüğü Topçam İşletme Şefliği'nin 25/08/2025 tarih ve 39178 sayılı idari yaptırım kararı ile, orman bölgesinin gençleştirme sahasında izinsiz büyükbaş hayvan otlatıldığı iddiasıyla Orman Kanunu'nun 19. maddesi uyarınca aleyhine 2.370 TL idari para cezası uygulandığını; bu idari para cezasına bağlı olarak Tokat Orman İşletme Müdürlüğü'nün 28/08/2025 tarihli ve E-16757388 sayılı yazısı ile etrafı tel örgü ile çevrili ve fidan dikili alanda 26/07/2025 tarihinden 11/08/2025 tarihine kadar yaklaşık 15 günlük sürede 8 adet başıboş büyükbaş hayvanın saha içerisinde 100 adet fidana ve saha etrafında bulunan tel örgüye zarar verdiğinden bahisle 27.190 TL tazminata hükmedildiğini; uygulanan idari para cezası ve tazminatın hukuka aykırı olduğunu, tarafına ait hayvanlar ormanlık alanda otlatılmayıp herhangi bir fidan ya da tel örgüye zarar verilmediğini, bu konuda somut delil ya da fotoğraf ve video kaydı bulunmadığını, başka şahıslara ait hayvanlar tarafından söz konusu zararın verildiğini belirterek, Topçam Orman İşletme Şefliğinin 25/08/2025 tarih ve E-39178 sayılı idari para cezası ve Tokat Orman İşletme Müdürlüğünün 28/08/2025 tarih ve E-16757388 sayılı tazminat işleminin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Erbaa Sulh Ceza Hâkimliği 02/12/2025 tarih ve Değ.İş.No:2025/1954 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden, 5326 sayılı Kanun'un 27/8 maddesi uyarınca görevsizlik kararı vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...İtiraz dilekçesi, idare yazı cevabı, dosya kapsamındaki tüm deliller birlikte değerlendirildiğinde, itiraz eden hakkında düzenlenen idari para cezası karar tutanağının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Muteriz hakkında idari para cezası ile birlikte tazminat ödenmesine de karar verildiği, bu durumda 5326 sayılı Kanun'un 27/8. madde ve fıkrası uyarınca idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması nedeniyle idari para cezasına ilişkin karara ilişkin hukuka aykırılık iddiasının da idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden hakimliğimizin görevsizliğine..."

3. Davacı, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Tokat İdare Mahkemesi 31/12/2025 tarih ve E.2025/1305, K.2025/1526 sayılı kararı ile, her bir işlem için ayrı ayrı dava açılması ve Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararı kesinleştiğinden mağduriyet yaşanmaması adına her iki davanın da Mahkemeleri nezdinde açılması, açılacak davalarda davalı olarak Orman Genel Müdürlüğünün gösterilmesi gerektiğinden, 2577 sayılı Kanun'un 5. maddesine uygun bulunmayan dava dilekçesinin reddine kesin olarak karar vermiştir.

5. Davacı, yenileme dilekçesi ile bu kez, davalı idare tarafından dosyaya sunulan fotoğraflarda hayvanların tarafına ait olduğunu ortaya koyan küpe numarası, sahiplik bilgisi veya fiili zilyetliğine ilişkin bir somut veri ve tespit bulunmadığını, söz konusu fiilin tarafına ait olduğu kesin olarak tespit edilmeden idari para cezasının uygulanmasının hukuka aykırı olduğunu belirterek, Topçam Orman İşletme Şefliği tarafından düzenlenen 25/08/2025 tarih ve 39178 sayılı idari para cezasının iptalini talep etmiştir.

6. **Tokat İdare Mahkemesi 29/01/2026 tarih ve E.2026/73 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 14/3-a ve 15/1-a maddeleri uyarınca davanın görev yönünden reddine, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Mahkememiz kayıtlarına giren iki ayrı dilekçesi ile iki ayrı davanın açıldığı, buna göre huzurdaki davanın konusunun, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 19 ve 95. maddeleri uyarınca 2.880,00 TL idari para cezası verilmesine ilişkin Topçam Orman İşletme Şefliği'nin 25/08/2025 tarih ve E-39178 sayılı işlemi olduğu; Mahkememizin E:2026/74 sayılı esasına kayıtlı olarak açılan davanın konusunun ise ormanlık alanda meydana getirdiği zarara ilişkin 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 112 ve 114. maddeleri uyarınca hesaplanan 26.635,39 TL'nin tazmin edilmesine ilişkin hazırlanan tazminat raporu uyarınca amlan bedel ile 419,60 TL faiz ve 135,00 TL masraf olmak üzere toplam 27.190,00 TL otlatma kabahatine ilişkin borcun 11/09/2025 tarihine kadar ödenmesi, aksi takdirde hakkında hukuk mahkemelerinde dava açılacağının bildirilmesi ilişkin Tokat Orman İşletme Müdürlüğü'nün 28/08/2025 tarih ve E-16757388 sayılı işlemi ile idari para cezasının dayanağı olan 18/08/2025 tarih ve 551/24 nolu suç tutanağı olduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen 8. fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

Bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamında verilen idari para cezasının Kabahatler Kanunu'nun 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, idari para cezasının verilmesine dayanak olan 6831 sayılı Orman Kanunu'nda idari para cezalarına karşı başvurulacak kanun yoluna ilişkin bir düzenleme bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda görevli yargı merciinin; genel kanun olan 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uyarınca belirlenmesi gerekmektedir. Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu kanunun genel hükümlerinin diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağı açık olarak düzenlenmiş ve idari para cezalarına karşı sulh ceza hakimliğinde dava açılabileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

Olayda, her ne kadar davacının itirazı üzerine Erbaa Sulh Ceza Hakimliği'nin 02/12/2025 tarih ve Değişik İş No:2025/1954, Karar No:2025/1954 sayılı kararı ile özetle "davacı hakkında idari para cezası ile birlikte

tazminat ödenmesine de karar verildiği, bu sebeple 5326 sayılı Kanun'un 27/8 maddesi uyarınca idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren bir kararın da verilmiş olması" gerekçesine dayalı olarak "görevsizlik" kararı verilmiş ise de; davacı hakkında tazminat ödenmesine karar verildiği şeklinde ifade edilen işlemin Tokat Orman İşletme Müdürlüğü'nün 28/08/2025 tarih ve E-16757388 sayılı işlemi olduğu anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta Kabahatler Kanunu'nun 27/8 maddesinin uygulanabilmesi ve sulh ceza hakimliği tarafından bu maddeye dayanılarak görevsizlik kararı verilebilmesi için davacı tarafından Erbaa Sulh Ceza Hakimliği'nde dava konusu yapılan Tokat Orman İşletme Müdürlüğü'nün 28/08/2025 tarih ve E-16757388 sayılı işleminin idari yargının görev alanına giren bir karar olması, bu kararın idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında verilmesi ve bu kararın idari yaptırım içeren bir karar olması gerekmektedir.

Bu kapsamda, Tokat Orman İşletme Müdürlüğü'nün 28/08/2025 tarih ve E-16757388 sayılı işlemi incelendiğinde; davacı hakkında suç tutanağı ile "Tokat Orman İşletme Müdürlüğü, Topçam Orman İşletme Şefliği mıntıkası, Aşıcık-Yassıtaş Mevkii, 6 nolu etafı tel örgü ile çevrili gençleştirme sahasında 26/07/2025 tarihinden 11/08/2025 tarihine kadar izinsiz 8 adet büyükbaş hayvanı otlattığı ve burada bulunan 100 adet fidana zarar verildiği" yönünde tespitte bulunulması üzerine 18/08/2025 tarihli tazminat raporu ile kayın fidanı zararı için Kanun'un 112. maddesi uyarınca, ağaçlandırma bedeli için ise Kanun'un 114. maddesi uyarınca hesaplama yapıldığı, bu hesaplamanın sonucunda 26.635,39 TL bulunduğu, sonrasında ise Tokat Orman İşletme Müdürlüğü'nün 28/08/2025 tarih ve E-16757388 sayılı işlemi ile de ormanlık alanda meydana getirdiği zarara ilişkin 6831 sayılı Kanun'un 112 ve 114. maddeleri uyarınca hesaplanan 26.635,39 TL'nin tazmin edilmesine ilişkin hazırlanan tazminat raporu uyarınca anılan bedel ile 419,60 TL faiz ve 135,00 TL masraf olmak üzere toplam 27.190,00 TL otlatma kabahatine ilişkin borcun 11/09/2025 tarihine kadar ödenmesi, aksi takdirde hakkında hukuk mahkemelerinde dava açılacağı yönünde davacıya bildirimde bulunulduğu, yine aynı yazıda bu yazının sulha davet niteliğinde olduğunun vurgulandığı anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla, Tokat Orman İşletme Müdürlüğü'nün 28/08/2025 tarih ve E-16757388 sayılı işlemi her ne kadar idari yargının görev alanına giren bir idari işlem niteliğinde ve idari para cezasının verilmesine sebep olan olay kapsamında tesis edilmiş ise de; bu işlemin davacı hakkında idari yaptırım içeren bir karar olmadığı, aksine davacı tarafından yapıldığı ileri sürülen otlatma faaliyeti sonucunda meydana gelen kayın fidanı zararı ve ağaçlandırma bedeli için hesaplanan tazminatın davacı tarafından rızaen 11/09/2025 tarihine kadar ödenmesi için yapılmış bir bildirim niteliğinde olduğu, anılan yazıda bu miktarın ödenmemesi halinde hakkında hukuk mahkemesinde genel hükümlere göre dava açılacağının bildirildiği, yine bu yazının sulhe davet nitelinde olduğunun da vurgulandığı, dolayısıyla bu işlemin davacı tarafından rızaen ödeme yapılmasına davet niteliğinde olduğu, dolayısıyla bu işlemin idari işlem niteliğinde bulunması ve idari yargının görev alanına girmesinin tek başına Kabahatler Kanunu'nun 27/8 maddesinin uygulanması için yeterli olmadığı, bu işlemin idari yaptırım içeren bir işlem olmaması sebebiyle olayda Kabahatler Kanunu'nun 27/8 maddesinin uygulanmasına olanak bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

Nitekim, anılan işleme karşı Mahkememiz nezdinde açılan davada Mahkememizin 28/01/2026 tarih ve E:2026/74, K:2026/80 sayılı kararı ile " (...) Bu durumda, dava konusu işlemin meydana gelen kayın fidanı zararı ve ağaçlandırma bedeli için hesaplanan tazminatın hukuk mahkemesinde dava açılmadan önce davacı tarafından rızaen ödenmesi için yapılmış bir bildirim niteliğinde bulunduğu, tek başına davacının hukuksal durumunu değiştirmediği ve hukukunu etkilemediği, söz konusu miktarların davacı tarafından ödenmemesi halinde ancak hukuk mahkemesinde açılacak dava ile davacıdan istenebileceği dikkate alındığında, dava konusu yapılan işlemin idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olmadığı ve bu suretle esasının incelenmesine hukuken olanak bulunmadığı sonucuna varılmaktadır. (...)" şeklindeki gerekçeye dayalı olarak "davanın incelenmeksizin reddine" karar verildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda; Tokat Orman İşletme Müdürlüğü'nün 28/08/2025 tarih ve E-16757388 sayılı işleminin idari yaptırım içeren bir karar olmaması sebebiyle uyuşmazlıkta Kabahatler Kanunu'nun 27/8 maddesinin uygulanmasına olanak bulunmadığı, davacıya 2.880,00 TL idari para cezası verilmesine ilişkin Topçam Orman İşletme Şefliği'nin 25/08/2025 tarih ve E-39178 sayılı işlemi bakımından ise 6831 sayılı Orman Kanunu'nda idari para cezalarına karşı başvurulacak kanun yoluna ilişkin bir düzenleme bulunmadığı dikkate alındığında, dava konusu 2.880,00 TL idari para cezası verilmesine ilişkin Topçam Orman İşletme Şefliği'nin 25/08/2025 tarih ve E-39178 sayılı işleminin görüm ve çözümünün yukarıda yer verilen hükümler uyarınca adli yargı mercilerinin görev alanına girdiği sonuç ve kanaatine varılmaktadır..."

7. Tokat İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun`un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dosyası ve ekinde adli yargı dosyası sureti Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. 6831 sayılı Orman Kanunu'nun *"III. Ormanların Muhafazası"* başlıklığını taşıyan bölümünde bulunan 19. maddesi şöyledir:

"(Değişik : 23/9/1983 - 2896/12 md.)

Ormanlara hertürlü hayvan sokulması yasaktır. (Değişik ikinci cümle: 13/2/2011-6111/182 md.) Ancak, kamu yararı gereklerine uygun olarak, orman idaresince belirlenen orman alanlarında; orman idaresince tespit edilen usul ve esaslar çerçevesinde hayvan otlatılmasına izin verilebilir.

Hayvan otlatılmasına izin verilecek sahaların ve hayvan türlerinin belirlenmesi ile otlatma zamanı ve

süresinin tayinine ve ilgililere duyurulmasına ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Yangın görmüş ormanlarla, gençleştirmeye ayrılmış veya ağaçlandırılmış sahalarda hiç bir surette hayvan otlatılamaz."

9. 6831 sayılı Kanun'un *"IV. Otlak ve mera işleri"* başlıklığını taşıyan bölümünde bulunan 20. maddesi şöyledir:

"Devlet ormanları içinde bulunan yaylak, kışlak ve otlaklarla sulama yerlerinde hakları olanlardan buralara hayvanlariyle yahut hayvansız olarak girip çıkmak istiyenler; bu yerlere orman idaresinin göstereceği yollardan geçmeye ve ormanlara zarar vermemeye matuf tedbirlere riayete mecburdurlar."

10. 6831 sayılı Kanun'un aynı bölümünde bulunan 21. maddesi şöyledir:

"Değişik : 23/9/1983 - 2896/13 md.)

Devlet ormanlarındaki otlaklara dışardan toplu olarak veya sürü halinde hayvan sokulup otlatılması, tanzim olunacak planlara göre orman idaresinin iznine bağlıdır.

Planlar otlak zamanından evvel tanzim ve orman işletme müdürlüklerince tasdik olunur."

11. 6831 sayılı Kanun'un *"IV. Kanuna aykırılık oluşturan fiillerin takibi"* başlığını taşıyan bölümünde bulunan 79. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 23/1/2008-5728/193 md.)

Orman memurları, bu Kanuna aykırılık oluşturan fiillere ilişkin delilleri bir tutanakla tespit eder. Bu Kanuna aykırılık oluşturan fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen orman malları ile bu Kanunda yer alan suçların işlenmesinde kullanılan nakil vasıtası ve sair eşyaya Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre elkonulur. Ancak, Cumhuriyet savcısına ulaşılamadığı hallerde elkoyma, orman işletme şefinin yazılı emri ile yapılır. Ayrıca, orman muhafaza memurları Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre şüphelileri yakalama yetkisine sahiptir.

Sahipleri tarafından tohum ve fidandan yetiştirilen hususi ormanlarda da bu madde hükümleri uygulanır.

Talep vukuunda polis, jandarma, köy muhtar ve bekçileri orman memurlarına yardıma mecburdurlar.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır."

12. 6831 sayılı Kanun'un aynı bölümünde bulunan 82. maddesi şöyledir:

"Orman memurları, bu kanun hükümlerine muhalif hareket edenlerin hüviyetlerini, ikametgahlarını ve suçlarının mahiyetini tesbit ile kendileri, suçlu ve varsa hazır bulunanlardan en az iki kimseye imzalattıracakları bir zabıt tanzim ederler.

Hüviyeti tesbit edilemiyen suçlular vakit geçirilmeksizin hüviyeti tesbit edilebilecek en yakın köyün muhtar veya ihtiyar heyetine ve bunlarla da tesbiti mümkün olmazsa en yakın zabıta merkezine götürülürler.

Memurlar, vakit geçirmeksizin bu zabıtları bağlı bulundukları amirlerine gönderirler. Amirlerce tetkik edilerek en kısa bir zamanda mahalli cumhuriyet müddeiumumiliğine verilir.

Bu zabıtlar, hilafı ispat olununcaya kadar muteberdir.

Zabıt varakasının hilafına iddia halinde, maznun, mahkemeye bu iddiası hakkında kanaat verecek deliller gösterir ve mahkeme bu müdafaayı tamike şayan görürse delillerini istima ve tetkik eder. Neticede maznunun iddiasını haklı gösterecek bazı sebepler karşısında kalırsa ancak o takdirde, zabıt varakasını imza etmiş olan memurları çağırıp dinledikten ve başka deliller varsa inceledikten sonra hasıl edeceği kanaate göre davayı intaceder."

13. 6831 sayılı Kanun'un *"V. Ceza Hükümleri:"* başlığını taşıyan bölümünde bulunan 95. maddesi şöyledir:

"(Değişik : 23/1/2008-5728/202 md.)

Bu Kanunun 19 uncu maddesi hükümlerine aykırı olarak ormanlara izinsiz hayvan sokanlarla, ormana başı boş hayvan girmesine sebep olanlara beher kıl keçi için altı Türk Lirası, büyükbaş hayvanların beheri için üç Türk Lirası, küçükbaş hayvanların beheri için bir Türk Lirası idari para cezası verilir.

Bu suretle verilecek idarî para cezası yirmi Türk Lirasından az olamaz.

Ormanlara izinsiz hayvan sokma fiilini, fiilin işlendiği orman içi köy nüfusuna kayıtlı ve fiilen bu köyde oturanlar dışındakilerin işlemesi hâlinde, yukarıdaki cezalar iki kat artırılır.

Yanmış orman sahaları ile ağaçlandırma, gençleştirmeye tefriki tarihinden itibaren onbeş sene içinde hayvan sokulması veya başıboş bırakılmak yüzünden girmesi hâlinde yukarıda yazılı cezalar iki kat tatbik olunur."

14. 6831 sayılı Kanun'un aynı bölümünde bulunan 112. maddesi şöyledir:

" (Değişik : 23/1/2008-5728/219 md.)

Bu Kanunla yasaklanan; dikiliden ağaç kesilmesi dışındaki fiillerin işlenmesi nedeniyle meydana gelen zarar için ayrıca genel hükümlere göre hukuk mahkemesinde gerçek zarar üzerinden tazminat talebinde bulunulabilir.

Gerçek zarar;

A) Bu Kanuna aykırılık oluşturan fiilin konusu orman emvali ağaçtan elde edilmiş ise; fiilin işlendiği yere en yakın orman idaresi satış yerinde söz konusu orman emvalinin bir evvelki yıla ait bilanço döneminde yapılan açık artırmalı satışlarda, aynı cins ve türdeki emval için belirten satışlar ortalamasından, bu tür emvale ait o dönemde yapılmış kesim, taşıma ve istif giderlerinin çıkarılmasıyla elde olunacak birim fiyat üzerinden hesap edilir.

B) Fiilin konusu fidan ise; fiilin işlendiği yıl, aynı fidanların her birisinin dikimi ve arazi hazırlanması için hesaplanacak gerçek masraflar ile o yıla kadar kesilen fidanlar için yapılmış bakım giderleri toplamı bir misli fazlasıyla tazmin ettirilir.

C) Ormanlardan temin olunan ve değeri para ile ölçülebilecek diğer her türlü orman emvalinin gerçek zarar birim fiyatı ise (A) bendi hükmüne kıyasen hesaplanır.

Orman işletme müdürlükleri, görev alanları içerisinde bulunan her ilçe merkezi için ayrı olmak üzere, bu madde hükümlerine göre ormanlardan elde edilebilecek her türlü emval için tazminata esas olacak birim değerlerini, her yılın ikinci ayının yirminci gününe kadar bir cetvel hâlinde tespit ve tanzim edip bağlı bulunduğu orman bölge başmüdürlüğüne tasdik ettirerek bu cetvelleri ilgili bulundukları ilçelerde belediyeler vasıtasıyla ilan ettirip, derhal birer nüshalarını mıntıkasındaki hukuk mahkemelerine ve bu davaların takip olunacağı kendi birimlerine gönderir. Bu cetveller ertesi yılın ikinci ayının son günü akşamına kadar geçerli sayılır. Tazminatın hesaplanmasında bu cetveller dikkate alınır."

15. 6831 sayılı Kanun'un aynı bölümünde bulunan 114. maddesi şöyledir:

"(Değişik : 23/9/1986 -2896/56 md.)

Her türlü orman suçları ile tahrip olunan veya yakılan sahalar için, bu Kanunda yazılı tazminattan başka ayrıca, ağaç cinsine göre cari yıl içindeki mahalli birim saha ağaçlandırma gideri esas tutularak ağaçlandırma masrafına da hükmolunur.

112 nci maddenin son fıkrası hükmü bu madde için de aynen uygulanır.

(Ek fıkra: 23/1/2008-5728/221 md.) Bu Kanunun 112 ve 113 üncü maddeleri ile bu madde hükümleri uyarınca açılacak tazminata ve ağaçlandırma giderine ilişkin davalar hukuk mahkemesinde görülür. Bu davalarda orman idaresi harçtan muaftır."

16. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31.md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

Uygulanır."

17. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

18. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

...

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, davacı tarafından dava dilekçesinde *"Orman Genel Müdürlüğü"*nün davalı olarak gösterildiği, Erbaa Sulh Ceza Hakimliğince düzenlenen 22/10/2025 tarihli tensip zaptında kararına itiraz edilen olarak *"Tokat Orman İşletme Müdürlüğü"*nün gösterildiği, Mahkemenin gerekçeli kararında ise kararına itiraz edilenin sehven *"Erbaa Trafik Denetleme Büro Amirliği"* olarak yazıldığı, ancak karar içeriği ve hüküm kısmı incelendiğinde Orman İşletme Müdürlüğünce tanzim edilen idari para cezasına ilişkin değerlendirme yapıldığı görüldüğünden, bu hususun Mahkemece sehven yazıldığı şeklinde değerlendirildiği, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulduğu, İdare Mahkemesince, tazminat istemi yönünden incelenmeksizin ret kararı verildiği gözetildiğinde, adli ve idari yargı yerleri arasında ortak talep olan idari para cezası yönünden görev uyuşmazlığının doğduğu, Mahkemece idari yargı dosyası ve adli yargı dosya suretinin Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Hatice COŞKUN'un, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, Topçam Orman İşletme Şefliğince düzenlenen 25/08/2025 tarihli ve E-39178 sayılı idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

22. Dava dosyasının incelenmesinden, orman muhafaza memurları tarafından düzenlenen 18/08/2025 tarih ve 551/24 nolu suç tutanağı ile davacı hakkında *"Tokat Orman İşletme Müdürlüğü, Topçam Orman İşletme Şefliği mıntıkası,*

Aşıcık-Yassıtaş mevkii, 6 nolu etafı tel örgü ile çevrili gençleştirme sahasında 26/07/2025 tarihinden 11/08/2025 tarihine kadar izinsiz 8 adet büyükbaş hayvanı otlattığı ve burada bulunan 100 adet fidana zarar verildiği" yönünde tespit yapıldığı; bunun üzerine Topçam Orman İşletme Şefliği'nin 25/08/2025 tarih ve 39178 sayılı idari yaptırım kararı ile davacıya 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 19 ve 95. maddeleri uyarınca 2.880 TL idari para cezası verildiği; akabinde Tokat Orman İşletme Müdürlüğü'nün 28/08/2025 tarih ve E-16757388 sayılı işlemi ile de ormanlık alanda meydana gelen zarara ilişkin olarak hazırlanan tazminat raporu uyarınca, 6831 sayılı Kanun'un 112 ve 114. maddeleri uyarınca hesaplanan 26.635,39 TL ile 419,60 TL faiz ve 135 TL masraf olmak üzere 27.190 TL otlatma kabahatine ilişkin borcun, 11/09/2025 tarihine kadar ödenmesi, aksi takdirde hukuk mahkemelerinde dava açılacağı yönünde davacıya bildirimde bulunulduğu; söz konusu işlemlerin davacıya 03/09/2025 tarihinde tebliğ edilmesi üzerine davacı tarafından her iki idari işleme karşı Erbaa Sulh Ceza Hakimliği nezdinde itirazda bulunulduğu; Erbaa Sulh Ceza Hakimliği'nin 02/12/2025 tarih ve D.İş.No: 2025/1954 sayılı kararı ile itirazın idari yargının görevli olduğundan bahisle davanın görev yönünden reddine karar verildiği; bunun üzerine davacı tarafça anılan işlemlerin iptali istemiyle Tokat İdare Mahkemesinde açılan davada, Mahkemenin 31/12/2025 tarih ve E.2025/1305, K.2025/1526 sayılı kararı ile, her bir idari işlem için ayrı ayrı dava açılması gerektiğinden bahisle dava dilekçesinin reddine karar verildiği, bu defa davacı tarafından, 25/08/2025 tarih ve 39178 sayılı 2.880 TL idari para cezasının eldeki davaya konu edildiği; tazminat raporu uyarınca hesaplanan 26.635,39 TL'nin tazmin edilmesine ilişkin kısmının ise Tokat İdare Mahkemesi'nin E.2026/74 sayılı dosyasında dava konusu yapıldığı, Mahkemece yapılan yargılama neticesinde, 28/01/2026 tarih ve E.2026/74, K.2026/80 sayı ile, ormanlık alanda meydana gelen zarara ilişkin olarak hazırlanan tazminat raporu uyarınca, hesaplanan toplam 27.190 TL otlatma bedeline ilişkin işlemin *"idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olmadığı ve bu suretle esasının incelenmesine hukuken olanak bulunmadığı"* gerekçesiyle davanın incelenmeksizin reddine karar verildiği ve bu kararın 12/03/2026 tarihinde kesinleştiği anlaşılmaktadır.

23. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

24. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

25. Uyuşmazlık Mahkemesince de, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

26. Yukarıda belirtilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı; uyuşmazlık konusu idari para cezasının verildiği 6831 sayılı Kanun'da idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin bir hüküm bulunmadığı anlaşılmaktadır.

27. Olayda, her iki yargı kolunda açılan eldeki davaların ortak konusunun 25/08/2025 tarihli ve E-39178 sayılı idari yaptırım kararı ile davacıya 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 19 ve 95. maddeleri uyarınca verilen 2.880 TL idari para cezasının iptali talebine ilişkin olduğu; davalı idare tarafından tesis edilen 28/08/2025 tarih ve E-16757388 sayılı işlemin ise, davacının ormanlık alanda meydana getirdiği zarara ilişkin olarak 6831 sayılı Kanun'un 112 ve 114. maddeleri gereğince hesaplanan toplam 27.190 TL'nin tazmin edilmesine yönelik bulunduğu, bu işlemin iptalinin Tokat İdare Mahkemesi'nin E.2026/74 sayılı dosyasında dava konusu yapıldığı ancak Mahkemece davanın incelenmeksizin reddine karar verildiği ve bu kararın 12/03/2026 tarihinde kesinleştiği görüldüğünden, bu haliyle eldeki somut uyuşmazlık bakımından iptali istenilen işlemin, yalnızca idari para cezasına ilişkin olduğu değerlendirmesi yapılmıştır.

28. Bu durumda, salt idari para cezasına karşı yapılan itirazda Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesinin uygulama alanının bulunmadığı, bu Kanun'un 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı gözetildiğinde, idari para cezasına karşı açılan bu davanın görüm ve çözümünde, Kanun'un 27. maddesinin 1. fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

29. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Tokat İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Erbaa Sulh Ceza Hâkimliğinin 02/12/2025 tarih ve Değ.İş.No:2025/1954 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Tokat İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜNE, Erbaa Sulh Ceza Hâkimliğinin 02/12/2025 tarih ve Değ.İş.No:2025/1954 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, gerekçede Üye Eyüp SARICALAR'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU, esasta OY

BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dava, davacıya 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 19 ve 95. maddeleri uyarınca idari para cezası verilmesine ilişkin Topçam Orman İşletme Şefliği'nin 25/08/2025 tarih ve E-39178 sayılı işlemi yanında, davacının ormanlık alanda meydana getirdiği zarara ilişkin 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 112 ve 114. maddeleri uyarınca hesaplanan bedelin tazmin edilmesine ilişkin borcun 11/09/2025 tarihine kadar ödenmesi, aksi takdirde hakkında hukuk mahkemelerinde dava açılacağının bildirilmesi ilişkin Tokat Orman İşletme Müdürlüğü'nün 28/08/2025 tarih ve E-16757388 sayılı işlemi ile idari para cezasının dayanağı olan 18/08/2025 tarih ve 551/24 nolu suç tutanağının iptali istemiyle açılmış olup, Mahkememizce; otlatma kabahatinin tazminine ilişkin olarak *"bu işlemin iptalinin Tokat İdare Mahkemesi'nin E.2026/74 sayılı dosyasında dava konusu yapıldığı ancak Mahkemece davanın incelenmeksizin reddine karar verildiği ve bu kararın 12/03/2026 tarihinde kesinleştiği görüldüğünden, bu haliyle eldeki somut uyuşmazlık bakımından iptali istenilen işlemin, yalnızca idari para cezasına ilişkin olduğu değerlendirmesi yapılmıştır."* denilmek suretiyle hüküm kurulduğu görülmüştür.

Tokat İdare Mahkemesinin 29/01/2026 tarih ve E.2026/73 sayılı kararında da belirtildiği üzere; " *...Tokat Orman İşletme Müdürlüğü'nün 28/08/2025 tarih ve E-16757388 sayılı işlemi her ne kadar idari yargının görev alanına giren bir idari işlem niteliğinde ve idari para cezasının verilmesine sebep olan olay kapsamında tesis edilmiş ise de; bu işlemin davacı hakkında idari yaptırım içeren bir karar olmadığı, aksine davacı tarafından yapıldığı ileri sürülen otlatma faaliyeti sonucunda meydana gelen kayın fidanı zararı ve ağaçlandırma bedeli için hesaplanan tazminatın davacı tarafından rızaen 11/09/2025 tarihine kadar ödenmesi için yapılmış bir bildirim niteliğinde olduğu, anılan yazıda bu miktarın ödenmemesi halinde hakkında hukuk mahkemesinde genel hükümlere göre dava açılacağının bildirildiği, yine bu yazının sulhe davet nitelinde olduğunun da vurgulandığı, dolayısıyla bu işlemin davacı tarafından rızaen ödeme yapılmasına davet niteliğinde olduğu, dolayısıyla bu işlemin idari işlem niteliğinde bulunması ve idari yargının görev alanına girmesinin tek başına Kabahatler Kanunu'nun 27/8 maddesinin uygulanması için yeterli olmadığı, bu işlemin idari yaptırım içeren bir işlem olmaması sebebiyle olayda Kabahatler Kanunu'nun 27/8 maddesinin uygulanmasına olanak bulunmadığı...*

(...)

Bu durumda; Tokat Orman İşletme Müdürlüğü'nün 28/08/2025 tarih ve E-16757388 sayılı işleminin idari yaptırım içeren bir karar olmaması sebebiyle uyuşmazlıkta Kabahatler Kanunu'nun 27/8 maddesinin uygulanmasına olanak bulunmadığı, davacıya 2.880,00 TL idari para cezası verilmesine ilişkin Topçam Orman İşletme Şefliği'nin 25/08/2025 tarih ve E-39178 sayılı işlemi bakımından ise 6831 sayılı Orman Kanunu'nda idari para cezalarına karşı başvurulacak kanun yoluna ilişkin bir düzenleme bulunmadığı dikkate alındığında, dava konusu 2.880,00 TL idari para cezası verilmesine ilişkin Topçam Orman İşletme Şefliği'nin 25/08/2025 tarih ve E-39178 sayılı işleminin görüm ve çözümünün yukarıda yer verilen hükümler uyarınca adli yargı mercilerinin görev alanına girdiği..." sonucuna varılmıştır.

Somut olayda, hesaplanan tazminatın davacı tarafından ödenmemesi halinde hakkında hukuk mahkemesinde genel hükümlere göre dava açılacağının bildirilmesine yönelik yazının idari yaptırım içeren bir işlem olmaması sebebiyle olayda Kabahatler Kanunu'nun 27/8 maddesinin uygulanmasına olanak bulunmadığı; diğer taraftan, 6831 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yer alan *"Bu Kanunla yasaklanan; dikiliden ağaç kesilmesi dışındaki fiillerin işlenmesi nedeniyle meydana gelen zarar için ayrıca genel hükümlere göre hukuk mahkemesinde gerçek zarar üzerinden tazminat talebinde bulunulabilir."* hükmü ile 114. maddesinde yer alan *" Bu Kanunun 112 ve 113 üncü maddeleri ile bu madde hükümleri uyarınca açılacak tazminata ve ağaçlandırma giderine ilişkin davalar hukuk mahkemesinde görülür."* hükümleri bir arada değerlendirildiğinde, uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği açıktır.

Bu duruma göre, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu kısmına katılmakla birlikte, kararın idari yaptırıma ilişkin yapılan değerlendirme kısmına, gerekçe yönünden katılmıyorum.

Üye
Eyüp SARICALAR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/85
KARAR NO : 2026/147
KARAR TR : 09/03/2026

ÖZET: 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca davacıya idari para cezası verilmesine ilişkin Encümen kararının iptali istemiyle açılan davada, idari para cezasına konu işlem kapsamında bozulan yolun eski haline getirilmesine ilişkin Encümen kararının da dava konu edilmesi nedeniyle. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. C.
Vekili : Av. İ. Y.
Davalı : Kocasinan Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. T. Y.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Kayseri ili ... parseldeki inşaat çalışması sonucu doğal bazalt yaya yoluna davacı tarafından zarar verildiğinden bahisle, 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca 462.000 TL tutarında idari para cezası verilmesine ilişkin Kocasinan Belediye Encümeninin 08/09/2025 tarih ve 39/1102 sayılı kararı ile dayanağı olan 12/08/2025 tarih ve 33/987 sayılı *"bazalt yaya yolunun eski haline getirilmesi için 15 gün süre verilmesine, eski hale getirilmediği takdirde oluşan zararın yüzde yirmi fazlasıyla tahsil olunacağına"* dair kararı tesis edilmiştir.

2. Davacı vekili, müvekkiline 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi gereği 462.000 TL para cezası verilmesine ilişkin, Kocasinan Belediye Encümeninin 08/09/2025 tarih ve 39/1102 sayılı kararı ve dayanağı olan 12/08/2025 tarih ve 33/987 sayılı kararının iptaline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Kayseri 1. Sulh Ceza Hâkimliği 24/11/2025 tarih ve D.İş No.2025/7426 sayılı kararı** ile uyuşmazlığın çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle başvurunun görev nedeniyle reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

" ...İtiraz eden vekili 06/10/2025 havale tarihli dilekçesi ile; Kayseri ili Kocasinan Belediye Encümeni tarafından düzenlenen 39/1102 idari para cezası karar tutanağına başvuruda bulunarak idari para cezasının kaldırılmasına karar verilmesini Hakimliğimizden talep etmiştir.

Tüm dosya kapsamı incelendiğinde itiraz edenin talebinde, Fen İşleri Müdürlüğünün 12/08/2025 tarih, 122 sayılı kararı ve encümen kararının iptalini talep ettiği, bu taleple ilgili görevli mahkemenin İdare Mahkemesi olduğu anlaşıldığından Hakimliğimizin görevsizliğine..."

4. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Kayseri 1. İdare Mahkemesi 23/01/2026 tarih ve E.2026/61 sayılı kararı** ile; davanın görüm ve çözümünün, adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Bakılan uyuşmazlıkta; davacının idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, kararın bu haliyle 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olduğu, 1608 sayılı Kanun'da ise bu idari yaptırımları karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, Kayseri İli Fevzi Çakmak Mahallesi, 5056 ada 8 parseldeki inşaat çalışması sonucu doğal bazalt yaya yoluna zarar verdiğinden bahisle 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca uygulanan 462.000,00 TL tutarındaki yaya yolunu bozma idari para cezasına ilişkin Kocasinan Belediye Encümeni'nin 08.09.2025 tarih ve 39/1102 sayılı kararı ile dayanağı Kocasinan Belediye Encümeni'nin 12.08.2025 tarih ve 33/987 sayılı kararına karşı açılan işbu davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, benzer uyuşmazlıklarda Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 22/09/2025 tarih ve E:2025/496, K:2025/587 sayılı 22/12/2025 tarih ve E:2025/671, K:2025/805 sayılı kararları da bu yöndedir..."

6. Kayseri 1. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Encümenin görev ve yetkileri"* başlıklı 34. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi şöyledir:

"Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

.....

e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

....."

8. 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanun'un Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 23/1/2008-5728/66 md.)

Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır."

9. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

...

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

B. Yargı Kararı

13. 1608 sayılı Kanun'un mülga 5. maddesinde; *"Ceza kararlarına tebliği tarihinden itibaren beş gün içinde mahsus hakimlere ve bulunmayan yerlerde sulh hakimliğine müracaatla şifahi veya yazılı itiraz olunabilir. İtiraz şifahi ise bir zabıt tutularak muterize imza ettirilir. İtirazda sebep gösterilmesi şarttır. Sebep gösterilmeyen itirazlar yapılmamış sayılır. Ticaret ve sanattan men kararıyla para cezasını vermediğinden dolayı hapse değiştirme hükmünün infazı itirazın neticesine karar geri bırakılır."* hükmü yer almakta iken, maddenin birinci fıkrasının Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesine itiraz yoluna başvurulmuş olup, Anayasa Mahkemesi 22/12/2006 tarih, E.2001/26, K.2006/119 sayılı karar ile, *"... haklı nedenlerin ve kamu yararının bulunması halinde idari işlemlere yönelik itirazları inceleme görevi yasa koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. Bu çerçevede, belediyelerce uygulanan kimi idari yaptırımlara karşı, belediye teşkilatının yaygınlığına paralel bir idari yargı teşkilatlanmasının söz konusu olmaması nedeniyle sulh ceza mahkemelerine başvuru olanağı tanımasının hak arama özgürlüğünü kolaylaştırıcı nitelikte olduğu, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasını olanaklı kıldığı ve sayılan hususların sözü edilen itirazları inceleme görevinin adli yargıya bırakılmasının haklı nedenini oluşturduğu sonucuna varılmıştır...."* demek suretiyle kanun kuralının Anayasa'ya aykırı olmadığından bahisle iptal isteminin reddine karar vermiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 09/03/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca Belediye Encümenince verilen idari para cezası ve eski hale getirmeye ilişkin kararların iptali istemiyle açılmıştır.

17. Dosyanın incelenmesinden; Kayseri ili, parseldeki inşaat çalışması sonucu doğal bazalt yaya yoluna davacı tarafından zarar verildiğinden bahisle; 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca 462.000 TL tutarında idari para cezası verilmesine ilişkin Kocasinan Belediye Encümeni'nin 08/09/2025 tarih ve 39/1102 sayılı kararı ve dayanağı olan 12/08/2025 tarih ve 33/987 sayılı *"bazalt yaya yolunun eski haline getirilmesi için 15 gün süre verilmesine, eski hale getirilmediği taktirde oluşan zararın yüzde yirmi fazlasıyla tahsil olunacağına"* dair kararının tesis edildiği, davacının iş bu idari yaptırım kararlarını, dolayısıyla hem idari para cezasını hem de bazalt yolun eski haline getirilmesine ilişkin kararları dava konusu ettiği görülmüştür.

18. İncelenen uyuşmazlıkta, 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 1608 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Ancak, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak bazalt yolun eski haline getirilmesine dair verilen kararın da dava konusu edildiği anlaşıldığından; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da idari yargı yerinde görüleceği anlaşılmıştır.

19. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fıkra hükmü bir arada değerlendirildiğinde, 1608 sayılı Kanun'un 1 maddesi uyarınca verilen idari para cezası ve eski hale getirmeye ilişkin Encümen kararlarına karşı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kayseri 1. İdare Mahkemesinin 23/01/2026 tarih ve E.2026/61 sayılı başvurusunun reddine karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kayseri 1. İdare Mahkemesinin 23/01/2026 tarih ve E.2026/61 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

09/03/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili Kenan YAŞAR	Üye Eyüp SARICALAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/86
KARAR NO : 2026/302
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde hüküm uyuşmazlığının bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan "konu ve dava sebebinin aynı olması" koşulunu taşımayan BAŞVURUNUN REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesi İsteminde Bulunan; Adli ve İdari Yargıda Davalı	: Vakıflar Genel Müdürlüğü
Vekili	: Av. P. A.
İdari Yargıda Davalı	: Kültür ve Turizm Bakanlığı
Karşı Taraf	:
Adli ve İdari Yargıda Davacılar	: 1-M. M. İ. 2-S. İ. 3-İ. K. A. 4-İ. İ. 5-A. İ. 6-M. A. İ. 7-R. İ. 8-A. İ. (sadece adli yargıda)
Vekili	: Av. M. Ş. İ.

I. İDARİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

1. Davacılar vekili, müvekkillerinin Diyarbakır'da müesses 26/Rebiulahır/1047 tarihli M. Paşa oğlu M. paşa Vakfının evlatları olduğunu, davacılar M., M., A., R.. A., İ. ve S. İ.'nun, Sait İskenderoğlunun çocukları olduğunu, İ. K. A. 'in A. F. A. 'in çocuğu, İ. K. A.'in A. F. A.in çocuğu olduğu, M. A. İ. 'nun ise A. K. İ.'nun çocuğu olduğunu, vakıfta batın tertibinin esas olduğunu, müvekkillerin vakfın vakfiyesine göre vakfedenin ön kuşaktaki çocuklarının hak ve yetkisinde bulunduğunu, murislerin Diyarbakır 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.1970/330, K.1972/193 sayılı kararı ile vakfın evlatları olduğunun tespit edildiğini belirterek, müvekkillerinin 26/Rebiulahır/1047 tarihli M. Paşa oğlu M. Paşa Vakfının gallesine müstehak vakıf evladı olduklarının tespitine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

2. **Diyarbakır 4. Asliye Hukuk Mahkemesi 13/01/2014 tarih ve E.2013/211, K.2014/81 sayılı kararı** ile, davanın kabulüne ve davacıların Diyarbakır'da kurulu 26 Rabiulahir 1047 tarihli M. Paşa oğlu M. Paşa Vakfının gallesine müstehak vakıf evladı olduklarının tespitine karar vermiş, bu kararın temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay 18. Hukuk Dairesi 12/02/2015 tarih ve E.2014/11792, K.2015/1859 sayılı kararı ile temyiz itirazının reddi ile hükmün onanmasına karar vermiş, karar düzeltme talebi Yargıtay 18. Hukuk Dairesinin 23/02/2016 tarih ve E.2015/6514, K.2016/2941 sayılı kararı ile reddedilmiş ve Mahkeme kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Bilirkişilerce düzenlenen 19/11/2013 tarihli rapor ile vakfiyeye göre davacı M. M. İ. , R. İ. , A. İ., A. İ., İ. İ. , S. İ., M. A. İ. ve İ. K. A.in Diyarbakır'da kurulmuş olan 26/Rebiulahır 1047 tarihli M. Paşa oğlu M. paşa Vakfının gallesine müstahak pay alma hakları olduğu, dolayısı ile vakfın galle fazlasına müstehak evladları oldukları bildirilmiştir.

Mahkememizce toplanan tüm deliller birlikte değerlendirildiğinde talimat yoluyla alınan beş kişilik heyet raporunda davacıların davaya konu vakfın gallesine müstahak vakıf evladı olduklarının tespit edildiği alınan raporun denetime elverişli ve dosya içeriğine uygun olduğu dikkate alınarak davanın kabulüne karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle

1-Davanın kabulü ile davacılar M. M. İ., R. İ. , A. İ. , A. İ. , İ. İ. , S. İ. , M. A. İ. ve İ. K. A. in Diyarbakır'da kurulu 26 Rabiulahir 1047 tarihli M. Paşa oğlu M. Paşa Vakfının gallesine müstehak vakıf evladı olduklarının tespitine..."

II. İDARİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

3. Davacılar vekili, müvekkillerinin M. Paşa oğlu M. Paşa Vakfının galleye müstahak evlatları olduğunu, vakfın 2012 ve 2013 yıllarına ait galle fazlasının ödenmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin, Vakıflar Genel Müdürlüğü Diyarbakır Vakıflar Bölge Müdürlüğünün 20/07/2016 tarih ve 975 sayılı işleminin iptali ile bu işlemin dayanağı olan, 27/09/2008 tarih ve 27010 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Vakıflar Yönetmeliği'nin 55. maddesinin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

4. Danıştay 10. Dairesi 08/02/2021 tarih ve E.2016/4618, K.2021/304 sayılı kararı ile, her iki talep bakımından davanın reddine karar vermiş ve bu karar temyiz edilmiştir.

5. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 03/03/2022 tarih ve E.2021/2501, K.2022/731 sayılı kararı ile, davacıların temyiz isteminin kısmen kabulüne, Danıştay Onuncu Dairesinin 08/02/2021 tarih ve E.2016/4618, K.2021/304

sayılı kararının Vakıflar Yönetmeliği'nin 55. maddesinin 2 ve 3. fıkrasına ilişkin kısmının aynı gerekçe ile onanmasına; Vakıflar Yönetmeliği'nin 55. maddesinin 1. fıkrasına ilişkin kısmının farklı gerekçe ile onanmasına; kararın bireysel işleme ilişkin kısmının bozulmasına karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dayandığı hukuksal nedenler ve gerekçesi yukarıda açıklanan Danıştay Onuncu Dairesi kararının, Vakıflar Yönetmeliği'nin 55. maddesinin 2 ve 3. fıkrası yönünden davanın reddine ilişkin kısmı, aynı gerekçe ile Kurulumuzca da uygun bulunmuş olup, temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddialar, kararın bu kısmının bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

Daire kararının Vakıflar Yönetmeliği'nin 55. maddesinin 1. fıkrasına ilişkin kısmına gelince;

5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun 75. maddesinde, mazbut ve mülhak vakıfların vakfiyelerindeki şartlar doğrultusunda ilgililerin haklarının saklı olduğu, bu hakların kullanılmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Anılan maddeye istinaden hazırlanarak yürürlüğe konulan Vakıflar Yönetmeliği'nin dava konusu 55. maddesinin 1. fıkrasında ise; vakıf evladı veya ilgililerinin galle fazlasını almaya hak kazandıkları tarihin ilk derece mahkemesi karar tarihi olduğu, galle fazlasına ilişkin ödemenin mahkeme kararının kesinleşmesinden sonra yapılacağı düzenlemesine yer verilmiştir.

Öte yandan, davacıların galleye müstahak vakıf evladı oldukları M. Paşa Oğlu M. Paşa Vakfına ait vakfiyede, vakfın nesli kesilinceye kadar hayır hizmetinin olmadığı ve vakfa ait gallenin (belirli giderler düştüldükten sonra kalan gelirin) tamamının vakıf evlatlarına verileceğinin belirtildiği anlaşılmaktadır.

Vakıflar Kanunu'nda da belirtildiği üzere, vakıflarda esas olanın vakfedinin iradesini gösteren vakfiye şartları olduğu, vakfiye şartlarına aykırı olmamak üzere ilgililerin haklarının kullanılmasına ilişkin düzenleyici işlem tesis edilebileceği açıktır.

Bu kapsamda, dava konusu düzenlemede, vakıf evladı veya ilgililerinin galle fazlasını almaya hak kazandıkları tarihin ilk derece mahkemesi karar tarihi olduğu, galle fazlasına ilişkin ödemenin mahkeme kararının kesinleşmesinden sonra yapılacağı hükmüne yer verildiği, bu durumun vakfedenin iradesini gösteren vakfiye şartları bakımından sınırlama getirdiği ileri sürülmüş ise de, "ilgililerinin galle fazlasını almaya hak kazandıkları tarihin ilk derece mahkemesi karar tarihi olduğu" ibaresinden kastedilen durumun, galle fazlasına hak kazanabilmek için bu hususa ilişkin mahkeme kararıyla yapılmış bir tespitin olması, anılan tespit hükmüne istinaden galleye hak kazanılacağı şeklinde anlaşılması gerektiği, mahkemenin karar tarihinden önceki döneme ait galle fazlasının ödenmesine engel teşkil eden, diğer bir ifadeyle, mahkemece yapılan tespitin geçmişe etkili olarak uygulanmasını engelleyen bir düzenleme bulunmadığından, galle fazlasına müstehak olunduğu hususunun mahkeme kararıyla tespit edilmesi halinde ödemenin yapılması gerektiği dikkate alındığında, düzenlemede bu gerekçeyle hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Daire kararının bireysel işleme ilişkin kısmına gelince;

Vakıf hukukunda esas olan ve vakfedinin iradesini gösteren davacıların galleye müstahak vakıf evladı oldukları M. Paşa Oğlu M. Paşa Vakfına ait vakfiyede, vakfın nesli kesilinceye kadar herhangi bir hayır hizmetinin olmadığı ve gallenin yani belirli giderler düştükten sonra kalan gelirin tamamının vakıf evlatlarına verileceğinin belirtildiği, öte yandan, vakfiyede gallenin dağıtımı usulü yönünden batın esasının (nesil/kuşak esası) kabul edildiği, buna göre bir üst kuşaktan hayatta kalan biri olması halinde gallenin alt kuşaklara ödenmemesi esasının belirlendiği görülmektedir.

Uyuşmazlıkta, davacılar tarafından bir üst kuşaktan hayatta kalan son kişi olan R. İ. 'nun 2012 yılında vefat etmesi üzerine galleye müstehak vakıf evladı olduklarının tespiti amacıyla 06/03/2013 tarihinde açılan davada, Diyarbakır 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/01/2014 tarih ve E:2013/211, K:2014/81 sayılı kararı ile M. Paşa Oğlu M. Paşa Vakfının gallesine müstahak vakıf evladı olduklarının tespitine karar verildiği ve anılan kararın temyiz ve karar düzeltme aşamalarından geçerek kesinleştiği anlaşılmaktadır.

Buna göre, vakfedenin iradesini gösteren vakfiye hükümleri uyarınca, davacıların galleye müstehak vakıf evladı olduklarının mahkeme kararıyla tespit edildiği tarihten itibaren vakfiyede yer verilen şart uyarınca, bir üst kuşaktan hayatta kalan son kişinin vefat ettiği 2012 yılından itibaren galle fazlasının taraflarına ödenmesi gerekirken, davacılar tarafından, vakfın 2012 ve 2013 yıllarına ait galle fazlasının ödenmesi istemiyle yapılan başvurunun, galle fazlasını almaya hak kazanılan tarihin ilk derece mahkemesi karar tarihi olduğundan bahisle davacılara ilişkin mahkeme kararıyla yapılan tespitin 2014 yılında olduğu gerekçesiyle anılan tarihten önceki döneme ilişkin gallenin ödenmemesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık görülmeniştir."

6. **Danıştay 10. Dairesi 21/11/2023 tarih ve E.2023/722, K.2023/7197 sayılı kararı** ile, Vakıflar Genel Müdürlüğü Diyarbakır Vakıflar Bölge Müdürlüğünün 20/07/2016 tarih ve 975 sayılı işleminin iptaline karar vermiş, bu karara karşı temyiz isteminde bulunulması üzerine, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 03/03/2025 tarih ve E.2024/1285, K.2025/497 sayılı kararı ile daire kararının onanmasına karar vermiştir. Daire kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Vakıflar Genel Müdürlüğü Diyarbakır Vakıflar Bölge Müdürlüğünün 20/07/2016 tarih ve 975 sayılı işleminin incelenmesi:

Vakıf hukukunda esas olan ve vakfedenin iradesini gösteren davacıların galleye müstahak vakıf evladı oldukları M. Paşa Oğlu M. Paşa Vakfına ait vakfiyede, vakfın nesli kesilinceye kadar herhangi bir hayır hizmetinin olmadığı ve gallenin yani belirli giderler düştükten sonra kalan gelirin tamamının vakıf evlatlarına verileceğinin belirtildiği, öte yandan, vakfiyede gallenin dağıtımı usulü yönünden batın esasının (nesil/kuşak esası) kabul edildiği, buna göre bir üst kuşaktan hayatta kalan biri olması halinde gallenin alt kuşaklara ödenmemesi esasının belirlendiği görülmektedir.

Uyuşmazlıkta, davacılar tarafından bir üst kuşaktan hayatta kalan son kişi olan R. İ. 'nın 2012 yılında vefat etmesi üzerine galleye müstehak vakıf evladı olduklarının tespiti amacıyla 06/03/2013 tarihinde açılan davada, Diyarbakır 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/01/2014 tarih ve E:2013/211, K:2014/81 sayılı kararı ile M.Paşa Oğlu M. Paşa Vakfının gallesine müstahak vakıf evladı olduklarının tespitine karar verildiği ve anılan kararın temyiz ve karar düzeltme aşamalarından geçerek kesinleştiği anlaşılmaktadır.

Buna göre, vakfedenin iradesini gösteren vakfiye hükümleri uyarınca, davacıların galleye müstehak vakıf evladı olduklarının mahkeme kararıyla tespit edildiği tarihten itibaren vakfiyede yer verilen şart uyarınca, bir üst kuşaktan hayatta kalan son kişinin vefat ettiği 2012 yılından itibaren galle fazlasının taraflarına ödenmesi gerekirken, davacılar tarafından, vakfın 2012 ve 2013 yıllarına ait galle fazlasının ödenmesi istemiyle yapılan başvurunun, galle fazlasını almaya hak kazanılan tarihin ilk derece mahkemesi karar tarihi olduğundan bahisle davacılar hakkında mahkeme kararıyla yapılan tespitin 2014 yılında olduğu gerekçesiyle anılan tarihten önceki döneme ilişkin gallenin ödenmemesi yolundaki dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Dava konusu Vakıflar Genel Müdürlüğü Diyarbakır Vakıflar Bölge Müdürlüğünün 20/07/2016 tarih ve 975 sayılı işleminin İPTALİNE..."

III. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK

7. Davalı Vakıflar Genel Müdürlüğü vekili, Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmek üzere Danıştay 10. Dairesi Başkanlığına verdiği 08/12/2025 tarihli dilekçesinde, *"idari işlemin tamamen yasaya, usule ve adli yargı kararlarına uygun olarak yapıldığını"* ileri sürerek, Danıştay 10. Dairesinin 21/11/2023 tarih ve E.2023/722, K.2023/7197 sayılı kararıyla Diyarbakır 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/01/2014 tarih ve E.2013/211, K.2014/81 sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğunu ileri sürerek, anılan kararlar arasındaki hüküm uyuşmazlığının giderilmesini; anlaşmazlığının esasının, usul ve kanuna uygun Diyarbakır 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/01/2014 tarih ve E.2013/211, K.2014/81 sayılı kararının kabulüyle giderilmesini talep etmiştir.

IV. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

8. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcılıkların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

9. Danıştay Başsavcısı; adlî ve idarî yargıda açılan davalar ile elde edilmek istenen sonucun aynı olmaması bakımından, konuları farklı olan bu davalarda verilen kararlar arasında 2247 sayılı Kanunda belirtilen anlamda hüküm uyuşmazlığı bulunmadığından başvurunun reddine karar verilmesi gerektiği yönünde yazılı düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden, ortada adlî ve idarî yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararların bulunduğu, taraflardan en az birinin aynı olduğu, her iki davanın esasının hükme bağlandığı ve kararların kesinleştiği anlaşılmaktadır.

2247 sayılı Kanun uyarınca hüküm uyuşmazlığının var olduğunun kabul edilebilmesi için gereken şartlardan biri de aynı konuya ilişkin olmasıdır.

Aralarında uyuşmazlık çelişki) bulunan hükümlerin (hukuk mahkemesi ve idare mahkemesi kararlarının) aynı dava hakkında verilmiş olması gerekir. Aynı davadan maksat, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflardan en az biri aynı olan davalardır. (KURU Baki, Hukuk Muhakemeleri Usulü,2001, İstanbul, Altıncı Baskı, Cilt I, s. 770)

Dava konusu (müddeabih) en kısa tanımıyla dava ile elde edilmek istenen sonuçtur. Davanın konusu kavramının kanunî olarak hiç bir yerde açık seçik bir tanımı yapılmamıştır. Doktrinde dava konusunun niteliği tartışmalıdır ve bu sebeple dava konusu kavramını açıklayabilmek amacıyla birçok teori ileri sürülmüştür. Türk hukuk doktrininde genel olarak dava konusunun "dava konusu yapılmış olan hak, yani dava ile elde edilmek istenen sonuç (netice)" olduğu konusunda görüş birliği olduğu söylenebilir. Yargıtay kararlarında dava konusu "dava ile elde edilmek istenen sonuç" şeklinde betimlenmesi ile yetinilmiştir. Dava konusu talep sonucundan oluşurken dava sebebi ise maddî vakıadan oluşur. Hukukî sebep ise bu kavramlar altında değerlendirilemez. Davacının talep sonucu ile mahkemeden istediği dava konusu iken bunu maddî vakıaya dayandırması ise dava sebebidir. Dava konusunu belirleyen tek ve asıl unsurun talep sonucu (usulî talep) olduğunu belirtebiliriz. Diğer bir deyişle talep sonucu (usuli talep) sağlanması mahkemeden istenilen hukukî korunma, dava konusunun bizatihi kendisidir. Usulî talebi genel hatlarıyla bir hukukî sonucun kesin bir şekilde belirlenmesini konu alan ve mahkemeye yöneltilmiş bulunan istek şeklinde tanımlayabiliriz. (Dr. Levent BÖRÜ, Dava Konusu Kavramı ve Teorileri 2012, BATİDER, Cilt XXVIII, Sayı 21, Sayfa 258-287)

Mahkemelerce verilen hükümlerin aynı konuya ilişkin olup olmadığının incelenmesi:

Adli yargı yerinde görülen davanın konusu; Diyarbakır 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin E:1970/330, K:1972/193 sayılı kararıyla vakfın evlatları olduğu belirlenen davacıların, 26/Rebiulahir/1047 tarihli M. Paşa oğlu M. Paşa Vakfının galleye müstahak evlatları olduğunun tespiti istemine ilişkindir.

İdari yargı yerinde görülen davanın konusu ise; 27/09/2008 tarih ve 27010 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Vakıflar Yönetmeliğinin 55. maddesi ile M. Paşa oğlu M. Paşa Vakfının 2012 ve 2013 yıllarına

ait galle fazlasının ödenmesi istemiyle davacılar tarafından yapılan başvurunun reddine ilişkin Vakıflar Genel Müdürlüğü Diyarbakır Vakıflar Bölge Müdürlüğünün 20/07/2016 tarih ve 975 sayılı işleminin iptali istemine ilişkindir.

Adli ve idarî yargıda açılan davalar ile elde edilmek istenen sonucun aynı olmaması bakımından konuları farklı olan bu davalarda verilen kararlar arasında 2247 sayılı Kanunda belirtilen anlamda hüküm uyuşmazlığı bulunmamaktadır.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle, Diyarbakır 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/01/2014 tarihli ve E:2013/211, K:2014/81 sayılı kararı ile Danıştay Onuncu Dairesinin 21/11/2023 tarihli ve E:2023/722, K:2023/7197 sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığı bulunmadığından, başvurunun reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir."

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

10. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı; adli ve idari yargı mercileri tarafından esasa ilişkin olarak verilen ve kesinleşen mahkeme kararlarının dava konusunun aynı olmadığı gerekçesiyle, başvurunun reddi yönünde yazılı düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...İdarî ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinin birinci fıkrasında. "7 nci maddede gösterilen yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir." hükmü yer almaktadır.

Anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a- Uyuşmazlık konusu hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi,

b- Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c- Her iki kararın da kesinleşmiş olması.

d- Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e- Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması,

Koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinde; ortada, taraflardan en az birinin aynı olduğu, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kanun yollarına başvurularak şekilen kesinleşmiş kararların bulunduğu, tüm kararlarda davanın esasının hükme bağlandığı ve kanun yollarının tükatildiği anlaşılmıştır.

Ancak, anılan mahkemelerce verilen hükümlerin konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığı ve kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunup bulunmadığı konusunun ayrıca incelenmesinde fayda bulunmaktadır.

Diyarbakır 4. Asliye Hukuk Mahkemesindeki dava: davacıların Vakfın gallesine müstehak vakıf evladı olduklarının tespiti istemiyle açılmış ve Mahkemece davanın kabulüne karar verilmiştir.

Danıştay 10. Dairesindeki hüküm uyuşmazlığının giderilmesi istemine konu dava ise: Vakfın gallesine müstehak vakıf evladı olan davacıların 2012 ve 2013 yılına ait galle fazlasının taraflarına ödenmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin Diyarbakır Vakıflar Bölge Müdürlüğünün 20.07.2016 tarihli ve 975 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmış ve dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Bu duruma göre, Asliye Hukuk Mahkemesindeki davanın, galleye müstehak vakıf evladı olduğunun tespiti talebine; Danıştaydaki davanın ise 2012 ve 2013 yılına ait galle fazlasının ödenmesi talebine ilişkin olması karşısında, mahkeme kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan, dava konusunun aynı olması koşulunun gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle, adli ve idari yargı mercileri tarafından esasa ilişkin olarak verilen ve kesinleşen mahkeme kararlarının dava konusunun aynı olmaması sebebiyle, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde belirtilen koşulların birlikte gerçekleşmediği düşüncesiyle söz konusu başvurunun reddi gerekmektedir."

V. İLGİLİ HUKUK

11. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un *"Mahkemenin görevi"* başlığını taşıyan 1. maddesinin ilk fıkrası şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir."

12. 2247 sayılı Kanun'un *"Yargı merciince yapılacak işlemler"* başlıklı 15. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 23/7/2008 – 5791/6 md.)

Olumsuz görev uyuşmazlıklarında dava dosyaları, son görevsizlik kararını veren yargı merciince, bu kararın kesinleşmesinden sonra taraflardan birinin istemi üzerine, ilk görevsizlik kararını veren yargı merciine ait dava dosyası da temin edilerek Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir ve görevli yargı merciinin belirlenmesi

istenir."

13. 2247 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlık Mahkemesince yapılacak işlemler "* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 21/1/1982 - 2592/5 md.)

Uyuşmazlık Mahkemesi, olumsuz görev uyuşmazlığı ile ilgili dosyaların ilk incelemesi sırasında ve gerekli gördüğü hallerde ilgili Başsavcıların görüşünü de alarak, görevli yargı mercimi belirten kararını verir."

14. 2247 sayılı Kanun'un 3. Bölümünde, *"Hüküm Uyuşmazlığı"* üst başlığı altındaki 24. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 21/1/1982 - 2592/7 md.) 1 nci maddede gösterilen yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir.

(Mülga ikinci fıkra: 2/7/2018 KHK-703/183 md.)

İlgili kişi veya makam Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini istiyebilir. Bu halde olumsuz görev uyuşmazlığının çıkarılması ile ilgili 15 ve 16 ncı maddelerdeki usul kuralları uygulanır."

15. 2247 sayılı Kanun'un *"Hüküm uyuşmazlıklarında uygulanacak inceleme kuralları"* başlıklı 25. maddesi şöyledir:

"Hüküm uyuşmazlıklarında Uyuşmazlık Mahkemesi, Danıştay Yargılama usulünün bu kanuna aykırı olmayan hükümlerini uygulamak suretiyle anlaşmazlığın esasını da karara bağlar.

(Mülga ikinci fıkra: 2/7/2018 KHK-703/183 md.)

Uyuşmazlık Mahkemesi hüküm uyuşmazlıklarını dosya üzerinde inceleyerek karara bağlar. Gerekli gördüğü hallerde veya istek üzerine tarafları dinleyebilir."

16. 2247 sayılı Kanun'un *"İncelemede izlenecek sıra"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder."

17. 27/09/2008 tarih ve 27010 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Vakıflar Yönetmeliği'nin *"Galle fazlasının ödenmesi"* başlıklı 55. maddesi şöyledir:

"(1) Vakıf evladı veya ilgililerinin galle fazlasını almaya hak kazandıkları tarih ilk derece mahkemesi karar tarihi olup, galle fazlasına ilişkin ödeme mahkeme kararının kesinleşmesinden sonra yapılır.

(2) Galle fazlası, mazbut vakıflarda Genel Müdürlük onayından, mülhak vakıflarda ise kesin hesabın tasdikinden sonra 15 gün içerisinde yıllık olarak ödenir.

(3) İntifa hakkı ödemeleri yapıldıktan sonra ilk defa başvuranlara o yıl ödeme yapılmaz. Ancak hak kazandığı yılın veya yılların evlat hissesi, mahkeme kararının kesinleşmesini müteakip ödenir."

VI. İNCELEME VE GEREKÇE

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, A. ARSLAN, Mahmut BALLI ve Ali ÖZGÜR'ün katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; Raportör-Hakim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İ. ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

19. 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde anılan hükme göre, hüküm uyuşmazlığının ortaya çıkabilmesi için:

a) Uyuşmazlık doğuran hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

20. Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden, ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararların bulunduğu, taraflardan en az birinin, aynı olduğu, her iki davanın esasının hükme bağlandığı ve kararların kesinleştiği anlaşılmaktadır.

21. Dava konusu yapılmış olan hakkın ve dava sebebinin aynı olup olmadığına gelince, yukarıda ayrıntılı olarak değinilen mahkeme kararları irdelendiğinde; davacılar tarafından, Diyarbakır 4. Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan davanın konusunun, 26/Rebiulahır/1047 tarihli M. Paşa oğlu M. Paşa Vakfının galleye müstahak evlatları olduğunun tespiti istemine ilişkin olduğu, yapılan yargılama neticesinde, Mahkemenin 13/01/2014 tarih ve E.2013/211, K.2014/81 sayılı kararı ile, davacıların Diyarbakır'da kurulu 26 Rabiulahir 1047 tarihli M. Paşa oğlu M. Paşa Vakfının gallesine müstehak vakıf evladı olduklarının tespitine karar verildiği ve bu kararın kesinleştiği; Danıştay 10. Dairesinde açılan davada ise, M. Paşa oğlu M. Paşa Vakfının galleye müstahak evlatları olduklarının mahkeme kararı ile tespit edildiği ileri sürülerek, vakfın 2012 ve 2013 yıllarına ait galle fazlasının ödenmesi istemiyle Vakıflar Genel Müdürlüğü Diyarbakır Vakıflar Bölge Müdürlüğüne müracaat edildiği, bu talebin Bölge Müdürlüğünün 20/07/2016 tarih ve 975 sayılı işlemi ile reddedilmesi üzerine, bu işlemin iptali ile işlemin dayanağı olan, 27/09/2008 tarih ve 27010 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Vakıflar Yönetmeliği'nin 55. maddesinin iptalinin talep edildiği; Danıştay 10. Dairesi tarafından yapılan yargılama neticesinde 21/11/2023 tarih ve E.2023/722, K.2023/7197 sayılı kararı ile, *"...bir üst kuşaktan hayatta kalan son kişinin vefat ettiği 2012 yılından itibaren galle fazlasının taraflarına ödenmesi gerekirken, davacılar tarafından, vakfın 2012 ve 2013 yıllarına ait*

galle fazlasının ödenmesi istemiyle yapılan başvurunun, galle fazlasını almaya hak kazanılan tarihin ilk derece mahkemesi karar tarihi olduğundan bahisle davacılar hakkında mahkeme kararıyla yapılan tespitin 2014 yılında olduğu gerekçesiyle anılan tarihten önceki döneme ilişkin gallenin ödenmemesi yolundaki dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı" gerekçesiyle anılan işlemin iptaline karar verildiği görülmektedir.

22. Bu durumda, adlî ve idarî yargı yerinde açılan davalar ile elde edilmek istenen sonucun aynı olmadığı, başka bir deyişle konularının farklı olduğu anlaşıldığından, mahkeme kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan, dava konusunun aynı olması koşulunun gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"konu ve dava sebebinin aynı olması"* koşulunu taşımayan başvurunun reddi gerekmiştir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle,

2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen *"konu ve dava sebebinin aynı olması"* koşulunu taşımayan BAŞVURUNUN REDDİNE,

15/06/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Ali
ARSLAN	BALLI	ÖZGÜR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/90
KARAR NO : 2026/258
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ile ilgili Sigorta Acenteleri Yönetmeliği uyarınca verilen idari para cezalarının iptali istemiyle açılan davanın, aynı kişi hakkında verilen diğer idari yaptırımların ve idari cezaların idari yargı yerinde dava konusu edilmesi karşısında, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesi uyarınca İDARİ YARGI YERİNDE çözümü gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. S. A.
Vekili : Av. M. Y. G.
Davalı : Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili hakkında gerçekleştirilen denetim sonucunda tanzim edilen 25/03/2025 tarih ve 1 sayılı Denetim Raporuna istinaden sigortacılık ve diğer mevzuata aykırı uygulamalar sonucunda sigorta sözleşmesi ile ilgili kişilerin hak ve menfaatlerini tehlikeye düşürüldüğünün anlaşılması nedeniyle, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 7. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi gereğince kefalet branşındaki faaliyet ruhsatının iptal edilmesine, Kanunun 7 ve 32.maddelerine aykırılık teşkil eden fiillerin işlenmesi sebebiyle kefalet dışındaki diğer tüm branşlara ilişkin yeni sigorta sözleşmesi akdetme ve temdit yetkisinin kaldırılmasına, Bankalar ve diğer finansal kuruluşlar nezdindeki tüm hesaplarına (kredi kartı alacak hesaplarının bağlı bulunduğu hesaplar da dahil) davalı idare lehine bloke konulmasına, şirket ödemelerinin, sigortalıların hak ve menfaatlerinin korunabilmesini teminen sigortalılara yapılacak tazminat ödemeleri, mahkeme ve tüketici hakem heyeti kararlarına istinaden yapılacak ödemeler ve bahse konu ödemelerin yapılabilmesi için katlanılması zorunlu olan diğer giderlerle sınırlandırılmasına, şirket çalışanlarına kişi başı yapılabilecek ücret ödemelerinin aylık 100.000 TL ile sınırlandırılmasına ve yönetim kurulu üyelerinin huzur hakkı ödemelerinin durdurulmasına ve ayrıca toplam 26.272.422 TL idari para cezası verilmesine ilişkin 10/04/2025 tarih ve 1044 sayılı davalı idare kararının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliği 18/08/2025 tarih ve D.İş.2025/3586 sayılı kararı ile itirazın kısmen kabulüne karar vermiş ve bu karara itiraz edilmiştir.

3. **İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliği 22/09/2025 tarih ve D.İş.2025/8123 sayılı kararı** ile, dava konusu işlemin faaliyet ruhsatının iptali ve diğer idari cezalara ilişkin kısmının idari yargıda dava konusu edildiği ve görevli mahkemenin idare mahkemeleri olduğu gerekçesiyle, itirazın kabulü ile itiraza konu kararın kaldırılarak, 5326 sayılı Kanun'un 28/1-b. maddesi gereğince başvurunun görev yönünden reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Tüm dosya kapsamında yapılan inceleme neticesinde; muteriz Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından A. Ş. AŞ. aleyhine kesilen idari para cezasının dayanağı Kurul Kararı'nda aynı zamanda ruhsat iptali, sözleşme düzenleme yetkisinin sınırlandırılması vb. gibi idari nitelikli yaptırımların da uygulanması sebebiyle A. Ş. AŞ. tarafından işbu yaptırımların dayanağı olan Kurul Kararı'nın ve idari yaptırımların iptali istemiyle İstanbul 10. İdare Mahkemesi'nin 2025/692 Esas sayılı dosyasında dava açıldığı, aynı zamanda işbu kurul kararı ile verilen idari para cezasının iptali istemiyle de İstanbul Anadolu 9. Sulh Ceza Hakimliği'ne başvurulduğu, 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrada; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceğinin kurala bağlandığı, anılan nedenlerle itiraz konusunun bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiği, yasal düzenlemeler ve yargısal içtihatlar doğrultusunda itiraza konu talebe karşı yapılan başvurunun çözümünde İstanbul İdare Mahkemelerinin görevli olduğu anlaşılmakla, muterizin itirazının kabulü ile İstanbul Anadolu 9. Sulh Ceza Hakimliğinin yargı yolu bakımından görevsizliğine..."*

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. İstanbul 2. İdare Mahkemesi 13/11/2025 tarih ve E.2025/2011, K.2025/2138 sayılı kararı ile, *"davaya konu idari para cezasının Sigorta Acente Yönetmeliğinin 15/1-g maddesi kapsamında 14 fiile ilişkin 611.188,00-TL kısmı yönünden ayrı, Sigorta Acente Yönetmeliğinin 18/1 maddesi kapsamında 50 fiile ilişkin 4.579.468,-00-TL. kısmı yönünden ayrı ve Sigorta Kanununun 34/2-j maddesi kapsamında 175 fiile ilişkin 21.081.766,00-TL kısmı yönünden ayrı açılacak dilekçeler ile davanın yenilenmesi gerektiği"* gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 5. maddesine uygun olmayan dava dilekçesinin reddine karar vermiş; davacı vekili tarafından dava dilekçeleri bu kapsamda yenilenmiştir.

6. Davacı vekili tarafından dava dilekçeleri bu karar kapsamında yenilenmiş; Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 10/04/2025 tarih ve 1044 sayılı kararıyla davacı şirket hakkında 175 adet kefalet sigortası poliçesi kapsamında sigortalılara bilgilendirme yapılmadığı gerekçesiyle 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 34/2-j bendine aykırı hareket edildiğinden bahisle toplam 21.081.766,00 TL para cezası verilmesi ve anılan cezanın 10/04/2025 tarih ve E-3903631 sayılı yazı ile davacı şirkete bildirimi üzerine anılan para cezasının iptali istemiyle yenilenen dava, İstanbul 2. İdare Mahkemesi'nin 2025/2308 sayılı esasına kaydedilmiştir.

7. **İstanbul 2. İdare Mahkemesi 21/01/2026 tarih ve E.2025/2308 sayılı kararı** ile, Kabahatler Kanun'u hükümleri uyarınca uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...**Dava dosyasının incelenmesinden;** davacı Şirket hakkında 14 adet acentelik sözleşmesinde hesap mutabakatlarına yönelik düzenleme yapılmaması sebebiyle Sigorta Acente Yönetmeliğinin 15/1-g maddesi kapsamında 611.188,00-TL, 50 adet hesap mutabakatını gerçekleştirmemesi sebebiyle Sigorta Acente Yönetmeliğinin 18/1 maddesi kapsamında 4.579.468,00-TL ve 175 adet kefalet sigorta poliçesi kapsamında sigortalılara bilgilendirme yapılmaması sebebiyle Sigorta Kanununun 34/2-j maddesi kapsamında 21.081.766,00-TL olmak üzere Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun **10.04.2025** tarih ve **1044 sayılı kararıyla** toplam 26.272.422,00-TL idari para cezasıyla cezalandırılmasına yönelik işlem tesis edilmesi üzerine anılan para cezasının kaldırılması istemiyle İstanbul Anadolu 9. Sulh Ceza Mahkemesinin 2025/3586 D.iş kayden açılan davada; " ...idari yaptırım kararının kısmen kabulü..." ne dair verilen 18/08/2025 tarihli karara karşı davalı idare tarafından yapılan itiraz başvurusu üzerine İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliğinin 22/09/2025 tarih ve 2025/8123 D.iş sayılı kararı ile kaldırılarak; "...idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciince görüleceğinin kurala bağlandığı, anılan nedenlerle itiraz konusunun bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiği..." gerekçesine yer verilmek suretiyle yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi üzerine davacı tarafından, Mahkememizde bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*
>
> *Davacı sigorta firması hakkında 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 34/j maddesine aykırı fiili sebebiyle idari para cezası verildiği, anılan Kanunun görev ve yetki başlıklı 36/a maddesinde bu kanundan kaynaklanan ihtilaflarda sulh, asliye veya ağır ceza mahkemelerine yetki verildiği, idari para cezalarına ilişkin idari yargı*

mercilerine verilmiş açık bir yetkiye de rastlanılmadığından görülmektedir.

Bu durumda, 5684 sayılı Kanun'un uygulanmasından doğan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da ***adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği*** *sonucuna varılmıştır....."*

8. İstanbul 2. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

9. 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı, ülkemiz sigortacılığının geliştirilmesini sağlamak, sigorta sözleşmesinde yer alan kişilerin hak ve menfaatlerini korumak ve sigortacılık sektörünün güvenli ve istikrarlı bir ortamda etkin bir şekilde çalışmasını temin etmek üzere bu Kanuna tâbi kişi ve kuruluşların, faaliyete başlama, teşkilât, yönetim, çalışma esas ve usûlleri ile faaliyetlerinin sona ermesi ve denetlenmesine ilişkin hususlar ve sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümlenmesine yönelik olarak sigorta tahkim sistemi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemektir.

(2) Türkiye'de faaliyet gösteren sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, aracılar, aktüerler ile sigorta eksperleri bu Kanun hükümlerine tâbidir. ..."

10. 5684 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 2. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" ... m) Sigorta acentesi: Ticarî mümessil, ticarî vekil, satış memuru veya müstahdem gibi tâbi bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak muayyen bir yer veya bölge içinde daimî bir surette sigorta şirketlerinin nam ve hesabına sigorta sözleşmelerine aracılık etmeyi veya bunları sigorta şirketleri adına yapmayı meslek edinen, sözleşmenin akdinden önce hazırlık çalışmalarını yürüten ve sözleşmenin uygulanması ile tazminatın ödenmesinde yardımcı olan kişiyi,

...

p) Sigorta şirketi: Türkiye'de kurulmuş sigorta şirketi ile yurt dışında kurulmuş sigorta şirketinin Türkiye'deki teşkilâtını,

ifade eder."

11. 5684 sayılı Kanun'un *"Ruhsat iptali"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun ruhsat iptaline ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla;

a) Ruhsat verilmesine ilişkin şartların bir kısmının veya tamamının kaybolması halinde, üç aydan az olmamak üzere, Müsteşarlık tarafından verilecek süre içinde durumun düzeltilmemiş olması,

b) Ruhsatın verildiği tarihten itibaren bir yıl içinde veya Müsteşarlığın uygun görüşüyle yapılanlar hariç olmak üzere aralıksız olarak altı ay süre ile sigorta veya reasürans sözleşmesi akdedilmemesi,

c) Sigortacılık mevzuatına aykırı uygulamalar sonucunda sigorta sözleşmesi ile ilgili kişilerin hak ve menfaatlerinin tehlikeye düştüğünün anlaşılması,

ç) 20 nci madde hükmü hariç olmak üzere, bu Kanun hükümlerinden doğan yükümlülüklerin ağır şekilde ihlâl edilmesi veya yükümlülüklerin ihlâlinin mutat hale gelmesi durumunda, Müsteşarlık tarafından, üç aydan az olmamak kaydıyla, verilecek süre içinde durumun düzeltilmemiş olması,

d) İş planında belirtilen hedeflerden, Müsteşarlığın bilgisi dahilinde yapılan değişiklik dışında makul nedenler olmaksızın aşırı derecede uzaklaşılmış olması,

hallerinden en az birinin gerçekleşmesi durumunda, sigorta şirketlerinin ve reasürans şirketlerinin ilgili branş ya da bütün branşlardaki ruhsatları Müsteşarlık tarafından iptal edilebilir. Ruhsat iptali, ticaret siciline tescil ve Ticaret Sicil Gazetesi ile Türkiye çapında dağıtımı yapılan ve tirajı bakımından ilk on sırada yer alan günlük gazetelerden ikisinde ilan ettirilir.

(2) Ruhsatı iptal edilen şirketler, altı ayı geçmemek üzere Müsteşarlık tarafından verilecek süre içinde iptal edilen ruhsatla bağlantılı portföylerini devretmek zorundadır. Aksi takdirde Müsteşarlık re'sen devir de dâhil olmak üzere portföyün tasfiyesine yönelik her türlü tedbiri almaya yetkilidir."

12. 5684 sayılı Kanun'un *"Mali bünyenin güçlendirilmesi"* başlıklı 20. maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları şöyledir:

"(1) Bir sigorta veya reasürans şirketinin minumum garanti fonu tutarını karşılayamadığının, tesis etmesi gereken teminatı tesis edemediğinin, teknik karşılıkları karşılayacak yeterli veya teknik karşılıklara uygun varlıklarının bulunmadığının ya da sözleşmelerden doğan yükümlülüklerini yerine getiremediğinin yahut şirketin malî bünyesinin sigortalıların hak ve menfaatlerini tehlikeye düşürecek derecede zayıflamakta olduğunun tespiti hallerinde, Bakan uygun bir süre vererek, malî bünyenin güçlendirilmesine yönelik olarak ilgili sigorta ve reasürans şirketinden;

a) Malî bünyesindeki zaafiyetin nasıl giderileceğini ve sigortalıların hak ve menfaatlerinin nasıl korunacağını içeren kapsamlı bir iyileştirme planı sunulmasını ve uygulanmasını,

b) Sermayesinin artırılması, ödenmemiş kısmının ödenmesi, sermayeye mahsuben şirkete ödeme yapılması veya kâr dağıtımının durdurulması ya da ilave teminat tesis edilmesini,

c) Varlıklarının kısmen ya da tamamen elden çıkarılması veya elden çıkarılmasının durdurulmasını, yeni iştirak ve sabit değerler edinilmemesini,

ç) Malî bünyesini ve likiditesini güçlendirici ve riski azaltıcı benzer tedbirler alınmasını,

d) Tespit edilecek gündemle genel kurulun olağanüstü toplantıya çağrılmasını veya genel kurul toplantısının ertelenmesini,

e) Benzeri diğer hususların yerine getirilmesini,

isteyebilir.

...

(3) Bu maddede öngörülen tedbirlerin uygulanmaması veya uygulanamayacağının anlaşılması, sigorta veya reasürans şirketinin ödemelerini tatil etmesi, sigortalılara olan yükümlülüklerini yerine getirememesi veya şirket özkaynaklarının minimum garanti fonunun altına düşmesi halinde, Bakan, sigorta veya reasürans şirketinin tüm branşlarda veya ilgili branşlarda yeni sigorta sözleşmesi akdetme ve temdit yetkisini kaldırmaya, ruhsatlarını iptal ve varlıklarını bloke etmeye yetkilidir.

..."

13. 5684 sayılı Kanun'un *"Sigorta acenteleri"* başlıklı 23. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi şöyledir:

"...

(2) Sigorta acenteliği yapacakların niteliklerine ilişkin usûl ve esaslar yönetmelik ile belirlenir. ..."

14. 5684 sayılı Kanun'un *"Denetim"* başlıklı 28. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) Türkiye'de faaliyet gösteren sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, özel kanunlarına göre sigortacılık faaliyetinde bulunan kuruluşlar, sigorta ve reasürans aracıları, sigorta eksperlik faaliyetleri, aktüerler ve sigortacılık işlemi yapan veya sigortacılık alanında faaliyet gösteren diğer kişilerin her türlü sigortacılık işlemlerinin denetimi, Sigorta Denetleme Kurulu tarafından yapılır."

15. 5684 sayılı Kanun'un *"İyiniyet"* başlıklı 32. maddesi şöyledir:

"(1) Sigorta şirketleri ve aracılar, her çeşit broşür, izahname ve diğer belgeler ile ilan ve reklamlarını, taahhütleriyle sigortalıya sağlayacakları hak ve menfaatlerin sınır ve kapsamı dışında bir anlayışa neden olacak şekilde düzenleyemez ve kişi ve kuruluşlara gerçeğe aykırı, yanıltıcı, aldatıcı ve haksız rekabete yol açan beyanda bulunamaz. Bu hükme aykırılığın tespiti halinde durum, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun uyarınca faaliyet gösteren Reklam Kuruluna bildirilir.

(2) Sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, aracılar ve sigorta eksperleri sigortalıların hak ve menfaatlerini tehlikeye sokabilecek hareketlerden kaçınmak, mevzuat ve işletme planı esaslarına uygun faaliyette bulunmak, sigortacılığın icaplarına ve iyiniyet kurallarına uygun hareket etmek zorundadır.

(3) Sigorta şirketleri, iyiniyet kurallarına aykırı olarak sigorta tazminatının ödenmesini geciktiremez.

(4) Müsteşarlık, sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, aracılar ve sigorta eksperlerinin yukarıda sayılan kurallara uymalarını sağlamak üzere gerekli her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

(5) Kişilerin, sigorta şirketini seçme hakkı sınırlandırılamaz. Bir sözleşmenin unsurları içinde, taraflardan birinin bu sözleşmede yer alan herhangi bir hususta sigorta yapmaya zorunlu tutulduğu hallerde, söz konusu sigortanın belli bir şirkete yaptırılmasına ilişkin sözleşmeye konulmuş her türlü şart hükümsüzdür."

16. 5684 sayılı Kanun'un *"İdari cezalar"* başlıklı 34. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"...

(2) Bu Kanunun;

...

i) 32 nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca alınan tedbirlere ve beşinci fıkrası hükmüne aykırı davranılması halinde yirmibin Türk Lirası,

j) Cumhurbaşkanı, Müsteşarlığın bağlı bulunduğu Bakanlık ve Müsteşarlık tarafından bu Kanuna göre alınan kararlara, çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere ve yapılan diğer düzenlemelere uyulmaması halinde, bu Kanunda ayrıca öngörülmüş bir cezanın olmadığı hallerde bin Türk Lirasından onikibin Türk Lirasına kadar,

idarî para cezası uygulanır.

(3) İdarî para cezaları Müsteşarlıkça uygulanır."

17. 5684 sayılı Kanun'un *"Görev ve yetki"* başlıklı 36/A maddesi şöyledir:

"(Ek: 3/4/2013-6456/48 md.)

(1) Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı yargılama yapmaya Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun ihtisas mahkemesi olarak görevlendireceği sulh, asliye veya ağır ceza mahkemeleri yetkilidir."

18. 5684 sayılı Kanun'un 23. maddesine dayanılarak hazırlanan 22/04/2014 günlü ve 28980 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Sigorta Acenteleri Yönetmeliği'nin *"Acentelik sözleşmesi"* başlıklı 15. maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi şöyledir:

" (1) Aşağıda belirtilen hususlar sigorta şirketleriyle acenteler arasında yapılacak acentelik sözleşmelerinde düzenlenir.

...

g) Hesap mutabakatına ilişkin hükümler.

..."

19. Yönetmeliğin *"Hesap planı ve hesap mutabakatı"* başlıklı 18. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik:RG-11/10/2014-29142)

(1) Sigorta şirketleri ve acentelerin hesap ve kayıt düzenlerini üçer aylık dönemler itibariyle mutabakat çalışmasına uygun olacak şekilde oluşturmaları ve en geç ilgili dönemi takiben bir ay içinde mutabakat sağlamaları gereklidir.

..."

20. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31.md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır."

21. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlardayer alan diğer tedbirlerdir."

22. 5326 sayılı Kanun'un 17. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"...

(7) İdarî para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleriuyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerleme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idarî para cezaları açısından uygulanmaz."

23. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci ve sekizinci fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

...

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

24. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, 21.081.766 TL idari para cezasının iptali istemi yönünden görev uyuşmazlığının doğduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, ekinde adli yargı dosyasının UYAP çıktısı ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

25. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

26. Dava, davacı şirket hakkında 175 adet kefalet sigortası poliçesi kapsamında sigortalılara bilgilendirme yapılmadığı gerekçesiyle, 5684 sayılı Kanun'un 34/j maddesine aykırı hareket edildiğinden bahisle toplam 21.081.766 TL idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

27. Dosyanın incelenmesinde; davacı şirket hakkında gerçekleştirilen denetim sonucunda tanzim edilen 25/03/2025 tarih ve 1 sayılı Denetim Raporuna istinaden sigortacılık ve diğer mevzuata aykırı uygulamalar sonucunda sigorta sözleşmesi ile ilgili kişilerin hak ve menfaatlerini tehlikeye düşürüldüğünün anlaşılması nedeniyle 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 7. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi gereğince kefalet branşındaki faaliyet ruhsatının iptal edilmesine, Kanun'un 7 ve 32. maddelerine aykırılık teşkil eden fiillerin işlenmesi sebebiyle kefalet dışındaki diğer tüm branşlara ilişkin yeni sigorta sözleşmesi akdetme ve temdit yetkisinin kaldırılmasına, Bankalar ve diğer finansal kuruluşlar nezdindeki tüm hesaplarına (kredi kartı alacak hesaplarının bağlı bulunduğu hesaplar da dahil) davalı idare lehine bloke konulmasına, şirket ödemelerinin; sigortalıların hak ve menfaatlerinin korunabilmesini teminen sigortalılara yapılacak tazminat ödemeleri, mahkeme ve tüketici hakem heyeti kararlarına istinaden yapılacak ödemeler ve bahse konu ödemelerin yapılabilmesi için katlanılması zorunlu olan diğer giderlerle sınırlandırılmasına, şirket çalışanlarına kişi başı yapılabilecek ücret ödemelerinin aylık 100.000 TL ile sınırlandırılmasına ve yönetim kurulu üyelerinin huzur hakkı ödemelerinin durdurulmasına ve ayrıca toplam 26.272.422 TL idari para cezası verilmesine ilişkin 10/04/2025 tarih ve 1044 sayılı davalı idare kararının 5684 sayılı Kanun'un 34/2-j maddesi uyarınca verilen 21.081.766 TL idari para cezasına yönelik kısmının iptali istemiyle açıldığı, yukarıda anılan Yönetmeliğin 15/1-(g) ile 18/1 maddeleri uyarınca verilen toplam 4.579.468 TL'lik idari para cezasına yönelik kısmının aynı Mahkemenin 2025/2307 sayılı esasında kayıtlı olduğu ve yine olumsuz görev uyuşmazlığı çıkarıldığı, idari para cezaları dışındaki idari cezalar ile idari yaptırımlara karşı da İstanbul 10. İdare Mahkemesinin 2025/692 sayılı esasına kayıtlı bir iptal davasının açıldığı ve başvuru tarihi itibarıyla bu davanın derdest olduğu görülmüştür.

28. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre, Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı; ancak, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

29. Uyuşmazlık Mahkemesince de, daha evvelki idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

30. Somut uyuşmazlıkta; 5684 sayılı Kanun'da, Kanun kapsamındaki idari yaptırımlara ilişkin herhangi bir kanun yolu düzenlemesi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, dava konusu işlemin 5684 sayılı Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca; kefalet branşındaki faaliyet ruhsatının iptal edilmesine, kefalet dışındaki diğer tüm branşlara ilişkin yeni sigorta sözleşmesi akdetme ve temdit yetkisinin kaldırılmasına, bankalar ve diğer finansal kuruluşlar nezdindeki tüm hesaplarına davalı İdare lehine bloke konulmasına, şirket ödemelerinin sigortalıların hak ve menfaatlerinin korunabilmesini teminen sigortalılara yapılacak tazminat ödemeleri, mahkeme ve tüketici hakem heyeti kararlarına istinaden yapılacak ödemeler ve bahse konu ödemelerin yapılabilmesi için katlanılması zorunlu olan diğer giderlerle sınırlandırılmasına, şirket çalışanlarına kişi başı yapılabilecek ücret ödemelerinin aylık 100.000 TL ile sınırlandırılmasına, yönetim kurulu üyelerinin huzur hakkı ödemelerinin durdurulmasına ilişkin kısımları idari ceza niteliğinde olup, dava konusu işlemin bu kısımlarının idari yaptırım veya idari ceza olup olmadığı, idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu idari bir işlem olup olmadığı hususunun ancak idari yargı yerince değerlendirilebileceği, dolayısıyla Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesi kapsamında bulunmadığı anlaşılmıştır.

31. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fıkra hükmü bir arada değerlendirildiğinde, uyuşmazlık konusu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görevi kapsamına giren idari cezalarla birlikte idari para cezasının da iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açıldığı dikkate alındığında, dava konusu 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesine göre davalı idarece verilen idari para cezasına ilişkin kararın kaldırılması istemiyle açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

32. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; İstanbul 2. İdare Mahkemesince yapılan 21/01/2026 tarih ve E.2025/2308 sayılı başvurunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 2. İdare Mahkemesince yapılan 21/01/2026 tarih E.2025/2308 sayılı BAŞVURUNUN REDDİNE,

04/05/2026 tarihinde OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/102
KARAR NO : 2026/118
KARAR TR : 09/03/2026

ÖZET: Davacının Kayseri Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunduğu infaz sürecinde, ailesi tarafından gönderilen kargonun kurum personelinin hatasıyla kaybolması ve kendisine teslim edilmemesi nedeniyle, maddi ve manevi zarara uğradığını ileri sürerek, açılan tazminat davasının, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : L. A.
Vekili : Av. C. Y.
Davalı : Adalet Bakanlığı

Vekili : Av. T. Ö.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Kayseri Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olduğunu, 2024 yılı Haziran ayında ailesi tarafından gönderilen ve ortopedik yastık, şalvar, pantolon, örgü ipleri ve şişlerini içeren kargonun 05/06/2024 tarihinde Kuruma teslim edilmesine rağmen müvekkiline verilmediğini, yapılan başvurular üzerine kargonun kurum personelinin hatasıyla başka bir hükümlüye teslim edilerek kaybedildiğinin ikrar edildiğini, buna rağmen zararın karşılanmadığını, ayrıca kargonun akıbeti konusunda aylarca oyalanması nedeniyle manevi zarara uğradığını ileri sürerek, 5.000 TL maddi tazminatın 05/06/2024 tarihinden itibaren, 5.000 TL manevi tazminatın ise 27/12/2024 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsili istemiyle idari yargı yerinde tam yargı davası açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Kayseri 1. İdare Mahkemesi 21/11/2025 tarih ve E.2025/309, K.2025/2287 sayılı kararı** ile, 4675 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan davanın adli yargının görevinde bulunması nedeniyle, 2577 sayılı Kanun'un 14. ve 15/1-a maddeleri uyarınca davanın görev yönünden reddine, 2577 sayılı Kanun'un 45/1. maddesi uyarınca kesin (istinaf/temyiz yolu kapalı) olmak üzere karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dava dosyasının incelenmesinden; Kayseri Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda hükümlü olan davacının kargosunun kurum personelince kaybedilmesi (yanlış kişiye teslim edilmesi) eyleminde idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle kaybolan eşyaları için şimdilik 5.000-TL maddi ve uzun süre oyalanması sonrasında kargosunun kaybolması sebebiyle çekilen acı ve ıstırap için 5.000-TL manevi tazminatın idareye başvuru tarihi olan 27.12.2024 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tarafına ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda; davacının dava dilekçesinde yer alan tüm iddialarının, 5275 sayılı Kanun ile tutuklu ve hükümlülere sağlanan hak ve yükümlülüklere ilişkin olduğu ve bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın da İnfaz Hâkimliği'nin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu belirtildiğinden, aynı şikayetten kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı açıktır.

Bu durumda; 4675 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan davanın adli yargının görevinde bulunması nedeniyle davanın görev yönünden reddi gerekmektedir."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Kayseri 2. İnfaz Hakimliği 26/01/2026 tarih ve E.2026/395, K.2026/1029 sayılı kararı** ile, hükümlü vekilinin, maddi ve manevi tazminata ilişkin talebinin idari yargı yolunda değerlendirilmesi gerektiği gerekçesiyle hakimliklerinin görevsizliğine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Hükümlü vekili, özetle, müvekkilinin, Kayseri Kadın Kapalı İnfaz Kurumunda hükümlü olduğunu, 2024 yılı Haziran ayı içerisinde ailesi tarafından hükümlüye gönderilen kargonun teslim edilmediğini, kurum görevlilerin C. Savcılığı tarafından alınan beyanlarında kargonun hataen başka bir hükümlüye teslim edildiğini beyan ettikleri, idarenin kusurlu eylemi nedeniyle 5.000 TL. maddi, 5.000 TL. manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

Hükümlü vekili, idarenin kusuru nedeniyle Kayseri 1.İdare Mahkemesinin 2025/309 Esas ve 2025/2287 Karar sayılı dosyasında tazminat talebinde bulunmuş ancak Mahkeme tarafından Kayseri İnfaz Hakimliklerinin görevli olduğundan bahisle görevsizlik kararı verilmiştir.

Hükümlü vekili, Kayseri 1.İdare Mahkemesinin 2025/309 Esas ve 2025/2287 Karar sayılı dosyasında görevsizlik kararı nedeniyle hakimliğimize müracaat etmiştir.

Tüm dosya kapsamına göre;

Uyuşmazlık Mahkemesinin 2025/399 Esas ve 2025/652 Karar sayılı kararında;

"29. Dava, davacının hükümlü olarak bulunduğu ceza infaz kurumunda, kendisine teslim edilmeyen şahsi eşyaları nedeniyle, uğradığını iddia ettiği manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

31. Yukarıda belirtilen mevzuat uyarınca, 4675 sayılı Kanun ile infaz hakimliği; ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak ile görevli kılınmış olmasına rağmen, cumhuriyet savcılığı veya infaz hakimliği kararlarına uygun olduğu/uygun olmadığı ileri sürülen infaz işlemleri sebebiyle zarar gördüğünü iddia edenlerce açılacak tazminat davaları için hangi mahkemenin/yargı kolunun görevli olduğu hususu meri mevzuatta düzenlenmemiştir.

32. Bu kapsamda, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 142. maddesine göre ağır ceza mahkemelerince hükme bağlanacak olan tazminat davalarına ilişkin hâller anılan Kanunun 141. maddesinde sayma suretiyle belirlenmiş yine 4675 sayılı Kanun'un amaç, kapsam ve 4. maddesi ile de infaz hakimliğinin görevi bu maddede öngörülen şikayetleri incelemek ve karara bağlamak ile sınırlı tutulmuştur.

33. Dava, davacının kapalı ceza infaz kurumunda kıyafetlerinin verilmemesi şeklindeki uygulamadan kaynaklanan mahrumiyet ve dolayısı ile hak kaybına sebep olan işlemler nedeniyle zarara uğradığından bahisle

açıldığından, bu talep 5271 sayılı Kanun'un 141 ve devamı maddelerinde öngörülen koruma tedbirleri nedeniyle açılan bir dava veya 4675 sayılı Kanunun uygulanmasından kaynaklanan bir şikayet olarak değerlendirilememektedir. Kaldı ki, 4675 sayılı Kanun kapsamında yapılmış olan bir şikayet başvurusu, açılmış yahut açılacak olan maddi ve manevi tazminat davalarında, yargı yolunu belirlemeye de etki etmemektedir.

34. Kamu hizmetini yürüten davalının bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, idarenin personeli üzerindeki gözetim ve denetim görevini gereği gibi yerine getirmemesi neticesinde, kamu hizmetinin sunulması esnasında, hizmetin hiç işlememesi, geç işlemesi, kötü işlemesi gibi durumlar, idarenin hizmet kusuru olarak adlandırılır. Bu kapsamda bireyler nezdinde gerçekleşen zararların da, idarenin kusura dayanan sorumluluğu veya kusursuz sorumluluğu sebebiyle tazmini gerekmektedir.

35. Davada, 1721 sayılı Kanun, 5275 sayılı Kanun ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara yönelik olarak, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne verilen görev ve yetkilerin kullanılması yada kullanılmaması nedeniyle, ortaya çıkan mahrumiyet ve dolayısı ile hak kaybına sebep olan işlem ve eylemlerinden kaynaklandığı ileri sürülen maddi ve manevi zararda, idarenin hizmet kusuru veya başka nedenle sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanması gerekmektedir.

36. Belirtilen bu durum karşısında, davanın idare aleyhine açıldığı, davalı idarenin kamu tüzel kişiliği olup, işlem ve eylemlerinin kamusal nitelik taşıdığı, bu kapsamda bünyesinde istihdam ettiği kamu görevlisinin, görevi sırasında ve yetkilerini kullanırken kusurlu davranışta bulunup bulunmadığı, kusurlu davranışta bulunması halinde bu kusurun hizmet kusuru mu, yoksa hizmetten ayrılabilen kişisel kusur mu olup olmadığı hususunun, idare hukuku esaslarına göre idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır." kararı verilerek idari yargı yolunun görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 2025/399 Esas ve 2025/652 Karar sayılı dosyasında belirtildiği üzere; 4675 sayılı İnfaz Hakimliği kanununun 4. Maddesinde, infaz hakimliğinin görevi bu maddede öngörülen şikayetleri incelemek ve karara bağlamak ile sınırlı tutulmuş olup, yapılan işlemlere ilişkin maddi veya manevi tazminata yönelik değerlendirme yetkisi bulunmadığından, hakimliğimizin görevsizliğine karar vermek gerekmiştir."

5. Davacı vekilinin 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine Kayseri 2. İnfaz Hakimliğince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. T.C. Anayasası'nın *"Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması"* başlıklı 40. maddesi şöyledir:

"Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/16 md.) Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.

Kişinin, Resmî görevliler tarafından veki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

7. Anayasa'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

8. Anayasa'nın *"Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence"* başlıklı 129. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

"Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir."

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir :

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

10. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"Kişilerin uğradıkları zararlar"* başlıklı 13. maddesinin değişik birinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 12/5/1982 - 2670/6 md.)

(Değişik birinci fıkra: 6/6/1990 - 3657/1 md.) Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar. Ancak, Devlet dairelerine tevdi veya bu dairelerce tahsil veya muhafaza edilen para ve para hükmündeki değerli kağıtların ilgili personel tarafından zimmete geçirilmesi halinde, zimmete geçirilen miktar, cezai takibat sonucu beklenmeden Hazine tarafından hak sahibine ödenir. Kurumun, genel hükümlere göre

sorumlu personele rücu hakkı saklıdır."

11. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "*Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat*" üst başlığı altında yer alan ve "*Tazminat İstemi*" başlıklı 141. maddesi şöyledir:

"(1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,

b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,

c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,

d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan,

g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,

h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,

i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,

j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,

k) (Ek: 11/4/2013-6459/17 md.) Yakalama, adli kontrol veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

l) (Ek:2/3/2024-7499/12 md.) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(2) Birinci fıkranın (e), (f) ve (l) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder."

12. 5271 sayılı Kanun'un *"Tazminat isteminin koşulları"* başlıklı 142. maddesinin 1. ve 2. fıkraları şöyledir:

"(1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır."

13. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.

(Değişik ikinci fıkra:14/4/2020-7242/1 md.) Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar.

(Mülga üçüncü fıkra: 2/7/2018 KHK/700/133 md.)"

14. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahedeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

...."

15. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Şikâyet başvurusu, 5 inci maddede yazılı sürenin geçmesinden sonra veya infaz hâkimliğinin görev ve yetki alanı dışında kalan bir karar, işlem veya faaliyete karşı ya da başvuru hakkı olmayan kimselerce yapılmışsa infaz hâkimi, başvuru dilekçesini esasa girmeden reddeder; şikâyet başvurusu başka bir yargı merciinin görevi içerisinde ise o mercie gönderir.

Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir; ancak, gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında re'sen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet savcısının da yazılı görüşünü alır. (Ek cümleler: 22/7/2010 - 6008/5 md.) Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekilemesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.

İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir.

İnfaz hâkimi, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre inceleme ve işlemlerini yürütür ve kararını verir.

(Değişik beşinci fıkra:14/4/2020-7242/6 md.) İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır.

İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine (...) yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."

16. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin *"Adalet Bakanlığı"* üst başlıklı ve *"Görev"* başlıklı 38. maddesinin 1. fıkrasının ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Adalet Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kanunlarda kurulması öngörülen mahkemeleri açmak ve teşkilatlandırmak, ceza infaz kurumları, icra ve iflas daireleri gibi her derece ve türdeki adalet kurumlarını planlamak, kurmak ve idari görevleri yönünden gözetim ve denetimini yapmak ve geliştirmek,

...

g) İlgili mevzuat hükümleri uyarınca infaz işlerini düzenlemek,

..."

17. Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin *"Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü"* başlıklı 43. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi şöyledir:

"(1) Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

...

b) Hükümlü ve tutukluların giydirilmesi, beslenmesi, yatırılması, eğitilmesi, çalıştırılması ve muhtaç durumda bulunanların tedavi giderlerinin karşılanması işleri ile 30/6/1934 tarihli ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunda gösterilen her türlü işlemleri yapmak"

18. 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun'un 2. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 23/6/1941-4068/1 md.)

A) Mahpusların ceza evlerine dağıtılması,

B) (Değişik: 6/8/1997-4301/11 md.) Hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu ve tutukevlerinde görevli personelin giydirilmesi, hükümlü ve tutukluların yatırılması, ısıtılması, temizliğinin sağlanması, okutulması, eğitilmesi, meslek veya zanaat sahibi yapılması ve çalıştırılması,

C) İş kazançlarından sanatlar ihtiyacına ve çalışanlara pay ve ailelerine nafaka ayrılması,

D) Mahpus ve mevkuflar hakkında kimler tarafından ne gibi intizbat muameleleri tatbik olunacağı,

E) Ceza evinin emniyeti bakımından mahkûmlara ait mektupların ve kendilerini ziyarete gelenlerle konuşmalarının ve hariçle muhaberelerinin ne suretle tanzim ve kontrol edileceği,

F) Ceza ve tevkif evlerinin memur ve müstahdemlerinin vazife ve salahiyetleri ve haklarında kimler tarafından ne gibi intizbati muameleler yapılacağı hakkında Cumhurbaşkanı tarafından yönetmelik tanzim olunur.

(...)

(Ek: 6/8/1997-4301/11 md.) Hükümlü ve tutuklularla görev başında bulunan personel, 9.7.1956 tarih ve 6779 sayılı 14 Eylül 1330 tarihli Tayınat ve Yem Kanununa Ek Kanunun 1 inci maddesindeki hüküm çerçevesinde iaşe edilir.

(Ek: 6/8/1997-4301/11 md.) Hükümlü ve tutuklarla görevde bulunan personelin iaşesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir."

19. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *"İnfazda temel ilke"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin kurallar hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık

tanınmaksızın uygulanır.

(2) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 09/03/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli ve idari yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, davacının hükümlü olarak bulunduğu ceza infaz kurumunda, ailesi tarafından gönderilen kargonun kurum personelinin hatasıyla kaybedilmesi ve kendisine teslim edilmemesi nedeniyle uğradığını iddia ettiği maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

23. Dosyanın incelenmesinden, davacının Kayseri Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunduğu, 2024 yılı Haziran ayında ailesi tarafından gönderilen ve ortopedik yastık, şalvar, pantolon, örgü ipleri ve şişleri içeren kargonun 05/06/2024 tarihinde kuruma teslim edildiği, ancak kargonun kurum personelince sehven başka bir hükümlüye teslim edilerek kaybolduğu, bu hususun personel beyanlarıyla da ortaya konulduğu, davacının maddi ve manevi zararlarının karşılanması istemiyle 27/12/2024 tarihinde idareye başvurduğu, başvurunun zımnen reddi üzerine bakılmakta olan tam yargı davasını açtığı; davalı idarece ise uyuşmazlığın 4675 sayılı Kanun uyarınca infaz hâkimliğinin görev alanına girdiği ileri sürülerek, davanın görev yönünden reddi gerektiğinin savunulduğu, esasa ilişkin olarak yapılan disiplin soruşturmasında personele disiplin cezası verilmesine yer olmadığına karar verildiği, adli soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği, personelin zararı karşılamak üzere 3.010 TL teklif ettiği ancak davacının daha yüksek miktar talep etmesi nedeniyle uzlaşma sağlanamadığı, bu nedenle idareye atfedilebilecek hizmet kusuru ve tazminat şartlarının oluşmadığının ileri sürüldüğü anlaşılmaktadır.

24. Yukarıda belirtilen mevzuat uyarınca, 4675 sayılı Kanun ile infaz hakimliği; ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak ile görevli kılınmış olmasına rağmen, cumhuriyet savcılığı veya infaz hakimliği kararlarına uygun olduğu/uygun olmadığı ileri sürülen infaz işlemleri sebebiyle zarar gördüğünü iddia edenlerce açılacak tazminat davaları için hangi mahkemenin/yargı kolunun görevli olduğu hususu meri mevzuatta düzenlenmemiştir.

25. Bu kapsamda, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 142. maddesine göre ağır ceza mahkemelerince hükme bağlanacak olan tazminat davalarına ilişkin hâller anılan Kanunun 141. maddesinde sayma suretiyle belirlenmiş yine 4675 sayılı Kanun'un amaç, kapsam ve 4. maddesi ile de infaz hakimliğinin görevi bu maddede öngörülen şikayetleri incelemek ve karara bağlamak ile sınırlı tutulmuştur.

26. Dava, davacının hükümlü olarak bulunduğu kapalı ceza infaz kurumunda, ailesi tarafından gönderilen kargonun kaybolması nedeniyle kendisine teslim edilememesi şeklindeki uygulamadan kaynaklanan mahrumiyet ve dolayısı ile hak kaybına sebep olan işlemler nedeniyle zarara uğradığından bahisle açıldığından, bu talep 5271 sayılı Kanun'un 141 ve devamı maddelerinde öngörülen koruma tedbirleri nedeniyle açılan bir dava veya 4675 sayılı Kanunun uygulanmasından kaynaklanan bir şikayet olarak değerlendirilememektedir. Kaldı ki, 4675 sayılı Kanun kapsamında yapılmış olan bir şikayet başvurusu, açılmış yahut açılacak olan maddi ve manevi tazminat davalarında, yargı yolunu belirlemeye de etki etmemektedir.

27. Kamu hizmetini yürüten davalının bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, idarenin personeli üzerindeki gözetim ve denetim görevini gereği gibi yerine getirmemesi neticesinde, kamu hizmetinin sunulması esnasında, hizmetin hiç işlememesi, geç işlemesi, kötü işlemesi gibi durumlar, idarenin hizmet kusuru olarak adlandırılır. Bu kapsamda bireyler nezdinde gerçekleşen zararların da, idarenin kusura dayanan sorumluluğu veya kusursuz sorumluluğu sebebiyle tazmini gerekmektedir.

28. Davada, 1721 sayılı Kanun, 5275 sayılı Kanun ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara yönelik olarak, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne verilen görev ve yetkilerin kullanılması ya da kullanılmaması nedeniyle, ortaya çıkan mahrumiyet ve dolayısı ile hak kaybına sebep olan işlem ve eylemlerinden kaynaklandığı ileri sürülen maddi ve manevi zararda, idarenin hizmet kusuru veya başka nedenle sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanması gerekmektedir.

29. Belirtilen bu durum karşısında, davanın idare aleyhine açıldığı, davalı idarenin kamu tüzel kişiliği olup, işlem ve eylemlerinin kamusal nitelik taşıdığı, bu kapsamda bünyesinde istihdam ettiği kamu görevlisinin, görevi sırasında ve

yetkilerini kullanırken kusurlu davranışta bulunup bulunmadığı, kusurlu davranışta bulunması halinde bu kusurun hizmet kusuru mu, yoksa hizmetten ayrılabilen kişisel kusur mu olup olmadığı hususunun, idare hukuku esaslarına göre idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

30. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kayseri 1. İdare Mahkemesinin 21/11/2025 tarih ve E.2025/309, K.2025/2287 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A.Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kayseri 1. İdare Mahkemesinin 21/11/2025 tarih ve E.2025/309, K.2025/2287 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

09/03/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/111
KARAR NO : 2026/367
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: 667 sayılı KHK kapsamında kapatılan özel öğretim kurumunda faaliyet gösterilen taşınmaza, olağanüstü hal mevzuatı çerçevesinde fiilen el konulması nedeniyle, taşınmaz ve üzerindeki yapılarda meydana geldiği ileri sürülen zararların tazmini istemiyle açılan davanın, haksız fiil veya fiili el atma niteliğinde olmayıp, kamu gücüne dayalı idari işlem ve eylemlerden kaynaklanan hizmet kusuruna ilişkin bulunması karşısında, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında tam yargı davası niteliğinde bulunduğundan İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : İ. K.
Vekilleri : Av. H. K, Av. H. N. B.
Davalılar : 1-Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Vekilleri : Av. A. O. E. Av. B. S. K.
2-Ankara Valiliği
3-Milli Eğitim Bakanlığı
Vekilleri : Av. Ş. A, Av. F. B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin mülkiyetinde bulunan Ankara ili, Yenimahalle ilçesi, parsel sayılı taşınmaz üzerindeki K. E. H. A. Ş. tarafından Özel İbrahim Kasacı Okulları Anadolu Lisesi, Ortaokulu, Fen Lisesi, İlkokulu ve Anaokulu olarak eğitim ve öğretim faaliyeti gösteren yapıya herhangi bir hukuki dayanak olmaksızın, 2016 yılı Ağustos ayında fiilen el konularak 667 sayılı KHK ile kapatıldığı ve aradan uzunca bir süre geçtikten sonra 14/01/2022 tarihinde taşınmazın müvekkiline teslim edilmesine karşılık, anılan dönem içerisinde taşınmaz üzerinde bulunan tüm yapılara, bütünleyici parçalara ve eklentilerine hasar ve zarar verildiğinden bahisle, fazlaya ilişkin talep ve hakkı saklı kalmak kaydıyla şimdilik, okulun fiilen el konulmasından önceki durumuna getirilmesi için, yapılması zorunlu olan giderlere karşılık olarak 400.000 TL, zarar ve hasarların giderim ve yeniden faaliyete geçebileceği süre boyunca yoksun kalınan kira kazancının tazmini için 100.000 TL maddi tazminatın bankalara uygulanan en yüksek faiziyle birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı nezdinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Ankara 27. Asliye Hukuk Mahkemesi 16/03/2023 tarih ve E.2022/386, K.2023/106 sayılı kararı** ile,

davanın yargı yolu nedeniyle usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 25. Hukuk Dairesi 23/06/2023 tarih ve E.2023/1742, K.2023/1611 sayılı kararı ile, İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve esas yönünden hukuka uygun olduğu gerekçesiyle, HMK'nun 353. maddesinin 1. fıkrası b bendinin, 1 numaralı alt bendi gereğince istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. İlk Derece Mahkemesi kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Mahkememizde yargılaması yapılan davada, 667 sayılı KHK kapsamında el konulan ve mülkiyeti davacıya ait olan okul binası ve taşınmazın Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okul olarak kullanıldığı dönemde taşınmaza verilen zararların ve mahrum kaldığı kazancın davalı kurumlardan talep edildiği anlaşılmıştır.

El koyma işleminin KHK kapsamında gerçekleştiği ve davaya konu edilen muhtemel zararın da yine bu eylem ve işlemlere dayalı olarak meydana geldiği sabittir.

Anayasanın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmıştır.

İdare, kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup; idarî eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar idare hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilir.

Kamu hizmetinin, yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, kamu yararına uygun şekilde işletilip işletilmediğinin, hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde "idarî dava türleri" arasında sayılan "idarî işlem ve eylemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılacak tam yargı davası" kapsamında, idarî yargı yerlerince yapılması gerekmektedir. Bu doğrultuda mahkememizin davaya bakmakta görevli olmadığı anlaşılmakla davanın yargı yolu nedeni ile usulden reddine ..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Davacı vekili yargılama sürecinde verdiği ıslah dilekçesiyle okulun eski hâline getirilebilmesi için gerekli giderlere ilişkin maddi tazminat talebini 1.118.961 TL'ye, yoksun kalındığı ileri sürülen kira gelirine ilişkin maddi tazminat talebini ise 500.000 TL'ye yükselterek toplam talebini 1.618.961 TL olarak ıslah etmiştir.

5. Ankara 19. İdare Mahkemesi 27/03/2025 tarih ve E.2023/695, K.2025/486 sayılı kararı ile, davanın kabulü ile davacının tazminat isteminin davalı idareden alınarak davacıya ödenmesine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması ile, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 19/11/2025 tarih ve E.2025/7459, K.2025/11565 sayılı kararı ile, " *bakılan davanın adli yargı düzeninin görev alanında olduğu ancak davacı tarafından alacak iddiasına konu iş bu davanın önce adli yargıda açıldığı, adli yargı yerince görevsizlik kararı verilmesi üzerine idari yargıda davasını ikame ettiği hususları göz önününde bulundurularak ilk derece mahkemesince olumsuz görev uyuşmazlığını çözmek için 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi hükmü uyarınca, görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, işin incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin ertelenmesine dair karar verilerek, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır."* gerekçesiyle, davanın olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için yukarıda yer verilen mevzuattaki usul kurallarının yerine getirilmesi gerekirken, işin esasına girilmek suretiyle davanın tazminat kabul yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmeyerek, tarafların istinaf istemlerinin kabulüne, Ankara 19. İdare Mahkemesince verilen 27/03/2025 gün ve E.2023/695, K.2025/486 sayılı kararın kaldırılmasına, 2577 sayılı Kanun'un 45/5 maddesi uyarınca yeniden karar verilmek üzere dava dosyasının mahkemesine iadesine karar verilmiştir.

6. **Ankara 19. İdare Mahkemesi 23/12/2025 tarih ve E.2025/1855 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...İdari yargının görev alanı; idare hukuku kuralları içinde, kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla, kamu gücü kullanılarak tek taraflı olarak tesis edilen kesin ve yürütülmesi zorunlu idarî işlemler, idari eylemler ve idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar nedeniyle açılan davaların görüm ve çözümüyle sınırlı bulunmaktadır.

İdarenin işlemleri veya eylemleri nedeniyle hak ihlaline uğradığını öne süren kişilerce, ihlal edilen haklarının mali olarak telafisini teminen idari yargı mercilerinde açılacak tazminat istemli tam yargı davalarında; öncelikle, zararın idari bir işlem yahut eylemden mi kaynaklandığı hususunun; başka bir anlatımla, "işlemler" için; idare hukuku kurallarına göre tesis edilen, kamu gücüne dayanarak, diğer tarafın rızasını aramaya gerek olmaksızın, ilgilinin hukuki durumunda tek yanlı irade açıklamasıyla değişiklik meydana getiren idari bir işlem olup olmadığının ortaya konulması; "eylemler" için ise, idarece yürütülen kamu hizmetinin kuruluşunda, örgütlenmesinde veya işleyişinde meydana gelen bir aksaklığı içeren idarenin kusur sorumluluğuna dayalı veya kusursuz sorumluluk hallerine dayalı bir hak ihlalinin bulunup bulunmadığının ortaya konulması gerekmektedir. Bu bağlamda, idari makamlar tarafından tesis edilmiş olsa bile, özel hukuk hükümlerine tabi olan işlem ve sözleşmelerden kaynaklanan uyuşmazlıklar ile kamu hizmetinin kuruluşu, örgütlenişi ve işleyişinden kaynaklanmayan eylemlerden doğan uyuşmazlıkların çözümünde adli yargı mercileri görevlidir.

Dava konusu uyuşmazlığı çözümlemekle görevli yargı kolunu belirleyen kanuni düzenlemenin Anayasa

Mahkemesinin yukarıda anılan kararıyla iptal edildiği ve bu kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı 22/11/2023 tarihinde yürürlüğe girdiği, Anayasa Mahkemesi kararlarının derdest olan davalarda uygulanacağı açıktır.

Dava konusu uyuşmazlık, davacı tarafından; davacının taşınmazı üzerinde bulunan ve 667 KHK kapsamında kapatılan Özel İbrahim Kasacı Okullarının kapatıldıktan sonra taşınmazın kendisine 14/01/2022 tarihinde teslim edildiği, kapatılmadan teslimine kadar geçen süre zarfında taşınmaz üzerinde bulunan tüm yapılara, bütünleyici parçalara ve eklentilerine hasar ve zarar verildiğinden bahisle fazlaya ilişkin talep ve hakkı saklı kalmak kaydıyla şimdilik, okulun fiilen el konulmasından önceki durumuna getirilmesi için yapılması zorunlu olan giderlere karşılık olarak 400.000-TL(ıslah ile 1.118.961-TL), zarar ve hasarların giderim ve yeniden faaliyete geçebileceği süre boyunca yoksun kalınan kira kazancının tazmini için 100.000-TL(ıslah ile 500.000-TL) maddi tazminatın bankalara uygulanan en yüksek faiziyle birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle alacak davası uyuşmazlığından kaynaklanmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrasında uyuşmazlığın niteliğine göre, adli veya idari yargının görevli olup olmadığı konusunda dava dosyasını elinde bulunduran idari yargı mercii tarafından karar verilmesi gerekir.

Nitekim, Danıştay Beşinci Dairesinin 18/09/2024 tarih ve E:2021/5495, K:2024/12778 sayılı kararı da bu yöndedir.

Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle, davacının, kapatılan kuruma bağlı olarak taşınmazına iddia olunan zarar ve geç teslim nedeniyle zararları olup olmadığı, bu kapsamda alacağının bulunup bulunmadığı hususunun alacak davası ile tespit edilmesi ve bu davanın sonucuna göre davacının alacak talebi hakkında bir karar verilmesi gerektiğinden, bakılan davanın adli yargı düzeninin görev alanında olduğu ancak davacı tarafından alacak iddiasına konu iş bu davanın önce adli yargıda açıldığı, adli yargı yerince görevsizlik kararı verilmesi üzerine idari yargıda davasını ikame ettiği hususları göz önününde bulundurularak ilk derece mahkemesince olumsuz görev uyuşmazlığını çözmek için 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi hükmü uyarınca, görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, işin incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin ertelenmesine dair karar verilerek, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır..."

7. Ankara 19. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

8. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

9. Danıştay Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"... Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde ise, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

İdari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin, 2577 sayılı Kanun'un 12 ve 13. maddeleri uyarınca, idari yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan kanun hükümlerinin gereğidir.

İdare tarafından, bir kamu hizmetinin yürütülmesi dolayısıyla kamu gücü kullanılarak tek taraflı iradeyle tesis edilen icrai işlemler veya eylemlerden doğan uyuşmazlıkların idari yargı merciinde çözümlenmesi gerekmektedir. İçtihat ve öğretide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler, "idari işlem"; herhangi bir idari işleme dayalı olmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleri ve görevleriyle ilgili hareketsizlikleri "idari eylem" olarak tanımlanmaktadır.

Bir uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olabilmesi için, öncelikle ortada bir idari uyuşmazlığın bulunması gerekmektedir. Bir uyuşmazlığın idari sayılabilmesi için ise, tesis eden makamın idari makam olması ve uyuşmazlığın idari nitelikteki faaliyetten doğmuş bulunması gerekmektedir. İdarenin bir faaliyetinin idari faaliyet sayılabilmesi için de faaliyetin kamu hukuku kurallarına göre kamu hizmetinin yürütülmesine ilişkin olması gerekmektedir. İdarenin özel hukuk alanına giren faaliyetlerinden doğan uyuşmazlıkların idarî nitelik taşıdığından söz etmeye imkan bulunmamaktadır.

Dava dosyasındaki belge ve bilgilerin incelenmesinden; davacının mülkiyetinde bulunan Ankara İli, Yenimahalle İlçesi, ... parsel sayılı taşınmaz üzerindeki yapıya 667 sayılı KHK gereğince 2016 yılı Ağustos ayında fiilen el konulduğu , aradan uzunca süre geçtikten sonra 7075 sayılı Kanun kapsamında yapılan inceleme sonucu 14/01/2022 tarihinde taşınmazın kendisine teslim edildiği, kapatılmadan teslimine kadar geçen süre zarfında taşınmaz üzerinde bulunan tüm yapılara, bütünleyici parçalara ve eklentilerine hasar ve zarar verildiğinden bahisle uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Olayda, davacının mülkiyetinde bulunan taşınmaza 667 sayılı KHK gereğince 2016 yılı Ağustos ayında fiilen el konulduğu ve taşınmaz üzerindeki tasarruf hakkının kaldırıldığı, daha sonra hakkında yapılan inceleme

sonucu taşınmazın iadesine karar verildiği, dolayısıyla 7075 sayılı Kanunun 10. maddesi uyarınca idarenin hukuka aykırı işleminin ortadan kaldırıldığı açık olup, davacının taşınmazına fiilen el konulması nedeniyle uğradığını ileri sürdüğü maddi zararların idari işlem ve eylemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılacak tam yargı davası kapsamında görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu düşünülmektedir...."

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

10. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Bilindiği gibi, Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü bulunduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince idari eylem ve işlemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılan tam yargı davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Kamu hizmetinin, yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, kamu yararına uygun şekilde işletilip işletilmediğinin, hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde "İdari dava türleri" arasında sayılan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, kapsamında, idari yargı yerlerince yapılacağı açıktır.

Öte yandan, 29.10.2016 tarihli ve 29872 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6749 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'la kanunlaşan 667 sayılı KHK'nın 2. maddesinde; "(1) Milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen Fethullahçı Terör Örgütüne (FETÖ/PDY) aidiyeti, iltisakı veya irtibatı belirlenen; /... /b) Ekli (II) sayılı üstede yer alan özel öğretim kurum ve kuruluşları ile özel öğrenci yurtları ve pansiyonları. /.... / kapatılmıştır. / (2) Kapatılan vakıfların her türlü taşınır ve taşınmazları ile her türlü mal varlığı, alacak ve hakları, belge ve evrakı Vakıflar Genel Müdürlüğüne bedelsiz olarak devredilmiş sayılır. Kapatılan vakıf yükseköğretim kurumlarının sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ve kapatılan diğer kurum ve kuruluşlara ait olan taşınırlar ile her türlü mal varlığı, alacak ve haklar, belge ve evrak Hazineye bedelsiz olarak devredilmiş sayılır, bunlara ait taşınmazlar tapuda resen Hazine adına, her türlü kısıtlama ve taşınmaz yükünden ari olarak tescil edilir. Birinci fıkrada sayılanların her türlü borçlarından dolayı hiçbir şekilde Hazineden bir hak ve talepte bulunulamaz. Devire ilişkin işlemler ilgili tüm kuramlardan gerekli yardımı almak suretiyle ilgisine göre Maliye Bakanlığı veya Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilir. hükmü yer almıştır.

Diğer taraftan 08.03.2018 tarihli ve 30354 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7075 sayılı Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'la kanunlaşan 685 sayılı KHK'nın 2. maddesinde: "(1) Komisyon, olağanüstü hal kapsamında doğrudan kanun hükmünde kararnameler ile tesis edilen aşağıdaki işlemler hakkındaki başvuruları değerlendirip karar verir. .... / c) Dernekler, vakıflar, sendika, federasyon ve konfederasyonlar, özel sağlık kuruluşları, özel öğretim kurumları, vakıf yükseköğretim kurumları, özel radyo ve televizyon kuruluşları, gazete ve dergiler, haber ajansları, yayınevleri ve dağıtım kanallarının kapatılması./ .... / (3) Bu maddede belirtilen işlemlere bağlı olarak olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnamelerde yer alan ilave tedbirler ile kanun yollarının açık olduğu işlemler hakkında ayrıca başvuru yapılamaz...." hükmüne, 11. maddesinde; (1) Komisyon kararlarına karşı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenecek Ankara idare mahkemelerinde iptal davası açılabilir. ... hükmüne yer verilmiştir.

Somut olayda, davacının yukarıda bilgileri verilen taşınmazında faaliyet gösteren K. E. H. R. T. N. T. G. S. M. İ. E. T. D. v. T. A. Ş.ye ait İbrahim Kasacı Okullarının 667 sayılı KHK ekinde (II) sayılı listede sayılarak kapatılmasına karar verilmesi nedeniyle taşınmaza ve üzerindekilere el konulmasına karar verildiği ve fiilen el konulma işleminin icra edildiği, ancak, daha sonra yapılan incelemede söz konusu taşınmaz ve üzerindekilerin mülkiyetinin kapatılan kurum adına kayıtlı olmadığının anlaşılması sebebiyle tapu devir işleminin gerçekleştirilemediği, bununla birlikte, söz konusu taşınmaz ve üzerindeki bağımsız bölümlerle ilgili olarak muvazaalı devir kapsamında değerlendirilebilecek herhangi bir tasarrufun bulunmadığının, taşınmaz ve üzerindekilerin malikleri hakkında yapılan araştırmada Fethullahçı Terör Örgütüne aidiyeti, iltisakı veya irtibatı bulunan herhangi bir kişinin de tespit edilmediğinin anlaşılması sebebiyle söz konusu taşınmaz ve üzerindekilerin 14.01.2022 tarihinde davacıya teslim edildiği, anılan dönem içerisinde taşınmaz üzerinde bulunan tüm yapılara, bütünleyici parçalara ve eklentilerine zarar verildiğinden bahisle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda dava konusu uyuşmazlık, haksız fiil, fiili el atma vb. hukuki ilişkiden kaynaklanmayıp yukarıda paylaşılan mevzuat hükümleri çerçevesinde tesis edilen işlem ve eylemlerden kaynaklandığından, idarenin hizmet kusuruna dayanılarak uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini talebine ilişkin davanın çözümünde, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu nedenle, Ankara 19. İdare Mahkemesinin başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmektedir.

IV. İLGİLİ HUKUK

11. Anayasa'nın *"B. Yargı Yolu"* başlıklı 125. maddesi şöyledir:

"İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır. (Ek hüküm: 13/8/1999-4446/2md.) Kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülebilir. Milletlerarası tahkime ancak yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebilir.

(...)(Ek cümle: 7/5/2010-5982/11 md.) (...) Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır.

İdarî işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar.

(Değişik birinci cümle: 7/5/2010-5982/11 md.) Yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi şeklinde kullanılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı verilemez.

İdarî işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idarî işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir.

Kanun, olağanüstü hallerde, (...) seferberlik ve savaş halinde ayrıca millî güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık nedenleri ile yürütmenin durdurulması kararı verilmesini sınırlayabilir.

İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

12. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı:"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

13. 29/10/2016 tarihli ve 29872 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6749 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'la kanunlaşan 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin *"Olağanüstü Halin Uygulanmasına İlişkin Tedbirler"* üst başlıklı, *"Kapatılan kurum ve kuruluşlara ilişkin tedbirler"* alt başlıklı 2. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen Fethullahçı Terör Örgütüne (FETÖ/PDY) aidiyeti, iltisakı veya irtibatı belirlenen;

...

b) Ekli (II) sayılı listede yer alan özel öğretim kurum ve kuruluşları ile özel öğrenci yurtları ve pansiyonları

...

kapatılmıştır.

(2) Kapatılan vakıfların her türlü taşınır ve taşınmazları ile her türlü mal varlığı, alacak ve hakları, belge ve evrakı Vakıflar Genel Müdürlüğüne bedelsiz olarak devredilmiş sayılır. Kapatılan vakıf yükseköğretim kurumlarının sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ve kapatılan diğer kurum ve kuruluşlara ait olan taşınırlar ile her türlü mal varlığı, alacak ve haklar, belge ve evrak Hazineye bedelsiz olarak devredilmiş sayılır, bunlara ait taşınmazlar tapuda resen Hazine adına, her türlü kısıtlama ve taşınmaz yükünden ari olarak tescil edilir. Birinci fıkrada sayılanların her türlü borçlarından dolayı hiçbir şekilde Hazineden bir hak ve talepte bulunulamaz. Devire ilişkin işlemler ilgili tüm kurumlardan gerekli yardımı almak suretiyle ilgisine göre Maliye Bakanlığı veya Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

(3) Milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı belirlenen ve ekli listelerde yer almayan özel ve vakıf sağlık kurum ve kuruluşları, özel öğretim kurum ve kuruluşları ile özel öğrenci yurtları ve pansiyonları, vakıflar, dernekler, vakıf yükseköğretim kurumları, sendikalar, federasyonlar ve konfederasyonlar, ilgili bakanlıklarda bakan tarafından oluşturulacak komisyonun teklifi üzerine bakan onayı ile kapatılır. Bu fıkra kapsamında kapatılan kurum ve kuruluşlar hakkında da ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

(4) Kapatılan yükseköğretim kurumlarında kayıtlı öğrenciler, Yükseköğretim Kurulu tarafından Devlet üniversitelerine veya vakıf üniversitelerine yerleştirilir. Bu şekilde yerleştirilen öğrenciler, mezun oluncaya kadar vakıf yükseköğretim kurumlarına ödemeleri gereken ücretleri ilgili üniversiteye ödemeye devam ederler. Bu fıkranın uygulanması ile ilgili olarak usul ve esasları belirlemeye, uygulamayı yönlendirmeye, her türlü

tedbiri almaya ve ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Yükseköğretim Kurulu görevli ve yetkilidir."

14. 08/03/2018 tarihli ve 30354 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7075 sayılı Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'la kanunlaşan 685 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin *"Komisyonun görevleri"* başlıklı 2. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" (1) Komisyon, olağanüstü hal kapsamında doğrudan kanun hükmünde kararnameler ile tesis edilen aşağıdaki işlemler hakkındaki başvuruları değerlendirip karar verir.

...

c) Dernekler, vakıflar, sendika, federasyon ve konfederasyonlar, özel sağlık kuruluşları, özel öğretim kurumları, vakıf yükseköğretim kurumları, özel radyo ve televizyon kuruluşları, gazete ve dergiler, haber ajansları, yayınevleri ve dağıtım kanallarının kapatılması.

...

(3) Bu maddede belirtilen işlemlere bağlı olarak olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnamelerde yer alan ilave tedbirler ile kanun yollarının açık olduğu işlemler hakkında ayrıca başvuru yapılamaz."

15. 7075 Sayılı Kanun'un *"Yargı Denetimi"* başlıklı 11. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

" (1) Komisyon kararlarına karşı Hâkimler ve Savcılar Kurulunca belirlenecek Ankara idare mahkemelerinde ilgilinin en son görev yaptığı kurum veya kuruluş aleyhine iptal davası açılabilir. Bu davalarda ayrıca Cumhurbaşkanlığına ve Komisyona husumet yöneltilemez"

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacının mülkiyetinde bulunan Ankara ili, Yenimahalle ilçesi, ... parsel sayılı taşınmaz üzerindeki yapıya 667 sayılı KHK gereğince 2016 yılı Ağustos ayında fiilen el konulduğu, aradan uzunca süre geçtikten sonra 7075 sayılı Kanun kapsamında yapılan inceleme sonucu, 14/01/2022 tarihinde taşınmazın kendisine teslim edildiği, sözkonusu taşınmazın kapatılmadan teslimine kadar geçen süre zarfında taşınmaz üzerinde bulunan tüm yapılara, bütünleyici parçalara ve eklentilerine hasar ve zarar verildiğinden bahisle uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılmıştır .

19. Dava dosyasının incelenmesinden; davacının yukarıda bilgileri verilen taşınmazında faaliyet gösteren K. E. H. R. T. N. T. G. S. M. İ. E. T. D. v. T. A. Ş.ye ait İbrahim Kasacı Okullarının 667 sayılı KHK ekinde (II) sayılı listede sayılarak kapatılmasına karar verilmesi nedeniyle taşınmaza ve üzerindekilere el konulmasına karar verildiği ve fiilen el konulma işleminin icra edildiği, ancak, daha sonra yapılan incelemede söz konusu taşınmaz ve üzerindekilerin mülkiyetinin kapatılan kurum adına kayıtlı olmadığının anlaşılması sebebiyle tapu devir işleminin gerçekleştirilemediği, bununla birlikte, söz konusu taşınmaz ve üzerindeki bağımsız bölümlerle ilgili olarak muvazaalı devir kapsamında değerlendirilebilecek herhangi bir tasarrufun bulunmadığının, taşınmaz ve üzerindekilerin malikleri hakkında yapılan araştırmada Fethullahçı Terör Örgütüne aidiyeti, iltisaki veya irtibatı bulunan herhangi bir kişinin de tespit edilmediğinin anlaşılması sebebiyle söz konusu taşınmaz ve üzerindekilerin 14/01/2022 tarihinde davacıya teslim edildiği, anılan dönem içerisinde taşınmaz üzerinde bulunan tüm yapılara, bütünleyici parçalara ve eklentilerine zarar verildiğinden bahisle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

20. Anayasa'nın 125. maddesinde idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu hüküm altına alınmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde ise, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır. Buna göre, kamu hizmetinin kuruluşu, işleyişi veya yürütülmesi sırasında idarenin kamu gücüne dayalı işlem ve eylemlerinden kaynaklandığı ileri sürülen zararların giderilmesine yönelik uyuşmazlıkların, kural olarak idari yargı yerlerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

21. Dosya kapsamından; davacının mülkiyetinde bulunan taşınmaz üzerinde faaliyet gösteren özel öğretim kurumunun, 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ekinde yer alması nedeniyle kapatıldığı, bu kapsamda taşınmaz ve üzerindeki yapıların olağanüstü hal mevzuatı uyarınca kamu makamlarınca fiilen tasarruf altına alındığı, daha sonra yapılan inceleme sonucunda taşınmazın kapatılan kuruma ait olmadığının ve devre konu edilemeyeceğinin anlaşılması üzerine 14/01/2022 tarihinde davacıya iade edildiği anlaşılmaktadır. Davacının tazminat istemi de, taşınmazın idarenin tasarrufu altında bulunduğu dönemde meydana geldiği ileri sürülen zararlar ile kullanım mahrumiyetinden kaynaklanan zararların giderilmesine ilişkindir.

22. Davacı tarafından ileri sürülen zarar iddiası, doğrudan olağanüstü hal mevzuatı kapsamında kamu gücü kullanılarak gerçekleştirilen işlem ve uygulamalardan kaynaklanmaktadır. Uyuşmazlığın çözümü için, idarenin olağanüstü hal mevzuatı kapsamında sahip olduğu yetkilerin ve bu yetkilerin uygulanış biçiminin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu yönüyle uyuşmazlık, özel hukuk hükümlerine tabi bir haksız fiil veya fiili el atma niteliği taşımamakta; kamu gücüne dayalı idari işlem ve eylemlerden kaynaklanan hizmet kusuru iddiasına dayanmaktadır. Bu durumda, idarenin hizmet kusuruna dayanılarak uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini talebine ilişkin davanın çözümünde, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ankara 19. İdare Mahkemesinin 23/12/2025 tarih ve E.2025/1855 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 19. İdare Mahkemesinin 23/12/2025 tarih ve E.2025/1855 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan GÜLEÇ	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/112
KARAR NO : 2026/108
KARAR TR : 09/03/2026

ÖZET: 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'na dayanılarak çıkartılan Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 30/4. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle, davacı firma hakkında (50) uyarma cezası verilmesine ve karşılığı 29.550 TL uygulanmasına ilişkin ihlal tespit tutanağının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : B. A. T. T. Ö. S. H. v. S. A. Ş.
Vekilleri : Av. A. A. - Av. F. T. A.
Davalı : Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
Vekili : Av. A. S. T.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı I. Bölge Müdürlüğünce yapılan denetim sonucunda, plakalı araçla gerçekleştirilen transfer faaliyeti nedeniyle, davacı firmanın Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin 30/4. maddesini ihlal ettiğinden bahisle, 03/10/2023 tarih UAB-ELK-A ve 104259 sıra nolu ihlal tespit tutanağı tutularak, 50 uyarı puanı verilmesi ve karşılığı 29.550 TL ceza verildiğinin davacıya bildirilmesi üzerine, davacı vekili bu tutanağın iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Gaziosmanpaşa 3.Sulh Ceza Hâkimliği 23/12/2025 tarih ve D.İş No.2025/5478 sayılı kararı** ile, Karayolu Taşıma Yönetmeliği Uyarınca Düzenlenen İhlal Tespit Tutanağının iptali isteminin Sulh Ceza Hakimliğince incelenebilecek kararlardan olmadığı , idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğinden bahisle , 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Tüm dosya birlikte değerlemndirildiğinde, Karayolu Taşıma Yönemeliği'ne göre verilen "Uyarma" cezası 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde sayılı idari yaptırım türlerine yönelik niteliği bulunmadığı, buna ilişkin Danıştay 15. Dairesi 09/12/2014 tarih, 2014/8893 Esas ve 2014/9361 Karar sayılı ilamı da dikkate alındığında, "işlemin idarece tek taraflı kamu gücüne dayalı irade beyanı ile tesis edilen "idari işlem"

olduğundan, bu işlemin hukukla aykırılığı ileri sürülerek iptali isteminin idari yaptırım yargının görev alanına girdiği" hususunun belirtildiği, bu haliyle talebin idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği anlaşılmakla görev yönünden reddine..."

3. Davacı vekili bu kez. aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **İstanbul 8. İdare Mahkemesi 27/01/2026 tarih ve E.2026/101 sayılı kararı** ile, para cezası ve uyarma cezasına ilişkin karara karşı açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı merciinin belirlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, işin incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden, davacı şirkete ait aracın 03.10.2025 tarihinde yapılan denetimde Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 30/4. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle 50 Uyarı Puanı verilmesine ve karşılığı 29.550,00-TL uygulanmasına ilişkin UAB-ELK-A Seri nolu, 104259 Sıra nolu işlemin iptali istemiyle davacının ilk olarak Gaziosmanpaşa 3. Sulh Ceza Hakimliği'nin E:2025/5478 D.İş esasına kayden dava açtığı, anılan Mahkemece yapılan yargılama sonucunda verilen 23/12/2025 tarih ve E:2025/5478 D.İş sayılı karar ile idari yargı yerlerinin görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verildiği, bu kararın ise 12/01/2026 tarihinde kesinleştiği görülmektedir.

Uyuşmazlıkta, 4925 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliği uyarınca davacı şirkete verilen uyarma cezasına ilişkin idari yaptırım kararına dayanak oluşturan tutanağın 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4925 sayılı Kanun'da yapılan değişikliklerle Kanun'un yeniden düzenlendiği ve bu haliyle 4925 sayılı Kanun'da ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan Yönetmelikte görevli yargı yeri hususunda hüküm bulunmadığı, kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin yer almadığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanun'un, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, para cezası ve uyarma cezasına ilişkin karara karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesi'nce verilen 07/10/2024 tarih ve E:2024/315, K:2024/319 sayılı kararı da bu yöndedir. ..."

5. İstanbul 8. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyasına esas Uyap çıktıları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; karayolu taşımalarını ülke ekonomisinin gerektirdiği şekilde düzenlemek, taşımada düzeni ve güvenliği sağlamak, taşımacı, acente ve taşıma işleri komisyoncuları ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği ve benzeri hizmetlerin şartlarını belirlemek, taşıma işlerinde istihdam edilenlerin niteliklerini, haklarını ve sorumluluklarını saptamak, karayolu taşımalarının, diğer taşıma sistemleri ile birlikte ve birbirlerini tamamlayıcı olarak hizmet vermesini ve mevcut imkânların daha yararlı bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır."

7. 4925 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun kamuya açık karayolunda motorlu taşıtlarla yapılan yolcu ve eşya taşımalarını, taşımacıları, taşıma acentelerini, taşıma işleri komisyoncularını, nakliyat ambarı ve kargo işletmecilerini, taşıma işlerinde çalışanlar ile taşımalarda yararlanılan her türlü taşıt, araç, gereç, yapıları ve benzerlerini kapsar.

Ancak, özel otomobillerle ve bunların römorklarıyla yapılan taşımalar, genel ve katma bütçeli dairelerle, il özel idareleri, belediyeler, üniversiteler ve kamu iktisadî teşebbüslerine ait otomobillerle yapılan taşımalar, Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğüne ait motorlu taşıt ve bunların römorkları ile yapılan taşımalar, lastik tekerlekli traktörlerle çekilen römorklarla yapılan taşımalar bu Kanun hükümlerine tâbi değildir.

İl sınırları içerisindeki taşımalar ile yüz kilometreye kadar olan şehirlerarası taşımaların düzenlenmesi il ve ilçe trafik komisyonları ile işbirliği yapılmak suretiyle ilgili valiliklere, belediye sınırları içerisindeki şehiriçi taşımalar belediyelere bu Kanuna göre düzenlenecek yönetmelik esasları dahilinde bırakılabilir.

Uluslararası anlaşmalar ile savaş hali, olağanüstü hal ve doğal afet durumlarında uygulanacak hükümler saklıdır."

8. 4925 sayılı Kanun'un *"Yetki belgesi alma zorunluluğu ve taşıma hizmeti"* başlıklı 5. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Taşımacılık, acentelik ve taşıma işleri komisyonculuğu ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği yapılabilmesi için Bakanlıktan yetki belgesi alınması zorunludur."

9. 4925 Sayılı Kanun'un *"idari para cezaları "* başlıklı 26. maddesinin ilgi kısımları şöyledir:

"(Değişik: 12/7/2013-6495/32 md.)

(Değişik fıkra: 27/3/2025-7546/5 md.) Bu Kanunun;

a) 5 inci maddesine göre yetki belgesi almadan veya yetki belgesi aldığı halde yetki belgesi kapsamına uygun olmayan faaliyetlerde bulunanlara 17.000 Türk lirasından 170.000 Türk lirasına kadar, yetki belgesi olduğu halde taşıtını yetki belgesine kaydettirmeden kullananlara 8.500 Türk lirasından 85.000 Türk lirasına kadar,

...

idari para cezası verilir.

(Ek fıkra: 27/3/2025-7546/5 md.) Birinci fıkranın;

a) (a), (b), (f), (h) ve (1) bentlerine göre idari para cezası verilenler hakkında 48 saat geçmeden,

...

aynı kabahat için ikinci bir ceza verilmez.

(Ek fıkra: 27/3/2025-7546/5 md.) Bu Kanuna aykırılık teşkil eden kabahatlerin kapsamı, niteliği ile cezanın caydırıcılığı göz önünde bulundurularak; bu madde kapsamında uygulanacak idari para cezalarına ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanan ve Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.

(Ek fıkra:27/12/2023-7491/46 md.) Sürücüsünün tabiiyetine bakılmaksızın yabancı plakalı taşıt için birinci fıkra kapsamında uygulanacak olan idari para cezaları, tebligat şartı aranmaksızın sürücüsü bilgilendirilmek suretiyle tahsil edilir. Cezalar tahsil edilmeden, cezaya muhatap yabancı plakalı taşıtın ülkeyi terk etmesine izin verilmez. Bu fıkra hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Bakanlıkça müştereken altı ay içinde belirlenir. Uluslararası sözleşme hükümleri saklıdır."

10. 4925 sayılı Kanun'un *"Ceza uygulaması"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 25/6/2009-5917/34 md.)

Bu Kanunda yazılı idari para cezalarını uygulamaya Ulaştırma Bakanının yetkilendirdiği Bakanlık personeli, trafik polisi ve zabıtası, trafik polisinin görev alanı dışında kalan yerlerde nöbetli jandarma personeli, sınır kapılarında görev yapan gümrük muhafaza ve gümrük muayene memurları ile bunların amirleri, terminallerde görevli belediye zabıtası yetkilidir.

Bu Kanun kapsamında faaliyet gösterenlere hangi hallerde uyarma, geçici durdurma ve iptal şeklinde idari müeyyideler uygulanacağına ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları, yönetmelikte düzenlenen uyarma, geçici durdurma ve iptal şeklindeki idari müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmez."

11. 08/01/2018 tarihli ve 30295 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Yönetmeliğin amacı, karayolu taşımacılık faaliyetlerini ülke ekonomisinin gerektirdiği şekilde düzenlemek; taşımacılık faaliyetlerinde düzeni ve güvenliği sağlamak; taşımacı, acente, taşıma işleri komisyonculuğu, taşıma işleri organizatörlüğü, nakliyat ambarı işletmeciliği, kargo işletmeciliği, lojistik işletmeciliği, (Değişik ibare:RG-15/5/2025-32901) kurye işletmeciliği, terminal işletmeciliği ve benzeri taşımacılık faaliyetleri için mali yeterlilik, mesleki yeterlilik, mesleki saygınlık ilkelerine uygun olarak pazara giriş şartları ile bu faaliyetlerde bulunanların, gönderenlerin, yolcuların, çalışanların haklarını, sorumluluklarını, yükümlülüklerini tespit etmek; taşımacılık faaliyetlerinde istihdam edilenler ile taşımacılık faaliyetlerinde yararlanılan taşıt, araç, gereç, yapı, tesis ve benzerlerinin niteliklerini belirlemek; karayolu taşımalarının diğer taşıma sistemleriyle birlikte ve birbirlerini tamamlayıcı olarak hizmet vermesini, denetimini ve mevcut imkânların daha yararlı bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır."

12. Yönetmeliğin *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesinin 1. ve 2. fıkraları şöyledir:

"(1) Bu Yönetmelik, kamuya açık karayolunda motorlu taşıtlarla yapılan yolcu ve eşya taşımalarını, taşımacı, acente, taşıma işleri komisyonculuğu, taşıma işleri organizatörlüğü, nakliyat ambarı işletmeciliği, kargo işletmeciliği, lojistik işletmeciliği, (Değişik ibare:RG-15/5/2025-32901) kurye işletmeciliği, terminal işletmeciliği ve benzeri taşımacılık faaliyetlerini yapanlar ile taşıma işlerinde çalışanları, taşımacılık faaliyetlerinde yararlanılan her türlü taşıt, araç, gereç, yapı, tesis ve benzerlerini kapsar.

(2) Servis taşımaları hakkındaki usul ve esaslar, Bakanlıkça ayrıca düzenlenir."

13. Yönetmeliğin *"Yetki belgesi alma zorunluluğu"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Yönetmelik kapsamına giren taşımacılık, acentelik, taşıma işleri komisyonculuğu, taşıma işleri organizatörlüğü, nakliyat ambarı işletmeciliği, kargo işletmeciliği, lojistik işletmeciliği, (Değişik ibare:RG-15/5/2025-32901)(5) kurye işletmeciliği, terminal işletmeciliği ve benzeri faaliyetlerde bulunacak gerçek ve tüzel kişilerin yapacakları faaliyetlere uygun olan yetki belgesini/belgelerini Bakanlıktan almaları zorunludur."

14. Yönetmeliğin *"Taşıt belgelerine kayıtlı taşıtların kullanılması ve istisnai haller"* başlıklı 30. maddesinin 4. fıkrası şöyledir:

"(4) (Değişik:RG-15/5/2025-32901) A1, B2, D2 ve S yetki belgesi eki taşıt belgelerinde kayıtlı taşıtlarını, taşıtın kayıtlı olduğu yetki belgesi kapsamı dışında ve/veya yetki belgesi olmayan gerçek veya tüzel kişilerin faaliyetleri için kullandıramazlar. Bu fıkraya uymayan yetki belgesi sahiplerine 50 uyarma verilir. Bu fıkraya göre, bir takvim yılı içinde on kez uyarma düzenlenmesi ve bu uyarmaların tebliğ edilmesi halinde, ilgili yetki

belgesi iptal edilir."

15. Yönetmeliğin *"ihlal ve idari para cezası karar tutanağı düzenlenmesi* " başlıklı 67 . maddesi şöyledir :

"(1) Kanunda öngörülen ve bu Yönetmelikte belirtilen kusurları ve/veya ihlalleri işleyenler hakkında, 66 ncı maddede belirtilen görevliler tarafından idari para cezası ve/veya ihlal tespitine dair tutanak düzenlenir.

(2) Tutanaklar, para cezası gerektiren kusurlar için idari para cezası karar tutanağı, uyarma gerektiren mevzuat ihlalleri için ihlal tespit tutanağı olmak üzere iki şekilde düzenlenir.

(3) Birden fazla kusurun bir arada işlenmesi halinde her kabahat için ayrı idari para cezası karar tutanağı düzenlenir.

(4) Birden fazla mevzuat ihlalinin bir arada işlenmesi halinde her ihlal için ayrı ihlal tespit tutanağı düzenlenir. (Ek cümle:RG-21/11/2020-31311) Ancak, bu fıkra kapsamında ayrı ayrı düzenlenmesi gereken ihlal tespit tutanakları, yapılan ihlaller ve karşılığındaki uyarma adetleri ayrı ayrı belirtilmek sureti̇yle elektronik ortamda tek bir ihlal tespit tutanağı olarak düzenlenebilir.

(5) İdari para cezalarına ilişkin diğer hususlarda (Değişik ibare:RG-15/11/2019-30949) Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan mevzuat esas alınır.

(6) Bu maddeye göre düzenlenecek tutanaklar, elektronik olarak da düzenlenebilir. Elektronik olarak düzenlenecek tutanaklara ilişkin hususlar, Bakanlıkça düzenlenir."

16. Yönetmeliğin *"İdari para cezası ve diğer idari yaptırımların birlikte uygulanması"* başlıklı 72. maddesi şöyledir:

"(1) Kanunda öngörülen idari para cezaları, Kanunda ve bu Yönetmelikte düzenlenen uyarma, geçici durdurma ve iptal gibi idarî müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

(2) Birden fazla kabahatin bir arada işlenmesi halinde her kabahat için ayrı ayrı idari para cezası uygulanır.

(3) Kanun veya bu Yönetmeliğe muhalefet nedeniyle, elektronik ortamda tespit edilecek kabahat ve ihlal için, denetimle görevli Bakanlık personeli gıyaben işlem tesis eder."

17. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

18. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

19. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"

20. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1.ve 8. fıkrası şöyledir:

"(1)İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya teffhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

21. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 09/03/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuşolduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyasına esas Uyap çıktıları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği, yeterli bilgi ve belgenin olması nedeniyle adli yargı dosyasının istenilmediği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

22. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

23. Dava, Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 30/4. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle, davacı firma hakkında (50) uyarma cezası ve karşılığı olan 29.550 TL verilmesine ilişkin 03/10/2023 tarih ve UAB-ELK-A seri, 104259 sıra numaralı ihlal tespit tutanağının iptali istemiyle açılmıştır.

24. Dava dosyasının incelenmesinde, davacı şirkete ait aracın 03.10.2025 tarihinde yapılan denetimde Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 30/4. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle 50 Uyarı Puanı verilmesine ve karşılığı 29.550 TL uygulanmasına ilişkin UAB-ELK-A Seri nolu, 104259 Sıra nolu işlemin iptali istemiyle davacının ilk olarak Gaziosmanpaşa 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 2025/5478 D.İş esasına kayden dava açtığı, anılan Mahkemece yapılan yargılama sonucunda verilen 23/12/2025 tarih ve E:2025/5478 D.İş sayılı karar ile idari yargı yerlerinin görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verildiği, bu kararın 12/01/2026 tarihinde kesinleştiği, davacının sözkonusu görevsizlik kararı üzerinde aynı istemle idari yargıda dava açtığı, idari yargı yerinin idari para cezası ve uyarma cezasına ilişkin karara karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar verdiği görülmüştür.

25. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, Kanun'un 19. maddesinde sayılan yaptırımlar saklı tutulmak kaydıyla, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

26. 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrasında, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

27. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

28. İncelenen uyuşmazlıkta, 4925 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliği uyarınca süreli ya da süresiz faaliyetin durdurulmasına ilişkin bir idari yaptırım kararının bulunmadığı, 50 uyarma cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4925 sayılı Kanun'da yapılan değişikliklerle Kanun'un yeniden düzenlendiği ve bu haliyle 4925 sayılı Kanun'da ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan Yönetmelikte görevli yargı yerine ve kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin yer almadığı anlaşılmıştır.

29. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, uyarma cezasına ilişkin kararlara karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

30. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 8. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, Gaziosmanpaşa 3. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 23/12/2025 tarih ve D.İş No.2025/5478 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 8. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, Gaziosmanpaşa 3. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 23/12/2025 tarih ve D.İş No.2025/5478 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

09/03/2026 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dava, Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 30/4. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle, davacı firma hakkında (50) uyarma cezası ve karşılığı olan 29.550 TL verilmesine ilişkin 03/10/2023 tarih ve UAB-ELK-A seri, 104259 sıra numaralı ihlal tespit tutanağının iptali istemiyle açılmıştır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Yasanın; İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde; diğer genel hükümlerinin, İdarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu; idari tedbirlerin, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu öngörülmüş: Kanun'un 27. maddesinin 8. fıkrasında ise, İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında, aynı kişi ile ilgili olarak İdarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; İdarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali istemiyle birlikte İdarî yargı yerlerinde görüleceği hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan; iptal davalarının konusunu, ilgililerin hukukunu etkileyen, bu özellikleri nedeniyle de idari yargı düzeni içinde yargısal denetime tabi tutulan idari işlemler oluşturmaktadır.

İdari işlem; idarenin, hukuk aleminde değişiklik, yenilik doğuran irade açıklaması olup; bir tasarruf veya kararın idari işlem sayılabilmesi için, idari makamca verilmiş olması ve idarenin, idare hukuku alanında gördüğü idari faaliyete ilişkin olması gerekmektedir.

İdari makamların, idari faaliyetin görülmesi sırasında kullandıkları kamu gücü ise, söz konusu makamlara, bireyler ile girdikleri ilişkilerde, onların iradesinden bağımsız bir şekilde, hatta karşıt iradelerine rağmen, tek yanlı olarak hukuki sonuçlar ve etkiler yaratabilecek işlemler yapabilme yetki ve yeteneği tanıdığından, kamu gücünün kullanılmasından doğan uyuşmazlıkların idari yargı yerinde görülmesi gerektiği açıktır.

Uyuşmazlık, davacıya Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin 30/4. maddesi uyarınca uyarma cezası verilmesine yönelik olarak tutulan ihlal tespit tutanağından kaynaklanmakta olup; karayolu taşıma mevzuatının yetki belgesi sahiplerine yüklediği yükümlülüğün yerine getirilmesinin sağlanması için, davalı idarece kamu gücüne dayalı olarak, tek yanlı irade beyanı ile tesis edilen dava konusu işlemin iptali istemiyle açılan davanın, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerine yönelik bir niteliği bulunmamaktadır.

Buna göre idari yaptırım uyuşmazlığından kaynaklanmayan, karayolu taşıma mevzuatının yetki belgesi sahiplerine yüklediği yükümlülüğün yerine getirilmesi amacıyla idarenin kamu gücüne dayanarak tek yanlı irade beyanı ile tesis ettiği bir idari işlemden doğan uyuşmazlığın görüm ve çözümü idari yargı yerinin görevine girmektedir.

Açıklanan nedenlerle, yukarıda yer alan kanun hükümleri uyarınca davanın görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli olduğundan adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/123
KARAR NO : 2026/257
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: Toplulaştırma işlemleri kapsamında davacının maliki olduğu taşınmazın yol koridoru içerisinde kalması ve üzerinde kain yapı, ağaçlar ve kuyuların yıkılması/ kaldırılması suretiyle kamulaştırmasız fiilî el atılmasına ilişkin açılan davanın ADLİ YARGI yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. U.
Vekili : Av. M. B.
Davalılar : 1- Devlet Su İşleri (DSİ) Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. S. B. , Av. Z. Ş. R. İ.

2- Karayolları Genel Müdürlüğü

Vekili : Av. M. A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, mülkiyeti müvekkiline ait Şanlıurfa İli, Suruç İlçesi, ... Parselde kayıtlı taşınmaz üzerinde bulunan yapı, ağaç ve kuyuların DSİ tarafından yapılan toplulaştırma işlemleri sonrasında Karayolları Genel Müdürlüğüne devredilen yol koridoru içerisinde kalması sebebiyle kamulaştırma yapılmadan fiilen el atılmak suretiyle yıkıldığı/kaldırıldığından bahisle, meydana gelen zararının tazmini için fazlaya dair hakları saklı kalmak kaydı ile şimdilik 100 TL'nin ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Şanlıurfa 3. İdare Mahkemesi 23/01/2024 tarih ve E.2023/108, K.2024/94 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlıkta; Mahkememizin 07.11.2023 ve 22.12.2023 tarihli ara kararlarına Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü GAP 15. Bölge Müdürlüğü Arazi Toplulaştırma ve TİGH Şube Müdürlüğünce verilen E-61715189-045.02-4199114 sayılı cevabi yazıda; "Şanlıurfa ili, Suruç ilçesi, Binatlı Kırsal Mahallesinin 3083 sayılı Kanunun 6. maddesi gereğince toplulaştırma alanı olarak ilan edildiğinden 107/1 sayılı parselde %10'u geçmemek kaydıyla düzenleme ortaklık payı kesintisi uygulandığının ve bu nedenle kamulaştırma işlemi yapılamadığının, 3083 sayılı Kanunun 6. maddesi ile 6200 sayılı Kanunun Ek 9. maddesi gereğince sulama kanalı, ana kanal, şebeke, tahliye kanalı ve yol gibi inşaat çalışmalarından dolayı zarar gören mütemmim cüzlerin 659 sayılı Genel Bütçeli Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin 11. maddesine göre sulh yolu ile zarar ziyan bedelinin ödendiğinin, anılan parselde ana kanal, şebeke, tahliye kanalı ve yol gibi inşaat çalışmaları yapılmadığından ilgili mevzuat uyarınca zarar ziyan bedeli ödemesi yapılmadığının, ancak Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile Karayolları Genel Müdürlüğü arasında yapılan 04.02.2021 tarihli protokol gereğince toplulaştırma alanında karayolu olarak terkin edilen saha içerisindeki müştemilata ait bedeller ile zarar ziyan bedellerinin kendi komisyonunca tespit edilerek Karayolları Genel Müdürlüğünce ödeneceğinin ve bu nedenle herhangi bir tespit ve ödeme yapılmadığının, yine Mahkememizin 07.11.2023 ve 22.12.2023 tarihli ara kararlarına Karayolları Genel Müdürlüğü 9. Bölge Müdürlüğü tarafından verilen 03.01.2024 tarih ve E.60006996-640/2465065 sayılı cevabi yazıda; dava konusu taşınmazın Suruç-Mürşitpınar yolu güzergahında kaldığı ve dava konusu taşınmazın bulunduğu güzergahın kamulaştırma işlemleri için plan üretim çalışmalarının tamamlandığı, kamu yararı kararı alınmak üzere Karayolları Genel Müdürlüğüne gönderildiği, kamu yararı kararı geldikten sonra kıymet takdir çalışmaları yapıldıktan sonra kamulaştırma işlemlerine başlanacağının bildirildiği görülmektedir.

Bu durumda; davacı tarafından, DSİ tarafından yapılan toplulaştırma işlemleri sırasında Karayolları Genel Müdürlüğüne devredilen Suruç-Mürşitpınar yolu güzergahında kalan taşınmazının üzerinde bulunan yapının, ağaç ve kuyuların kamulaştırma yapılmadan fiilen el atılmak suretiyle yıkıldığı/kaldırıldığından bahisle oluşan zararlarının tazmini istemiyle bakılan dava açılmışsa da, davacı tarafından oluştuğu iddia edilen zararın toplulaştırma işleminden kaynaklandığı ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca toplulaştırma işleminin uygulanması kapsamında oluşan zararlara ilişkin olarak Sulh Hukuk Mahkemelerinin görevli olduğu anlaşıldığından, uyuşmazlığın adli yargıda çözümlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. ..."

3. Davacı vekili, bu kez 100 TL maddi ve 100.000 TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Suruç Sulh Hukuk Mahkemesi 14/03/2024 tarih ve E.2024/68, K.2024/120 sayılı kararı ile, davada asliye hukuk mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle davanın usulden reddine karar vermiş; **Suruç 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 27/11/2025 tarih ve E.2024/989, K.2025/452 sayılı kararı** ile, uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Dava, hizmet kusuruna dayalı tazminat istemine ilişkindir.

Şanlıurfa 3.İdare Mahkemesi 2023/108 Esas 2024/94 Karar sayılı dosyada, toplulaştırma işleminin uygulanması kapsamında meydana gelen zararlara ilişkin olarak Sulh Hukuk Mahkemelerinin görevli olduğunu açıkça düzenlemiş olması karşısında, uyuşmazlığın adli yargıda çözümlenmesi gerektiği belirtilerek davanın görev yönünden reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

Somut olayda, bir kamu kurumu olan davalı DSİ'nin toplulaştırma işleminden kaynaklı ev, ağaç ve kuyuların zarar gördüğü ileri sürülmüştür. Bu olgu, kamu hizmeti ile ilgili ve hizmet kusuruna ilişkindir. İdarenin, hizmet kusuru niteliğindeki eylemi sonucu meydana gelen zararlardan dolayı; İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden (re'sen) dikkate alınır.

6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunun 114/1-b maddesinde, "Yargı yolunun caiz olması" dava şartı olarak belirlenmiştir. Yine, 115. maddesinde dava şartlarının davanın her aşamasında ve resen inceleneceği, dava şartı noksanlığının tespiti halinde davanın usulden reddine karar verileceği belirtilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, işbu davanın idari yargı görev alanına girdiği anlaşılmakla, idari yargı ile adli yargı arasında görev uyuşmazlığı oluştuğu gözetilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur. ..."

5. Davacı vekilinin talebi üzerine, Suruç 1. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. Anayasa'nın *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

7. 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu'nun *"Toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri"* başlıklı 6. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 23/2/2011-6171/2md.)

Bu Kanunda belirtilen amaçları gerçekleştirmek üzere uygulama alanlarında ilgili kuruluşça, isteğe bağlı veya maliklerin muvafakatı aranmaksızın arazi toplulaştırılması yapılabilir.

...

Toplulaştırma alanlarında gerçek kişilerle kamu ve özel hukuk tüzel kişilerine ait araziden projenin özelliğine göre, yol ve kanal gibi kamunun ortak kullanacağı yerler için %10'a kadar katılım payı kesilir. Toplulaştırma nedeniyle kapanan yollarla, yol fazlalıkları da aynı amaç için kullanılır. Katılım payı için herhangi bir bedel ödenmez. Ancak, katılım payı dışında kesilen arazi, öncelikle varsa eş değer Hazine arazisinden karşılanır. Yoksa, kesilen arazi için kamulaştırma işlemi yapılır.

Toplulaştırma sonunda dağıtılan veya sahibine bırakılan tarım arazisi malikleri adına, geriye kalan arazi ise Hazine adına uygulayıcı kuruluşun talebi ile tapuya tescil edilir. Malikleri adına tescil edilen arazi bu Kanun hükümleri dışında o bölge için tespit edilen dağıtım normundan daha küçük parçalara rızaen veya hükmen taksim edilemez ve ifraz işlemlerine konu olamaz. Bu husus tapu siciline şerh edilir.

...

Ortak kullanım alanları olarak planlanan alanlarda toplulaştırma çalışmaları süresince tarımsal faaliyetlerde bulunmak ilgili kuruluşun iznine bağlıdır.

Toplulaştırmada kanal ve yol gibi kamunun ortak kullanacağı alanlar olarak planlanan yerlerdeki mütemmim cüzlerin karşılığı ile çiftçiye yeni parseller teslim edilene kadar doğabilecek gelir kayıpları uygulayıcı kuruluşça karşılanır.

Toplulaştırma esas ve usulleri ile toprağın derecelendirilmesi ile tarla içi geliştirme hizmetlerinin nasıl yapılacağı yönetmelikte belirtilir."

8. 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanun'un Ek 9. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Ek: 19/4/2018-7139/7md.)

Arazilerin tabii ve suni etkilerle bozulmasının ve parçalanmasının önlenmesi, parçalanmış arazilerde ise tabii özellikleri, kullanım bütünlüğü ve mülkiyet hakları gözetilerek birden fazla arazi parçasının birleştirilip ekonomik, ekolojik ve toplumsal yönden daha işlevsel yeni parsellerin oluşturulması ve bu parsellerin arazi özellikleri ve alanı değerlendirilerek kullanım şekillerinin belirlenmesi ile köy ve arazi gelişim hizmetlerinin sağlanması maksadıyla arazi toplulaştırması yapılır. Arazi toplulaştırması projesinin uygulanacağı sınırlar içinde kalan alan arazi toplulaştırması proje sahası olarak belirlenir.

Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerinin yürütülmesinde DSİ uygulayıcı kuruluş olarak yetkilidir. DSİ dışındaki kurum ve kuruluşlar DSİ'nin iznine tabi olarak proje idaresi sıfatıyla arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerini yürütmeye yetkilidir.

DSİ tarafından Cumhurbaşkanı kararı ile isteğe bağlı ya da maliklerin muvafakati aranmaksızın zorunlu arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri yapılabilir veya yaptırılabilir.

Cumhurbaşkanı kararı, arazi toplulaştırması ve diğer işlemler yönünden kamu yararı kararı sayılır.

Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri uygulanacak arazi üzerinde, DSİ veya proje idaresi tarafından yapılacak fiili uygulamalar, hak sahiplerinin iznine tabi değildir. Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetleri yürütülen alanlarda tarımsal faaliyetleri kısıtlamaya DSİ veya proje idaresi yetkilidir.

...

Arazi toplulaştırması sebebiyle kısıtlama getirilen alanlarda ürün ve mütemmim cüzlere verilecek zarar ile taşınmaz sahiplerine yeni parseller teslim edilene kadar kısıtlama getirilen alanlarda doğabilecek gelir kayıpları, arazi toplulaştırmasını yürüten DSİ veya proje idaresi tarafından karşılanır. Arazi mülkiyetinin ihtilaflı olması veya malikinin gelir kaybına ilişkin takdir edilen bedeli kabul etmemesi durumunda, DSİ veya proje idaresi tarafından yetkili sulh hukuk mahkemesine başvurularak bedelin tespiti istenir. Mahkemece belirlenen bedel, üçer aylık vadeli hesaba yatırılarak taşınmaz üzerinde malikin iznine tabi olmaksızın toplulaştırmaya ilişkin işlemlere devam olunur.

Arazi toplulaştırması işlemlerine ilişkin olarak açılan davalar ilgili mahkemeler tarafından öncelikle görüşülerek neticelendirilir.

...

Arazi toplulaştırması sonucu oluşturulan parsellerin alanı ve arazi özellikleri birlikte değerlendirilir ve arazilerden yol, kanal, tahliye kanalı gibi kamunun ortak kullanacağı yerler için en fazla %10'u kadar ortak tesislere katılım payı düşülür. Çayır ve meralardan da ortak katılım payı kesintisi yapılarak toplulaştırmaya dâhil edilip mümkün olduğunca sulama, tahliye ve yol sisteminden yararlandırılır. Katılım payı için bedel ödenmez. Katılım payı dışında kesilen arazi öncelikle varsa eşdeğer tahsisli arazilerden karşılanır, yoksa kamulaştırılır.

...

Arazi toplulaştırması sahası ilan edilen yerlerle ilgili Cumhurbaşkanı kararı Resmî Gazetede yayımlandıktan sonra arazi toplulaştırması işlemleri sonuçlanıncaya kadar bu alanlarda arazi toplulaştırmasına konu arazilerin mülkiyet ve zilyetliğinin devir, temlik, ipotek ve satış vaadi işlemleri DSİ'nin ve proje idaresinin iznine bağlıdır.

DSİ veya proje idaresi gerekli hallerde asgari tarımsal arazi büyüklüğünün altındaki tarımsal arazileri toplulaştırabilir veya bu madde kapsamında değerlendirmek üzere kamulaştırabilir. Arazi toplulaştırması uygulamalarında, tahsisli araziler asgari tarımsal arazi büyüklüğünün altındaki araziler ile birleştirilerek asgari büyüklükte yeni tarımsal araziler oluşturulabilir. Bu suretle oluşturulan araziler; öncelikle arazi toplulaştırmasına veya kamulaştırma konusu olan arazi maliklerine, bu kişiler satın almadığı takdirde, yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüğünde tarım arazisi bulunmayan yöre çiftçilerine rayiç bedeli üzerinden DSİ'nin veya proje idaresinin talebi üzerine, Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre satılır. Bu maksatla yapılan kamulaştırma ve satımlara konu olan işlemler harçlardan, bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenecek kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar DSİ'nin bağlı olduğu Bakanlık tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir."

9. 07/02/2019 günlü ve 30679 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Uygulama Yönetmeliği'nin *"Arazi toplulaştırması alanlarında alınacak önlemler"* başlıklı 9. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"...

(4) Ortak kullanım alanları olarak planlanan alanlarda toplulaştırma çalışmaları süresince tarımsal faaliyette bulunmak arazi toplulaştırmasını yapan ilgili kuruluşun iznine tabidir.

(5) Arazi toplulaştırması yapılan veya yaptırılan sahalardaki kanal, yol ve benzeri ortak tesislere katılım payı alanları ile kısıtlama getirilen alanlar olarak planlanan yerlerdeki taşınmazların mütemmim cüzlerinin karşılığı ile taşınmaz sahiplerine yeni parseller teslim edilene kadar doğabilecek gelir kayıpları uygulayıcı kuruluş tarafından karşılanır.

(6) Uygulama sahasındaki çiftçilerin ilk yıldaki ürün kayıpları için zarar, ziyan bedelleri ile daha sonraki yıllardaki kısıtlamalardan dolayı oluşan ürün kayıp bedelleri toplulaştırmayı yürüten idare tarafından karşılanır. Ancak, yüklenici firmanın hatalı uygulamaları ve gecikmelerinden kaynaklanan zarar-ziyan ve ürün kayıp bedeli ödemeleri yüklenici firma tarafından karşılanır.

(7) Arazi mülkiyetinin ihtilaflı olması veya malikinin gelir kaybına ilişkin takdir edilen bedeli kabul etmemesi durumunda, DSİ veya proje idaresi tarafından yetkili Sulh Hukuk Mahkemesine başvurularak bedelin tespiti istenir. Mahkemece belirlenen bedel, üçer aylık vadeli hesaba yatırılarak taşınmaz üzerinde malikin iznine tabi olmaksızın toplulaştırmaya ilişkin işlemlere devam olunur.

(8) Mahkeme tarafından belirlenen bedelin DSİ veya proje idaresi tarafından yüksek bulunması halinde, gerçek zararın tespiti ve fazla tespit edilen bedele itiraz edilebilir. Dava açıldığında idarece takdir edilen bedelin üzerindeki tutarın dava kesinleşinceye kadar ödenmemesi hususunda, ilgili mahkemeden tedbir kararı alınabilir."

10. Yönetmeliğin *"Arazi satışı ve kamulaştırma"* başlıklı 21. maddesi şöyledir:

" (1) DSİ veya proje idaresi, gerekli hallerde asgari tarımsal arazi büyüklüğünün altındaki tarımsal arazileri toplulaştırabilir veya kamu kapsamında değerlendirmek üzere kamulaştırabilir. Arazi toplulaştırması uygulamalarında, tahsisli araziler asgari tarımsal arazi büyüklüğünün altındaki araziler ile birleştirilerek asgari büyüklükte yeni tarımsal araziler oluşturulabilir. Bu suretle oluşturulan parseller öncelikle arazi toplulaştırmasına veya kamulaştırma konusu olan arazi maliklerine, bu kişiler satın almadığı takdirde, yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüğünde tarım arazisi bulunmayan yöre çiftçilerine rayiç bedeli üzerinden ve DSİ'nin veya proje idaresinin talebi üzerine Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre satılır.

(2) Bu maksatla yapılan kamulaştırma ve satın almalara konu olan işlemler harçlardan, bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenecek kağıtlar damga vergisinden müstesnadır.

(3) Proje alanında tarım yapılamayacak kadar küçülmüş ve verimli işletilemeyen tarım arazileri, DSİ veya proje idaresi tarafından anlaşma yolu ile arazi maliklerinden satın alınabilir. Bu araziler kamu tesisleri ile gerektiğinde küçük işletmelerin genişletilmesinde ve ilgili idarelerle işbirliği yapılarak iskân edilecek ailelerin arsa ve arazi ihtiyaçlarında da kullanılabilir."

11. 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

" Bu Kanun; kamu yararının gerektirdiği hallerde gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların, Devlet ve kamu tüzelkişilerince kamulaştırılmasında yapılacak işlemleri, kamulaştırma bedelinin hesaplanmasını, taşınmaz malın ve irtifak hakkının idare adına tescilini, kullanılmayan

taşınmaz malın geri alınmasını, idareler arasında taşınmaz malların devir işlemlerini, karşılıklı hak ve yükümlülükler ile bunlara dayalı uyuşmazlıkların çözüm usul ve yöntemlerini düzenler.

Özel kanunlarına dayanılarak gerçek ve özel hukuk tüzelkişileri adına yapılacak kamulaştırmalarda da, bu Kanun hükümleri uygulanır."

B. Yargı Kararları

12. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 11/02/1959 tarihli ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. bölümü şöyledir:

"İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, davalılardan DSİ tarafından gerçekleştirilen toplulaştırma işlemleri kapsamında davacının maliki olduğu taşınmazın diğer davalı idareye ait yol koridoru içerisinde kalması ve taşınmaz üzerinde kain yapı, ağaçlar ve kuyuların yıkılması/ kaldırılması suretiyle kamulaştırmasız fiili el atılmasına ilişkin uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle açılmıştır.

16. Dava dosyasının incelenmesinden; Şanlıurfa ili, Suruç ilçesi, Binatlı Kırsal Mahallesinin 3083 sayılı Kanun'un 6. maddesi gereğince toplulaştırma alanı olarak ilan edildiğinden, davacı adına kayıtlı 107 Ada ve 1 sayılı parselde %10'u geçmemek kaydıyla düzenleme ortaklık payı kesintisi uygulandığı ve bu nedenle kamulaştırma işlemi yapılamadığı, yine 3083 sayılı Kanun'un 6. maddesi ile 6200 sayılı Kanun'un Ek 9. maddesi gereğince sulama kanalı, ana kanal, şebeke, tahliye kanalı ve yol gibi inşaat çalışmalarından dolayı zarar gören mütemmim cüzlerin 659 sayılı Genel Bütçeli Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin 11. maddesine göre sulh yolu ile zarar ziyan bedeli ödenmesine rağmen anılan parselde ana kanal, şebeke, tahliye kanalı ve yol gibi inşaat çalışmaları yapılmadığından ilgili mevzuat uyarınca zarar ziyan bedeli ödemesi yapılmadığının idarece bildirildiği, ancak, davalı idareler arasında yapılan 04/02/2021 tarihli protokol gereğince toplulaştırma alanında karayolu olarak terkin edilen saha içerisindeki müştemilata ait bedeller ile zarar ziyan bedellerinin kendi komisyonunca tespit edilerek Karayolları Genel Müdürlüğünce ödeneceğinin belirtildiği ve bu nedenle davalı DSİ tarafından herhangi bir tespit ve ödeme yapılmadığı, dava konusu taşınmazın Suruç-Mürşitpınar yolu güzergahında kaldığı ve bulunduğu güzergahın kamulaştırma işlemleri için plan üretim çalışmalarının tamamlandığının davalı Karayolları Genel Müdürlüğünce bildirildiği, kamu yararı kararı alınmak üzere bu kuruma gönderildiği, kamu yararı kararı geldikten ve kıymet takdir çalışmaları yapıldıktan sonra kamulaştırma işlemlerine başlanacağının bildirildiği, taşınmazdaki yapı, ağaçlar ve kuyuların yıkılması/kaldırılması suretiyle taşınmaza idarece fiilen el atılmasına rağmen dava tarihi itibarıyla kamulaştırma işlemlerinin sonuçlanmadığı ve nihayetinde uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararların tazminine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

17. İdarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el

atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenecceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiştir.

18. Davacının toplulaştırma işlemleri sonrasında davalılardan Karayolları Genel Müdürlüğünce taşınmaza fiilî el atma iddiasının dosya kapsamı, taşınmazda yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi ile doğrulandığı, kamulaştırma sürecinin başlatıldığının resmi yazışmalarla teyit edildiği; adı geçen idarenin el atma eylemlerinin diğer idarenin yürüttüğü toplulaştırma sürecinden bağımsız olduğu, bu durumda, davacının özel mülkiyeti altındaki taşınmaza kamulaştırma yapılmaksızın fiilen el atıldığı iddiasıyla açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Suruç 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 27/11/2025 tarih ve E.2024/989, K.2025/452 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Suruç 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 27/11/2025 tarih ve E.2024/989, K.2025/452 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanununun 6. maddesi gereğince toplulaştırma alanı olarak ilan edilen davacı adına kayıtlı parselde %10'u geçmemek kaydıyla düzenleme ortaklık payı kesintisi uygulandığı ve bu nedenle kamulaştırma işlemi yapılamadığı, 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanunun Ek 9. maddesi gereğince sulama kanalı, ana kanal, şebeke, tahliye kanalı ve yol gibi inşaat çalışmalarından dolayı zarar gören mütemmim cüzlerin sulh yolu ile zarar ziyan bedeli ödendiği, ama parselde ana kanal, şebeke, tahliye kanalı ve yol gibi inşaat çalışmaları yapılmadığından ilgili mevzuat uyarınca zarar ziyan bedeli ödenemediği, davalı idareler arasında yapılan 04/02/2021 tarihli protokol gereğince toplulaştırma alanında karayolu olarak terkin edilen saha içerisindeki müştemilata ait bedeller ile zarar ziyan bedellerinin kendi komisyonunca tespit edilerek Karayolları Genel Müdürlüğünce ödeneceğinin belirlendiği ve bu nedenle davalı DSİ tarafından herhangi bir tespit ve ödeme yapılmadığı, dava konusu taşınmazın Suruç-Mürşitpınar yolu güzergahında kaldığı ve dava konusu taşınmazın bulunduğu güzergahın kamulaştırma işlemleri için plan üretim çalışmalarının tamamlandığının davalı Karayolları Genel Müdürlüğünce, kamu yararı kararı alınmak üzere davalı bu kuruma gönderildiği, kamu yararı kararı geldikten ve kıymet takdir çalışmaları yapıldıktan sonra kamulaştırma işlemlerine başlanacağının bildirilmesi üzerine, taşınmazdaki yapı, ağaçlar ve kuyular, kamulaştırma İşlemlerine başlanılması için yıkılıp kaldırıldığı anlaşılmıştır.

Olayda bir kamu kurumu olan davalı DSİ'nin toplulaştırma işleminden kaynaklı ev, ağaç ve kuyuların zarar gördüğü, bu nedenle uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararların tazminine karar verilmesi istemiyle açılan davanın, kamu hizmeti kusurundan kaynaklı zararların tazmini için açılmış tam yargı davası olduğu açıktır.

Bu itibarla uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye	Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/124
KARAR NO : 2026/262
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: 2918 sayılı Kanun'un 48/5 maddesi uyarınca verilen idari para cezasının ve 6 ay süreyle sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin işlemin iptal edilmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H. K.
Vekili : Av. T. S.
Davalı : Birecik İlçe Emniyet Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı, Şanlıurfa ili, Birecik ilçesi, mevkiinde seyir halinde iken, Birecik Trafik Denetleme Büro Amirliği ekipleri tarafından 14/06/2025 tarihinde hakkında yapılan denetimde 0,52 promil alkollü olduğundan bahisle, işlem tesis edildiğini ifade ederek, 2918 sayılı Kanun hükümleri uyarınca sürücü belgesinin altı ay süreyle olarak geri alınmasına ilişkin 14/06/2025 tarihli işlem ile idari para cezası verilmesine ilişkin aynı tarih ve MB70805241 sayılı işlemin iptali istemiyle adli yargı yerinde itiraz başvurusu yapmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Birecik Sulh Ceza Hakimliği 08/07/2025 tarih ve D.İş No. 2025/1238 sayılı kararı** ile, uyuşmazlıkta 5326 sayılı Kanun'un 28/1-b maddesi uyarınca, Hakimliklerinin görevli olmadığı, idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, başvurunun usulden reddine karar vermiş; bu karara yapılan itiraz, Nizip sulh Ceza Hakimliğinin 21/07/2025 tarih ve D.İş No. 2025/2284 sayılı kesin kararı ile reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...İdari para cezasına karşı başvuruda bulunan H. K. 'un dilekçesi ile idari para cezası karar tutanağı ile sürücü belgesi geri alma tutanağına itiraz ettiği anlaşılmıştır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesi uyarınca; 'İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür.'

Açıklanan bu duruma göre; itiraz eden H. K.'un dilekçesinde bahsettiği hususlarda inceleme yapma ve yetkisinin Hakimliğimizin görev alanı dışında olduğu sonuç ve kanaatine varılarak ...."

3. Davacı bunun üzerine, bu kez vekili vasıtasıyla, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Şanlıurfa 3. İdare Mahkemesi 05/08/2025 tarih ve E.2025/1094, K.2025/1203 sayılı kararı** ile, uyuşmazlıkta adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Sürücü belgesinin geri alınmasına ve idari para cezası verilmesine ilişkin işlemlere karşı açılan davaların, her iki yargı düzeninde de görülmesinin hukuki güvenlik ilkesi yönünden değerlendirilmesine gelince:

... aynı konuda farklı yargı kollarının kendisini görevli görerek uyuşmazlıkların esasını incelemesi durumunun hukuki güvenlik ilkesine aykırılık oluşturduğu açık olup, hak arama hürriyeti kapsamında itiraz etme/dava açma hakkını kullanan kişilerin bu konuda oluşan beklentilerinin korunması ve dolayısıyla hukuki güvenlik ilkesinin gereği olarak ve içtihat birliğinin sağlanması amacıyla idari yaptırıma konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren bir kararın bulunmaması halinde, geri alma niteliğine bakılmaksızın sürücü belgesinin geri alınması ve idari para cezası verilmesine ilişkin işlemlere karşı açılan davalarda adli yargı yerlerinin görevli olduğunun kabulü gerekmektedir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin aynı konuda verdiği kararların incelenmesine gelince:

Adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili Uyuşmazlık Mahkemesinin istikrar kazanan kararları, 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinin yeni hali uyarınca sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin uyuşmazlıkların adli yargı yerinde çözülmesi gerektiği yönündedir.

2918 sayılı ve 5326 sayılı Kanun hükümleri ile hukuki güvenlik ilkesi yönünden yukarıda yapılan açıklamalar ve Uyuşmazlık Mahkemesinin istikrar kazanan kararları birlikte değerlendirildiğinde, geri alma niteliğine bakılmaksızın sürücü belgesinin geri alınması yaptırımına karşı açılacak davalarda, adli yargı merciinin görevli olduğu, bu haliyle, sürücü belgesinin geri alınması ve idari para cezası yaptırımına karşı adli yargı merciine başvurulabileceği sonucuna varılmaktadır.

Bu durumda; aday sürücü olmayan davacının 2918 sayılı Kanun'un ilgili maddeleri uyarınca sürücü belgesinin geri alınmasına ve davacıya idari para cezası verilmesine ilişkin işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin 16/06/2025 tarih ve E:2025/311, K:2025/374 sayılı kararı da bu yöndedir. ..."

5. Davacı vekilinin talebi üzerine, Şanlıurfa 3. İdare Mahkemesi tarafından görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun, *"Trafik zabıtasının görev ve yetki sınırı ile genel zabıtanın trafik hizmetlerini yürütmeye ilişkin yetkisi"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

" Trafik zabıtası ve genel zabıtanın görev ve yetki sınırı;

a) Trafik zabıtası:

(Birinci fıkra mülga: 17/10/1996-4199/4 md.)

Trafik zabıtası görevi sırasında karşılaştığı acil ve zorunlu hallerde genel zabıta görevi yapmakla da yetkilidir.

Mülki idare amirlerince, emniyet ve asayiş bakımından zorunlu görülen haller dışında, trafik zabıtasına genel zabıta görevi verilemez, araç, gereç ve özel teçhizatı trafik hizmetleri dışında kullanılamaz.

b) (Değişik: 21/5/1997-4262/1 md.) Genel Zabıta:

Trafik zabıtasının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde polis; polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de jandarma, trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman jandarmalar eliyle yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak trafiği düzenlemeye ve trafik suçlarına el koymaya görevli ve yetkilidir."

7. 2918 sayılı Kanun'un *"Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin etkisi altında araç sürme yasağı"* başlıklı 48. maddesinin ilgili fıkraları şöyledir:

"(Değişik: 24/5/2013 - 6487/19 md.)

Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri almış olan sürücüler ile alkollü olan sürücülerin karayolunda araç sürmeleri yasaktır.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılıp kullanılmadığı ya da alkolün kandaki miktarını tespit amacıyla, kollukça teknik cihazlar/test kitleri kullanılır.

Kişinin yaralanmalı veya ölümlü ya da kollukça müdahil olunan maddi hasarlı trafik kazasına karışması hâlinde, ikinci fıkrada belirtilen muayeneye tabi tutulması zorunludur. Teknik cihaz ile yapılan ölçüme itiraz eden veya bu cihaz ile ölçüm yapılmasına müsaade etmeyen bu sürücüler, en yakın adli tıp kurumuna veya adli tabipliğe veya Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kuruluşlarına götürülerek uyuşturucu veya uyarıcı madde ya da alkol tespitinde kullanılmak üzere vücutlarından kan, tükürük veya idrar gibi örnekler alınır. Bu işlem bakımından 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 75 inci maddesi hükümleri, beşinci fıkrası hariç olmak üzere uygulanır.

Trafik kazası sonucunda kişinin ölmesi veya teknik cihaza üfleyemeyecek kadar yaralanmış olması hâlinde, üçüncü fıkra hükümlerine göre bu kişilerden kan, tükürük veya idrar gibi örnekler alınır.

Yapılan tespit sonucunda, 0.50 promilin üzerinde alkollü olarak araç kullandığı tespit edilen sürücüler hakkında, fiili bir suç oluşturmasa bile, 25.000 Türk lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi altı ay süreyle geri alınır. Hususi otomobil dışındaki araçları alkollü olarak kullanan sürücüler bakımından promil alt sınırı 0.21 olarak uygulanır. Alkollü olarak araç kullanma nedeniyle sürücü belgesi geri alınan kişiye, son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde; ikinci defasında 50.000 Türk lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri iki yıl süreyle, üç veya üçten fazlasında ise, 150.000 Türk lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri her seferinde beşer yıl süreyle geri alınır. Sürücü belgelerinin herhangi bir nedenle geçici olarak geri alınmış olması hâlinde belirtilen süreler, geçici alma süresinin bitiminde başlar.

Yapılan tespit sonucunda, 1.00 promilin üzerinde alkollü olduğu tespit edilen sürücüler hakkında ayrıca Türk Ceza Kanununun 179 uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükümleri uygulanır.

Hususi otomobil sürücüleri bakımından 0.50 promilin, diğer araç sürücüleri bakımından 0.20 promilin üzerinde alkollü olan sürücülerin trafik kazasına sebebiyet vermesi hâlinde, ayrıca Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

...

(Değişik dokuzuncu fıkra:12/2/2026-7574/12 md.) Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılıp kullanılmadığının ya da alkolün kandaki miktarının kolluk tarafından tespit edilmesi için ölçüm yaptırmayan sürücülere 150.000 Türk lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi beş yıl süreyle geri alınır.

...

Alkollü olarak araç kullanması nedeniyle son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde sürücü belgeleri ikinci defa geri alınan sürücüler Sağlık Bakanlığınca, usul ve esasları İçişleri, Milli Eğitim ve Sağlık bakanlıklarınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilen sürücü davranışlarını geliştirme eğitimine; üç veya üçten fazla geri alınan sürücüler ise psiko-teknik değerlendirmeye ve psikiyatri uzmanının muayenesine tabi tutulurlar.

(Değişik onikinci fıkra:12/2/2026-7574/12 md.) Sürücü belgelerinin geçici geri alma ve iptal işlemleri bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır.

(Değişik onüçüncü fıkra:12/2/2026-7574/12 md.) Bu madde hükümlerine göre geçici olarak geri alınan sürücü belgelerinin iade edilebilmesi için ilgili kişi hakkında bu Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şarttır.

(Ek fıkra:12/2/2026-7574/12 md.) Beşinci veya dokuzuncu fıkraların sürücülerce; 4925 sayılı Kanun, 5216 sayılı Kanun ve 5393 sayılı Kanun kapsamında yük ve yolcu taşımacılığı yapılan araçları kullanırken son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde toplamda üç defa ihlal edilmesi halinde sürücünün

sürücü belgesi iptal edilir. Bu fıkra kapsamında sürücü belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gerekir. Bu kişilerin sürücü kurslarında eğitime başlayabilmeleri için; belgenin iptal edildiği tarihten itibaren iptal nedenlerinde yer alan geri alma süreleri kadar zamanın geçmiş olması, bu Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması, sürücülerin psiko-teknik değerlendirmeden geçmesi ve resmî sağlık kurumlarından sürücülüğe engel hâli bulunmadığını gösteren sağlık kurulu raporunun sürücü kursuna ibrazı zorunludur.

Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin tespiti için kullanılacak teknik cihazların/test kitlerinin sahip olacağı asgari koşullar ile diğer usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.

..."

8. 2918 sayılı Kanun'un *"Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki"* başlıklı 112. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 12/7/2013-6495/20 md.)

Bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği hâller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.

Bu Kanunun 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı "100 ceza puanını doldurmak" eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler yetkilidir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinleşmiş mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine işlenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir.

Bu Kanuna göre görülen davalar, diğer kanunlara göre görülen davalarla birleştirilemez.

Askeri araçları süren kişiler ile asker kişilerin bu Kanunda yazılı suçlarla ilgili davalarına da bu mahkemelerde bakılır.

Askeri görev ve hizmetlerin yürütülmesi sırasında askeri araç sürücülerinin asker kişilere karşı işledikleri trafik kazalarıyla ilgili suçlarda 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu hükümleri saklıdır."

9. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlığını taşıyan 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır."

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aym kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, davacıya 2918 sayılı Kanun'un 48/5. maddesi uyarınca verilen idari para cezası ile sürücü belgesinin 6 ay süreyle geri alınmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

16. Dava dosyasının incelenmesinden; davacının sürücüsü olduğu hususi araç ile 14/06/2025 tarihinde seyir halindeyken, İlçe Trafik Denetleme Büro Amirliğince yapılan denetimde 0,52 promil alkollü olduğundan bahisle, sürücü belgesinin altı ay süreyle olarak geri alınmasına ilişkin 14/06/2025 tarihli işlem ile idari para cezası verilmesine ilişkin aynı tarih ve MB70805241 sayılı işlemin tesis edilmesi üzerine, bu işlemlerin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

17. Uyuşmazlık Mahkemesi, sürücü belgesi geri alma tutanağına ilişkin istikrarlı kararlarında; 2918 sayılı Kanun'un 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile yapılan değişiklikten önceki 112. maddesi ve 5326 sayılı Kanun uyarınca, 2918 sayılı Kanun'un, bu Kanun'daki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkilerinin düzenlendiği 112. maddesi uyarınca, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin davaların sulh ceza mahkemelerinin görevine dahil edilmediği ve 5326 sayılı Kanun'un 19. maddesinde, diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için ehliyetin geri alınmasına ilişkin hükümlerin geçici istisnalar içinde sayıldığını dikkate alarak, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin davalara bakma görevinin idari yargıya ait olduğu sonucuna varmıştır.

18. İncelenen uyuşmazlıkta, idari para cezası gibi, sürücü belgesi geri alma tutanağının da 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yapılan değişiklik ile maddenin yeniden düzenlendiği ve bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşılmıştır.

19. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, dava konusu idari para cezası ile sürücü belgesini geçici olarak geri alma tutanağına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (8) numaralı bendinin uygulama alanının bulunmadığı ve aynı maddenin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Birecik Sulh Ceza Hakimliğinin 08/07/2025 tarih ve D.İş No. 2025/1238 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Birecik Sulh Ceza Hakimliğinin 08/07/2025 tarih ve D.İş No. 2025/1238 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/130
KARAR NO : 2026/190
KARAR TR : 13/04/2026

ÖZET: 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 3. ve 13. maddeleri ile 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. ve 22. maddelerine istinaden idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin, Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı işleminin iptali istemiyle açılan davanın 5549 sayılı Kanun'un 3. maddesinin 7. fıkrası uyarınca, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E. D. Y. M. A. Ş.
Vekilleri : Av. R. Ç., Av. E. Ç., Av. M. Ç.
Av. Ş. A.
Davalı : Hazine Ve Maliye Bakanlığı Mali Suçlar Araştırma Kurulu Başkanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirketin, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 3. ve 13. maddeleri ile 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. ve 22. maddelerine istinaden, toplam 1.922.684 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin, Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığının 06/06/2024 tarih ve 1986 sayılı işleminin; hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek, iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Eskişehir 2. İdare Mahkemesi 03/07/2024 tarih ve E.2024/638, K.2024/626 sayılı kararı ile, Uyuşmazlıkta; davaya konu idari para cezasına ilişkin işlem Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Başkanlığı tarafından tesis edildiğinden, 2577 sayılı Kanun'un 32/1. maddesinde düzenlenen genel yetki kuralı uyarınca davayı görmeye, işlemi tesis eden merciin bulunduğu yerdeki Ankara İdare Mahkemesinin yetkili olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanunun 15. maddesinin 1/a bendi uyarınca "*davanın yetki yönünden reddine, işbu karara karşı istinaf/temyiz kanun yolu kapalı olduğundan dava dosyasının yetkili Ankara İdare Mahkemesine gönderilmesine*," karar vermiştir.

3. **Ankara 23. İdare Mahkemesi 18/07/2024 tarih ve E.2024/1092 K.2024/1018 sayılı kararı ile**, somut uyuşmazlıkta, özel kanun olan 5549 sayılı Kanun'da görevli yargı yolunun belirlenmesine ilişkin özel hükümler bulunmaması nedeniyle, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu uyarınca başvurulması gereken yargı merciinin sulh ceza mahkemeleri (hakimliklerinin) olduğu, dava konusu işlem içerisinde de idari para cezasına konu teşkil eden fiilin işlendiği yerin sulh ceza hakimliğine on beş gün içerisinde başvurulabileceğinin belirtildiği anlaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünün adli yargı yerlerince karara bağlanması gerektiğinden bahisle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine, karar vermiş, söz konusu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirket tarafından, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 3. ve 13. maddeleri ile 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. ve 22. maddelerine istinaden toplam 1.922.684,00-TL idari para cezası ile tecziye edilmesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı'nın 06/06/2024 tarih ve 1986 sayılı işleminin iptaline karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*
>
> *5326 sayılı Kanun'un anılan hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; idari yaptırım kararlarına karşı başvurulacak yargı mercii olarak sulh ceza mahkemelerinin (hakimliklerinin) genel görevli yargı mercii olarak belirlendiği, ancak özel kanunlarda görevli yargı yolunun belirlenmesine ilişkin özel hükümler bulunması halinde anılan Kanun'un başvuru yoluna ilişkin hükümlerinin uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.*
>
> *Bu durumda; davacı hakkında tesis edilen işlemin, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5549 sayılı Kanun'da idari yaptırıma karşı başvurulacak kanun yoluna ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği, özel kanun olan 5549 sayılı Kanun'da görevli yargı yolunun belirlenmesine ilişkin özel hükümler bulunmaması nedeniyle 5326 sayılı Kabahatler Kanunu uyarınca başvurulması gereken yargı merciinin sulh ceza mahkemeleri (hakimliklerinin) olduğu dava konusu işlem içerisinde de idari para cezasına konu teşkil eden fiilin işlendiği yerin sulh ceza hakimliğine on beş gün içerisinde başvurulabileceğinin belirtildiği anlaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünün adli yargı yerlerince karara bağlanması gerekmektedir."*

4. Davacı vekili, aynı istemle bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. Ankara 11. Sulh Ceza Hakimliği 11/07/2025 tarih ve D.İş No: 2025/1720 sayılı kararı ile, idari yaptırım kararına konu eylemin Arifiye Mah. , Köprübaşı Cad. , No:34 Odunpazarı/Eskişehir adresinde yerleşik ve Eskişehir Vergi Dairesi Başkanlığının 3800033883 numaralı mükellefi Eskişehir Döviz Yetkili Müessese A.Ş tarafından gerçekleştirildiği, bu hususun Yükümlülük ihlali İnceleme Raporu'ndan ve İdari Para Cezası Kararı tutanak içeriğinden anlaşıldığı, Eskişehir İli yargı sınırları içerisinde gerçekleştiği, delillerin değerlendirilmesi ve gerektiği takdirde keşif, bilirkişi incelemesi vs işlemleri bu meyanda usul ekonomisi açısından ayrıca 5326 sayılı Kanun'un 4 ve 6. maddeleri, 5237 sayılı Kanun'un 85271 sayılı Kanun'un 12 ve 16. maddeleri hükmü ile Yargıtay 5. Ceza Dairesinin 2010/6107 - 7975 E-K sayılı ilamında da belirtildiği üzere, eylem yeri Hâkimliğinin yetkili olduğunun kabul edilmesi karşısında, Eskişehir Sulh Ceza Hâkimliğinin yetkili olduğu cihetle, "*yetkisizlik kararı*" vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

6. **Eskişehir 1. Sulh Ceza Hakimliği 07/11/2025 tarih ve D.iş no : 2025/5857 sayılı kararı** ile, 5549 sayılı Kanun'un 13. maddesinin 7. fıkrasında; bu kanun uyarınca verilen idari para cezası kararlarına karşı idari yargı yoluna başvurulabileceği hükmünün düzenlenmiş olduğu, dolayısıyla başvuru konusu idari para cezası kararının inceleme görevinin idare mahkemesine ait olduğu, başvuru konusu idari para cezası kararının, sulh ceza hakimliğince incelenebilecek kararlardan olmadığı gerekçesiyle, 5326 sayılı Kanun'un 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, karara yapılan itiraz Eskişehir 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 02/12/2025 tarih ve D.İş No:2025/6411 sayılı

kararıyla kesin olarak reddedilmiş, karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Başvuru dilekçesi ve ekleri, idari para cezası karar tutanağı, cevap dilekçesi ve ekleri incelendiğinde; Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından 06/06/2025 tarihli ve 1986 karar numaralı idari para cezası karar tutanağı incelendiğinde; başvuran hakkında 5549 sayılı Yasanın 3. ve 13. Maddeleri gereğince idari para cezası uygulandığı anlaşılmış olup, 5549 sayılı Yasanın 13. Maddesinin 7. Fıkrasında; Bu Kanun uyarınca verilen idari para cezası kararlarına karşı idari yargı yoluna başvurulabileceği hükmünün düzenlenmiş olduğu, dolayısıyla başvuru konusu idari para cezası kararını inceleme görevinin idare mahkemesine ait olduğu, başvuru konusu idari para cezası kararının, sulh ceza hakimliğince incelenebilecek kararlardan olmadığı anlaşılmakla 5326 sayılı yasanın 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun görev yönünden reddine dair aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir.

KARAR: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Başvuru konusu idari yaptırım kararının, sulh ceza hakimliğince incelenebilecek kararlardan olmadığı anlaşılmakla 5326 sayılı yasanın 28/1-b maddesi uyarınca BAŞVURUNUN GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE,..."

7. Davacı vekilinin dilekçesi ile; 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Eskişehir 1. Sulh Ceza Hakimliğince adli ve idari yargı dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. Anayasa'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

10. 5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Önlenmesi Hakkında Kanun'un *"Amaç "* başlıklı 1. maddesi şöyledir :

" Bu Kanunun amacı, suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usül ve esasları belirlemektir."

11. 5549 sayılı Kanun'un *"Müşterinin tanınması "* başlıklı 3.maddesi şöyledir:

"(1) Yükümlüler, müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar kapsamında; kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yaptırmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yaptırılanların kimliklerini tespit etmek ve gerekli diğer tedbirleri almak zorundadır.

(2) Kimlik tespitine esas belge nevilerini belirlemeye Bakanlık yetkili olup, kimlik tespitini gerektiren işlem türleri, bunların parasal sınırları ile müşterinin tanınmasına ilişkin ve konuyla ilgili diğer usül ve esaslar yönetmelikle belirlenir."

12. 5549 sayılı Kanun'un *"Yükümlülük ihlâlinde idari ceza"* başlıklı 13. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 27/12/2020-7262/23 md.)

(1) Başkanlıkça bu Kanunun; 3 ve 6 ncı maddeleri kapsamındaki yükümlülüklerden herhangi birini ihlâl eden yükümlülere otuz bin Türk lirası, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülüklerini ihlâl eden yükümlülere elli bin Türk lirası idari para cezası verilir. Yükümlünün banka, finansman şirketi, faktoring şirketi, ikrazatçı, finansal kiralama şirketi, sigorta ve reasürans şirketi, emeklilik şirketi, sermaye piyasası kurumu, yetkili müessese, ödeme ve elektronik para kuruluşu ile yönetmelikle belirlenecek diğer finansal kuruluşlar olması hâlinde, idari para cezası işlem tutarının yüzde beşinden az olmamak üzere iki kat olarak uygulanır.

...

(5) Maddenin birinci ve ikinci fıkrası kapsamında uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı; her bir yükümlülük için, ihlalin yapıldığı yıl itibarıyla, birinci fıkra kapsamında iki kat olarak uygulanacak yükümlüler için kırk milyon Türk lirasını, bunlar dışında kalan yükümlüler için dört milyon Türk lirasını aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan yükümlüler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlülük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanır.

...

(7) (Ek:18/7/2024-7521/21 md.) Bu Kanun uyarınca verilen idari para cezası kararlarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir. "

13. 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun *"idari para cezası "* başlıklı 17. maddesi şöyledir:

(1) İdarî para cezası, maktu veya nispi olabilir.

(2) İdarî para cezası, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, idarî para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulur.

(3) (Değişik: 6/12/2006-5560/32 md.) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri tarafından verilen idarî para cezalarının ilgili kanunlarında 1/6/2005 tarihinden sonra belirlenen oranın dışındaki kısmı ile Cumhuriyet başsavcılıkları ve mahkemeler tarafından verilen idarî para cezaları Genel Bütçeye gelir kaydedilir. Sosyal güvenlik kurumları ile mahallî idareler tarafından verilen idarî para cezaları kendi bütçelerine gelir kaydedilir. Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen idarî para cezaları ise, ilgili kanunlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, Genel Bütçeye gelir kaydedilir. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının verdiği para cezaları, kendi kanunlarındaki hükümlere tâbidir. Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde, idarî para cezasının, ilk taksitinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idarî para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir.

(4) (Değişik: 6/12/2006-5560/32 md.) Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idarî para cezalarına ilişkin kesinleşen kararlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere Maliye Bakanlığınca belirlenecek tahsil dairelerine gönderilir. Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareler tarafından verilen idarî para cezaları, ilgili kanunlarında aksine hüküm bulunmadığı takdirde, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kendileri tarafından tahsil olunur. Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen ve Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmeyen idarî para cezaları, ilgili kanunlarında özel hüküm bulunmadığı takdirde genel hükümlere göre tahsil olunur.

(5) İdarî para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren en geç bir ay içinde durum, ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirilir.

(6) Kabahat dolayısıyla idarî para cezası veren kamu görevlisi, ilgilinin rıza göstermesi halinde bunun tahsilatını derhal kendisi gerçekleştirir. (Değişik cümleler: 1/7/2022-7417/46 md.) Kanunlarında ödeme süresi düzenlenmemiş olan idari para cezaları, tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir. İdari para cezasının ödeme süresi içinde ödenmesi halinde, cezadan %25 oranında indirim yapılır. (Ek cümle: 1/7/2022-7417/46 md.) Ödeme yapılması, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez.

(7) İdarî para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerleme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idarî para cezaları açısından uygulanmaz.

14. 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun *"İdarî yaptırım kararı verme yetkisi "* başlıklı 22. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye ilgili kanunda açıkça gösterilen idarî kurul, makam veya kamu görevlileri yetkilidir.

(2) Kanunda açık hüküm bulunmayan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşunun en üst amiri bu konuda yetkilidir.

(3) İdarî kurul, makam veya kamu görevlileri, ancak ilgili kamu kurum ve kuruluşunun görev alanına giren yerlerde işlenen kabahatler dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye yetkilidir.

(4) 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun yer bakımından yetki kuralları kabahatler açısından da geçerlidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN, Yüksel NAVDAR'ın katılımlarıyla yapılan 13/04/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, davacı şirketin 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 3. ve 13. maddeleri ile 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. ve 22. maddelerine istinaden toplam 1.922.684 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı'nın 06/06/2024 tarih ve 1986 sayılı işleminin iptali istemine ilişkindir.

18. Uygulama ve öğretide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları kesin ve yürütülmesi gerekli işlemler idari işlem, herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizlikleri de idari eylem olarak tanımlanmaktadır. Buna göre, bir işlemin idari işlem olarak kabul edilebilmesi için bu işlemi kamu idaresinin yapması, kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla tesis edilmiş bulunması, kamu idaresinin tek taraflı irade açıklamasının ürünü olması ve kesin ve icraî nitelikte olması gerekmektedir.

19. Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri dikkate alınarak somut uyuşmazlık irdelendiğinde; Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından 06/06/2025 tarihli ve 1986 karar numaralı idari para cezasının 5549 sayılı Kanun'un 3. ve 13. maddeleri gereğince uygulandığı anlaşılmış olup, 5549 sayılı Kanun'un 13. maddesinin 7. fıkrasında; bu kanun uyarınca verilen idari para cezası kararlarına karşı idari yargı yoluna başvurulabileceği hükmünün düzenlenmiş olduğu anlaşılmaktadır.

20. Bu durumda uyuşmazlığın çözümünün, 5549 sayılı Kanun'un 13. maddesinin 7. fıkrasında yer alan " *(Ek:18/7/2024-7521/21 md.) Bu Kanun uyarınca verilen idari para cezası kararlarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.."* şeklindeki yasal düzenleme doğrultusunda idari yargının görev alanına girdiği sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 23. İdare Mahkemesinin 18/07/2024 tarih ve E.2024/1092, K.2024/1018 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Ankara 23. İdare Mahkemesinin 18/07/2024 tarih ve E.2024/1092, K.2024/1018 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

13/04/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Mahmut	Bilal	Yüksel
BALLI	ÇALIŞKAN	NAVDAR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/131
KARAR NO : 2026/245
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: Davacı şirket adına GES projeleri için düzenlenen bağlantı anlaşmalarına çağrı mektuplarının iptaline dair davalılardan AKEDAŞ'ın işlemleri ile bu işlemlerin dayanağı olan Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Kararının iptali istemiyle açılan davada, kamu tüzelkişiliği niteliğini haiz olmayan özel hukuk tüzel kişisi şirket aleyhine idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmek imkânı olmadığından, uyuşmazlığın anılan ticari şirketle ilgili kısmının davalı şirketin hukuki statüsü dikkate alınarak özel hukuk hükümlerine göre ADLİ YARGI yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. M. S. v. T. A. Ş.
Vekilleri : Av. M. A., Av. R. Y., Av. S. Ş. K.
Davalılar : 1- AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş
Vekilleri : Av. T. T., Av. A. E.,
Av. V. Y.
2- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
Vekili : Av. A. A. A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekilleri, Arıkan-1 GES, Arıkan-2 GES, Arıkan-3 GES, Arıkan-4 GES, Arıkan-6 GES, Arıkan-8 GES, Arıkan-9 GES, Arıkan-11 GES projeleri için düzenlenen bağlantı anlaşmalarına çağrı mektuplarının iptaline dair AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş'nin "BSN58PARZB", "BSF58PKJCB", "BSM58PKV9S", "BSC58PK180", "BSV58PKTF0", "BSC58PN2RB", "BSR58PNYYS", BSD58PK9UO" barkod numaralı 26/03/2024 tarih ve 4602202.E/ sayılı işlemleri ile

Arıkan-1 GES, Arıkan-2 GES, Arıkan -3 GES , Arıkan- 4 GES, Arıkan- 6 GES , Arıkan- 8 GES , Arıkan-9 GES, Arıkan-11 GES projeleri için düzenlenen bağlantı anlaşmasına çağrı mektuplarının iptaline ilişkin Akedaş Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin "BSN58PARZB", "BSF58PKJCB", "BSM58PKV9S", "BSC58PK180", "BSV58PKTF0", "BSC58PN2RB", "BSR58PNYYS", "BSD58PK9UO" barkod numaralı 26/03/2024 tarihli ve 4602202.E/ sayılı işlemleri ile bu işlemlerin dayanağı olan Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 26/03/2024 gün ve 4602202.E/ sayılı kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalılardan AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin vekili, yasal süresi içinde verdiği dilekçesinde: müvekkilinin özel hukuk tüzel kişisi olması sebebiyle davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği görüşüyle davanın görev yönünden reddini talep etmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. Ankara 4. İdare Mahkemesi 18/06/2025 tarih ve E.2024/1227, K.2025/1090 sayılı kararı ile, dava konusu işlemlerde hukuka ve mevzuata aykırılık bulunmadığından bahisle davanın reddine karar vermiş, bu kararın istinaf edilmesi üzerine Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesi 30/10/2025 tarih ve E.2025/1375, K.2025/1389 sayılı kararı ile, davalı idarelerden AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş. tarafından verilen cevaba cevap dilekçesinde görev itirazında bulunulduğu görüldüğünden, görev itirazı üzerine 2247 sayılı Kanun'da öngörülen süreç işletilmeden dava konusu işlemin iptali yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle, davacı tarafın istinaf başvurusunun kabulü ile Ankara 4. İdare Mahkemesi'nce verilen 18/06/2025 tarih ve E:2024/1227, K:2025/1090 sayılı kararın kaldırılmasına; yukarıda belirtilen hususlar dikkate alınarak yapılan inceleme sonucunda bir karar verildikten sonra 2577 sayılı Yasanın değişik 45. maddesinin 5. fıkrası uyarınca davanın esası hakkında yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine iadesine, karar vermiştir.

4. **Ankara 4. İdare Mahkemesi 28/11/2025 tarih ve E.2025/1737 sayılı kararı ile,** uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, davalı idarenin görev itirazının reddine karar verilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Özetle; EPDK Daire Başkanlığı, Kahmamanmaraş bölgesindeki elektrik dağıtım projeleriyle ile ilgili yeniden değerlendirme kararı alarak bu hususta Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı ile de irtibata geçmiş; her iki kurum yeniden yapılan istişare neticesinde olumlu değerlendirilecek depolu üretim tesisleri ile olumsuz değerlendirilecek lisanssız üretim başvuruları belirlenmiş; bu yönde işlem tesis edilmesi ise yine EPDK tarafından AKEDAŞ'a gönderilen 24.02.2024 günlü yazıyla istenmiş; EPDK kararının gereğini yerine getiren AKEDAŞ A.Ş tarafından ise bağlantı anlaşmasına çağrı mektupları iptal edilmiştir. Daha açık bir ifade ile; çağrı mektupları, AKEDAŞ A.Ş. tarafından bizzat tespit edilen bir usulsüzlük ya da yasadışı eylem (başvurucunun) nedeniyle değil doğrudan EPDK'nın iptal talimatı üzerine ve talimatın gereği yerine getirilerek tesis edilmiştir.*
>
> *Buna göre; Akedaş A.Ş tarafından bağlantı anlaşmalarına çağrı mektuplarının iptali kararının EPDK kararından ayrı bir yargılamaya tabi tutulması mümkün olmadığı anlaşıldığından davanın görüm ve çözümünde idari yargının görevli bulunduğu sonucuna ulaşılarak, Akedaş A.Ş.'nin görev itirazı yerinde görülmemiştir..."*

5. Davalılardan AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin vekilleri tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebiyle başvurulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

6. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın açıldığı tarihte davalı mevkiinde bulunan AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin kamu kuruluşu niteliği taşımayan özel hukuk tüzel kişisi niteliğinde olması karşısında, bu şirket bakımından idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmek olanaksız olduğundan, uyuşmazlığın davalı AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş. İle ilgili kısmının özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek, dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Davacı tarafından. Arıkan - 1 GES. Arıkan - 2 GES. Arıkan - 3 GES. Arıkan - 4 GES. Arıkan - 6 GES, Arıkan - 8 GES. Arıkan - 9 GES, Arıkan - 1 1 GES projeleri için düzenlenen bağlantı anlaşmalarına çağrı mektuplarının iptaline dair AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş.nin 26.03.2024 tarihli ve 4602202.E/ sayılı işlemleri ile bu işlemlerin dayanağı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) kararının iptali istemiyle AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş. ile EPDK aleyhine açılan davada, davalı AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş. tarafından görev itirazında bulunulmuş, itirazın reddi üzerine davalı vekili tarafından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından adli yargı lehine olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebinde bulunulduğu anlaşılmıştır.*
>
> *Bilindiği gibi, Türkiye Elektrik Kurumu (TEK), elektrik sektöründeki yapının yeniden düzenlenmesi amacıyla 1970 yılında çıkarılan 1312 sayılı Kanun ile kurulmuş; özelleştirme politikaları çerçevesinde. Bakanlar Kurulunun 12.08.1993 tarihli ve 93/4789 sayılı kararı ile Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. (TEAŞ) ve Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) adı altında iki ayrı İktisadi Devlet Teşekkülü olarak yeniden yapılandırılmış ve 1994 yılında tüzel kişiliklerine kavuşmuşlardır. Bu şirketler daha sonra. 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye (KHK) ekli listede Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ilgilendirilen "Teşekkül" olarak gösterilmişlerdir. Daha sonra. elektrik dağıtım ve perakende satış sektöründe rekabete dayalı bir ortamın oluşturulması ve gerekli reformların yapılabilmesi amacıyla dağıtım bölgeleri baz alınarak kamu mülkiyetindeki elektrik işletmelerinin yeniden yapılandırılması suretiyle elektrik enerjisi dağıtım hizmetlerinin özelleştirilmesine*

kurar verilmiş ve TEDAŞ 02.04.2004 tarihli ve 2004/22 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) Kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. Türkiye, dağıtım bölgeleri yeniden belirlenerek 21 dağıtım bölgesine ayrılmış, şirketlerle TEDAŞ arasındaki hisse devri sözleşmeleri 31.08.2013 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır.

Elektrik dağıtım faaliyetlerinin özelleştirmesi çerçevesinde; 3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında, Kayseri ve Civarı Elektrik Türk A.Ş. (Kayseri). Aydem EDAŞ (Denizli, Muğla, Aydın) ve AKEDAŞ (Adıyaman, Kahramanmaraş) elektrik dağıtım bölgeleri özel sektöre devredilmiştir. Bu bağlamda, Adıyaman ve Kahramanmaraş illerini kapsayan bölgeden sorumlu olan Göksu Elektrik Dağıtım A.Ş.. AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş.ye devredilmiştir. Böylece davalı şirketin devir ve dava tarihi itibarıyla kamu kurumu yani idare olma Vasfını kaybederek, özel şirket statüsüne dönüştüğü anlaşılmıştır. Bu itibarla, davalı şirketin özel hukuk tüzel kişisi sıfatında bir tereddüt bulunmamaktadır.

Buna göre, davanın açıldığı tarihte davalı merkûnde bulunan AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş.nin kamu kuruluşu niteliği taşımayan özel hukuk tüzel kişisi niteliğinde olması karşısında; bu şirket bakımından idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmek olanaksız olduğundan, uyuşmazlığın, davalı AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş.yle ilgili kısmının özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği düşünülmektedir..."

7. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 10 ve 13. maddesine göre Danıştay Başsavcılığının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

8. Danıştay Başsavcısı, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun reddi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...İdari yargının görev alanını belirleyen temel kanun olan 2577 sayılı Kanunun 2. maddesinde "idari işlemler", idari eylemler" ve "idari sözleşmeler"den dolayı açılacak iptal ve tam yargı davaları idarî dava türleri arasında sayılmak suretiyle bu davaların idari yargının görev alanında bulunduğuna işaret edilmekle birlikte "idari işlem", idari eylem" ve "idari sözleşme" tanımına yer verilmediğinden, bu kavramların içeriğine hangi işlem, eylem ve sözleşmelerin girdiğinin içtihaden belirlenmesi zorunludur. Bu itibarla, kamu hizmeti gören özel hukuk tüzel kişilerinin kamu hizmetleriyle ilgili işlemlerinin idari işlem sayılıp sayılmayacağının bilimsel ve yargısal içtihatlar nazara alınarak belirlenmesi gerekmektedir.

İdare hukuku öğretisinde ve Danıştay kararlarında "idarenin işlemi" ve "idarî işlem" ayrımı yapılmakta olup idarenin herhangi bir özel hukuk kişisi gibi hareket etmek suretiyle egemenlik yetkisi (kamu gücü) kullanmadan özel hukuk alanında tesis ettiği işlemlerinden doğan uyuşmazlıkların adli yargı mercilerince çözümleneceği açıktır. Başka bir anlatımla, bu tür işlemler idarenin işlemi olmasına karşın "idari işlem" olmadıkları için idari yargının görev alanının dışında kalırlar. Aynı şekilde özel hukuk tüzel kişilerinin işlemlerinin tamamının özel hukuk işlemi olduğu yönündeki genellemeler de doğru değildir. İdarenin her işlemi idari işlem olmadığı gibi bütün idari işlemlerin kamu tüzel kişileri tarafından tesis edilmesi de zorunlu olmadığından, özel hukuk tüzel kişisi olup da kamu hizmeti yapanlar, bu hizmetleri yerine getirirken kamu tüzel kişisi gibi hareket ederek kamu gücü kullanmak suretiyle karşı tarafın rızasını aramaya gerek olmadan hukuk aleminde yenilik doğuran irade açıklamasında bulunmaları durumunda idare hukuku kurallarına tabi olurlar. İdari işlem tesis etme yetkisi tanınan özel hukuk tüzel kişilerince tesis edilen idari işlemlerin yargısal denetiminin idari yargı mercilerince yapılacağı Danıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarıyla kabul edildiği gibi Fransız Danıştayı da bir kamu gücü ayrıcalığının uygulanmasına dayalı işlemlerin özel hukuk tüzel kişileri tarafından tesis edilmiş olsa bile idari işlem niteliğinde olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı mercilerince çözümleneceğine karar vermiştir. (31/07/1942 tarihli Monpeurt, 13/01/1961 tarihli Magnier, 08/06/1988 tarihli Gradone kararları)"Kamu hizmetlerine şu ya da bu ölçüde doğrudan doğruya katılan bütün özel örgütler, tamamen özel hukuk rejimine tabi olmakla birlikte, kamusal yetkiler kullanarak yaptıkları işlem ve eylemler konusunda, kamu hukuku ilke ve kurallarına ve idare yargısına tabi tutulurlar." (Lütfi DURAN, İdare Hukuku Ders Notları, 1982, s.344-345)."Türksat A.Ş.'nin şirket statüsünde kurulmuş olması ve 406 sayılı Kanun'da özel hukuk kurallarına tabi olduğunun belirtilmesi, kamusal yetki kullandığı ölçüde idare hukuku kurallarının uygulanmasından bağışıklık kazandırmayacaktır. Bu durum, Türksat A.Ş.'nin rutin faaliyetlerinin yürütülmesinde, personel istihdam rejiminde ve benzeri hususlarda özel hukuk kurallarının uygulanmasına engel değildir." (Ali D. ULUSOY, Yeni Türk İdare Hukuku, 2019, s. 211)

"Adli-idari yargı görev ayrımının kıstaslarının neler olduğu mer'i mevzuatımızda düzenlenmemiştir. Ancak, doktrinde kabul edilen bazı kıstaslar mevcuttur. Bu kıstaslardan biri de, maddi olaya uygulanacak kanunun niteliğidir. Eğer uyuşmazlık konusu olaya uygulanması gereken kanun, kamu hizmetlerinin ihdas ve yürütülmesi ile ilgiliyse bu davanın idari yargıda görülmesi gerekir." (Aydın H. TUNCAY, Orhan ÖZDEŞ, Recep BAŞPINAR, Yüzyıl Boyunca Danıştay, 1968, s. 652)

Bilimsel görüşler ile adli yargı-idari yargı ayrımına ilişkin yüksek mahkeme kararları birlikte değerlendirildiğinde, kamu hizmeti yapmakla görevlendirilen özel hukuk tüzel kişilerinin bu hizmetleri yerine getirirken tesis ettikleri işlemler hakkında uygulanacak hukuki rejimin tespiti açısından idare işlevi belirleyici olup, idare işlevine ilişkin ayırıcı kıstas ise kamu gücü ve kamu hizmetidir. Gerek statüleri ve gerekse teşkilatlanmaları ve yönetimleri bakımından özel hukuk tüzel kişisi olmakla birlikte, idarî karar alma yetkisiyle

donatılıp, kamu hizmeti görenler, bu hizmetleri yerine getirirken kamu gücü kullanmaları veya olaya ilişkin mevzuatın, kamu hizmetlerinin ihdas ve yürütülmesi ile ilgili olması halinde bu işlemlerinin idare hukuku kurallarına tâbi olduğu ve idari yargının görev alanı içinde yer aldığı sonucuna varılmaktadır.

Bu itibarla, özel hukuk tüzel kişisi tarafından tesis edilmiş olsa da hukuki bir işlemin idari işlem olup olmadığının belirlenebilmesi için işlemin tesisi sırasında özel hukuk tüzel kişisi tarafından uygulanan mevzuatın kamu hizmetinin yürütülmesine ilişkin olup olmadığının, kamu gücü ayrıcalığından yararlanılıp yararlanılmadığının tespiti gerekir. Bir başka ifadeyle işlemi tesis edenin özel hukuk tüzel kişisi olması, sadece bu sebeple işlemi özel hukuk işlemi haline getirmeyeceğinden, işlemin hukuki mahiyeti değerlendirilmelidir.

Kamu hizmetlerinin tamamının Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerince yerine getirildiği dönemlerde özel hukuk tüzel kişilerinin idari işlem tesis etmesi ve idari davalarda davalı mevkiine alınması söz konusu olamazdı. Bu nedenle idari işlem tanımı yapılırken organik kıstas esas alınmak suretiyle işlemin Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinden biri tarafından tesis edilmiş bulunması idari işlemin zorunlu unsuru olarak kabul edilirdi.

İmtiyaz sözleşmeleri ve özelleştirmeye ilişkin Anayasal ve kanuni düzenlemeler uyarınca tekel niteliğindeki bazı kamu hizmetlerinin sunumunun işletme hakkının belirli bir süreyle özel hukuk tüzel kişilerine devredilmesi, yap-işlet-devret modeli çerçevesinde bazı yatırım ve hizmetlerin kamunun gözetim ve denetimi altında özel hukuk tüzel kişilerince yerine getirilmesinin benimsenmesi ve ekonomik kolluk işlemlerinin bir kısmının mevzuatla özel hukuk tüzel kişilerine bırakılması üzerine kamu hizmetlerini bu usûllerle yerine getiren özel hukuk tüzel kişilerine kamu gücü kullanarak idari işlem tesis etme yetkisi verilmesi nedeniyle idari işlemin tanımında organik kıstas zorunlu unsur olmaktan çıkmıştır.

Ekonomik gelişmelere bağlı olarak yaşanan bu hukukî değişimler sonucunda özel hukuk tüzel kişilerinin hiç bir suretle idarî işlem tesis edemeyeceğine ilişkin kabûlün artık geçerliliğinin kalmadığı bilimsel ve yargısal içtihatlarla ortaya konulduğundan, özel hukuk alanına ilişkin işlemlerinin adlî yargıda dava edilebileceği konusunda tereddüt bulunmayan elektrik dağıtım şirketlerinin, idarenin gözetim ve denetiminde, kamu gücü kullanarak tesis ettiği işlemlerin fonksiyonel anlamda idarî işlem olması nedeniyle bu işlemlerin hukukî denetiminin idarî yargı mercilerince yapılması gerekmektedir.

6446 sayılı Kanunda, piyasada faaliyet gösterecek tüzel kişilerin faaliyetlerinde uymaları gereken usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği kurala bağlanmış, bu kurala dayanılarak hazırlanan "Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği" ile üretim faaliyetinde bulunmak isteyen tüzel kişilerin, önlisans başvurularında uygulanacak usul ve esaslar belirlenmiştir.

Yukarıda metnine yer verilen mevzuat hükümleri de dikkate alındığında, Uyuşmazlık Mahkemesinin E:1999/1, K:1999/11 sayılı kararında belirtilen gerekçelere benzer şekilde, görülmekte olan davada da, idare hukuku alanına ilişkin bulunan "Elektrik Piyasası" mevzuatı ile önceden düzenlenmiş objektif kurallara göre yapılan değerlendirme sonucunda re'sen ve tek yanlı biçimde tesis edilen işlemlerin tüm unsurları bakımından idari işlem niteliği taşıdığı, elektrik dağıtım şirketlerinin özel hukuk tüzel kişisi olmasının, bu şirketlerin, sınırları ve çerçevesi kamu hukuku alanındaki mevzuat ile belirlenmiş olan ve idari usul ve esaslara göre tesis edilen işlemlerinin, idari niteliğini ortadan kaldırmayacağı, bu itibarla, davanın görüm ve çözümünde idari yargı mercünün görevli olduğu açıktır.

Kaldı ki uyuşmazlıkta dava konusu edilerek iptali istenilen işlemlerden birisi, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca alınan karar olup, bu işlemin oluşturulması bakımından zincir işlemlerden biri olan ve hazırlayıcı işlem olarak kabul edilmesi gereken AKEDAŞ tarafından tesis edilen işlemlerin tek başına davaya konu edilmediği de dikkatten kaçırılmamalıdır. Nitekim, yukarıda da açıklandığı üzere uyuşmazlıkta, davalılardan EPDK, TEİAŞ ile irtibatlı şekilde Adıyaman ve Kahramanmaraş bölgesindeki elektrik dağıtım projeleriyle ile ilgili yeniden değerlendirme kararı alarak, olumlu değerlendirilecek depolamalı üretim tesisleri ile olumsuz değerlendirilecek lisanssız üretim başvurularını belirlemiş; bu yönde işlem tesis edilmesi yine EPDK tarafından diğer davalı AKEDAŞ'a gönderilen 25/01/2024 tarihli yazıyla istenilmiş; EPDK kararının gereğini yerine getiren AKEDAŞ tarafından ise, bağlantı anlaşmasına çağrı mektupları iptal edilmiş, başka bir deyişle, bağlantı anlaşmasına çağrı mektupları, AKEDAŞ tarafından bizzat değil, doğrudan EPDK'nın iptal talimatı üzerine ve talimat gereğinin yerine getirilmesi amacıyla tesis edilmiştir. Bu itibarla; AKEDAŞ tarafından bağlantı anlaşmalarına çağrı mektuplarının iptali kararının EPDK kararından ayrı bir yargılamaya tabi tutulması mümkün görülmemektedir.

Bu doğrultuda, davalı AKEDAŞ'ın, elektrik üretimi yapmak isteyen tüzel kişinin başvurusunun değerlendirilmesine yönelik işlemi, özel hukuk hükümlerine göre değil, Kanun ve Yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ve EPDK'nın gözetim ve denetiminde kendisine tanınan kamu gücünü kullanarak, karşı tarafın rızasını aramadan tesis ettiğinden, fonksiyonel anlamda "idari işlem" niteliğinde olup, EPDK'nın karar organı olan Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından alınan karar ile birlikte dava konusu edilen AKEDAŞ işlemlerinin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümü idârî yargının görev alanına girmektedir...."

IV. İLGİLİ HUKUK

9. 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun *"Kapsam"* 2. maddesi şöyledir:

" Bu Kanun; elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı, toptan veya perakende satışı, ithalat ve ihracatı, piyasa işletimi ile bu faaliyetlerle ilişkili tüm gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerini kapsar. "

10. 6446 sayılı Kanun'un *"Dağıtım faaliyetleri"* başlıklı 9. maddesinin ilgili fıkraları şöyledir:

"(1) Dağıtım faaliyeti, lisansı kapsamında, dağıtım şirketi tarafından lisansında belirlenen bölgede

yürütülür. Dağıtım şirketi, lisansında belirlenen bölgede sayaçların okunması, bakımı ve işletilmesi hizmetlerinin yerine getirilmesinden sorumludur. Piyasa faaliyeti gösteren tüzel kişiler bir dağıtım şirketine ve dağıtım şirketi piyasa faaliyeti gösteren tüzel kişilere doğrudan ortak olamaz. Dağıtım şirketi, dağıtım faaliyeti dışında bir faaliyetle iştigal edemez. Dağıtım faaliyetiyle birlikte yürütülmesi verimlilik artışı sağlayacak nitelikteki piyasa dışı bir faaliyetin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Genel aydınlatma, dağıtım sistemi teknik ve teknik olmayan kayıplarını karşılamak amacıyla kullanılmak üzere elektrik enerjisi satın alınması ile sistem teknik ve teknik olmayan kayıplarını karşılamak için sözleşmeye bağlanan enerjinin gerçekleşmeler nedeniyle fazlasının satışı bu hükmün istisnasıdır.

(2) Dağıtım şirketi, lisansında belirtilen bölgedeki dağıtım sistemini elektrik enerjisi üretimi ve satışında rekabet ortamına uygun şekilde işletmek, bu tesisleri yenilemek, kapasite ikame ve artırım yatırımlarını yapmak, dağıtım sistemine bağlı ve/veya bağlanacak olan tüm dağıtım sistemi kullanıcılarına ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda eşit taraflar arasında ayrım gözetmeksizin hizmet sunmakla yükümlüdür.

(3) Dağıtım şirketi, ilgili yönetmelik hükümleri doğrultusunda yan hizmetleri sağlamakla yükümlüdür.

(4) Dağıtım lisansında belirlenen bölgelerde talep tahminlerinin hazırlanması ve TEİAŞ'a bildirilmesi görevi dağıtım şirketine aittir. Kurul bu talep tahminlerini onaylar ve tahminler TEİAŞ tarafından yayımlanır.

(5) Kurul tarafından onaylanan talep tahminleri doğrultusunda yatırım planlarının hazırlanması ve Kurul onayına sunulması, onaylanan yatırım planı uyarınca yatırım programına alınan dağıtım tesislerinin projelerinin hazırlanması ile gerekli iyileştirme ve kapasite artırımı yatırımlarının yapılması ve/veya yeni dağıtım tesislerinin inşa edilmesi görevi ilgili dağıtım sistemini işleten dağıtım şirketine aittir.

(...)

(15) (Ek:25/11/2020-7257/34 md.) 4628 sayılı Kanunun mülga geçici 14 üncü maddesi kapsamında bağlantı görüşü oluşturularak tesis edilmiş ve/veya edilecek enerji nakil hatları ile ilgili olarak, önlisans veya lisans sahibi tüzel kişiler tarafından Kuruma başvuruda bulunularak, dağıtım sisteminden bağlantı talep edilmesi halinde, bağlantı talebi meri mevzuat kapsamında değerlendirilir. Bu kapsamda TEİAŞ ile yapılan bağlantı anlaşması sonlandırılmak suretiyle dağıtım şirketiyle bağlantı anlaşması düzenlenir. TEİAŞ ile yapılan bağlantı anlaşması uyarınca tesis edilmiş olan enerji nakil hatları ile diğer şebeke unsurları, işletme ve bakım hizmetleri karşılığında, ilgisine göre ilgili dağıtım şirketi veya TEİAŞ tarafından iz bedelle devralınır.

..."

11. 6446 sayılı Kanun'un *"Lisanssız yürütülebilecek faaliyetler"* başlıklı 14. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi şöyledir:

" (1) Lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muaf faaliyetler şunlardır:

...

b) Kurulu gücü azami bir megavatlık yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi

(...) "

12. 6446 sayılı Kanun'un Ek 1. maddesi şöyledir:

" (Ek: 2/7/2018-KHK-703/9 md.) (Değişik: 29/5/2025-7549/27 md.)

(1) Elektrik üretim, iletim, dağıtım ve tüketim tesislerinin milli menfaatlere ve modern teknolojiye uygun şekilde kurulması ve işletilmesi için gerekli yükümlülükleri ile ilgili olarak inceleme, tespit, raporlama, proje onay ve kabul işlemleri yapmak üzere; ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarını, bu Kanun kapsamında dağıtım lisansı sahibi tüzel kişileri veya özel hukuk tüzel kişilerini görevlendirme, yetkilendirme veya bu tüzel kişilerden hizmet satın alma ve bu tüzel kişilerin nitelikleri, yetkilendirilmesi, hak ve yükümlülükleri ile bu tüzel kişilere uygulanacak yaptırımlar ve diğer hususlar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(2) Birinci fıkra kapsamında yetki verilen veya görevlendirilenler, yetki ve görevleri kapsamında yürüttükleri iş ve işlemleri bedeli mukabilinde yapabilirler. Yürütülen bu iş ve işlemler için; ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarının uygulayacakları bedeller kendileri tarafından, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerin uygulayacakları bedeller Kurum tarafından, özel hukuk tüzel kişilerinin uygulayacakları bedeller ise Bakanlık tarafından belirlenir."

13. 6446 sayılı Kanun'un *"Lisanssız üretim projelerinde tüketim bağı kurulması"* başlıklı geçici 25. maddesi şöyledir:

" (Ek:17/7/2019-7186/31 md.)

Bu Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan faaliyetler kapsamındaki bağlantı anlaşması süreleri; çağrı mektubu tarihinden bağlantı anlaşması süresi sonuna kadar tüketim-üretim bağı kopmuş olanlar için, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde çağrı mektubuna esas abonelik ile en az aynı özellikleri haiz eski ve/veya yeni bir tüketim tesisi aboneliği ihdas ederek ilgili şebeke işletmecisine bildirmesi hâlinde söz konusu bildirim tarihini izleyen yüz yirmi günü; bağlantı anlaşması süresi bittiği hâlde geçici kabulü yapılmamış olanlar ve henüz bağlantı anlaşması süresi bitmemiş olanlar için ise bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yüz yirmi günü kapsayacak şekilde kendiliğinden uzamış kabul edilir."

14. 30/12/2014 tarihli ve 29221 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Enerji Tesisleri Proje Yönetmeliği'nin *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(Değişik:RG-10/5/2021-31480) Bu Yönetmelik; kurulacak veya tadil edilecek elektrik tesislerine ilişkin proje hazırlama ve onay işlemleri ile bu faaliyetleri yapacak kurum, kuruluş ve tüzel kişilerin belirlenmesi, yetkilendirilmesi, bunların hak ve yükümlülükleri ile onaylı projelerdeki tesislerin kabul işlemlerini ve tutanak

onayını (Ek ibare: RG-9/2/2025-32808) /teslimini yapacak kurum ve kuruluşların ve/veya elektrik dağıtım lisansı sahibi olanlar da dahil olmak üzere tüzel kişilerin yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esasları kapsar.

(...)"

15. Yönetmeliğin *"Yetki devri"* başlıklı 8. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(1) Bu Yönetmelik kapsamındaki elektrik tesislerinin proje onay ve onaylı projelerine göre yapılan tesislerin kabul işlemleri ve tutanak onay (Ek ibare:RG-9/2/2025-32808) /teslim işlemleri yetkisi Bakanlığa aittir. (Değişik cümle:RG-10/5/2021-31480) Bu yetki Bakanlık tarafından doğrudan kullanılabileceği gibi bu işlemler, ihtisas sahibi kurum/kuruluş ve/veya tüzel kişilerle birlikte yapılabilir veya ihtisas sahibi kurum/kuruluş ve/veya tüzel kişilere yetki devretmek suretiyle yaptırılabilir.

(...)"

16. 12/05/2019 tarihli ve 30772 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği'nin *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Yönetmelik;

a) 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 14 üncü maddesi çerçevesinde kurulması öngörülen üretim tesislerinin sisteme bağlanmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu üretim tesislerinin kurulmasına ilişkin başvuruların değerlendirilmesine,

b) Lisanssız üretim kapsamında elektrik enerjisi üreten gerçek ve tüzel kişilerin ihtiyaçlarının üzerinde ürettikleri elektrik enerjisinin sisteme verilmesi halinde yapılacak uygulamaya,

c) Lisanssız üretim ile ilgili üretim tesisi devri ve üretim faaliyetinde bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile ilgili şebeke işletmecilerinin hak ve yükümlülüklerine,

ç) Lisanssız üretim yapan kişilerin bu Yönetmelik kapsamındaki faaliyetleri ile kurulan üretim tesislerinin denetlenmesine,

ilişkin usul ve esasları kapsar."

17. Yönetmeliğin *"Lisans alma ile şirket kurma faaliyeti"* başlıklı 5. maddesinin 1. fıkrasının (h) bendi şöyledir:

"(1) Önlisans ve lisans alma ile şirket kurma yükümlülüğünden muaf olarak kurulabilecek üretim tesisleri şunlardır:

(...)

h) (Ek:RG-9/5/2021-31479) (Değişik:RG-11/8/2022-31920) Belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile sanayi tesisleri ve tarımsal sulama amaçlı tesisler tarafından bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücünün iki katı ve diğer kişiler bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücü ile sınırlı olmak kaydıyla, tüketim tesisi ile aynı ya da farklı ölçüm noktasında kurulan yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi,

(...)"

18. Yönetmeliğin *"Bağlantı anlaşması başvurusu"* başlıklı 17. maddesi şöyledir:

" (1) (Değişik:RG-14/5/2024-32546) Kendisine bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu tebliğ edilenlere, bağlantı anlaşmasına çağrı mektubunun tebliğ tarihinden itibaren bir yıl süre verilir. Bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu sahiplerinin, söz konusu süre içerisinde üretim tesisi ve varsa bağlantı hattı projesini Bakanlık veya Bakanlığın yetki verdiği kurum ve/veya tüzel kişilere onaylatması zorunludur.

(2) İlgili gerçek veya tüzel kişilerin aşağıdaki belgeleri ilgili şebeke işletmecisine birinci fıkrada belirtilen süre içerisinde eksiksiz ve usulüne uygun olarak sunmaları halinde, ilgili şebeke işletmecisi kendileriyle otuz gün içerisinde bağlantı anlaşması imzalamakla yükümlüdür:

a) Üretim tesisinin inşaatına başlanabilmesi için ilgili teknik mevzuat çerçevesinde alınması gereken proje onayı.

b) Hidrolik kaynaklara dayalı başvurularda su kullanım hakkı anlaşması.

c) (Ek:RG-11/8/2022-31920) (Mülga:RG-14/5/2024-32546)

(3) (Değişik:RG-11/8/2022-31920) (Mülga:RG-14/5/2024-32546)

(4) (Değişik:RG-14/5/2024-32546) Birinci fıkrada tanımlanan süre içerisinde söz konusu belgeleri ilgili şebeke işletmecisine sunamamaları halinde ilgili gerçek veya tüzel kişiler, bağlantı anlaşması imzalama hakkını kaybeder ve mevcut belgeleri kendilerine iade edilir.

(5) Bağlantıya ilişkin mülkiyet ve işletme sınırları, bağlantı anlaşmasında belirlenir.

(6) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yapılacak başvurular neticesinde bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu almaya hak kazanan ve bağlantı anlaşması imzalanan üretim tesislerinde kurulu güç artışı talebinde bulunulması halinde, ilgili talep söz konusu talebin yapıldığı ayda yapılan diğer tüm başvurular ile birlikte değerlendirilir. Bu kapsamda;

a) Söz konusu talebe komisyon tarafından olumsuz görüş verilmesi halinde, başvuru sahibine ait mevcut (Ek ibare:RG-9/5/2021-31479) bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu ile bağlantı anlaşmasının geçerliliği devam eder.

b) (Değişik:RG-9/5/2021-31479) Bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu verilen üretim tesisleri için kurulu güç artış talebinde bulunulması ve söz konusu talebe komisyon tarafından olumlu görüş verilmesi halinde, güç artışı kapsamındaki revize bağlantı anlaşmasına çağrı mektubunun başvuru sahibine tebliğ edildiği tarihten itibaren ikinci fıkra kapsamındaki yükümlülüklerini tamamlaması için birinci fıkrada yer alan sürelere doksan gün ilave süre verilir. Süresi içerisinde bağlantı anlaşması imzalanması için ilgili şebeke işletmecisine başvuruda bulunulmaması halinde bağlantı anlaşması imzalama hakkı kaybedilir ve ilgili tüm belgeler güç artış talebinde bulunan kişiye iade edilir.

c) (Değişik:RG-9/5/2021-31479) Bağlantı anlaşması imzalayan veya kabulü tamamlanan üretim tesislerinde kurulu güç artış talebinde bulunulması ve söz konusu talebe komisyon tarafından olumlu görüş verilmesi halinde, güç artışı kapsamındaki revize bağlantı anlaşmasına çağrı mektubunun başvuru sahibine tebliğ edildiği tarihten itibaren revize bağlantı anlaşmasına çağrı mektubuna ilişkin ikinci fıkra kapsamındaki yükümlülüklerinin ve üretim tesisinin kabul işlemlerinin tamamlanması için ilave bir yıl süre verilir.

(7) (Ek:RG-14/5/2024-32546) 12/5/2019 tarihinden önce bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu almaya hak kazanan üretim tesisleri için talep edilen mekanik kurulu güç artışı, elektriksel kurulu gücün yüzde yirmisinden fazla olamaz. 12/5/2019 tarihinden sonra bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu almaya hak kazanan üretim tesisleri için talep edilen mekanik kurulu güç, elektriksel kurulu gücün iki katını aşamaz."

19. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

" 1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz sartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde anılan şirket yönünden olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Hakim Şerife ÖZDOĞAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, davacı şirket adına Arıkan-1 GES, Arıkan-2 GES, Arıkan-3 GES, Arıkan-4 GES, Arıkan- 6 GES, Arıkan-8 GES, Arıkan-9 GES ve Arıkan-11 GES projeleri için düzenlenen bağlantı anlaşmalarına çağrı mektuplarının iptaline dair AKEDAŞ'ın "BSN58PARZB", BSF58PKJCB", "BSM58PKV9S", "BSC58PK180", BSV58PKTF0", BSC58PN2RB", BSR58PNYYS", "BSD58PK9UO" barkod numaralı 26/03/2024 tarihli ve 4602202.E/ sayılı işlemleri ile bu işlemlerin dayanağı olan Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

23. Dava dosyalarının incelenmesinden; Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun 09/11/2023 tarih, 12175 sayılı kararı ile, AKEDAŞ'ın dağıtım bölgesine dağıtım seviyesinden yapılan depolamalı üretim tesislerine ilişkin önlisans başvuruları hakkında yeniden bağlantı görüşü oluşturulmasına karar verildiğinden bahisle, Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği uyarınca Adıyaman ve Kahramanmaraş illerinde kurulması planlanan ve bu kapsamda 02/03/2023 tarihinden itibaren bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu düzenlenen projelerle ilgili AKEDAŞ tarafından yürütülen tüm işlemlerin durdurulmasına ve proje onay ve kabul süreçlerine ilişkin işlemlerin de durdurulması için ilgili ana hizmet birimince, Bakanlık tarafından yetkilendirilen kurum ve kuruluşlara gerekli bildirimlerin yapılmasına karar verildiği, EPDK'nın 25/01/2024 tarihli ve 842349 sayılı yazısı ile de, lisanssız üretim başvuruları ile depolamalı önlisans başvuruları arasındaki değerlendirmenin hangi sıraya göre yapılacağı hususunun Türkiye Elektrik İletim A.Ş.'ye (TEİAŞ) bildirildiği, bu kapsamda yapılan çalışma sonuçlarının TEİAŞ'ın 21/02/2024 tarihli ve 861210 sayılı yazısı ekinde EPDK'ya gönderildiği, bu yazıda değerlendirmesi devam eden başvurular ile olumlu ve olumsuz olarak değerlendirilen başvuruların liste halinde belirtildiği ve davacı şirket başvurusunun olumsuz olarak değerlendirilen projeler kısmında yer aldığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun 22/02/2024 tarihli ve 12460 sayılı kararı ile 19/11/2022-30/06/2023 tarihleri arasında yapılan depolamalı elektrik üretim tesisi başvuruları ile 01/12/2022-31/07/2023 tarihleri arasında yapılan lisanssız elektrik üretim tesisi başvuruları hakkında hangi sıralama doğrultusunda işlem tesis edileceği ve bu kapsamda kalan başvurular hakkında işlem tesis edilirken TEİAŞ'ın 21/02/2024 tarih ve 861210 sayılı yazısı çerçevesinde hareket edilmesi gerektiği hususlarının AKEDAŞ'a bildirildiği ve bu karar uyarınca AKEDAŞ'ın dava konusu "BSN58PARZB", BSF58PKJCB", "BSM58PKV9S", "BSC58PK180", "BSV58PKTF0", BSC58PN2RB", BSR58PNYYS", "BSD58PK9UO" barkod numaralı 26/03/2024 tarihli ve 4602202.E/ sayılı işlemleri ile bağlantı anlaşmasına çağrı mektuplarının iptal edildiği, bunun üzerine söz konusu işlemlerle dayanağı Kurul kararının iptali istemiyle uyuşmazlığa konu davanın açıldığı anlaşılmıştır.

24. Öncelikle olumlu görev uyuşmazlığı talebinde bulunan davalı AKEDAŞ'ın hukuki statüsüne bakılması gerekmektedir. Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. tüzel kişiliğe sahip, özel hukuk hükümlerine tabi, faaliyetlerinde özerk ve

sorumluluğu sermayesi ile sınırlı, elektrik dağıtımıyla, elektriğin tüketicilere perakende satışı ve tüketicilere perakende hizmeti verilmesiyle iştigal eden bir iktisadi devlet teşekkülüdür. Doğal tekel niteliğindeki elektrik dağıtım faaliyeti 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu öncesinde TEDAŞ tarafından gerçekleştirilmekte iken, 4628 sayılı Kanun uyarınca, dağıtım sektörünün, EPDK tarafından verilen dağıtım lisanslarıyla bölgesel tekeller olarak işletilmesi öngörülmüştür. 17/03/2004 tarihinde Yüksek Planlama Kurulunun 2004/3 sayılı kararıyla onaylanarak yürürlüğe giren *"Elektrik Enerjisi Sektörü Reformu ve Özelleştirme Stratejisi Belgesi"* ile elektrik dağıtım ve üretim alanları için özelleştirme girişimi başlatılarak özelleştirme uygulamalarına dağıtım sektöründen başlanacağı belirtilmiş, Strateji Belgesindeki eylem planına uygun olarak Özelleştirme Yüksek Kurulunun 02/04/2004 tarihli ve 2004/22 sayılı kararıyla TEDAŞ, özelleştirme programına alınmıştır. Öncelikle olumlu görev uyuşmazlığı talebinde bulunan davalı AKEDAŞ'ın hukuki statüsüne bakılması gerekmektedir. Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. tüzel kişiliğe sahip, özel hukuk hükümlerine tabi, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı, elektrik dağıtımıyla, elektriğin tüketicilere perakende satışı ve tüketicilere perakende hizmeti verilmesiyle iştigal eden bir iktisadi devlet teşekkülüdür. Doğal tekel niteliğindeki elektrik dağıtım faaliyeti 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu öncesinde TEDAŞ tarafından gerçekleştirilmekte iken, 4628 sayılı Kanun uyarınca, dağıtım sektörünün, EPDK tarafından verilen dağıtım lisanslarıyla bölgesel tekeller olarak işletilmesi öngörülmüştür. 17/03/2004 tarihinde Yüksek Planlama Kurulunun 2004/3 sayılı kararıyla onaylanarak yürürlüğe giren *"Elektrik Enerjisi Sektörü Reformu ve Özelleştirme Stratejisi Belgesi"* ile elektrik dağıtım ve üretim alanları için özelleştirme girişimi başlatılarak özelleştirme uygulamalarına dağıtım sektöründen başlanacağı belirtilmiş, Strateji Belgesindeki eylem planına uygun olarak Özelleştirme Yüksek Kurulunun 02/04/2004 tarihli ve 2004/22 sayılı kararıyla TEDAŞ, özelleştirme programına alınmıştır.

25. Bu kapsamda, söz konusu Yüksek Planlama Kurulu kararı ekinde yer alan dağıtım bölgelerinin şirketleştirilmesinin tamamlanarak TEDAŞ'ın hissedarı olduğu ve dağıtım, perakende satış hizmeti yürüten 20 dağıtım şirketi oluşturulmuştur. İşlem tarihinde yürürlükteki haliyle 4628 sayılı Kanun'un mülga 14. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, *"TEDAŞ'ın faaliyet alanında yer alan ve dağıtım faaliyeti için gerekli olan işletme ve varlıklar üzerinde, mülkiyeti saklı kalmak kaydı ile TEDAŞ ile belirlenen dağıtım bölgelerinde faaliyet göstermek üzere kurulan elektrik dağıtım şirketleri arasında işletme hakkı devir sözleşmesi düzenlenebilir."* kuralı uyarınca, TEDAŞ ile %100 hisselerine sahip olduğu 20 elektrik dağıtım şirketi arasında dağıtım varlıklarının işletilmesine yönelik idarî sözleşme niteliğine sahip *"İşletme Hakkı Devir Sözleşmesi"* imzalanmış ve Özelleştirme Yüksek Kurulunun 07/11/2005 tarihli ve 2005/125 sayılı kararıyla da, sermayesinin %100'ü TEDAŞ'a ait olan ve elektrik dağıtım bölgelerinde dağıtım lisansı ile TEDAŞ'ın uhdesinde bulunan dağıtım sisteminin işletme hakkına sahip olan veya ileride sahip olacak dağıtım şirketlerinin hisselerinin blok olarak satış yöntemi ile özelleştirilmesine karar verilmiştir. Davalı AKEDAŞ da bu kapsamda belirlenen 20 dağıtım bölgesinden birinde (Kahramanmaraş ve Adıyaman illerinde) kurulan bir dağıtım şirketidir.

26. 4628 sayılı Kanun'un mülga 1. maddesi ile, elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılmasının sağlanması amaçlanmış, 2. maddesinde, elektrik piyasası faaliyetleri, bu kanun hükümlerine göre, piyasada faaliyet gösterecek tüzel kişilerin üretim, iletim, dağıtım, toptan satış, perakende satış faaliyetleridir şeklinde tanımlanmıştır. 4. madde ile de piyasada faaliyet gösterebilecek özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişilerin, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre, anonim şirket veya limited şirket olarak kurulmaları koşul olarak öngörülmüş, elektrik enerjisi dağıtım faaliyetlerinin, dağıtım şirketleri tarafından lisanslarında belirtilen bölgelerde yürütüleceği hüküm altına alınmıştır. Aynı maddeye göre, bu işlemler için lisans alınması zorunlu kılınmıştır.

27. Yine, Elektrik Piyasası Düzenleme Kurumunun 27/09/2012 tarihli ve 28424 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 12/09/2012 tarihli ve 4019 sayılı Kurul Kararı ile Elektrik Piyasası Kanunu'nun 3. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi hükmü çerçevesinde, dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin dağıtım şirketleri tarafından 01/01/2013 tarihinden itibaren ayrı tüzel kişilikler altında yürütülmesine ilişkin hazırlanan, *"Dağıtım Ve Perakende Satış Faaliyetlerinin Hukuki Ayrıştırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar"* kabul edilerek, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin 01/01/2013 tarihinden itibaren ayrı tüzel kişilikler altında yürütülmesine karar verilmiştir.

28. Bu bağlamda, 4628 sayılı Kanun uyarınca dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin 01/01/2013 tarihinden itibaren ayrı tüzel kişilikler altında yürütülmesine ilişkin olarak Adıyaman ve Kahramanmaraş bölgesindeki Göksu EDAŞ'a mahsus perakende satış ve perakende satış faaliyetleri, 1970 yılında kurulmuş olan ve özelleştirmesinin tamamlandığı 2011 yılına kadar bir kamu kurumu olarak faaliyet gösteren AKEDAŞ'a devredilmiş; böylece davalı dağıtım şirketinin devir ve dava tarihi itibarıyla kamu kurumu yani idare olma vasfını kaybederek, özel şirket statüsüne dönüştüğü anlaşılmıştır. Bu itibarla davalı şirketin özel hukuk tüzel kişisi sıfatında bir tereddüt yoktur.

29. Buna göre, davanın açıldığı tarihte davalı mevkiinde bulunan özel hukuk tüzel kişisi AKEDAŞ'a karşı idari yargı yetkisi kapsamında idari dava açılması imkânsız olduğundan, yine davacı ile davalı şirket arasında bir imtiyaz ya da idari sözleşme akdedilemeyeceğinden, bu davalı yönünden uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

30. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile davalılardan AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş vekilinin görev itirazının reddine ilişkin olarak Ankara 4. İdare Mahkemesinin 28/11/2025 tarih ve E.2025/1737 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile AKEDAŞ Elektrik Dağıtım A.Ş vekilinin görev itirazının reddine ilişkin olarak Ankara 4. İdare Mahkemesinin 28/11/2025 tarih ve E.2025/1737 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU ile KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dava, davacı şirket adına Arıkan-1 GES, Arıkan-2 GES, Arıkan-3 GES, Arıkan-4 GES, Arıkan- 6 GES, Arıkan-8 GES, Arıkan-9 GES ve Arıkan-11 GES projeleri için düzenlenen bağlantı anlaşmalarına çağrı mektuplarının iptaline dair AKEDAŞ'ın "BSN58PARZB", "BSF58PKJCB", "BSM58PKV9S", "BSC58PK180", BSV58PKTF0", "BSC58PN2RB", "BSR58PNYYS", "BSD58PK9UO" barkod numaralı 26/03/2024 tarihli ve 4602202.E/ sayılı işlemleri ile bu işlemlerin dayanağı olan Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı Kanun'un 2.1.a maddesinde; İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları İdarî dava türleri arasında sayılmış olup, idare tarafından, bir kamu hizmetinin yürütülmesi dolayısıyla kamu gücü kullanılarak tek taraflı iradeyle tesis edilen kesin ve yürütülmesi zorunlu İdarî işlemlere karşı açılacak davalarda İdarî yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Elektrik enerjisine ilişkin faaliyetleri, temel olarak "üretim", "iletim", "dağıtım" ve "ticaret" başlıkları altında toplamak mümkündür. Hizmetin kesintiye uğramasının alternatif maliyetleri çok yüksek olduğu için bütün bu faaliyetlerin bir koordinasyon içinde yürütülmesi şarttır. Bu amaçla, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile, 2001 yılında kamu tüzel kişiliğini haiz, İdarî ve mali özerkliğe sahip ve bu Kanun ile kendisine verilen görevleri yerine getirmek, enerji piyasasını düzenlemek ve denetlemek üzere Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) kurulmuştur.

Elektrik piyasası faaliyetleri, 4628 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatında detaylı olarak düzenlenmiş, 4628 sayılı Kanun'un mülga 2. maddesi, elektrik piyasası faaliyetlerini: "piyasada faaliyet gösterecek tüzel kişilerin üretim, iletim, dağıtım, toptan satış, perakende satış, perakende satış hizmeti, ticaret, ithalat ve ihracat faaliyetleri" olarak sıralamıştır. Kanun'da elektrik enerjisi "iletim" faaliyetinin ancak tekel niteliğinde ve Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından yürütülebileceği düzenlenmiştir. Diğer faaliyetlerde ise, kamu tüzel kişilerinin yanında, özel hukuk tüzel kişilerinin de hizmetlerin yürütülmesine katılabileceği öngörülmüştür. Elektrik piyasası faaliyetlerinin yürütülmesinde kamu-özel ayrımı yapılmaksızın, kural olarak, lisans alınması zorunluluğu getirilmiştir. Belirtilen yaklaşımı, 30/03/2013 tarihli ve 28603 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile de sürdürülmüştür.

Bu itibarla, elektrik piyasası faaliyetlerinin, arz güvenliğini ve kamu hizmeti gerekliliklerini sağlayacak bir uyum içinde yürütülmesi için düzenleme, denetleme ve kolluk faaliyetlerinde bulunma işlevlerinin kamu gücüyle yerine getirildiği bir kamu hizmeti faaliyeti olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öte yandan, elektriğin kamu hizmeti özelliği, "dağıtım" faaliyeti açısından ele alındığında, 6446 sayılı Kanun'un "Dağıtım Faaliyeti" başlıklı 9. maddesi, dağıtım şirketlerinin lisanslarında belirtilen bölgelerdeki tesislerde yenileme, ikame ve kapasite artırım yatırımlarını yapma, dağıtım sistemine bağlı ve/veya bağlanacak olan tüm sistem kullanıcılarına, eşit taraflar arasında ayrım gözetmeksizin elektrik enerjisi dağıtımı ve bağlantı hizmeti sunma yükümlüğü getirmiştir. Kanun'da ve ilgili yönetmeliklerde "dağıtım" faaliyetini yerine getirecek işletmelerin uyması gereken yükümlülükler açıkça düzenlenmiştir.

Elektrik dağıtım piyasasının en temel aktörü Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ (TEDAŞ); tüzel kişiliğe sahip, özel hukuk hükümlerine tabi, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesi ile sınırlı, elektrik dağıtımıyla, elektriğin tüketicilere perakende satışı ve tüketicilere perakende hizmeti verilmesiyle iştigal eden bir iktisadi devlet teşekkülüdür. Doğal tekel niteliğindeki elektrik dağıtım faaliyeti 4628 sayılı Kanun öncesinde TEDAŞ tarafından gerçekleştirilmekte iken, 4628 sayılı Kanun uyarınca, dağıtım sektörünün, EPDK tarafından verilen dağıtım lisanslarıyla bölgesel tekeller olarak işletilmesi öngörülmüştür. 17/03/2004 tarihinde Yüksek Planlama Kurulunun 2004/3 sayılı kararıyla onaylanarak yürürlüğe giren *"Elektrik Enerjisi Sektörü Reformu ve Özelleştirme Stratejisi Belgesi"* (Strateji Belgesi) ile elektrik dağıtım ve üretim alanları için özelleştirme girişimi başlatılarak özelleştirme uygulamalarına dağıtım sektöründen başlanacağı belirtilmiş; Strateji Belgesi'ndeki eylem planına uygun olarak Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 02.04.2004 tarihli ve 2004/22 sayılı kararıyla TEDAŞ özelleştirme programına alınmıştır. Bu kapsamda, söz konusu Yüksek Planlama Kurulu kararı ekinde yer

alan dağıtım bölgelerinin şirketleştirilmesinin tamamlanarak TEDAŞ'ın hissedarı olduğu ve dağıtım ve perakende satış hizmeti yürüten 20 dağıtım şirketi oluşturulmuştur. 4628 sayılı Kanun'un 14.2. maddesinde yer verilen, "TEDAŞ'ın faaliyet alanında yer alan ve dağıtım faaliyeti için gerekli olan işletme ve varlıklar üzerinde, mülkiyeti saklı kalmak kaydı ile TEDAŞ ile belirlenen dağıtım bölgelerinde faaliyet göstermek üzere kurulan elektrik dağıtım şirketleri arasında işletme hakkı devir sözleşmesi düzenlenebilir," kuralı uyarınca, TEDAŞ ile % 100 hisselerine sahip olduğu 20 elektrik dağıtım şirketi arasında dağıtım varlıklarının işletilmesine yönelik İdari sözleşme niteliğine sahip "İşletme Hakkı Devir Sözleşmesi" imzalanmış ve Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 07/11/2005 tarihli ve 2005/125 sayılı kararıyla da; sermayesinin % 100'ü TEDAŞ'a ait olan ve elektrik dağıtım bölgelerinde dağıtım lisansı ile TEDAŞ'ın uhdesinde bulunan dağıtım sisteminin işletme hakkına sahip olan veya ileride sahip olacak dağıtım şirketlerinin hisselerinin blok olarak satış yöntemi ile özelleştirilmesine karar verilmiştir.

Öte yandan, 14/02/2018 tarihli, 30332 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Ana Statüsünün 5. maddesinde, TEDAŞ'ın tüzel kişiliğe sahip faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesiyle sınırlı bir iktisadi devlet teşekkülü olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Her ne kadar davalı şirketin özel hukuk tüzel kişisi ve dava konusu işlemlerin de özel hukuk işlemi olduğu ifade edilmişse de, özel faaliyetler için söz konusu olamayacak üstün ayrıcalıklara sahip olan, yükümlülükler rejimine tabi tutulan ve sorumluluğu ile denetimi son tahlilde bir kamu otoritesi tarafından üstlenilen kamu hizmeti niteliğindeki elektrik dağıtım faaliyetini yürüten davalı şirketin yürüttüğü hizmetin kamu hizmeti olduğu kuşkusuz olup; dava konusu idari işlemin idari sözleşmeye dayanmış olması karşısında, kamu hizmetini yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin yani idari sözleşme hükümlerinin veya başka nedenle idarenin sorumluluğunun bulunup bulunmadığının yargısal denetimini yapma ve doğan zarardan dolayı tazminat istemini karara bağlama görevinin idari yargı merciine ait olduğu açıktır.

Dava konusu, davacı şirket adına GES projeleri için düzenlenen bağlantı anlaşmalarına çağrı mektuplarının iptaline dair AKEDAŞ'ın "BSN58PARZB", "BSF58PKJCB", "BSM58PKV9S", "BSC58PK180", "BSV58PKTF0", "BSC58PN2RB", "BSR58PNYYS", "BSD58PK9UO" barkod numaralı 26/03/2024 tarihli ve 4602202.E/ sayılı işlemleri ile bu işlemlerin dayanağı olan Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu kararının iptali istemi olduğundan, dava konusu işlemlerin idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak re'sen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis edilen bir işlem olduğu dikkate alındığında, bakılan davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 2-1 a maddesinde düzenlenen iptal davası niteliğinde olduğu açıktır.

Bu durumda, dava konusu işlemin iptali istemiyle açılan davanın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.

Üye
Ahmet ARSLAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/132
KARAR NO : 2026/355
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Davacının, cadde üzerinde motosikletiyle seyir hâlinde iken yolda meydana gelen çökme nedeniyle motosikletinde oluştuğunu ileri sürdüğü maddi zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : O. P.
Vekili : Av. M. E. A.
Davalı : Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. M. M. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 30/07/2023 tarihinde Ankara ili, Yenimahalle ilçesi, ... Mevkiinde motosikletiyle seyir halinde iken, yolun çökmesiyle motorun bir bölümünün çukura saplanması sonucu oluşan hasar bedeli, değer kaybı ve araç mahrumiyet bedelinden (belirsiz alacak) oluşan zarardan, olayın meydana geldiği yolun bakım ve onarımından sorumlu olan davalı belediyenin kusurlu olduğundan bahisle, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, şimdilik 100 TL hasar bedeli, 100 TL değer kaybı bedeli ve 100 TL araç mahrumiyet bedeli olmak üzere toplam 300 TL alacağının kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davacı vekili 24/07/2025 tarihli dilekçesi ile, 100 TL hasar bedeli tazminatını 25.000 TL'ye arttırarak ıslah etmiş; 25.000 TL hasar bedeli tazminatının kaza tarihinden itibaren itibaren işleyecek avans faizi aksi takdirde %24 yasal faizi ile birlikte tahsili isteminde bulunmuştur.

3. Davalı vekili, süresi içerisinde verdiği cevap dilekçesinde, yargı yolu itirazında bulunarak, görevli yargı

yerinin idare mahkemeleri olduğunu savunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

4. **Ankara 43. Asliye Hukuk Mahkemesi 15/04/2025 tarih ve E.2024/445 sayılı yargılama dosyasında 1 nolu celse zaptında;** davada adli yargının görevli ve yetkili olduğunu belirterek duruşmaya başlamak suretiyle; davalı vekilinin görev itirazını reddetmiştir. Duruşma zaptının ilgi kısmı şu şekildedir.

"...Dosya incelendi. Türk Mahkemelerinin yargı yetkisi bulunduğu, adli yargının görevli olduğu, Mahkememizin görevli olduğu, kesin yetki halinin bulunmadığı, tarafların taraf ve dava ehliyetinin bulunduğu, vekaletnamelerin usulüne uygun olduğu, teminat gösterilmesine gerek olmadığı, davacı tarafın hukuki yararının bulunduğu, derdestlik itirazının olmadığı görüldü..."

5. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebiyle başvurulması üzerine dilekçe, dava dosyasının aslı gibidir tasdikli suretı ile birlikte Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

6. Danıştay Başsavcısı, maddi zararın tazmini için açılan davada, yargısal denetimin, idari yargı yerince yapılması gerektiği görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek, dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda hukukî sorumluluğa ilişkin düzenlemeler "Hukukî Sorumluluk ve Sigorta" başlıklı 8. kısımda 85 ve devamı maddelerinde yer almakta olup, sorumlu olarak motorlu araç işleteni ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi belirlenmiştir. Buna göre, bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi hâlinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olacaklardır. Kanun'un 106. maddesinde, kamu kuruluşlarına ait araçların neden olduğu zararlara ilişkin sorumluluk da 85 ve devamı maddeleri gereğince işletenin hukukî sorumluluğuna ilişkin hükümlere tâbi kılınmıştır. Özel hukuk ya da kamu hukuku kişisi olması fark etmeksizin Karayolları Trafik Kanunu gereğince sorumluluk, motorlu araç işleteni ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi sıfatı ile sınırlı tutulmuştur. Dolayısıyla kanun koyucu, idarenin hizmet kusurunu kapsam dışında bırakmıştır.

2918 sayılı Kanunun 110. maddesinin başlığı daha önce "Yetkili mahkeme" iken, bu başlık 11/01/2011 tarihli ve 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile "Görevli ve Yetkili Mahkeme" olarak değiştirilmiştir. Maddenin taslak gerekçesinde; "...İdarî ve adli yargı kolları arasındaki görev uyuşmazlıkları, trafik kazalarından kaynaklanan davaların görülmesinde sürekli bir belirsizliğe, gecikmelere ve hak kayıplarına yol açmaktadır. Teklif, sözü edilen belirsizlikleri, hukuk devletinin ve trafik/tehlike sorumluluğunun yapısal özelliği içinde gidermektedir. Zarar görenin kamu görevlisi olması, adlî yargı görevini etkilemez. Karayolları Trafik Kanunu, ne kamu araçları ve ne de o araçlar içinde bulunan zarar gören kamu görevlileri bakımından -doğru olarak- bir ayırım yapmamıştır. Yasanın amacı, karayolu trafiğinin ve araçların ürettikleri risklere dayalı hukukta yeknesak çözüm düzeni oluşturmaktır. Yargısal görev (usûl) de bu amacın dışında değildir. Bir başka yöntüyle teklif, yargı sistemindeki "görevsizlik tartışmalarının yükünü" ortadan kaldırmakta ve hak arama özgürlüğü ile âdil yargılanma hakkını güçlendirmektedir. Görev kuralını üretme münhasır yetkisi, Anayasaya aykırı olmamak kaydı ile yasama organına aittir (Any.m.142)..." ibarelerine yer verilmiş, komisyonun değişiklik gerekçesinde ise değişikliğin amacı açık bir şekilde belirtilerek; "... Sonuç olarak, kamuya ait olan araçların sebebiyet verdiği trafik kazaları ile hemzemin geçitlerde meydana gelen tren-trafik kazaları Karayolları Trafik Kanununa bağlı kılınmış, bu uyuşmazlıklarda görevin adli yargıda olduğu yönünde düzenleme yoluna gidilmiştir. Ayrıca Karayolları Trafik Kanununun sorumluluk hukuku yönünden benimsediği "işleten" terimi ile (m. 85) yine aynı Kanunda kamuya ait araçlar yönünden benimsenen "aidiyet" terimi (m.106) arasında sorumluluk bağı yönünden bir ayrıma gidilemeyeceği hususunun Kanun düzeyinde açıklığa kavuşturulması ve kamuya aidiyetin kategorik farklılığı (mülkiyet, sınırlı ayni hak, sözleşmeye dayalı kullanım vb.) işleten kavramıyla bağdaştığı sürece ayrı bir sonuç doğurmayacağı hususları göz önünde bulundurulmuş ve mülkiyetin yanında diğer tiplerin de kapsanması amacıyla Karayolları Trafik Kanununun değiştirilmesi öngörülen 110 uncu maddesinin birinci fıkrasında geçen "İşleteni" ibaresinden sonra gelmek üzere " veya sahibi" ibaresi eklenmiştir. Komisyon, bu tür kazalarda, zarar görenin kamu görevlisi olması hallerinde, farklı bir görev kuralı üretilmesinin özel hukukun sağladığı daha avantajlı duruma karşın, eşitlik ilkesine aykırı olacağı düşüncesiyle farklı bir düzenlemeye gitmemiştir..." ifadelerine yer verilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun, 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değiştirilen 110. maddesinin birinci fıkrasının Anayasaya aykırı olduğu iddiasıyla açılan davada, Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve E:2013/68, K:2013/165 sayılı kararıyla "İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına, kamu ya da özel araç olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adlî yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askerî idarî yargı, idarî yargı veya adlî yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek, söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usûl belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve

çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adlî yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır." gerekçesiyle itiraz reddedilmiştir.

Öte yandan; 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Ölüm veya vücut bütünlüğünün yitirilmesinden doğan zararların tazmini davalarında görev" başlıklı 3. maddesi, Anayasa Mahkemesinin 16/02/2012 tarih ve E.:2011/35, K:2012/23 sayılı kararı ile "...Dava konusu kuralla, sadece kişinin vücut bütünlüğüne verilen maddî zararlar ile buna bağlı manevî zararların ve ölüm nedeniyle oluşan maddî ve manevî zararların tazmini konusu kapsamo alınmakta ve bu tazminat davalarına bakma görevi asliye hukuk mahkemelerine verilmektedir. Buna göre, aynı idarî eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerden kaynaklanan zararlar kapsama alınmadığından, sorumluluk sebebi aynı olsa da bu zararların tazmini davaları idarî yargıda görülmeye devam edecek, bu durumda, idarenin aynı yapı içinde aldığı kararın bir bölümünün idarî yargıda bir bölümünün adlî yargıda görülmesi yargılamanın bütünlüğünü bozacaktır. Ayrıca iki ayrı yargı kolunda görülen davalarda, idarenin sorumluluğu, bu sorumluluğun kapsamı, idarenin tazmin yükümlülüğü konularında farklı sonuçlara ulaşılabilecektir. Esasen idare hukukunda var olan hizmet kusuru ve kusursuz sorumluluk kavramları, kişilerin gördüğü zararların tazmininde kullanılan ve kişilerin idare karşısında korunma kapsamını genişleten kavramlardır. İdare hukukunda, idarenin hiçbir kusuru olmasa da sosyal risk, terör eylemleri, fedakârlığın denkleştirilmesi gibi kusursuz sorumluluğa ilişkin kavramlara dayanılarak kişilerin uğradığı zararların tazmin edilmesi mümkündür. Özel hukuk alanındaki kusursuz sorumluluk halleri ise belirli konular için düzenlenmiş olup sınırlıdır. İdarenin idare hukuku esaslarına dayanarak tesis ettiği tartışmasız bulunan eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerden kaynaklanan zararlara ilişkin davaların idarî yargı yerlerinde görülmesi gerektiği kuşkusuzdur. Bu nedenle, yukarıda belirtildiği gibi aynı idarî eylem, işlem veya sorumluluk sebebinden kaynaklanan zararların tazminine ilişkin davaların farklı yargı yerlerinde görülmesinde kamu yararı ve haklı neden olduğu söylenemez..." gerekçesiyle Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

110. maddede yapılan değişiklik ile "kamu araçlarının" verdiği zararlar nedeniyle işletenin sorumluluğuna ilişkin olarak 2918 sayılı Kanun'un amacına uygun biçimde adlî yargıda görüm ve çözüm esası benimsenmiş, bu çözümün adlî ve idarî yargı görev ayrımına ilişkin anayasal kurallarla da uyum içinde olduğu vurgulanmış, düzenlemede, taslak ve komisyon gerekçelerinde ve Anayasa Mahkemesi kararlarında, hizmet kusurundan kaynaklanan hukukî uyuşmazlıkların da bu kapsamda değerlendirileceğine yönelik herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir.

İdari dava türleri ve idarî yargı yetkisinin sınırını düzenleyen 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, "İdarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar" tarafından idarî yargı yerinde tam yargı davası açılabileceği kurala bağlanmıştır.

İdare hukukunda idarenin iki tür sorumluluğu kabul edilmektedir. Biri idarenin özel hukuk ilkeleri doğrultusunda yaptığı sözleşmelerden kaynaklanan özel hukuk sorumluluğu, diğeri ise idarenin idare hukuku ilkeleri doğrultusunda yapmış olduğu sözleşmeler ve idarenin her türlü işlem ve eyleminden kaynaklanan kamu hukuku ilkeleri doğrultusunda oluşmuş idare hukukuna özgü sorumluluk türüdür. İdarenin kişilere verdiği zararları tazmin yükümlülüğü, idarenin "hizmet kusuruna (kusurlu sorumluluk)" ve "kusursuz sorumluluğuna" dayanmaktadır.

İdarenin kusura dayanan sorumluluğu, "hizmet kusuru" olarak adlandırılmaktadır. Genel olarak içtihat ve öğretide hizmet kusuru, idarenin ifa ile mükellef olduğu herhangi bir kamu hizmetinin kuruluşunda, düzenlenmesinde veya teşkilatında, bünyesinde, personelinde yahut işleyişinde birtakım aksaklık, hukuka aykırılık, bozukluk, düzensizlik, eksiklik, sakatlık veya ihmalin ortaya çıkması şeklinde tanımlanmaktadır.

Hizmet kusurunun üç durumda varlığı hem yargı içtihatları hem de öğretide kabul edilmiştir. Bunlar; hizmetin hiç işlememesi, geç işlemesi ve kötü işlemesidir.

İdari eylem, kamu idare ve kuruluşlarının kamu görevine ilişkin, idare hukuku kural ve gereklerine göre yaptığı olumlu veya olumsuz davranış ve fiillerden ibarettir. İdarî işlem ise, kamu hukuku kurallarına dayanılarak yapılan muamelelerdir. İdarenin eylem ve işlemleri, onun kamu hukuku alanındaki kamu gücünü kullanarak, idare hukuku kural ve gereklerine göre yaptığı faaliyetlerin, hukukî ve maddî hayattaki görünümleridir. 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesine göre, idarî eylem ve işlemlerden dolayı zarar gören kişiler tarafından açılacak "tam yargı" davaları idarî yargı yerinde görülür ve çözümlenir.

Kamu tüzel kişilerinin, kamu hizmetlerine ilişkin olmakla beraber özel hukuk kurallarına göre, özel hukuk tüzel kişisi gibi yaptığı eylem ve işlemler ise özel hukuk alanına ilişkin olduğundan, bunlar idarî eylem ve işlem olarak nitelendirilemezler. Kamu idare ve kuruluşlarının, egemenlik hakkının bir temsilcisi olarak yaptığı faaliyetlerinde veya ondan doğan eylemlerinde hizmet unsuru söz konusu olduğu hâlde, özel hukuk tüzel kişisi olarak yürütülen faaliyetler sırasında meydana gelen zararlardan ötürü ilgili kamu tüzel kişisinin sorumluluğunun özel hukuk hükümleri ve ilkeleri uyarınca belirlenmesi gerekir.

2918 sayılı Kanun'un, 6099 sayılı Kanun ile değişik "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinde "bu kanundan doğan sorumluluk davaları" ifadesiyle, 2918 sayılı Kanunda yer alan hukukî sorumluluğa ilişkin kuralların uygulanacağı davalarla sınırlı biçimde görevli yargı yerinin belirlendiği vurgulanmaktadır. Dolayısıyla, görevli yargı yeri belirlenirken, Kanunda motorlu taşıt araçlarının verdiği zararlarla sınırlı biçimde düzenlenen sorumluluk kurallarının, dava konusu uyuşmazlığa uygulanıp uygulanamayacağının belirlenmesi gerekir.

Karayolları Trafik Kanunu 13 kısımdan oluşan bir kanundur veher kısımda farklı konular düzenlenmiştir. "Hukukî Sorumluluk ve Sigorta" başlığını taşıyan 8. kısım da 4 bölüme ayrılmış, 1. bölümde işletenin hukukî sorumluluğu, 2. bölümde sigorta, 3. bölümde özel durumlar ve 4. bölümde ortak hükümler düzenlenmiştir. Sistematik açıdan bakıldığında, Kanun'un 110. maddesindeki göreve ilişkin düzenlemenin 8. kısımda düzenlenen işletenin sorumluluğuna ilişkin olması gerekir. Dolayısıyla "bu Kanundan doğan sorumluluk davaları" ifadesinden kastedilen, Kanun'un 8. kısmında 85 ve devamı maddelerinde düzenlenen sorumluluklara ilişkin davalar olup, bu davalarda adlî yargı görevli kılınmıştır. Kamu tüzel kişilerine ait araçların sebep olduğu zararlara ilişkin sorumluluğu düzenleyen 106. maddenin de özel durumları düzenleyen 3. bölümde yer alması, ardından gelen 4. bölümdeki 110. maddenin sadece böyle bir sorumluluğa (işletenin sorumluluğuna) ilişkin görev kuralını düzenlediğini göstermektedir.

Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fıkrasının konuluş amacı, hükmün gerekçesinde de belirtildiği üzere, kamu tüzel kişilerini Karayolları Trafik Kanunu'nda belirtilen tüm sorumluluk halleri bakımından adlî yargıya tâbi kılmak değil, sadece işletenin sorumluluğuna ilişkin davaların adlî yargıda görülmesini sağlamaktır. Hükmün, Uyuşmazlık Mahkemesinin anladığı şekilde uygulanması idare hukukunun kuralları ve Kanun'un 106. maddesiyle uyuşmayacağı gibi, kanun koyucuyu böyle bir sistem değişikliği yapmaya sevkedecek (kamu hizmeti niteliğindeki karayollarının yapımı ve bakımı gibi faaliyetlerin yol açtığı zararların tazminine ilişkin davalar hizmet kusuru sebebiyle idarî yargıya tâbiyken, artık bu tür davaların adlî yargıda görülmesini haklı kılacak) bir gereklilik de bulunmamaktadır. (Doç. Dr. Hasan Petek, Kamu Tüzel Kişilerinin Karayolları Trafik Kanunu'na Göre Hukukî Sorumluluğu, Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi C:16 Özel Sayı:2014, s. 3319, 3322)

Karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik güvenliğini sağlama ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm tedbirleri belirleme amacını taşıyan 2918 sayılı Kanun, Emniyet Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı yanında Karayolları Genel Müdürlüğünün de trafik güvenliği yönünden görev ve yetkilerini sayma yoluyla belirlemiştir. Ancak Kanunda, diğer kamu idarelerinin trafik düzeni ve trafik güvenliği ile ilgili olarak üstlendikleri kamu hizmetlerinden dolayı hukukî sorumlulukları düzenlenmiş değildir.

2918 sayılı Kanun'un hukukî sorumluluk ve sigorta başlıklı sekizinci kısmında; araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukukî sorumluluğu; başka bir anlatımla motorlu araçların karıştığı trafik kazaları sonucu ortaya çıkan zarar nedeniyle araç sahiplerinin ve işletenlerin hukukî sorumluluğu düzenlenmiştir.

2918 sayılı Kanun'un hukukî sorumluluğa ilişkin sekizinci kısmında yer alan hükümler birlikte değerlendirildiğinde; Devlet ve diğer kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların karıştığı kazalar nedeniyle araç işleticisi sıfatıyla kamu idareleri ve kuruluşlarına karşı açılacaklar da dahil bütün araç sahibi ve işleticilerine karşı açılan davaların görüm ve çözümü adlî yargının görev alanına girmektedir. Fakat kamu idareleri ve kuruluşlarının, trafik güvenliği ve düzenini sağlamak amacıyla gerek kendi kuruluş kanunları, gerekse 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre yürüttükleri hizmetlerin, kamu hizmeti niteliğini taşımaları ve 2918 sayılı Kanun'da da kamu idare ve kuruluşlarının sorumluluklarının ayrıca düzenlenmemiş olması karşısında; trafik düzeni ve güvenliği hizmetlerinden kaynaklandığı öne sürülen zararların tazmini istemiyle, ilgili idarelere karşı açılan davaların görüm ve çözümü idarî yargının görev alanına girmektedir.

Bu itibarla, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belirlenen, 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan belediyelerin görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlamaya yönelik olarak yürüttüğü kamu hizmetinden kaynaklanan hukukî sorumluluğun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi, bu sebeple açılacak tam yargı davalarının da idarî yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Davacı tarafından, 30/07/2023 tarihinde Karşıyaka Mezarlığı yönünde motosikletiyle seyir halinde iken yolun çökmesi üzerine motosikletin çukura düşmesinde, araç sürücüsünün herhangi bir kusuru olmadığı, yolun yapım ve onarımından sorumlu kurumun kusurlu olduğunu tespit eden Kaza Tespit Tutanağı dayanak alınarak maddi zararın tazmini istemiyle bakılan davanın açılmış olduğu anlaşıldığından; olayda, araç sahibi veya işletenin sorumluluğuna ilişkin kurallar uygulanamayacağından, hizmet kusuruna dayalı olarak kamu hizmetinden kaynaklanan hukukî sorumluluğun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi, bu sebeple tazminat talebiyle açılan işbu davanın tam yargı davalarına bakmakla görevli idarî yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 02/06/2014 tarihli ve E:2014/411, K:2014/630 sayılı kararı da bu yöndedir.

Bu itibarla; davalı idarenin hizmet kusurundan kaynaklanan zararın tazmini istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinin (1-b) işaretli bendi uyarınca idarî yargı mercii görevlidir..."

7. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

8. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu ve 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca yapılmış başvurunun reddi gerektiği yönünde yazılı düşünce vermiştir. Düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Somut olayda, davacının motosikletindeki maddi hasar, motosikletiyle ... mevkiinde seyir hâlindeyken, yolda oluşan çukura düşmesi sonucu meydana gelmiştir. Karayolunda meydana gelen bu kazada, motosikletin

karayolu üzerindeki seyir hâlinin Kanun'un 3. maddesinde belirtilen; "Karayolu üzerindeki hal ve hareketleri." kapsamına girdiği, yani trafikten kaynaklandığı açık olduğundan, davalı idarenin sorumluluğunun 2918 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kamu hizmeti yürüten idarenin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasının gerektiği, bu hususların saptanmasının ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceği kuşkusuzdur.

Bununla birlikte, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceği, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 08.04.2025 tarihli ve 2025/124 Esas, 2025/250 Karar sayılı, 04.11.2024 tarihli ve 2024/431 E., 2024/479 K. sayılı 23.01.2023 tarihli ve 2022/588 E., 2023/84 K. sayılı ve 31.10.2022 tarihli ve 2022/317 E., 2022/563 K. sayılı kararlarında da bu tür davaların çözümünde adli yargının görevli olduğu vurgulanmıştır.

Bu nedenle, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun reddine karar verilmesi gerekmektedir..."

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

9. Anayasa'nın "*Uyuşmazlık Mahkemesi*" başlıklı 158. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"*Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesinin kararı esas alınır.*"

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"*1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:*

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

11. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "*Amaç*" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"*Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir.*"

12. 2918 sayılı Kanun'un "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"*Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.*

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır."

13. 2918 Sayılı Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 3. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"*Bu Kanunda kullanılan terimlerin tanımları aşağıda gösterilmiştir.*

Trafik: Yayaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleridir.

Karayolu: Trafik için, kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeridi, köprüler ve alanlardır.

Karayolu yapısı: Karayolunun kendisi ile karayolunun üstünde, yanında, altında veya yukarısındaki; ada, ayırıcı, otokorkuluk, istinat duvarı, köprü, tünel, menfez ve benzeri yapılardır.

...

Taşıt yolu: (Kaplama): Karayolunun genel olarak taşıt trafiğince kullanılan kısmıdır.

...

Motosiklet: (Değişik: 12/7/2013-6495/13 md.) Azami tasarım hızı 45 km/saatten ve/veya silindir kapasitesi 50 santimetreküpten fazla olan sepetli veya sepetsiz iki veya üç tekerlekli motorlu taşıtlar ve net motor gücü 15 kilovatı, net ağırlığı 400 kilogramı, yük taşımacılığında kullanılanlar için ise net ağırlığı 550 kilogramı aşmayan dört tekerlekli motorlu taşıtlardır. Elektrik ile çalışanların net ağırlıklarının hesaplanmasında batarya ağırlıkları dikkate alınmaz. Bunlardan karoseri yük taşıyabilecek şekilde sandıklı veya özel biçimde yapılmış olan ve yolcu taşımalarında kullanılmayan üç tekerlekli motosikletlere yük motosikleti (triportör) denir.

..."

14. 2918 sayılı Kanun'un "*Belediye trafik birimleri, görev ve yetkileri*" başlıklı 10. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 18/1/1985 - KHK 245/3 md.; Aynen kabul: 28/3/1985 - 3176/3 md.)

Bu Kanunla belediyelere verilen görevler il ve ilçe trafik komisyonları ve mahalli trafik birimleri ile işbirliği yapılarak yürütülür.

a) Kuruluş

Her belediye başkanlığı bünyesinde, hizmet kapasitesi gözönünde tutularak İçişleri Bakanlığınca tespit edilecek ölçülere ve genel hükümlere göre, belediye trafik şube müdürlüğü, şefliği veya memurluğu kurulur.

b) Görev ve yetkiler

1. Yapım ve bakımından sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak,

2. Gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmak,

3. Karayolu yapısında ve üzerinde yapılacak çalışmalarda gerekli tedbirleri almak, aldırmak ve denetlemek,

4. Karayolunda trafik için tehlike teşkil eden engelleri gece veya gündüze göre kolayca görülebilecek şekilde işaretlemek veya ortadan kaldırmak,

5. Yol yapısı veya işaretleme yetersizliği yüzünden trafik kazalarının vuku bulduğu yerlerde, yetkililerce teklif edilen tedbirleri almak,

6. Çocuklar için trafik eğitim tesisleri yapmak veya yaptırmasını sağlamak,

7. Bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

(Ek fıkra: 25/6/1988 - KHK 330/2 md.)"

15. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 25/6/2010-6001/34 md.) Karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşlar, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlüdür.

Çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlar, karayolu yapısında yapacakları ve esasları yönetmelikte belirtilen çalışmalarda;

a) Yolun yapım ve bakımı ile görevli kuruluştan izin almak,

b) Çalışmaları, gerekli önlemleri alarak, aldırarak ve devamlılığını sağlayarak, trafik akımını ve güvenliğini bozmayacak tarzda yapmak,

c) Zorunlu nedenlerle meydana gelen arıza, engel ve benzerlerini en kısa zamanda ortadan kaldırarak karayolunu kullananlara ve araçlara zarar vermeyecek duruma getirmek,

d) Şehiriçi karayolu kenarında çeşitli tesislerin yapımı süresince; kaldırımlarda, tünel, tünel aydınlatılması ve benzerlerini yaparak güvenli geçiş sağlamak ve yaya yollarını trafiğe açık bulundurmak,

Zorundadırlar.

Bu çalışmalar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engeller bütün sorumluluk, bunları yaratan kişilere ait olmak üzere zabıtaca kaldırılır, yapılan masraflar sorumlulara ödetilir.

(Dördüncü fıkra mülga: 18/1/1985 - KHK 245/16 md.)

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayanlar fiil başka bir suç oluşturse bile ayrıca 7 200 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar."

16. 2918 sayılı Kanun'un *"Görevli ve Yetkili Mahkeme"* başlıklı 110. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir."

17. 2918 sayılı Kanun'un geçici 21. maddesi şöyledir:

"(Ek: 11/1/2011-6099/15 md.)

Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"

B. Yargı Kararı

18. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Anayasa Mahkemesinin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2., 125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hakim Şerife ÖZDOĞAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava; davacının, cadde üzerinde motosikletiyle seyir hâlinde iken, yolda meydana gelen çökme nedeniyle, motosikletinde oluştuğunu ileri sürdüğü araç hasarı, değer kaybı ve araç mahrumiyet bedelinden oluşan zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

22. Kamu hizmeti yürüten idarenin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasının gerektiği, bu hususların saptanmasının ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceği kuşkusuzdur.

23. Bununla birlikte, Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

24. Somut uyuşmazlıkta, davacının motosikletindeki maddi hasar, motosikletiyle ... mevkiinde seyir hâlindeyken, yolda oluşan çukura düşmesi sonucu meydana gelmiştir. Karayolunda meydana gelen bu kazada, motosikletin karayolu üzerindeki seyir hâlinin Kanun'un 3. maddesinde belirtilen; "*Karayolu üzerindeki hal ve hareketleri*" kapsamına girdiği, yani trafikten kaynaklandığı açık olduğundan, davalı idarenin sorumluluğunun 2918 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

25. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki vesorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan

bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır

26. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Danıştay Başsavcısının başvurusunun reddi gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Danıştay Başsavcısının BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

15/06/2026 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU ile KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı

idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/134
KARAR NO : 2026/165
KARAR TR : 13/04/2026

ÖZET: 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 21. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H. B.
Davalı : Kuyucak Kaymakamlığı İlçe Tarım Müdürlüğü
Vekilleri : Av. E. T.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı 10/04/2025 havale tarihli dilekçesiyle, Aydın ili, Kuyucak ilçesi, ... parselde kayıtlı taşınmazının hissedarı olduğunu, 8.977,04 m²lik tarım alanının hissesi oranında 980,03 m²lik alanı için izin alınmadan tarım dışına çıkarmak (hayvancılık tesisi, depo, mesken amaçlı yapı ve döşeme yol yapmak) fiilinin işlendiğinden bahisle, hakkında 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 21. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi uyarınca 21/03/2025 tarih ve 18541109 sayılı idari yaptırım karar tutanağı ile 74.051 TL idari para cezası tesis edildiğini, bu cezanın haksız ve hukuki dayanaktan yoksun olduğunu, taşınmazda sadece hissedar olduğunu, tarafınca üzerine yapılmış bir yapının bulunmadığını, diğer hissedarlara kesilen cezanın kendisine de kesildiğini belirterek, Kuyucak Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün 21/03/2025 tarih ve 18541109 sayılı işleminin iptali istemiyle Nazilli Sulh Ceza Hakimliğinin D.İş.No: 2025/1720 sayılı dosyasında dava açmıştır.

2. Davacı bu defa 19/06/2025 tarihli dilekçesiyle, Aydın Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğünün 05/06/2025

tarih ve 19610547 sayılı yazısı ile üç katı olan 222.152 TL idari para cezası tesis edildiğinin tarafına bildirildiğini, bu cezanın haksız ve hukuki dayanaktan yoksun olduğunu belirterek, Kuyucak Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün 05/06/2025 tarih ve 19598609 sayılı işlemin iptali istemiyle Nazilli Sulh Ceza Hakimliğinin D.İş.No: 2025/2858 sayılı dosyasında dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Nazilli Sulh Ceza Hakimliği 16/10/2025 tarih ve D.İş.No: 2025/1720 sayılı kararı ile**, uyuşmazlıkta görevli mahkemenin idare mahkemeleri olduğu gerekçesiyle, başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosya kapsamında yapılan inceleme neticesinde; İtiraza konu idari para cezası kararı ile birlikte idare tarafından İdari Yargının görev alanına giren kararlar verildiği, dolayısıyla bu aşamadan sonra taraflar arasındaki uyuşmazlığın Uyuşmazlık Mahkemesinin 08/01/2024 tarih, 2023/616 Esas 2024/5 Karar nolu ilamı bir arada değerlendirildiğinde İdari Yargının görev alanına girdiği kanaatle görevsizlik kararı verilerek..."

4. **Nazilli Sulh Ceza Hakimliği 22/10/2025 tarih ve D.İş.No: 2025/2858 sayılı kararı** ile, uyuşmazlıkta görevli mahkemenin idare mahkemeleri olduğu gerekçesiyle, başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosya kapsamında yapılan inceleme neticesinde; İtiraza konu idari para cezası kararı ile birlikte idare tarafından İdari Yargının görev alanına giren kararlar verildiği, dolayısıyla bu aşamadan sonra taraflar arasındaki uyuşmazlığın Uyuşmazlık Mahkemesinin 08/01/2024 tarih, 2023/616 Esas 2024/5 Karar nolu ilamı bir arada değerlendirildiğinde İdari Yargının görev alanına girdiği kanaatle görevsizlik kararı verilerek..."

5. Davacı vekili, bu kez Kuyucak Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün 21/03/2025 tarih ve 18541109 sayılı işlemi ile 05/06/2025 tarih ve 19598609 sayılı işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

6. **Aydın 2. İdare Mahkemesi 19/02/2026 tarih ve E.2025/1328 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlıkta; davacı tarafından davalı idareye karşı açılan iş bu dava konuları ile aynı olan Nazilli Sulh Ceza Hakimliği'nin 16.10.2025 tarih ve Değişik İş:2025/1720 ve Nazilli Sulh Ceza Hakimliği'nin 22.10.2025 tarih ve Değişik İş:2025/2858 sayılı dava dosyalarında, idari yargı görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik (usulden red) kararlarının 03.12.2025 tarihinde itiraz edilmeden kesinleştiği görülmüş olup; yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 21.maddesinin (a) bendi uyarınca 74.051,00-TL idari para cezası tesis edilmesine ilişkin Kuyucak Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün 21.03.2025 tarih ve 18541109 sayılı işlemi ile 222.152,00-TL idari para cezası tesis edilmesine ilişkin Kuyucak Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün 05.06.2025 tarih ve 19598609 sayılı işleminin iptali istemiyle açılan işbu davanın adli yargı kolunda görülmesi gerekmekte olup; yukarıda yer verilen 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı kolu ve merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır..."

7. Aydın 2. İdare Mahkemesi, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dosyası ekinde adli yargı dava dosyaları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 30/4/2014-6537/1 md.)

Bu Kanunun amacı; toprağın korunması, geliştirilmesi, tarım arazilerinin sınıflandırılması, asgari tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin belirlenmesi ve bölünmelerinin önlenmesi, tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazilerin çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak planlı kullanımını sağlayacak usul ve esasları belirlemektir."

9. 5403 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 30/4/2014-6537/2 md.)

Bu Kanun; arazi ve toprak kaynaklarının bilimsel esaslara uygun olarak sınıflandırılması, tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazilerin asgari büyüklüklerinin belirlenmesi ve bölünmelerinin önlenmesi, arazi kullanım planlarının hazırlanması, koruma ve geliştirme sürecinde toplumsal, ekonomik ve çevresel boyutlarının katılımcı yöntemlerle değerlendirilmesi, amaç dışı ve yanlış kullanımların önlenmesi, korumayı sağlayacak yöntemlerin oluşturulması ile görev, yetki ve sorumluluklara ilişkin usul ve esasları kapsar."

10. 5403 sayılı Kanun'un *"Tarım arazilerinin amacı dışında kullanılmasına ve toprak koruma projelerine uyulmamasına ilişkin cezalar ve yükümlülükler"* başlıklı 21. maddesi şöyledir:

"(Başlığı ile Birlikte Değişik: 28/10/2020-7255/25 md.)

Tarımsal amaçlı yapılarda ve tarım dışı arazi kullanımlarında izin alınması ve toprak koruma projelerine uyulması zorunludur.

Tarımsal amaçlı yapılara ve tarım dışı arazi kullanımına izinsiz başlanılması, alınan izne uygun kullanılmaması veya hazırlanan toprak koruma projelerine uyulmaması halinde, aşağıdaki işlemler gerçekleştirilir ve yaptırımlar uygulanır:

a) Arazi kullanımı için izinsiz işe başlanılması ya da alınan izne uygun kullanılmaması halinde; valilik işi tamamen durdurur, yapılan iş tamamlanmış ise kullanımına izin verilmez. Arazi sahibine veya araziyi bozana bin Türk Lirasından az olmamak kaydıyla, kullanılan veya zarar verilen alanın her metrekaresi için on Türk Lirası idarî para cezası verilir. Büyük ova koruma alanlarında bu ceza iki katı olarak uygulanır. İdarî para cezasının tebliğinden itibaren bir ay içinde başvurularak 13 üncü veya 14 üncü maddelerdeki izinlerin alınması şartıyla işin tamamlanmasına, bitmiş ise kullanımına izin verilebilir. Başvuru yapmayanlara veya izin talepleri uygun görülmeyenlere, izinsiz bütün yapılarını yıkması ve araziyi tarımsal üretime uygun hale getirmesi için iki ay süre verilir. Verilen süre içinde izinsiz yapıların yıkılmadığı ve arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmediğinin Bakanlık birimlerince tespit edilmesi durumunda; valilikçe faaliyet durdurulur ve bu bendin ikinci cümlesinde belirtilen idarî para cezası üç katı olarak uygulanır. İzinsiz bütün yapılar, masrafları Bakanlıkça karşılanmak kaydıyla, bir ay içinde belediyeler veya il özel idarelerince yıkılır ve taşınmazlar tarımsal üretime uygun hale getirilir. Arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmesi için yıkım ve temizleme masrafları sorumlulardan Bakanlıkça genel hükümlere göre tahsil edilir.

b) Toprak koruma projelerine aykırı hareket edilmesi halinde valilik tarafından bin Türk Lirasından az olmamak kaydıyla, bozulan arazinin her metrekaresi için on Türk Lirası idarî para cezası uygulanır ve projeye uygunluk sağlanması için azami iki ay süre verilir. Büyük ova koruma alanlarında bu ceza iki katı olarak uygulanır. Bu sürenin sonunda aykırı kullanımların devam etmesi durumunda; valilikçe faaliyet durdurulur, verilen kullanım izni iptal edilir ve bu bendin birinci cümlesinde belirtilen idarî para cezası üç katı olarak uygulanır. İzinsiz bütün yapılar, masrafları Bakanlıkça karşılanmak kaydıyla, bir ay içinde belediyeler veya il özel idarelerince yıkılır ve taşınmazlar tarımsal üretime uygun hale getirilir. Arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmesi için yıkım ve temizleme masrafları sorumlulardan Bakanlıkça genel hükümlere göre tahsil edilir.

İkinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen bir ay içinde belediye veya il özel idarelerince yıkılmayan yapılar, yıkım masrafları Bakanlıkça karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabilir veya yıktırılabilir. Yıkım masrafları %100 fazlası ile ilgili belediye veya il özel idaresinden tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi halinde ilgisine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı veya İller Bankası Anonim Şirketi tarafından belediye veya il özel idaresinin 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek, genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere takip eden ayın sonuna kadar Bakanlık merkez muhasebe birimi hesabına aktarılır.

Toprak koruma projelerinin hazırlatılmaması, yetersizliği veya zamanında gerekli tadilatların yapılmaması sonucu arazi tahribi veya toprak kayıpları olması halinde meydana gelecek zararlardan; proje hazırlanmasına gerek olmadığına karar verenler, proje hazırlanmış ise projeyi hazırlayan ve onaylayanlar sorumludur.

Tarım arazilerini, tescili mümkün olmayan fiili hisseler oluşturarak arazinin hisselere tekabül ettiği kabul edilen kısımlarının ziyetliğini, bir özel hukuk tüzel kişisinin faaliyeti kapsamında bu tüzel kişiyle üyelik veya ortaklık ilişkisi kurarak devretmek veya bu işlere aracılık etmek suretiyle arazinin bütünlüğünün bozulmasına ve amacı dışında kullanılmasına sebebiyet verenlere bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yüz günden bin güne kadar adli para cezası verilir. Ayrıca bu tüzel kişi hakkında elli bin Türk Lirasından iki yüz elli bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Tarım arazisinin bütünlüğünün sağlanması ve tarımsal üretime uygun duruma getirilmesi halinde, bu fıkra uyarınca kamu davası açılmaz, açılmış olan kamu davası düşer, mahkum olunan ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar.

19 uncu ve 20 nci maddeler ile bu maddenin uygulanmasında kusurlu bulunan sorumlular, fiillerinin niteliğine göre 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun kamu görevlilerine ait hükümleri uyarınca cezalandırılırlar.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelik ile belirlenir."

11. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "*Genel kanun niteliği*" başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31.md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

12. 5326 sayılı Kanun'un "*Yaptırım türleri*" başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

13. 5326 sayılı Kanun'un "*Başvuru yolu*" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN ve Yüksel NAVDAR'ın katılımlarıyla yapılan 13/04/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, ekinde adli yargı dosyaları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hakim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞİ'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 21. maddesinin (a) bendi uyarınca verilen idari para cezalarının iptali istemiyle açılmıştır.

17. Dava dosyasının incelenmesinden; Aydın ili, Kuyucak ilçesi, ... parsel sayılı *"İncir Bahçesi"* vasıflı taşınmaz üzerinde Tarım Müdürlüğünden izin alınmadan, büyükbaş hayvancılık tesisi, mesken amaçlı iki katlı yapı, yem deposu, gübre deposu ile parsel içine beton ve döşeme taş ile yollar yapıldığının ihbar edilmesi üzerine, 04/03/2025 tarihinde İl Tarım Müdürlüğü teknik personelleri tarafından mahallinde yapılan inceleme neticesinde; tapu kaydında hisseli mülkiyete sahip taşınmaza ilişkin, izin alınmadan imal edilen yapılardan dolayı taşınmazın tarımsal parsel bütünlüğünün bozulduğu ve tarım yapılamaz hale geldiğinin tutanak altına alındığı, bu gerekçeyle 5403 sayılı Kanun'un 21. maddesi uyarınca parselin tamamı için davacının da hissedar olduğu taşınmazdaki hissesi oranında hakkında 21/03/2025 tarih ve 18541109 sayılı idari yaptırım karar tutanağı ile 74.051 TL idari para cezası tesis edildiği; ayrıca ihbar sonrasında yapılan tespit neticesinde taşınmaz üzerinde izinsiz imal edilen yapılar hakkında 1 ay içerisinde başvurulması halinde değerlendirme yapılacağı, değerlendirmenin olumsuz olması halinde taşınmazın eski haline getirilmesi için 2 ay süre verileceği belirtilerek taşınmaz hissedarlarına imkan ve zaman verildiği; verilen süre sonrasında tekrar yapılan kontrolde, izinlendirme için herhangi bir müracaat olmadığı ve taşınmazın eski haline getirilmediğinin tespit edilmesi üzerine, bu defa Kuyucak Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün 05/06/2025 tarih ve 19598609 sayılı işlemi ile üç katı olan 222.152 TL idari para cezası tesis edildiği; bu cezaların davacı tarafa tebliğ edilmesi üzerine, davacı tarafından adli yargı yerinde her bir işlem ayrı ayrı dava konusu yapılmış olup, idari yargı yerinde ise her iki işlemin birlikte iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

18. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

19. İncelenen uyuşmazlıkta, 5403 sayılı Kanun'un 21. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5403 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

20. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağından, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Aydın 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Nazilli Sulh Ceza Hakimliğinin 16/10/2025 tarih ve D.İş.No: 2025/1720 sayılı görevsizlik kararı ile Nazilli Sulh Ceza Hakimliğinin 22/10/2025 tarih ve D.İş.No: 2025/2858 sayılı görevsizlik kararlarının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Aydın 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Nazilli Sulh Ceza Hakimliğinin 16/10/2025 tarih ve D.İş.No: 2025/1720 sayılı GÖREVSİZLİK KARARI ile Nazilli Sulh Ceza Hakimliğinin 22/10/2025 tarih ve D.İş.No: 2025/2858 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

13/04/2026 tarihinde OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Rıdvan GÜLEÇ	Üye Eyüp SARICALAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR
	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN	Üye Yüksel NAVDAR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/137
KARAR NO : 2026/274
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: Kapalı ceza infaz kurumunda bulunduğu sırada geçirdiği kalp krizi sonrasında vefat eden hükümlünün annesi ve kardeşlerinin, uğradıkları maddi ve manevi zararlarının giderilmesi isteminin reddine ilişkin idari işlemin iptali ile uğranılan zararın tazmini istemiyle açtıkları davanın, hizmet kusuru esasına göre İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1- R. A.
2- A. A.
3- S. A.
Vekili : Av. G. B. K.
Davalı : Adalet Bakanlığı
Vekilleri : Av. M. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkilleri S. A.'un oğlu, A. A. ve R. A.un kardeşleri olan H. A.'un, Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunmakta iken 01/10/2018 tarihinde sırt ağrısı şikayeti ile Alanya Anadolu Hastanesi acil servisine götürüldüğünü, yapılan tetkiklerde kalp damarlarının yüzde yüz tıkalı olması kaynaklı oluşan trombüsü gidermek için aynı hastanede 22/10/2018 tarihinde balonlu girişim yapılarak yoğun bakım ünitesine sevk edildiğini, bu tıbbi ihtiyaca binaen cezası ertelenmesi gereken ve yoğun ve kaliteli bir tedavi görmesi için ailenin bakımına ihtiyaç duyan hükümlünün tekrar cezaevine gönderildiğini, cezaevi koşullarında tedavisinin aksaması nedeniyle beş gün sonra tekrar kalp krizi geçirerek vefat ettiğini, açık şekilde görevlerini ihmal eden görevliler hakkında suç duyurusunda bulunulduğunu, müteveffanın ölümü ile annesi ve kardeşlerinin müteveffanın desteğinden yoksun kaldığını, olay nedeniyle elem ve üzüntü içerinde bulunduklarını, uğranılan zararın tazmini istemiyle idareye yaptıkları başvurunun Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 22/01/2020 tarih ve 65164192-TAZMİNAT/2020/05-E.166/12960 sayılı işlemi ile reddedildiğini belirterek, söz konusu işlemin iptali ile davalı idarenin hizmet kusurunun telafisi için fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere şimdilik 1.000 TL maddi tazminatın ve müteveffanın annesi için 100.000 TL, kardeşleri için ayrı ayrı 25.000 TL manevi tazminatın müteveffanın ölüm tarihi olan 27/10/2018 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Antalya 1. İdare Mahkemesi 31/03/2021 tarih ve E.2020/116, K.2021/318 sayılı kararı ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-b maddesi uyarınca davanın dava konusu işlemin iptali yönünden incelenmeksizin reddine, tazminat istemi açısından ise davanın kısmen kabulüne, kısmen reddine karar vermiştir. Karara karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine Konya Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi 17/05/2022 tarih ve E.2021/1336, K.2022/899 sayılı kararı ile, istinaf isteminin kabulüne, Antalya 1. İdare Mahkemesi 31/03/2021 tarih ve E.2020/116, K.2021/318 sayılı kararının kaldırılmasına, yeniden karar verilmek üzere dosyanın Mahkemesine iadesine karar vermiştir.

3. **Antalya 1. İdare Mahkemesi 06/07/2022 tarih ve E.2022/864, K.2022/937 sayılı kararı** ile, dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, karara karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine Konya Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi 08/09/2022 tarih ve E.2022/1587, K.2022/1348 sayılı kararı ile, istinaf isteminin reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacılardan S. A.un oğlu, diğer davacılar A. A. ve R. A. 'un kardeşi Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunan müteveffa H. A.'un, ceza infaz kurumu idaresine 01.10.2018 tarihinde saat 03:40 sıralarında kalp rahatsızlığının olduğunu, nefes almakta zorluk çektiğini, kendisini iyi hissetmediğini bildirmesi üzerine kuruma çağrılan 112 acil servis görevlileri tarafından yapılan ilk muayenesinin ardından saat 04:00 sıralarında kalp krizi geçirme riskinin bulunduğunun anlaşılması sonrasında gerekli tetkik ve tedavilerinin yapılabilmesi amacıyla Alanya Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevkinin sağlandığı, Alanya Eğitim ve Araştırma Hastanesince düzenlenen raporda "EKG ST elevasyonları mevcut" bulgusu ile "koroner anjiyo için ileri merkeze sevki uygundur. 112 ile görüşüldü Özel Anadolu Hastanesine 112 ile sevki yapıldı, yaygın antreor MI tespit edilerek kardiyolojiye danışılan ve koroner anjiografi önerilen hastanın anjiografi yapılabilen en yakın merkez olan Özel Anadolu Hastanesine sevki uygundur. Antalya'ya gitmesi durumunda hayati tehlikesi mevcuttur." notu ile acil olarak Özel Anadolu Hastanesine sevkinin yapıldığı, Özel Anadolu Hastanesinde 01.10.2018 tarihinde AKUT ANT MI tanısı ile "KAG*

yapıldı Lad stentler konuldu. Die balonlu giriş uygulandı" şeklinde tedavisinin yapıldığı, 02.10.2018 tarihinde Özel Anadolu Hastanesinden Alanya Eğitim ve Araştırma Hastanesine nakledildiği, 02.10.2018-04.10.2018 tarihleri arasında Alanya Eğitim ve Araştırma Hastanesi kardiyoloji servisinde takip edildiği, tedavisi düzenlenerek 20 gün sonra (24.10.2018 tarihinde) kontrol muayenesi ile taburcu edildiği, daha sonra 22.10.2018 tarihinde taşikardi-Akut MI şüphesiyle Alanya Eğitim ve Araştırma Hastanesine acilen sevk edildiği, aynı gün koroner anjiografi yapılmak üzere Özel Anadolu Hastanesine sevk edildiği, 25.10.2018 tarihinde Özel Anadolu Hastanesinden Alanya Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edildiği, burada yoğun bakım servisinde tedavisi devam etmekte iken 27.10.2018 tarihinde saat 22:00'da vefat ettiği, vefatından üç gün önce (kalp krizinin tekrarlamasından sonra) 24.10.2018 tarihinde 5275 sayılı Kanun'un 16. maddesi gereğince kurum tarafından re'sen ceza tehiri işlemlerinin başlatıldığı, davacılar tarafından; 01.10.2018 tarihinde geçirdiği kalp krizi sonrasında tedavisinin yoğun bakım ünitesinde devam ettirilmesi gerekirken cezaevine gönderildiği, ayrıca ölüm riski bulunmasına rağmen 5275 sayılı Kanun kapsamında cezasının infazının ertelenmesine karar verilmesi gerekirken bu yönde karar verilmeyerek 22.10.2018 tarihinde ikinci kez geçirdiği kalp krizi neticesinde 27.10.2018 tarihinde cezaevinde vefat ettiği, olayda idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle, zararların tazmini istemiyle yapılan başvurunun Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 22.01.2020 tarih ve 166/12960 sayılı işlemiyle reddedilmesi üzerine, bu işlemin iptali ile uğranıldığı ileri sürülen zararlara karşılık olmak üzere S. A. için 500,00 TL (Islah sonucu: 61.069,35 TL) destekten yoksun kalma nedeniyle maddi, A. A. için 500,00 TL destekten yoksun kalma nedeniyle maddi, S. A. için 100.000,00 TL, A. A. ve R. A. için ayrı ayrı 25.000,00 TL manevi tazminatın, 27.10.2018 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu kabuller ve belirtilen yasal düzenlemeler neticesinde; kişinin hürriyetinden yoksun bırakıldığı iddiasının ve bundan kaynaklanan zararın tazmini isteminin adli yargı mercii tarafından değerlendirilmesi gerektiği, infaz aşamasında tesis edilebilen Savcılık işleminin bir idari işlem olarak kabulüne hukuken imkan bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Olayda; davacılar yakını H. A.'un 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16/2. maddesi uyarınca cezasının infazının ertelenme koşulları oluşmasına rağmen, infazın ertelenmemesi nedeniyle kusurlu davranıldığı ileri sürülerek, maddi ve manevi tazminatın 27/10/2018 tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte ödenmesi isteminden kaynaklanan uyuşmazlığın çözümünün adli yargı yerinin görev alanına girdiği görülmekte olup davanın görev yönünden reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. ..."

4. Davacı vekili, bunun üzerine müteveffanın annesi için 500 TL, kız kardeşi için 500 TL olmak üzere şimdilik 1000 TL maddi tazminatın, annesi için 125.000 TL, diğer kardeşler için ayrı ayrı 50.000 TL manevi tazminatın müteveffanın ölüm tarihi olan 27/10/2018 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile müvekkillere ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. Alanya 6. Asliye Hukuk Mahkemesi 20/06/2025 tarih ve E.2022/390, K.2025/181 sayılı kararı ile, davanın kısmen kabul, kısmen reddine karar vermiş, karara karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi 23/12/2025 tarih ve E.2025/713, K.2015/1195 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun 6100 sayılı HMK'nun 355. maddesi gereğince kabulüne, Alanya 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin 20/06/2025 tarih ve E.2022/390, K.2025/181 sayılı kararının 6100 sayılı HMK'nun 353/1 fıkra (a-4) bendi gereğince esası incelenmeden kaldırılmasına, davanın görevli yargı mercini belirlemek üzere Uyuşmazlık Mahkemesine usulüne uygun bir şekilde başvurulması için dosyanın kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

6. **Alanya 6. Asliye Hukuk Mahkemesi 29/01/2026 tarih ve E.2026/1 sayılı kararı** ile, dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davanın 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi gereğince görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"..,Mahkememizce yapılan yargılama neticesinde anne S. A. yönünden 75.000,00 TL, kardeş A. A. yönünden 30.000,00TL, kardeş R. A. yönünden 30.000,00TL'nin ölüm tarihi olan 27/10/2018 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak bu davacıya verilmesine ve fazlaya ilişkin taleplerin reddine dair hüküm kurulmuştur.

Mahkememiz kararına karşı yapılan istinaf başvurusu neticesinde Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesinin 23/12/2025 tarihli, 2025/713 Esas - 2025/1195 Karar sayılı kararı ile; "...davanın idare aleyhine açıldığı, davalı idarenin kamu tüzel kişiliği olup, işlem ve eylemlerinin kamusal nitelik taşıdığı, bu kapsamda bünyesinde istihdam ettiği kamu görevlisinin, görevi sırasında ve yetkilerini kullanırken kusurlu davranışta bulunup bulunmadığı, kusurlu davranışta bulunması halinde bu kusurun hizmet kusuru mu, yoksa hizmetten ayrılabilen kişisel kusur mu olup olmadığı hususunun, idare hukuku esaslarına göre idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği... idarenin hizmet kusuru nedeniyle açılacak davalara 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi hükmüne göre idari yargı yerinde bakılması gerekir. Yargı yolu, taraflarca açıkça veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden (re'sen) dikkate alınır.

Ne var ki, davacılar aynı nedene dayalı olarak idari yargı yerinde dava açmış, Antalya 1. İdare Mahkemesinin 06/07/2022 gün ve 2022/864 esas, 2022/937 sayılı kararı ile adli yargı yerinin görevli olması nedeniyle ret kararı verilmiş, bu karara karşı yapılan başvuru Konya Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin yasa yolu denetiminden geçerek 08/09/2022 tarihinde kesinleşmiştir.

2247 Sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş Ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesinin 1. fıkrasına

göre; adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesi'nin karar vermesine değin erteler. 2. fıkraya göre yargı mercünce önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararıyla birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir.

Bu başvuru yolu ile 14. maddede düzenlenen olumsuz görev uyuşmazlığına göre daha çabuk işleyen ve sonuca götüren bir yöntem oluşturarak görev sorununun bir an önce çözümlenmesi amaçlanmıştır. Bu maddenin uygulanabilmesi için görevli olduğuna işaret edilen yargı yerinde açılan davada verilmiş görevsizlik kararı bulunması, her iki yargı merciinde açılan davanın tarafları, konusu ve sebebinin aynı olması, bu görevsizlik kararının kesin veya kesinleşmiş olması, görevli yargı mercinin belirlenmesi amacıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuran yargı mercinin dosya esas kaydını kapatmaması gerekir.

İlk derece mahkemesince uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olduğu kabul edilerek, 2247 Sayılı Kanunun 19. maddesi gereğince derdest bulunan dava dosyasındaki yargılamayı durdurmak suretiyle, idare mahkemesi dava dosyası aslını da mahallinden temin ederek dosyanın kül halinde yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi açısından Uyuşmazlık Mahkemesi'ne göndermesi, bu mahkemece verilecek kararı bekleyerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken işin esasına girilerek davanın esastan kısmen kabul ve kısmen reddine karar verilmesi usul ve yasaya uygun düşmemiştir.

Davanın yukarıda belirtildiği şekilde yeniden görülmesi ve görevli yargı mercii belirlenmek üzere Uyuşmazlık Mahkemesine usulüne uygun bir şekilde başvurulması için dosyanın kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekmiştir." şeklindeki gerekçeler ile mahkememiz kararı kaldırılmıştır. ..."

7. Alanya 6. Asliye Hukuk Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli yargı dava dosyası ekinde idari yargı dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

8. Anayasa'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi ile aynı maddenin son fıkrası şöyledir:

"İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.

(...)

İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

9. Anayasa'nın *"Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence"* başlıklı 129. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

"Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabilir."

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir :

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

11. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"Kişilerin uğradıkları zararlar"* başlıklı 13. maddesinin değişik birinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 12/5/1982 - 2670/6 md.)

(Değişik birinci fıkra: 6/6/1990 - 3657/1 md.) Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar. Ancak, Devlet dairelerine tevdi veya bu dairelerce tahsil veya muhafaza edilen para ve para hükmündeki değerli kağıtların ilgili personel tarafından zimmete geçirilmesi halinde, zimmete geçirilen miktar, cezai takibat sonucu beklenmeden Hazine tarafından hak sahibine ödenir. Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır."

12. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun *"Tazminat İstemi"* başlıklı 141. maddesi şöyledir:

"(1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,

b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,

c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlanan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,

d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan,

g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,

h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,

i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,

j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,

k) (Ek: 11/4/2013-6459/17 md.) Yakalama, adli kontrol veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

l) (Ek:2/3/2024-7499/12 md.) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(2) Birinci fıkranın (e), (f) ve (l) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder."

13. 5271 sayılı Kanun'un *"Tazminat isteminin koşulları"* başlıklı 142. maddesinin 1. ve 2. fıkraları şöyledir:

"(1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır.

...."

14. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.

(Değişik ikinci fıkra:14/4/2020-7242/1 md.) Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar.

(Mülga üçüncü fıkra: 2/7/2018 – KHK/700/133 md.)"

15. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ıslatılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahedeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

...."

16. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Şikâyet başvurusu, 5 inci maddede yazılı sürenin geçmesinden sonra veya infaz hâkimliğinin görev ve yetki alanı dışında kalan bir karar, işlem veya faaliyete karşı ya da başvuru hakkı olmayan kimselerce yapılmışsa infaz hâkimi, başvuru dilekçesini esasa girmeden reddeder; şikâyet başvurusu başka bir yargı merciinin görevi içerisinde ise o mercie gönderir.

Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir; ancak, gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında re'sen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet

savcısının da yazılı görüşünü alır. (Ek cümleler: 22/7/2010 - 6008/5 md.) Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekâletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hüküm lü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.

İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir.

İnfaz hâkimi, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre inceleme ve işlemlerini yürütür ve kararını verir.

(Değişik beşinci fıkra:14/4/2020-7242/6 md.) İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır.

İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine (...) yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."

17. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin *"Adalet Bakanlığı"* üst başlıklı ve *"Görev"* başlıklı 38. maddesinin 1. fıkrasının ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Adalet Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kanunlarda kurulması öngörülen mahkemeleri açmak ve teşkilatlandırmak, ceza infaz kurumları, icra ve iflas daireleri gibi her derece ve türdeki adalet kurumlarını planlamak, kurmak ve idari görevleri yönünden gözetim ve denetimini yapmak ve geliştirmek,

...

g) İlgili mevzuat hükümleri uyarınca infaz işlerini düzenlemek,

..."

18. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "*Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü*" başlığını taşıyan 43. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi şöyledir:

" (1) Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

...

b) Hükümlü ve tutukluların giydirilmesi, beslenmesi, yatırılması, eğitilmesi, çalıştırılması ve muhtaç durumda bulunanların tedavi giderlerinin karşılanması işleri ile 30/6/1934 tarihli ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunda gösterilen her türlü işlemleri yapmak,"

19. Daha önce yürürlükte bulunan 2922 Sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un *"Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü"* başlığını taşıyan 11. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi şöyledir :

"Başlangıç cümlesi : (Değişik: 18/5/1994-KHK-529/14 md.; İptal: Ana.Mah.'nin 8/7/1994 tarih ve E.1994/55, K.1994/50 sayılı kararı ile.; Yeniden düzenleme; 15/5/2001 - 4674/2 md.) Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) (Değişik : 10/9/1993-KHK-524/14 md.;İptal:Ana.Mah.nin 6/10/1993 tarih ve E.1993/36, K.1993/35 sayılı Kararı ile,;Yeniden düzenleme: 18/5/1994 - KHK - 529/14 md.; İptal: Ana.Mah.'nin 8/7/1994 tarih ve E.1994/55, K.1994/50 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenleme; 15/5/2001 - 4674/2 md.) Ceza infaz kurumları ve tutukevlerini yönetmek, denetlemek ve hesap işlerini izlemek, 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanunla verilen görevleri yerine getirmek.

b) (Değişik : 10/9/1993-KHK-524/14 md.;İptal:Ana.Mah.nin 6/10/1993 tarih ve E.1993/36. K.1993/35 sayılı Kararı ile,;Yeniden düzenleme: 18/5/1994 - KHK - 529/14 md.; İptal: Ana. Mah.'nin 8/7/1994 tarih ve E.1994/55, K.1994/50 sayılı Kararı ile.; Yeniden düzenleme: 15/5/2001 - 4674/2 md.) Hükümlü ve tutukluların giydirilmesi, beslenmesi, yatırılması, eğitilmesi, çalıştırılması ve muhtaç durumda bulunanların tedavi giderlerinin karşılanması işleri ile 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunda gösterilen her türlü işlemleri yapmak."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Asliye Hukuk Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli yargı dava dosyası ekinde, idari yargı dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ

ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, kapalı ceza infaz kurumunda bulunduğu sırada geçirdiği kalp krizi sonrasında vefat eden hükümlünün annesi ve kardeşlerinin uğradığı maddi ve manevi zararın tazmini isteminin reddine ilişkin idari işlemin iptali ile uğranılan zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

23. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141. maddesinde sayma suretiyle belirlenen sebeplerle maddi ve manevi her türlü zararlarını Devletten isteyebilecek olanlar tarafından açılacak davaların, anılan Kanun'un 142. maddesinin 2. fıkrası uyarınca ağır ceza mahkemelerince çözümlenmesi gerekmektedir. 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanun'u, hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde 4. maddesinde sayılan işlem veya faaliyetler ile ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamakla infaz hâkimliklerini görevlendirmiştir.

24. Davacıların ceza infaz kurumunda kalp krizinden vefat eden müteveffanın desteğinden yoksun kaldıkları ve onun ölümünden duydukları acı ve ıstırap nedeniyle zarara uğradıklarından bahisle tazminat ödenmesi istemiyle yaptıkları başvurunun reddine ilişkin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 22/01/2020 tarih ve 65164192-TAZMİNAT/2020/05-E.166/12960 sayılı işleminin iptali ile ileri sürdüğü zarara karşılık gelmek üzere maddi ve manevi tazminata hükmedilmesi istemiyle açtığı davanın hizmet kusuru esaslarına göre mi çözümleneceği yoksa Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141. maddesi ya da 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanun'u kapsamında mı değerlendirileceğinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

25. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 142. maddesine göre ağır ceza mahkemelerince hükme bağlanacak olan tazminat davalarına ilişkin hâller anılan Kanun'un 141. maddesinde sayma suretiyle belirlenmiş olup, yorum yoluyla bu hâllerin genişletilemeyeceği hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Ceza infaz kurumunda kalp krizi nedeniyle ölüm nedeniyle müteveffanın annesi ve kardeşlerinin zarara uğradığından bahisle tazminata hükmedilmesi istemiyle açılacak davalar bu madde gereğince Devlet aleyhine dava açılabilecek hâller arasında sayılmadığından, bu iddialarla açılan davalara ağır ceza mahkemelerince bakılamayacağı açıktır.

26. Diğer yandan, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutukluların 4675 sayılı Kanun'un 4. maddesinde sayılan işlem veya faaliyetler ile ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamakla görevlendirilen infaz hâkimliklerinin tazminat talepli olarak Adalet Bakanlığına yapılan başvurunun reddi üzerine, hizmet kusuru esasına dayanılarak açılacak tazminat davalarını inceleme görevleri bulunmamaktadır.

27. Dava, kapalı ceza infaz kurumunda bulunduğu sırada geçirdiği kalp krizi sonrasında hastanede ilk tedavisinin yapılmasının ardından ceza infaz kurumuna getirilen hükümlünün beş gün sonra tekrar kalp krizi geçirerek vefat etmesi sonrasında, müteveffanın annesi ve kardeşlerince, yoğun ve kaliteli bir tedavi görmesi için ailenin bakımına ihtiyaç duyan hükümlünün, cezasının ertelenmeyerek tekrar cezaevine gönderilmesi ve cezaevi koşullarında tedavisinin aksaması nedeniyle vefat ettiği, olayda cezaevi çalışanlarının hizmet kusuru bulunduğu iddiası ile uğradıkları zararın tazmini istemiyle açıldığından, 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 141. ve devamı maddelerinde öngörülen koruma tedbirleri nedeniyle açılmış bir davadan söz edilemeyeceği gibi 4675 sayılı infaz Hakimliği Kanunu'nun amacı, kapsamı ve 4. maddesinde öngörülen şikayetleri incelemekle sayma suretiyle özel olarak görevlendirilen infaz hakimliğinin görevi kapsamında da bulunmamaktadır.

28. İdarenin, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğunu kurala bağlayan Anayasa'nın 125. maddesine göre; idare işlevi ifa edilirken personelinin davranışları nedeniyle verilen zararları idarenin hizmet kusuru esasına göre tazmin etmesi gerekmektedir. İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk veya aksaklık ile personeli üzerindeki gözetim ve denetim görevinin gereği gibi yerine getirilmemesi sonucunda hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi idarenin hizmet kusuruna dayalı tazmin sorumluluğunun doğmasına yol açar. İdarenin bu hukuki sorumluluğundan kaynaklanan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde kural olarak idarî yargı mercileri görevlidir.

29. Bu itibarla, 1721 sayılı Kanun, 5275 sayılı Kanun ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve ilgili mevzuat ile Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne ceza infaz kurumları ve burada bulunan hükümlü ve tutuklulara yönelik olarak verilen görev ve yetkilerin kullanılması ya da kullanılmaması nedeniyle ortaya çıkan mahrumiyet ve dolayısı ile hak kaybına sebep olan işlem ve eylemlerinden kaynaklandığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın, hizmet kusuru esasına göre tazmini istemiyle açılan davanın idare hukuku esaslarına göre idarî yargı merciince çözümlenmesi gerekmektedir.

30. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Alanya 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Antalya 1. İdare Mahkemesinin 06/07/2022 tarih ve E.2022/864, K.2022/937 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Alanya 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Antalya 1. İdare Mahkemesinin 06/07/2022 tarih ve E.2022/864, K.2022/937 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/138
KARAR NO : 2026/171
KARAR TR : 13/04/2026

ÖZET: Suriye uyruklu olan davacının, Türk vatandaşı ile yaptığı evlilik kayıtlarının tescili ile medeni halinin evli olarak düzeltilmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Z. A.
Vekili : Av. S. Ç.
Davalılar : 1- C. Z. , 2- G. Z. , 3- H. İ. , 4- İ. Z. , 5- M. Z. , 6- N. Z. , 7- S. Z. , 8- T. B. , 9- Z. Z. (Adli Yargıda)
10- Gaziantep İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü (Adli ve İdari Yargıda)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Suriye vatandaşı ve medeni hali bekar iken, Türk vatandaşı müteveffa A. Z. ile 09/05/2012 tarihinde Şahinbey Belediyesi Evlendirme Dairesinde evlendiklerini, 29/05/2013 tarihinde Y. Z. isimli müşterek çocuklarının dünyaya geldiğini, müvekkilinin yaptığı evliliğin nüfus kaydına işlenmemiş olması nedeniyle müşterek çocuk Yusuf'un aile nüfus tablosunda baba A. Z. adına ancak bekar anneden dünyaya gelmiş gibi tescil edildiğini, yapılan bu yanlışlık nedeniyle davacının da çocuğunun da mağdur olduğunu, müvekkilinin evlilik kaydının tescil edilmediğini ve müşterek çocuğun kaydının yanlış yapıldığını eşinin vefat etmesi üzerine ilgili kurumlarda işlem yaparken fark ettiğini, müşterek çocuğun doğduğu andan beri müvekkili ile birlikte yaşadığını, müvekkilinin soybağı nedeniyle Türk vatandaşlığı aldığını ve Gaziantep'te ikamet ettiğini, müvekkilinin evliliğinin nüfus kayıtlarında tescil edilmemiş olması nedeniyle müşterek çocuğunun okul işlemlerinde, hastane işlemlerinde sorunlar yaşandığını belirterek, müvekkilinin müteveffa A. Z. ile evlilik kayıtlarının tescili ve müşterek çocuk Y. Z. yönünden nüfus kayıtlarının düzeltilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Gaziantep 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 16/11/2022 tarih ve E.2022/316, K.2022/399 sayılı kararı** ile, müşterek çocuk Y. Z. ile davacının nüfus kayıtları arasında bağ kurulmasına karar verilmesi talebinin İl Nüfus Müdürlüğüne yöneltilmesi gereken bir talep olduğundan bu hususta karar verilmesine yer olmadığına, davacının nüfus kaydında bekar şeklinde yazılı bulunan medeni halinin evli olarak düzeltilmesi talebi yönünden uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davanın dava şartı yokluğu nedeni ile usulden reddine karar vermiştir. Karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesi 07/12/2023 tarih ve E.2023/1754, K.2023/1311 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1-b/1 maddesi hükmü gereğince istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...davacının evlilik vukuatının nüfus siciline işlenmesi, buna bağlı olarak bekar olan medeni halinin evli olarak düzeltilmesi nüfus idaresine verilmiş idari bir görevdir. İdarenin bu yöndeki başvuruyu reddetmesiede uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli hale getirmez. Bu durumda yapılacak iş idarenin hukuka aykırı işleminin iptali için idari yargı yoluna başvuru olmalıdır.

6100 sayılı HMK'nın 114/c maddesi mahkemenin görevli olmasını dava şartı olarak kabul etmiştir. 115. maddede ise "Mahkeme dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir." şeklinde düzenlemeye yer verilmiştir.

Bu nedenle davacının evlilik vukuatının nüfus siciline işlenmesi, buna bağlı olarak bekar olan medeni halinin evli olarak düzeltilmesi işleminin 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 23. ve yönetmeliğin 23. maddesine göre nüfus idaresine verilmiş idari bir görev olduğu gözetilerek; davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermek gerekmiştir.

Diğer taraftan davacının; Nüfus Kayıtlarında anne ile çocuk Yusuf Zor arasında bağ kurulması talebi (idareye) Nüfus Müdürlüğü'ne yöneltilmesi gereken bir talep olduğundan bu hususta karar verilmesine yer olmadığına karar verilerek aşağıdaki gibi hüküm kurulmuştur. (Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesi 2019/1114 Esas-2021-581 Karar sayılı ilam ile Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesi 2021/790 Esas-2021-767 Karar sayılı ilamı)

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1- Müşterek çocuk Y. Z. ile davacının nüfus kayıtları arasında bağ kurulmasına karar verilmesi talebi (idareye) İl Nüfus Müdürlüğü'ne yöneltilmesi gereken bir talep olduğundan bu hususta KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

2- Davacının nüfus kaydında bekar şeklinde yazılı bulunan medeni halinin evli olarak düzeltilmesi talebi yönünden mahkemenin görevsiz olması nedeniyle DAVANIN DAVA ŞARTI YOKLUĞU NEDENİ İLE USULDEN REDDİNE, ..."

3. Davacı vekili bu kez, müvekkilinin evliliğinin tescili ile müşterek çocuğun evlilik içinde doğmuş olarak kaydının düzeltilmesi istemiyle 05/09/2022 tarihinde davalı kuruma yapmış olduğu başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Gaziantep 2. İdare Mahkemesi 25/12/2025 tarih ve E.2025/932 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesinde "Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." hükmüne yer verilmiştir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun "Kayıt düzeltilmesi" başlıklı 35. maddesinde "Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir. (2) Aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin talepler, kişinin yazılı beyanına uygun olarak tescil edilir, değiştirilir, boş bırakılır veya silinir.", "Nüfus davaları" başlıklı 36. maddesinde "(1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur: a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır. b) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir. c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder. (2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullanmalarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, nüfusa yönelik kayıtların nüfus müdürlükleri ve Mahkemelerce düzeltilebileceği açık olup, 5490 sayılı Kanun'da nüfus kayıtlarına yönelik açılan davalarda görevli mahkeme olarak Asliye Hukuk Mahkemeleri'nin belirlenmiş olması karşısında, işbu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 05/05/2025 tarih ve E:2024/559, K:2025/342 sayılı kararı da bu yöndedir. ..."

5. Gaziantep 2. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası ekinde, adli yargı dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(1) (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

7. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun IV *"Düzeltme"* üst başlığı altında *"1.Genel olarak"* alt başlıklı 39. maddesi şöyledir:

"Mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamaz."

8. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanun, Türk vatandaşları, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoyları ile Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerinin düzenlenmesine, yürütülmesine ve geliştirilmesine ilişkin esas ve usûl hükümlerini kapsar."

9. 5490 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" (1) Bu Kanunda geçen;

...

d) Aile: Aynı soydan olup, bir aile sıra numarası altında kayıtlı olan kişiler ile onların eş ve çocuklarını,

e) Aile kütüğü: Nüfus olaylarına ilişkin kayıtların kâğıt veya elektronik ortamda tutulduğu kütüğü,

f) Aile sıra numarası: Ailelerin aile kütüğüne yazılış sırasına göre verilen numarayı,

g) Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,

ğ) Dayanak belgesi: Aile kütüğüne işlenen nüfus olaylarının dayanağı olan form, tutanak, mahkeme kararı, noter senedi, doğum veya ölüm raporu gibi resmî belgeler ile bunların yedeklerini,

h) (Değişik: 14/1/2016-6661/8 md.) Değerli kâğıtlar: Kimlik kartını, uluslararası aile cüzdanını ve mavi kartı,

...

j) İl müdürlüğü: İl nüfus ve vatandaşlık müdürlüğünü,

...

s) Nüfus hizmetleri: Nüfus olaylarına ve kişinin nüfusa ve yerleşim yeri adresine ilişkin bilgilerinin toplanmasına, nüfus kütüklerine geçirilmesine, korunmasına ve gerektiğinde tasnif edilerek değerlendirilmesine dair iş ve işlemleri,

ş) Nüfus kaydı: Aile kütüğüne işlenmiş kişisel bilgileri,

t) Nüfus kayıt örneği: Aile kütüğüne işlenmiş kişisel bilgilerin özetlerini gösterir belgeyi,

u) Nüfus kütüğü: Aile kütüğü, özel kütük ve yedeklerinden oluşan kayıtların tümünü,

...

bb) Uluslararası aile cüzdanı: Bir aileyi oluşturan eş ve çocukların kimlik bilgilerini kapsayan ve uyruğunu kanıtlayan çok dilli resmî belgeyi,

...

ifade eder.

10. 5490 sayılı Kanun'un *"Aile kütüklerinde bulunması gereken kişisel bilgiler"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"(1) Her mahalle veya köy için ayrı aile kütüğü tutulur. Aile kütüklerinde aşağıdaki bilgiler bulunur:

a) Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası.

b) Kayıtlı bulunduğu il, ilçe, köy veya mahalle adı ile cilt, aile ve birey sıra numarası.

c) Kişinin adı ve soyadı, cinsiyeti, baba ve ana adı ile soyadları, evli kadınların önceki soyadları.

ç) Doğum yeri ile gün, ay ve yıl olarak doğum tarihi ve kütüğe kayıt tarihi.

d) Evlenme, boşanma, soybağının kurulması veya reddi, ölüm, vatandaşlığın kazanılması veya kaybedilmesi gibi kişisel durumda meydana gelen değişiklik veya yetkili makamlarca yapılan düzeltmeler.

e) Dini.

f) Medenî hali.

g) Yerleşim yeri adresi.

ğ) Fotoğrafı.

h) (Ek: 14/1/2016-6661/9 md.) Biyometrik verisi.

ı) (Ek: 19/10/2017-7039/3 md.)Velayete ve vesayete ilişkin bilgileri.

(Değişik son cümle: 19/10/2017-7039/3 md.) (a), (g), (ğ), (h) ve (ı) bentlerinde belirtilen kayıtlar sadece elektronik ortamda tutulur.

(2) Türkiye'de aile kütüğü bulunmayan ve yabancı ülkelerde oturan vatandaşlar Bakanlığın göstereceği bir nüfus müdürlüğünde açılacak aile kütüğüne kaydedilir.

11. 5490 sayılı Kanun'un *"Kayıt düzeltilmesi"* başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"(1) Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddi hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir.

(2) Aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin talepler, kişinin yazılı beyanına uygun olarak tescil edilir, değiştirilir, boş bırakılır veya silinir."

12. 5490 sayılı Kanun'un *"Nüfus davaları"* başlıklı 36. maddesi şöyledir.

"(1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları (..) nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve kararo bağlanır.

b) (Değişik: 19/10/2017-7039/9 md.) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.

c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

(2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır."

13. 5490 sayılı Kanun'un *"Kimlik Kartı, Uluslararası Aile Cüzdanı ve Mavi Kart"* başlıklı beşinci kısmının *"Düzenlenmesi ve dağıtılması"* başlıklı 41. maddesinin (9) fıkrası şöyledir :

"(Değişik: 14/1/2016-6661/12 md.)

(9) Evlenme işlemi tamamlandıktan sonra, çiftlere uluslararası aile cüzdanı verilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN, Yüksel NAVDAR'ın katılımlarıyla yapılan 13/04/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dava dosyasının ekinde adli yargı dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, Suriye uyruklu olan davacının, Türk vatandaşı olan A. Z. isimli şahısla yaptığı evliliğin nüfus kayıtlarına işlenerek medeni halinin evli olarak düzeltilmesi için davalı kuruma yaptığı başvurunun zımnen reddine dair işlemin iptali istemine ilişkindir.

17. Dava dosyalarının incelenmesinden, davacının Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşı olduğu, Türk vatandaşı olan A.Z. isimli şahısla Şahinbey Belediyesi Evlendirme memurluğunca 04/05/2012 tarihinde evlendiği, doğum bildirimine göre 29/05/2013 tarihinde Y. Z. isimli müşterek çocuklarının dünyaya geldiği, davacının yaptığı evliliğin nüfus siciline işlenmediğini eşinin vefat etmesi üzerine ilgili kurumlarda işlem yaparken nüfus kayıtlarında eşi A. Z. ile evli olarak görünmediğini öğrenmesi üzerine, nüfus kayıtlarındaki medeni halinin evli olarak düzeltilmesi ile çocuk Y. Z. yönünden nüfus kayıtlarının düzeltilmesi talebiyle adli yargıda dava açtığı, Gaziantep 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 16/11/2022 tarih ve E.2022/316, K.2022/399 sayılı kararı ile davacının nüfus kaydında bekar şeklinde yazılı bulunan medeni halinin evli olarak düzeltilmesi talebi yönünden idari yargının görevli olduğundan bahisle dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine karar verildiği; bunun üzerine davacının idari yargı yerinde dava açtığı, Gaziantep 2. İdare Mahkemesinin 25/10/2025 tarih ve E.2025/932 sayılı kararı ile uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar verildiği anlaşılmıştır.

18. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; 4721 sayılı Kanun'un 39. maddesinde, mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamayacağının hükme bağlandığı yine 5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği, 36. maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının asliye hukuk mahkemesinde açılacağı hükmüne yer verildiği; nüfus davalarına yönelik olarak yerleşik içtihatlarda, nüfus kütüğünde bulunan bir kaydın baştan itibaren hatalı olduğu iddiasına dayalı davaların *"kayıt düzeltme"* davası olarak kabulü ile söz konusu hataların hükmen adli yargı yerince düzeltilmesi gerektiğinin belirtildiği, bakılan uyuşmazlığın da, Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda açıklanan kaydın düzeltilmesi kapsamında değerlendirilebileceği açıktır.

19. Bu durumda davacının işbu davadaki isteminin nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme niteliğinde olduğu ve yukarıda yer verilen 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca davaya konu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Gaziantep 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Gaziantep 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 16/11/2022 tarih ve E.2022/316, K.2022/399 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Gaziantep 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Gaziantep 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 16/11/2022 tarih ve E.2022/316, K.2022/399 GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

13/04/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan GÜLEÇ	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR
	Üye	Üye	Üye
	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN	Yüksel NAVDAR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/152
KARAR NO : 2026/224
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: Davacıların dükkânının önüne konulan elektrik trafolarının kaldırılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlem ile elektrik aydınlatma kutularının konulmasına dayanak projenin yalnızca dükkan önüne konulan elektrik aydınlatma kutularına ilişkin kısmının iptali istemi ile açılan davada, davalılardan Yeşilırmak Elektrik Dağıtım A.Ş. (YEDAŞ)'nin kamu kurum veya kuruluşu niteliği taşımaması nedeniyle davanın bu davalı bakımından, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1-G. A.
2-A. T. A.
Vekili : Av. V. U.
Davalılar : 1-Yeşilırmak Elektrik Dağıtım A.Ş. (YEDAŞ)
Vekilleri : Av. M. B. E.
Av. S. Y. K.
2-Çorum Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. E. B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacılar vekili, müvekkili G. A.'nun maliki olup, A. T. A.'nun veteriner kliniği olarak işlettiği Çorum ili, Merkez ilçesi, ... adresinde bulunan dükkanın önüne konulan elektrik trafolarının kaldırılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlem ile elektrik aydınlatma kutularının konulmasına dayanak projenin yalnızca dükkan önüne konulan elektrik aydınlatma kutularına ilişkin kısmının iptali istemiyle, idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Çorum İdare Mahkemesi 14/07/2023 tarih ve E.2023/398, K.2023/589 sayılı kararı ile, iptali istenilen işlemlerinin tarih ve sayısının açıkça belirtilmediği gerekçesiyle, bu işlemlere yönelik açıkça iptal istemine yer verilerek ve dava konusunun duraksamaya yol açmayacak nitelikte açıkça ortaya konularak, Çorum Belediye Meclisinin 04/05/2012 tarih ve 89 sayılı kararı ile kabul edilen 1/5000 ölçekli nazım ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planı değişikliklerinin de iptalinin istenilip istenilmediğinin açıkça belirtilerek, 2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 15. maddesinin 1 numaralı fıkrasının (d) bendi gereğince kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 30 gün içinde 3. maddeye uygun şekilde düzenlenerek yeniden dava açılmakta serbest olmak üzere dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

3. Davacılar vekili tarafından yenilenen dava dilekçesi ile, Çorum Belediye Meclisinin 04/05/2012 tarih ve 89 sayılı kararı ile kabul edilen 1/5000 ölçekli nazım ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planı değişikliklerinin ve Çorum ili, Merkez ilçesi, ... adresinde bulunan dükkanın önüne konulan elektrik trafolarının plan değişikliği yapılarak kaldırılması istemiyle yapılan başvuruların reddine ilişkin işlemlerin iptalini istemiştir.

4. Çorum İdare Mahkemesi 28/08/2023 tarih ve E.2023/680, K.2023/638 sayılı kararı ile, dava dilekçesinde açık bir beyana yer verilmemiş olması sebebiyle, Çorum Belediye Meclisinin 04/05/2012 tarih ve 89 sayılı kararı ile kabul edilen 1/5000 ölçekli nazım ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planı değişikliklerinin, yalnızca 381 ada, 1 parsele ilişkin kısmının mı yoksa tamamının mı iptalinin istenildiği açık ve anlaşılır biçimde belirtilmesi suretiyle yeni bir dilekçe ile davanın yenilenmesi gerektiğinden, 2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 15. maddesinin 1 numaralı fıkrasının (d) bendi gereğince kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 30 gün içinde 3. maddeye uygun şekilde düzenlenerek yeniden dava açılmakta serbest olmak üzere dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

5. Davacılar vekili tarafından yenilenen dava dilekçesi ile, Çorum Belediye Meclisinin 04/05/2012 tarih ve 89 sayılı kararı ile kabul edilen 1/5000 ölçekli nazım ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planında yer alan yalnızca Çorum ili, Merkez ilçesi, Kunduzhan Mah., 381 ada, 1 parselde kayıtlı taşınmaza ilişkin değişikliklerin ve müvekkillerden G. A.'nun sahibi olduğu, eşi T. A.'nun işlettiği... adresinde bulunan dükkanın önüne konulan trafoların kaldırılması talepli başvuruların reddi yönündeki işlemlerin iptalini istemiştir.

6. Davalılardan Yeşilırmak Elektrik Dağıtım A.Ş. vekili 23/11/2023 tarihli cevap dilekçesinde, özel hukuk tüzel kişisi olduklarından davanın özel hukuk hükümlerine göre çözümlenmesi gerektiği belirtilmiş; 08/04/2024 tarihli bilirkişi itiraz dilekçesinde davanın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğunu ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuştur.

7. Çorum İdare Mahkemesi 30/04/2024 tarih ve E.2023/799 sayılı kararı ile, yargı yolu itirazının reddine karar vermiştir.

8. Davalılardan Yeşilırmak Elektrik Dağıtım A.Ş. vekili tarafından, olumlu görev uyuşmazlığının çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 11/09/2024 tarih ve UY-2024/78436 sayılı kararı ile *"...davalı idare tarafından süresi geçtikten sonra verilen dilekçe ile yapılan görev itirazının süresinde olmadığı anlaşıldığından"* görev uyuşmazlığı çıkarılmasına yer olmadığına karar vermiştir.

9. Çorum İdare Mahkemesi 13/02/2025 tarih ve E.2023/799, K.2025/120 sayılı kararı ile, dava konusu aydınlatma kutularına ilişkin olarak, Çorum Belediyesince tesis edilen iş ve işlemlerin de iptalinin istenilip istenilmediği açıkça belirtilmediği ve dava konusu edilecek işlemler dilekçeye eklenmek suretiyle, 2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 15. maddesinin 1 numaralı fıkrasının (d) bendi gereğince kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 30 gün içinde 3. maddeye uygun şekilde düzenlenerek yeniden dava açılmakta serbest olmak üzere dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

10. Davacılar vekili tarafından yenilenen dava dilekçesi ile, müvekkillerden G. A.nun sahibi olduğu, eşi T. A.'nun işlettiği ... adresinde bulunan ... parselde tapuya kayıtlı taşınmazın önüne konulan elektrik aydınlatma kutularının konulmasına dayanak/konu projenin yalnızca dükkan önüne konulan elektrik aydınlatma kutuları yönünden iptali ile dükkanın önüne konulan elektrik aydınlatma kutularının kaldırılması talepli başvurunun reddine ilişkin idari işlemlerin iptalini istemiştir.

11. Davalılardan Yeşilırmak Elektrik Dağıtım A.Ş. vekili, süresinde sunduğu cevap dilekçesinde, davanın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğunu ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuştur.

12. Çorum İdare Mahkemesi 23/05/2025 tarih ve E.2025/294 sayılı kararı ile, davada mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davalının yargı yoluna ilişkin itirazının reddine karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacılar tarafından, Çorum ili, Merkez ilçesi,... adresinde bulunan dükkanın önüne konulan elektrik trafolarının kaldırılması istemiyle yapılan başvurularının reddine ilişkin işlem ile elektrik aydınlatma kutularının (boxların) konulmasına dayanak/konu projenin yalnızca dükkan önüne konulan elektrik aydınlatma kutularına (boxlar) ilişkin kısmının iptali istemi ile açılan davada, davalı Yeşilırmak Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi'nce dava dosyasına sunulan 16.05.2025 havale tarihli dilekçesinde; davanın konusunun dağıtım varlıklarının kaldırılması istemli bir özel hukuk ihtilafı olduğu ve çözüm yerinin idari yargı değil özel hukuk yargısı olduğu ileri sürülmüşse de, dava konusu faaliyetin ve işlemin, kamu gücü kullanılarak resen (davacıların dahili olmadan) tesis edildiği anlaşıldığından, açılan davanın görüm ve çözümünün idare mahkemelerinin görev alanına girdiği sonucuna varılmıştır.*
>
> *Açıklanan nedenlerle; davalı idarenin görev itirazının reddine..."*

13. Mahkemenin görevlilik kararının, davalı Yeşilırmak Elektrik Dağıtım A.Ş.'ye tebliğ edilip edilmediği dosya kapsamından anlaşılamamıştır.

14. Davalılardan Yeşilırmak Elektrik Dağıtım A.Ş. vekili, 03/12/2025 tarihli esasa ve bilirkişi raporuna ilişkin beyan dilekçesinde, yeniden davanın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğunu ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuştur.

15. **Çorum İdare Mahkemesi 17/12/2025 tarih ve E.2025/294 sayılı kararı** ile, davada *"...dava dosyasına sunulan 16/05/2025 tarihli dilekçesinde davanın konusunun dağıtım varlıklarının kaldırılması istemli bir özel hukuk ihtilafı olduğu ve çözüm yerinin idari yargı değil özel hukuk yargısı olduğu ileri sürülmüşse de, dava konusu faaliyetin ve işlemin, kamu gücü kullanılarak resen (davacıların dahili olmadan) tesis edildiği anlaşıldığından, açılan davanın görüm ve çözümünün idare mahkemelerinin görev alanına girdiği..."* mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davalının yargı yoluna ilişkin itirazının reddine karar vermiştir.

16. Davalılardan Yeşilırmak Elektrik Dağıtım A.Ş. vekili tarafından, olumlu görev uyuşmazlığının çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

17. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın açıldığı tarihte davalı mevkiinde bulunan YEDAŞ'ın kamu kuruluşu niteliği taşımayan özel hukuk tüzel kişisi niteliğinde olması karşısında, bu şirket bakımından idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmek olanaksız olduğundan, davalı YEDAŞ yönünden uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin talebin ilgili kısmı şu şekildedir:

> *"...Davacılar tarafından, Çorum ili, Merkez ilçesi, ... adresinde bulunan dükkânın önüne konulan elektrik trafolarının kaldırılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlem ile elektrik aydınlatma kutularının (boxların) konulmasına dayanak/konu projenin yalnızca dükkân önüne konulan boxlara ilişkin kısmının iptali istemiyle Çorum Belediye Başkanlığı ile YEDAŞ aleyhine açılan davada, davalı YEDAŞ tarafından görev itirazında bulunulmuş, itirazın reddi üzerine davalı vekili tarafından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından adli yargı lehine olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebinde bulunulduğu anlaşılmıştır.*
>
> *Bilindiği gibi, Türkiye Elektrik Kurumu (TEK), elektrik sektöründeki yapının yeniden düzenlenmesi amacıyla 1970 yılında çıkarılan 1312 sayılı Kanun ile kurulmuş; özelleştirme politikaları çerçevesinde, Bakanlar Kurulunun 12.08.1993 tarihli ve 93/4789 sayılı kararı ile Türkiye Elektrik Üretim-İletim A.Ş. (TEAŞ) ve Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) adı altında iki ayrı İktisadi Devlet Teşekkülü olarak yeniden yapılandırılmış ve 1994 yılında tüzel kişiliklerine kavuşmuşlardır. Bu şirketler daha sonra, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye (KHK) ekli listede Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ilgilendirilen "Teşekkül" olarak*

gösterilmişlerdir. Daha sonra, elektrik dağıtım ve perakende satış sektöründe rekabete dayalı bir ortamın oluşturulması ve gerekli reformların yapılabilmesi amacıyla dağıtım bölgeleri baz alınarak kamu mülkiyetindeki elektrik işletmelerinin yeniden yapılandırılması suretiyle elektrik enerjisi dağıtım hizmetlerinin özelleştirilmesine karar verilmiş ve TEDAŞ 02.04.2004 tarihli ve 2004/22 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) Kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. Türkiye, dağıtım bölgeleri yeniden belirlenerek 21 dağıtım bölgesine ayrılmış, şirketlerle TEDAŞ arasındaki hisse devri sözleşmeleri 31.08.2013 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır.

Bu bağlamda Çorum, Ordu, Amasya ve Sinop illerindeki elektrik enerjisi dağıtım hizmetleri 06.11.2009 tarihli ihaleyi kazanan YEDAŞ'a devredilmiş, böylece davalı şirketin devir ve dava tarihi itibarıyla kamu kurumu yani idare olma vasfını kaybederek, özel şirket statüsüne dönüştüğü anlaşılmıştır. Bu itibarla, davalı şirketin özel hukuk tüzel kişisi sıfatında bir tereddüt bulunmamaktadır.

Olayda, davacının dükkânının önüne konulan elektrik trafolarının kaldırılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlem ile boxların konulmasına dayanak/konu projenin yalnızca dükkân önüne konulan boxlara ilişkin kısmının iptali istemiyle dava açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasında: "a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, / b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, / c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar." idari dava türleri olarak sayılmış olup kural olarak, idari yargıda ancak Devlete ve kamu tüzel kişilerine karşı açılan davalara bakılabilir.

Buna göre, davanın açıldığı tarihte davalı mevkiinde bulunan YEDAŞ'ın kamu kurumu niteliği taşımayan özel hukuk tüzel kişisi niteliğinde olması karşısında, bu şirket bakımından idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmek olanaksız olduğundan, davalı YEDAŞ yönünden uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği düşünülmektedir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 28.11.2022 tarihli ve 2022/516 Esas. 2022/634 Karar sayılı kararında da benzer hususların vurgulandığı görülmektedir.

KARAR : Yukarıda açıklanan nedenlerle 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar verildi."

18. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcılığının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

19. Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun reddi gerektiği yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...İdari yargının görev alanını belirleyen temel kanun olan İdari Yargılama Usülü Kanununun 2. maddesinde "idarî işlemler", idari eylemler" ve "idari sözleşmeler"den dolayı açılacak iptal ve tam yargı davaları idari dava türleri arasında sayılmak suretiyle bu davaların idari yargının görev alanında bulunduğuna işaret edilmekle birlikte "idari işlem", idari eylem" ve "idarî sözleşme" tanımına yer verilmediğinden, bu kavramların içeriğine hangi işlem, eylem ve sözleşmelerin girdiğinin içtihadan belirlenmesi zorunludur. Bu itibarla, kamu hizmeti gören özel hukuk tüzel kişilerinin kamu hizmetleriyle ilgili işlemlerinin idarî işlem sayılıp sayılmayacağının bilimsel ve yargısal içtihatlar nazara alınarak belirlenmesi gerekmektedir.

İdare hukuku öğretisinde ve Danıştay kararlarında "idarenin işlemi" ve "idarî işlem" ayrımı yapılmakta olup idarenin herhangi bir özel hukuk kişisi gibi hareket etmek suretiyle egemenlik yetkisi (kamu gücü) kullanmadan özel hukuk alanında tesis ettiği işlemlerinden doğan uyuşmazlıkların adli yargı mercilerince çözümleneceği açıktır. Başka bir anlatımla, bu tür işlemler idarenin işlemi olmasına karşın "idarî işlem" olmadıkları için idarî yargının görev alanının dışında kalırlar. Aynı şekilde özel hukuk tüzel kişilerinin işlemlerinin tamamının özel hukuk işlemi olduğu yönündeki genellemeler de doğru değildir. İdarenin her işlemi idarî işlem olmadığı gibi bütün idarî işlemlerin kamu tüzel kişileri tarafından tesis edilmesi de zorunlu olmadığından, özel hukuk tüzel kişisi olup da kamu hizmeti yapanlar, bu hizmetleri yerine getirirken kamu tüzel kişisi gibi hareket ederek kamu gücü kullanmak suretiyle karşı tarafın rızasını aramaya gerek olmadan hukuk aleminde yenilik doğuran irade açıklamasında bulunmaları durumunda idare hukuku kurallarına tâbi olurlar. İdarî işlem tesis etme yetkisi tanınan özel hukuk tüzel kişilerince tesis edilen idarî işlemlerin yargısal denetiminin idarî yargı mercilerince yapılacağı Danıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarıyla kabul edildiği gibi Fransız Danıştayı da bir kamu gücü ayrıcalığının uygulanmasına dayalı işlemlerin özel hukuk tüzel kişileri tarafından tesis edilmiş olsa bile idarî işlem niteliğinde olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların idarî yargı mercilerince çözümleneceğine karar vermiştir. (31/07/1942 tarihli Monpeurt, 13/01/1961 tarihli Magnier, 08/06/1988 tarihli Gradone kararları)

"Kamu hizmetlerine şu ya da bu ölçüde doğrudan doğruya katılan bütün özel örgütler, tamamen özel hukuk rejimine tâbi olmakla birlikte, kamusal yetkiler kullanarak yaptıkları işlem ve eylemler konusunda, kamu hukuku ilke ve kurallarına ve idare yargısına tâbi tutulurlar." (Lütfi DURAN, İdare Hukuku Ders Notları, 1982, s.344-345).

"Türksat A.Ş.'nin şirket statüsünde kurulmuş olması ve 406 sayılı Kanun'da özel hukuk kurallarına tâbi olduğunun belirtilmesi, kamusal yetki kullandığı ölçüde idare hukuku kurallarının uygulanmasından bağışıklık kazandırmayacaktır. Bu durum, Türksat A.Ş.'nin rutin faaliyetlerinin yürütülmesinde, personel istihdam rejiminde ve benzeri hususlarda özel hukuk kurallarının uygulanmasına engel değildir." (Ali D. ULUSOY, Yeni Türk İdare Hukuku, 2019, s. 211)

"Adli-idarî yargı görev ayrımının kıstaslarının neler olduğu mer'i mevzuatımızda düzenlenmemiştir. Ancak, doktrinde kabul edilen bazı kıstaslar mevcuttur. Bu kıstaslardan biri de, maddî olaya uygulanacak kanunun niteliğidir. Eğer uyuşmazlık konusu olaya uygulanması gereken kanun, kamu hizmetlerinin ihdas ve yürütülmesi ile ilgiliyse bu davanın idarî yargıda görülmesi gerekir." (Aydın H. TUNCAY, Orhan ÖZDEŞ, Recep BAŞPINAR, Yüzyıl Boyunca Danıştay, 1968, s. 652)

Bilimsel görüşler ile adli yargı-idarî yargı ayrımına ilişkin yüksek mahkeme kararları birlikte değerlendirildiğinde, kamu hizmeti yapmakla görevlendirilen özel hukuk tüzel kişilerinin bu hizmetleri yerine getirirken tesis ettikleri işlemler hakkında uygulanacak hukukî rejimin tespiti açısından idare işlevinin belirleyici olduğu, idare işlevine ilişkin ayırıcı kıstasların; kamu gücü ve kamu hizmeti olduğu, idarî karar alma yetkisiyle donatılmış olmalarına karşılık, gerek statüleri ve gerekse teşkilatlanmaları ve yönetimleri bakımından özel hukuk tüzel kişisi olup da, kamu hizmeti görenlerin, bu hizmetleri yerine getirirken kamu gücü kullanmaları veya olaya ilişkin mevzuatın, kamu hizmetlerinin ihdas ve yürütülmesi ile ilgili olması hâlinde bu işlemlerinin idare hukuku kurallarına tâbi olduğu ve idarî yargının görev alanı içinde yer aldığı sonucuna varılmaktadır.

Bu itibarla, özel hukuk tüzel kişisi tarafından tesis edilmiş olsa da bir hukukî işlemin idarî işlem olup olmadığının belirlenebilmesi için işlemin tesisi sırasında özel hukuk tüzel kişisi tarafından uygulanan mevzuatın kamu hizmetinin yürütülmesine ilişkin olup olmadığının, kamu gücü ayrıcalığından yararlanılıp yararlanılmadığının tespiti gerekir. Bir başka ifadeyle işlemi tesis edenin özel hukuk tüzel kişisi olması, sadece bu sebeple işlemi özel hukuk işlemi haline getirmeyeceğinden, işlemin hukukî mahiyeti değerlendirilmelidir.

Kamu hizmetlerinin tamamının Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerince yerine getirildiği dönemlerde özel hukuk tüzel kişilerinin idarî işlem tesis etmesi ve idarî davalarda davalı mevkiine alınması söz konusu olamazdı. Bu nedenle idarî işlem tanımı yapılırken organik kıstas esas alınmak suretiyle işlemin Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinden biri tarafından tesis edilmiş bulunması idarî işlemin zorunlu unsuru olarak kabul edilirdi.

İmtiyaz sözleşmeleri ve özelleştirmeye ilişkin Anayasal ve kanuni düzenlemeler uyarınca tekel niteliğindeki bazı kamu hizmetlerinin sunumunun işletme hakkının belirli bir süreyle özel hukuk tüzel kişilerine devredilmesi, yap-işlet-devret modeli çerçevesinde bazı yatırım ve hizmetlerin kamunun gözetim ve denetimi altında özel hukuk tüzel kişilerince yerine getirilmesinin benimsenmesi ve ekonomik kolluk işlemlerinin bir kısmının mevzuatla özel hukuk tüzel kişilerine bırakılması üzerine kamu hizmetlerini bu usullerle yerine getiren özel hukuk tüzel kişilerine kamu gücü kullanarak idarî işlem tesis etme yetkisi verilmesi nedeniyle idarî işlemin tanımında organik kıstas zorunlu unsur olmaktan çıkmıştır.

Ekonomik gelişmelere bağlı olarak yaşanan bu hukukî değişimler sonucunda özel hukuk tüzel kişilerinin hiç bir suretle idarî işlem tesis edemeyeceğine ilişkin kabûlün artık geçerliliğinin kalmadığı bilimsel ve yargısal içtihatlarla ortaya konulduğundan, özel hukuk alanına ilişkin işlemlerinin adlî yargıda dava edilebileceği konusunda tereddüt bulunmayan elektrik dağıtım şirketlerinin, idarenin gözetim ve denetiminde, kamu gücü kullanarak tesis ettiği işlemlerin fonksiyonel anlamda idarî işlem olması nedeniyle bu işlemlerin hukukî denetiminin idarî yargı mercilerince yapılması gerekmektedir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda, piyasada faaliyet gösterecek tüzel kişilerin faaliyetlerinde uymaları gereken usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği kurala bağlanmış, bu kurala dayanılarak hazırlanan "Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği" ile üretim faaliyetinde bulunmak isteyen tüzel kişilerin, önlisans başvurularında uygulanacak usul ve esaslar belirlenmiştir.

Yukarıda metnine yer verilen mevzuat hükümleri de dikkate alındığında, Uyuşmazlık Mahkemesinin E:1999/1, K:1999/11 sayılı kararında belirtilen gerekçelere benzer şekilde, görülmekte olan davada da, idare hukuku alanına ilişkin bulunan "Elektrik Piyasası" mevzuatı ile önceden düzenlenmiş objektif kurallara göre yapılan değerlendirme sonucunda re'sen ve tek yanlı biçimde tesis edilen işlemlerin tüm unsurları bakımından idarî işlem niteliği taşıdığı, elektrik dağıtım şirketlerinin özel hukuk tüzel kişisi olmasının, bu şirketlerin, sınırları ve çerçevesi kamu hukuku alanındaki mevzuat ile belirlenmiş olan ve idarî usûl ve esaslara göre tesis edilen işlemlerinin, idarî niteliğini ortadan kaldırmayacağı, bu itibarla, davanın görüm ve çözümünde idarî yargı merciinin görevli olduğu açıktır.

Bu doğrultuda, davalı Elektrik Dağıtım Şirketinin, davacıların maliki oldukları ve işletikleri dükkanın önüne konulan elektrik trafolarının kaldırılması istemi ile yapılan başvurunun reddine ilişkin işlem ile elektrik aydınlatma kutularının konulmasına dayanak projenin yanlızca dükkan önüne konulan elektrik aydınlatma kutularına ilişkin kısmının iptali istemi ile yapılan başvuru üzerine tesis edilen işlem özel hukuk hükümlerine göre değil, Kanun ve Yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun gözetim ve denetiminde kendisine tanınan kamu gücünü kullanarak, karşı tarafın rızasını aramadan tesis edildiğinden, fonksiyonel anlamda "idârî işlem" niteliğinde olup, iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümü idârî yargının görev alanına girmektedir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurumun reddi gerektiği düşünülmektedir. "

III. İLGİLİ HUKUK

20. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı"* başlıklı 2. maddesinin değişik 1 numaralı bendinde şu düzenlemeye yer verilmiştir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

21. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalılardan Yeşilırmak Elektrik Dağıtım A.Ş. vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde anılan davalı yönünden olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

22. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

23. Dava, davacıların dükkânının önüne konulan elektrik trafolarının kaldırılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlem ile elektrik aydınlatma kutularının konulmasına dayanak projenin yanlızca dükkan önüne konulan elektrik aydınlatma kutularına ilişkin kısmının iptali istemiyle açılmıştır.

24. Elektrik dağıtım faaliyeti, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu öncesinde TEDAŞ tarafından gerçekleştirilmekte iken, 4628 sayılı Kanun uyarınca, dağıtım sektörünün, EPDK tarafından verilen dağıtım lisanslarıyla bölgesel tekeller olarak işletilmesi öngörülmüştür. 17/03/2004 tarihinde Yüksek Planlama Kurulunun 2004/3 sayılı kararıyla onaylanarak yürürlüğe giren *"Elektrik Enerjisi Sektörü Reformu ve Özelleştirme Stratejisi Belgesi"* ile elektrik dağıtım ve üretim alanları için özelleştirme girişimi başlatılarak özelleştirme uygulamalarına dağıtım sektöründen başlanacağı belirtilmiş, Strateji Belgesindeki eylem planına uygun olarak Özelleştirme Yüksek Kurulunun 02/04/2004 tarihli ve 2004/22 sayılı kararıyla TEDAŞ, özelleştirme programına alınmıştır.

25. Bu kapsamda, söz konusu Yüksek Planlama Kurulu kararı ekinde yer alan dağıtım bölgelerinin şirketleştirilmesi tamamlanarak TEDAŞ'ın hissedarı olduğu ve dağıtım, perakende satış hizmeti yürüten 20 dağıtım şirketi oluşturulmuştur. TEDAŞ ile %100 hisselerine sahip olduğu 20 elektrik dağıtım şirketi arasında dağıtım varlıklarının işletilmesine yönelik idarî sözleşme niteliğine sahip *"İşletme Hakkı Devir Sözleşmesi"* imzalanmış ve Özelleştirme Yüksek Kurulunun 07/11/2005 tarihli ve 2005/125 sayılı kararıyla da, sermayesinin %100'ü TEDAŞ'a ait olan ve elektrik dağıtım bölgelerinde dağıtım lisansı ile TEDAŞ'ın uhdesinde bulunan dağıtım sisteminin işletme hakkına sahip olan veya ileride sahip olacak dağıtım şirketlerinin hisselerinin blok olarak satış yöntemi ile özelleştirilmesine karar verilmiştir.

26. Elektrik Piyasası Düzenleme Kurumunun 27/09/2012 tarih ve 28424 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 12/09/2012 tarih ve 4019 sayılı Kurul Kararı ile, dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin dağıtım şirketleri tarafından 01/01/2013 tarihinden itibaren ayrı tüzel kişilikler altında yürütülmesine ilişkin hazırlanan, *"Dağıtım Ve Perakende Satış Faaliyetlerinin Hukuki Ayrıştırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar"* kabul edilerek, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin 01/01/2013 tarihinden itibaren ayrı tüzel kişilikler altında yürütülmesine karar verilmiştir.

27. Bu bağlamda, 29/12/2010 tarihinde Çalık Yeşilırmak Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü Samsun'da kurulmuş, Çorum, Ordu, Amasya ve Sinop illerinde elektrik dağıtım faaliyeti yürütmeye başlamıştır. Daha sonra EPDK'nın dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin ayrıştırılması düzenlemesi doğrultusunda, Çalık Yeşilırmak Elektrik Perakende A.Ş., perakende hizmetlerini 26/02/2013'ten itibaren Yeşilırmak Elektrik Perakende A.Ş. çatısı altında, dağıtım faaliyetlerini ise Yeşilırmak Elektrik Dağıtım A.Ş. olarak sürdürmeye başlamıştır. Böylece davalı şirketin devir ve dava tarihi itibariyle kamu kurumu yani idare olma vasfının olmadığı, özel şirket statüsünde olduğu anlaşılmıştır. Bu itibarla davalı şirketin özel hukuk tüzel kişisi sıfatında bir tereddüt yoktur.

28. İdari yargıda husumet kamu düzenindendir ve kendisine karşı dava açılan taraf, idare olmalıdır. Yani idari davalarda, davalı her zaman idaredir. Buna göre, davanın açıldığı tarihte davalı mevkiinde kamu tüzel kişiliği niteliğini haiz olmayan Yeşilırmak Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin olması karşısında, bu davalı bakımından idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmek imkânsız olduğundan, uyuşmazlığın davalılardan Yeşilırmak Elektrik Dağıtım A.Ş. ile ilgili kısmının özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi ve çözümlenmesi gerektiği

sonucuna varılmıştır.

29. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile, Çorum İdare Mahkemesince davalılardan Yeşilırmak Elektrik Dağıtım Anonim Şirketine yönelik olarak verilen 17/12/2025 tarih ve E.2025/294 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Çorum İdare Mahkemesince davalılardan Yeşilırmak Elektrik Dağıtım Anonim Şirketine yönelik olarak verilen 17/12/2025 tarih ve E.2025/294 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dava, davacıların dükkanının önüne konulan elektrik trafosunun kaldırılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlem ile elektrik aydınlatma kutularının konulmasına dayanak projelerin yalnızca dükkan önüne konulan elektrik aydınlatma kutularına ilişkin kısmının iptali istemiyle açılmıştır.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda, piyasada faaliyet gösterecek tüzel kişilerin faaliyetlerinde uymaları gereken usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği kurala bağlanmış, bu kurala dayanılarak hazırlanan *"Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği"* ile üretim faaliyetinde bulunmak isteyen tüzel kişilerin, önlisans başvurularında uygulanacak usul ve esaslar belirlenmiştir.

Mevzuat hükümleri ve Uyuşmazlık Mahkemesinin E.1999/1, K.1999/11 sayılı kararında belirtilen gerekçelere benzer şekilde, görülmekte olan davada da, idare hukuku alanına ilişkin bulunan *"Elektrik Piyasası"* mevzuatı ile önceden düzenlenmiş objektif kurallara göre yapılan değerlendirme sonucunda re'sen ve tek yanlı biçimde tesis edilen işlemlerin tüm unsurları bakımından idari işlem niteliği taşıdığı, elektrik dağıtım şirketlerinin özel hukuk tüzel kişisi olmasının, bu şirketlerin, sınırları ve çerçevesi kamu hukuku alanındaki mevzuat ile belirlenmiş olan ve idari usul ve esaslara göre tesis edilen işlemlerinin, idari niteliğini ortadan kaldırmayacağı, bu itibarla, davanın görüm ve çözümünde idari yargı merciinin görevli olduğu açık olduğundan, davalı Elektrik Dağıtım Şirketinin, davacıların maliki oldukları ve işlettikleri dükkanın önüne konulan elektrik trafolarının kaldırılması istemi ile yapılan başvurunun reddine ilişkin işlem ile elektrik aydınlatma kutularının konulmasına dayanak projenin yanlızca dükkan önüne konulan elektrik aydınlatma kutularına ilişkin kısmının iptali istemi ile yapılan başvuru üzerine tesis edilen işlem özel hukuk hükümlerine göre değil, Kanun ve Yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun gözetim ve denetiminde kendisine tanınan kamu gücünü kullanarak, karşı tarafın rızasını aramadan tesis edildiğinden, fonksiyonel anlamda *"İdari işlem"* niteliğinde olup, iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümü idârî yargının görev alanına girmektedir.

Bu nedenle; uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.

Üye
Ahmet ARSLAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/153
KARAR NO : 2026/161
KARAR TR : 13/04/2026

ÖZET: Davacılara ait taşınmaza, uygulama imar planında "semt pazarı" olarak belirlendikten sonra, 10 yıllık süre geçmesine rağmen plan değişikliğinin gereğinin yapılmamasından dolayı, uğranılan kazanç kaybı zararının tazmini ve

geçmişe yönelik ecrimisil bedelinin tazmini istemiyle açılan davanın, açıldığı tarih itibariyle yürürlükte bulunan ve bu tür davaların adli yargıda görüleceğine ilişkin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun Ek 1. maddesi, Anayasa Mahkemesinin 16/01/2025 tarih ve E.2024/135, K.2025/20 sayılı kararı ile iptal edilmişse de, taşınmaz maliklerinin adli yargıda dava açabileceğine ilişkin bölümün Anayasa'ya aykırılığı yönünde herhangi bir belirleme yapılmadığı ve kararın yargı yolunun değişmesini gerektirecek bir durum yaratmadığı gözetilerek ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1- A. Y.
2- A. R. Y.
Vekili : Av. E. M.
Davalılar : 1- Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A. D.
2- Gebze Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. S. E. P.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkillerine ait Kocaeli ili, Gebze ilçesi, ... parseller, ... parseller, ... parseller ile ... parsellerin 1/1000 ölçekli uygulama imar planıyla Gebze Belediyesinin 24/06/1997 tarih ve 1997/51-86 sayılı kararı ile *"konut ve ticaret alanından"* çıkarıldığını ve *"semt pazarı"* olarak ayrıldığını; Belediyenin bu işlemine karşı açılan dava neticesinde Sakarya 2. İdare Mahkemesi'nin E.1997/1393, K.1998/1128 sayılı ilâmı ile söz konusu kararın iptal edildiğini, iptal kararının Danıştay 6. Dairesinin E.1999/1753, K.2000/2640 sayılı kararı ile onanarak kesinleştiğini; mahkeme kararı olmasına rağmen bu defa Gebze Belediyesinin 05/07/2005 tarih ve 2005/155 sayılı Meclis Kararı ile 2469, 2738, 2747 ile 2749 adaların yeniden semt pazar alanına dönüştürülmesi ile ilgili 1/1000 ölçekli uygulama imar planı değişikliğine karar verildiğini, ancak aradan geçen yaklaşık 10 yıllık süreye rağmen plan değişikliğinin gereğinin yapılmadığını, hukuki el atma yoluyla mülkiyet hakkının ihlal edildiğini, plan değişikliğinin gereğinin yapılmamasından dolayı, uğranılan kazanç kaybı ve geçmişe yönelik ecrimisil bedeli olan, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 100.000 TL tazminatın tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Kocaeli 2. İdare Mahkemesi 23/10/2015 tarih ve E.2014/1365, K.2015/1118 sayılı kararı ile davanın reddine karar vermiş, bu kararın temyiz edilmesi üzerine, Danıştay Altıncı Dairesi 16/12/2020 tarih ve E.2016/2846, K.2020/12906 sayılı kararı ile, temyiz isteminin reddine, mahkeme kararının onanmasına karar vermiş, bu karara karşı karar düzeltme isteminde bulunulmuştur.

3. Danıştay Altıncı Dairesi 29/09/2021 tarih ve E.2021/3118, K.2021/10330 sayılı kararı ile, karar düzeltme isteminin kabulüne, Kocaeli 2. İdare Mahkemesinin 23/10/2015 tarih ve E.2014/1365, K.2015/1118 sayılı kararının 2577 sayılı Kanun'un 49. maddesi uyarınca bozulmasına, yeniden karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Danıştay kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosyadaki bilgi ve belgelerin incelenmesinden, dava konusu taşınmazların 05/07/2005 tarihli, 155 sayılı Gebze Belediye Meclisince hazırlanan ve Kocaeli Büyükşehir Belediye Meclisinin 15/09/2005 tarihli, 1126 sayılı kararıyla onanarak yürürlüğe giren 1/1000 ölçekli uygulama imar planında "Semt Pazarı" alanına ayrılarak mülkiyet hakkının kısıtlanmış olduğu, bu tarihten sonraki planlarda da semt pazarı fonksiyonunun devam ettiği, 15/09/2005 onay tarihli uygulama imar planının uygulanması için geçmesi gereken 5 yıllık sürenin dolmuş olmasına rağmen davalı idare tarafından taşınmazdaki kısıtlılığın giderilmediği ve davacıların plan tadilat istemlerinin idarece karşılıksız bırakılması karşısında; davacılar için mülkiyet hakkının kısıtlandığı sabit olup, davacıların mülkiyet haklarını kullanamamaları nedeniyle uğradıkları zararın tazmini gerekmektedir. Bu tazminat belirlenirken, öncelikle sorumlu idare/idareler belirlenerek, taşınmazın uygulama imar planındaki güncel fonksiyonuna göre; aralarında gayrimenkul değerleme uzmanının da bulunduğu bir bilirkişi kurulunca, taşınmazın mevkii ve şartlarına göre ve olduğu gibi kullanılması halinde getireceği net geliri, taşınmazın özgün nitelik ve kullanım şekli, kullanımının getirdiği hak ve yükümlülükleri vb. tazminatın belirlenmesinde etkili olacak diğer objektif ölçülerin belirlenmesi suretiyle hesaplanarak uyuşmazlığın esası hakkında yeniden karar verilmesi gerekmektedir."

4. **Kocaeli 2. İdare Mahkemesi 31/01/2023 tarih ve E.2021/1658, K.2023/117 sayılı kararı** ile, davanın 2577 sayılı Kanun'un 15/1-(a) maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı temyiz isteminde bulunulması üzerine, Danıştay Altıncı Dairesi 29/11/2023 tarih ve E.2023/4267, K.2023/8731 sayılı kararı ile, temyiz isteminin reddi ile mahkeme kararının onanmasına karar vermiş ve karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Bu durumda;

Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmi kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak şekilde tasarrufu hukuken kısıtlandığı ileri sürülen taşınmaz hakkında, uygulama imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamalarının yapılmadığı, taşınmazın kamulaştırılmadığı ve her halde mülkiyet hakkının kullanılmasına engel teşkil edecek kısıtlılığın kaldırılması şeklinde imar planı değişikliği yapılmadığı iddialarıyla uğranılan

kazanç kaybı zararının tazmini ve geçmişe yönelik ecrimisil bedeli verilmesi gerektiğinden bahisle mülkiyet hakkından kaynaklı tazminata ilişkin olarak açılan davanın görüm ve çözümünde yukarıda yer verilen kanun hükümleri ile yapılan açıklamalar çerçevesinde adli yargı görevli bulunmaktadır..."

5. Davacılar vekili bu kez, yine müvekkillerine ait Kocaeli ili, Gebze ilçesi. ... parseller, ... parseller, ... parseller ile ... parsellerin 2005 tarihli 1/1000 ölçekli uygulama imar planında Gebze Belediyesinin 24/06/1997 tarih ve 1997/51-86 sayılı kararı ile "*konut ve ticaret alanından*" çıkarıldığını ve "*semt pazarı*" olarak ayrıldığını ancak aradan geçen yaklaşık 10 yıllık süreye rağmen plan değişikliğinin gereğinin yapılmadığını, hukuki el atma yoluyla mülkiyet hakkının ihlal edildiğini, Belediyenin bu işlemine karşı açılan dava neticesinde Sakarya 2. İdare Mahkemesinin E.1997/1393-K.1998/1128 sayılı ilâmı ile söz konusu kararın iptal edildiğini, iptal kararının Danıştay 6. Dairesinin E.1999/1753, K.2000/2640 sayılı kararı ile onanarak kesinleştiğini; mahkeme kararı olmasına rağmen bu defa Gebze Belediyesinin 05/07/2005 tarih ve 2005/155 sayılı Meclis Kararı ile 2469, 2738, 2747 ile 2749 adaların yeniden semt pazar alanına dönüştürülmesi ile ilgili 1/1000 ölçekli uygulama imar planı değişikliğine karar verildiğini, müvekkilleri tarafından Danıştay 6. Dairesinin ilâmı doğrultusunda dava konusu yerlerin pazar yeri fonksiyonundan çıkarılmasının talep edildiğini ancak Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Meclisinin 11/12/2014 tarih ve 718 sayılı Kararı gerekçe gösterilerek istemin reddedildiğini, bu ret kararına karşın dava açıldığını, Kocaeli 1. İdare Mahkemesinin E.2015/1357, K.2016/829 sayılı kararı ile Kocaeli Belediyesinin 11/12/2014 tarih ve 718 sayılı kararının iptaline karar verildiğini, bu kararın da Danıştay 6. Dairesi tarafından onanarak kesinleştiğini, karar sonrası taşınmazların son olarak konut ve ticaret alanlı olarak dönüştürüldüğünü, müvekkillerinin taşınmazlardan istifadesinin haksız biçimde engellenmesi (şehir ortasındaki AVM'den) nedeniyle elde edecekleri gelirden mahrum bırakıldığını yine gelir elde edecekleri yatırımın maliyetinin her geçen gün artan fiyatlar nedeniyle yükselmesine neden olunduğunu, davalı Belediyelerin bu uygulaması nedeniyle mülkiyet haklarının kısıtlandığını ileri sürerek, uğranılan zararının tazmini ve geçmişe yönelik ecrimisil bedeli olan fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 500.000 TL tazminatın tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

6. Kocaeli 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 07/11/2024 tarih ve E.2024/146, K.2024/391 sayılı kararı ile, dava konusu taşınmazlar Kocaeli ili, Gebze ilçesinde bulunduğundan, yetkili mahkemenin dava konusu taşınmazların bulunduğu yer Gebze Asliye Hukuk Mahkemesi olduğu gerekçesiyle, mahkemelerinin yetkisizliğine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur.

7. Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi 19/12/2025 tarih ve E.2025/463, K.2025/2323 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun kabulü ile, mahkeme kararının HMK'nun 353/1-a-4 maddesi uyarınca kaldırılmasına, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi için dosyanın Kocaeli 2. Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Somut uyuşmazlıkta davacıların iki talepleri mevcut olup, bunlardan birincisi davacıların taşınmazlardan istifadesinin engellenmesi nedeniyle şehir ortasındaki AVM'den elde edecekleri gelirden mahrum kalmaları nedeniyle oluşan zarar ikincisi de yatırımın maliyetinin artan fiyatlar nedeniyle yükselmesinden kaynaklanan zarardır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'ndan kaynaklı tazminat davalarında gerek hukuki el atılmış olması gerekse fiilen el atılması durumunda el atılan yer bedeli el atan kurumdan tahsil edilip el atılan taşınmazın ise el atan kurum adına tescil edilmesi gerekmektedir.

Her ne kadar ilk derece mahkemesince, imar planında taşınmazların "semt pazar alanı" olarak planlandığını bu nedenle hukuki el atmanın oluştuğu gerekçe yapılmışsa da gerek davacının dava dilekçesi anlatımları gerekse eklemiş olduğu Danıştay 6. Dairesinin ve idare mahkemesi kararlarının içeriğinde açıkça belirtildiği gibi, semt pazar alanına ilişkin yapılan imar planı iptal edilmiştir. Dava konusu taşınmazların hali hazırda ticaret alanına dönüştüğü, davacı tarafça dilekçe içeriğinde belirtilmiştir. Son derece kıymetli olduğu ve mevcut imar planına göre AVM olarak tasarlandığı da ifade edilmiştir. Yani ortada belediyece yapılmış/iptal edilmemiş hukuki el atma olarak değerlendirilebilecek güncel bir tasarruf söz konusu değildir. İmar planı değişikliği ile iddia olunan öncesine ilişkin hukuki el atma ortadan kalkmıştır.

İdarenin taşınmazların kullanımını kısıtlamasının yasal dayanağı ise kamu gücünü kullanabildiği imar mevzuatından kaynaklanmaktadır.Davacı açıkça taşınmazdan istifade edememeleri nedeniyle AVM binası olarak değerlendirilememesinden kaynaklı zararının tazminini istemektedir. Hukuki el atma olarak değerlendirilmesi halinde taşınmazların idare adına tescili gerekmekte olup, davalı idare böyle bir davanın olmadığını istinaf dilekçesinde belirtmiştir.

Bu durumda ortada gerek hukuki el atmadan gerekse fiili el atmadan kaynaklı bir kamulaştırmasız el atma davası yoktur. Davacı tarafın talep etmiş olduğu zararın dayanağı, yapılan imar uygulamaları nedeniyle açılan dava sürecinde taşınmazdan tasarruf edememesi, tasarrufla bağlantılı elde etmek istediği kazançtan da mahrum kaldığına yöneliktir. Dava tarihinden önce hukuki el atılmış olması sebebiyle zarar talebi ecrimisil kapsamında değerlendirilmelidir.

Kabule göre de davacılar tarafından eldeki davanın, dava tarihinden önce hukuki el atılmış olması sebebiyle davalı Belediye Başkanlıklarına yöneltilmiş olduğunun anlaşılmasına göre, davanın idarenin işlem ve eylemlerinden kaynaklı tazminat davası olduğunun kabulü gerekecektir. Bu anlamda davanın 2577 sayılı İYUK 2/1-b maddesi gereğince, İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davası olduğu ve idari yargı yoluna tabi olduğu gözetilmeden işin esasına girilerek karar verilmiş olması doğru görülmemiştir.

...

Şu halde ilk derece mahkemesince, uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gözetilerek yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine, Kocaeli İdare Mahkemesi ile Kocaeli 2. Asliye Hukuk Mahkemesi arasında olumsuz görev uyuşmazlığı oluştuğunun tespitine, verilen görevsizlik kararının kesinleşmesi ve talep edilmesi halinde Yargı Yeri Belirlenmesi için dosyanın, Kocaeli 2. İdare Mahkemesinin E:2021/1658 - K:2023/117 sayılı dosyasının da temini ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, karar verilmesi gerekirken; 6100 sayılı HMK 16. maddesindeki taşınmazlar yönünden kesin yetki kuralına istinaden davanın, 114/1-ç maddesi gereğince "yetkisizlik nedeniyle reddine" karar verilmesi usul ve yasaya uygun düşmediğinden; 6100 sayılı HMK'nın 353/1-a-4 maddesi gereğince davalı vekilinin işin esasına ilişkin sair istinaf itirazları incelenmeksizin; istinaf başvurusunun bu nedenle kabulüne ve ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir..."

8. **Kocaeli 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 23/01/2026 tarih ve E.2026/5, K.2026/20 sayılı kararı** ile, davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine, Kocaeli 2. İdare Mahkemesi ile Mahkemeleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı oluştuğunun tespitine, talep edilmesi halinde yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Davalı vekili tarafından sunulan dilekçe ile dosyanın İstinaf'a gönderildiği, Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi'nin 02.01.2026 tarih ve 2025/463 Esas, 2025/2323 Karar sayılı kararı ilamı ile; "...ilk derece mahkemesince, uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gözetilerek yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine, Kocaeli İdare Mahkemesi ile Kocaeli 2. Asliye Hukuk Mahkemesi arasında olumsuz görev uyuşmazlığı oluştuğunun tespitine, verilen görevsizlik kararının kesinleşmesi ve talep edilmesi halinde Yargı Yeri Belirlenmesi için dosyanın, Kocaeli 2. İdare Mahkemesinin E:2021/1658 - K:2023/117 sayılı dosyasının da temini ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne Gönderilmesine, karar verilmesi gerekirken; 6100 sayılı HMK 16.maddesindeki taşınmazlar yönünden kesin yetki kuralına istinaden davanın, 114/1-ç maddesi gereğince "yetkisizlik nedeniyle reddine" korar verilmesi usul ve yasaya uygun düşmediğinden; 6100 sayılı HMK'nın 353/1-a-4 maddesi gereğince davalı vekilinin işin esasına iliykin sair istinaf itirazları incelenmeksizin; istinaf başvurusunun bu nedenle kabulüne ve ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir..." gerekçesi ile kaldırılarak mahkememizin 2026/6 esasına kaydı yapılmıştır.

H Ü K Ü M: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

Davacının davasının yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine,

Kocaeli 2. İdare Mahkemesi ile Kocaeli 2. Asliye Hukuk Mahkemesi arasında olumsuz görev uyuşmazlığı oluştuğunun tespitine,

Verilen kararın KESİN OLDUĞU GÖZ ÖNÜNE ALINARAK İŞBU KARARIN TEBLİĞİNDEN İTİBAREN İKİ HAFTALIK YASAL SÜRE İÇERİSİNDE talep edilmesi halinde YARGI YERİ BELİRLENMESİ İÇİN DOSYANIN UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ'NE GÖNDERİLMESİNE..."

9. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Kocaeli 2. Asliye Hukuk Mahkemesince, adli ve idari yargı dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

10. Anayasa'nın *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.

11. 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

" Bu Kanun: kamu yararının gerektirdiği hallerde gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerinin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların, Devlet ve kamu tüzelkişilerince kamulaştırılmasında yapılacak işlemleri, kamulaştırma bedelinin hesaplanmasını, taşınmaz malın ve irtifak hakkının idare adına tescilini, kullanılmayan taşınmaz malın geri alınmasını, idareler arasında taşınmaz malların devir işlemlerini, karşılıklı hak ve yükümlülükler ile bunlara dayalı uyuşmazlıkların çözüm usul ve yöntemlerini düzenler.

Özel kanunlarına dayanılarak gerçek ve özel hukuk tüzelkişileri adına yapılacak kamulaştırmalarda da, bu Kanun hükümleri uygulanır."

12. 2942 sayılı Kanun'un Ek 1. maddesi şöyledir:

" (Ek: 20/8/2016-6745/33 md.)

Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak şekilde tasarrufu hukuken kısıtlanan taşınmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamaları yapılır ve bütçe imkânları dâhilinde bu taşınmazlar ilgili idarelerce kamulaştırılır veya her hâlde mülkiyet hakkını kullanmasına engel teşkil edecek kısıtlılığı kaldıracak şekilde imar planı değişikliği yapılır/yaptırılır. (İptal: Anayasa Mahkemesinin 20/12/2018 tarihli ve E.: 2016/181 K.: 2018/111 sayılı Kararı ile) (Ek cümle:16/11/2022-7421/3 md.) Bu süre içinde belirtilen işlemlerin yapılmaması halinde taşınmazların malikleri tarafından mülkiyet hakkından kaynaklı bedele ilişkin açılacak davalar, adli yargıda görülür.

..."

B. Yargı Kararları

13. Anayasa Mahkemesinin 20/12/2018 tarihli ve E.2016/181, K.2018/111 sayılı kararıyla; 2942 sayılı

Kamulaştırma Kanunu'na eklenen Ek 1. maddenin birinci fıkrasının "Bu süre içerisinde belirtilen işlemlerin yapılmaması halinde taşınmazların malikleri tarafından, bu Kanunun geçici 6 ncı maddesindeki uzlaşma sürecini ve 3194 sayılı İmar Kanununda öngörülen idari başvuru ve işlemleri tamamlandıktan sonra taşınmazın kamulaştırmasından sorumlu idare aleyhine idari yargıda dava açılabilir." şeklindeki ikinci cümlesinin iptaline karar verilmiştir. Kararın ilgi kısmı şöyledir :

"...

74. Dava konusu ek 1. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi dışında kalan kısmında yer alan düzenlemeler gereği süresinde kamulaştırma yapılmaması hâlinde taşınmaz malikleri ilgili idare aleyhine dava açma hakkını elde etmekle birlikte, Kanun'un geçici 6. maddesindeki malik aleyhine olan hükümlerin sürekli nitelikte uygulanması Anayasa Mahkemesinin 1/11/2012 tarihli ve E.2010/83, K.2012/169 sayılı kararında da açıklandığı üzere bu davalarda kamulaştırma için Anayasa'nın 46. maddesinde öngörülen güvenceleri etkisiz bırakacaktır.

75. Maddenin bu bölümünün Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sürekli uygulanması, idarelerin özel mülkiyete kamulaştırmasız el atma yoluyla müdahalesinin de sürekli hâle gelmesine sebep olabilecek niteliktedir. İdareler kural ile kamulaştırma yapmak yerine kamulaştırma için Anayasa'da belirtilen ilkelere aykırı olarak taşınmazları elde edebilme imkânına sahip olabilecektir. Böyle bir durumda devletin hukuka bağlılığı ilkesi zedeleneceği gibi bireyler açısından hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik de ortadan kalkacaktır. Bir hukuk devletinde kanunların hukuka aykırı uygulamaları teşvik etmesi kabul edilemez.

76. Açıklanan nedenlerle maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi dışında kalan bölümü, Anayasa'nın 2., 35. ve 46. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir. Maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi dışında kalan bölümü, Anayasa'nın 2., 35. ve 46. maddelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden bu bölümün Anayasa'nın 6., 7., 8., 9., 10., 11., 36., 90., 125., 138., 142. ve 176. maddeleri yönünden ayrıca incelenmesine gerek görülmemiştir..."

14. Bunun üzerine, 26/11/2022 tarihli ve 32025 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7421 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile 2942 sayılı Kanun'un Ek 1. maddesinin birinci fıkrasına yukarıda arz ve izah kılındığı üzere *"Bu süre içinde belirtilen işlemlerin yapılmaması halinde taşınmazların malikleri tarafından mülkiyet hakkından kaynaklı bedele ilişkin açılacak davalar, adli yargıda görülür."* cümlesi eklenmiştir.

15. Anayasa Mahkemesinin 30/04/2025 tarihli ve 32886 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 16/01/2025 tarihli ve E.2024/135, K.2025/20 sayılı kararıyla; 2942 sayılı Kanun'un Ek 1. maddesinin birinci fıkrasına 7421 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile eklenen üçüncü cümlesinin iptaline, kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"...

29. Diğer yandan kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi için taşınmaza ihtiyaç duyulması hâlinde 2942 sayılı Kanun ve diğer kanunlarda kamulaştırma için öngörülen usul ve esaslara uygun hareket edilmesi gerekmektedir. Kamulaştırmasız el atmanın bir görünümü olan hukuki el atma durumunda mevzuatta öngörülen süre içinde idarece kamulaştırma veya kısıtlılığı kaldıracak şekilde imar işlemlerinin yapılmaması hâli ortaya çıkmaktadır. Buna göre kamulaştırmasız el atma sebebiyle mahkemelerce taşınmazın değerine ilişkin olarak hükmedilen bedel hukuka aykırı olarak ortaya çıkan durumun telafi edilmesi suretiyle tasfiyesini amaçlamaktadır. Bu bakımdan yalnızca mahkemelerce kamulaştırmasız el atma sebebiyle bedele hükmedilmesi değil hükmedilecek bedelin bir an evvel hak sahiplerine ödenmesi de hukuka aykırı durumun ortadan kaldırılmasının bir gereğidir.

30. İtiraz konusu kuralda ise kamulaştırma işlemlerine ilişkin olağan hukuki süreç tersine çevrilerek dava açma külfeti taşınmazına kamulaştırmasız el atılan malike yüklenmektedir. Ayrıca mahkeme kararlarıyla hükmedilen taşınmazın gerçek karşılığının peşin ödenmesi şartının yerine getirilmesi sağlanmadan taşınmaz malikine ait tapu kaydının iptali ile davalı idare adına tesciline karar verilmesi hâlinde gerçek anlamda bir telafiden veya tasfiyeden bahsedilmesi mümkün olmayacaktır. Zira Anayasa'nın 46. maddesinin birinci fıkrası -anılan maddenin ikinci fıkrasında belirtilen istisnai durumlar hariç- gerçek karşılığı peşin ödenmedikçe taşınmazın kamulaştırılmasına, diğer bir ifadeyle idare adına tesciline imkân tanımamaktadır. Hükmedilen bedelin malike ödenmesi sağlanmadan taşınmazın idare adına tescil edilmesini önleyen herhangi bir güvence getirilmeden tasfiye amaçlı düzenlemenin Anayasa'nın 46. maddesindeki gerekliliklerı karşıladığı söylenemez.

31. Bu itibarla Anayasa Mahkemesinin 20/12/2018 tarihli ve E.2016/181, K.2018/111 sayılı kararından sonra Kanun'un ek 1. maddesine eklenen kuralla hukuki el atma hâlinde taşınmaz malikleri tarafından bedele ilişkin olarak dava açılabileceği ve bu davalarda adli yargının görevli olduğu belirlenmekle birlikte anılan kararda vurgulananın aksine kamulaştırmanın Anayasa'nın 46. maddesinde öngörülen ilkelere uygun yapılmasını sağlayacak herhangi bir kanuni güvenceye yer verilmediği görülmektedir. Bu hâliyle kuralın, Anayasa'nın sözüne açıkça aykırı olan kamulaştırmasız el atma uygulamasını olağanlaştırıp hukukileştirdiği ve kamulaştırmasız el atmayı, kamulaştırmaya alternatif olarak başvurulabilecek bir hukuksal araç olarak kabul ettiği izlenimi oluşmaktadır. Oysa idareyi Anayasa'nın 46. maddesinde öngörüldüğü şekliyle kamulaştırma yapma yükümlülüğünden kurtaracak herhangi bir usul Anayasa'nın sözüne aykırı olacaktır.

32. Dolayısıyla imar planlarında umumi hizmetlere ayrılan taşınmazlara ilişkin olarak idarelere, kamulaştırma yapmak yerine kamulaştırma için Anayasa'da belirtilen ilkelere aykırı olarak taşınmazları elde etme imkânı tanıyan kuralın Anayasa'nın sözüyle bağdaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

33. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 13., 35. ve 46. maddelerine aykırıdır. İptali Gerekir. Kuralın Anayasa'nın 125. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların

Anayasa'nın 13., 35. ve 46. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 125. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir

...

V. HÜKÜM

4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na 20/8/2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 33. maddesiyle eklenen ek 1. maddenin birinci fıkrasına 16/11/2022 tarihli ve 7421 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle eklenen üçüncü cümlenin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE 16/1/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi."

16. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının III. bölümü şöyledir:

"İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN ve Yüksel NAVDAR'ın katılımlarıyla yapılan 13/04/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dava dosyası ve ekinde idari yargı dava dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞİ'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava,Kocaeli ili, Gebze ilçesi, ... parseller, ... parseller, ... parseller ile ... parsellerin 1/1000 ölçekli uygulama imar planında *"semt pazarı"* olarak belirlendikten sonra, 10 yıllık süre geçmesine rağmen plan değişikliğinin gereğinin yapılmamasından dolayı, uğranılan kazanç kaybı zararının tazmini ve geçmişe yönelik ecrimisil bedelinin tazmini istemiyle açılmıştır.

20. İdarenin, imar mevzuatı uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettiği, genel ve düzenleyici imar planları ile bu planlara dayanılarak tesis edilen parselasyon, kamulaştırma, ruhsat gibi bireysel işlemler idari işlem niteliği taşımakta olup, idari işlemlerin iptali ve bu işlemlerden ya da idari eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2., 12. ve 13. maddeleri uyarınca idari yargı yerlerinde açılacak iptal ve tam yargı davalarına konu edilmesi anılan kanun hükümleri gereğidir.

21. Davacılar tarafından, uyuşmazlığa konu taşınmazların imar planında *"semt pazarı"* olarak ayrıldıktan sonra, plan değişikliğinin gereğinin yapılmamasından dolayı, uğranılan kazanç kaybı zararının tazmini ve geçmişe yönelik ecrimisil bedelinin tazmini istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2., 12. ve 13. maddeleri uyarınca idari yargı mercilerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmesi gerekmekte ise de, iş bu davanın açıldığı tarih itibariyle yürürlükte bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun Ek 1. maddesine 26/11/2022 tarihinde yürürlüğe giren 7421 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile eklenen *"Bu süre içinde belirtilen işlemlerin yapılmaması halinde taşınmazların malikleri tarafından mülkiyet hakkından kaynaklı bedele ilişkin açılacak davalar, adli yargıda görülür."* hükmü uyarınca, görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan ve taraflar için de müktesep bir hak oluşturmadığından, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

22. Diğer yandan, Anayasa Mahkemesinin 16/01/2025 tarih ve E.2024/135, K.2025/20 sayılı kararı ile, 2942

sayılı Kanun'un Ek 1. maddesinin birinci fıkrasına 7421 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile eklenen üçüncü cümlesi iptal edilmişse de, anılan kararla; kuralda hangi kapsamdaki hangi durumda, hangi yargı kolunda, kim tarafından ve hangi taleple dava açılacağı hususunun tereddüte yer vermeyecek şekilde açık ve net olarak düzenlendiği gözetildiğinde kuralın kanunilik şartını taşıdığı sonucuna ulaşıldığı, öte yandan, itiraz konusu kuralda kamulaştırma işlemlerine ilişkin olağan hukuki sürecin tersine çevrilerek dava açma külfetinin taşınmazına kamulaştırmasız el atılan malike yüklendiği, imar planlarında umumi hizmetlere ayrılan taşınmazlara ilişkin olarak idarelere, kamulaştırma yapmak yerine kamulaştırma için Anayasa'da belirtilen ilkelere aykırı olarak taşınmazları elde etme imkanı tanıyan kuralın Anayasa'nın sözüyle bağdaşmadığı, kuralın Anayasa'nın 13., 35. ve 46. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında anılan maddelere aykırı olduğu sonucuna ulaşıldığı, kuralın taşınmaz maliklerinin adli yargıda dava açabileceğine ilişkin bölümünün Anayasa'ya aykırılığı yönünde herhangi bir belirleme yapılmadığı gözönünde bulundurulduğunda, kararın yargı yolunun değişmesini gerektirecek bir durum yaratmadığı sonucuna varılmıştır.

23. Dolayısıyla, yukarıda yer verilen Kanun hükümleri ve yargı kararları uyarınca, uyuşmazlığa konu taşınmazın, uygulama imar planında *"semt pazarı"* olaruk belirlendikten sonra, 10 yıllık süre geçmesine rağmen plan değişikliğinin gereğinin yapılmamasından dolayı, uğranılan kazanç kaybı zararının tazmini ve geçmişe yönelik ecrimisil bedelinin tazmini istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kocaeli 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23/01/2026 tarih ve E.2026/5, K.2026/20 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kocaeli 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23/01/2026 tarih ve E.2026/5, K.2026/20 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

13/04/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Mahmut	Bilal	Yüksel
BALLI	ÇALIŞKAN	NAVDAR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/165
KARAR NO : 2026/375
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından davacı belediye hakkında tahakkuk ettirilen kaçak su kullanım bedelinin iptali istemiyle açılan davanın, ilgili Tarifeler Yönetmeliği uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Kuyucak Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A. K.
Davalı : Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (ASKİ)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Aydın ili, Kuyucak ilçesi, ... yeşil alanında yapılan denetimde kaçak su kullanıldığından bahisle, ASKİ Tarifeler Yönetmeliğinin 35. maddesi uyarınca 26.380,87 TL kaçak su kullanım bedeli tahakkukuna ilişkin ASKİ Abone İşleri Dairesi Başkanlığı Sayaç, Hareket ve Kaçak Su Şube Müdürlüğü'nün 146982 sayılı işleminin; Kuyucak ilçesi, Kurtuluş Mahallesi, Kaplan caddesi adresinde yapılan denetimde abonesiz, sayaçsız, ara boru/düz boru ile su kullanımı yapıldığından bahisle adı geçen Yönetmeliğin 44. maddesi uyarınca resen aboneliк yapılarak 35. maddesi uyarınca 699.179,27 TL kaçak su kullanım bedeli tahakkukuna ilişkin 146985 sayılı işlemin; Pamukören Mahallesi, Mehmet Özalp Bulvarında bulunan düğün salonu ve pazar yerinde yapılan denetimde aynı sebeple aynı Yönetmelik maddeleri uyarınca resen abonelik tesisiyle 1.702.774,20 TL kaçak su kullanım bedeli tahakkukuna ilişkin 146987 sayılı işlemin; Caddesi adresinde yapılan denetimde aynı sebeple aynı maddeler uyarınca resen abonelik tesisiyle 1.144.814,49 TL kaçak su kullanım bedeli tahakkukuna ilişkin 146986 sayılı işlemin; Bucakköy Mahallesi, Köyiçi Sokak adresinde yapılan denetim

sonrası yine aynı sebeple aynı maddeler uyarınca resen abonelik tesisiyle 933.540,82 TL kaçak su kullanım bedeli tahakkukuna ilişkin 146984 sayılı işlemin; ayrıca, abonesiz su tüketimi yapıldığından bahisle adı geçen Yönetmeliğin 44. maddesi uyarınca resen abonelik yapılarak 37.maddesi ayarınca da 362.799,29 TL usulsüz su kullanım bedelin tahakkukuna ilişkin 146980 sayılı işlemin iptali istemiyle, her biri için ayrı tahakkuk ihbarnameleriyle kaçak su kullanım ücretlerinin 30 gün içerisinde ödenmesi, aksi halde aleyhe genel hükümlere göre borçlu belediye aleyhine icra takibi yapılacağının bildirilmesi üzerine idari yargı yerinde 6 (altı) ayrı iptal davası açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Aydın 1. İdare Mahkemesi 09/12/2025 tarih ve E.2025/1038, K.2025/1195 sayılı kararı** ile, 146982 sayılı 26.380,87 TL kaçak su kullanım ücreti tahakkukunun iptali isteminde, abonelik sözleşmesinden kaynaklı uyuşmazlığın çözümünde özel hukuk hükümlerine göre adlı yargının görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından Kuyucak ilçesi, Yakuppaşa Mahallesi, Dr. Şevki Yıldız Caddesi'nde bulunan Üçgen Park yeşil alanında kaçak su kullanıldığının 13/09/2025 tarih ve seri ABB, sıra no: 26465 sayılı tutanakla tespit edildiğinden bahisle ASKİ Tarifeler Yönetmeliğinin 35. maddesi uyarınca tahakkuk ettirilerek bila tarih ve E-146982 sayılı ihbarnameyle bildirilen 26.380,87-TL kaçak su kullanım ücreti tahakkukunun iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava dosyasına ekli belge ve bilgilerin birlikte değerlendirilmesinden; uyuşmazlığın taraflar arasında sözleşme imzalanmaksızın imzalanan su abonelik sözleşmesinden kaynaklandığı, davacının sarf ettiği ileri sürülen su bedelini ödeme yükümlülüğü olup olmadığı konusunda çıkan muarazanın bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiği, kaldı ki abonelik sözleşmesi idari bir sözleşme olmayıp, özel hukuk hükümlerine tabi karşılıklı edimleri içeren (genellikle) tip sözleşmeler olduğundan, buna ilişkin uyuşmazlığın da özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Elektrik, su ve doğalgaz gibi kamu idarelerince bedeli karşılığı dağıtılan kamu hizmetinden abonman sözleşmesi ile yararlanılmakta olup, bu sözleşmeler belirli bir konuyu, şartları, karşılıklı hakları ve borçları belirler. Sözleşmedeki koşulların yerine getirilmemesi halinde tarafların edimlerini yerine getirmekten kaçınma hakları doğar ve gerekirse cezai şartlara ilişkin hükümler uygulanır. Bu sözleşmelerin uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların ise, özel hukuk hükümleri uyarınca adli yargı yerlerinde çözümleneceği açıktır.

Bu durumda; "2140439 nolu aboneden düz bağlantı ile su kullanımı" sebebiyle tahakkuk ettirilen kaçak su kullanım bedelinin, özel hukuk hükümlerine tabi olan abonelik sözleşmesinden kaynaklandığı, bu sebeple, söz konusu ücretin tahsili amacıyla düzenlenen su bedelinin iptali isteminden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, benzer bir uyuşmazlıkta Uyuşmazlık Mahkemesinin 03/03/2025 tarih ve E:2025/55, K:2025/212 sayılı, 07/10/2024 tarih ve E:2024/304, K:2024/390 sayılı ve 14/06/2025 tarih ve E:2025/217, K:2025/377 sayılı kararları da bu yöndedir. ..."

3. **Aydın 2. İdare Mahkemesi 21/10/2025 tarih ve E.2025/1117, K.2025/1023 sayılı kararı** ile, 146985 sayılı 699.179,27 TL kaçak su kullanım ücreti tahakkukunun iptali isteminde, aynı gerekçeyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından Aydın ili, Kuyucak ilçesi, Kurtuluş Mahallesi, Kaplan caddesi adresinde bulunan cemiyet ve pazar yerinde, abonesiz, sayaçsız, ara boru/düz boru ile su kullanımı yapıldığı hususunun Seri ABB 26471 Sıra No'lu tespit tutanağı ile tespit edildiğinden bahisle ASKİ Tarifeler Yönetmeliğinin 35. maddesi uyarınca 699.179,27 TL kaçak su kullanım bedeli tahakkuk ettirilmesine dair Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Abone İşleri Dairesi Başkanlığı Sayaç, Hareket ve Kaçak Su Şube Müdürlüğünün 146985 sayılı işleminin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava dosyasına ekli belge ve bilgilerin birlikte değerlendirilmesinden; uyuşmazlığın taraflar arasında sözleşme imzalanmaksızın imzalanan su abonelik sözleşmesinden kaynaklandığı, davacının sarf ettiği ileri sürülen su bedelini ödeme yükümlülüğü olup olmadığı konusunda çıkan muarazanın bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiği, kaldı ki abonelik sözleşmesi idari bir sözleşme olmayıp, özel hukuk hükümlerine tabi karşılıklı edimleri içeren (genellikle) tip sözleşmeler olduğundan, buna ilişkin uyuşmazlığın da özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Elektrik, su ve doğalgaz gibi kamu idarelerince bedeli karşılığı dağıtılan kamu hizmetinden abonman sözleşmesi ile yararlanılmakta olup, bu sözleşmeler belirli bir konuyu, şartları, karşılıklı hakları ve borçları belirler. Sözleşmedeki koşulların yerine getirilmemesi halinde tarafların edimlerini yerine getirmekten kaçınma hakları doğar ve gerekirse cezai şartlara ilişkin hükümler uygulanır. Bu sözleşmelerin uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların ise, özel hukuk hükümleri uyarınca adli yargı yerlerinde çözümleneceği açıktır.

Bu durumda; "abonesiz, sayaçsız, ara boru/düz boru ile su kullanımı" sebebiyle tahakkuk ettirilen kaçak su kullanım bedelinin, özel hukuk hükümlerine tabi olan abonelik sözleşmesinden kaynaklandığı, bu sebeple, söz konusu ücretin tahsili amacıyla düzenlenen su bedelinin iptali isteminden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, benzer bir uyuşmazlıkta Uyuşmazlık Mahkemesinin 03/03/2025 tarih ve E:2025/55, K:2025/212 sayılı, 07/10/2024 tarih ve E:2024/304, K:2024/390 sayılı ve 14/06/2025 tarih ve E:2025/217, K:2025/377 sayılı kararları da bu yöndedir. ..."

4. **Aydın 2. İdare Mahkemesi 28/10/2025 tarih ve E.2025/1118, K.2025/1073 sayılı kararı** ile, 146987 sayılı 1.702.774,20 TL kaçak su kullanım ücreti tahakkukunun iptali isteminde, aynı gerekçeyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; ASKİ Genel Müdürlüğü Kaçak Kontrol Servisi tarafından Kuyucak İlçesi, Pamukören Mahallesi Mehmet Özalp Bulvarı'nda bulunan düğün salonu ve pazar yerinde yapılan denetimde "abonesiz-sayaçsız-ara boru/düz boru ile su kullanımı" tespiti yapıldığından bahisle 1.702.774,20 TL bedelin tahakkukuna ilişkin E.77770026-220.02.04-146987 sayılı işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda, yukarıda aktarılan mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinden, kaçak su kullanımının tespiti halinde tahsil edilecek bedelin belirlenmesi konusunda anılan hizmetleri sağlayacak idarelere takdir yetkisi verildiği, hizmeti alan gerçek ve tüzel kişilerin ise bu hizmetlere karşılık olarak abone olmak zorunda olduğu, idari sözleşmelerin uygulanmasından kaynaklanmayan, davacı abone ile davalı idare arasında yapılmış veya yapılması gereken sözleşmeye dayalı olarak ortaya çıkan uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 16.06.2025 gün ve E:2025/217, K:2025/377 sayılı kararıyla söz konusu idareyle kişi arasında abonelik sözleşmesi ile kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde abonman sözleşmesine dayanan bir alacak-borç ilişkisi kapsamındaki ücretlerin tahsiline ilişkin davaların adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerektiği, uygulamanın bu doğrultuda istikrar kazandığı belirtilerek adli yargı yerinde görülmesi gerektiğine karar verildiği de görülmektedir. ..."

5. **Aydın 2. İdare Mahkemesi 28/10/2025 tarih ve E.2025/1119, K.2025/1075 sayılı kararı** ile, 146980 sayılı 362.799,29 TL kaçak su kullanım ücreti tahakkukunun iptali isteminde, aynı gerekçeyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacı belediye tarafından, abonesiz su tüketimi yapıldığından bahisle Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Tarifeler Yönetmeliğinin 37.maddesi uyarınca 362.799,29 TL usulsüz su kullanım bedelin tahakkuk ettirildiğinin bildirimine ilişkin E-77770026-220.02.04-146980 sayılı işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda, yukarıda aktarılan mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinden, abonesiz bir şekilde kaçak su kullanımının tespiti halinde tahsil edilecek bedelin belirlenmesi konusunda anılan hizmetleri sağlayacak idarelere takdir yetkisi verildiği, hizmeti alan gerçek ve tüzel kişilerin ise bu hizmetlere karşılık olarak abone olmak zorunda olduğu, idari sözleşmelerin uygulanmasından kaynaklanmayan, davacı abone ile davalı idare arasında yapılmış veya yapılması gereken sözleşmeye dayalı olarak ortaya çıkan uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 16.06.2025 gün ve E:2025/217, K:2025/377 sayılı kararıyla söz konusu idareyle kişi arasında abonelik sözleşmesi ile kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde abonman sözleşmesine dayanan bir alacak-borç ilişkisi kapsamındaki ücretlerin tahsiline ilişkin davaların adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerektiği, uygulamanın bu doğrultuda istikrar kazandığı belirtilerek adli yargı yerinde görülmesi gerektiğine karar verildiği de görülmektedir. ..."

6. **Aydın 2. İdare Mahkemesi 23/10/2025 tarih ve E.2025/1120, K.2025/1038 sayılı kararı** ile, 146986 sayılı 1.144.814,49 TL kaçak su kullanım ücreti tahakkukunun iptali isteminde, aynı gerekçeyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından, Aydın ili, Kuyucak ilçesi, Horsunlu Mahallesi, Atatürk caddesi adresinde bulunan cemiyet ve pazar yerinde, abonesiz, sayaçsız, ara boru/düz boru ile su kullanımı yapıldığı hususunun Seri ABB 26470 Sıra No'lu tespit tutanağı ile tespit edildiğinden bahisle ASKİ Tarifeler Yönetmeliğinin 35. maddesi uyarınca 1.144.814,49-TL kaçak su kullanım bedeli tahakkuk ettirilmesine dair Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Abone İşleri Dairesi Başkanlığı Sayaç, Hareket ve Kaçak Su Şube Müdürlüğünün 146986 sayılı işleminin tesis edilmesi üzerine anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava dosyasına ekli belge ve bilgilerin birlikte değerlendirilmesinden; uyuşmazlığın taraflar arasında sözleşme imzalanmaksızın imzalanan su abonelik sözleşmesinden kaynaklandığı, davacının sarf ettiği ileri sürülen su bedelini ödeme yükümlülüğü olup olmadığı konusunda çıkan muarazanın bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiği, kaldı ki abonelik sözleşmesi idari bir sözleşme olmayıp, özel hukuk hükümlerine tabi karşılıklı edimleri içeren (genellikle) tip sözleşmeler olduğundan, buna ilişkin uyuşmazlığın da özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Elektrik, su ve doğalgaz gibi kamu idarelerince bedeli karşılığı dağıtılan kamu hizmetinden abonman sözleşmesi ile yararlanılmakta olup, bu sözleşmeler belirli bir konuyu, şartları, karşılıklı hakları ve borçları belirler. Sözleşmedeki koşulların yerine getirilmemesi halinde tarafların edimlerini yerine getirmekten kaçınma hakları doğar ve gerekirse cezai şartlara ilişkin hükümler uygulanır. Bu sözleşmelerin uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların ise, özel hukuk hükümleri uyarınca adli yargı yerlerinde çözümleneceği açıktır.

Bu durumda; "abonesiz, sayaçsız, ara boru/düz boru ile su kullanımı" sebebiyle tahakkuk ettirilen kaçak su kullanım bedelinin, özel hukuk hükümlerine tabi olan abonelik sözleşmesinden kaynaklandığı, bu sebeple, söz konusu ücretin tahsili amacıyla düzenlenen su bedelinin iptali isteminden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, benzer bir uyuşmazlıkta Uyuşmazlık Mahkemesinin 03/03/2025 tarih ve E:2025/55, K:2025/212

sayılı, 07/10/2024 tarih ve E:2024/304, K:2024/390 sayılı ve 14/06/2025 tarih ve E:2025/217, K:2025/377 sayılı kararları da bu yöndedir. ..."

7. **Aydın 2. İdare Mahkemesi 23/10/2025 tarih ve E.2025/1121, K.2025/1032 sayılı kararı** ile, 146984 sayılı 933.540,82 TL kaçak su kullanım ücreti tahakkukunun iptali isteminde, aynı gerekçeyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından Aydın ili, Kuyucak ilçesi, Bucakköy Mahallesi, Köyiçi Sokak adresinde bulunan cemiyet ve pazar yerinde, abonesiz, sayaçsız, ara boru/düz boru ile su kullanımı yapıldığı hususunun Seri ABB 26464 Sıra No'lu tespit tutanağı ile tespit edildiğinden bahisle ASKİ Tarifeler Yönetmeliğinin 35. maddesi uyarınca 933.540,82 TL kaçak su kullanım bedeli tahakkuk ettirilmesine dair Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Abone İşleri Dairesi Başkanlığı Sayaç, Hareket ve Kaçak Su Şube Müdürlüğünün 146984 sayılı işleminin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava dosyasına ekli belge ve bilgilerin birlikte değerlendirilmesinden; uyuşmazlığın taraflar arasında sözleşme imzalanmaksızın imzalanan su abonelik sözleşmesinden kaynaklandığı, davacının sarf ettiği ileri sürülen su bedelini ödeme yükümlülüğü olup olmadığı konusunda çıkan muarazanın bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiği, kaldı ki abonelik sözleşmesi idari bir sözleşme olmayıp, özel hukuk hükümlerine tabi karşılıklı edimleri içeren (genellikle) tip sözleşmeler olduğundan, buna ilişkin uyuşmazlığın da özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Elektrik, su ve doğalgaz gibi kamu idarelerince bedeli karşılığı dağıtılan kamu hizmetinden abonman sözleşmesi ile yararlanılmakta olup, bu sözleşmeler belirli bir konuyu, şartları, karşılıklı hakları ve borçları belirler. Sözleşmedeki koşulların yerine getirilmemesi halinde tarafların edimlerini yerine getirmekten kaçınma hakları doğar ve gerekirse cezai şartlara ilişkin hükümler uygulanır. Bu sözleşmelerin uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların ise, özel hukuk hükümleri uyarınca adli yargı yerlerinde çözümleneceği açıktır.

Bu durumda; "abonesiz, sayaçsız, ara boru/düz boru ile su kullanımı" sebebiyle tahakkuk ettirilen kaçak su kullanım bedelinin, özel hukuk hükümlerine tabi olan abonelik sözleşmesinden kaynaklandığı, bu sebeple, söz konusu ücretin tahsili amacıyla düzenlenen su bedelinin iptali isteminden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, benzer bir uyuşmazlıkta Uyuşmazlık Mahkemesinin 03/03/2025 tarih ve E:2025/55, K:2025/212 sayılı, 07/10/2024 tarih ve E:2024/304, K:2024/390 sayılı ve 14/06/2025 tarih ve E:2025/217, K:2025/377 sayılı kararları da bu yöndedir. ..."

8. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle adli yargı yerinde tek dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

9. **Nazilli 4. Asliye Hukuk Mahkemesi (Tüketici Mahkemesi sıfatıyla) 06/02/2026 tarih ve E.2026/24, K.2026/17 sayılı kararı** ile, uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

*"... Dava dosyasının incelenmesinden; davalı idare tarafından tanzim edilen ve dava konusu edilen tahakkuk ihbarnamelerinde **"Abonesiz Sayaçsız-ara boru/düz boru ile su kullanımı"** yapıldığının tespit edildiğinin yazıldığı görülmekle ve dava dilekçesinde de davacı vekilinin müvekkili ilgilendiren su ihtiyacı ve abonelik talebinin olmadığının belirtildiği görülmekle; somut olayda taraflar arasında abonelik sözleşmesi bulunmadığı anlaşılmaktadır.*

Her ne kadar davacı tarafından dava konusu E-77770026-220.02.04-146982 sayılı ve 26.380,87 TL tutarlı tahakkuk işleminin iptali için açılan Aydın 1. İdare Mahkemesinin 2025/1038 E. 2025/1195 K. Sayılı kararı, E-77770026-220.02.04-146987 sayılı ve 1.702.774,20 TL tutarlı tahakkuk işleminin iptali için açılan Aydın 2. İdare Mahkemesinin 2025/1118 E. 2025/1073 K. Sayılı kararı, E-77770026-220.02.04-146980 sayılı ve 362.799,29 TL tutarlı tahakkuk işleminin iptali için açılan Aydın 2. İdare Mahkemesinin 2025/1119 E. 2025/1075 K. Sayılı kararı, E-77770026-220.02.04-146985 sayılı ve 699.179,27 TL tutarlı tahakkuk işleminin iptali için açılan Aydın 2. İdare Mahkemesinin 2025/1117 E. 2025/1023 K. Sayılı kararı, E-77770026-220.02.04-146986 sayılı ve 1.144.814,49 TL tutarlı tahakkuk işleminin iptali için açılan Aydın 2. İdare Mahkemesinin 2025/1120 E. 2025/1038 K. Sayılı kararı, E-77770026-220.02.04-146984 sayılı ve 933.540,82 TL tutarlı tahakkuk işleminin iptali için açılan Aydın 2. İdare Mahkemesinin 2025/1121 E. 2025/1032 K. Sayılı kararlarıyla uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine tabi olan abonelik sözleşmesinden kaynaklandığı bu nedenle uyuşmazlığın çözüm yerinin adli yargı mercileri olduğu belirtilmiş ise de; söz konusu uyuşmazlık taraflar arasında yapılmış bir su aboneliği sözleşmesi olmaksızın abonesiz ve sayaçsız kaçak su kullanılmasından kaynaklanan bir uyuşmazlık olduğundan ve anılan işlemlerin davalı idare tarafından tek yanlı ve kamu gücüne dayalı olarak tesis edildiği, bu nedenle davanın idari yargıda çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. ..."

10. Davacı vekilinin talebi üzerine, Nazilli 4. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

11. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Belediyenin görev ve sorumlulukları"* başlıklı 14. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi şöyledir:

"Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. (Mülga son cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) (...) (İlk cümleler: 12/11/2012-6360/17 md.) Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler."

12. 5393 sayılı Kanun'un *"Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları"* başlıklı 15. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi şöyledir:

"Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

...

d- Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılmapaylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak."

13. 20/11/1981 tarih ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un *"Görev ve Yetkiler"* başlıklı 2. maddesinin (b) ve (d) bentleri şöyledir:

"İSKİ'nin görev ve yetkileri şunlardır:

...

b) Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

...

d) Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,"

14. 2560 sayılı Kanun'un *"Gelirler"* başlıklı 13. maddesinin (a) bendi şöyledir:

" İSKİ'nin gelirleri aşağıdaki kaynaklardan sağlanır:

a) Su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına karşılık, tarifesine göre abonelerden alınacak ücretler,"

15. 2560 sayılı Kanun'un *"Tarife tespit esasları"* başlıklı 23. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 5/6/1986 - 3305/2 md.)

Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılır. Bu tarifelerin tespitinde, yönetim ve işletme giderleri ile, amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve (...) bir kar oranı esas alınır.

Tarifelerin tespiti ile tahsilatla ilgili usul ve esaslar bir yönetmelik ile belirlenir."

16. 2560 sayılı Kanun'un Ek 5. maddesi şöyledir:

"(5/6/1986 - 3305/3 md. ile gelen Ek 4 üncü madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır"

17. Aydın Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi (ASKİ) Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmelik, İdare'nin 20.11.1981 tarihli ve 2560 sayılı İSKİ Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 1' inci maddesi ve diğer kanunlarla belirlenen görev alanı içerisinde, tüm su kaynaklarından sağlanan içme, kullanma ve endüstri suyunun tüketicilere ulaştırılması ve kullanımdan sonra uzaklaştırılmasına ilişkin her türlü hizmet, bedel, pay, teminat ve yaptırımların tespiti ile bunların tahakkuk ve tahsiline ilişkin usul ve esasları kapsar."

18. Yönetmeliğin *"Dayanak"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Yönetmelik 20.11.1981 tarihli 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 23 üncü ve Ek 5 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır."

19. Yönetmeliğin *"Tanımlar"* başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Abone: İdarece sunulan su/atıksu veya atıksu hizmetlerinden faydalanan ve/veya faydalanacak gerçek veya tüzel kişileri,

...

m) Kaçak Su Kullanımı: İdarenin tasarrufundaki yeraltı veya yerüstü su kaynaklarından, tesislerinden, su taşıyan boru hatlarından, şube yolundan abone olmaksızın ya da abone olduğu halde kayıt dışı sayaçla, kayıtlı sayacı işletmeyecek şekilde ya da sayaçsız olarak her hangi bir teknik düzenekle su alma işi,

...

ff) Tarife: Satış, hizmet, teminat ve yaptırımların parasal değerle belirlenmesini,

gg) Usulsüz Su Kullanımı: Abonenin sayaçtan geçirerek sözleşmeye aykırı biçimde su kullanması, kullandırması veya tabi olduğu abone grubu dışında su kullanımını,

...

İfade edir."

20. Yönetmeliğin *"Tarife çeşitleri"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Bu yönetmeliğin konusu olan tarifeler beş grupta toplanır.

a) Su Tarifesi

b) Atık su Tarifesi (kullanılmış suların uzaklaştırılması)

c) K.Ö.P. tarifesi (Kirlilik önleme payı)

d) Hizmetler ve teminatlar tarifesi

e) Yaptırımlar tarifesi'

21. Yönetmeliğin *"Su kapama ve açma ücreti"* başlıklı 33. maddesi şöyledir:

"(1) İlgili kanun, yönetmelik ve sözleşmesine aykırı davranışta bulunulduğunun tespiti halinde abonenin suyu kullanıma kapatılır. Aykırılığın ortadan kalkması halinde, su kapatma-açma ücreti alınarak, abonenin suyu açılır. Abone veya aboneliğin suyu; mühür veya kelepçe takılarak vanadan, sayaç sökülerek, priz musluğu ya da kolyeden olmak üzere İdarenin uygun göreceği bir şekilde kesilebilir. Bütün bu durumlarda su kapatma ve açma bedeli alınır.

(2) İdare tarafından takılan kapama aparatının kırıldığının tespit edilmesi halinde su kullanımı engellenir, yönetmeliğin 37.inci maddesi hükümleri uygulanır.

(3) Sayaçlara İdarece takılmış emniyet kilidinin (emniyet mührünün) mücbir sebepler dışında, hangi nedenle olursa olsun koparılması ya da tahrip edilmesi halinde mühür bozma bedeli aboneden tahsil edilir ve sayaca yeniden emniyet kilidi takılır. Mührü koparma veya su kesme aparatı kırma fiilinin mükerrer olarak gerçekleşmesi halinde söz konusu bedeller iki katı olarak uygulanır."

22. Yönetmeliğin *"Kaçak su kullanımı"* başlıklı 35.maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

"(1) İdarenin tasarrufundaki yeraltı veya yerüstü su kaynaklarından, tesislerinden, su taşıyan boru hatlarından, şube yolundan abone olmaksızın ya da abone olduğu halde kayıt dışı sayaçla, kayıtlı sayacı işletmeyecek şekilde ya da sayaçsız olarak her hangi bir teknik düzenekle su alma işi kaçak su kullanım olup, bu şekilde su kullanan kişilerin kaçak su kullanımları tutanakla tespit edilir ve kaçak su kullanımı engellenir.

2) Kaçak su kullanımı İdare tarafından görevlendirilen en az iki görevli tarafından mahallinde yapılacak araştırma ve inceleme sonucu tanzim edilecek tutanakla tespit edilir. Bu tutanakta kaçak su kullananın; tespit edilebiliyorsa TC kimlik numarası veya kimlik bilgileri, tüzel kişi ise unvanı ve bulunabiliyorsa vergi numarası, adresi, kaçak su kullanımının ve bağlantının şekli, tespit edilebiliyorsa abone numarası ve benzeri bilgiler yer alır. Kaçak su kullananın veya kullanıldığını bilenlerin yazılı ve imzalı beyanları temin edilmeye çalışılır. Üç nüsha halinde düzenlenecek tutanağın bir sureti, ilgilinin imzası alınabilirse kendisine; imzadan imtina etmesi veya ilgilinin bulunamaması halinde bu husus tutanağa geçirilerek bağımsız bölüme, işyerine veya yöneticiye bırakılır. Bu işlem bildirim yerine geçer. Ayrıca kaçak bağlantının fotoğrafı çekilir ve bağlantı iptal edilir. Hazırlanan bu tespit tutanağında yer alan bilgiler doğruluğunda gerekli tahakkuk işlemleri yapılır. Bu tahakkuka ilişkin ödeme bildirimi ayrıca aboneye gönderilir. Kaçaksu tutanağının bir nüshası Sayaç Hareket ve Kaçak su Şube Müdürlüğünde muhafaza edilir, diğer nüshası ise borcun ödenmemesi durumunda yasal yollardan tahsili için Hukuk Müşavirliğine gönderilir."

23. Yönetmeliğin *"Usulsüz su kullanımı"* başlıklı 37. maddesi şöyledir:

" (1) Usulsüz su kullanımı halleri ve uygulanacak hükümler aşağıda belirtilmiştir;

a) Abonesiz/Aboneli kayıtsız sayaçlı su kullanmak ve kullandırmak,

b) Sayacı söküp ters bağlayarak su kullanmak,

c) Sayacı İdareden habersiz başka bir sayaç ile değiştirerek su kullanmak,

d) İdare tarafından kesilen suyu açarak, sayaçtan geçirerek su kullanmak,

e) İdare'den izin almaksızın abone yolunun yerini değiştirerek sayaçlı su kullanmak,

f) İdare'den izin almaksızın abone türünü değiştirerek su kullanmak,

g) Sayacın mührünü kopartarak su kullanmak, Aparat ile mühürlenerek tahsise kapatılan suyu aparatı kırmak suretiyle açarak, sayaçtan geçirerek su kullanmak,

h) Abonelik sözleşmesine aykırı olarak suyu kullanmak, kullandırmak veya satmak suretiyle su kullandırmak,

ı) Yukarıda belirtilen eylemleri işleyenler hakkında sayaç üzerinde tespit edilen endeks, tabii olduğu veya tabii olması gerektiği ilgili tarifesi %25 artırılarak tahakkuk ve tahsil edilir. Mükerrer usulsüz su kullanımının tespiti halinde; usulsüz su kullanım bedeli, 2 katı (Normal Su Miktarı + 1 Kat Ceza) fazlasıyla tahakkuka bağlanarak tahsil edilir.

2) Abone tarafından sayaçtan sonra kendi tesisatından daimi veya geçici bağlantı yapılmak suretiyle üçüncü şahıslara su verilmesi halinde;

a) Usulsüz su veren abone ile su alan yer arasında tarife farkı mevcut ise; yüksek olan tarifeye göre, usulsüz su veren abonenin son tahakkukuna esas tüketim miktarı, %25 artırılarak tahsil edilir.

b) Tarife farkı yok ise abonenin ait olduğu tarifeye göre, usulsüz su verenin son tahakkukuna esas tüketim miktarı, % 50 fazlasıyla usulsüz su kullanım bedeli olarak tahakkuka bağlanır ve tahsil edilir.

3) Daha önceki abonenin sözleşmesini feshetmesi (Tahsise kapalı) nedeniyle abonelik sözleşmesi olmadan su tüketilmesi halinde; Abone sözleşmesinin feshedildiği tarihteki endeks ile tespit edilen son endeks arasındaki fark ilgili tarifenin % 25 oranında artırılarak tahsil edilir. Abonelik sözleşmesi yapılması için su kullanıma kapatılır. Ayrıca kullanım kesim amacı ile kullanılan aparatın kırılması suretiyle yapılmış ise, aparat ücreti tahakkuk edilerek tahsil edilir.

4) Farklı abone grubundan su tüketilmesi;

a) Tabi olunması gereken abone grubu dışında daha düşük tarifeli abone grubundan su tüketilmesi halinde; düşük tarifeli abonelikten su tüketilmiş olması nedeniyle, geçişin yapıldığı tarihten tespitin yapıldığı tarihe kadar çıkacak tarife farkı % 25 fazlasıyla usulsüz su kullanım bedeli olarak tahakkuka bağlanır ve tahsil edilir. Ayrıca, idare tarafından aboneye süreli ihtar gönderilerek abone grubu değişikliği yapılması, aksi halde suyun kapatılacağı hususu bildirilir. Bildirimde verilen süre sonunda abone grubu değişikliği yapılmaz ise aboneliğin suyu kullanıma kapatılır.

b) Tabi olunması gereken abone grubu dışında daha yüksek tarifeli abone grubundan su tüketilmesi halinde; yüksek tarifeli abonelikten su tüketilmiş olması nedeniyle, abonenin başvurusu ve bu durumun idarece tespiti halinde geçişin yapıldığı tarihten tespit tarihine kadar çıkacak tarife farkı güncel su tarifesi üzerinden hesaplanarak aboneye iade edilir.

5) Tesisat muayenesi yaptan sayaçlar, İdarenin izni dışında yerinin değiştirilmesi halinde o aboneliğin tabi olduğu tarifeye göre 10 m3 karşılığı usulsüz su kullanım bedeli tahakkuk ve tahsil edilir. Ayrıca idarece sayaç ait olduğu yere komularak bu amaçla yapılan tüm masraflar ilgilisinden tahsil edilir.

6) Abone tarafından sayaç ters çevrilmek suretiyle su tüketimi yapılması halinde 35' inci maddeye göre işlem yapılır.

7) Sayacın bağlantı rekorları ile bu rekorlara takılan emniyet kelepçelerine ve idarece takılan mühre müdahale edilmesi halinde 35 inci madde hükmü uygulanır.

8) Usulsüz su kullanım tespit tutanağının ne şekilde tutulacağı konusunda 35'inci maddenin 2 inci fıkrası hükmü kıyasen uygulanır."

24. Yönetmeliğin *"Abonelik koşulları ve uygulama esasları"* başlıklı 44. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Su kullanılan yerde suyu fiilen tüketen ve atıksu üreten gerçek veya tüzel kişilerin;

a) Su ve kanalizasyon hizmetlerinden faydalanmak için idareye başvurarak abone sözleşmesi yapmaları şarttır.

b) İdare tarafından başvurular incelenip, su ve kanal hizmetiyle ilgili abonelik tesis edilip edilemeyeceği yasal, idari ve teknik yönden incelenir. Yapılan inceleme sonunda bu hizmetlerin verilmesinde herhangi bir sakınca bulunmadığı tespit edilirse, başvuru sahibinden, yürürlükteki tarifesine göre, bu Yönetmelik uyarınca tahsili gereken bedeller tahsil edildikten sonra abonelik tesis edilir.

...

14) Su kullanılan yerde suyu fiilen tüketen ve atıksu üreten gerçek veya tüzel kişilerin idare personeli tarafından veya tapu ve nüfus müdürlüğü kayıtlarıyla tespit edilmesi halinde, bu yerlere idare tarafından resen abonelik yapılabilir. Resen abonelik yapılan yerlerde su açma-kapama ücretleri ile diğer abonelik ücretleri abonelere tahakkuk edilerek alınabilir."

25. Yönetmeliğin *"Tahakkuk ve tahsilat"* başlıklı 45. maddesi şöyledir:

"(1) Abonelerin sayaç üzerindeki su tüketimleri ve/veya ürettikleri atıksu miktarları, İdare'nin bu işle görevli elemanlarınca periyodik okunarak bir önceki okuma ile arasındaki fark bulunmak suretiyle aylık dönemler halinde tahakkuka bağlanır. Sayaçların kaydettiği miktar abone tarafından tüketilmiş sayılır.

(2) Tahakkuk ve tahsilatın hızlandırılması amacıyla veya özel hallerde, tahakkuk dönemlerinde değişiklik yapmaya Yönetim Kurulu yetkilidir.

(3) Su ve atıksu bedeli, bu Yönetmelik ve Genel Kurul kararıyla belirlenen diğer hizmet bedelleri ve alacaklar, mevzuat gereği su faturaları üzerinden tahsilatı öngörülen diğer yasal alacaklarla birlikte, yürürlükteki tarifelere göre tahakkuk ve tahsil edilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

26. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli ve idari yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine, son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

27. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

28. Dava, davacı ilçe belediye başkanlığı hakkında kaçak ve usulsüz su kullanıldığından bahisle, ASKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin 35 ve 37. maddeleri uyarınca kaçak su kullanım bedeli tahakkuklarına ilişkin ASKİ Abone İşleri Dairesi Başkanlığı Sayaç, Hareket ve Kaçak Su Şube Müdürlüğü işlemlerinin iptali istemiyle açılmıştır.

29. Dava dosyasının incelenmesinden: Aydın ili, Kuyucak ilçesindeki muhtelif adreslerde yapılan denetimlerde kaçak su kullanımı ve abonesiz, sayaçsız, ara boru/düz boruyla su kullanımı yapıldığından bahisle ASKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin 35. ve 37. maddeleri uyarınca ASKİ Abone İşleri Dairesi Başkanlığı Sayaç, Hareket ve Kaçak Su Şube Müdürlüğünün kaçak su kullanım bedeli tahakkuklarına ilişkin işlemlerin iptali istemiyle, her biri için ayrı tahakkuk ihbarnameleriyle kaçak su kullanım ücretlerinin 30 gün içerisinde ödenmesi, aksi halde aleyhe genel hükümlere göre borçlu belediye aleyhine icra takibi yapılacağının bildirilmesi üzerine dava açıldığı anlaşılmaktadır.

30. Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte irdelendiğinde; uyuşmazlığın taraflar arasındaki su abonelik sözleşmesine ve bu sözleşmeye aykırı olarak kaçak ya da usulsüz su kullanım iddiasından kaynaklandığı, davacının kaçak su bedelini ödeme yükümlülüğü olup olmadığı konusunda çıkan muarazanın 2560 sayılı Kanun, ASKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği ve taraflar arasında imzalanan abonelik sözleşmesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, kaldı ki abonelik sözleşmesinin idari bir sözleşme olmayıp, özel hukuk hükümlerine tabi karşılıklı edimleri içeren (genellikle) tip sözleşmeler olduğu, yapılan tespitlerde abonesiz kullanım olsa dahi bunların da Tarifeler Yönetmeliği kapsamında cezalı tahakkuka tabi olduğu ve rızaen ödenmediği takdirde genel hükümlere göre tahsili yoluna gidileceği, kaldı ki, ilgili Yönetmeliğin 44. maddesi uyarınca resen abonelik yapıldıktan sonra tahakkukun gerçekleştiği ve taraflar arasında abonelik ilişkisinin de kurulmuş olduğu, dolayısıyla, bu tahakkuk ve tahsilde tek taraflı kamu gücünün kullanılmasından söz edilemeyeceği ve tüm bunlara ilişkin uyuşmazlığın da özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

31. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Nazilli 4. Asliye Hukuk (Tüketici) Mahkemesince verilen 06/02/2026 tarih ve E.2026/24, K.2026/17 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Nazilli 4. Asliye Hukuk (Tüketici) Mahkemesince verilen 06/02/2026 tarih ve E.2026/24, K.2026/17 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU ile KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Aydın ili, Kuyucak ilçesindeki muhtelif adreslerde yapılan denetimlerde kaçak su kullanımı ve abonesiz, sayaçsız, ara boru/düz boruyla su kullanımı yapıldığından bahisle ASKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin 35. ve 37. maddeleri uyarınca ASKİ Abone İşleri Dairesi Başkanlığı Sayaç, Hareket ve Kaçak Su Şube Müdürlüğünün kaçak su kullanım bedeli tahakkuklarına ilişkin işlemlerin iptali istemiyle, her biri için ayrı tahakkuk ihbarnameleriyle kaçak su kullanım ücretlerinin 30 gün içerisinde ödenmesi, aksi halde aleyhe genel hükümlere göre borçlu belediye aleyhine icra takibi yapılacağının bildirilmesi üzerine dava açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlığın davacı ilçe belediyesinin abone olmadan kaçak ya da usulsüz su kullanımı iddiasından kaynaklandığı, 2560 sayılı Kanun, ASKİ Tarifeler Yönetmeliği kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, idari bir cezalı tahakkukun ödenmediği takdirde genel hükümlere göre tahsili yoluna gidileceği yolundaki işlemin, tek taraflı kamu gücü kullanılarak tesis edilmesinden kaynaklandığı görülmüştür. Dava konusu bu işlemden sonra, ilgili Yönetmeliğin 44. maddesi uyarınca resen abonelik yapıldığından, bundan sonrasında abonelik sözleşmesine göre tahakkuk yapılacak olup, eldeki uyuşmazlığın idare hukuku hükümlerine göre idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Açıklanan nedenle, aksi yöndeki çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/166
KARAR NO : 2026/268
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: Vakıf Üniversitesi bünyesinde sözleşmeli müdür olarak işçi statüsünde görev yapmakta olan davacının, iş akdinin feshinden kaynaklanan işe iadesi ile işe iadesi halinde parasal haklarının ödenmesi istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. E.
Vekili : Av. G. C.
Davalı : Haliç Üniversitesi Rektörlüğü
Vekili : Av. E. B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, müvekkilinin Haliç Üniversitesinde 01/11/2018 - 02/07/2019 tarihleri arasında, üniversiteye bağlı İletişim Daire Başkanlığında müdür ünvanıyla işçi olarak çalıştığını, performans yetersizliği sebep gösterilerek iş akdinin davalı işverence tek taraflı feshedildiğini, davacının iş güvencesi kapsamında çalışan işçi olduğunu, iş yerinde Yargıtay kararlarına uygun olarak oluşturulmuş performans değerlendirme sisteminin bulunmadığını, feshin son çare olması ilkesinin uygulanmadığını, davacının savunmasının alınmadığını ileri sürerek, feshin geçersizliğinin tespiti ile davacının işe iadesine ve işe iadesi halinde parasal haklarının ödenmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. İstanbul 16. İş Mahkemesi 20/11/2019 tarih ve E.2019/335, K.2019/671 sayılı kararı ile, davanın kabulüne, davalı işverence yapılan feshin geçersizliğine, davacının işe iadesine, davacının kararın kesinleşmesinden itibaren 10 iş günü içerisinde işe başlamak üzere işverene başvurması sonucu işverence işe başlatılmaması halinde davacının kıdemi ve fesih sebebi göz önünde bulundurularak takdiren 4 aylık brüt ücret tutarı toplamı olan brüt 39.157,48 TL tazminatın davalıdan alınarak davacıya ödenmesi gerektiğinin tespitine karar vermiş; bu karara karşı davalı tarafça istinaf yoluna başvurulmuştur.

3. **İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Hukuk Dairesi 24/09/2020 tarih ve E.2020/833, K.2020/1764 sayılı kararı** ile, istinaf başvurusunun esastan kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak, yeniden hüküm kurulmasına ve yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine kesin olarak karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. İstinaf mercii kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...6100 Sayılı HMK'nın 341 ve devamı maddeleri uyarınca ve özellikle istinaf incelemesinin kapsamının öngörüldüğü 355. Maddeye göre re'sen gözetilecek kamu düzenine aykırılık halleri dışında istinaf incelemesi istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılır.

Davalı istinaf sebeplerinin incelenmesinde; davacının, davalı üniversite bünyesinde 01/11/2018 - 02/07/2019 tarihleri arasında iletişim daire başkanlığında müdür pozisyonunda çalıştığı ve iş akdinin davalı işveren tarafından feshedildiği anlaşılmıştır.

Somut olaydaki uyuşmazlık, çalışma ilişkisinin niteliğinin ve buna dayalı olarakta davada iş mahkemesi yönünden yargı yolunun caiz olup olmadığının belirlenmesi noktasında toplanmaktadır.

Somut olayda; davacının davalı üniversite bünyesinde idari personel olarak çalışığı (iletişim daire başkanlığında müdür) ve davalı üniversitenin 2547 sayılı devlet üniversiteleri için öngörülen hükümlere tabi olduğu ve davalı üniversitenin idari personelinin kamu hukukuna tabi olup, bu personelin sözleşmesinin de idari hizmet sözleşmesi niteliğinde olduğu, idari sözleşmeye dayalı uyuşmazlığın çözümünün iş mahkemesinin görev alanına girmediği ve uyuşmazlığın çözüm yerinin İdari Yargı olduğu sabit olup, davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddi gerekirken, ilk derece mahkemesince davanın kabulüne yönelik hüküm kurulması hatalı olup hükmün bu yönden ortadan kaldırılması gerekir. (Yargıtay 22.Hukuk Dairesinin, 21/01/2019 tarih, 2016/3573 Esas, 2019/1399 Karar Sayılı İçtihadı da bu doğrultudadır.) Davalı üniversitenin istinafının haklı olduğu anlaşılmıştır.

Davacı istinaf sebeplerinin incelenmesinde; somut olayda yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı bulunmadığından hüküm ortadan kaldırıldığından, davacının brüt ücretin hesabı noktasındaki istinafı değerlendirilmemiştir.

Yapılan inceleme sonunda, mahkeme kararına karşı davalı vekilinin istinaf sebeplerinin yerinde olduğu, yerel mahkeme kararınında usul ve yasaya aykırı olduğu, lakin dosyada delillerin toplanmış olmasına göre; karardaki aykırılığın yerel mahkemesine gönderilmeksizin dosya üzerinden dairemizce değerlendirilebileceği anlaşıldığından mahkeme kararının kaldırılarak yeniden hüküm kurulması gerektiği kanaatine varılmış olup, aşağıdaki şekilde hüküm kurmak gerekmiştir. ..."

4. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. İstanbul 12. İdare Mahkemesi 01/06/2021 tarih ve E.2020/1650, K.2021/971 sayılı kararı ile, fesih işleminin

iptali ve özlük haklarının ödenmesine karar vermiş; davalı tarafça yapılan istinaf başvurusu İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 1. İdari Dava Dairesinin 30/03/2023 tarih ve E.2022/1546, K.2023/494 sayılı kararı ile esastan reddedilmiş; bu karara karşı yapılan temyiz başvurusu, Danıştay Onikinci Dairesinin 26/06/2025 tarih ve E.2023/2249, K.2025/3440 sayılı kararı ile, uyuşmazlıkta iş mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle kabul edilmiş ve istinaf mercii kararı bozulmuştur.

6. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 1. İdari Dava Dairesi 27/11/2025 tarih ve E.2025/2278, K.2025/2286 sayılı kararı ile, Danıştay bozma ilamına uyarak, istinaf başvurusunun esastan kabulüne, ilk derece mahkemesi kararın kaldırılmasına ve dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

7. **İstanbul 12. İdare Mahkemesi 05/03/2026 tarih ve E.2026/217 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlıkta; davacının, Haliç Üniversitesi Kurumsal İletişim Daire Başkanlığında 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında sözleşmeli müdür olarak işçi statüsünde, özel hukuk hükümlerine tabi olarak çalıştığı anlaşılmaktadır.

*Bu durumda; davacının, davalı idarede 4857 sayılı Kanun'a tabi işçi statüsünde çalışmakta iken iş akdinin feshedildiği, 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine tabi olarak çalışması nedeniyle, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca, İş Kanunu'na göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasındaki iş akdinden veya İş Kanunu'na dayanan her türlü hak iddialarından doğan uyuşmazlıkların görüm ve çözüm yerinin iş mahkemeleri olduğu anlaşıldığından, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde 5521 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca **adli yargı yerinin görevli olduğu** sonucuna varılmıştır.*

Nitekim; benzer uyuşmazlıkta Uyuşmazlık Mahkemesinin 14/12/2020 tarih ve E:2020/684, K:2020/756 sayılı kararıyla adli yargının görevli olduğuna karar verilmiştir. ..."

8. İstanbul 12. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

9. Anayasa'nın *"1.Yükseköğretim Kurumları"* başlıklı 130. maddesinin birinci, ikinci ve onuncu fıkraları şöyledir:

"Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.

Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir.

...

Vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları, mali ve idari konuları dışındaki akademik çalışmaları, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden, Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere tabidir."

10. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na 5772 sayılı Kanun ile eklenen ve vakıflarca kurulacak yükseköğretim kurumları ile ilgili düzenlemeler getiren Ek 2. maddesi şöyledir:

"(Ek: 17/8/1983 - 2880/32 md.; Değişik : 18/6/2008-5772/7 md.)

Vakıflar; kazanç amacına yönelik olmamak şartıyla ve mali ve idari hususlar dışında, akademik çalışmalar, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden bu Kanunda gösterilen esas ve usullere uymak kaydıyla, Yükseköğretim kurumları veya bunlara bağlı birimlerden birini veya birden fazlasını ya da bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın, ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlarda yüksek nitelikli işgücü yetiştirmek amacıyla, bu Kanun hükümleri çerçevesinde kalmak şartıyla meslek yüksekokulu kurabilir. Bu meslek yüksekokulu, kamu tüzel kişiliğini haiz olup, Cumhurbaşkanı kararı ile kurulur. Kurulacak meslek yüksekokullarına, meslek ve teknik eğitim bölgesinde gereksinim duyulması esastır."

11. 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun *"Haliç Üniversitesi"* başlıklı Ek 48. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(Ek: 15/1/1998-4324/1 md.)

İstanbul'da Bizim Lösemili Çocuklar Vakfı tarafından 2547 sayılı Kanunun vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlerine tabi olmak üzere, kamu tüzelkişiliğine sahip "Haliç Üniversitesi" adıyla yeni vakıf üniversitesi kurulmuştur."

12. Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin *"Öğretim elemanları"* başlıklı 23. maddesi şöyledir:

"Öğretim elemanlarının seçimi, değerlendirilmesi, seçilenlerin uygun görülen akademik unvanlarla görevlendirilmeleri ve yükseltilmeleri yürürlükteki kanun ve yönetmelik hükümlerine uyularak vakıf yükseköğretim kurumunun yetkili akademik organlarınca yapılır. Öğretim elemanlarının atamalarında, devlet yükseköğretim kurumlarındaki atamalarda aranan şartlara ilaveten vakıf yükseköğretim kurumunun akademik yönden gerekli gördüğü şartlar da aranabilir. Vakıf meslek yüksekokullarında özellikle uygulamalı derslerde görevlendirilecek öğretim elemanlarının atanmasında çalışma deneyimine sahip olması gözetilir.

Vakıf yükseköğretim kurumlarında görev alacak olan akademik ve idari personelin çalışma esasları 2547

sayılı Kanunda devlet üniversiteleri için öngörülen hükümlere tabidir. Bu personelin aylık ve diğer özlük hakları bakımından ise 4857 sayılı İş Kanunu hükümleri uygulanır."

(Danıştay Sekizinci Dairesinin 29/4/2011 tarihli ve E.: 2008/8234, K.: 2011/2452 sayılı Kararı ile bu maddenin son cümlesinde yer alan "özlük hakları" ibaresinin iptaline karar verilmiştir.)

13. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Kanunun uygulanmasında;

...

6) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,

...

ifade eder.

..."

14. 5510 sayılı Kanun'un *"Sigortalı sayılanlar"* başlıklı 4.maddesinin 1.fıkrasının (a) bendi şöyledir:

"Değişik: 17/4/2008-5754/2 md.)

Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından;

a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,

...

sigortalı sayılırlar.

15. 5510 sayılı Kanun'un 79. madde ile başlayan 4. kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

16. 5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

17. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

18. 4857 sayılı Kanun'un 8. maddeyle başlayan *"İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi"* başlıklı İkinci Bölümünde kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlara yer verilmiştir.

19. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun *"İş mahkemelerinin kuruluşu"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

20. 7036 sayılı Kanun'un *"Dava şartı olarak arabuluculuk"* başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

21. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdarî para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

22. 7036 sayılı Kanun'un *"Geçiş Hükümleri"* başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında

uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

B. Yargı Kararı

23. Danıştay Sekizinci Dairesi 29/04/2011 tarih ve E.2008/8234, K.2011/2452 sayılı kararında, vakıf üniversitelerinde istihdam edilen akademik personelin özlük hakları yönünden 2547 sayılı Kanun'a tabi olduğu gerekçesiyle, Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 23. maddesinin son cümlesindeki *"özlük hakları"* ibaresinin iptaline karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"...1982 Anayasası'nın metnine yukarda yer verilen 130. maddesinde, 1961 Anayasası'nda yer almayan bir düzenleme getirilerek vakıf üniversitelerinin mali ve idari konuları dışındaki akademik çalışmalarının, öğretim elemanlarının sağlanmasının devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasa'da belirtilen hükümlere tabi olduğu açıkça belirtilmiştir. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesi'nin K:1976/28 sayılı kararında yer alan ilkeler 1982 Anayasası'nda bir Anayasa kuralı haline getirilmiştir.

Bu itibarla, uyuşmazlığın çözümü için öncelikle devlet üniversitelerindeki öğretim üyelerinin statüsünün değerlendirilmesi gerekmektedir.

Anayasa koyucu, Anayasa'nın 130. maddesiyle üniversiteleri Anayasal kuruluş olarak kabul etmiş ve üniversitelerle ilgili başlıca kuralları belirtmiş, üniversitelerin "kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerklige" sahip olmalarını öngörmüştür.

Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği gibi, "bilimsel özerklik", geniş bir kavramdır. Anayasa, bu ilkesiyle üniversiteleri, 2. maddesinde yer alan temel niteliklere sahip bir hukuk devletinin üniversitesine yaraşır biçimde öğretim, araştırma ve yayın konularını belirlemek ve yürütmek serbestliğine sahip kılmış bulunmaktadır. Anayasa nın 130. maddesi, üniversitelerin yine bir hukuk devletinin üniversitesine yaraşır biçimde, uygar ve evrensel karakterde eğitim-öğretim, araştırma ve yayın konularında bilimsel özerkliğe sahip bir kamu tüzelkişisi biçiminde kurulmasını ve Cumhuriyetin temel organları içinde bu niteliğiyle yer almasını istemiş, üniversitelerin öğretim üyeleri ve yardımcılarını, bir meslek sınıfı olarak düşünmüş ve buna göre düzenlemeler yapmıştır.

...

Bu durumda, öğretim üyesinin sözleşmesinin herhangi bir neden gösterilmeden yenilenmeyeceğini öngören bir işlemin ve böyle bir işleme dayanak olabilecek düzenlemenin, öğretim üyelerinin bilimsel özgürlüğünü, mesleki güvencesini zedeleyeceği, dolayısıyla akademik faaliyeti aksatacağı açık olup, böyle bir durum Anayasa'nın 130. maddesine uygun görülemez.

Diğer yandan, Anayasa'nın 130. maddesinde belirtilen vakıf yükseköğretim kurumlarının mali ve idari konular yönünden devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumlarından farklı olması, vakıf yükseköğretim kurumlarında istihdam edilen akademik personelin mesleki güvenceden yoksun kılınması sonucuna yol açamaz. Anayasa koyucunun böyle bir amacının bulunduğu kabul edilemeyeceği gibi, bilimsel özerklik ilkesinin gereği hiçbir ayırım yapılmadan bütün yükseköğretim kurumlarında bilimsel özgürlük, serbestçe araştırma ve yayın yapabilme, eğitim ve öğretimi özgürlük ve güvence içinde sürdürebilme hak ve yetkileri bütün üniversitelerdeki akademik personele tanınmıştır. Gerek devlet, gerekse vakıf yükseköğretim kurumlarında görev yapan akademik personelin, mesleki güvenceleri yönünden idare hukukuna tabi olduklarının kabulü gerekmektedir. Dolayısıyla, vakıf yükseköğretim kurumlarındaki akademik personelin mesleki güvenceleri yönünden özel hukuk hükümlerine tabi olmaları Anayasa'ya uygun görülemez. Aynı kamu hizmetini yerine getiren akademik personelin, mesleki güvenceleri yönünden, bir kısmının üniversite ile ilişkilerinde kamu hukukuna, bir kısmının özel hukuka tabi olmalarına olanak sağlayan bir hüküm gerek Anayasa'da, gerekse 2547 sayılı Yasa'da bulunmamaktadır.

Kamu hizmeti, devlet ya da diğer kamu tüzelkişileri tarafından ortak gereksinimleri karşılamak ve kamu yararını sağlamak için topluma sunulan sürekli ve düzenli hizmetler olarak tanımlanabilir. Toplumsal yaşamın zorunlu gereksinimlerinden olan, düzenlilik ve süreklilik isteyen yükseköğretim hizmeti de niteliği gereği kamu hizmetidir.

Vakıf yükseköğretim kurumlarında niteliği belirtilen kamu hizmetinin yürütülmesi için istihdam edilen akademik personel ile vakıf yükseköğretim kurumu arasında akdedilecek sözleşmenin "idari hizmet sözleşmesi" niteliğinde bulunduğunun kabulü zorunludur.

...

Bu açıklamalar çerçevesinde Yönetmelik kuralındaki "özlük hakları" ibaresinin yargısal denetimine gelince;

Davacı, sözleşmenin yenilenmemesine ilişkin işlem ile üniversitede iş sözleşmesine dayanılarak istihdam edilmesinin ve sözleşmedeki göreve son verilmeyle ilgili kuralların Yönetmeliğin "özlük hakları" ibaresine ilişkin düzenlemeden kaynaklandığını ileri sürmekte; davalı Atılım Üniversitesi Rektörlüğü de Yönetmelikteki "özlük hakları" ibaresinin, akademik personelin iş sözleşmesine dayanılarak istihdam edilmesine ve göreve son verilmeyle ilgili kuralların sözleşmede yer almasına olanak tanıdığını savunmaktadır.

Bu durum karşısında, Yönetmelikteki "özlük hakları" ibaresinin anlamını ve kapsamını incelemek,

Anayasa'nın 130. maddesine ve 2547 sayılı Yasa'nın ilgili hükümlerine uygunluğu yönünden yargısal denetimini yapmak gerekli görülmüştür.

Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin "öğretim elemanları" başlıklı 23. maddesinde; öğretim elemanlarının seçimi, değerlendirilmesi, seçilenlerin uygun görülen akademik unvanlarla görevlendirilmeleri ve yükseltilmelerinin yürürlükteki kanun ve yönetmelik hükümlerine uyularak vakıf yükseköğretim kurumunun yetkili akademik organlarınca yapılacağı belirtilmektedir. Anılan maddenin 2. fıkrasında ise "Vakıf yükseköğretim kurumlarında görev alacak olan akademik ve idari personelin çalışma esasları 2547 sayılı Kanunda devlet üniversiteleri için öngörülen hükümlere tabidir. Bu personelin aylık ve diğer özlük hakları bakımından ise 4857 sayılı İş Kanunu hükümleri uygulanır" kuralına yer verilmiştir.

Değinilen maddenin 2. fıkrasının birinci tümcesinde, vakıf yükseköğretim kurumlarında görev alan akademik ve idari personelin çalışma esaslarının, 2547 sayılı Yasa'da devlet üniversiteleri için öngörülen hükümlere tabi olduğu belirtilerek Anayasa'nın 130. maddesine ve 2547 sayılı Yasa'nın ilgili hükümlerine uygun bir düzenleme yapılmıştır. Diğer bir ifadeyle vakıf yükseköğretim kurumlarında görev alan akademik personelin mesleki güvenceleri ile devlet yükseköğretim kurumlarında görev alan akademik personelin mesleki güvenceleri arasında ayırım yapılmamış, bu yönden bilimsel özerklik ilkesine uygun bir düzenleme öngörülmüştür.

Bununla birlikte, Yönetmelik kuralındaki "diğer özlük hakları" ibaresinin kapsamında akademik personelin hangi haklarının yer aldığı konusundaki belirsizliğin uygulamada hukuki sorunlara yol açtığı, esasen dava konusu uyuşmazlığın da bu belirsizlikten kaynaklandığı anlaşılmaktadır. "Özlük hakları" kavramı tek başına kullanıldığında personelin bütün haklarını içerecek genişlikte bir kavram olduğundan ve dava konusu düzenlemede bu kavramın personelin hangi haklarını içerdiği yönünde bir açıklık bulunmadığından, ayrıca davalı Atılım Üniversitesi Rektörlüğünün de düzenlemedeki "özlük hakları" kavramına dayanarak davacıyı iş sözleşmesine tabi olarak istihdam ettiği ve göreve son verme işlemini İş Kanunu hükümleri uyarınca gerçekleştirdiği anlaşıldığından, Yönetmelik kuralındaki "özlük hakları" kavramında, yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan vakıf yükseköğretim kurumlarında istihdam edilen akademik personelin mesleki güvencelerine ilişkin Anayasa'nın 130. maddesi ve 2547 sayılı Yasa hükümlerine uygunluk görülmemiştir.

Diğer yandan, vakıf yükseköğretim kurumları, mali konular yönünden, devlet yükseköğretim kurumlarının tabi olduğu hükümlere bağlı olmadıklarından, akademik personelin aylık ve diğer parasal hakları bakımından İş Kanunu hükümlerinin uygulanabileceği açıktır.

Dolayısıyla, vakıf yükseköğretim kurumlarında istihdam edilecek akademik personelin mesleki güvencelerine ilişkin çalışma esaslarının (akademik personelin atanması, görevleri, unvanları, emeklilikleri, terfileri ve görevlerine son verilmesi gibi) idari sözleşmeyle belirlenmesi; akademik personelin yukarıda belirtilenler dışında kalan özlük haklarının ise (ücret, prim, çalışma saatleri, tatil günleri ve sosyal güvenlik gibi) İş Kanunu hükümlerine göre belirlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Davacının görevine son verilmesine ilişkin işlemin yargısal denetimine gelince; Olayda, davalı Üniversite ile davacı öğretim üyesi arasındaki istihdam ilişkisi, Üniversite'nin Anayasa'nın 130. maddesi uyarınca kamu hizmetini yürüten bir kamu tüzelkişisi olması ve davacının da kamu hizmetinin yerine getirilmesinde görev alması nedeniyle idare hukuku alanında bulunmaktadır.

Davacının atamasının yapılması ve görevine son verilmesi işlemlerinin idare hukuku kurallarına göre tesis edilmesi, bütün üniversitelerin (devlet veya vakıflar tarafından kurulmuş olan) kamu tüzelkişiliğine sahip olması ve kamu hizmeti olan eğitim ve öğretim hizmetini aynı esaslara tabi olarak yerine getirmesinden kaynaklanmaktadır.

Atama ve görevlendirilmesinin Anayasa'nın 130. maddesi ve 2547 sayılı Yasa hükümlerine göre yapılacağı belirlenen akademik personelin; Yönetmelik kuralına dayanılarak, taraflar arasında "iş sözleşmesi" bulunduğu, istihdamın bu sözleşmeye göre yapıldığı, tarafların bütün hak ve yetkilerinin sözleşmede düzenlendiği gibi hususlardan bahisle, haklarının ortadan kaldırılamayacağı, üniversite ile akademik personel arasında Anayasa ve 2547 sayılı Yasa ile belirlenen ve korunan hukuki ilişkinin niteliğinin değiştirilemeyeceği kuşkusuzdur.

Kaldı ki, idari hizmet sözleşmesi niteliğindeki bir sözleşmede uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerinin görevinde olduğunun belirlenmesi, sözleşmenin hukuki niteliğinin saptanmasında ölçüt olarak kabul edilemez. Zira, görevli yargı yerinin belirlenmesi kamu düzenine ilişkin olup taraf iradesiyle değiştirilmesine hukuken olanak bulunmamaktadır.

Dolayısıyla idare hukuku kurallarına göre, idari hizmet sözleşmesi ile istihdam edilmesi gereken davacının, sözleşmesinin yenilenmemesi veya görevine son verilmesi işleminin dayanağı Yönetmelik kuralı hukuka uygun bulunmadığından, dava konusu uygulama işleminin de hukuki dayanaktan yoksun kaldığı açıktır. ..."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

24. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

25. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

26. Dava, davacının Haliç Üniversitesi İletişim Daire Başkanlığında müdür ünvanıyla işçi olarak görev yapmakta iken, iş akdinin feshinden kaynaklanan işe iadesi ve işe iadesi halinde parasal haklarının ödenmesine karar verilmesiistemiyle açılmıştır.

27. Davalı Üniversite, yukarıda anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde 2809 sayılı Kanun'un Ek 48. maddesi ile vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlere tabi olmak üzere kamu tüzel kişiliğine sahip olarak kurulmuştur.

28. İdari rejime dayalı olarak düzenlenmiş bulunan Türkiye'nin idari yapısında, kamu tüzel kişiliği idari yargının görev alanının belirlenmesinde kullanılan ölçütlerden birisidir. Kamu tüzel kişilerinin kuruluş amacı kamu yararı, faaliyet konuları ise kamu hizmetidir. Bu bağlamda, Kamu Tüzel Kişileri, özel hukuk tüzel kişilerine nazaran üstün ve ayrıcalıklı kamu gücüne sahiptirler ve tek taraflı işlemlerle yeni hukuki durum yaratabilirler. Bu nedenle de personeli kamu hukukuna tabidir.

29. Kanunla kurulma ve kamu tüzel kişiliğine sahip olmanın yanı sıra, Devlet Üniversitelerinde olduğu gibi Vakıf Üniversitelerinin de Anayasal güvence altına alınmış olan *"Bilimsel Özerkliğe sahip olmaları"* bir diğer ayrıcalığıdır. Üniversitelerde bilimsel özerklik ilkesi benimsenirken güdülen amaç, yükseköğretimin çeşitli siyasal çevre ve baskı grupları ile düşünce kümelerinin etkisinin dışında tutarak, bilimsel amaç, hedefler ve gereksinimlerine bağlı olmalarını sağlamaktır. Bu nedenle de, bilimsel faaliyetin aslı unsurları olan yükseköğretim elemanlarının, görevleri, unvanları, atama, yükselme ve emeklilikleri gibi özlük haklarının kanunla düzenleneceği konusu, Anayasal teminat altına alınmıştır.

30. Bununla birlikte, yukarıda anılan Danıştay Sekizinci Dairenin iptal kararının akademik personele münhasır iptale yönelik tespiti, somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, davalı Üniversitenin hizmet (iş) sözleşmesi kapsamında çalıştırdığı davacının statüsü, göreve alınması ve görevinin sonlandırılması hususları ve tabi olduğu 4857 sayılı İş Kanunu hükümleri gözetildiğinde, davacının akademik personel yahut idare hukuku kapsamında bir kamu personeli olmadığı ve davalı vakıf üniversitesi ile aralarında düzenlenen sözleşmenin de idari sözleşme niteliği taşımadığı açıktır.

31. Buna göre, davacının sözleşmesinin feshinden dolayı talep ettiği işe iade ve özlük hakları iş sözleşmesi kapsamında olup, bu sözleşmeden kaynaklanan işe iade ve özlük haklarının tazmini isteminin 4857 sayılı Kanun hükümleri uyarınca adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

32. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 12. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Hukuk Dairesinin 24/09/2020 tarih ve E.2020/833, K.2020/1764 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 12. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Hukuk Dairesi'nin 24/09/2020 tarih ve E.2020/833, K.2020/1764 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili Kenan YAŞAR	Üye Eyüp SARICALAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/173
KARAR NO : 2026/246
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: 2918 sayılı Kanun'un Ek 2/3-a maddesi uyarınca verilen idari para cezasına ilişkin kararın iptal edilmesi istemiyle açılan davanın, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27. maddesinin 1. fıkrası kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : F. B.
Davalı : Ankara Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili tarafından, Ankara İl Emniyet Müdürlüğü'nce dava dışı Ç. K. T. K. G. İ. T. T. v. T. A. Ş. adına kayıtlı ... plakalı araç ile ilgili belediyeden çalışma izni/ruhsatı almadan yolcu taşındığının tespit edildiğinden bahisle, araç sürücüsü sıfatıyla davacı hakkında, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun Ek2/3-a maddesi gereğince tutulan 14/10/2025 tarih ve JC 710760 seri/sıra sayılı, 92.784 TL tutarlı trafik idari para cezası aynı tarihli BB01124976 seri numaralı *"Araç Trafikten Men/Muhafaza Altına Alma Tutanağı"* ile trafik kaydı dava dışı şirket adına olan aracın 60 gün süreyle trafikten men edilmesine karar verilmiştir.

2. Davacı, araç sürücüsü sıfatıyla adına kesilen 14/10/2025 tarih ve JC 710760 seri/sıra sayılı idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Ankara 12. Sulh Ceza Hakimliği 03/11/2025 tarih ve D.İş No:2025/7881, K.2025/7881 sayılı kararı** ile, başvuran hakkında 14/10/2025 tarih ve JC 710760 sıra seri sayılı idari para cezası karar tutanağı ve aynı tarihli araç trafikten men tutanağı düzenlendiği anlaşıldığından 5326 sayılı Kanun'un 27/8 ve 28/1-b maddesi gereğince başvurunun idare Mahkemesince değerlendirilmesi gerektiğinden bahisle, itirazın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"...Dosyanın incelemesinde; başvuru dilekçesi, 14/10/2025 tarihli tutanak içeriği ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanununun Ek2-/3a maddesinde belirtilen "Karayolları Trafik Kanunu'nun 'Araçların tescil edildikleri amacın dışında kullanılması başlığı altında düzenlenen Ek 2.maddesi, üçüncü fıkrasında, Ek fıkra: 31/5/2012-6321/3 md.) ve 10/7/2004 tarihli - 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 3/7/2005 tarihli - 5393 sayılı Belediye Kanunu ve Belediye Kanunu kapsamında 15/(p) inci maddesindeki düzenlemeler gereğince; ilgili belediyeden a)Çalışma izni/ruhsatı almadan belediye sınırları dahilinde yolcu taşımak yasaktır maddesine aykırı taşımacılık yaptığı belirtilerek idari para cezası tutanağı düzenlendiği, söz konusu plaka sayılı araç hakkında araç trafikten men tutanağı düzenlendiği ve aracın 60 (Altmış) gün süre ile trafikten men edilerek muhafaza altına alındığı anlaşılmıştır.

5326 sayılı Kabahatler Kanununun 27/8 maddesi gereğince idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararlarında verilmiş olması halinde idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür.

Aracın trafikten men edilmesine ilişkin kanun, 2918 ve 5326 sayılı kanunlar uyarınca incelendiğinde idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu idari bir işlem olduğu, 2918 sayılı kanunun 112 maddesinde aracın geçici olarak trafikten men edilmesi işleminin trafik ve Sulh Ceza Hakimliklerinin görevlerine dahil edilmediği dikkate alındığında aracın trafikten men edilmesine ilişkin davaya bakma görevi idari mahkemesine ait olmaktadır.

Başvuran hakkında 14/10/2025 tarih ve JC 710760 sıra seri sayılı idari para cezası karar tutanağı ve aynı tarihli araç trafikten men tutanağı düzenlendiği anlaşıldığından 5326 sayılı kanunun 27/8 ve 28/1 -b maddesi gereğince başvuru İdare Mahkemesince değerlendirileceğinden başvurunun görev yönünden reddine,..."

4. Davacı, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Ankara 13. İdare Mahkemesi 23/02/2026 tarih ve E.2025/2028 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından, Ankara İl Emniyet Müdürlüğü'nce dava dışı Ç. K. T. K. G. İ. T. T. v. T. A. Ş. adına kayıtlı ... plakalı araç ile ilgili belediyeden çalışma izni/ruhsatı almadan yolcu taşındığının tespit edildiğinden bahisle araç sürücüsü sıfatıyla hakkında 2918 sayılı Kanun'un Ek 2/3-a maddesi uyarınca 92.874,00 TL trafik para cezası uygulanmasına ilişkin 14/10/2025 tarih ve JC 710760 sayılı işlemin iptali istemiyle Ankara 12. Sulh Ceza Hakimliği'nin 2025/7881 D.İş. esasına kayden dava açıldığı, 03/11/2025 tarih ve E:2025/7881 D.İş., K:2025/7881 sayılı karar ile uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargı mercinin görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddedildiği, bunun üzerine davacı tarafından 29/12/2025 tarihinde kayda giren dilekçeyle Mahkememizin 2025/2028 esasına kayden bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki

düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

İncelenen uyuşmazlıkta, aynı maddi olay nedeniyle dava dışı üçüncü kişi adına kayıt ve tescilli araç hakkında trafikten men yaptırımının uygulandığı, bu yaptırımın davacı sürücü ile ilgili olmadığı ve onun hakkında düzenlenmediği, davacı hakkında uygulanan trafik para cezasının da 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Kanun'da da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrası bir arada değerlendirildiğinde, 2918 sayılı Kanun'un Ek 2/3-a maddesi uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 22/12/2025 tarih ve E:2025/654, K:2025/824 sayılı kararı da aynı yöndedir..."

6. Ankara 13. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası ekinde adli yargı dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Araçların tescil edildikleri amacındışında kullanılması:"* başlıklı Ek 2. maddesi şöyledir:

"(Ek: 17/10/1996-4199/43 md.) (Değişik:18/10/2018-7148/26 md.)

Araçlarını motorlu araç tescil belgesinde gösterilen maksadın dışında kullananlar ile sürülmesine izin veren araç sahiplerine 1.002 Türk lirası idari para cezası uygulanır. (Mülga cümle:21/2/2019-7166/5 md.)(...)

(Ek fıkra:21/2/2019-7166/5 md.) Ayrıca, araç on beş gün süre ile trafikten menedilir.

10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında ilgili belediyeden;

a) Çalışma izni/ruhsatı almadan,

b) Alınan izin/ruhsatta belirtilen faaliyet konusu dışında,

c) Alınan izin/ruhsatta belirtilen çalışma bölgesi/güzergâh dışında

belediye sınırları dâhilinde yolcu taşımak yasaktır. Bu fıkranın (a) bendine uymayanlara 5.010 Türk lirası, (b) bendine uymayanlara 2.018 Türk lirası, (c) bendine uymayanlara 1.002 Türk lirası idari para cezası verilir. Fiilin işlendiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde tekerrürü hâlinde, bu fıkrada yer alan idari para cezaları iki kat olarak uygulanır.

İşleteni veya sahibi, sürücüsünün kendisi olup olmadığına bakılmaksızın aracın bu maddenin üçüncü fıkrasına aykırı olarak kullanılmaması hususunda gerekli tedbirleri almak ve denetimini yapmakla yükümlüdür. Araç, bu maddenin üçüncü fıkrasının;

a) (a) bendinin ihlali hâlinde altmış gün,

b) (b) bendinin ihlali hâlinde otuz gün,

c) (c) bendinin ihlali hâlinde ise on beş gün

süreyle trafikten menedilir.

İlgili belediye tarafından tahdit veya tahsis kapsamına alınmış ve bu kapsamda verilmiş çalışma izninin/ruhsatının süresi bittiği hâlde, belediye sınırları dâhilinde yolcu taşıyan kişiye 1.002 Türk lirası idari para cezası uygulanır ve eksikliği giderilinceye kadar araç trafikten menedilir.

Ayırıcı işareti bulunmayan üçüncü fıkra kapsamındaki araçlardan taşımacılık hizmeti alanlara da 334 Türk lirası idari para cezası uygulanır."

8. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

9. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden

ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

...

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, idari para cezasının iptali istemi yönünden oluşan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, 2918 sayılı Kanun'un Ek 2. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca dava dışı şirket adına kayıtlı ... plakalı aracın izinsiz ve ruhsatsız şekilde yolcu taşındığından bahisle, 92.874 TL verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

14. Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından, Ankara İl Emniyet Müdürlüğü'nce dava dışı Ç. K. T. K. G. İ. T. T. v. T. A. Ş. adına kayıtlı ... plakalı araç ile ilgili belediyeden çalışma izni/ruhsatı almadan yolcu taşındığının tespit edildiğinden bahisle araç sürücüsü sıfatıyla hakkında 2918 sayılı Kanun'un Ek 2/3-a maddesi uyarınca 92.874 TL idari para cezası uygulanmasına ilişkin 14/10/2025 tarih ve JC 7!0760 sayılı işlemin iptali istemiyle Ankara 12. Sulh Ceza Hakimliği'nin 2025/7881 D.İş. esasına kayden dava açıldığı, 03/11/2025 tarih ve E.2025/7881 D.İş., K.2025/7881 sayılı karar ile uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargı mercinin görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddedildiği, bunun üzerine davacı tarafından, aynı istemle idari yargı yerinde dava açıldığı anlaşılmaktadır.

15. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

16. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı, ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır. Bir başka deyişle, idari yargının görev alanına giren bir yaptırım kararının verilmiş ve bunun dava konusu edilmiş olması halinde idari yargının bu davaya ve aynı maddi olaya ilişkin idari para cezası kararına karşı açılan veya açılacak davaya da bakacağı kuşkusuzdur.

17. Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesince de, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren idari yaptırım kararının da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

18. İncelenen uyuşmazlıkta, aynı maddi olay nedeniyle üçüncü kişi şirket adına kayıt ve tescilli araç hakkında uygulanan trafikten men yaptırımının davacı sürücü ile ilgili olmadığı ve onun hakkında düzenlenmediği, davacı hakkında uygulanan idari para cezasının da 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Kanun'da da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, anlaşılmıştır.

19. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, dava konusu salt idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 13. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, Ankara 12. Sulh Ceza Hakimliğinin 03/11/2025 tarih ve D.İş No:2025/7881, K.2025/7881 sayılı

görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 13. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile; Ankara 12. Sulh Ceza Hakimliğinin 03/11/2025 tarih ve D.İş No:2025/7881, K.2025/7881 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/176
KARAR NO : 2026/347
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Belediyenin evsel katı atık bedelinin iptali istemiyle açılan davanın, özel hukuk hükümleri kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : C. S. T. v. T. A.
Vekili : Av. K. T.
Davalı : Tepebaşı Belediye Başkanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirketin Eskişehir ili, Tepebaşı ilçesinde bulunan Alışveriş Merkezindeki 7 adet sinema salonunun işletmeciliğini yaptığını, davalı belediye tarafından evsel katı atık ücreti adı altında toplam 521.466,06 TL'lik tahakkuk yazısının 29/05/2025 tarihinde müvekkili şirkete tebliğ edildiğini, 2872 sayılı Çevre Kanununun 11 ve geçici 1. maddeleri uyarınca davalı belediyenin bu konuda işlem yapma yetkisi bulunmayıp yetkinin Büyükşehir Belediyesinde bulunduğunu, borç tahakkuk ettirilirken bakanlık uygulamasına, bu konuda bakanlık tarafından 27/10/2010 tarih ve 27742 sayılı R.G'de yayımlanan Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesine Dair Yönetmelik ve Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuzda gösterilen ilkelere aykırı davranıldığını, davalı tarafından talep edilen bedelin hangi kriter ve hangi tarifeye göre hazırlandığının belli olmadığını, Yönetmeliğin 22. maddesinin 1. fıkrasına göre, atık su ve evsel atık hizmetlerine ait ücretlendirmenin yapılan hizmetin karşılığı olarak müstakilen düzenli aralıklarla su faturaları üzerinden yapılması gerektiğini, bu işlem yönünden ise Büyükşehir Belediyelerinin yetkili kılındığını, öncelikli olarak müvekkili şirket ile sözleşme yapılması gerekirken yapılmayıp tarifelerin belirlenmediğini, Bakanlık yazısı ve belirtilen mevzuat hükümleri nazara alındığında davalı belediyenin yaptığı işlemin açıkça hukuka aykırı olduğunu, sinema salonlarının fiziksel nitelikleri, işleyişi dikkate alınmadan, ortalama maliyetler gözetilmeden usul ve kanuna aykırı şekilde fahiş miktarda tahakkuk yapıldığını, işlem dayanağı olarak hiçbir belge verilmediğini belirterek, davalı idare tarafından müvekkili şirket aleyhine tahakkuk ettirilen 521.466,06 TL evsel katı atık bedelinin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Eskişehir 2. Sulh Ceza Hâkimliği 15/09/2025 tarih ve D.İş.No:2025/3437 sayılı kararı** ile, dosya kapsamından itiraz eden aleyhinde, herhangi bir idari para cezası uygulanmadığı, borç tahakkukunun söz konusu olduğu, bu hususun idari işlem niteliğinde olduğu ve açılan davada idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...İtiraz eden vekili tarafından borç tahakkukuna ilişkin hakimliğimiz nezdinde itirazda bulunulmuş ise de; kabahatler kanununa göre Sulh Ceza Hakimliğine idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı başvuru yapılabileceği, dosya kapsamında herhangi bir idari para cezası uygulanmadığı, itiraz eden aleyhine borç tahakkukun söz konusu olduğu, bu hususun idari işlem niteliğinde

olduğu ve idari yargıya başvurulması gerektiği kanaati hasıl olduğundan 5326 sayılı yasanın 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun görev yönünden reddine..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde (Vergi Mahkemesinde) dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Eskişehir 1. Vergi Mahkemesi 20/11/2025 tarih ve E.2025/909, K.2025/702 sayılı kararı ile, uyuşmazlık konusu tahakkuk fişi içeriğinin, katı atık bedeli ile katı atık katma değer vergisinden oluştuğu, dava konusu tahakkuk fişinin katı atık bedellerinden oluşan kısmı ile katı atık katma değer vergilerinden oluşan kısmı arasında maddi ve hukuki anlamda bağlılık ya da sebep-sonuç ilişkisi bulunmadığı, bu nedenle uyuşmazlık konusu tahakkuk fişinin katı atık bedellerinden oluşan kısmının iptali istemiyle bir dava, katı atık katma değer vergisinden oluşan kısmının iptali için bir dava açılması gerekirken tek dilekçe ile açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 5. maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

5. Davacı vekili bu kez, yenileme dilekçesi ile, aynı hukuki nedenlerin yanında davalı belediye tarafından aynı katı atık ile ilgili olarak iki bedel tahsil edildiğini, müvekkili şirketin sinema faaliyetini sürdürdüğü Alışveriş Merkezinin zaten katı atık vergisini ödediğini, müvekkili şirkete ve diğer kiracılara bunu ortak gider adı altında rücu ederek tahsil ettiğini, bu şekilde müvekkili şirketin iki kez katı atık vergisi ödemekle karşı karşıya kaldığını, bu durumun Alışveriş Merkezi yönetiminden sorulması gerektiğini belirterek, müvekkili şirkete tahakkuk ettirilen 434.561,04 TL evsel katı atık bedelinin iptali istemiyle idari yargı yerinde (İdare Mahkemesinde) dava açmıştır.

6. Eskişehir 1. İdare Mahkemesi 08/01/2026 tarih ve E.2025/1645, K.2026/11 sayılı kararı ile, dava dilekçesinin, Eskişehir 1. Vergi Mahkemesinin 20/11/2025 tarih ve E: 2025/909, K: 2025/702 sayılı dilekçe ret kararı üzerine düzenlenen yenileme dilekçesi olduğu, bakılan davada her ne kadar davacı tarafından 2025/1 ila 2025/6 dönemlerine ilişkin işlemin iptali istenilmekte ise de, dava dilekçesinin 2577 sayılı Kanun'un 5. maddesine uygun şekilde düzenlenmediği gerekçesiyle reddine karar verilmesi ve bunun üzerine davacı tarafından ayrı ayrı dava açılması durumunda, yenilenen davaların, dilekçe ret kararının verildiği yargı yerinde açılması gerektiğinden, esas kaydının kapatılması suretiyle dosyanın Eskişehir 1. Vergi Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

7. Eskişehir 1. Vergi Mahkemesi 29/01/2026 tarih ve E.2026/42, K.2026/26 sayılı kararı ile, dava konusu tahakkuk fişinde iptali istenen kısmını oluşturan kamu alacağının; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük niteliği taşımadığı ve tarifelerle ilgili bulunmadığı, dolayısıyla vergi ve benzeri mali yükümlülük kapsamında bir kamu alacağı olmadığından dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünün, idari yargıda genel görevli idare mahkemesinin görevine girmesi nedeniyle, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiştir.

8. **Eskişehir 1. İdare Mahkemesi 25/02/2026 tarih ve E.2026/143 sayılı kararı** ile, dava konusu işlemin sözleşmeden kaynaklanan alacak/borç ilişkisinden doğduğu ve uyuşmazlığın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Yukarıda aktarılan mevzuat hükümleri ile dosyada bulunan bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden; atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraftesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin belirlenmesi konusunda anılan hizmetleri sağlayacak idarelere takdir yetkisi verildiği, hizmeti alan gerçek ve tüzel kişilerin ise bu hizmetlere karşılık olarak abone olmak zorunda olduğu; ayrıca, atıksu altyapı yönetimleri ve/veya evsel katı atık idarelerinin hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacak her abone ile karşılıklı sözleşme yapmakla yükümlü olacakları, buna göre de davalı belediye tarafından istenilen katı atık toplama, taşıma ücretlerinin -henüz kurulmamış olsa dahi- abonelik sözleşmesinden doğduğu kanaatine varılmaktadır.

Nitekim, katı atık toplama ücretine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan bir davada, Uyuşmazlık Mahkemesinin 03.05.2021 tarih ve E:2021/227, K:2021/312 sayılı kararıyla söz konusu ücretin, idareyle kişi arasında abonman sözleşmesi ile kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu, idarenin faaliyet alanıyla ilgili olarak yürürlüğe koyduğu yönetmelik ile buna dayanan tarife kararlarının yargısal denetiminin idari yargı yerinde; abonman sözleşmesine dayanan bir alacak-borç ilişkisi kapsamındaki katı atık toplama bedelinin tahsiline ilişkin davaların ise adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerektiği, uygulamanın bu doğrultuda istikrar kazandığı belirtilmektedir.

Bu itibarla; dava konusu işlemin sözleşmeden kaynaklanan bir alacak niteliğinde olduğu ve uyuşmazlığın sözleşmeden kaynaklanan alacak-borç ilişkisinden doğduğu anlaşıldığından, işbu davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır..."

9. Eskişehir 1. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası ekinde adli yargı dava dosyası sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

10. 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun *"İzin alma, arıtma ve bertaraf etme yükümlülüğü"* başlıklı 11. maddesi ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 26/4/2006-5491/8 md.)

Üretim, tüketim ve hizmet faaliyetleri sonucunda oluşan atıklarını alıcı ortamlara doğrudan veya dolaylı vermeleri uygun görülmeyen tesis ve işletmeler ile yerleşim birimleri atıklarını yönetmeliklerde belirlenen standart ve yöntemlere uygun olarak arıtmak ve bertaraf etmekle veya ettirmekle ve öngörülen izinleri almakla yükümlüdürler.

...

Geri kazanım imkânı olmayan atıklar, yönetmeliklerle belirlenen uygun yöntemlerle bertaraf edilir.

Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz.

..."

11. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları"* başlıklı 15. maddesinin (d) bendi şöyledir:

"d) özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak"

12. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun *"Ücrete Tabi İşler"* başlıklı 97. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 4/12/1985 3239/125 md.)

Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet (...)[39] için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir.

(İkinci fıkra iptal: Anayasa Mahkemesinin 31/3/1987 tarihli ve E.: 86/20, K.: 87/9 sayılı kararı ile)."

13. Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Yönetmeliğin amacı; atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin; atıksu altyapı yönetimleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından belirlenmesi, ayarlanması ve uygulanması yoluyla çevresel altyapı hizmetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamaktır.

14. Yönetmeliğin *"Dayanak"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik:RG-2/2/2019-30674)

(1) Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 11 inci maddesine ve 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 97 nci ve 103 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır."

15. Yönetmeliğin *"Tanımlar"* başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Abone: Su ve atıksu ve katı atık hizmetlerinden faydalanan ve/veya faydalanacak gerçek veya tüzel kişiyi,

b) Atıksu altyapı yönetimleri: Atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların bertarafının sağlandığı atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı, ıslahı ve işletilmesinden; büyükşehirlerde 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunla belirlenen kuruluşları, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeleri, 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanununa istinaden bu amaçla kurulmuş idare birlikleri, bunların dışında iskâna konu her türlü kullanım alanında valiliğin denetiminde bu alanları kullananları, serbest ve/veya endüstri bölgelerinde bölge müdürlükleri, kültür ve turizm koruma ve gelişme bölgelerinde, turizm merkezlerinde Kültür ve Turizm Bakanlığı veya yetkili kıldığı birimleri, organize sanayi bölgelerinde organize sanayi bölgesi yönetimini, küçük sanayi sitelerinde kooperatif başkanlıklarını, mevcut yerleşim alanlarından kopuk olarak münferit yapılmış tatil köyü, tatil sitesi, turizm tesis alanları ve benzeri kullanım alanlarında ise site yönetimlerini veya tesis işletmecilerini,

c) Atık üreticisi: Faaliyetleri sonucu atık oluşumuna neden olan kişi ve/veya atığın bileşiminde veya yapısında bir değişikliğe neden olacak ön işleme, karıştırma veya diğer işlemleri yapan herhangi bir gerçek veya tüzel kişiyi,

ç) Atık sahibi: Atık üreticisini veya atığın sahibi olan gerçek ve tüzel kişileri.

...

e) Evsel katı atık idareleri: Büyükşehir belediyelerini, diğer belediyeleri ve belediye birliklerini,

...

m) Ücret: 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer 44 üncü maddesi hükmü gereği çevre temizlik vergisi ile aynı Kanunun 87 nci maddesi uyarınca kanalizasyon harcamalarına katılma payı ve 2560 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca alınan kullanılmış suları uzaklaştırma bedelini de içerecek şekilde; atıksu ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında tam maliyet esaslı tarifeye göre belirlenen toplam sistem maliyetini karşılamak üzere evsel katı atık ve atıksu hizmetlerinden yararlananlar tarafından ödenmesi gereken parasal değeri.

ifade eder."

16. Yönetmeliğin *"Abonelik"* başlıklı 10. maddesi şöyledir:

"Atık su altyapı yönetimlerinin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olması zorunludur"

17. Yönetmeliğin *"Evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme"* başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"(1) Evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esasları kullanılır. Bu esasların uygulanmasına yönelik detayları içeren ve tam maliyet esaslı tarifelerinin belirlenmesinde faydalanılabilecek usul ve esaslar Bakanlık tarafından Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz adıyla Bakanlığın internet sayfasında yayımlanır.

(2) Evsel katı atık hizmetlerine ait ücretler belirlenirken, atık üreticisinin ürettiği atık miktarı aşağıdaki birimlerden biri veya birkaçı kullanılarak tespit edilebilir:

a) Atık ağırlığı,

b) Konteyner sayısı, konteyner hacmi, konteyner doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,

c) Atık toplama aracı sayısı, araç hacmi, araç doluluk oranı ve atık toplama sıklığı,

ç) Atık üreticilerinin hanehalkı büyüklüğü, hastanelerde yatak sayısı, okullarda öğrenci sayısı gibi belirli özelliklerine göre belirlenebilecek sabit atık üretim değerleri."

18. Yönetmeliğin *"Evsel katı atık tarife türleri"* başlıklı 20. maddesi şöyledir:

"(1)Evsel katı atık hizmetleri atık miktarı belirleme yöntemine göre aşağıda sayılan iki farklı tarife türü üzerinden ücretlendirilebilir:

a) 18 inci maddede belirtilen yöntemlere göre hesaplanmış ve değişken ücretlerden oluşan tarife,

b) Kirleten öder ilkesi dikkate alınarak ve 18 inci maddede belirtilen yöntemlere göre idareler tarafından hesaplanmış ve üretilen atık miktarını atık üreticilerinin etkileyemediği sabit tarifeler.

(2) Evsel katı atık idareleri her atık üreticisine sadece aldıkları hizmetlerin maliyetlerini dikkate alarak tarife belirlerler."

19. Yönetmeliğin *"Faturalandırma"* başlıklı 22. maddesi şöyledir:

"Atıksu ve evsel katı atık hizmetlerine ait ücretlendirme yapılan hizmetin karşılığı olarak müstakilen, düzenli aralıklarla su faturaları üzerinden yapılır."

B. Yargı Kararları

20. Su abonesi olmayan kişi hakkında İSKİ Tarifeler Yönetmeliği hükümlerine göre tahakkuk ettirilen atık su bedeline ilişkin faturanın iptali istemiyle açılan bir davada, İstanbul 3. Vergi Mahkemesi'nce, dava konusu bedelin vergi, resim, harç benzeri mali yüküm olduğu kabul edilmek suretiyle işin esası hakkında verilen kararı temyizen incelemekte olan Danıştay Dokuzuncu Dairesi tarafından, iş yerinde yer altı suyunun kullanılması nedeniyle İSKİ tarafından istenen atık su bedelinin vergi, resim, harç benzeri mali yükümlülük olmayıp, akdi nitelik taşıdığı kanaatine varıldığından bahisle temyiz incelemesi ertelenerek, 2247 sayılı Kanun'un 20. maddesine göre görevli yargı yerinin belirlenmesi için başvuruda bulunulması üzerine, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü; 14/10/1991 tarih ve E.1991/29, K.1991/29 sayı ile, gerek 2560 sayılı Kanun'un 23. maddesi gerekse buna dayanılarak çıkarılan İSKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin 5., 16. ve 17. maddelerinde, İSKİ'ye ait kanalizasyonu kullananlardan atık su bedelinin tarifeye göre alınacağının açıkça belirtildiği ve bunun taraflar arasında bir sözleşmeye dayandırılacağının hükme bağlandığı, buyurucu nitelikteki bu hükmün sözleşme yapılmaksızın atık su üretenleri de sözleşme yapmakla yükümlü kıldığı, bu hükme uymayanların sözleşme yapma durumunda olmaları nedeniyle atık su bedeli ödemekten kaçınmalarına olanak bulunmadığı, sözleşmeden kaçınmanın söz konusu bedelin ödenmesinden kurtulma sonucunu doğurmayacağı ve bunların da sözleşmeli sayılmalarının gerektiği, öte yandan Kanun ve Yönetmelik ile öngörülen usul ve esaslara göre İSKİ tarafından düzenlenen tarifelerle tespit edilen atık su bedelinin Anayasa'nın 73. maddesinde öngörüldüğü biçimde kanunla konulan vergi, resim, harç ve benzeri bir mali yükümlülük olduğundan söz edilemeyeceği, bu itibarla, atık su bedeli, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük olmayıp, özel hukuk alanındaki alacak-borç ilişkisini içeren abonman sözleşmesine dayalı ve idarece düzenlenen bir tarife uyarınca alınan bir bedel olduğundan, bu konuyla ilgili anlaşmazlığın çözümünün adli yargının görevine girdiği gerekçesiyle ve Anayasa Mahkemesi'nin 14/02/1991 tarihli ve E.1990/18, K.1991/4 sayılı kararında yazılı gerekçede de bu görüşün kabul edildiğinden bahisle, Danıştay Dokuzuncu Dairesince yapılan başvurunun kabulü ile uyuşmazlık konusu davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğine karar verilmiştir. Bu karar 26/11/1991 tarihli ve 21063 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

21. Anayasa Mahkemesinin 08/05/1991 tarihli ve 20865 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 14/02/1991 tarihli ve E.1990/18, K.1991/4 sayılı kararında, atık sular karşılığı alınacak bedelin niteliği sorunu, ayrı bir başlık altında ele alınmış ve aynen şöyle denilmiştir:

"Vergi benzeri mali yükümlülüklerin en belirgin özellikleri genellikle, bir kamu hizmeti karşılığında kamu gücüne dayanılarak tek taraflı yükletilmeleri, harç ve resme göre, daha çok ücret görünümünde olmalarıdır.

Atık su bedeli, kullanılmış suların uzaklaştırılması karşılığında yapılacak bir tarifeye ve abonman sözleşmesine göre alınmaktadır. Başka bir deyişle, idareyle kişi arasında sözleşmeyle alacak- borç ilişkisi doğmakta, ödenecek miktar İSKİ ile kişi arasında abonman sözleşmesiyle özel hukuk ilişkisi kurulmasından sonra yapılan hizmet karşılığında maliyet- kâr esasına göre belirlenmektedir. Ödemenin hukuksal dayanağı, kamu gücüne değil, tarifeye ve iki taraf arasında yapılan abonman sözleşmesine dayanmaktadır. Nitekim, ödemelerin yapılmaması durumunda İSKİ alacağını, Amme Alacaklarının Tahsili Hakkındaki Yasa'ya göre değil, özel hukuk ilişkisi içinde ilgili Yasa'ya göre alacaktır. Abone ile İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) arasında

yapılan abonman sözleşmesi, daha çok "tip" sözleşme görünümündedir. Hizmetten yararlanan kişinin, sözleşmeyi idareyle birlikte düzenlemesi yerine katılım (iltihak) söz konusudur. Ancak bu durum, idareyle kişi arasında kurulan özel hukuk ilişkisini, kamu hukuku ilişkisine dönüştürmez. Çünkü, birçok durumda hizmetin tekel niteliği ve çok kişiye götürülme zorunluluğu, işin, çoğunlukla, tip sözleşmelerle ve kişilerin katılımıyla gerçekleşebilmesini olanaklı kılmaktadır..."

Açıklanan nedenlerle, atık suların uzaklaştırılması karşılığında alınan ücretlerin vergi, resim, harç benzeri mali yükümlülük olarak kabul edilmemesi gerekir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

22. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 22247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, davacı vekili tarafından katı atık bedeli ile katı atık katma değer vergisinin toplamından oluşan 521.466,06 TL yönünden adli yargı yerinde dava açıldığı, Vergi Mahkemesince uyuşmazlık konusu tahakkuk fişinin katı atık bedellerinden oluşan kısmının iptali istemiyle bir dava, katı atık katma değer vergisinden oluşan kısmının iptali için bir dava açılması gerektiğinden bahisle dilekçe ret kararı verildiği, bu karar üzerine davacı vekilince sunulan yenileme dilekçesi ile 2025/1 ila 2025/6. dönemlerine ilişkin 434.561,04 TL'lik evsel katı atık bedelinin iptalinin talep edildiği, buna göre adli ve idari yargı yerlerinde ortak talep olan "434.561,04 TL'lik evsel katı atık bedelinin iptali" yönünden görev uyuşmazlığının doğduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

23. Raportör-Hâkim Hatice COŞKUN'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

24. Dava, davalı idare tarafından davacı şirket aleyhine tahakkuk ettirilen evsel katı atık bedelinin iptali istemiyle açılmıştır.

25. Dava konusu olayda, davalı belediye tarafından 29/05/2025 tarihli *"katı atık ücreti tahakkuk fişi"* ile davacı şirket hakkında *"katı atık bedeli"* adı altında 2025/1 ila 2025/6. dönemlerine ilişkin olarak KDV dahil toplam 521.466,06 TL'nin tahakkuk ettirildiği, davalı belediye tarafından sunulan 04/07/2025 tarihli cevap dilekçesinde, dava konusu işlemin dayanağının 27/10/2010 tarih ve 27742 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Tarifelerinin Belirlenmesine Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik olduğunun, bu yönetmelik esas alınarak davalı Belediyece 06/03/2025 tarihli ve 90 karar numaralı Meclis Kararının yürürlüğe konulduğunu, davalı Belediyenin sorumluluk alanındaki yerlere ilişkin ayrı ayrı başlıklar altında tarifelerin belirlendiğini, 06/03/2025 tarihli Belediye Meclis Kararında belirtilen *"Tablo 7"* kapsamında hesaplama yapılıp tahakkuk yapıldığının ve davacı şirkete tebliğ edildiğinin belirtildiği; davacı şirket tarafından ise söz konusu evsel katı atık ücretinin iptali istemiyle eldeki davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

26. Belediye, belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini ifade etmektedir. Böyle olmakla birlikte, bu kuruluşun kişilere sağladığı hizmete ilişkin işlem ve eylemlerinin yargısal denetimini yapacak yargı düzenini belirleyebilmek için, işlem ya da eylemin özel hukuk ilişkilerinden veya kamusal yetkilerin kullanılmasından doğup doğmadığına bakmak gerekir.

27. Yukarıda yer verilen yasal düzenlemeler ve ilgili mahkeme kararları da dikkate alındığında, davalı belediye tarafından düzenlenen evsel katı atık bedeli ödenmesine ilişkin işlemin, gerek belediye tarafından tesis edilmiş olması gerekse de Uyuşmazlık Mahkemesinin 16/06/2003 tarihli ve E.2002/57, K.2003/34 sayılı, 02/04/2007 tarihli ve E.2004/127, K.2007/31 sayılı hüküm uyuşmazlığının giderilmesine ilişkin kararlarında da açıklandığı üzere, bu işlemin vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük mahiyetini taşımaması hususları birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu ücretin özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu anlaşıldığından, alacak-borç ilişkisi kapsamındaki evsel katı atık bedelinin tahsiline ilişkin davanın adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerekmektedir.

26. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Eskişehir 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Eskişehir 2. Sulh Ceza Hakimliğince verilen 15/09/2025 tarih ve D.İş.No:2025/3437 sayılı görevsizlik kararının, 434.561,04 TL'lik evsel katı atık bedeline ilişkin kısmının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Eskişehir 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Eskişehir 2. Sulh Ceza Hakimliğince verilen 15/09/2025 tarih ve D.İş.No:2025/3437 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ "434.561,04 TL'lik evsel katı atık bedeline ilişkin kısmının" KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/179
KARAR NO : 2026/225
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: Sağlık hizmeti sunucusu olan davacı şirkete ait Özel Medicana International İzmir Hastanesinde, geçici olarak görev yapan acil tıp uzmanı doktorun, acil servis nöbetlerinde MEDULA kaydının aktif olamayacağının bildirilmesine ilişkin davalı işleminin iptali istemiyle açılan davanın, 5510 sayılı Kanun'un 73. ve 101. maddeleri uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. H. İ. A.
Vekili : Av. Y. O. Ö.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı-İzmir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
Vekili : Av. M. G.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı şirket vekili, Ö. R. G. H. T. M.'nde kadrolu olan acil tıp uzmanı Dr. S. K. 'ın, aynı zamanda müvvekkili şirketin sahibi olduğu Ö. M. İ. İ. H.'nde, Özel Hastaneler Yönetmeliği'nin 16/7. maddesi uyarınca nöbet tutması için Sağlık Bakanlığına müracaat edildiğini, bu müracaat üzerine Bakanlık tarafından, adıgeçen hekimin mesai saatleri dışında nöbet tutabileceğinin bildirilmesi üzerine davalı Kuruma hekimin servis nöbetlerinde MEDULA kaydının aktif olup olamayacağının sorulduğunu, 27/08/2025 tarih ve 124800542 sayılı cevabi yazı ile *"medula kaydının aktif olamayacağının... adına personel çalışma belgesi düzenlenmeyen hekimin sağlık tesisine tanımlanması ve SGK'lı hastalara hizmet sunup kuruma fatura edilmesinin uygun olmadığı... adıgeçen hekimin acil tıp uzmanı olması ve nöbet hizmetlerini yürüteceği dikkate alındığında belge düzenlense dahi 9.2.1 maddesine göre kapsam dışı olarak görev yapamayacağı, bu kapsamda imzalamış olduğunuz 2025 yılı SGK sözleşmesi hükümlerine uygun hareket edilmesi ve aykırı durum tespitinde aynı sözleşme hükümleri çerçevesinde işlem tesis edileceğinin"* bildirildiğini, aynı Yönetmelik hükümleri uyarınca nöbet tutulabileceği Sağlık Bakanlığı tarafından uygun görülmesine rağmen, davalı kurum tarafından hekimin medula kaydının aktif olamayacağının bildirilmesinin kendi içinde çelişki oluşturduğunu belirterek; davalı Kurumun 27/08/2025 tarih ve -124800542 sayılı işlemin iptaline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, süresinde sunduğu savunma dilekçesinde davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğunu ileri sürerek yargı yolu itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **İzmir 7. İdare Mahkemesi 23/12/2025 tarih ve E.2025/1800 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davalı vekilinin yargı yoluna ilişkin itirazının reddine ve mahkemelerinin görevliliğine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden, Ö. R. G. H. T. M.'nde kadrolu, Ö. Ç. M. Tıp Merkezinde geçici kadrolu statüde görev yapan, İzmir Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünce, 30.01.2025 tarih ve 32798 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Hastaneler Yönetmeliğinin 16. maddesinin 7. fıkrası uyarınca, mesai saatleri dışında çalışma belgesi düzenlenmeksizin nöbet tutabileceği belirtilen Acil Tıp Uzmanı Dr. S. K. 'ın, davacı şirketin sahibi olduğu Ö. M. İ. İ. H.'ndeki acil servis nöbetlerinde Medula kaydının aktif olamayacağının bildirilmesine ilişkin 27.08.2025 tarih ve 124800542 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı İzmir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Kemeraltı Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezi işleminin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Kamu hizmetinin yürütülmesi için ihtiyaç duyulan mal veya hizmet temini sırasında, "idarede kanunilik" ilkesi gereğince idarenin belirli usul ve esaslara uyması zorunlu olup; işin sözleşmeye bağlanmasından önce

geçen bu süreçte tesis edilen işlemlerin, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olması nedeniyle idari işlem niteliğini taşıması karşısında, yargısal denetiminin idare hukuku ilkelerine göre idari yargı yerlerince yapılacağı tartışmasızdır.

İdari sözleşme, idarenin kamusal yetkisine dayanarak, kamu hizmeti gerekleri ve kamu yararı nedeniyle yaptıkları sözleşmeterdir. Bunlar idarenin ayrıcalıklı ve üstün, hak ve yetkilerini içerirler. İdare, bu sözleşme hükümlerinde tek yanlı değişiklik yapabilir ya da sözleşmenin feshine gidebilir. Bu nitelikte olmayan diğer sözleşmeler ise, genelde özel hukuk alanında, özel hukuk kurallarına göre düzenlenir.

Bu durumda; davalı idare ile davacı arasında imzalanan idari sözleşme niteliğindeki sözleşmenin uygulanmasından doğan dava konusu uyuşmazlığın hukuka uygunluğunun denetiminin de görüm ve çözümünde İdare Mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; davalı idarenin görev itirazının reddine..."

4. Davalı idare vekili tarafından, süresi içerisinde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava, sağlık hizmeti sunucusu olan davacı şirkete ait Özel Medicana International İzmir Hastanesinde geçici kadrolu statüde görev yapan acil tıp uzmanı doktorunun acil servis nöbetlerinde MEDULA kaydının aktif olamayacağının bildirilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Bir kamu hizmetinin yürütülmesi için ihtiyaç duyulan mal veya hizmet temini sırasında, idarede kanunilik ilkesi gereğince idarenin belirli usul ve esaslara uyması zorunlu olup işin sözleşmeye bağlanmasından önce geçen bu süreçte tesis edilen işlemlerin, kamu gücüne dayalı, resen ve tek yanlı olması nedeniyle idari işlem niteliğini taşıması karşısında, yargısal denetiminin idare hukuku ilkelerine göre idari yargı yerlerince yapılacağı tartışmasızdır.

Diğer taraftan; idari sözleşme, idarenin kamusal yetkisine dayanarak, kamu hizmeti gerekleri ve kamu yararı nedeniyle yaptıkları sözleşmelerdir. Bunlar idarenin ayrıcalıklı ve üstün, hak ve yetkilerini içerirler. İdare, bu sözleşme hükümlerinde tek yanlı değişiklik yapabilir ya da sözleşmenin feshine gidebilir. Bu nitelikte olmayan diğer sözleşmeler ise, genelde özel hukuk alanında, özel hukuk kurallarına göre düzenlenir.

Davaya konu işlemin dayanağı olan 2025 yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Özel Sağlık Hizmeti Sunucularından Sağlık Hizmeti Satın Alım Sözleşmesi'nin incelenmesinden, "Personele İlişkin Hükümler ve Ceza Koşulları" ana başlıklı 9. maddesinin 9.2.1. bendinin ilk cümlesinde; "SHS, Kurumla yaptığı sözleşme kapsamında yer alan her bir branşta ayrı ayrı olmak üzere görev yapan hekimlerin (acil serviste görev yapan hekimler hariç olmak üzere) en az %60'ı üzerinden hizmet sunmak zorundadır." hükmüne, 9.2.2. bendinde; "SHS, sözleşmenin yürürlükte kaldığı süre içinde göreve başlayacak olan hekimlerini başlangıç tarihinden itibaren 5 (beş) iş günü içinde Kuruma bildirmek zorundadır. SHS, bildirim sırasında hekimlere ait Sağlık Bakanlığı mevzuatı gereğince düzenlenen personel çalışma belgesini, çalışma süresini gösterir hekim ve mesul müdür imzalı formu ve adli sicil kaydını gösterir belgeyi Kurum ilgili birimine eksiksiz olarak teslim eder. Kurum ilgili birimi tarafından uygun görülmesi halinde teslim edildiği tarihi izleyen 5 (beş) iş günü içinde ve Kurum ilgili biriminin kayıtlarına alındığı tarih itibarıyla hekim MEDULA Sisteminde aktif hale getirilir. SHS tarafından bildirilmediği tespit edilen hekim, personel çalışma belgesine istinaden MEDULA Sisteminde Kurumca re'sen aktif hale getirilir..." hükmüne yer verilmekle birlikte, "Sözleşmenin Feshi" ana başlıklı 13. maddesinin 13.1. bendinin ilk cümlesinde, tarafların yirmi iş günü önceden yazılı bildirimde bulunmak şartıyla sözleşmeyi her zaman tek taraflı olarak feshedebileceklerine ilişkin hüküm dikkate alındığında, sözleşmenin tarafların serbest iradelerine dayandığı anlaşılmaktadır.

Öte yandan, Özel Hastaneler Yönetmeliği'nin 16. maddesinin yedinci fıkrasına; "Özel sağlık kuruluşlarında çalışan tabip/uzman tabipler, 1219 sayılı Kanunun 12 nci maddesine uygun olmak kaydıyla, çalıştıkları sağlık kuruluşundaki çalışma saatleri dışında başka bir özel hastanenin acil servis, klinik servis ve ünitelerinde çalışma belgesi düzenlenmeksizin nöbet tutabilir. Bu tabiplerin nöbet listesi aylık olarak düzenlenir ve Müdürlükçe onaylanır." hükmü bulunmakla birlikte, uyuşmazlık, çalışma belgesi düzenlenmeksizin nöbet tutulmasının mümkün olup olmadığı hususundan değil, çalışma belgesi düzenlenmeksizin nöbet tutan hekimin MEDULA kaydının aktif edilip edilmeyeceği hususundan kaynaklandığından. Özel Hastaneler Yönetmeliği'nin dava konusu uyuşmazlıkta uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve somut olay birlikte değerlendirildiğinde; dava konusu uyuşmazlığın 5510 sayılı Kanun'un 73. maddesi ve bu madde uyarınca çıkarılan Yönetmelik hükümlerine göre taraflar arasından imzalanan sözleşmenin uygulanmasından kaynaklandığı, dolayısıyla, bu Kanun'dan doğan uyuşmazlığın, aynı Kanun'un 101. maddesi uyarınca adli yargı yerince çözümlenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

5510 sayılı Kanun'un 101. maddesiyle ilgili olarak Uyuşmazlık Mahkemesinin 04.03.2024 tarihli ve 2023/594 Esas. 2024/60 Karar sayılı, 26.12.2022 tarihli ve 2022/452 E., 2022/698 K. sayılı; 28.02.2022 tarihli ve 2021/557 E., 2022/117 K. sayılı ve 14.12.2020 tarihli ve 2020/597 E., 2020/768 K. sayılı kararlarında da benzer hususların vurgulandığı görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle, açılan davanın adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

KARAR : Yukarıda açıklanan nedenlerle 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar verildi."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcılığının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulü gerektiği yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlık, davacı hastanede geçici süreli görev yapan acil tıp uzmanı hekimin MEDULA sisteminde kaydının aktif olamayacağına ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı İzmir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Kemeraltı Sosyal Güvenlik Merkezi tarafından tesis edilen işlemden kaynaklanmaktadır.

5510 sayılı Kanun'un 101. maddesine göre bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili olarak ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görülmesi gerekmekte olup, anılan Kanun hükümlerine dayanılarak davacı hastane ile Sosyal Güvenlik Kurumu arasında akdedilen sözleşme uyarınca davalı idare tarafından davacı hastane bünyesinde geçici süreli görev yapan acil tıp uzmanı hekimin MEDULA sisteminde kaydının aktif olamayacağına dair tesis edilen işleme karşı açılan davanın görüm ve çözümü 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi uyarınca adli yargının görev alanına girmektedir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulü gerektiği düşünülmektedir."

IV. İLGİLİ HUKUK

8. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Sağlık hizmetlerinin sağlanma yöntemi ve sağlık giderlerinin ödenmesi"* başlıklı 73. maddesinin birinci ve ondördüncü fıkraları şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/45 md.)

Bu Kanuna göre sağlık hizmetleri, Kurum ile yurt içindeki veya yurt dışındaki sağlık hizmeti sunucuları arasında yapılan sözleşmeler yoluyla ve/veya bu Kanun hükümlerine uygun olarak genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucularından satın aldıkları sağlık hizmeti giderlerinin ödenmesi suretiyle sağlanır.

...

Sağlık hizmeti satın alma sözleşmelerinin hazırlanması ve akdedilmesi, sağlık hizmeti giderlerinin ödenmesi ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usûl ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

9. 5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

10. 5510 sayılı Kanun'un *"İdari yaptırımlar ve fesih"* başlıklı 103. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/61 md.)

Kurumca yapılan inceleme neticesinde;

a) Sağlık hizmeti sunulmadığı halde sağlık hizmetini fatura ettiği,

b) Faturayı veya faturaya dayanak oluşturan belgeleri, gerçeğe aykırı olarak düzenlediği,

c) 64 üncü madde gereğince kapsam dışı tutulan sağlık hizmetlerini, kapsam içinde olan sağlık hizmetleri gibi gösterdiği,

d) Sağlık hizmetlerine hak kazanmayan kişilere, sağlık hizmeti sunarak Kuruma fatura ettiği,

e) 73 üncü madde gereğince belirlenen tavanın üzerinde ilave ücret aldığı,

tespit edilen sağlık hizmeti sunucuları hakkında genel hükümlere göre takip yapılır. Bu fiiller nedeniyle Kurumun yersiz ödediği tutar 96 ncı maddeye göre geri alınır. Ayrıca bu fiilleri işleyen veya sağlık hizmeti satınalınmasına ilişkin sözleşmelerde belirtilen hükümlere aykırı davrandığı tespit edilen sağlık hizmeti sunucularının Kurum ile yaptıkları sözleşmeleri feshedilebilir ve Kurumca belirlenecek süre içinde tekrar sözleşme yapılmaz.

...

(Ek fıkra: 10/9/2014-6552/54 md.) Kurum tarafından sözleşmesi feshedilmiş sağlık hizmeti sunucusuyla feshe neden olan fiillere bağlı olarak oluşan Kurum alacakları tahsil edilmeden ve fesih süresi tamamlanmadan yeni bir sözleşme yapılmaz. Söz konusu sağlık hizmeti sunucusunun devri hâlinde ise feshe neden olan Kurum alacakları tahsil edilmeden ve en az bir yıllık fesih süresi geçmeden devralan sağlık hizmeti sunucusu ile sözleşme yapılmaz. Sözleşme yapılmayan veya sözleşmesi feshedilen sağlık hizmeti sunucusunun muayene ve işlemlere ilişkin fatura bedelleri ödenmez.

..."

11. 26/03/2016 tarihli ve 29665 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Hizmeti Satın Alım Sözleşmelerinin/Protokollerinin Hazırlanması ve Akdedilmesine İlişkin Yönetmeliğin *"Genel İlkeler"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) Finansmanı sağlanan sağlık hizmetleri; Kurum ile yurt içindeki ve/veya yurt dışındaki sağlık hizmeti sunucuları arasında yapılan sözleşmeler/protokoller yoluyla sağlanır.

(2) Sözleşmeler/protokoller yoluyla satın alınacak sağlık hizmetleri, bu hizmetlerin 24/3/2013 tarihli ve 28597 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde tanımlanan sağlık hizmeti sunucularının hangilerinden karşılanacağı ile sağlık hizmetlerinin satın alınma ilişkin kurallar Kurum tarafından belirlenir.

(3) Kurum, sunulan sağlık hizmetleri karşılığında, SHS'lere ilgili mevzuat ile sözleşmelerde/protokollerde belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda ödeme yapar.

(4) Kurumca genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler ile sağlık hizmeti sunucularına, fazla veya yersiz olarak yapıldığı tespit edilen her türlü ödeme, ilgili mevzuata göre geri alınır.

(5) Kurum, sağlık hizmetleri sunumunda gerekli gördüğü hallerde SHS tarafından sözleşme/protokol kapsamında sunulan hizmetlere ilişkin veri ve bilgiye ulaşma ve temin etme hakkına sahiptir. Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık bilgilerinin gizliliği esastır.

(6) Sözleşmelerin/protokollerin akdedilmesine ilişkin süreç ile bu aşamada ibraz edilmesi gereken belgeler Kurum tarafından belirlenir.

(7) Sözleşmelerde/protokollerde, ceza koşulu ve/veya fesih gerektiren fiiller, fesih uygulama kriterleri ve sözleşme/protokol yapılmayacak sürelere yer verilebilir. (Danıştay Onbeşinci Dairesinin 27/11/2018 tarihli ve E.:2016/3732, K.:2018/7862 sayılı kararı ile iptal ikinci cümle; Danıştay İDDK'nın 17/1/2022 tarihli E.:2021/545, K.:2022/1 sayılı Onama kararı ile mezkûr karar kesinleşmiştir.)

(8) Sözleşmelerde/protokollerde ceza koşulu veya fesih uygulamasını gerektiren fiillerin 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu yönünden de suç oluşturması halinde ilgililer hakkında Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur.

(9) Kurumca bu Yönetmelikte belirlenen koşulların gerçekleşmesi halinde ilgili mevzuata uygun şekilde sözleşmelerde/protokollerde değişiklik yapılabilir.

10) Sözleşmelerde/protokollerde SHS'nin, Kurumdan doğmuş ve doğacak alacaklarını devir ve temlik edemeyeceğine ilişkin hükümlere yer verilir.

(11) Sözleşmelerde/protokollerde SHS'nin, kişilere ve Kuruma ait bilgilerin gizliliği ile ilgili yasal yükümlülüklere uyacağına ilişkin hükümlere yer verilir.

(12) Sözleşmelerde/protokollerde, SHS'nin; sahip, unvan, ortak ve adres değişiklikleri ile devri halinde hak ve yükümlülüklerine ilişkin hükümlere yer verilebilir.

(13) SHS'nin işletme hakkının devri, kiralama da dahil olmak üzere işletmenin devri gibi sonuç doğurur. Bu kapsamda devreden ile devralanın her türlü Kurum alacakları yönünden müşterek ve müteselsil sorumluluğu devam eder. Hem devredenin hem de devralanın Kurum alacakları tahsil edilmeden devralan SHS ile sözleşme/protokol yapılmaz.

(14) Kurum tarafından sözleşmesi feshedilmiş SHS ile feshe neden olan fiillere bağlı olarak oluşan Kurum alacakları tahsil edilmeden ve fesih süresi tamamlanmadan yeni bir sözleşme yapılmaz.

(15) Kurum tarafından sözleşmesi feshedilmiş SHS'nin devri halinde feshe neden olan Kurum alacakları tahsil edilmeden ve fesih süresi geçmeden devralan sağlık hizmeti sunucusu ile sözleşme yapılmaz. Sözleşme yapılmayan veya sözleşmesi feshedilen sağlık hizmeti sunucusunun muayene ve işlemlere ilişkin fatura bedelleri ödenmez.

(16) Sözleşmelerde/protokollerde, mücbir sebeplerin varlığı halinde, ceza koşulu ve feshe ilişkin yaptırımların uygulanmayacağına ilişkin hükümlere yer verilebilir.

(17) Sözleşmelerde/protokollerde, ek sözleşmelerin/ek protokollerin SHS'ler tarafından imzalanmaması durumunda, sözleşmelerin/protokollerin feshedileceğine ilişkin hüktimlere yer verilebilir.

(18) Kurum, sözleşme/protokol kapsamında her türlü inceleme ve denetim yapmaya ve buna ilişkin kurallar belirlemeye yetkilidir.

(19) Kurum, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi sağlık hizmeti sunucuları tarafından yatan ve/veya gündüzlük tedavi kapsamındaki hastalarda kullanılacak ve Kurumca belirlenecek olan tıbbi malzemeleri ve temini zorunlu ilaç ve/veya ilaç gruplarını, tıbbi malzeme tedarikçilerinden veya ecza depolarından temin etmek amacıyla sözleşme yapabilir, Kurum tarafından bu SHS'lere yapılan ödemeler, sağlık hizmeti sunucusunun Kurumdaki alacağından mahsup edilir.

(20) 18/4/2014 tarihli ve 28976 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Genel Sağlık Sigortası Uygulamaları Yönetmeliğinin, sözleşmelerin/protokollerin hazırlanması, akdedilmesi ve yürürlüğe konulmasına ilişkin hükümleri birlikte uygulanır."

12. Yönetmeliğin *"Sözleşmelerin/protokollerin hazırlanması"* başlıklı 6. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Sözleşmeler/protokoller, kanunlarla tanımlanmış istisnalar hariç olmak üzere Kurum tarafından hazırlanır.

(2) Kamu idareleri sağlık hizmeti sunucuları ile yapılacak sözleşmeler/protokoller, Kurum ve kamu idaresi yetkili makamının onayı ve taraflarca imzalanması ile geçerlilik kazanır.

(3) Kamu idareleri sağlık hizmeti sunucuları dışındaki diğer sağlık hizmeti sunucuları ile yapılacak sözleşmeler/protokoller, kanunlarla tanımlanmış istisnalar hariç olmak üzere Kurum onayı ile yürürlüğe girer, Kurum ve taraflarca imzalanması ile geçerlilik kazanır.

(4) Kurum, Kanunun 73 üncü maddesi gereği, sözleşme ücretine tabi olan SHS'den sözleşme imzalamak için ücret alabilir.

(5) Sözleşmelerin/protokollerin geçerlilik süresi altı aydan az olamaz. İhtiyaç duyulan alanlarda

oluşturulacak alternatif geri ödeme modelleri üzerinden sağlık hizmetinin finansmanı için yapılacak sözleşmelerde süre Kurum tarafından belirlenir.

..."

13. 2025 yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Özel Sağlık Hizmeti Sunucularından Sağlık Hizmeti Satın Alım Sözleşmesinin *"SHS'de hizmet sunan sağlık personeli"* başlıklı 9.2. maddesinin 9.2.1. ve 9.2.2. bendi şöyledir:

"9.2.1. SHS, Kurumla yaptığı sözleşme kapsamında yer alan her bir branşta ayrı ayrı olmak üzere görev yapan hekimlerin (acil serviste görev yapan hekimler hariç olmak üzere) en az %60'ı üzerinden hizmet sunmak zorundadır. Hizmet sunmak zorunda olunan hekim sayısının hesaplanmasında, yarım ve üzerindeki küsuratlar yukarı, altındaki küsuratlar ise aşağı tamamlanır. SHS'de görev yapan tüm hekimler sözleşme başvurusu sırasında Kuruma bildirilir. Aksi takdirde her bir hekim için 22.807 TL ceza koşulu uygulanır ve tespit edilen fiil açıkça belirtilmek suretiyle SHS'ye tebliğ edilir.

9.2.2. SHS, sözleşmenin yürürlükte kaldığı süre içinde göreve başlayacak olan hekimlerini başlangıç tarihinden itibaren 5 (beş) iş günü içinde Kuruma bildirmek zorundadır. SHS, bildirim sırasında hekimlere ait Sağlık Bakanlığı mevzuatı gereğince düzenlenen personel çalışma belgesini, çalışma süresini gösterir hekim ve mesul müdür imzalı formu ve adli sicil kaydını gösterir belgeyi Kurum ilgili birimine eksiksiz olarak teslim eder. Kurum ilgili birimi tarafından uygun görülmesi halinde teslim edildiği tarihi izleyen 5 (beş) iş günü içinde ve Kurum ilgili biriminin kayıtlarına alındığı tarih itibarıyla hekim MEDULA Sisteminde aktif hale getirilir. SHS tarafından bildirilmediği tespit edilen hekim, personel çalışma belgesine istinaden MEDULA Sisteminde Kurumca re'sen aktif hale getirilir ve her bir hekim için 22.807 TL ceza koşulu uygulanır ve tespit edilen fiil açıkça belirtilmek suretiyle SHS'ye tebliğ edilir. "

14. Sözleşmenin *"Sözleşmeye İlişkin Usul ve Esaslar"* başlıklı 15. maddesinin 15.1. bendi şöyledir:

"15.1. SHS, Kurumun ücret, koşullar ve şekil şartlarında tek taraflı olarak değişiklik yapma hakkına sahip olduğunu ve yapılan değişikliklere aynen uymayı kabul ve taahhüt eder. Kurum sözleşme şartlarında ek sözleşme ile değişiklik yapabilir. SHS, sözleşmenin yürütümü sırasında yapılan değişikliklerin gereğini belirlenen süreler içinde yerine getirmekle ve talep edilmişse durumu Kuruma bildirmekle yükümlüdür. Aksi halde SHS gerekli bildirimleri yapana kadar MEDULA Sisteminde pasif hale getirilir ve bu süre içinde sunulan hizmet bedelleri ödenmez."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hakim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, sağlık hizmeti sunucusu olan davacı şirkete ait Özel Medicana International İzmir Hastanesinde geçici olarak görev yapan acil tıp uzmanı doktorun, acil servis nöbetlerinde MEDULA kaydının aktif olamayacağının bildirilmesine ilişkin davalı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

18. Dosyanın incelenmesinden; Ö. R. G. H. T. M.'nde kadrolu acil tıp uzmanı olan Dr. S. K.'ın, aynı zamanda davacı şirketin sahibi olduğu Ö. M. İ. İ. H.'nde, Özel Hastaneler Yönetmeliği'nin 16/7. maddesi uyarınca nöbet tutması için Sağlık Bakanlığına müracaat ettiği, bu müracaat üzerine Bakanlık tarafından, adı geçen hekimin mesai saatleri dışında nöbet tutabileceğinin davacı şirkete (Ö. M. İ. İ. H.'ne) bildirilmesi üzerine, bu defa davalı kurumdan hekimin nöbetlerinde MEDULA kaydının aktif olup olamayacağı hususunun sorulduğu, İzmir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünün cevabi 27/08/2025 tarih ve 124800542 sayılı yazı ile *"medula kaydının aktif olamayacağının... adına personel çalışma belgesi düzenlenmeyen hekimin sağlık tesisine tanımlanması ve SGK'lı hastalara hizmet sunup kuruma fatura edilmesinin uygun olmadığı... adı geçen hekimin acil tıp uzmanı olması ve nöbet hizmetlerini yürüteceği dikkate alındığında belge düzenlense dahi 9.2.1 maddesine göre kapsam dışı olarak görev yapamayacağı, bu kapsamda imzalamış olduğunuz 2025 yılı SGK sözleşmesi hükümlerine uygun hareket edilmesi ve aykırı durum tespitinde aynı sözleşme hükümleri çerçevesinde işlem tesis edileceğinin"* davacı şirkete bildirilmesi üzerine davacı şirket tarafından, aynı yönetmelik hükümleri uyarınca hekimin nöbet tutulabileceğinin Sağlık Bakanlığı tarafından uygun görülmesine rağmen, davalı kurum tarafından MEDULA kaydının aktif olamayacağının bildirilmesinin kendi içinde çelişki oluşturduğu ileri sürülerek, davalı kurumun 27/08/2025 tarih ve 124800542 sayılı işleminin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

19. İdari sözleşme, idarenin kamusal yetkisine dayanarak, kamu hizmeti gerekleri ve kamu yararı nedeniyle yaptıkları sözleşmelerdir. Bunlar idarenin ayrıcalıklı ve üstün, hak ve yetkilerini içerirler. İdare, bu sözleşme hükümlerinde tek yanlı değişiklik yapabilir ya da sözleşmenin feshine gidebilir. Bu nitelikte olmayan diğer sözleşmeler ise, genelde özel

hukuk alanında, özel hukuk kurallarına göre düzenlenir.

20. Bir kamu hizmetinin yürütülmesi için ihtiyaç duyulan mal veya hizmet temini sırasında, idarede kanunilik ilkesi gereğince idarenin belirli usul ve esaslara uyması zorunlu olup; işin sözleşmeye bağlanmasından önce geçen bu süreçte tesis edilen işlemlerin, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olması nedeniyle idari işlem niteliğini taşıması karşısında, yargısal denetiminin idare hukuku ilkelerine göre idari yargı yerlerince yapılması gerekmektedir.

21. Mevzuat hükümleri ve dava dosyası birlikte incelendiğinde; 2025 yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Özel Sağlık Hizmeti Sunucularından Sağlık Hizmeti Satın Alım Sözleşmesinin incelenmesinden, sözleşmenin taraflarının, Sosyal Güvenlik Kurumu ile özel sağlık hizmeti sunucusu olduğu, Sözleşmenin 2. maddesinde sözleşmenin amacının, sağlık hizmeti bedelleri Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanan kişilere kaliteli, eşit, erişilebilir ve tıp biliminin genel kabul gören kurallarına uygun sağlık hizmeti sunulması, sağlık hizmeti sunucularının Sosyal Güvenlik Kurumu ile olan ilişkilerinin kurallara bağlanması şeklinde belirtildiği, 4. maddesinde sözleşmenin konusunun, sağlık hizmeti bedelleri Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanan kişilere; SHS'nin, diş hekimliği ve Kurum tarafından bedeli ödenmeyen sağlık hizmetleri hariç olmak üzere, faaliyet izin belgelerinde bulunan tüm branşlarda vermeyi kabul ve taahhüt ettiği hizmetlerle sınırlı olmak üzere, sağlık hizmetlerinin sağlanmasının usul ve esasları ile karşılıklı hak ve yükümlülüklerin belirlenmesi olduğu görülmüştür. Sözleşmenin 5. maddesinde *"SHS (Sağlık Hizmeti Sunucusu): Sağlık Bakanlığı tarafından ikinci basamak veya üçüncü basamak olarak ruhsatlandırılmış özel sağlık kurumları, vakıf üniversiteleri ile işbirliği protokolü olan sağlık hizmeti sunucuları ile diyaliz merkezleri ve Sağlık Bakanlığından ruhsatlı diğer özelleşmiş tedavi merkezleri; Sağlık personeli: SHS'de bu sözleşme kapsamında yer alan branşlarda görev yapan hekim ve fizyoterapisti, ifade eder."* şeklinde tanımlanmış, 7. maddesinde Sosyal Güvenlik Kurumunun ve SHS'nin hak ve yükümlülüklerine ilişkin genel ilkeler düzenlenmiştir.

22. Diğer taraftan, söz konusu Sözleşmenin *"SHS'de hizmet sunan sağlık personeli"* başlıklı 9.2. maddesinin 9.2.1. bendinin ilgili cümlesinde, *"SHS, Kurumla yaptığı sözleşme kapsamında yer alan her bir branşta ayrı ayrı olmak üzere görev yapan hekimlerin (acil serviste görev yapan hekimler hariç olmak üzere) en az %60'ı üzerinden hizmet sunmak zorundadır."* hükmüne; 9.2.2. bendinde ise, *"SHS, sözleşmenin yürürlükte kaldığı süre içinde göreve başlayacak olan hekimlerini başlangıç tarihinden itibaren 5 (beş) iş günü içinde Kuruma bildirmek zorundadır. SHS, bildirim sırasında hekimlere ait Sağlık Bakanlığı mevzuatı gereğince düzenlenen personel çalışma belgesini, çalışma süresini gösterir hekim ve mesul müdür imzalı formu ve adli sicil kaydını gösterir belgeyi Kurum ilgili birimine eksiksiz olarak teslim eder. Kurum ilgili birimi tarafından uygun görülmesi halinde teslim edildiği tarihi izleyen 5 (beş) iş günü içinde ve Kurum ilgili biriminin kayıtlarına alındığı tarih itibarıyla hekim MEDULA sisteminde aktif hale getirilir."* hükmüne yer verildiği; dosya kapsamından, davalı idare tarafından, davacı talebinin sözleşmenin bu hükümlerine dayanılarak reddedildiği anlaşılmıştır.

23. Sağlık Bakanlığı tarafından ikinci basamak veya üçüncü basamak olarak ruhsatlandırılmış özel sağlık kurumları olan SHS'lerin, Sosyal Güvenlik Kurumu ile sözleşme imzalamaları ve sözleşme hükümlerine uymayı kendi rızaları ile kabul edebilecekleri açıktır. Sözleşmenin, taraflara karşılıklı olarak çeşitli hak ve yükümlülükler getirdiği, tarafların serbest iradelerine dayandığı, ticari nitelikli olduğu, Kamu Hukukunun ve dolayısıyla kamu gücünün bu sözleşmede yerinin bulunmadığı, Sözleşmede tarafların karşılıklı fesih yetkilerinin bulunduğu görülmektedir.

24. Bu durum karşısında, sözleşme kamu hukuku ağırlıklı değil, tarafların serbest iradesi ile oluşmaktadır. İdarenin sözleşmedeki fesih ve diğer yetkilerinin, karşı tarafın yetkilerinden fazla bulunması, bu sözleşmenin özel sözleşme niteliğini etkilemediği gibi; kamu hizmetine ilişkin bulunsa da idarenin üstün yetkilerle donatıldığı sonucunu doğurmamaktadır. Eldeki davada davacı talebinin, personel çalışma belgesi düzenlenmeksizin nöbet tutan hekimin, MEDULA kaydının aktif hale getirilmesine yönelik olduğu, bu talebe yönelik değerlendirmenin ise, 5510 sayılı Kanun'un 73. maddesi ve bu madde uyarınca çıkarılan Yönetmelik hükümlerine göre hazırlanıp taraflar arasında imzalanan sözleşme hükümlerine göre yapılabileceği açıktır.

25. Öte yandan, dava konusu uyuşmazlığın, 5510 sayılı Kanun'dan kaynaklanması ve bu Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesinde yapılan düzenleme karşısında adli yargı yerinde çözüme kavuşturulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

26. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile, davalı idarenin görev itirazının reddine ilişkin İzmir 7. İdare Mahkemesinin 23/12/2025 tarih ve E.2025/1800 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, İzmir 7. İdare Mahkemesinin 23/12/2025 tarih ve E.2025/1800 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/180
KARAR NO : 2026/162
KARAR TR : 13/04/2026

ÖZET: Davalı idarenin 3194 sayılı Kanun'un 18. maddesinde verilen yetkilerini kullanması sonucu tesis edilen idari işlemin uygulanması sebebiyle uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki; İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K. Y.
Vekilleri : Av. M. M. N.
Davalı : Battalgazi Belediye Başkanlığı
Vekilleri : Av. A. M. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin maliki olduğu ... parsel sayılı taşınmazın maliki olduğunu, taşınmazın Battalgazi Belediye Meclisi'nin 01/10/2020 tarih ve 121 sayılı kararıyla onaylanan 1/1000 ölçekli uygulama imar planı revizyonu sonrasında rekreasyon alanında bırakıldığını, bu sebeple söz konusu taşınmaz üzerindeki üç katlı evinin tapuda mülkiyetini kaybettiğini ve davalı idare tarafından taşınmaz üzerindeki ağaçlarının kesildiğini ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakkı saklı tutularak 5.000 TL kesilen ağaçların bedeli, 5.000 TL üç katlı evin bedeli olmak üzere toplam 10.000 TL maddi tazminatın, davalı idareye başvurulan 27/11/2023 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Malatya 3. İdare Mahkemesi 05/04/2024 tarih ve E.2024/269, K.2024/1035 sayılı kararı** ile, ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-(a) maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine, Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi 31/10/2024 tarih ve E.2024/1311, K.2024/2625 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"...3194 sayılı İmar Kanunu'nun 10. maddesinde "Belediyeler; imar planlarının yürürlüğe girmesinden en geç 3 ay içinde, bu planı tatbik etmek üzere 5 yıllık imar programlarını hazırlarlar. Beş yıllık imar programlarının görüşülmesi sırasında ilgili yatırımcı kamu kuruluşlarının temsilcileri görüşleri esas alınmak üzere Meclis toplantısına katılır. Bu programlar, belediye meclisinde kabul edildikten sonra kesinleşir. Bu program içinde bulunan kamu kuruluşlarına tahsis edilen alanlar, ilgili kamu kuruluşlarına bildirilir. Beş yıllık imar programları sınırları içinde kalan alanlardaki kamu hizmet tesislerine tahsis edilmiş olan yerleri ilgili kamu kuruluşları, bu program süresi içinde kamulaştırırlar. Bu amaçla gerekli ödenek, kamu kuruluşlarının yıllık bütçelerine konulur. İmar programlarında, umumi hizmetlere ayrılan yerler ile özel kanunları gereğince kısıtlama konulan gayrimenkuller kamulaştırılıncaya veya umumi hizmetlerle ilgili projeler gerçekleştirilinceye kadar bu yerlerle ilgili olarak diğer kanunlarla verilen haklar devam eder." 18. maddesinde "İmar hududu içinde bulunan binalı veya binasız arsa ve arazileri malikleri veya diğer hak sahiplerinin muvafakatı aranmaksızın, birbirleri ile, yol fazlaları ile, kamu kurumlarına veya belediyelere ait bulunan yerlerle birleştirmeye, bunları yeniden imar planına uygun ada veya parsellere ayırmaya, müstakil, hisseli veya kat mülkiyeti esaslarına göre hak sahiplerine dağıtmaya ve re'sen tescil işlemlerini yaptırmaya belediyeler yetkilidir. ... Bu maddede belirtilen kamu hizmetlerine ayrılan yerlere rastlayan alanlardaki ağaçlar/yapılar, belediye veya valilikçe bedeli/enkaz bedeli ödenerek söktürülür ve yıkılır. ..." hükmüne yer verilmiştir.*
>
> *2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun Ek 1'inci maddesinde "Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak şekilde tasarrufu hukuken kısıtlanan taşınmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamaları yapılır ve bütçe imkânları dâhilinde bu taşınmazlar ilgili idarelerce kamulaştırılır veya her hâlde mülkiyet hakkını kullanmasına engel teşkil edecek kısıtlılığı kaldıracak şekilde imar planı değişikliği yapılır/yaptırılır. Bu süre içinde belirtilen işlemlerin yapılmaması halinde taşınmazların malikleri tarafından mülkiyet hakkından kaynaklı bedele ilişkin açılacak davalar, adli yargıda görülür." hükmü yer almıştır.*

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 997. maddesinde "Taşınmazlar üzerindeki hakları göstermek üzere tapu sicili tutulacağı" belirtilerek ve devamı maddelerinde "tapu sicili"ne ilişkin hükümler yer almış; 1021. maddesinde "Kurulması kanunen tescile tâbi ayni hakların, tescil edilmedikçe varlık kazanamayacağı", 1022. maddesinde "Ayni hakların, kütüğe tescil ile doğacağı" kural altına alınmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının paylı mülkiyetinde bulunan Malatya İli, Battalgazi İlçesi, Bahçebaşı Mahallesi, 0 Ada, 739 Parsel sayılı taşınmazın Battalgazi Belediye Meclisi'nin 1.10.2020 tarih ve 121 sayılı kararıyla onaylanan 1/1000 ölçekli uygulama imar planı revizyonu sonrasında rekreasyon alanında bırakıldığı, bu sebeple söz konusu taşınmaz üzerindeki üç katlı evinin tapuda mülkiyetini kaybettiği ve davalı idare tarafından taşınmaz üzerindeki ağaçlarının kesildiğinden bahisle uğranılan zararlara karşılık kesilen ağaçların bedeli 5.000,00-TL ile üç katlı evin bedeli 5.000,00-TL olmak üzere toplam 10.000,00-TL maddi tazminatın davalı idareye başvurulan 27.11.2023 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda aktarılan mevzuat hükümleri uyarınca, uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak şekilde tasarrufu hukuken kısıtlanan taşınmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamaları yapılacağı ve bütçe imkânları dâhilinde bu taşınmazların ilgili idarelerce kamulaştırılacağı veya her hâlde mülkiyet hakkını kullanmasına engel teşkil edecek kısıtlığı kaldıracak şekilde imar planı değişikliği yapılacağı ya da yaptırılacağı kurala bağlanmış; bu süre içinde belirtilen işlemlerin yapılmaması halinde taşınmazların malikleri tarafından mülkiyet hakkından kaynaklı bedele ilişkin açılacak davalar adli yargı yerinin görev alanına bırakılmıştır.

Öte yandan, 3194 sayılı Kanun'un 18. maddesi uygulamasıyla kamu hizmetlerine ayrılan yerlere rastlayan alanlardaki ağaçlar ve yapıların bedeli ya da enkaz bedeli ödenerek sökülmesi veya yıkılması öngörülmüş; söz konusu yapıların imar planında kullanılacağı alana yönelik işlemler başlayana kadar kullanılmasının engellenmesi yönünde bir kısıtlamaya gidilmemiştir.

Diğer taraftan, idarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise mülkiyete tecavüzün önlenmesi ile haksız fiile ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Nitekim yukarıda belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11.2.1959 tarih ve E:1958/17, K:1959/15 sayılı kararının III. bölümünde; "İstimlaksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlak Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir. Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır." görüşüne yer verilmiştir.

Bununla birlikte, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun yukarıda aktarılan hükümleri uyarınca, kurulması kanunen tescile tâbi mülkiyet hakkının tescil edilmedikçe varlık kazanamayacağı, işbu aynî hakkın kütüğe tescil ile doğacağı açıktır.

Bakılan davada; dava konusu tazminat istemine esas fiili durumun, davacının paylı mülkiyetinde bulunan taşınmazın Battalgazi Belediye Meclisi'nin yukarıda tarih ve sayısı gösterilen kararı ile yürürlüğe giren 1/1000 ölçekli revizyon uygulama imar planı sonrasında rekreasyon alanında bırakıldığından bahisle taşınmaz üzerindeki üç katlı evinin tapuda mülkiyetinin kaybedilmesi ve taşınmaz üzerindeki ağaçlarının kesilmesi suretiyle 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nda öngörülen usul ve yöntemlere uygun idari nitelikte uygulama işlemleri yapılmaksızın fiili olarak el atıldığı iddialarından kaynaklandığı görülmektedir.

Bu durumda; dava konusu tazminat talebinin 3194 sayılı Kanun'un 18. maddesi uygulamasıyla kamu hizmetlerine ayrılan yerlere rastlayan alanlardaki ağaç ve yapıların sökülmesi veya yıkılmasından kaynaklanmadığı da gözetildiğinde; Malatya İli, Battalgazi İlçesi, Bahçebaşı Mahallesi, 0 Ada, 739 Parsel sayılı taşınmazı da kapsayan alanda yapılan uygulama imar planı revizyonunun, doğrudan işbu taşınmaz üzerindeki yapının mülkiyetinin kaybına yol açmayacağı; taşınmaz üzerindeki ağaçların kesilmesinden doğan zararın ise ayni hakka yönelik haksız fiil niteliğinde olduğu; bu suretle mülkiyet hakkından kaynaklı bedele ilişkin olarak açılan işbu davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır...."

3. Davacı vekili, bu kez aynı maddi ve hukuki sebebe dayanmak suretiyle, fazlaya ilişkin hakkı saklı tutularak 100 TL kesilen ağaçların bedeli, 100 TL üç katlı evin bedeli olmak üzere toplam 200 TL maddi tazminatın, davalı idareye başvurulan 27/11/2023 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Malatya 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 08/10/2025 tarih ve E.2024/426, K.2025/361 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Somut uyuşmazlıkta; davacıya ait taşınmazın bulunduğu alanda yapılan imar planı revizyonunun uygulanması amacıyla 3194 sayılı Kanun'un 18. maddesi uyarınca yapılan parselasyon planı sonucunda hissedarı bulunduğu kadastral parselin kamu hizmetlerine ayrılan kısmındaki ağaçlar ve yapıların, 3194 sayılı Kanun'un 18. maddesinde yer alan "bu maddede belirtilen kamu hizmetlerine ayrılan yerlere rastlayan alanlardaki ağaçlar/yapılar, belediye veya valilikçe bedeli/enkaz bedeli ödenerek söküleceği ve yıkılacağı" yolundaki hükme dayanılarak kesildiği ve yıkıldığı, davacının tazminat isteminin idari işlemin uygulanmasından doğan zararın tazminine ilişkin olduğu ve imar mevzuatı hükümlerine göre çözümlenmesi gerektiği, Yargıtay İçtihatları Birleştirme Kurulunun E.1956/1, K.1956/6 ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararlarında tanımlanan anlamda kamulaştırmasız el atma olarak nitelenebilecek bir olgunun mevcut olmaması nedeniyle adli yargının görev alanına giren bir uyuşmazlıktan söz edilemeyeceği; İdarece kamu gücü kullanılmak suretiyle, tek yanlı irade açıklamasına dayalı olarak yapılan imar uygulama işlemleri sonucunda uğranılan zararın tazminine ilişkin bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b. maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu, davacının aynı uyuşmazlık için Malatya 3. İdare Mahkemesinin 2024/269 Esas ve 2024/1035 Karar sayılı kararı ile adli yargının görevli olduğuna ilişkin kararın Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesinin 2024/1311 Esas ve 2024/2625 Karar sayılı kararı ile istinaf başvurusunun reddine karar verilerek kesinleştiği, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesinin "Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." şeklindeki düzenlemesi de nazara alındığında, idari yargının görevli olduğu kanaatiyle görevli yargı yerinin belirlenmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir..."

5. Malatya 3. Asliye Hukuk Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli yargı dava dosyası ekinde idari yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. Anayasa'nın *"İdare"* üst başlığı altında düzenlenen *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

7. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1)(Değişik: 10/06/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar"

8. 2577 sayılı Kanun'un *"İptal ve tam yargı davaları"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu husustaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11 nci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır."

9. 2577 sayılı Kanun'un *"Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"1. İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka süretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında otuz gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

2. Görevli olmayan adli (...) yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı

aranmaz."

10. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun uyuşmazlık konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan *"Arazi ve arsa düzenlemesi"* başlıklı 18. maddesinin 1-3 ve 19. fıkraları şöyledir:

"İmar hududu içinde bulunan binalı veya binasız arsa ve arazileri malikleri veya diğer hak sahiplerinin muvafakatı aranmaksızın, birbirleri ile, yol fazlaları ile, kamu kurumlarına veya belediyelere ait bulunan yerlerle birleştirmeye, bunları yeniden imar planına uygun ada veya parsellere ayırmaya, müstakil, hisseli veya kat mülkiyeti esaslarına göre hak sahiplerine dağıtmaya ve re'sen tescil işlemlerini yaptırmaya belediyeler yetkilidir. Sözü edilen yerler belediye ve mücavir alan dışında ise yukarıda belirtilen yetkiler valilikçe kullanılır.

...

(Değişik fıkra:4/7/2019-7181/9 md.) (Değişik birinci cümle:5/12/2024-7534/6 md.) Düzenleme ortaklık payları, düzenlemeye tabi tutulan yerler ile bölgenin ihtiyacı olan yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi/parkı, yeşil saha, ibadet yeri ve karakol, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretime yönelik eğitim tesis alanları, kamuya ait kreş ve gündüz bakım evleri, pazar yeri, semt spor alanı, toplu taşıma istasyonları ve durakları, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık tesis alanları, otoyol hariç erişme kontrolünün uygulandığı yol, su yolu, bölgenin geneline hizmet veren spor alanı, belediye hizmet alanı, sosyal ve kültürel tesis alanı, kamu hizmeti için planlanan teknik altyapı ve trafo alanları, özel tesis yapılmasına konu olmayan ağaçlandırılacak alan, rekreasyon alanı olarak ayrılan parseller ve mesire alanları, resmî kurum alanı, uygulama imar planı kararı ile getirilen diğer umumî ve kamu hizmet alanları, otogar alanından oluşur ve bu hizmetlerle ilgili tesislerden başka maksatlarla kullanılamaz. Düzenlemeye tabi tutulan alan içerisinde bulunan taşkın kontrol tesisi alanlarının, bu fıkrada belirtilen kullanımlar için düzenleme ortaklık payı düşülmesini müteakip kalan Hazine mülkiyetindeki alanlardan karşılanması esastır. Ancak taşkın kontrol tesisi için yeterli alanın ayrılamaması durumunda, düzenleme ortaklık payının ikinci fıkrada belirtilen oranı aşmaması şartıyla, düzenlemeye tabi diğer arazi ve arsaların yüz ölçümlerinden bu fıkradaki kullanımlar için öncelikle düzenleme ortaklık payı ayrıldıktan sonra ikinci fıkrada belirtilen orana kadar taşkın kontrol tesisi için de ayrıca pay ayrılır. Kapanan imar ve kadastro yollarının öncelikle düzenleme ortaklık payına ayrılan toplam alandan düşülmesi esastır.

...

(Değişik fıkra:4/7/2019-7181/9 md.) Bu maddede belirtilen kamu hizmetlerine ayrılan yerlere rastlayan alanlardaki ağaçlar/yapılar, belediye veya valilikçe bedelli/enkaz bedeli ödenerek sökülür ve yıkılır."

B. Yargı Kararları

11. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun, 16/05/1956 tarih ve 1956/1 Esas, 1956/6 Karar sayılı kararının ilgili bölümü şöyledir:

"...Usûlü dairesinde istimlak muamelesine tevessül edilmeksizin gayrimenkulü yola kalbedilen şahsın, esas itibariyle, gayrimenkulünü yola kalbeden amme hükmî şahsiyeti aleyhine meni müdahale davası açmağa hakkı olduğuna, ancak dilerse bu fiili duruma razı olarak, mülkiyet hakkının amme hükmî şahsiyetine devrine karşılık gayrimenkulünün bedelinin tahsilini de dava edebileceğine ve isteyebileceği bedelin de mülkiyet hakkının devrine razı olduğu tarih olan dava tarihindeki bedel olduğuna 16.05.1956 tarihinde ilk toplantıda ittifakla karar verildi."

12. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11/02/1959 tarih ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının III. bölümü şöyledir:

"İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumundadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yapılırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE:

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN ve Yüksel NAVDAR'ın katılımlarıyla yapılan 13/04/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada; adli yargı yerince idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği

karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

14. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, "*Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.*

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca (...) ileri sürülebilir." hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak, hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

15. Kanun'un 19. maddesindeki "*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.*

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008-5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir..." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

16. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

17. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik nedeniyle davanın usulden reddine yönelik hüküm kurulup, karar numarası alındıktan sonra, ayrıca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine de karar verilerek, görevli merciin belirtilmesi için dosyaların re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği anlaşılmaktadır.

18. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uyulmamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, adli yargı yerince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek usul ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

19. Raportör-Hakim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

20. Dava, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18. maddesine göre yapılan imar uygulamasında, davacının maliki olduğu Malatya ili, Battalgazi ilçesi, Bahçebaşı Mahallesinde bulunan 651 ada, 5 ve 9 parsel sayılı taşınmazlar üzerindeki ağaçların davalı idare tarafından kesilmesi nedeniyle fazlaya ilişkin hakkı saklı tutularak toplam 100 TL maddi tazminatın ağaçların kesildiği tarihten itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

21. Dava dosyasının incelenmesinden; davacının paylı mülkiyetinde bulunan Malatya ili, Battalgazi ilçesi, Bahçebaşı Mahallesi, 0 Ada, 739 Parsel sayılı taşınmazın Battalgazi Belediye Meclisinin 01/10/2020 tarih ve 121 sayılı kararıyla onaylanan 1/1000 ölçekli uygulama imar planı revizyonu sonrasında rekreasyon alanında bırakıldığı, bu sebeple söz konusu taşınmaz üzerindeki üç katlı evinin tapuda mülkiyetini kaybettiği ve davalı idare tarafından taşınmaz üzerindeki ağaçlarının kesildiğinden bahisle uğranılan zararlara karşılık kesilen ağaçların bedeli 5.000 TL ile üç katlı evin bedeli 5.000 TL olmak üzere toplam 10.000 TL maddi tazminatın davalı idareye başvurulan 27/11/2023 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

22. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulunun 16/05/1956 tarihli ve E.1956/1, K.1956/6 sayılı kararında da belirtildiği üzere; idarenin kendisine kanunla verilen bir işi yapmayı kararlaştırmasının, idari bir karar niteliği taşıdığı, bu kararı yerine getirmek üzere plan ve projeler yapıp o plan ve projeler gereğince tesis ettiği işlemler ve kararın sonucu olan fiillerden doğan zararların tazmini isteklerinin, idarî karar ve fiilden doğan zarar esasına dayanan tam yargı davaları olarak idarî yargının görevinde olduğu, idari usul ve esaslar dışında idarece bir ayni hakka müdahalede bulunulması, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atılması halinde, Kamulaştırma Kanunu'na uygun hareket etmeden ferdin malının elinden alınmış olması gibi kanunsuz bir harekette bulunulması halinde meydana gelecek zarara karşı açılacak dava ise, Medenî Kanun hükümlerine göre mülkiyete müdahalenin meni veya haksız fiil sonucunda meydana gelen zararın tazmini davası niteliği taşıdığından, özel hukuk hükümlerine göre adlî yargı yerinde çözümlenecektir.

23. Somut uyuşmazlıkta; davacıya ait taşınmazın bulunduğu alanda yapılan imar planı revizyonunun uygulanması amacıyla 3194 sayılı Kanun'un 18. maddesi uyarınca yapılan parselasyon planı sonucunda hissedarı bulunduğu kadastral parselin kamu hizmetlerine ayrılan kısmındaki ağaçların, 3194 sayılı Kanun'un 18. maddesinde yer alan *"bu maddede belirtilen kamu hizmetlerine ayrılan yerlere rastlayan alanlardaki ağaçlar/yapılar, belediye veya valilikçe bedeli/enkaz bedeli ödenerek sökülecek ve yıktacağı"* yolundaki hükme dayanılarak kesildiği, davacının tazminat isteminin idari işlemin uygulanmasından doğan zararın tazminine ilişkin olduğu ve imar mevzuatı hükümlerine göre çözümlenmesi

gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

24. Buna göre olayda, Yargıtay İçtihatları Birleştirme Kurulunun E.1956/1, K.1956/6 ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararlarında tanımlanan anlamda kamulaştırmasız el atma olarak nitelendirilecek bir olgunun mevcut olmaması nedeniyle adli yargının görev alanına giren bir uyuşmazlıktan söz edilemeyeceği; İdarece kamu gücü kullanılmak suretiyle, tek yanlı irade açıklamasına dayalı olarak yapılan imar uygulama işlemleri sonucunda uğranılan zararın tazminine ilişkin bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b. maddesinde yer alan *"İdarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları"* kapsamında görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

25. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Malatya 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Malatya 3. İdare Mahkemesinin 05/04/2024 tarih ve E.2024/269, K.2024/1035 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Malatya 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Malatya 3. İdare Mahkemesinin 05/04/2024 tarih ve E.2024/269, K.2024/1035 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

13/04/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Mahmut	Bilal	Yüksel
BALLI	ÇALIŞKAN	NAVDAR

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/181
KARAR NO : 2026/305
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Davacının maliki olduğu binanın bitişiğinde inşa edilen yapıda, güvenliksiz hafriyat çalışması ve yapı denetiminin eksik yapılması nedeniyle binanın zarar görmesi ve taşınmazın tahliye edilmesinde, davalı idarelerin hizmet kusurunun olduğu ileri sürülerek, uğranılan maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

(Adli Yargıda)
Davacılar : 1- G. D.
2- H. A.
3- K. Ş.
4- M. A. Ş.
5- R. Ş.
Vekili : Av. H. T.
(İdari Yargıda)
Davacı : M. A. Ş.
Vekili : Av. H. T.
Davalılar : 1- Esenyurt Belediye Başkanlığı
Vekilleri : Av. S. Y. - Av. K. M.
2- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Vekili : Av. G. Ç.
3- Esenyurt Yapı Denetim Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkili H. A. ile müteahhit H. Ç. arasında 06/11/2010 tarihinde noterde düzenlenen taşınmaz satış vaadi ve arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi yapılarak ... parselde toplam altı katlı ve her katta bir bağımsız bölüm olması koşulunu içeren bir gayrimenkul yapılmasının kararlaştırıldığını, gerekli izinlerin alınarak yapılan

gayrimenkulün 2012 yılı başında tamamlanarak davacılara teslim edildiğini, müvekkillerinin ikamet ettiği bu binada, bitişik parselinde bulunan ... parseldeki yapıların yapımı esnasındaki hafriyat çalışmaları nedeniyle çatlaklar oluştuğunu, binanın sola ve arkaya doğru yattığını, dairelerin içinde kapıların kapanmaması ve evlerin ısınmaması gibi problemlerin oluştuğunu, davalı idarelere yapılan şikayetlerin sonuçsuz kaldığını, kusurluların tespiti için Büyükçekmece 3. Sulh Hukuk Mahkemesinden delil tespiti istendiğini, Mahkemeye sunulan bilirkişi raporunda; hasarın başlangıç nedeni olarak 4 nolu parseldeki bina yapımı sırasında kuyu temel çalışması yapılmadan, killi zeminde güvenliksiz hafriyat çalışmasının yapılması, 4 ve 2 nolu parseldeki yapıların yapımı sırasında bırakılması gereken derz boşluğunun bırakılmaması, davaya konu binanın toprak altında kalması gereken kotun açıkta kalması, müteahhidin binayı hatalı yapması, diğer müteahhitlerce 4 ve 2 nolu parselde yapılan inşaatlarda kontrolsüz hafriyatın yapılması, tüm bu kusurlu yapıların inşaat aşamasında yapı denetimlerinin, şantiye şeflerinin, belediye denetimlerinin eksik kalması, bina içinde yaşamanın tehlike arz etmesi ve acilen boşaltılması gerektiğinin belirtilmesi üzerine taşınmazın tahliye edildiğini, müvekkillerinin evlerini boşaltarak kiraya çıkmaları nedeniyle maddi olarak zarara uğradıklarını, söz konusu taşınmazın 3-4 yıl içinde bu denli hasar görmesinde davalıların kusuru bulunduğunu, davalıların gerekli önlem ve denetim mekanizmasını işletmediğini ve hizmet kusuru işlediklerini ileri sürerek, daire bedellerinin güncel değerlerinin tespit edilerek davalılardan tahsiline, bu kabul edilmediği takdirde davalılar tarafından binanın yıktırılıp yeniden yaptırılmasına, bu da kabul edilmezse binanın davalılar tarafından güçlendirme yapılarak deprem dahil tehlikelere dayanıklı hale getirilmesine, binayı mühürleme işlemleri için ilgili kurumlara müzekkere yazılmasına; davacılardan M. A. Ş. lehine toplamda 16.167 TL, H. A. lehine toplamda 27.968 TL, R. Ş. lehine toplamda 18.218 TL, K. Ş. lehine toplamda 19.346 TL ve G. D. lehine toplamda 12.000 TL maddi tazminat ile her bir davacı lehine ayrı ayrı olmak üzere 50.000 TL manevi tazminata hükmedilmesi istemiyle, Esenyurt Belediye Başkanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Esenyurt Yapı Denetim Müdürlüğü ve H. Ç. aleyhine adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Bakırköy 9. Tüketici Mahkemesi 26/10/2021 tarih ve E.2021/72, sayılı yargılama dosyasında alınan 2 nolu ara kararı ile, *"Davalılardan Esenyurt Belediyesi, Esenyurt Yapı Denetim Müdürlüğü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yönünden açılan davanın tefrikine"* karar verilmiş; Mahkemenin 2021/72 esas sayılı dosyasından tefrik edilen dava dosyası aynı mahkemenin 2021/1385 numaralı esasına kaydı yapılmıştır.

3. **Bakırköy 9. Tüketici Mahkemesi 27/10/2021 tarih ve E.2021/1385, K.2021/555 sayılı kararı** ile, davada davalılar Esenyurt Belediyesi, Esenyurt Yapı Denetim Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yönünden idari yargının görevli olduğu anlaşıldığından, bu davalılar yönünden davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava; tazminat istemine ilişkindir.*
>
> *6502 Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 2. maddesinde "Bu kanun, her türlü tüketici işlemi ile tüketiciye yönelik uygulamaları kapsar" hükmüne yer verilmiştir. Yasanın 3. maddesinde mal; Alışverişe konu olan; taşınır eşya, konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallar ile elektronik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan yazılım, ses, görüntü ve benzeri her türlü gayri maddi malları, ifade eder. Satıcı: Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi, tüketici ise Ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi ifade etmektedir.*
>
> *6502 sayılı Yasanın 3/(1)-k maddesinde, tüketici, ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişi olarak tanımlanmıştır. Tüketici işlemi ise mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi ifade etmektedir.*
>
> *6502 sayılı Yasa'nın 73. maddesi uyarınca da tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara ilişkin davalarda tüketici mahkemeleri görevlidir.*
>
> *2577 sayılı İYUK m.2/b'ye göre; "idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan" tam yargı davalarına bakma görevi idari yargıya verilmiştir. Öyle olunca idarenin, hizmet kusuru niteliğindeki eylemi sonucu meydana gelen zararlardan dolayı İYUK 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir.*
>
> *Davalılar Esenyurt Belediyesi, Esenyurt Yapı Denetim Müdürlüğü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kamu tüzel kişiliğine haiz oldukları Anayasa'nın ve ilgili yasal mevzuat uyarınca ortadadır.*
>
> *Kamu hizmetinin görülmesi sırasında ve hizmet kusurundan doğan zararların giderilmesinde ise idari yargı görevlidir.*
>
> *Görev sorunu, kamu düzenine ilişkin olup açıkça veya hiç ileri sürülmese bile yargılamanın her aşamasında kendiliğinden gözetilir. Açıklanan nedenle; mahkememizce davalılar Esenyurt Belediyesi, Esenyurt Yapı Denetim Müdürlüğü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yönünden idari yargının görevli olduğu anlaşıldığından dosya bu davalılar yönünden tefrik edilerek bu davalılar yönünden davanın usulden reddine dair karar vermek gerekmiştir..."*

4. Davacılar vekili bu kez, aynı maddi olaya dayanmak suretiyle, oluşan zararlardan dolayı her bir davacı için ayrı ayrı olmak üzere 1.000 TL maddi ve 50.000 TL manevi tazminat ile H. A. için 100.000 TL manevi tazminatın tahsili

için Esenyurt Belediye Başkanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Esenyurt Yapı Denetim Müdürlüğü aleyhine idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. İstanbul 13. İdare Mahkemesi 19/04/2022 tarih ve E.2022/266 K.2022/715 sayılı kararı ile, her biri ayrı bağımsız bölüm maliki olan davacılar arasında maddi ve hukuki yönden bağlılık ya da sebep-sonuç ilişkisi bulunmadığından, davacıların tazminat istemlerine ilişkin olarak ayrı ayrı dava açılması gerektiğinden, 2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 15. maddesinin 1 numaralı fıkrasının (d) bendi gereğince kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 30 gün içinde 5. maddeye uygun şekilde düzenlenerek yeniden dava açılmakta serbest olmak üzere dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

6. Davacılardan M. A. Ş.'ın vekili bu kez, müvekkilinin maliki olduğu (5 nolu bağımsız bölüm) parselde bulunan taşınmazın komşu parsellerinde (1052 Ada 2 ve 4 parselde) yapılan hafriyat işlemleri nedeniyle taşınmazında hasar oluştuğunu ve taşınmazı tahliye etmek zorunda kaldığından bahisle, oluşan maddi zararlardan (taşınmazdaki mevcut zarar, kira kaybı, halihazırda taşınmazın kullanılamaması nedeniyle oluşan pasif giderlerden oluşan zararlar) 1.000 TL maddi tazminat ile 50.000 TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

7. İstanbul 13. İdare Mahkemesi 19/07/2022 tarih ve E.2022/1529 sayılı hasım düzeltme kararı ile, davanın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Esenyurt Belediye Başkanlığı husumetiyle incelenmesi gerektiğinden, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15. maddesinin 1/c fıkrası uyarınca, davalı idarelerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Esenyurt Belediye Başkanlığı olarak düzeltilmesine karar vermiştir.

8. **İstanbul 13. İdare Mahkemesi 13/02/2026 tarih ve E.2022/1529 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...İdarenin yürütmekle yükümlü bulındığı kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunıldığı; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 11/02/1959 tarihli, E. 1958/17, K. 1959/15 sayılı kararma yukarıda yer verilmiştir.

Tüm bu bilgi ve açıklamalar ışığında dava konusu uyuşmazlık incelendiğinde, davacının maliki olduğu binanın bitişiğinde yer alan parsellerde gerçekleştirilen bina yapım çalışmaları kapsamındaki hafriyat çalışması nedeniyle taşınmazına zarar verildiği iddialarıyla meydana gelen söz konusu zararların tazmini söz konusu olduğundan ve açılan dava ile bir idari tasarrufun iptalinin ya da böyle bir tasarruf nedeniyle uğranılan zararın tazmininin istenilmemiş bulunması karşısında kamu hizmetinden veya hizmet kusurundan kaynaklanmayıp, haksız fiilden doğan zararların tazmini davası olduğu noktasında kuşku bulunmayan işbu davanın, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Bu durumda, haksız fiil niteliğindeki eylem nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemine ilişkin davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin benzer nitelikteki uyuşmazlıkta verdiği 07/10/2024 tarih ve E:2024/205 K:2024/447 sayılı kararı da bu yöndedir..."

9. İstanbul 13. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dosyası, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

10. Anayasa'nın *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

11. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

12. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin *"Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı"* üst başlıklı ve *"Görev"* başlıklı 97. maddesinin 1. fıkrasının ilgili kısımları şöyledir:

"1) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yerleşmeye, çevreye ve yapılaşmaya dair imar, çevre, yapı ve yapım mevzuatını hazırlamak, uygulamaları izlemek ve denetlemek, Bakanlığın görev alanı ile ilgili mesleki hizmetlerin norm ve standartlarını hazırlamak, geliştirmek, uygulanmasını sağlamak ve ilgililerin kayıtlarını tutmak,

...

f) Yapı denetimi sistemini oluşturarak 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun ile Bakanlığa verilen görevleri yapmak ve kamu kurum ve kuruluşları tarafından yaptırılan veya yaptırılanlar da dâhil olmak üzere yapıların can ve mal emniyeti ile mevzuata ve tekniğine uygunluk bakımından denetimini yapmak veya yaptırmak, tespit edilen aykırılık ve noksanlıkların giderilmesini istemek ve sağlamak; yapılarda enerji verimliliğini artırıcı düzenlemeleri yapmak, buna ilişkin faaliyetleri yönetmek ve izlemek; yapı malzemelerinin denetimine ve uygunluk değerlendirmesine ilişkin iş ve işlemleri yapmak,

..."

13. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini

...

İfade eder."

14. 5393 sayılı Kanun'un *"Belediyenin görev ve sorumlulukları"* başlıklı 14. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi şöyledir:

"Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafî ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. (Mülga son cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) (...) (Ek cümleler: 12/11/2012-6360/17 md.) Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler."

15. 5393 sayılı Kanun'un *"Belediyenin yetkileri ve imtiyazları"* başlıklı 15. maddesinin ilgi kısımları şöyledir:

"Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak.

b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.

c) Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek.

..."

16. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun *"Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar"* başlıklı 32. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun hükümlerine göre; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce (...)[36] tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. (Ek cümleler:14/2/2020-7221/10 md.) Yapının imar mevzuatına aykırı olduğuna dair bilgi, tapu kayıtlarının beyanlar hanesine kaydedilmek üzere ilgili idaresince tapu dairesine en geç yedi gün içinde yazılı olarak bildirilir. Aykırılığın giderildiğine dair ilgili idaresince tapu dairesine bildirim yapılmadan beyanlar hanesindeki kayıt kaldırılamaz.

Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. (Değişik cümle:14/2/2020-7221/10 md.) Bu tebliğin bir nüshası muhtara bırakılır, bir nüshası da Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderilir.

Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister.

Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.

Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir. (Ek cümleler:14/2/2020-7221/10 md.) Yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi

tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapılar, yıkım maliyetleri döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanmak üzere Bakanlıkça yıktırılabilir veya yıktırılabilir. Yıkım maliyetleri %100 fazlası ile ilgili idaresinden tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi halinde ilgili idarenin 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek tahsil olunur. Tahsil olunan tutarlar, Bakanlığın döner sermaye işletmesi hesabına gelir olarak kaydedilir.

(Ek fıkra:29/11/2018-7153/15 md.) İdare tarafından ruhsata bağlanamayacağı veya aykırılıkların giderilemeyeceği tespit edilen yapıların ruhsatı üçüncü fıkrada düzenlenen bir aylık süre beklenmeden iptal edilir ve mevzuata aykırı imalatlar hakkında beşinci fıkra hükümleri uygulanır.."

17. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun *"İdari müeyyideler "* başlıklı 42. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

" (Değişik: 9/12/2009-5940/2md.)

Bu maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır."

18. 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun'un *"Amaç, kapsam ve tanımlar"* başlıklı 1. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; can ve mal güvenliğini teminen, imar plânına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapı denetimini sağlamak ve yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(Değişik ikinci fıkra: 12/7/2013-6495/73 md.) Bu Kanun;

a) 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 26 ncı maddesinde belirtilen kamuya ait yapı ve tesisler ile 27 nci maddesinde belirtilen ruhsata tabi olmayan yapılar,

b) Bodrum katı dışında en çok iki katlı ve yapı inşaat alanı toplam 200 metrekareyi geçmeyen müstakil yapılar.

c) Entegre tesis niteliğinde olmayan tarım ve hayvancılık amaçlı yapı ve tesisler,

ç) (Ek:5/12/2024-7534/11 md.) Güneş enerjisi santralleri, rüzgâr enerjisi santralleri,

d) Köy yerleşik alanlarında, belediye ve mücavir alan sınırları içinde olmayan iskân dışı alanlarda ve nüfusu 5000'in altında olan belediyelerin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bodrum katı ve çatı arası dışında en çok iki katlı ve yalnızca bir bodrum katın inşaat alanı hesaba katılmaksızın toplam inşaat alanı 500 metrekareyi geçmeyen konut yapıları ile bunların kömürlük, otopark, depo gibi müştemilatı,

hariç olmak üzere, belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak yapıların denetimini kapsar. Ruhsata tabi olup, bu Kanun hükümlerine tabi olmayan yapılarda denetime yönelik fennî mesuliyet 3194 sayılı İmar Kanununun 26 ncı ve 28 inci maddelerine göre mimar ve mühendislerce üstlenilir. Birden fazla müstakil yapının bulunduğu parsellerde, bütün yapıların toplam yapı inşaat alanının 200 metrekareyi geçmesi hâlinde de bu Kanun uygulanır. (Mülga cümleler: 11/5/2018-7143/18 md.)

Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakanlık : Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını,

b) İlgili idare :Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki uygulamalar için büyükşehir belediyeleri ile diğer belediyeleri, bu alanlar dışında kalan alanlarda valilikleri, yapı ruhsatı ve kullanma izin belgesi verme yetkisine sahip diğer idareleri,

c) Yapı sahibi : Yapı üzerinde mülkiyet hakkına sahip olan gerçek ve tüzel kişileri,

...

h) Yapı hasarı : Kullanımdan doğan hasarlar hariç, yapının fen ve sanat kurallarına aykırı, eksik, hatalı ve kusurlu yapılması nedeniyle yapıda meydana gelen ve yapının kullanımını engelleyen veya yapıda değer kaybı oluşturan her türlü hasarı,

ı) Yapı denetim kuruluşu :Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile münhasıran yapı denetimi görevini yapan, ortaklarının tamamı mimar ve mühendislerden oluşan tüzel kişiyi,

..."

19. 4708 sayılı Kanun'un *"Yapı denetim kuruluşları ve görevleri"* başlıklı 2. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Bu Kanun kapsamına giren her türlü yapı; Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile çalışan ve münhasıran yapı denetimi ile uğraşan tüzel kişiliğe sahip yapı denetim kuruluşlarının denetimine tabidir. Yapı denetim hizmeti; yapı denetim kuruluşu ile yapı sahibi veya vekili arasında akdedilen hizmet sözleşmesi hükümlerine göre yürütülür. Yapı sahibi, yapım işi için anlaşma yaptığı yapı müteahhidini vekil tayin edemez.

...

Yapı denetim kuruluşları aşağıda belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür:

a) Proje müelliflerince hazırlanan, yapının inşa edileceği arsa veya arazinin zemin ve temel raporları ile uygulama projelerini ilgili mevzuata göre incelemek, proje müelliflerince hazırlanarak doğrudan kendilerine teslim edilen uygulama projesi ve hesaplarını kontrol ederek, ilgili idareler dışında başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulmadan, ilgili idareye uygunluk görüşünü bildirmek.

...

c) Yapının, ruhsat ve ekleri ile mevzuata uygun olarak yapılmasını denetlemek.

d) Yapım işlerinde kullanılan malzemeler ile imalatın proje, teknik şartname ve standartlara uygunluğunu

kontrol etmek ve sonuçlarını belgelendirmek, malzemeler ve imalatla ilgili deneyleri yaptırmak.

e) Yapılan tüm denetim hizmetlerine ilişkin belgelerin bir nüshasını ilgili idareye vermek, denetimleri sırasında yapıda kullanılan malzeme ve imalatın teknik şartname ve standartlara aykırı olduklarını belirledikleri takdirde, durumu bir rapor ile ilgili idareye ve il sanayi ve/veya ticaret müdürlüklerine bildirmek.

...

g) Ruhsat ve eklerine aykırı uygulama yapılması halinde durumu üç iş günü içinde ilgili idareye bildirmek.

h) Yapının ruhsat eki projelerine uygun olarak kısmen veya tamamen bitirildiğine dair ilgili idareye rapor vermek.

ı) Zemin, malzeme ve imalata ilişkin deneyleri, şartname ve standartlara uygun olarak laboratuvarlarda yaptırmak."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli ve idari yargı yerlerinde ortak davacı olan M. A. Ş.'ın talepleri yönünden görev uyuşmazlığı doğduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, davacılardan M. A. Ş.'ın maliki olduğu binanın bitişik parselinde bulunan, parselde inşa edilen yapıda, güvenliksiz hafriyat çalışması yapılması ve yapı denetiminin eksik yapılması nedeniyle binanın zarar görmesi ve taşınmazın tahliye edilmesinde, davalı idarelerin hizmet kusurunun olduğu ileri sürülerek, uğranılan maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

23. Dosyanın incelenmesinden, ... parselde bulunan yapının, bitişik parselinde bulunan ... parseldeki yapıların yapımı sırasında, hafriyat kazısı esnasında davacının maliki olduğu binaya zarar verilmesi nedeniyle taşınmazda hasar oluştuğu ve taşınmazın tahliye edildiği, yapıda kuyu temel çalışmasının yapılmadan güvenliksiz hafriyat çalışması yapıldığı, bırakılması gereken derz boşluğunun bırakılmadığı, toprak altında kalması gereken kotun açıkta bırakıldığı, yapı denetimlerinin eksik kaldığı, bu kapsamda davalılara yapılan müracaatların cevapsız bırakıldığı, davalıların gerekli önlem ve denetim mekanizmasını işletmediği ve hizmet kusuru işlediği ileri sürülerek, 1.000 TL maddi ve 50.000 TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan tahsiline karar verilmesi istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

24. Kamu hizmetini yürüten davalıların bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, kamu hizmetinin sunulması esnasında, hizmetin hiç işlememesi, geç işlemesi, kötü işlemesi gibi durumlar, idarenin hizmet kusuru olarak adlandırılır. Bu kapsamda bireyler nezdinde gerçekleşen zararların da, idarenin kusura dayanan sorumluluğu sebebiyle tazmini gerekmektedir.

25. Olayda davacı tarafından, maliki olduğu taşınmazın bitişik parselinde yapılan yapıda, kuyu temel çalışmasının yapılmadan güvenliksiz hafriyat çalışması yapıldığı, bırakılması gereken derz boşluğunun bırakılmadığı, toprak altında kalması gereken kotun açıkta bırakıldığı, yapı denetimlerinin eksik kaldığı, bu kapsamda davalılara yapılan müracaatların cevapsız bırakıldığı ve davalıların eylemsiz kaldığı, mevzuat ile kendilerine verilen denetim yükümlülüklerini yerine getirmedikleri iddiasının ileri sürüldüğü; belediyelerin ve ilgili idarelerin imar faaliyetlerini denetlemek, kamu düzenini ve güvenliğini sağlamak ve bu kapsamda gerekli önlemleri almakla yükümlü oldukları, davalıların kamu tüzel kişiliğini haiz olup kural olarak, işlem ve eylemlerinin kamusal nitelik taşıdığı, söz konusu faaliyetlerin de kamu hizmeti niteliği taşıdığı, eldeki davada zararın meydana gelmesinde, gerekli önlem ve denetim mekanizmalarının işletilmeyerek hizmet kusurunun işlendiği ileri sürülerek dava açıldığına göre, davada hizmet kusuruna dayanıldığı açıktır.

26. Bu sebeple, açılan tam yargı davasında, idarenin eylem veya işlemlerinin hukuka uygunluk denetimi yapılıp, idari faaliyet nedeniyle ilgililerin durumu belirlenip, idarenin tazmin sorumluluğunun bulunup bulunmadığına karar verilmelidir. İdarenin tazmin sorumluluğu olup olmadığı saptanırken, öncelikle olayda idarenin hizmet kusuru olup olmadığı hususunun; kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusurunun bulunmaması halinde ise kusursuz sorumluluk ilkesinin olayda uygulanıp uygulanamayacağının belirlenmesi gerekmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, dava konusu tazmin isteminin de 2577 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında idari yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

27. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 13. İdare Mahkemesinin 13/02/2026 tarih ve E.2022/1529 sayılı başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 13. İdare Mahkemesinin 13/02/2026 tarih ve E.2022/1529 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/183
KARAR NO : 2026/348
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Türk Telekomünikasyon A.Ş.'de görev yapmakta iken emekli olan davacının, ek gösterge rakamının ve buna bağlı olarak emekli aylığının düzeltilmesi istemiyle açtığı davanın, anılan davalı yönünden ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. K. O.
Vekili : Av. N. Ç.
Davalılar : 1-Türk Telekomünikasyon A.Ş.
Vekili : Av. A. D. Y.
2-Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Av. M. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili müvekkilinin, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'de direktör olarak çalışmakta iken emekli olduğunu, emeklilik aylık hesaplamasında emekli olduğu en son direktör pozisyonunun kamudaki karşılığının daire başkanı olarak değerlendirilip emeklilik aylık hesaplamasında 4800 ek gösterge rakamının uygulanması gerekirken, emekli sicil ve SGK hizmet dökümü ve emeklilik bilgi dökümanları incelendiğinde 1/4 derece ve 4200 ek göstergeden işlem yapılıp daire başkanlığı karşılığı olan 4800 ek gösterge ile makam ve temsil tazminat haklarının yansıtılmadığını tespit ettiklerini, davalılardan Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına emeklilik aylık hesaplamasında daire başkanı karşılığı eksik hesaplanan haklarının düzenlenerek ek gösterge rakamının 4800 olarak düzeltilmesi ile görev ve makam tazminatlarının hesaplanarak emeklilik tarihinden itibaren oluşan farklarla birlikte emekli aylığının düzeltilmesi yönünde yapılan 09/10/2024 tarihli başvurunun zımnen reddedildiğini belirterek, zımnen red işleminin iptali ve emekliliğe dair haklarının faiziyle birlikte tahsili istemiyle Türk Telekomünikasyon A.Ş., Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, T.C. Cumhurbaşkanlığı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş. Genel Müdürlüğü, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı'na karşı idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Ankara 13. İdare Mahkemesi 12/03/2025 tarih ve E.2025/39 sayılı hasım düzeltme kararı ile, davanın, doğru hasım olan Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı ve Türk Telekomünikasyon A.Ş. husumetiyle incelenmesi gerektiğinden, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün hasım mevkiinden çıkartılmasına karar verilmiştir.

3.Davalılardan Türk Telekomünikasyon A.Ş. vekili, süresinde sunduğu cevap dilekçesinde, davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğunu ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuştur.

4. **Ankara 13. İdare Mahkemesi 10/12/2025 tarih ve E.2025/39 sayılı kararı** ile, davalı Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketinin görev itirazının reddine ve Mahkemelerinin görevli olduğuna karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlıkta, davacının, 27.11.1990 tarihinde Türk Telekomünikasyon A.Ş. Çorum Telefon Müdürlüğünde mühendis unvanı ile açıktan ataması yapılarak, 11.12.2000-11.12.2003 arası şef mühendis

olarak, 11.12.2004-11.12.2007 arası müdür olarak, 01.10.2008-11.12.2017 arası grup müdürü olarak, 11.12.2018-16.08.2024 arası direktör olarak görev yapmakta iken 16.08.2024 tarihinde istifa ettiği, 01.10.2024 tarih ve 407835 sayılı işlem ile 5434 sayılı Kanuna tabi 33 yıl 5 ay 16 gün fiili hizmeti ile 2 ay 16 gün askerlik borçlanması ve 2 ay fiili hizmet zammı süresi olmak üzere toplam 33 yıl 10 ay 2 gün hizmeti, 1 inci derece 4 üncü kademe intibakı, +4200 ek gösterge rakamı esas alınarak 01.09.2024 tarihinde itibaren 5434 sayılı Kanun kapsamında emekli aylığı bağlandığı, davacının başvurusunun da ek göstergesinin +4400'e yükseltilmesi ve aylığının düzeltilmesine ilişkin olduğu göz önüne alındığında, 5434 sayılı Kanun kapsamında emekli aylığı bağlanan davacı tarafından açılan iş bu davanın görüm ve çözümünde idari yargı mercilerinin görevli olduğu anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle davalı idarenin görev itirazının reddine..."

5. Davalılardan Türk Telekomünikasyon A.Ş. vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebiyle başvurusu üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

6. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın açıldığı tarihte davalı mevkiinde kamu kuruluşu niteliği taşımayan Türk Telekomünikasyon A.Ş olması karşısında, idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmek olanaksız olduğundan, uyuşmazlığın Türk Telekomünikasyon A.Ş bakımından özel hukuk hükümlerine göre adli yargı merciince çözümlenmesi gerektiği görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek, dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Bilindiği gibi, Telekomünikasyon şebekeleri üzerinden sunulan ulusal ve uluslararası ses iletimini ihtiva eden telefon hizmetlerini 31.12.2003 tarihinde kadar tekel olarak yürütmekle görevli kılınan ve çoğunluk hisseleri kamuya ait bulunan Türk Telekomun, tekel kapsamında kamu hizmeti yürüten, kuruluş kanunundaki son düzenlemeler ile kendine özgü statüye sahip olan ve sermayesindeki kamu payı %50'nin altına düşünceye kadar kamu kuruluşu niteliğini taşıyan bir kuruluş olduğu tartışmasız olmakla birlikte, özelleştirme kapsamında bulunan Türk Telekomdaki tamamı Hazineye ait bulunan hisselerden %55'i, 14.11.2005 tarihli Hisse Satış Sözleşmesi ile O. T. A. ye satılmıştır, O. T. A. den 22.12.2018 tarihinde L. T. A. ye devredilen %55'lik şirket payının 31.03.2022 tarihinde Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş.ye devredilmesinden sonra, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş. %61,68 pay sahipliği ile Türk Telekomun en büyük hissedarı hâline gelmiştir. 26.08.2016 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş. profesyonel yönetim ilkelerine göre yönetilen, özel hukuk hükümlerine tabi bir şirkettir.

Buna göre, adli yargıda davanın açıldığı tarihte, davalı mevkiinde kamu kuruluşu niteliği taşımayan Türk Telekomun olması karşısında, idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmek olanaksız olduğundan, uyuşmazlığın Türk Telekom bakımından özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği düşünülmektedir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 2023/584 Esas, 2024/348 Karar sayılı ve 2020/155 E., 2020/177 K. sayılı kararlarında da aynı hususların vurgulandığı görülmektedir..."

7. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcılığının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

8. Danıştay Başsavcısı, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun reddi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Olayda; Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin özelleştirme sürecinde davacının 4502 ve 4673 sayılı Kanun hükümleri uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarına nakil hakkından vazgeçerek İş Kanununa tabi personel statüsünde anılan şirkette çalışmayı tercih ettiği ve sosyal güvenlik yönünden ise isteği doğrultusunda, önceden bağlı bulunduğu 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak çalışmaya devam ettiği, daha sonra 5434 sayılı Kanun kapsamında emekli olarak kendisine davalı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından emekli aylığı bağlandığı anlaşılmıştır.

Yukarıda ilgili mevzuat bölümünde yer verilen Kanun hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği , dolayısıyla, emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ile ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği açıktır.

Öte yandan, davacı tarafından davaya konu edilen talepler yönünden Türk Telekom A.Ş.'ye yapılmış bir başvuru, bu davalı tarafından tesis edilmiş ve dava konusu edilmiş bir işlem de bulunmamaktadır.

Bu durumda; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kamu görevlisi ve Emekli Sandığı iştirakçisi olarak göreve başlayan ve 5434 sayılı Kanun kapsamında emekli aylığı bağlanan davacı tarafından, emekli aylığının düzeltilmesi isteminin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümü idari yargının görev alanına girmektedir.

SONUÇ: Açıklanan nedenle, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun reddi gerektiği düşünülmektedir..."

IV. İLGİLİ HUKUK

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kasıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.[3]

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

10. 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un *"Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin kuruluşu ve faaliyet konusu"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Cumhurbaşkanlığına bağlı, ana faaliyet konusu bu Kanunla belirtilen Türkiye Varlık Fonu ve alt fonların kurulması ve yönetimi olan, profesyonel yönetim ilkelerine göre yönetilen, özel hukuk hüktümlerine tabi Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi kurulmuştur.

(2) Şirket, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın ticaret siciline resen tescil olunur.

(3) Şirket; stratejik yatırım planında belirtilen hedefler ile likidite, yatırım, risk ve getiri tercihlerini dikkate alarak;

a) Yerli ve yabancı şirketlerin paylarının, Türkiye'de ve yurt dışında kurulan ihraççılara ait payların ve borçlanma araçlarının, kıymetli madenler ve emtiaya dayalı olarak ihraç edilen sermaye piyasası araçlarının, fon katılma paylarının, türev araçlarının, kira sertifikalarının, gayrimenkul sertifikalarının, özel tasarlanmış yabancı yatırım araçlarının ve diğer araçların alım satımını,

b) Her türlü para piyasası işlemlerini,

c) Gayrimenkul ve gayrimenkule dayalı haklar ile her türlü gayri maddi hakların değerlendirilmesini,

ç) Her türlü proje geliştirme, projeye dayalı kaynak yaratma, dış proje kredisi sağlama ve diğer yöntemlerle kaynak temini işlemlerini,

d) Her türlü ticari ve finansal faaliyetleri,

ulusal ve uluslararası birincil ve ikincil piyasalarda gerçekleştirilir. Şirket tarafından, ulusal yatırımlar ile uluslararası alanlarda diğer devletler ve/veya yabancı şirketlerce yapılacak yatırımlara iştirak edilebilir.

(4) Şirketin organizasyon yapısında; portföy yönetim birimi, araştırma birimi, muhasebe, kayıt, bilgi ve belge sistemleri ile düzenli iş akışı ve haberleşmeyi sağlayacak organizasyon, iç kontrol ve risk yönetim sistemi ile iç denetim birimi, fon hizmet birimi ile gerekli diğer birimler kurulur. Şirket, faaliyet konularına ilişkin olarak hizmet alımı yapabilir. Şirketin faaliyet konusu ve amacı, sermaye miktarı, payları, payların devir esasları, paylara tanınacak imtiyazlar, tasfiye, devir, birleşme, fesih, organlar, komiteler, bunların oluşumu, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları, hesapları ve kârlarının dağıtımı ile teşkilatına ilişkin esaslar ile sair hususların yer aldığı esas sözleşmesi genel hükümlerle bağlı olmaksızın doğrudan tescil ve ilan edilir.

(5) Şirketin 50.000.000 (elli milyon) Türk lirası olan kuruluş sermayesi Özelleştirme Fonundan karşılanır. Tamamı ödenmiş olan bu sermayeyi temsil eden paylar Özelleştirme İdaresi Başkanlığına aittir.

(6) Şirketin hisse senetleri nama yazılıdır.

(7) En az beş kişiden oluşan yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür ilgili mevzuata göre atanır. (Mülga ikinci cümle: 2/7/2018-KHK-703/157 md.) (...)"

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalılardan Türk Telekomünikasyon A.Ş. vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde anılan davalı yönünden olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Hatice COŞKUN'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, Türk Telekomünikasyon A.Ş'de direktör olarak görev yapmakta iken, emekliye ayrılan davacının, ek göstergesinin 4800 üzerinden hesaplanması için yaptığı başvurunun zımnen reddi işleminin iptali ve emekliliğe ilişkin haklarının tahsili istemiyle açılmıştır.

14. Telekomünikasyon şebekeleri üzerinden sunulan ulusal ve uluslararası ses iletimini ihtiva eden telefon hizmetlerini 31/12/2003 tarihine kadar tekel olarak yürütmekle görevli kılınan ve çoğunluk hisseleri kamuya ait bulunan Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin, tekel kapsamında kamu hizmeti yürüten, kuruluş kanunundaki düzenlemeler ile kendine özgü statüye sahip olan ve sermayesindeki kamu payı %50'nin altına düşünceye kadar kamu kuruluşu niteliğini taşıyan bir kuruluş olduğu tartışmasız olmakla birlikte, özelleştirme kapsamına alınan Türk Telekomünikasyon A.Ş.'deki tamamı Hazineye ait bulunan hisselerden % 55'i, 14/11/2005 tarihli Hisse Satış Sözleşmesi ile O. T. A. 'ye satılmıştır.

15. O. T. A.'den 22/12/2018 tarihinde L. T. A.'ye devredilen %55'lik şirket payının 31/03/2022 tarihinde Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş.'ye devredilmesinden sonra, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş. %61,68 pay sahipliği ile Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin en büyük hissedarı haline gelmiştir. 26/08/2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi A.Ş. profesyonel yönetim ilkelerine göre yönetilen, özel hukuk hükümlerine tabi bir şirkettir.

16. Buna göre, davanın açıldığı tarihte, davalı mevkiinde kamu kuruluşu niteliği taşımayan Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin olması karşısında, idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmek olanaksız olduğundan, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile, davalılardan Türk Telekomünikasyon A.Ş. vekilinin görev itirazının reddine ilişkin, Ankara 13. İdare Mahkemesinin 10/12/2025 tarih ve E.2025/39 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalılardan Türk Telekomünikasyon A.Ş. vekilinin görev itirazının reddine ilişkin, Ankara 13. İdare Mahkemesinin 10/12/2025 tarih ve E.2025/39 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2025 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Uyuşmazlık Mahkemesinin 30/09/2019 tarih ve E.2019/595, K.2019/543 sayılı kararında belirtmiş olduğum düşünce doğrultusunda sayın çoğunluğun görüşüne katılmıyorum.

Üye
Ahmet ARSLAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/185
KARAR NO : 2026/349
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Davacının maliki olduğu binanın bitişiğinde inşa edilen yapıda, güvenliksiz hafriyat çalışması ve yapı denetiminin eksik yapılması nedeniyle, binanın zarar görmesi ve taşınmazın tahliye edilmesinde, davalı idarelerin hizmet kusurunun olduğu ileri sürülerek, uğranılan maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

(Adli Yargıda)

Davacılar : 1- G. D.
2- H. A.
3- K. Ş.
4- M. A. Ş.
5- R. Ş.

Vekili : Av. H. T.

(İdari Yargıda)

Davacı : G. D.

Vekili : Av. H. T.

Davalılar : 1- Esenyurt Belediye Başkanlığı

Vekilleri : Av. S. Y. - Av. K. M.
2- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

Vekili : Av. G. Ç.
3- Esenyurt Yapı Denetim Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkili H. A. ile müteahhit H. Ç. arasında 06/11/2010 tarihinde noterde düzenlenen taşınmaz satış vaadi ve arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi yapılarak ... parselde toplam altı katlı ve her katta bir bağımsız bölüm olması koşulunu içeren bir gayrimenkul yapılmasının kararlaştırıldığını, gerekli izinlerin alınarak yapılan gayrimenkulün 2012 yılı başında tamamlanarak davacılara teslim edildiğini, müvekkillerinin ikamet ettiği bu binada, bitişik parselinde bulunan 1052 ada, 2 ve 4 parseldeki yapıların yapımı esnasındaki hafriyat çalışmaları nedeniyle çatlaklar oluştuğunu, binanın sola ve arkaya doğru yattığını, dairelerin içinde kapıların kapanmaması ve evlerin ısınmaması gibi problemlerin oluştuğunu, davalı idarelere yapılan şikayetlerin sonuçsuz kaldığını, kusurluların tespiti için Büyükçekmece 3. Sulh Hukuk Mahkemesinden delil tespiti istendiğini, Mahkemeye sunulan bilirkişi raporunda; hasarın başlangıç nedeni olarak 4 nolu parseldeki bina yapımı sırasında kuyu temel çalışması yapılmadan, killi zeminde güvenliksiz hafriyat çalışmasının yapılması, 4 ve 2 nolu parseldeki yapıların yapımı sırasında bırakılması gereken derz boşluğunun bırakılmaması, davaya konu binanın toprak altında kalması gereken kotun açıkta kalması, müteahhidin binayı hatalı yapması, diğer müteahhitlerce 4 ve 2 nolu parselde yapılan inşaatlarda kontrolsüz hafriyatın yapılması, tüm bu kusurlu yapıların inşaat aşamasında yapı denetimlerinin, şantiye şeflerinin, belediye denetimlerinin eksik kalması, bina içinde yaşamanın tehlike arz etmesi ve acilen boşaltılması gerektiğinin belirtilmesi üzerine taşınmazın tahliye edildiğini, müvekkillerinin evlerini boşaltarak kiraya çıkmaları nedeniyle maddi olarak zarara uğradıklarını, söz konusu taşınmazın 3-4 yıl içinde bu denli basar görmesinde davalıların kusuru bulunduğunu, davalıların gerekli önlem ve denetim mekanizmasını işletmediğini ve hizmet kusuru işlediklerini ileri sürerek, daire bedellerinin güncel değerlerinin tespit edilerek davalılardan tahsiline, bu kabul edilmediği takdirde davalılar tarafından binanın yıkırılıp yeniden yaptırılmasına, bu da kabul edilmezse binanın davalılar tarafından güçlendirme yapılarak deprem dahil tehlikelere dayanıklı hale getirilmesine, binayı mühürleme işlemleri için ilgili kurumlara müzekkere yazılmasına: davacılardan M. A. Ş. lehine toplamda 16.167 TL, H. A. lehine toplamda 27.968 TL, R. Ş. lehine toplamda 18.218 TL, Kıymet Şimşek lehine toplamda 19.346 TL ve G. D. lehine toplamda 12.000 TL maddi tazminat ile her bir davacı lehine ayrı ayrı olmak üzere 50.000 TL manevi tazminata hükmedilmesi istemiyle, Esenyurt Belediye Başkanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Esenyurt Yapı Denetim Müdürlüğü ve H. Ç. aleyhine adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Bakırköy 9. Tüketici Mahkemesi 26/10/2021 tarih ve E.2021/72, sayılı yargılama dosyasında alınan 2 nolu ara kararı ile, *"Davalılardan Esenyurt Belediyesi, Esenyurt Yapı Denetim Müdürlüğü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yönünden açılan davanın tefrikine"* karar verilmiş; Mahkemenin 2021/72 esas sayılı dosyasından tefrik edilen dava dosyası aynı mahkemenin 2021/1385 numaralı esasına kaydı yapılmıştır.

3. **Bakırköy 9. Tüketici Mahkemesi 27/10/2021 tarih ve E.2021/1385, K.2021/555 sayılı kararı** ile, davada davalılar Esenyurt Belediyesi, Esenyurt Yapı Denetim Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yönünden idari yargının görevli olduğu anlaşıldığından, bu davalılar yönünden davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava; tazminat istemine ilişkindir.

6502 Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 2. maddesinde "Bu kanun, her türlü tüketici işlemi ile tüketiciye yönelik uygulamaları kapsar" hükmüne yer verilmiştir. Yasanın 3. maddesinde mal; Alışverişe konu olan; taşınır eşya, konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallar ile elektronik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan yazılım, ses, görüntü ve benzeri her türlü gayri maddi malları, ifade eder. Satıcı: Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi, tüketici ise Ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi ifade etmektedir.

6502 sayılı Yasanın 3/(1)-k maddesinde, tüketici, ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişi olarak tanımlanmıştır. Tüketici işlemi ise mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi ifade etmektedir.

6502 sayılı Yasa'nın 73. maddesi uyarınca da tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara ilişkin davalarda tüketici mahkemeleri görevlidir.

2577 sayılı İYUK m.2/b'ye göre; "idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan" tam yargı davalarına bakma görevi idari yargıya verilmiştir. Öyle olunca idarenin, hizmet kusuru niteliğindeki eylemi sonucu meydana gelen zararlardan dolayı İYUK 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir.

Davalılar Esenyurt Belediyesi, Esenyurt Yapı Denetim Müdürlüğü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kamu tüzel kişiliğine haiz oldukları Anayasa'nın ve ilgili yasal mevzuat uyarınca ortadadır.

Kamu hizmetinin görülmesi sırasında ve hizmet kusurundan doğan zararların gideriminde ise idari yargı görevlidir.

Görev sorunu, kamu düzenine ilişkin olup açıkça veya hiç ileri sürülmese bile yargılamanın her aşamasında kendiliğinden gözetilir. Açıklanan nedenle; mahkememizce davalılar Esenyurt Belediyesi, Esenyurt Yapı Denetim Müdürlüğü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yönünden idari yargının görevli olduğu anlaşıldığından dosya bu davalılar yönünden tefrik edilerek bu davalılar yönünden davanın usulden reddine dair karar vermek gerekmiştir..."

4. Davacılar vekili bu kez, aynı maddi olaya dayanmak suretiyle, oluşan zararlardan dolayı her bir davacı için ayrı ayrı olmak üzere 1.000 TL maddi ve 50.000 TL manevi tazminat ile H. A. için 100.000 TL manevi tazminatın tahsili için Esenyurt Belediye Başkanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Esenyurt Yapı Denetim Müdürlüğü aleyhine idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. İstanbul 13. İdare Mahkemesi 19/04/2022 tarih ve E.2022/266 K.2022/715 sayılı kararı ile. her biri ayrı bağımsız bölüm maliki olan davacılar arasında maddi ve hukuki yönden bağlılık ya da sebep-sonuç ilişkisi bulunmadığından, davacıların tazminat istemlerine ilişkin olarak ayrı ayrı dava açılması gerektiğinden, 2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 15. maddesinin 1 numaralı fıkrasının (d) bendi gereğince kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 30 gün içinde 5. maddeye uygun şekilde düzenlenerek yeniden dava açılmakta serbest olmak üzere, dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

6. Davacılardan G. D.'in vekili bu kez, müvekkilinin maliki olduğu (1 nolu bağımsız bölüm) parselde bulunan taşınmazın komşu parsellerinde (1052 Ada 2 ve 4 parselde) yapılan hafriyat işlemleri nedeniyle taşınmazında hasar oluştuğunu ve taşınmazı tahliye etmek zorunda kaldığından bahisle, oluşan maddi zararlardan (taşınmazdaki mevcut zarar, kira kaybı, halihazırda taşınmazın kullanılamaması nedeniyle oluşan pasif giderlerden oluşan zararlar) 1.000 TL maddi tazminat ile 50.000 TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

7. İstanbul 13. İdare Mahkemesi 04/08/2022 tarih ve E.2022/1576 sayılı hasım düzeltme kararı ile, davanın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Esenyurt Belediye Başkanlığı husumetiyle incelenmesi gerektiğinden, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15. maddesinin 1/c fıkrası uyarınca, davalı idarelerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Esenyurt Belediye Başkanlığı olarak düzeltilmesine karar vermiştir.

8. **İstanbul 13. İdare Mahkemesi 27/02/2026 tarih ve E.2022/1576 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 11/02/1959 tarihli, E. 1958/17, K. 1959/15 sayılı kararına yukarıda yer verilmiştir.

Tüm bu bilgi ve açıklamalar ışığında dava konusu uyuşmazlık incelendiğinde, davacının maliki olduğu binanın bitişiğinde yer alan parsellerde gerçekleştirilen bina yapım çalışmaları kapsamındaki hafriyat çalışması nedeniyle taşınmazına zarar verildiği iddialarıyla meydana gelen söz konusu zararların tazmini söz konusu olduğundan ve açılan dava ile bir idari tasarrufun iptalinin ya da böyle bir tasarruf nedeniyle uğranılan zararın tazmininin istenilmemiş bulunması karşısında kamu hizmetinden veya hizmet kusurundan kaynaklanmayıp, haksız fiilden doğan zararların tazmini davası olduğu noktasında kuşku bulunmayan işbu davanın, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Bu durumda, haksız fiil niteliğindeki eylem nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemine ilişkin davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin benzer nitelikteki uyuşmazlıkta verdiği 07/10/2024 tarih ve E:2024/205 K:2024/447 sayılı kararı da bu yöndedir..."

9. İstanbul 13. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dosyası, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

10. Anayasa'nın *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

11. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

12. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin *"Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı"* üst başlıklı ve *"Görev"* başlıklı 97. maddesinin 1. fıkrasının ilgili kısımları şöyledir:

"1) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yerleşmeye, çevreye ve yapılaşmaya dair imar, çevre, yapı ve yapım mevzuatını hazırlamak, uygulamaları izlemek ve denetlemek, Bakanlığın görev alanı ile ilgili mesleki hizmetlerin norm ve standartlarını hazırlamak, geliştirmek, uygulanmasını sağlamak ve ilgililerin kayıtlarını tutmak,

...

f) Yapı denetimi sistemini oluşturarak 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun ile Bakanlığa verilen görevleri yapmak ve kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan veya yaptırılanlar da dâhil olmak üzere yapıların can ve mal emniyeti ile mevzuata ve tekniğine uygunluk bakımından denetimini yapmak veya yaptırmak, tespit edilen aykırılık ve noksanlıkların giderilmesini istemek ve sağlamak; yapılarda enerji verimliliğini artırıcı düzenlemeleri yapmak, buna ilişkin faaliyetleri yönetmek ve izlemek; yapı malzemelerinin denetimine ve uygunluk değerlendirmesine ilişkin iş ve işlemleri yapmak,

..."

13. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini

...

İfade eder."

14. 5393 sayılı Kanun'un *"Belediyenin görev ve sorumlulukları"* başlıklı 14. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi şöyledir:

"Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel altyapı; coğrafî ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. (Mülga son cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) (...) (Ek cümleler: 12/11/2012-6360/17 md.) Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet

önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler."

15. 5393 sayılı Kanun'un *"Belediyenin yetkileri ve imtiyazları"* başlıklı 15. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak.

b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.

c) Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek.

..."

16. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun *"Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar"* başlıklı 32. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun hükümlerine göre; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce (...)[36] tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. (Ek cümleler:14/2/2020-7221/10 md.) Yapının imar mevzuatına aykırı olduğuna dair bilgi, tapu kayıtlarının beyanlar hanesine kaydedilmek üzere ilgili idaresince tapu dairesine en geç yedi gün içinde yazılı olarak bildirilir. Aykırılığın giderildiğine dair ilgili idaresince tapu dairesine bildirim yapılmadan beyanlar hanesindeki kayıt kaldırılamaz.

Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. (Değişik cümle:14/2/2020-7221/10 md.) Bu tebligatın bir nüshası muhtara bırakılır, bir nüshası da Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderilir.

Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister.

Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.

Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıkılırlar ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir. (Ek cümleler:14/2/2020-7221/10 md.) Yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapılar, yıkım maliyetleri döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanmak üzere Bakanlıkça yıklabilir veya yıktırılabilir. Yıkım maliyetleri %100 fazlası ile ilgili idaresinden tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi halinde ilgili idarenin 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek tahsil olunur. Tahsil olunan tutarlar, Bakanlığın döner sermaye işletmesi hesabına gelir olarak kaydedilir.

(Ek fıkra:29/11/2018-7153/15 md.) İdare tarafından ruhsata bağlanamayacağı veya aykırılıkların giderilemeyeceği tespit edilen yapıların ruhsatı üçüncü fıkrada düzenlenen bir aylık süre beklenmeden iptal edilir ve mevzuata aykırı imalatlar hakkında beşinci fıkra hükümleri uygulanır.."

17. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun *"İdari müeyyideler "* başlıklı 42. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

" (Değişik: 9/12/2009-5940/2 md.)

Bu maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır."

18. 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun'un *"Amaç, kapsam ve tanımlar"* başlıklı 1. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; can ve mal güvenliğini teminen, imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapı denetimini sağlamak ve yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(Değişik ikinci fıkra: 12/7/2013-6495/73 md.) Bu Kanun;

a) 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 26 ncı maddesinde belirtilen kamuya ait yapı ve tesisler ile 27 nci maddesinde belirtilen ruhsata tabi olmayan yapılar,

b) Bodrum katı dışında en çok iki katlı ve yapı inşaat alanı toplam 200 metrekareyi geçmeyen müstakil yapılar,

c) Entegre tesis niteliğinde olmayan tarım ve hayvancılık amaçlı yapı ve tesisler,

ç) (Ek:5/12/2024-7534/11 md.) Güneş enerjisi santralleri, rüzgâr enerjisi santralleri,

d) Köy yerleşik alanlarında, belediye ve mücavir alan sınırları içinde olmayan iskân dışı alanlarda ve nüfusu 5000'in altında olan belediyelerin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bodrum katı ve çatı arası dışında en çok iki katlı ve yalnızca bir bodrum katın inşaat alanı hesaba katılmaksızın toplam inşaat alanı 500 metrekareyi geçmeyen konut yapıları ile bunların kömürlük, otopark, depo gibi müştemilatı,

hariç olmak üzere, belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak yapıların denetimini kapsar. Ruhsata tabi olup, bu Kanun hükümlerine tabi olmayan yapılarda denetime yönelik fennî

mesuliyet 3194 sayılı İmar Kanununun 26 ncı ve 28 inci maddelerine göre mimar ve mühendislerce üstlenilir. Birden fazla müstakil yapının bulunduğu parsellerde, bütün yapıların toplam yapı inşaat alanının 200 metrekareyi geçmesi hâlinde de bu Kanun uygulanır. (Mülga cümleler:11/5/2018-7143/18 md.)

Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakanlık : Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını,

b) İlgili idare :Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki uygulamalar için büyükşehir belediyeleri ile diğer belediyeleri, bu alanlar dışında kalan alanlarda valilikleri, yapı ruhsatı ve kullanma izin belgesi verme yetkisine sahip diğer idareleri,

c) Yapı sahibi : Yapı üzerinde mülkiyet hakkına sahip olan gerçek ve tüzel kişileri,

...

h) Yapı hasarı : Kullanımdan doğan hasarlar hariç, yapının fen ve sanat kurallarına aykırı, eksik, hatalı ve kusurlu yapılması nedeniyle yapıda meydana gelen ve yapının kullanımını engelleyen veya yapıda değer kaybı oluşturan her türlü hasarı,

ı) Yapı denetim kuruluşu :Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile münhasıran yapı denetimi görevini yapan, ortaklarının tamamı mimar ve mühendislerden oluşan tüzel kişiyi,

..."

19. 4708 sayılı Kanun'un *"Yapı denetim kuruluşları ve görevleri"* başlıklı 2. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Bu Kanun kapsamına giren her türlü yapı; Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile çalışan ve münhasıran yapı denetimi ile uğraşan tüzel kişiliğe sahip yapı denetim kuruluşlarının denetimine tabidir. Yapı denetim hizmeti; yapı denetim kuruluşu ile yapı sahibi veya vekili arasında akdedilen hizmet sözleşmesi hükümlerine göre yürütülür. Yapı sahibi, yapım işi için anlaşma yaptığı yapı müteahhidini vekil tayin edemez.

...

Yapı denetim kuruluşları aşağıda belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür:

a) Proje müelliflerince hazırlanan, yapının inşa edileceği arsa veya arazinin zemin ve temel raporları ile uygulama projelerini ilgili mevzuata göre incelemek, proje müelliflerince hazırlanarak doğrudan kendilerine teslim edilen uygulama projesi ve hesaplarını kontrol ederek, ilgili idareler dışında başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulmadan, ilgili idareye uygunluk görüşünü bildirmek.

...

c) Yapının, ruhsat ve ekleri ile mevzuata uygun olarak yapılmasını denetlemek.

d) Yapım işlerinde kullanılan malzemeler ile imalatın proje, teknik şartname ve standartlara uygunluğunu kontrol etmek ve sonuçlarını belgelendirmek, malzemeler ve imalatla ilgili deneyleri yaptırmak.

e) Yapılan tüm denetim hizmetlerine ilişkin belgelerin bir nüshasını ilgili idareye vermek, denetimleri sırasında yapıda kullanılan malzeme ve imalatın teknik şartname ve standartlara aykırı olduklarını belirledikleri takdirde, durumu bir rapor ile ilgili idareye ve il sanayi ve/veya ticaret müdürlüklerine bildirmek.

...

g) Ruhsat ve eklerine aykırı uygulama yapılması halinde durumu üç iş günü içinde ilgili idareye bildirmek.

h) Yapının ruhsat eki projelerine uygun olarak kısmen veya tamamen bitirildiğine dair ilgili idareye rapor vermek.

ı) Zemin, malzeme ve imalata ilişkin deneyleri, şartname ve standartlara uygun olarak laboratuvarlarda yaptırmak."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında. Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli ve idari yargı yerlerinde ortak davacı olan G. D.'in talepleri ve ortak davalılar olan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Esenyurt Belediye Başkanlığı yönünden görev uyuşmazlığı doğduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Hâkim Hatice COŞKUN'un davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, davacılardan G. D.'in maliki olduğu binanın bitişik parselinde bulunan, ... parselde inşa edilen yapıda, güvenliksiz hafriyat çalışması ve yapı denetiminin eksik yapılması nedeniyle, binanın zarar görmesi ve taşınmazın tahliye edilmesinde, davalı idarelerin hizmet kusurunun olduğu ileri sürülerek, uğranılan maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

23. Dosyanın incelenmesinden, ... parselde bulunan yapının, bitişik parselinde bulunan ... parseldeki yapıların yapımı sırasında, hafriyat kazısı esnasında davacının maliki olduğu binaya zarar verilmesi nedeniyle, taşınmazda hasar oluştuğu ve taşınmazın tahliye edildiği, yapıda kuyu temel çalışması yapılmadan güvenliksiz hafriyat çalışması yapıldığı,

bırakılması gereken derz boşluğunun bırakılmadığı, toprak altında kalması gereken kotun açıkta bırakıldığı, yapı denetimlerinin eksik kaldığı, bu kapsamda davalılara yapılan müracaatların cevapsız bırakıldığı, davalıların gerekli önlem ve denetim mekanizmasını işletmediği ve hizmet kusuru işlediği ileri sürülerek, 1.000 TL maddi ve 50.000 TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan tahsiline karar verilmesi istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

24. Kamu hizmetini yürüten davalıların bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, kamu hizmetinin sunulması esnasında, hizmetin hiç işlememesi, geç işlemesi, kötü işlemesi gibi durumlar, idarenin hizmet kusuru olarak adlandırılır. Bu kapsamda bireyler nezdinde gerçekleşen zararların da, idarenin kusura dayanan sorumluluğu sebebiyle tazmini gerekmektedir.

25. Olayda davacı tarafından, maliki olduğu taşınmazın bitişik parselinde yapılan yapıda, kuyu temel çalışmasının yapılmadan güvenliksiz hafriyat çalışması yapıldığı, bırakılması gereken derz boşluğunun bırakılmadığı, toprak altında kalması gereken kotun açıkta bırakıldığı, yapı denetimlerinin eksik kaldığı, bu kapsamda davalılara yapılan müracaatların cevapsız bırakıldığı ve davalıların eylemsiz kaldığı, mevzuat ile kendilerine verilen denetim yükümlülüklerini yerine getirmedikleri iddiasının ileri sürüldüğü; belediyelerin ve ilgili idarelerin imar faaliyetlerini denetlemek, kamu düzenini ve güvenliğini sağlamak ve bu kapsamda gerekli önlemleri almakla yükümlü oldukları, davalıların kamu tüzel kişiliğini haiz olup kural olarak, işlem ve eylemlerinin kamusal nitelik taşıdığı, söz konusu faaliyetlerin de kamu hizmeti niteliği taşıdığı, eldeki davada zararın meydana gelmesinde, gerekli önlem ve denetim mekanizmalarının işletilmeyerek hizmet kusurunun işlendiği ileri sürülerek dava açıldığına göre, davada hizmet kusuruna dayanıldığı açıktır.

26. Bu sebeple, açılan tam yargı davasında, idarenin eylem veya işlemlerinin hukuka uygunluk denetimi yapılıp, idari faaliyet nedeniyle ilgililerin durumu belirlenip, idarenin tazmin sorumluluğunun bulunup bulunmadığına karar verilmelidir. İdarenin tazmin sorumluluğu olup olmadığı saptanırken, öncelikle olayda idarenin hizmet kusuru olup olmadığı hususunun, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusurunun bulunmaması halinde ise kusursuz sorumluluk ilkesinin olayda uygulanıp uygulanamayacağının belirlenmesi gerekmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, dava konusu tazmin isteminin de 2577 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında idari yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

27. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 13. İdare Mahkemesinin 27/02/2026 tarih ve E.2022/1576 sayılı başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 13. İdare Mahkemesinin 27/02/2026 tarih ve E.2022/1576 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/196

KARAR NO : 2026/228

KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. T.

Vekili : Av. H. U.

Davalı : İzmir Valiliği

Vekili : Av. İ. İ.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin ... adresinde faaliyet gösteren işletmede ruhsatsız ve yetkisiz olarak sağlık hizmeti sunduğunun tespit edildiğinden bahisle, 1219, 3359 sayılı Kanun ve Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca 359.825 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin, İzmir Valiliğİİl Sağlık Müdürlüğünün 02/12/2025 tarih ve 296432197 sayılı işleminin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hakimliği 05/01/2026 tarih ve D.İş No:2025/6888 sayılı kararı** ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi uyarınca görevsizlik kararı verildiği, bu karara itiraz edilmesi üzerine Karşıyaka 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 23/01/2026 tarih ve D.İş No:2026/550 sayılı kararı ile, itirazının reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hakimliği kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Uyuşmazlığın, muterizin ruhsatsız yerde sağlık hizmeti sunulduğundan bahisle İzmir İl Sağlık Müdürlüğünün 20/08/2025 tarih ve 166 karar sayılı karar tutanağı ile 3359 sayılı Kanun'un ve Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmelik Hükümleri uyarınca idari para cezası ve bu cezanın yanında yönetmelik maddesi gereğince ruhsatsız olarak çalışması nedeniyle muterizin adresinde gösterdiği faaliyetin durdurulmasına yönelik karar verildiği, her ne kadar itiraz eden vekili tarafından müvekkili adına düzenlenen idari para cezasının iptaline karar verilmesi talep edilerek itirazlarda bulunulmuş ise de, başta Danıştay 8. Dairesi'nin 21/02/2013 tarih, 2012/9116 Esas, 2013/1233 sayılı ilamı olmak üzere İdare Mahkemeleri, Bölge İdare Mahkemeleri ve Danıştay'ın birçok kararında bahse konu duruma ilişkin dosyaların esastan incelendiğinin anlaşıldığı, idarece yapılan işlemin mahiyeti (süresiz kapatma, faaliyetin durdurulması, daimi iptal) ve Kabahatler Kanunu'nun 27/8 maddesi de gözetildiğinde itiraza konu yaptırımların idari yargının görev alanına girdiği ve söz konusu kararların Sulh Ceza Hakimliğince incelenebilecek kararlardan olmadığı, uyuşmazlığın idare mahkemelerince değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmakla, usul ekonomisi kuralları gözetilerek talep dilekçesi üzerine tensip zaptı yapılmadan itiraz edenin işbu talebinin 5326 sayılı yasanın 28 1-b maddesi uyarınca görevsizlik nedeniyle usulden reddine..."*

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **İzmir 5. İdare Mahkemesi 24/02/2026 tarih ve E.2026/209 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Uyuşmazlıkta, davacı tarafından iptali istenen işlemin; 3359 sayılı Kanun ve Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca 359.825,00-TL idari para cezası verilmesine ilişkin 02/12/2025 tarih ve 296432197 sayılı İzmir Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü işlemi olduğu, söz konusu para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olduğu, 3359 sayılı Kanun'da da idari yaptırımlara karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, bu halde aksine hüküm bulunmayan hallerde idori para cezasına ilişkin idari yaptırım kararına karşı olan davaların adli yargı yerinde çözümleneceğinin açık olduğu, zira dava konusu işlemde de 5326 sayılı Kanun'un 27'nci maddesinin 1'inci fıkrası uyarınca kararın tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde Sulh Ceza Mahkemesine başvurulabileceğinin belirtildiği, bu doğrultuda davacı tarafından idari para cezasına itiraz edilen Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 05/01/2026 gün ve 2025/6888 D.İş sayılı kararı ile; "dava konusu işlemin idari para cezası ve bu cezanın yanında adreste gösterilen faaliyetin durdurulmasına yönelik olduğu" gerekçesiyle görevsizlik nedeniyle usûlden reddine karar verilmiş ise de dava konusu işlemin sadece para cezası tesisine yönelik olduğu ve davacı tarafından para cezasının iptalinin istendiği görülmektedir.*
>
> *Bu durumda, yukarıda gerekçeleri açıklandığı üzere Kabahatler Kanununun değişik 3'üncü maddesi ve aynı Kanun'un 27'nci maddesinin birinci fıkrası bir arada değerlendirildiğinde, 3359 sayılı Kanun ve Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca para cezası verilmesine ilişkin işleme karşı açılan davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu ve uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği..."*

5. İzmir 5. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası ekinde adli yargı dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un Ek 13. maddesinin (e) fıkrası şöyledir:

> *"(Ek: 6/4/2011-6225/9 md.)*
>
> *...*
>
> *e) Podolog: ön lisans seviyesindeki podoloji programından mezun; bireylerin ayak sağlığının korunması ve bakımına yönelik hizmet veren ve ilgili uzman tabibin teşhisine ve tedavi için yönlendirmesine bağlı olarak hastaların ayak tedavisini yapan sağlık teknikeridir."*

7. 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir;

> *"Bu Kanunun amacı; sağlık hizmetleriyle ilgili temel esasları düzenlemektir."*

8. 3359 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir;

"Bu Kanun, Milli Savunma Bakanlığı hariç, bütün kamu kurum ve kuruluşları ile özel hukuk tüzelkişilerini ve gerçek kişileri kapsar."

9. 3359 sayılı Kanun'un Ek 11. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Ek: 2/1/2014-6514/46 md.)

(Değişik birinci fıkra:21/2/2024-7496/20 md.) Sağlık hizmeti sunumu ile ilgili tüm iş ve işlemler Sağlık Bakanlığınca denetlenir. Bu hüküm uluslararası sağlık turizmi kapsamındaki her türlü kuruluşun faaliyetlerini de kapsar.

(Değişik ikinci fıkra:21/2/2024-7496/20 md.) Olağanüstü durumlarda mesleğini icraya yetkili kişilerce acil sağlık hizmeti ulaşana ve sağlık hizmeti devamlılık arz edene kadar verilecek olan sağlık hizmeti hariç, ruhsatsız veya yetkisiz olarak sağlık hizmeti veren veya verdirenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Özel izne tabi hizmet birimlerini ve sağlık kuruluşlarını Sağlık Bakanlığından izin almaksızın açan veya bunlarda verilecek hizmetleri sunanlar iki yüz elli bin Türk lirasından az olmamak üzere bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin yarısına kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

...

Bu maddedeki idari para cezasını gerektiren fiillerin bir yıl içinde tekrarı hâlinde idari para cezaları bir kat artırılarak uygulanır; üçüncü defa işlenmesinde ise sağlık kurum ve kuruluşunun ilgili bölümünün veya tamamının faaliyeti on güne kadar durdurulur. Aynı isim ve sahiplikte birden fazla sağlık kurum ve kuruluşu bulunması hâlinde idari yaptırımlar sadece ihlalin yapıldığı sağlık kurum ve kuruluşu ile sınırlı olarak uygulanır.

Bu maddede belirtilen idari para cezalarını vermeye valiler, faaliyet durdurma cezasını vermeye Sağlık Bakanlığı yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, üniversite sağlık uygulama ve araştırma merkezleri yönünden Yükseköğretim Kurulunun görüşü alınarak Sağlık Bakanlığınca düzenlenir..."

10. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

...

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

13. 29/03/2025 tarih ve 32856 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmeliğin *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Yönetmeliğin amacı, sağlık meslek mensuplarının serbest meslek icrası için açacakları sağlık meslek hizmet birimleri ile bu birimlerin nbbi ve teknik standartları, açılmaları, faaliyetleri, denetimleri ve kapatılmaları ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir."

14. Yönetmeliğin *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Yönetmelik, sağlık meslek hizmet birimlerini ve bu birimlerde çalışan sağlık meslek mensupları ile diğer personeli kapsar."

15. Yönetmeliğin *"Dayanak"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Yönetmelik; 11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunun 50 nci ve ek 13 üncü maddeleri, 25/2/1954 tarihli ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununun 5 inci maddesi, 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun 3 üncü maddesi, 9 uncu maddesinin (c) bendi, ek 11 inci ve ek 19 uncu maddelerine ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 355 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır."

16. Yönetmeliğin *"Tanımlar"* başlıklı 4. maddesinin (1). fıkrasının (ç) bendi şöyledir:

"ç) Sağlık meslek mensubu: Klinik psikolog, hemşire, hemşireliğe eşdeğer sağlık memuru, ebe, fizyoterapist, odyolog, diyetisyen, dil ve konuşma terapisti, podolog ve iş ve uğraşı terapistini (ergoterapist),

ifade eder."

17. Yönetmeliğin *"Ruhsat başvurusu"* başlıklı 6. maddesinin (1). fıkrası şöyledir:

"(1) Sağlık meslek hizmet birimi açılabilmesi için ruhsat belgesi alınması zorunludur. Ruhsat başvurusu

EK-1'de yer alan belgelerle ilgili müdürlüğe yapılır."

18. Yönetmeliğin Eklerinde yer alan *"EK-5 Sağlık Meslek Hizmet Birimi Denetim Sorgu ve İdari Yaptırım Formu"*nun *"Bina ve hizmet birimleri standartları"* başlığının 1. maddesi ve idari yaptırımı şöyledir:

"Mesleklerini serbest olarak icra etme hak ve yetkisine sahip sağlık meslek mensupları tarafından açılan sağlık meslek hizmet birimlerinin ruhsatı var mı? (Yönetmeliğin 6. maddesinin birinci fıkrası).

İdari yaptırımı (1., 2., ve 3. Tespit): İzinsiz/ruhsatsız sunulan hizmet valilikçe durdurulur. İki yüz elli bin Türk lirasından az olmamak üzere bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin yüzde beşi oranında idari para cezası verilir. İlgililer hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunulur. 14.12.2012 tarihli ve 28497 sayılı Sağlık Meslekleri Kurulu Yönetmeliği hükümleri uyarınca işlem tesis edilir. "

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin KenanYAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, idari para cezasının iptali istemi yönünden oluşan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hakim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okundukran, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, adresinde faaliyet gösteren işletmede, ruhsatsız ve yetkisiz olarak sağlık hizmeti sunduğunun tespit edildiğinden bahisle, 3359 sayılı Kanun ve Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca 359.825,TL idari para cezası tesis edilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

22. Dosyanın incelenmesinden; Cimer başvurusuna istinaden davalı idare yetkilileri tarafından, adresinde faaliyet gösteren (s. f. e. a. b.) iş yerinde yapılan denetim sonrasında, sağlık hizmeti sunumu malzemeleri ile ruhsatsız sağlık hizmeti sunulduğunun tespit edildiğinden bahisle, 1219, 3359 sayılı Kanun ve Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesi ve Eklerinde yer alan *"EK-5 Sağlık Meslek Hizmet Birimi Denetim Sorgu ve İdari Yaptırım Formu"*nun *"Bina ve hizmet birimleri standartları"* başlığının 1. maddesi *"Mesleklerini serbest olarak icra etme hak ve yetkisine sahip sağlık meslek mensupları tarafından açılan sağlık meslek hizmet birimlerinin ruhsatı var mı? (Yönetmeliğin 6. maddesinin birinci fıkrası)"* uyarınca, İdari yaptırımı (1., 2., ve 3. Tespit): *"İzinsiz/ruhsatsız sunulan hizmet valilikçe durdurulur. İki yüz elli bin Türk lirasından az olmamak üzere bir önceki aya ait brüt hizmet gelirinin yüzde beşi oranında idari para cezası verilir."* hükümleri uyarınca 359.825 TL idari para cezası verildiği, bu işlemin İzmir Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünün 02/12/2025 tarih ve 296432197 sayılı yazısı ile davacı tarafa bildirilmesi üzerine 02/12/2025 tarih ve 296432197 sayılı işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

23. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin sekizinci fıkrasında; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

24. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

25. Uyuşmazlık Mahkemesince de, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

26. Yukarıda belirtilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı; uyuşmazlık konusu idari para cezasının verildiği 1219 ve 3359 sayılı Kanun'larda idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin bir hüküm bulunmadığı anlaşılmaktadır.

27. Bu durumda, salt idari para cezasına karşı yapılan itirazda Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesinin uygulama alanının bulunmadığı, bu Kanun'un 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, dava konusu idari para cezasının 1219 ve 3359 sayılı Kanun'a istinaden çıkarılan Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmelik kapsamında verildiği, bu Kanunlarda para cezasına ve idari

tedbirlere itiraz konusunda görevli yargı yerinin belirtilmediği, davada sadece para cezasına yönelik işlemin dava konusu edildiği dikkate alındığında, 5326 sayılı Kanun'un 3. ve 16. maddeleri kapsamındaki salt idari yaptırım niteliğindeki idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, bu Kanun'un 27. maddesinin 1. fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

28. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İzmir 5. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 05/01/2026 tarih ve D.İş. No:2025/6888 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İzmir 5. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 05/01/2026 tarih ve D.İş No:2025/6888 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/198
KARAR NO : 2026/279
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'na dayanılarak hazırlanan Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipmanlar Hakkında Yönetmeliğin 6/1. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle 23/1-b maddesi uyarınca, davacı firma hakkında idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. D. T. v. D. H. S. T. A.
Vekilleri : Av. E. Ş., Av. H. T.
Davalı : Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
Vekili : Av. A. S. T.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı I. Bölge Müdürlüğünce yapılan denetim sonucunda, davacı firmanın araçta ATP veya BTP uygunluk belgesi olmadan bozulabilir gıda taşımacılığı yaptığı gerekçesiyle, Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipmanlar Hakkında Yönetmeliğin 6/1. maddesini ihlal ettiğinden bahisle 23/1-b maddesi uyarınca 11/09/2025 tarih UAB-ELK-A seri ve 275500 sıra numaralı tutanak ile 10.167 TL idari para cezası verildiğinin davacıya bildirilmesi üzerine, davacı vekili bu tutanağın iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **İstanbul Anadolu 9. Sulh Ceza Hâkimliği 27/11/2025 tarih ve D.İş No.2025/8489 sayılı kararı** ile. davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle Hakimliklerinin görevsizliğine karar vermiş, karara itiraz edilmesi üzerine İstanbul Anadolu 10. Sulh Ceza Hakimliği 16/12/2025 tarih ve D.İş No: 2025/11363 sayılı karar ile itirazın reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dosya kapsamında yapılan inceleme neticesinde; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 1. Bölge Müdürlüğü denetim birim elemanlarınca 11.09.2025 tarihinde Tuzla Karayolu Denetim İstasyonunda yapılan denetim sonucunda ... plakalı taşıtın ATP / BTB uygunluk belgesinin bulunmaması nedeniyle söz konusu firmaya ihlal tespit tutanağının düzenlendiği ancak Danıştay 15. Dairesinin 2014/8893 Esas, 2014/9361 Karar sayılı kararında belirtildiği hususlar dikkate alındığında ihlal hakkında İdari Yargının görevli olduğu, bu nedenle

hakimliğimizin bu hususta karar vermesinin mümkün olmadığı anlaşılmakla, aşağıdaki şekilde belirtildiği üzere hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM:

1-Hakimliğimizin GÖREVSİZLİĞİNE..."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **İstanbul 14. İdare Mahkemesi 28/01/2026 tarih ve E.2025/2433 sayılı kararı** ile davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

" ...Dava dosyasının incelenmesinden, davacı tarafından, Bozulabilir Gıda Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipmanlar Hakkında Yönetmeliğin 6.maddesinin 1. fıkrasına aykırı olarak ekipmana ilişkin onay kuruluşunca düzenlenmiş ATP ve BTP belgesi olmadan bozulabilir gıda taşımacılığı yapıldığı gerekçesiyle aym yönetmeliğin 23/1-B gereği 10.167,00-TL para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 1. Bölge Müdürlüğü'nün UAB-ELK-A Seri ve 275500 Sıra Nolu işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, 655 sayılı KHK'nın 28.maddesine istinaden uygulanan idari yaptırım niteliğindeki "idari para cezası" na karşı açılan davada uygulanan cezanın idari yaptırım kapsamında bulunması ve idari para yaptırımlarla ilgili davalarda görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemiş olması karşısında, göreve ilişkin genel ilkelere göre, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi gerekmektedir.

Görev kuralları, kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunun, taraflar için bir müktesep hak oluşturmayacağı, yargı mercilerince davanın her aşamasında re'sen incelenmesi gereken bir husus olduğu ve geçmişe de etkili olacağı bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3/a maddesinde, bu Kanunun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı hükmü getirilmiş olup; buna göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; ancak diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi halinde ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Bakılan uyuşmazlıkta; 655 sayılı KHK'nın 28.maddesi kapsamında uygulanan idari yaptırım niteliğindeki "idari para cezası" na karşı açılan dava; uygulanan cezanın 5326 sayılı Kanun'un 16.maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, ancak 655 sayılı KHK'da bu tür cezalara itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3.maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanması gerektiği ve görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümlerin dikkate alınacağından, idari yaptırım niteliğindeki idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, 5326 sayılı Kanun'un 27.maddesi uyarınca adli yargı merciinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Şu halde; her ne kadar tarafları, konusu ve sebebi aynı olan uyuşmazlıkta İstanbul Anadolu 9.Sulh Ceza Hakimliği'nce 27.11.2025 tarih ve 2025/8489 D.İş sayılı görevsizlik kararı verildikten sonra yapılan itirazın İstanbul Anadolu 10.Sulh Ceza Hakimliği'nin 16.12.2025 tarih ve 2025/11363 D.İş sayılı kararıyla reddedilerek kesinleşmesinden sonra mahkememiz nezdinde yeni bir dava ikame edildiği görülmekteyse de, yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında, işbu uyuşmazlığın Sulh Ceza Mahkemelerinde görülmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

Bu durumda, yukarıda yapılan açıklamalar uyarınca uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görev alanı içerisinde bulunmadığı ve davanın önceki görevsizlik kararı veren İstanbul Anadolu 9. Sulh Ceza Hakimliği'nin görev alanı içerisinde kaldığı sonucuna varıldığından, yukarıda hükmüne yer verilen 2247 sayılı Kanun uyarınca görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmak gerekmiştir...."

5. İstanbul 14. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; karayolu taşımalarını ülke ekonomisinin gerektirdiği şekilde düzenlemek, taşımada düzeni ve güvenliği sağlamak, taşımacı, acente ve taşıma işleri komisyoncuları ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği ve benzeri hizmetlerin şartlarını belirlemek, taşıma işlerinde istihdam edilenlerin niteliklerini, haklarını ve sorumluluklarını saptamak, karayolu taşımalarının, diğer taşıma sistemleri ile birlikte ve birbirlerini tamamlayıcı olarak hizmet vermesini ve mevcut imkânların daha yararlı bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır."

7. 4925 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun kamuya açık karayolunda motorlu taşıtlarla yapılan yolcu ve eşya taşımalarını, taşımacıları,

taşıma acentelerini, taşıma işleri komisyoncularını, nakliyat ambarı ve kargo işletmecilerini, taşıma işlerinde çalışanlar ile taşımalarda yararlanılan her türlü taşıt, araç, gereç, yapıları ve benzerlerini kapsar.

Ancak, özel otomobillerle ve bunların römorklarıyla yapılan taşımalar, genel ve katma bütçeli dairelerle, il özel idareleri, belediyeler, üniversiteler ve kamu iktisadî teşebbüslerine ait otomobillerle yapılan taşımalar, Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğüne ait motorlu taşıt ve bunların römorkları ile yapılan taşımalar, lastik tekerlekli traktörlerle çekilen römorklarla yapılan taşımalar bu Kanun hükümlerine tâbi değildir.[3]

İl sınırları içerisindeki taşımalar ile yüz kilometreye kadar olan şehirlerarası taşımaların düzenlenmesi il ve ilçe trafik komisyonları ile işbirliği yapılmak suretiyle ilgili valiliklere, belediye sınırları içerisindeki şehiriçi taşımalar belediyelere bu Kanuna göre düzenlenecek yönetmelik esasları dahilinde bırakılabilir.

Uluslararası anlaşmalar ile savaş hali, (...) olağanüstü hal ve doğal afet durumlarında uygulanacak hükümler saklıdır."

8. 02/07/2021 tarihli ve 31529 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipmanlar Hakkında Yönetmeliğin (Yönetmelik) *"Tanımlar"* başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Bu Yönetmelikte geçen;

...

b) ATP: Bozulabilir Gıda Maddelerinin Uluslararası Taşımacılığı ve Bu Taşımacılık Faaliyetinde Kullanılacak Özel Ekipmana İlişkin Anlaşmayı,

c) ATP İşletme Yetki Belgesi: Bu Yönetmelikte ve bu Yönetmelik uyarınca yayımlanan düzenleyici işlemlerde belirtilen yükümlülükleri yerine getiren ve faaliyete geçebilecek durumda olan muayene ve tip test merkezlerine Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca verilen belgeyi,

ç) ATP muayene merkezi: Bu Yönetmelik kapsamında yalıtımlı ekipman ve soğutucu/ısıtıcı cihazların muayene ve doğrulamalarını yapmak üzere belirtilen şartları sağlayan ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından ATP İşletme Yetki Belgesi verilen tesisleri,

d) ATP tip test merkezi: ATP Anlaşması kapsamında yalıtımlı ekipman ve soğutucu/ısıtıcı cihazların testlerini yapmak üzere belirtilen şartları sağlayan ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından ATP İşletme Yetki Belgesi verilen tesisleri,

e) ATP Uygunluk Sertifikası/Belgesi: Bozulabilir gıda taşıyan özel ekipmanların ATP Anlaşmasında belirtilen standartlara uygunluğunun denetiminin test/muayene raporuyla teyidi sonucunda, bu rapora dayanılarak ATP Anlaşmasının EK 1, İlave-3 bölümünde yer alan formata ve içeriğe uygun olarak düzenlenen belgeyi,

f) Bakanlık: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını,

g) Bozulabilir gıda: ATP Anlaşmasıyla belirlenmiş olan bozulabilir gıdaları,

ğ) Bozulabilir Gıda Taşıma Belgesi: ATP Anlaşmasının gerekliliklerini sağlayamayan ancak, yurt içinde ve ATP Anlaşmasına taraf olmayan ülkelere bozulabilir gıda taşımacılığında kullanılmak kaydıyla eski araçlar için Bakanlığın belirlediği usul ve esaslara göre düzenlenen belgeyi,

h) (Değişik:RG-21/2/2025-32820) Durum Tespit Belgesi: Onay Kuruluşu tarafından, bozulabilir gıda taşımacılığında kullanılan ve ATP Anlaşmasına uygun üretilmeyen ekipmanları kayıt altına almak amacıyla düzenlenmiş olan belgeyi,

...

m) Özel nakliye ekipmanı: ATP Anlaşmasının Ek 1'inde tanımlanan yalıtımlı kutu/ekipman ve varsa soğutucu/ısıtıcı cihazdan oluşan ekipmanları (araç üstyapıları, konteynerler, yalıtımlı taşıma kapları ve benzeri),

..."

9. Yönetmeliğin *"Özel nakliye ekipmanı kullanıcısının yükümlülükleri"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"(1) Bozulabilir gıdaların taşımacılık faaliyetinde yer alan özel nakliye ekipmanı kullanıcılarının yükümlülükleri şunlardır:

a) Nakliye ekipmanının, taşınan gıdaya göre ATP veya Bakanlıkça yayımlanan usul ve esaslar uyarınca uygun işaret sınıfına sahip olmasını sağlamak.

b) Ekipmana ilişkin onay kuruluşunca düzenlenmiş ATP Uygunluk Belgesi veya Bozulabilir Gıda Taşıma Belgesi bulundurmak ve nakliye ekipmanını bu belgelere uygun olarak işaretlemek.

c) Periyodik muayene tarihi gelen veya herhangi bir tamirat tadilat sonucu istisnai muayene yapılması gereken nakliye ekipmanlarının muayenelerini yaptırarak belgelerinin güncelliğini takip etmek ve yapılan denetimlerde bu belgeleri ibraz etmek için ekipmanla birlikte bulundurmak."

10. Yönetmeliğin *"İdari para cezası"* başlıklı 23. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Bu Yönetmelik kapsamında faaliyette bulunanlara yönelik yapılacak yol kenarı ve işletme denetimlerinde, aşağıda yer alan ihlallere 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesi uyarınca;

...

b) 6 ncı maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket eden taşımacıya, her bir bent için iki bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.."

11. 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin *"Ortak görevler ve hükümler"* başlıklı 28. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 2/7/2018-KHK-703/31 md.)

(1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı hizmet birimleri sorumluluk alanlarıyla ilgili olarak hazırladıkları ve

Resmî Gazetede yayımlanmak suretiyle yürürlüğe konulan Bakanlık idarî düzenlemelerinde, bu düzenlemeleri ihlal edecek hizmet üretenler ile hizmetten yararlananlar için;

a) Hangi hallerde uygulanacağını açıkça belirtmek kaydıyla; uyarma, geçici faaliyet durdurma ve yetki iptali şeklinde idarî müeyyideler öngörmek ve ihlal edenlere belirlenen idarî müeyyideleri uygulamakla görevli ve yetkilidirler.

b) (Değişik: 27/12/2023-7491/83 md.) Hangi hallerde uygulanacağını ve miktarını açıkça belirtmek kaydıyla; Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü bir milyon Türk lirasına kadar, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü ve Denizcilik Genel Müdürlüğü beş milyon Türk lirasına kadar idarî para cezası uygulaması öngörmek ve ihlal edenlere belirlenen miktarda idarî para cezası karar tutanağı düzenlemek veya düzenletmekle görevli ve yetkilidirler.

c) Hangi konularda ve ne şekilde yapılacağı ile sınırlarını açıkça belirtmek şartıyla; Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Ticaret Bakanlığının sınır kapılarındaki birimleri, belediyelerin denetim birimlerini de denetimle yetkilendirebilir ve bunlara mensup kamu personeli eliyle denetim yaptırabilir ve ihlal veya idarî para cezası karar tutanağı düzenlettirebilirler.

(2) (Ek: 27/12/2023-7491/83 md.) Sürücüsünün tabiiyetine bakılmaksızın yabancı plakalı karayolu taşıtları için birinci fıkra kapsamında uygulanacak olan idarî para cezaları, tebligat şartı aranmaksızın sürücüsü bilgilendirilmek suretiyle tahsil edilir. Cezalar tahsil edilmeden, cezaya muhatap yabancı plakalı taşıtın ülkeyi terk etmesine izin verilmez. Bu fıkra hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Bakanlıkça müştereken altı ay içinde belirlenir. Uluslararası sözleşme hükümleri saklıdır."

12. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır."

13. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

14. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"

15. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkrası şöyledir:

"İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dava dosyası ekinde, adli yargı dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacı hakkında Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipmanlar Hakkında Yönetmeliğin 6/1. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle düzenlenen 11/09/2025 tarih UAB-ELK-A seri ve

275500 sıra numaralı tutanak ile verilen 10.167 TL idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

19. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

20. İncelenen uyuşmazlıkta, 4925 sayılı Kanun'a dayanılarak hazırlanan Bozulabilir Gıda Maddelerinin Taşımacılığında Kullanılacak Özel Ekipmanlar Hakkında Yönetmeliğin 23/1-b maddesi uyarınca verilen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4925 sayılı Kanun'da yapılan değişikliklerle Kanun'un yeniden düzenlendiği ve bu haliyle 4925 sayılı Kanun'da ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan Yönetmelikte görevli yargı yerine ve kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin yer almadığı anlaşılmıştır.

21. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağından, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, İstanbul 14. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, İstanbul Anadolu 9. Sulh Ceza Hâkimliğinin 27/11/2025 tarih ve D.İş No.2025/8489 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 14. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, İstanbul Anadolu 9. Sulh Ceza Hâkimliğinin 27/11/2025 tarih ve D.İş No.2025/8489 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/199
KARAR NO : 2026/230
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: Davacı taşınmazına "arkeolojik sit alanı" olarak belirlenmek suretiyle idare tarafından kamulaştırmasız el atıldığından bahisle uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk

K A R A R

Davacı : Y. Ö.
Vekili : Av. M. M. G.
Davalı : Kültür ve Turizm Bakanlığı
Vekili : Av. A. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, davalı Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından müvekkilli adına kayıtlı Mahallesinde bulunan parsel sayılı taşınmaza *"arkeolojik sit alanı"* olarak belirlenmek suretiyle kamulaştırma kararı olmadan el atıldığını belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 10.000 TL kamulaştırmasız el atma bedelinin el atma tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **İznik 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 11/09/2025 tarih ve E.2025/33, K.2025/193 sayılı kararı** ile, tazminat

isteminin dava konusu taşınmazın arkeolojik sit alanı olarak belirlenmesinden kaynaklandığı ve 2577 sayılı Kanun hükümleri uyarınca idari yargı yerinde çözülmesi gerektiği gerekçesiyle, 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince mahkemelerinin görevsizliğine, davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

" ...Dava, Kamulaştırma (Kamulaştırmasız El Atma Nedeniyle Tazminat) istemine ilişkindir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) "Dava Şartları' başlıklı 114.maddesi şu şekildedir: " (1) Dava şartları şunlardır:

a) Türk mahkemelerinin yargı hakkının bulunması.

b) Yargı yolunun caiz olması...."

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Dava şartlarının incelenmesi"115.maddesinde: "(1) Mahkeme, dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Taraflar da dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler. (2) Mahkeme, dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir. Ancak, dava şartı noksanlığının giderilmesi mümkün ise bunun tamamlanması için kesin süre verir. Bu süre içinde dava şartı noksanlığı giderilmemişse davayı dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddeder. (3) Dava şartı noksanlığı, mahkemece, davanın esasına girilmesinden önce fark edilmemiş, taraflarca ileri sürülmemiş ve fakat hüküm anında bu noksanlık giderilmişse, başlangıçtaki dava şartı noksanlığından ötürü, dava usulden reddedilemez.". hükümleri amirdir.

Görüldüğü üzere dava şartlarına ilişkin hususlar HMK'nın 114.maddesinde sayılmıştır.

Somut uyuşmazlığa bakıldığında davacı tarafın dava konusu taşınmazın "Arkeolojik Sit Alanı" ilan edilmesi nedeniyle taşınmaza davalı idare tarafından haksız şekilde el atıldığını bu nedenle TMK'nın 1007 maddesi çerçevesinde tazminat talebi bulunduğunu iddia etmiştir. Dava konusu yapılan taşınmazın tapu kaydı incelendiğinde tapu kaydının beyanlar hanesinde taşınmazın sit alanı içerisinde kaldığına dair birden fazla beyan olduğu görüşmüştür.

Mahkememizce dava konusu taşınmazın imar durumu belediye başkanlığından sorulmuş ve belediyenin 17/09/2025 tarihli cevabı ile taşınmazın bulunduğu bölgeye ilişkin imar planından kaynaklı bir inşaat yasağının bulunmadığı ancak davalı idare tarafından alınan 05/11/1999 tarihli karar gereğince inşaat izninin bulunmadığı anlaşılmıştır.

Davalı tarafın cevap dilekçesinde ki evraklar incelendiğinde dava konusu taşınmazın Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun kararı ile korunacak varlıklardan olduğuna karar verildiği görülmüştür. Bu kapsamda taşınmaza yapıldığı iddia olunan ve dava konusu olan hukuki el atma eyleminin kaynağının Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun kararı olduğu anlaşılmıştır.

Bu kapsamda somut uyuşmazlıkta davacının tazminat isteminin, taşınmazın inşaat yasağı bulunan 1. derece arkeolojik sit alanında kalmasından kaynaklandığı; davacının mülkiyet hakkından doğan tasarruf hakkının bu hakkın özüne dokunacak şekilde hukuken kısıtlandığının kabul edilmesi gerekmekle birlikte, bu kısıtlılığın Kamulaştırma Kanununun yukarıda yer verilen Ek 1. maddesinde belirtilen imar planlarından değil, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunundan kaynaklandığı; yerleşik içtihatlar gereğince 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nundan kaynaklı tazminat istemlerinde idari yargı yolunun caiz olduğu anlaşılmıştır.(Danıştay 6. Daire 2023/6086 Esas 2023/10031 Karar, Danıştay 6. Daire 2023/9217 Esas 2023/3468 Karar)

Bu doğrultuda davanın 6100 Sayılı HMK'nın 114/1-b maddesi gereğince adli yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle 6100 Sayılı HMK'nın 115/2.maddesine göre dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurmak gerekmiştir. ..."

3. Davacı vekili, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 1000 TL el atma bedelinin davalıdan tahsili istemiyle bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Bursa 2. İdare Mahkemesi 27/02/2026 tarih ve E.2026/77 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle mahkemenin görevsizliğine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosyanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince bu konuda karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

" ... Davacı tarafından, fiilen el atılmadığı anlaşılan uyuşmazlığa konu taşınmazın arkeolojik sit alanı olarak ayrılması nedeniyle kamulaştırmasız el atmadan doğan taşınmaz bedelinin ödenmesi istemiyle açılan davanın 2577 sayılı Kanunun 2., 12. ve 13. maddeleri uyarınca idari yargı mercilerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmesi gerekmekte ise de, bakılan davanın ilk olarak adli yargı mercileri nezdinde açıldığı tarih itibariyle yürürlükte bulunan 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun Ek 1. maddesine 26/11/2022 tarihinde yürürlüğe giren 7421 sayılı Kanunun 3. maddesi ile eklenen "Bu süre içinde belirtilen işlemlerin yapılmaması halinde taşınmazların malikleri tarafından mülkiyet hakkından kaynaklı bedele ilişkin açılacak davalar, adli yargıda görülür." hükmü uyarınca davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Anayasa Mahkemesinin 16/01/2025 tarihli ve E: 2024/135, K:2025/20 sayılı kararı ile 2942 sayılı Kanun'un Ek 1. maddesinin birinci fıkrasına 7421 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile eklenen üçüncü cümlesi iptal edilmişse de, anılan kararla; kuralda hangi kapsamdaki hangi durumda, hangi yargı kolunda, kim tarafından ve hangi taleple dava açılacağı hususunun tereddüte yer vermeyecek şekilde açık ve net olarak

düzenlendiği gözetildiğinde kuralın kamunilik şartını taşıdığı sonucuna ulaşıldığı, öte yandan, itiraz konusu kuralda kamulaştırma işlemlerine ilişkin olağan hukuki sürecin tersine çevrilerek dava açma külfetinin taşınmazına kamulaştırmasız el atılan malike yüklendiği, imar planlarında umumi hizmetlere ayrılan taşınmazlara ilişkin olarak idarelere, kamulaştırma yapmak yerine kamulaştırma için Anayasa'da belirtilen ilkelere aykırı olarak taşınmazları elde etme imkanı tanıyan kuralın Anayasa'nın sözüyle bağdaşmadığı, kuralın Anayasa'nın 13., 35. ve 46. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında anılan maddelere aykırı olduğu sonucuna ulaşıldığı, kuralın taşınmaz maliklerinin adli yargıda dava açabileceğine ilişkin bölümünün Anayasa'ya aykırılığı yönünde herhangi bir belirleme yapılmadığı gözönünde bulundurulduğunda, kararın yargı yolunun değişmesini gerektirecek bir durum yaratmadığı sonucuna varılmıştır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesinin 13/10/2025 tarih ve E:2025/126, K:2025/639 sayılı kararı da bu yöndedir. ..."

5. Bursa 2. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dosyası, ekinde adli yargı dosyasının uyap kayıtları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın *"XII. Mülkiyet hakkı"* başlıklı 35. maddesi şöyledir:

" Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

7. Anayasa'nın *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

8. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

9. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun *"Hak ve sorumluluk"* başlıklı 11. maddesi şöyledir:

"Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının malikleri bu varlıkların bakım ve onarımlarını Kültür ve Turizm Bakanlığının bu Kanun uyarınca bakım ve onarım hususunda vereceği emir ve talimata uygun olarak yerine getirdikleri sürece, bu Kanunun bu konuda maliklere tanıdığı hak ve muafiyetlerden yararlanırlar. (Değişik ikinci cümle: 22/5/2007-5663/1 md.) Ancak, kültür ve tabiat varlıklarını koruma bölge kurullarınca birinci grup olarak tescil ve ilan edilen kültür varlıklarının bulunduğu taşınmazlar ile birinci ve ikinci derece arkeolojik sit alanlarındaki taşınmazlar zilyetlik yoluyla iktisap edilemez.

Malikler bu varlıkların üzerindeki mülkiyet haklarının tabii icabı olan ve bu Kanunun hükümlerine aykırı bulunmayan bütün yetkilerini kullanabilirler.

Bu Kanunun belirlediği bakım onarım sorumluluklarını yerine getirmekte aczi olanların mülkleri, usulüne göre kamulaştırılır. Mazbut veya mülhak vakıf varlıkları bu hükme tabi değildir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının uygun görmesi ile, Vakıflar Genel Müdürlüğü, il özel idareleri, belediyeler ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, yukarıda sözü geçen maliklere tüzüm görülen hallerde, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının koruma, bakım ve onarımlarına, teknik eleman ve ödenekleri ile yardımda bulunabilirler."

10. 2863 sayılı Kanun'un " *Kamulaştırma* " başlıklı 15. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" Taşınmaz kültür varlıkları ve bunların korunma alanları, aşağıda belirlenen esaslara göre kamulaştırılır:

a) Kısmen veya tamamen gerçek ve tüzelkişilerle mülkiyetine geçmiş olan korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile korunma alanları Kültür ve Turizm Bakanlığınca hazırlanacak proğramlara uygun olarak kamulaştırılır. Bu maksat için, Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesine yeterli ödenek konur.

(Ek: 17/6/1987 - 3386/5 md.; Değişik:14/7/2004 – 5226/7 md.) Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, il özel idareleri ve mahallî idare birlikleri tescilli taşınmaz kültür varlıklarını, koruma bölge kurullarının belirlediği fonksiyonda kullanılmak kaydıyla kamulaştırabilirler.

...

e) (Değişik: 17/6/1987 - 3386/5 md.) Kamulaştırma işlemleri, bu Kanun hükümleri ile 2942 sayılı

Kamulaştırma Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerine göre yapılır.

f) (Ek: 17/6/1987 - 3386/5 md.; Değişik: 25/6/2009-5917/24 md.) Sit alanı ilan edilen ve 1/1000 ölçekli onanlı koruma amaçlı imar planında kesin inşaat yasağı getirilen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu parseller, (...) başka Hazine arsa veya arazileri ile müstakil veya hisseli olarak değiştirilebilir. Sit alanı ilan edildiği tapu kütüğüne şerh edilen taşınmazları, miras ve ölüme bağlı tasarruflar dışında, sonradan edinenlerin talepleri değerlendirilmez. Ancak, Bakanlık izniyle gerçekleştirilen kazıların yapıldığı alanlarda bulunan parsellerde, maliklerin başvurusu ve kabulüne ilişkin koşul parsele yönelik uygulanır ve 1/1000 ölçekli onanlı koruma amaçlı imar planı şartı aranmaz. Bu parsellerin üzerinde bina veya tesis varsa malikinin başvurusu üzerine rayiç bedeli, 2942 sayılı Kanunun 11 inci maddesi hükümlerine göre belirlenerek ödenir. Bu bentle ilgili usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

..."

11. 2863 sayılı Kanun'un *"Sit alanlarında geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları ile koruma amaçlı imar planı"* başlıklı 17. maddesinin (a) bendi şöyledir:

"...(Değişik: 14/7/2004 - 5226/8 md.)

a) Bir alanın koruma bölge kurulunca sit olarak ilanı, bu alanda her ölçekteki plân uygulamasını durdurur. Sit alanının etkileşim-geçiş sahası varsa 1/25.000 ölçekli plân kararları ve notları alanın sit statüsü dikkate alınarak yeniden gözden geçirilerek ilgili idarelerce onaylanır.

(Değişik ikinci paragraf: 8/8/2011-KHK-648/42 md.) Koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar, koruma bölge kurulu tarafından üç ay içinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları belirlenir. Belediyeler, valilikler ve ilgili kurumlar söz konusu alanda üç yıl içinde koruma amaçlı imar planı hazırlatıp incelenmek ve sonuçlandırılmak üzere koruma bölge kuruluna vermek zorundadır. Üç yıllık süre içinde zorunlu nedenlerle plan yapılamadığı takdirde koruma bölge kurulunca gerekçeli olarak bu süre uzatılabilir. Uzatılan süre içerisinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları uygulanır.

..."

B. Yargı Kararı

12. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Hukuk Genel Kurulunun 11/02/1959 tarihli, E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının III. bölümü şöyledir:

"...III-İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fülden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyasının Uyap kayıtları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hakim Gülay DOĞAN'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, davacı adına kayıtlı ... Mahallesinde bulunan ... parsel sayılı taşınmaza kamuşlaştırılmaksızın el atıldığından bahisle, uğranıldığı ileri sürülen maddi zararın, taşınmazın tapu kaydına *"sit alanı"* şerhi konulduğu ve bu sebeple mülkiyet hakkının ihlal edildiği ileri sürülerek, el atma tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

16. İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında

kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

17. Dava dosyalarının incelenmesinden, dava konusu ... Mahallesi, Yeniköy Üyücek Mevkii, ... parselin bulunduğu Çakırca Höyüğü; Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 10/03/1995 tarihli ve 4114 sayılı kararıyla 1. derece Arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmiş, 16/02/2018 tarihli ve 7601 sayılı kararla 1.ve 3. Derece Arkeolojik Sit alanları belirlenmiş, ... parselde kayıtlı taşınmaz ise 1. derece Arkeolojik sit alanı sınırları içerisinde kalmış olup taşınmazın bulunduğu alana ilişkin 1/1000 ölçekli koruma amaçlı imar planı bulunmadığı, taşınmazın beyanlar hanesinde; 28/04/1995 tarih ve 1130 yevmiye numarası ile *"Korunması Gerekli Kültür ve Tabiat Varlığıdır"* şerhi ve 02/04/2018 tarih ve 2805 yevmiye numarası ile *"1. Derecede Arkeolojik Sit Alanında Kalmaktadır"* şerhinin bulunduğu anlaşılmıştır.

18. Her ne kadar; İdare Mahkemesince 26/11/2022 tarihli ve 32025 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7421 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile eklenen 2942 sayılı Kanun'un Ek-1. maddesi Anayasa Mahkemesince iptal edilmişse de iptale ilişkin karar içeriğinde bu tür davaların adli yargıda görüleceğine ilişkin bölümü yönünden Anayasaya aykırı olduğuna ilişkin bir belirleme yapılmadığından davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği belirtilmişse de, somut olayda; 2942 sayılı Kanun'un Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilen Ek-1. maddesinin uygulama yerinin bulunmadığı, taşınmazın sit alanı olarak ilan edilmesinin Anayasa'nın mülkiyet hakkının kamu yararı amacıyla ve kanunla sınırlanabileceğini düzenleyen 35. maddesi uyarınca 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'ndan kaynaklanan bir durum olduğu ve davalı idarenin mülkiyet hakkını ortadan kaldıran bir işlemi niteliğinde olmadığı, 2863 sayılı 11. maddesinin ikinci fıkrasında; maliklerin bu varlıkların üzerindeki mülkiyet haklarının tabii icabı olan ve bu Kanun'un hükümlerine aykırı bulunmayan bütün yetkilerini kullanabileceklerinin de düzenlendiği, aynı Kanun'un 15. maddesinin (f) bendi " *Sit alanı ilan edilen ve 1/1000 ölçekli onanlı koruma amaçlı imar planında kesin inşaat yasağı getirilen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu parseller, (...) başka Hazine arsa veya arazileri ile müstakil veya hisseli olarak değiştirilebilir. Sit alanı ilan edildiği tapu kütüğüne şerh edilen taşınmazları, miras ve ölüme bağlı tasarruflar dışında, sonradan edinenlerin talepleri değerlendirilmez"* hükmü gereğince de sit alanlarının davalı idarece kamulaştırılmasının zorunlu olmadığı anlaşılmıştır.

19. Davacı tarafından, maliki olduğu taşınmazın, aradan uzun süre geçmesine karşın kamulaştırılmadığı belirtilerek, taşınmaza kamulaştırmasız el konulması nedeniyle bedelinin tazmin edilmesi gerektiğinin iddia edildiği; davanın, bir idari işlem olan karar ve bu karar uyarınca taşınmaza getirilen sınırlama sonucu 2863 sayılı Kanunda öngörülen kamulaştırma programlarının veya işlemlerinin zamanında yapılmamasından, başka anlatımla da, idari işlemlerden ve davalı idarelerin yapması gereken kamulaştırmalar konusundaki hareketsizliği şeklinde ortaya çıkan idari eylemlerden kaynaklandığı değerlendirilmiştir.

20. Bu durumda, davacının taşınmazının 2863 sayılı Kanun uyarınca mülkiyet hakkına getirilen kısıtlama sonucu uğradığını ileri sürdüğü zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde yer alan *"İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları"* kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Bursa 2. İdare Mahkemesinin 27/02/2026 tarih ve E.2026/77 sayılı başvurusunun reddine karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Bursa 2. İdare Mahkemesinin 27/02/2026 tarih ve E.2026/77 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

04/05/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi

Başkan Vekili Kenan YAŞAR	Üye Eyüp SARICALAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/206
KARAR NO : 2026/331
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Davacının zilyedi olduğu Hazineye ait taşınmaz üzerinde ve 3194 sayılı Kanun'un 16. maddesi kapsamında yapı kayıt belgesi bulunan yapının 775 sayılı Kanun'un 18. maddesi uyarınca yıkılması nedeniyle, uğranıldığı ileri sürülen maddi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. P.
Vekili : Av. M. A. A.
Davalı : Şahinbey Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. H. İ. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 18/10/2017 tarihinde ... Mahallesinde bulunan Hazineye ait ... parseldeki taşınmaza iş makinaları ile ıslahını yaptırdıktan sonra zeytin fidanları diktiğini, tarlanın kuzey tarafına ev inşaatı yapmaya başlandığını, inşaat devam ederken 3194 sayılı Kanunun 16. maddesinde yapılan değişiklikle 24/07/2018 tarihinde Ziraat Bankasına yapı bedelini ödeyerek Y175H1AZ numaralı kayıt belgesi aldığını, usulüne uygun alınan yapı kayıt belgesinin hemen sonrasında Şahinbey Belediyesine müracaat ettiğini, aynı kurum bünyesindeki kentsel dönüşüm ekiplerinin de dava konusu taşınmazı yerinde kontrol ettiğini, yapının mevzuata uygun olduğunu tescil ettiklerini, 13/09/2018 tarihinde hiçbir idari karar alınmadan yıkım işlemi gerçekleştirildiğini ileri sürerek; müvekkilinin zilyedi olduğu Hazineye ait ...parsel sayılı taşınmaz üzerinde ve 3194 sayılı Kanun'un 16. maddesi kapsamında yapı kayıt belgesi bulunan yapının 775 sayılı Kanun'un 18. maddeleri uyarınca yıkılması nedeniyle, uğranılan zarara karşılık fazlaya dair hakları saklı kalmak kaydı ile şimdilik 73.000 TL'nin davalıdan tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Gaziantep 1. İdare Mahkemesi 30/12/2019 tarih ve E.2018/1445, K.2019/1296 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Dava dosyasının incelenmesinden,... Mahallesi... sayılı parselde bulunan kaçak yapının 2018 yılı ikinci yarıyılın içinde yapıldığının tespit edildiğine ve Hâzineye ait taşınmaz üzerindeki yapının 13.09.2018 tarihinde yıkıldığına ilişkin 13.09.2018 tarihli tutanağın bulunduğu, dava konusu taşınmazla ilgili davacı tarafından 53668 başvuru numaralı yapı kayıt belgesinin temin edildiği, söz konusu yapıya ilişkin herhangi bir idari karar alınmadan Gecekondu Kanunu'nun 18.maddesi gereği yıkım işlemi gerçekleştirildiği, ... parselde bulunan yapının yıkılması nedeniyle zararların karşılanması istemiyle yapılan başvurunun Şahinbey Belediye Yapı Kontrol Müdürlüğü'nün 02.10.2018 tarih ve E. 1372321 sayılı işlemle reddedilmesi üzerine, yapının davalı idare tarafından yıkılması nedeniyle uğranıldığı iddia edilen 73.000,00-TL zararın tazmini istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, idare tarafından yapı kayıt belgesi alınmış yapıya ilişkin herhangi bir idari karar alınmaksızın Gecekondu Kanunu'nun 18.maddesi gereği yıkım işlemi gerçekleştirilmişse de dava konusu zararın idarece tesis edilen bir işlemden veya idarenin idarilik özelliği bulunan doğrudan yürüttüğü kamu hizmeti faaliyetinden kaynaklanmadığı ve idarenin zarara yol açtığı iddia edilen eyleminin haksız fiil niteliğinde olduğu açık olduğundan, uğranıldığı ileri sürülen zararın tazminine ilişkin davanın görüm ve çözümünde adli yargı mahkemelerinin görevli olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Nitekim; benzer bir uyuşmazlıkta, Uyuşmazlık Mahkemesinin 24.09.2018 tarih ve E:2018/337 ve K:2018/456 sayılı kararı da bu yöndedir. ..."

3. Davacı vekili, aynı hukuki gerekçelerle fazlaya dair hakları saklı kalmak kaydı ile şimdilik 1.000 TL tazminatın davalıdan tahsili istemiyle bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Gaziantep 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 26/04/2022 tarih ve E.2020/111, K.2022/191 sayılı kararı ile, işin esasını inceleyerek davanın kısmen kabulüne karar vermiş, karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

5. Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi 16/12/2024 tarih ve E.2022/2165, K.2024/2819 sayılı kararı ile, *"davalı belediye; tazminata konu yapının mülkiyeti Hazineye ait ... parsel sayılı taşınmazda izinsiz olarak yapılması nedeniyle, 775 sayılı Gecekondu Kanununun 18. maddesi uyarınca yıkıldığını, yapının izinsiz olması ve hukuki koruma altında olmayan yapı olması nedeniyle davacının tazminat talep edemeyeceğini belirtmiş olup, dava idari eylemden kaynaklanan zarar nedeniyle tazminat istemine ilişkin olup, hizmet kusuruna dayalı tam yargı davasına bakma görevi idari yargıya aittir. İlk derece mahkemesince davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar verilmesi gerekirken işin esasına girilmesi doğru değildir. (İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 2022/651*

Esas, 2023/798 Karar sayılı dosyasında benzer uyuşmazlıkların kararı bağlandığı görülmüştür.)" şeklindeki gerekçe ile istinaf taleplerinin kabulüne, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1-a-6. maddesi gereğince Gaziantep 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 26/04/2022 tarih, 2020/111 Esas, 2022/199 Karar sayılı kararının kaldırılmasına, dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

6. **Gaziantep 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 20/12//2024 tarih ve E.2024/547, K.2024/595 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b maddesi gereğince yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle, 115/2 maddesi uyarınca usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

" ... Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde: Dava idari eylemden kaynaklanan zarar nedeniyle tazminat istemine ilişkin olup, hizmet kusuruna dayalı tam yargı davasına bakma görevi idari yargıya aittir bu nedenle Mahkememizce davacının davasının usulden reddine ..."

7. Davacı vekilinin dilekçesi ile 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Gaziantep 5. Asliye Hukuk Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

Mevzuat

8. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları.

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

9. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun geçici 16. maddesi şöyledir:

"(Ek: 11/5/2018-7143/16 md.)

Afet risklerine hazırlık kapsamında ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması ve imar barışının sağlanması amacıyla, 31/12/2017 tarihinden önce yapılmış yapılar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve yetkilendireceği kurum ve kuruluşlara 31/10/2018 tarihine kadar başvurulması, bu maddedeki şartların yerine getirilmesi ve 31/12/2018 tarihine kadar kayıt bedelinin ödenmesi halinde Yapı Kayıt Belgesi verilebilir. Başvuruya konu yapının ve arsasının mülkiyet durumu, yapı sınıf ve grubu ve diğer hususlar Bakanlık tarafından hazırlanan Yapı Kayıt Sistemine yapı sahibinin beyanına göre kaydedilir.

Yapının bulunduğu arsanın 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre belirlenen emlak vergi değeri ile yapının Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenen yaklaşık maliyet bedelinin toplamı üzerinden konutlarda yüzde üç, ticari kullanımlarda yüzde beş oranında alınacak kayıt bedeli başvuru sahibi tarafından genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilmek üzere merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır. 6306 sayılı Kanun kapsamında kullanılmak üzere kaydedilen gelirler karşılığı Bakanlık bütçesine ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödenek, dönüşüm projeleri özel hesabına aktarılarak kullanılır. Kayıt bedeline ilişkin oranı iki katına kadar artırmaya, yarısına kadar azaltmaya, yapının niteliğine ve bölgelere göre kademelendirmeye, ayrıca başvuru ve ödeme süresini bir yıla kadar uzatmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Yapı Kayıt Belgesi yapının kullanım amacına yöneliktir. Yapı Kayıt Belgesi alan yapılara, talep halinde ilgili mevzuatta tanımlanan ait olduğu abone grubu dikkate alınarak geçici olarak su, elektrik ve doğalgaz bağlanabilir.

Yapı Kayıt Belgesi verilen yapılarla ilgili bu Kanun (İptal ibare: Anayasa Mahkemesinin 24/9/2020 tarihli ve E.:2019/21; K.:2020/51 sayılı Kararı ile) (...) uyarınca alınmış yıkım kararları ile tahsil edilemeyen idari para cezaları iptal edilir.(1)

Yapı ruhsatı alıp da yapı kullanma izin belgesi almamış veya yapı ruhsatı bulunmayan yapılarda, Yapı Kayıt Belgesi ile maliklerin tamamının muvafakatinin bulunması ve imar planlarında umumi hizmet alanlarına denk gelen alanların terk edilmesi halinde yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın cins değişikliği ve kat mülkiyeti tesis edilebilir. Bu durumda, ikinci fıkrada belirtilen bedelin iki katı ödenir.

Beşinci fıkra uyarınca kat mülkiyetine geçilmiş olması 6306 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin uygulanmasına engel teşkil etmez.

Yapı Kayıt Belgesi alınan yapıların, Hazineye ait taşınmazlar üzerine inşa edilmiş olması halinde, bu taşınmazlar Bakanlığa tahsis edilir. Yapı Kayıt Belgesi sahipleri ile bunların kanuni veya akdi haleflerinin

31/12/2022 tarihine kadar yapacakları satın alma talepleri üzerine taşınmazlar Bakanlıkça rayiç bedel üzerinden doğrudan satılır. (Ek cümleler:8/4/2022-7394/13 md.) Satış bedelinin tamamının peşin ödenmesi hâlinde yüzde yirmi, en az yarısının ödenmesi hâlinde yüzde on indirim uygulanır. Taksitli satışlarda satış bedelinin en az yüzde onu peşin ödenir, kalan bedel ise beş yıla kadar taksitlendirilir. Taksit tutarlarına kanunî faiz oranının yarısı uygulanır. Elde edilen gelirlerin yüzde yirmibeşi Bakanlığın dönüşüm projeleri özel hesabına gelir olarak kaydedilir. Kalanı ise bu maddenin ikinci fıkrasına göre genel bütçeye gelir kaydedilir. Ayrıca bu gelirler hakkında 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin beşinci fıkrası, yapı ve tesisler hakkında ise onbirinci fıkrası hükmü uygulanmaz. (Ek cümleler:4/7/2019-7181/14 md.) Yapı kayıt belgesine konu taşınmaz için 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre tapu tahsis belgesi alınması ve bu belgeye esas arsa bedellerinin ödenmiş olması hâlinde bu madde uyarınca ayrıca satış bedeli alınmaz. Yapı kayıt belgesi alınan taşınmazların satışa konu edilen kısımlarından yapı kayıt belgesi tarihi ile satış tarihi arasındaki dönem için ecrimisil alınmaz, tahakkuk ettirilen ecrimisiller terkin edilir, satış tarihi itibarıyla tahsil edilen ecrimisil tutarı satış bedelinden mahsup edilir, bu tutardan fazlası iade edilmez.

Yapı Kayıt Belgesi alınan yapıların belediyelere ait taşınmazlar üzerine inşa edilmiş olması halinde, Yapı Kayıt Belgesi sahipleri ile bunların kanuni veya akdi haleflerinin talepleri üzerine bedeli ilgili belediyesine ödenmek kaydıyla taşınmazlar rayiç bedel üzerinden belediyelerce doğrudan satılır.

Üçüncü kişilere ait özel mülkiyete konu taşınmazlarda bulunan yapılar ile Hazineye ait sosyal donatı için tahsisli araziler üzerinde bulunan yapılar bu madde hükümlerinden yararlandırılmaz.

Yapı Kayıt Belgesi, yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar geçerlidir. Yapı Kayıt Belgesi düzenlenen yapıların yenilenmesi durumunda yürürlükte olan imar mevzuatı hükümleri uygulanır. (İptal cümle: Anayasa Mahkemesinin 23/7/2024 tarihli ve E.: 2023/74; K.: 2024/141 sayılı Kararı ile)

Bu madde hükümleri, 18/11/1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanununda tanımlanan Boğaziçi sahil şeridi ve öngörünüm bölgesi içinde ekli kroki ile listede sınır ve koordinatları gösterilen alan ile İstanbul tarihi yarımada içinde ekli kroki ile listede sınır ve koordinatları gösterilen alanlarda ve ayrıca 19/6/2014 tarihli ve 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirlenmiş Tarihi Alanda uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.."

10. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun Geçici 16. maddesine dayanılarak hazırlanan ve 06/06/2018 tarihli, 30443 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yapı Kayıt Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "*Yapı kayıt belgesi müracaatı*" başlıklı 4. maddesi şöyledir:

" (1) Yapı Kayıt Belgesi 31/12/2017 tarihinden önce yapılmış yapılar için verilir. Yapı Kayıt Belgesi için müracaatın 31/10/2018 tarihine kadar yapılması ve Yapı Kayıt Belgesi bedelinin 31/12/2018 tarihine kadar ödenmesi gerekir. Başvuru ve ödeme süresini bir yıla kadar uzatmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(2) Yapı Kayıt Belgesi için yapı maliklerinden herhangi birisi veya vekili tarafından, e-Devlet üzerinden Yapı Kayıt Sistemindeki Yapı Kayıt Belgesi formunun doldurulması suretiyle müracaatta bulunulabileceği gibi kurum ve kuruluşlara başvurulmak suretiyle de müracaatta bulunulabilir.

(3) Müracaatın e-Devlet üzerinden yapılması durumunda, Yapı Kayıt Belgesi formunun eksiksiz olarak doldurulmasından ve Yapı Kayıt Belgesi bedelinin yatırılmasından sonra, Yapı Kayıt Sistemi tarafından oluşturulan Yapı Kayıt Belgesi talepte bulunan yapı sahibince e-Devlet üzerinden alınır.

(4) Müracaat kurum ve kuruluşlara yapılmış ise, Yapı Kayıt Belgesi formu müracaat sahibinin beyanına göre eksiksiz olarak doldurulur, Yapı Kayıt Belgesi bedelinin yatırılması sağlanır, Yapı Kayıt Belgesi formu sistem üzerinden onaylanmak üzere Müdürlüğe gönderilir ve formun Müdürlükçe onaylanmasından sonra bir örneği talepte bulunan yapı sahibine verilir.

(5) (Değişik:RG-20/9/2018-30541) Yapı Kayıt Belgesi; yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni bulunmayan yapılarda yapının tamamı için yapı kullanma izni bulunan yapılarda ise ruhsat ve eklerine aykırılık hangi bağımsız bölümde/bölümlerde yapılmış ise o bağımsız bölümler için ayrı ayrı veya yapının tamamı tek bir malike ait ise ve aykırılık bütün bağımsız bölümlerde yapılmış ise yapının tamamı için düzenlenir."

11. Esaslar'ın "*Yapı kayıt belgesi bedeli ve ödenmesi*" başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"– (1) Yapı Kayıt Belgesi bedeli, yapının bulunduğu arsanın 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre belirlenen emlak vergi değeri ile yapının yaklaşık maliyet bedelinin toplamı üzerinden, konutlarda yüzde üç, ticari kullanımlarda yüzde beş oranındadır. Yapı Kayıt Belgesi bedeli belirlenirken;

a) (Değişik:RG-20/9/2018-30541) Yapının bulunduğu arsanın emlak vergi değeri, ilgili belediyesinden temin edilen arsa ve arazi asgari metrekare birim değerleri esas alınmak suretiyle hesaplanır. Arsa emlak vergi değeri hesaplanırken;

1) Hazineye ve belediyelere ait taşınmazlar üzerinde inşa edilmiş yapılar için yapının onarım alanına karşılık gelen arsa payı üzerinden,

2) Parsel üzerinde birden fazla yapı bulunması durumunda, sadece Yapı Kayıt Belgesi müracaatında bulunulan yapıya isabet eden arsa payı üzerinden,

3) Hisseli taşınmazlarda, yapı malikine ait hisse oranı üzerinden,

hesaplama yapılır.

b) Yapının yaklaşık maliyet bedeli belirlenirken birim maliyet bedeli;

1) Tarımsal amaçlı basit binalar için 200 TL/ m2

2) 1-2 katlı binalar ve basit sanayi yapıları için 600 TL/m2

3) 3-7 katlı binalar ve entegre sanayi yapıları için 1000 TL/m2

4) 8 ve daha yüksek katlı binalar için 1600 TL/m2

5) Lüks binalar, villa, alışveriş kompleksi, hastane, otel ve benzeri yapılar 2000 TL/m2

6) (Değişik:RG-20/9/2018-30541) Enerji üretim tesisleri için 2.000.000 TL/MW,

7) (Ek:RG-20/9/2018-30541) İskele, liman, tersane için 1500 TL/m2,

8) (Ek:RG-20/9/2018-30541) İstinat duvarı, dolgu alanı, havuz, spor sahaları ve benzeri bina niteliğinde olmayan yapılar için 150 TL/m2,

esas alınmak suretiyle hesap yapılır. (İk cümle:RG-20/9/2018-30541) Binanın katları hesap edilirken bodrum katlar da hesaba katılır.

c) Yapı Kayıt Belgesi bedeli; yapının bulunduğu arsanın emlak vergi değeri ile binanın toplam yapı alanı dikkate alınarak hesaplanacak yapı yaklaşık maliyet bedelinin toplamı üzerinden, yapının konut veya ticaret olarak tek kullanımlı veya karma kullanımlı olup olmadığı da gözetilerek ve karma kullanımlı yapılarda konut ve ticari olarak kullanılan alanların arsa oranları ayrı ayrı dikkate alınarak konutlarda yüzde üç, ticari kullanımlarda yüzde beş katsayısı ile çarpılması suretiyle belirlenir.

ç) (Ek:RG-20/9/2018-30541) İbadethaneler ile merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin ticari maksatla kullanılmayan yapıları için belge bedeli alınmaz.

(2) Yapı malikleri;

a) Yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni bulunmayan yapılardaki aykırılıklarda, birinci fıkranın (c) bendi uyarınca yapının tamamı için hesaplanan Yapı Kayıt Belgesi bedeline, kendi bağımsız bölümünün alanının, bağımsız bölümü ile aynı kullanıma sahip bölümlerin alanının toplamına oranının birinci fıkranın (c) bendi uyarınca kendi bağımsız bölümü ile aynı kullanıma sahip bölümler için hesaplanan Yapı Kayıt Belgesi bedeli ile çarpılması suretiyle hesap edilen bedeli ödemek zorundadır. Yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni bulunmayan yapılardaki aykırılıklarda, aykırılık hangi bağımsız bölüm/bölümler ile ilgili ise o bölüm/bağımsız bölümlerin yapı maliklerinin, kendi bağımsız bölümleri için ödenmesi gereken bedeli ödemeleri durumunda aykırılığı olan bağımsız bölüm belirtilerek Yapı Kayıt Belgesi düzenlenir. Bağımsız bölümünde aykırılık olmasına rağmen kendi bağımsız bölümüne düşen bedeli ödemeyen ve aykırılığı olan bağımsız bölümünü gösteren Yapı Kayıt Belgesi almayanlar aynı binada başka bir bağımsız bölüm için düzenlenen Yapı Kayıt Belgesinden faydalanmaz.

c) (Ek:RG-20/9/2018-30541) Yapı kullanma iznine göre tek bağımsız bölüm olarak kullanılan; alışveriş kompleksi, hastane, otel, fabrika, imalathane ve benzeri yapılardaki aykırılıklarda, yapı yaklaşık maliyet bedeli aykırılıktan dolayı meydana gelen alan üzerinden hesap edilir. Yapılan aykırılık neticesinde herhangi bir alan kazanılmamış ise veya kazanılan alan 1000 m2 ve/veya bu miktarın altında ise yapı yaklaşık maliyet bedeli 1000 m2'den hesap edilir.

(3) Yapı Kayıt Belgesi bedeli, genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilmek üzere, (Değişik ibare:RG-20/9/2018-30541) Hazine ve Maliye Bakanlığının merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır."

12. Esasların *"Yapı kayıt belgesi düzenlenemeyecek yapılar"* başlıklı 8. maddesinin 2. fıkrası şöyledir;

"(2) (Değişik:RG-20/9/2018-30541) Yapı Kayıt Belgesi düzenlenemeyecek yapılar için bu belgenin düzenlendiğinin tespit edilmesi durumunda, Yapı Kayıt Belgesi iptal edilir, bu belgenin sağlamış olduğu haklar geri alınır, Yapı Kayıt Belgesi bedeli olarak yatırılmış olan bedel iade edilmez ve belge düzenlenmesi safhasında yalan beyanda bulunan müracaat sahibi hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 206 ncı maddesi uyarınca suç duyurusunda bulunulur."

13. 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun *"Yeniden gecekondu yapımının önlenmesi"* başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"(Değişik fıkra:5/12/2024-7534/2 md.) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, belediye sınırları içinde veya dışında, belediyelere, Hazineye, özel idarelere, özel bütçeli dairelere ait arazi ve arsalarda veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde yapılacak, daimi veya geçici bütün izinsiz yapılar ve varsa çevreleyen tel örgü, çit, duvar gibi yapılar da dâhil inşa sırasında olsun veya iskan edilmiş bulunsun, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, belediyeler veya il özel idarelerince yıkım kararı alınır. Alınan karar 7 gün içerisinde belediye veya idarelerce ilgililerine iadeli taahhütlü olarak tebliğ edilir. Tebliğ edilemediği durumlarda, yıkım kararının bir örneği yıkımı yapılacak yapıya asılır ve ilgili muhtarlığa bir örneği bırakılır. Bu tarih, kararın tebliğ tarihi yerine geçer. Tebliğ tarihinden 15 gün sonra belediye veya il özel idaresi tarafından derhal yıktırılır. Devlet ormanları hakkında 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu hükümleri saklıdır.

Yıkım sırasında lüzum hasıl olduğunda, belediyeler ilgili mülkiye amirlerine başvurarak yardım istiyebilirler. (Değişik cümle:5/12/2024-7534/2 md.) Mülkiye amirleri, izinsiz yapıların yıkım güvenliğinin sağlanması konusunda yükümlüdürler.

Özel kişilere veya bu maddenin 1 inci fıkrasında sözü geçenler dışındaki tüzel kişilere ait arazi ve arsalar üzerinde yapılacak izinsiz yapılar hakkında, arsa sahiplerinin yazılı müracaatları üzerine ve mülkiyet durumlarını tevsik etmeleri şartiyle bu madde hükümleri, aksi halde genel hükümler ve 3194 sayılı İmar Kanunu hükümleri uygulanır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine, son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, Hazineye ait taşınmaz üzerinde bulunan davacıya ait yapı kayıt belgesi bulunan yapının belediyece 775 sayılı Kanun'un 18. maddesi uyarınca yıktırılması nedeniyle uğranılan zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

17. Dosyanın incelenmesinden; Hazineye ait ... parsel sayılı taşınmaz üzerinde ve 3194 sayılı Kanun'un 16. maddesi kapsamında yapı kayıt belgesi bulunan davacıya ait yapının 775 sayılı Kanun'un 18. maddeleri uyarınca yıkılması nedeniyle uğranılan zararın tazmini istemiyle dava açıldığı, davacının açtığı davaya karşılık davalı idarece verilen cevap dilekçesi incelendiğinde; davacının yapmış olduğu ve davaya konu edilen binanın 31/12/2017 tarihinden sonra kaçak olarak yapıldığı, gecekondu hükmünde bulunduğu, davacının usulüne uygun yapı kayıt belgesi almadığının tespit edildiği, hem 3194 sayılı Kanun hem de 775 sayılı Kanun hükümleri gereği Belediyelerin kaçak yapıları herhangi bir bedel ödemeksizin ve hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın kaldırma yetkisi bulunduğu belirtilerek davanın reddinin savunulduğu anlaşılmıştır.

18. Diğer yandan davanın açıldığı tarih itibariyle 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 18. maddesinde; *"Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, belediye sınırları içinde veya dışında, belediyelere, Hazineye, özel idarelere, katma bütçeli dairelere ait arazi ve arsalarda veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde yapılacak, daimi veya geçici bütün izinsiz yapılar, inşa sırasında olsun veya iskan edilmiş bulunsun, hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın, belediye veya Devlet zabıtası tarafından derhal yıktırılır."* hükmünün mevcut olduğu, 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 18. maddesinin birinci fıkrasının *"...hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın, belediye veya Devlet zabıtası tarafından derhal yıktırılır."* bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusu üzerine, Anayasa Mahkemesi'nin 03/04/2024 tarih ve 32509 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 22/02/2024 Tarih ve E.2023/191, K.2024/58 sayılı kararı ile; *"...14. Anayasa Mahkemesinin benzer konulara ilişkin çeşitli kararlarında vurgulandığı üzere ruhsata aykırı dahi olsa, özel kişiler adına kayıtlı olmayan taşınmazlar üzerinde kamu makamlarının bilgisi ve zımni onayı dâhilinde özel kişiler tarafından oluşturulan ve uzun yıllardır kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın kullanılan yapının kullanılmasından kaynaklanan ekonomik değer Anayasa'nın 35. maddesi çerçevesinde bir mal varlığı değeri ve dolayısıyla bir mülk oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra hakkında yıkım kararı alınan yapılar; 775 sayılı Kanun'un 18. maddesinde sayılan yerlerde bulunmayan yapılar, anılan maddede yıkım kararı verilmesi için aranılan şartların gerçekleşmediği yapılar, taşınmaz için imar affından yararlanılan yapılar ve 2886 sayılı Kanun uyarınca kiralanarak ecrimisil ödenen yapılar gibi 775 sayılı Kanun'un 18. maddesi kapsamına girmeyen yapılar da olabilir. Dolayısıyla 775 sayılı Kanun'un 18. maddesi kapsamına girmemekle birlikte anılan madde uyarınca hakkında yıkım kararı alınan yapıların da mülk teşkil ettiği ve bu yönden Anayasa'nın 35. maddesi uyarınca mülkiyet hakkı kapsamında korunması gereken bir menfaatin mevcut olduğu sonucuna varılmaktadır....*

29. Öte yandan kuralda, kamu arazisi üzerinde izinsiz bir yapının inşa edildiğinin veya inşasının devam ettiğinin tespit edilmesi durumunda herhangi bir yıkım kararı alınmadan yıkım eyleminin gerçekleştirilebileceği belirtildiğinden izinsiz yapıyı inşa edenlere, hâlihazırda yapıdan yararlananlar ile yapıyı kullananlara veya diğer ilgililere söz konusu yıkım işleminin tebliğ edilmek suretiyle bildirilmesinin de söz konusu olmayacağı açıktır. İlgililere herhangi bir bildirim yapılmaksızın yıkım işleminin gerçekleştirilmesi durumunda ise izinsiz yapıyı inşa edenlerin, hâlihazırda yapıdan yararlananlar ile yapıyı kullananların veya diğer ilgililerin yıkım işleminden ancak yıkım eyleminin gerçekleştiği anda veya yıkım sonrasında haberdar olabileceği görülmektedir. Bu durumda ise herhangi bir yıkım kararı alınmadan yıkım eylemi gerçekleştirileceğinden yıkım eyleminden önce yıkım işleminin hukuka aykırı olduğu iddiasıyla dava açılması mümkün olmayacaktır.

30. Diğer bir ifadeyle, dava konusu kuralla yıkım işlemi tesis edilmemesi öngörülmek suretiyle idarenin yıkım kararı alması yolundaki iradesinin iptal davasına konu edilmesi önlenmektedir. Bu itibarla kuralda, kamu arazisi üzerinde izinsiz bir yapının inşa edildiğinin veya inşasının devam ettiğinin tespit edilmesi durumunda söz konusu yapının yıkılmasına ilişkin bir işlem tesis edilmesi ve ilgilinin haklarında tesis edilen işlemin içeriğinden haberdar edilmesi suretiyle bu işleme karşı kullanabileceği dava açma hakkının korunmasını sağlayacak güvencelere yer verilmediği görülmüştür.

31. İlgililerin yıkım eyleminin gerçekleşmesinden sonra dava açma imkânı bulunmakta ise de bu aşamada yıkım kararı uygulanmış ve yıkım gerçekleşmiş olacağından bu şekilde açılan iptal davasında verilecek muhtemel bir iptal kararının yıkım fiiliyle ortaya çıkan hukuki sonuçların ortadan kalkmasını sağlayacak niteliğe sahip olmayacağı açıktır. Zira bu aşamada yıkım kararına karşı açılan iptal davasında verilecek muhtemel bir iptal kararının fiilen uygulanma imkânı kalmadığından iptal davasından beklenen sonucun elde edilmesi de mümkün değildir. Bu yönüyle kuralın, yıkım kararının hukuka uygun olup olmadığının iptal davası yoluyla incelenmesine imkân sağlayan başvuru yolunun işlevsiz hâle gelmesine yol açtığı sonucuna varılmıştır. ...

33. Bilindiği üzere Türk idari yargılama hukukunda yer alan idari dava türlerinden bir diğeri de tam yargı davasıdır. Tam yargı davası, idarenin işlem ve eylemleri sonucunda kişisel hakları zarar görenler tarafından bu zararların telafisi için açılan davalardır. İptal davasının konusunu idari işlemin iptali oluşturmakta iken özel hukuktaki eda davasına benzetilen tam yargı davasının konusunu ise idari işlem veya eylemle gerçekleştirilen ihlalin telafisi oluşturmaktadır. Bu dava türünde davacı, bir hakkın yerine getirilmesini veya uğramılan zararın giderilmesini istemektedir. Başka bir ifadeyle iptal davası ile idari işlemlerin hukuka uygun olup olmadığının denetimi yapılırken tam yargı davası ile hakları muhtel olanların ihlal edilmiş haklarının tazmin ve telafisi amaçlanmaktadır. Bu itibarla tam yargı davasının da yıkım kararıyla ortaya çıkan hukuki sonuçların ortadan kalkmasını ve eski hâlin iadesini sağlayacak niteliğe sahip olmayacağı görüldüğünden Anayasa'nın 40. maddesi anlamında etkili bir yol olmadığı sonucuna varılmıştır.

34. Bu itibarla kural, Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkına aykırılık oluşturmaktadır....." gerekçesiyle anılan bölümün iptaline karar verildiği ve bu iptal kararının doğuracağı hukuksal boşluk, kamu yararını ihlal edici nitelikte olduğundan, gerekli düzenlemelerin yapılması amacıyla iptal kararının, Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesinin öngörüldüğü, yeni düzenlemenin de yukarıda mevzuat bölümünde belirtildiği şekilde yapıldığı anlaşılmaktadır.

19. İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

20. Olayda, davacıya ait yapı kayıt belgesi bulunan yapının 775 sayılı Kanun uyarınca yıkıtılmasından dolayı uğranılan zararın tazmini istemiyle dava açıldığı dolayısıyla davanın kamulaştırmasız el atmadan kaynaklanmadığı, bu durumda, kamu mevzuatı hükümleri çerçevesinde ve kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade ile yapılan uygulama işlemleri sonucunda davacıya ait gecekondu yapının yıktırılması nedeniyle bir bedel ödenip ödenmeyeceğine, uğranıldığı ileri sürülen maddi zararların giderilip giderilmeyeceğine ilişkin bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde yer alan *"İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları"* kapsamında idari yargı yerince görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Gaziantep 1. İdare Mahkemesinin 30/12/2019 tarih ve E.2018/1445, K.2019/1296 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Gaziantep 1. İdare Mahkemesinin 30/12/2019 tarih ve E.2018/1445, K.2019/1296 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/212
KARAR NO : 2026/269
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun 6758 sayılı Kanun'un 19. ve 20. maddeleri kapsamında davacıların hissedarı oldukları iktisadi bütünlüğe ait varlıkların açık artırma ile satışına ilişkin işlemlerinin iptali istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1- M. D.
2- Ü. D.
3- S. K. (Adli Yargıda)
Vekili : Av. A. Ş., Av. M. B.
Davalı : Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF)
Vekili : Av. F. B. Ş.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkillerinin %30 oranında ortağı olduğu Y. H. G. T. Ü. S. v. T. A. Ş. 'ne ait mal ve varlıklardan Fon Kurulu Kararı ile oluşturulan ve satışına karar verilen Yeşildağ Hayvancılık ve İktisadi Bütünlüğünün 6758 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'un 19 ve 20. maddeleri ile 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 134. maddesi ve TMSF Tarafından Ticari ve İktisadi Bütünlük Oluşturan Mahcuzların Satışına İlişkin Yönetmelik kapsamında satışına yönelik 15/12/2021 tarihinde gerçekleştirilen ihalenin ve bu doğrultuda yapılan satış işleminin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. İstanbul 8. İdare Mahkemesi 27/04/2022 tarih ve E.2021/2504, K.2022/839 sayılı kararı ile, davanın reddine karar vermiş; davacılar tarafından bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması üzerine, Danıştay Onüçüncü Dairesi 14/02/2023 tarih ve E.2022/2747, K.2023/554 sayılı kararı ile, uyuşmazlıkta adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle ilk derece mahkemesi kararının bozulmasına kesin olarak karar vermiştir. Bozma kararının ilgili kısımları şöyledir:

"... Aktarılan mevzuatın değerlendirilmesinden, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 133. maddesi uyarınca suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddî gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması halinde; soruşturma ve kovuşturma sürecinde, hâkim veya mahkemenin şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atayabileceği, 6758 sayılı Kanun'un 19. maddesi gereğince Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 133. maddesi uyarınca şirketlere kayyım atanmasına karar verildiği takdirde, kayyım olarak Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun atanacağı, Fon'un kayyımlık görevi ile satış veya tasfiye işlemlerinde 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile ilgili yetkilerini kıyasen uygulayabileceği, kayyımın işlemlerine karşı ilgililer tarafından görevli mahkemeye Türk Medeni Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre başvurulabileceği anlaşılmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, terör örgütüyle irtibatı ve/veya iltisakı olduğu gerekçesiyle İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'nca başlatılan inceleme ve soruşturma sonucu Y. H. G. v. T. Ü. S. v. T. A.'ne 674 sayılı KHK'nın 19. maddesi ve CMK'nın 133. maddesi gereğince TMSF'nin kayyım olarak atandığı, 6758 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca şirketin mali durumunun sürdürülebilir olmadığı gerekçesiyle şirkete ait tüm varlıklardan (taraf olunan sözleşmelerden kaynaklanan ve iktisadi değeri olmayan mal, hak ve alacaklar da dahil) ticari ve iktisadi bütünlük oluşturulmasına ve oluşturulan bu ticari ve iktisadi bütünlüğün satışına karar verilerek bütünlüğün ihaleye çıkarıldığı, ancak ihale bedelinin ödenmemesi üzerine ilk yapılan ihalenin iptal edilerek şirketin talebi üzerine yeniden 36.000.000-TL muhammen bedel üzerinden 15/12/2021 tarihinde ihaleye çıkarılmasına karar verildiği, anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dairemizin tüm üyelerinin katılımıyla 02/11/2022 tarihinde yapılan toplantıda alınan karar ile, davalı idarenin kayyım sıfatıyla yönettiği şirketlerin hak ve taraf ehliyetlerini koruduğu, anılan şirketlere ilişkin olarak kayyımın ticari gerekliliklere göre gerçekleştirdiği iş ve işlemlerin idarî işlem veya eylem niteliğinde olmadığı, kayyım sıfatıyla ticarî kural ve teamüllere dayanılarak tesis edilen işlemlerde kamu yararının değil ticarî faaliyet gereklerinin esas alındığı ve kayyım işlemlerinin idare hukuku ilkelerine göre değil ticaret hukuku ilkelerine göre tesis edildiği, davalı idarenin, kayyım olduğu şirketlere ilişkin olarak 6758 sayılı Kanun'un 20. maddesi uyarınca 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'ndan kaynaklanan yetkilerini kayyımlık görevi ile satış veya tasfiye işlemlerinde kıyasen uygulayabilmesinin kayyımlık sıfatını ve uyuşmazlığın özel hukuka ilişkin olma niteliğini etkilemediği anlaşıldığından, uyuşmazlığın esas itibarıyla Türk Medenî Kanunu'nda düzenlenen kayyımlık görevinin nasıl ifâ edileceğine dair ilke ve kurallar ile Türk Ticaret Kanunu hükümleri dikkate alınmak suretiyle adli yargı yerlerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla, davanın görev yönünden reddine karar verilmesi gerekirken, davanın esası incelenerek verilen temyize konu İdare Mahkemesi kararında usûl hükümlerine uygunluk bulunmamaktadır. ..."

3. **İstanbul 8. İdare Mahkemesi 17/05/2023 tarih ve E.2023/1156, K.2023/1177 sayılı kararı** ile, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a. maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuş, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Onuncu İdari Dava Dairesi 26/10/2023 tarih ve E.2023/1703, K.2023/1684 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermiş, bu kararın temyiz edilmesi üzerine, Danıştay Onüçüncü Dairesi 28/12/2023 tarih ve E.2023/3734, K.2023/6408 sayılı kararı ile kararın onanmasına karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; terör örgütüyle irtibatı ve/veya iltisakı olduğu gerekçesiyle İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'nca başlatılan inceleme ve soruşturma sonucu Y. H. G. v. T. Ü. S. v. T. A. 'ne 674 sayılı KHK'nın 19. maddesi ve CMK'nın 133. maddesi gereğince TMSF'nin kayyım olarak atandığı, 6758 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca şirketin mali durumunun sürdürülebilir olmadığı gerekçesiyle şirkete ait tüm varlıklardan (taraf olunan sözleşmelerden kaynaklanan ve iktisadi değeri olmayan mal, hak ve alacaklar da dahil) ticari ve iktisadi bütünlük oluşturulmasına ve oluşturulan bu ticari ve iktisadi bütünlüğün satışına karar verilerek bütünlüğün ihaleye çıkarıldığı, ancak ihale bedelinin ödenmemesi üzerine ilk yapılan ihalenin iptal edilerek şirketin talebi üzerine yeniden 36.000.000-TL muhammen bedel üzerinden 15/12/2021 tarihinde ihaleye çıkarılmasına karar verilmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda; davalı İdarenin kayyım sıfatıyla yönettiği şirketlerin hak ve taraf ehliyetlerini koruduğu, anılan şirketlere ilişkin olarak kayyımın ticârî gerekliliklere göre gerçekleştirdiği iş ve işlemlerin idarî işlem veya eylem nitelinde olmadığı, kayyım sıfatıyla ticârî kural ve teamüllere dayanılarak tesis edilen işlemlerde kamu yararının değil ticârî faaliyet gereklerinin esas alındığı ve kayyım işlemlerinin idare hukuku ilkelerine göre değil ticaret hukuku ilkelerine göre tesis edildiği ve davalı İdarenin kayyımı olduğu şirketlere ilişkin olarak 6758 sayılı Kanun'un 20. maddesi uyarınca 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'ndan kaynaklanan yetkilerini kayyımlık görevi ile sanş veya tasfiye işlemlerinde kıyasen uygulayabilmesinin kayyımlık sıfatını ve uyuşmazlığın özel hukuka ilişkin olma niteliğini etkilememesi karşısında Türk Medenî Kanunu'nda kayyımlık görevinin nasıl ifâ edileceğine ilişkin ilke ve kurallar ile Türk Ticaret Kanunu hükümleri gözönünde bulundurularak adli yargı yerlerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır..."

4. Davacılar vekili bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. **İzmir 2. Asliye Ticaret Mahkemesi 17/07/2024 tarih ve E.2024/358, K.2024/704 sayılı kararı** ile, 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b ve 115/2. maddeleri uyarınca davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Anılan düzenlemeler uyarınca davalı şirkete ait varlıkların ve şirketin satışına ilişkin yetkiler Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Fon Kuruluna verilmiştir. 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 111. maddesi uyarınca kurulun Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip bir kuruluştur. 2557 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesine göre, idari işlemin iptali ile idari eylem ve işlemlerden dolayı açılan tam yargı davaları idari davalardır. İdari davalar ise ilgisine göre Danıştay, idare mahkemesi ve vergi mahkemesi'nde görülür. TMSF Fon Kurulu'nun davalı şirket varlıklarıyla ilgili satışına izin kararının kamusal bir gücün kullanımından kaynaklanan bir karar mı yoksa Türk Ticaret Kanunu kapsamında verilmiş şirket idaresine yönelik bir karar mı olduğu hususunun irdelenerek görevli mahkemenin belirlenmesi gerekmektedir. Yukarıda alıntılanan yasal düzenlemelerin birlikte irdelenmesinde, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nda Fon Kurulu'na verilen satış ve tasfiyeye ilişkin yetkilerin "Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın" kaydıyla kullanılacağı açıkça düzenlenmiştir. 6758 sayılı Kanunla getirilen kayyımlık ve fon görevlerine ilişkin ayrıca bir düzenleme yapılmamış olup doğrudan 5411 sayılı kanunda Fon'a verilen yetkilerin kıyasal uygulanacağı düzenlenmiştir. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde Fon Kurulu'nun satış kararını Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre alınmış bir karar olarak değil 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 6758 sayılı Kanun ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamında kendisine tanınan kamusal bir görevle ilgili ve kamu gücü kullanılarak alınmış idari bir karar mahiyetinde olup, yasal düzenlemeler uyuşmazlığın çözümünde Türk Ticaret Kanunu'nu hükümleri uygulanmayacağı, kaldı ki Fonun işlemlerinde Türk Ticaret Kanunu hükümlerinin uygulanmayacağının sıklıkla şerh olarak kanun metninde belirtildiği, buna göre davanın görülmesinde adli yargı mercilerinin görevli olmadığı, uyuşmazlığın idari yargı mercileri nezdinde görülmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Nitekim Yargıtay 11.Hukuk Dairesi'nin 2022/254 Esas 2023/4083 Karar sayılı 03/07/2023 tarihli ilamı ile aynı dairenin 2022/5279 Esas 2024/1987 Karar sayılı 12/03/2024 tarihli ilamlarında da Fon Kurulu kararlarına karşı açılacak davaların idari yargı yolunda görülmesi gerektiği yönünde verilen derece mahkemesi kararlarının onanmasına karar verildiği görülmüştür.

Ayrıntıları yukarıda açıklandığı üzere, Fon Kurulu'nun iktisadi bütünlüğün satışına ilişkin kararının Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre değil, Fon'un kamu gücüne dayanan ve tek taraflı idari işlemi niteliğinde olduğu değerlendirildiğinden davanın yargı yoluna yönelik dava şartı noksanlığı nedeniyle usulden reddine karar verilmiştir. ..."

6. Davacı vekilinin 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, İzmir 2. Asliye Ticaret Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı:"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile: Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

8. 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun *"Şirket yönetimi için kayyım tayini"* başlıklı 133. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması halinde; soruşturma ve kovuşturma sürecinde, hâkim veya mahkeme, şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atayabilir. Atama kararında, yönetim organının karar ve işlemlerinin geçerliliğinin kayyımın onayına bağlı kılındığı veya yönetim organının yetkilerinin ya da yönetim organının yetkileri ile birlikte ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin tümüyle kayyıma verildiği açıkça belirtilir. Kayyım tayinine ilişkin karar, ticaret sicili gazetesinde ve diğer uygun vasıtalarla ilan olunur.

(2) Hâkim veya mahkemenin kayyım hakkında takdir etmiş bulunduğu ücret, şirket bütçesinden karşılanır. Ancak, soruşturma veya kovuşturma konusu suçtan dolayı kovuşturmaya yer olmadığı veya beraat kararının verilmesi halinde; ücret olarak şirket bütçesinden ödenen paranın tamamı, kanuni faiziyle birlikte Devlet Hazinesinden karşılanır.

(3) İlgililer, atanan kayyımın işlemlerine karşı, görevli mahkemeye 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre başvurabilirler.

(4) Bu madde hükümleri ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir.

a) Türk Ceza Kanununda yer alan,

...

8. Silahlı örgüt (madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (madde 315),

9. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337),

Suçları,

...

(5) (Ek: 1/7/2016-6723/32 md.) Bu madde uyarınca atanan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davaları, 142 ila 144 üncü maddeler uyarınca Devlet aleyhine açılır. Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan kayyımlara bir yıl içinde rücu eder."

9. 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun, *"Fonun kuruluş ve bağımsızlığı"* başlıklı 111. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun ve ilgili diğer mevzuat ile verilen yetkiler çerçevesinde tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla, mevduatın ve katılım fonlarının sigorta edilmesi, Fon bankalarının yönetilmesi, mali bünyelerinin güçlendirilmesi, yeniden yapılandırılması, devri, birleştirilmesi, satışı, tasfiyesi, Fon alacaklarının takip ve tahsili işlemlerinin yürütülmesi ve sonuçlandırılması, Fon varlık ve kaynaklarının idare edilmesi ve Kanunla verilen diğer görevlerin ifası için kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve mali özerkliğe sahip Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kurulmuştur.

Fon görevini yaparken bağımsızdır. Fonun kararları yerindelik denetimine tâbi tutulamaz. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Fon Kurulunun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.

Fon, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu ile Başkanlıktan oluşur.

Fonun merkezi İstanbul'dadır. Fon, görevli ve yetkili olduğu alanın yoğun olduğu illerde olmak ve sayısı üçü geçmemek kaydıyla Cumhurbaşkanı kararıyla yurt içi temsilcilik ve tahsilat birimleri açabilir.

Fon, 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir.

Fon, görev ve yetkilerini etkin şekilde yerine getirmek amacıyla, yeterli sayı ve nitelikte personeli istihdam eder.

Fonun malları Devlet malı hükmündedir. Fonun mal, hak ve alacakları haczedilemez ve rehnedilemez. "

10. 6758 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'un, *"Kayyımlık yetkisinin devri ve tasfiye"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya irtibatı nedeniyle 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesi uyarınca kayyım atanmasına karar verilen şirketlerde görev yapan kayyımların yetkileri, hakim veya mahkeme tarafından Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilir ve devirle birlikte kayyımların görevleri sona erer.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra ve olağanüstü halin devamı süresince terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya irtibatı nedeniyle Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesi uyarınca şirketlere ve bu Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca varlıklara kayyım atanmasına karar verildiği takdirde, kayyım olarak Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu atanır.

(3) (Değişik:26/5/2022-7407/16 md.) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne veya Hazineye devredilen şirketler hariç olmak üzere; birinci ve ikinci fıkra kapsamındaki şirketler, soruşturma ve kovuşturma sonuna kadar, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun gözetiminde, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun atadığı yöneticiler tarafından ticari teamüllere uygun olarak ve basiretli tüccar gibi yönetilir. Bu şirketlerin yöneticileri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından atanır ve görevden alınır. Bu şirketlerin mali durumu, ortaklık yapısı, piyasa koşulları veya diğer sorunları nedeniyle şirketin yahut varlıklarının veya 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin onuncu fıkrasında belirtilen malvarlığı değerlerinin veya hakkında şahıs kayyımlık kararı bulunmasa dahi anılan şirket ve/veya malvarlığı değerlerinde payları bulunup aleyhlerinde mahkemece kaçak kararı verilen kişilerin bu paylarının kısmen veya tamamen satılmasına veya feshi ile tasfiyesine Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından karar verilebilir. Satış ve tasfiye işlemleri ilgili şirketin yönetim/müdürler kurulu veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yerine getirilir. Satılan şirketlerin kayyımlık kararı, hisselerinin devrini müteakip Fonun talebi üzerine ilgili mahkeme veya hakimliklerce kaldırılır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Fon Kurulu tarafından belirlenir.

(4) (Ek: 17/4/2017-KHK-690/73 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7077/63 md.) Üçüncü fıkra kapsamında gerçekleştirilen varlık ve malvarlığı değeri satışlarına bağlı olarak elde edilen gelirden borçlar ödendikten sonra kalan tutar, şirket işlerinde kullanılabilir. Üçüncü fıkra kapsamında gerçekleştirilen fesih ve tasfiye işlemleri sonunda borçlar ödendikten sonra kalan tutar, yargılamanın kesin hükümle sonuçlandırılmasına kadar bir kamu bankasında açılan hesapta nemalandırılır.

(5) (Ek: 17/4/2017-KHK-690/73 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7077/63 md.) Üçüncü fıkra kapsamında gerçekleştirilen satış ve tasfiye işlemlerinde azınlık hisselerinin sahiplerinin rızası aranmaz.

(6) (Ek: 17/4/2017-KHK-690/73 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7077/63 md.) Kayyımlık görevi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yürütülen şirketler, açtıkları davalarda harçtan muaftır.

(7) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atanmasına karar verilen şirket, taşınmaz, hak, varlık ve alacaklar hakkında Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesi uyarınca verilen el koyma ve tedbir kararları, kayyım yetkisinin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devriyle birlikte kendiliğinden kalkar.

(8) (Ek: 15/8/2017-KHK-694/180 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/174 md.) (Değişik:26/5/2022-7407/16 md.) Kayyımlarının yetkileri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atandığı şirketlerde, şirketin ortaklarının şirkette sahip olduğu pay oranında yeni kurulacak şirketlerde pay sahibi olmaları koşuluyla şirket yönetim organının önerisi ve Fon Kurulu kararıyla yeni şirket kurulmasına karar verilebilir. Bu halde şirket ortaklarının yeni şirket kurulmasına ilişkin izin ve muvafakati aranmaz. Kurulacak şirketin sermayesi kayyımlarının yetkileri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atandığı şirket tarafından ayni veya nakdi olarak karşılanır. Yeni şirket kuruluşuna ilişkin hususlar şirketlerin yönetim organlarınca hazırlanır ve Fon Kurulunun onayına sunulur. Fon Kurulu kararıyla kuruluş gerçekleşir ve tescile tabi tüm hususlar her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olmak üzere ilgili ticaret sicilinde resen tescil ve ilan olunur. Bu fıkra uyarınca gerçekleştirilecek kuruluş işlemleri ilgili mevzuata tabi olmaksızın uygulanır. Yeni kurulan şirkette kayyımlık yetkisi bir mahkeme veya hakim kararına gerek olmaksızın Fona devredilmiş sayılır.

(9)(Ek:15/8/2017-KHK-694/180 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/174 md.) (Değişik:26/5/2022-7407/16 md.) Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyımlık görevini yürüttüğü şirketlerin genel kurullarının yetkileri, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olunmaksızın Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından kullanılabilir. Bu kapsamda bir şirketin bölünmesine karar verilmesi halinde Fon, bölünme yolu ile kurulan bu şirkete kayyım atanır.

(10) (Ek: 15/8/2017-KHK-694/180 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/174 md.) (Mülga:26/5/2022-7407/16 md.)

(11) (Ek:26/5/2022-7407/16 md.) Fonun, yönetim organı yetkilerini ya da yönetim organı yetkileri ile birlikte ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerini haiz kayyım olarak görevlendirildiği şirketlerde ana sözleşmelerine bağlı olmaksızın, kayyım atanmasından önceki dönem bilanço ve kâr/zarar hesaplarını tasdik ile bu dönemlerde görev yapan yönetim/müdürler kurullarını ibra etmek anlamına gelmemek kaydıyla, bu maddenin dokuzuncu fıkrası çerçevesinde, şirketlere kayyım atanan faaliyet dönemini izleyen dönemden başlamak üzere kısmen ya da tamamen kâr dağıtımına karar verilebilir. Dağıtımına karar verilen kâr; milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı nedeniyle haklarında mahkûmiyet kararı bulunmayan hissedarlara payları oranında ödenir. Soruşturma veya kovuşturması devam edenlerin hissesine isabet edecek kâr payı; kovuşturmaya yer olmadığına, beraate, ceza verilmesine yer olmadığına, davanın reddine veya düşmesine ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ödenmeyerek Fon hesaplarında tutulur. Hakkında soruşturma, kovuşturma bulunmama veya müsadere kararı verilmemiş olma koşulu, borsada işlem gören hisseler bakımından aranmaz. Kâr dağıtımı

kararı ilişkili olduğu faaliyet dönemi mali verilerinin ve tablolarının tasdiki anlamına gelmez. Dağıtıma ilişkin hususlar Fon Kurulu tarafından belirlenir.

11. 6758 sayılı Kanun'un, *"Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun sanş ve tasfiyeye ilişkin yetkileri"* başlıklı 20. maddesi şöyledir:

"(1) (Değişik:26/5/2022-7407/17 md.) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından devralınan banka/şirketler ve bunların varlıkları ile ilgili olarak Fona verilen yetkiler, bu Kanun ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna verilen kayyımlık görevi ile satış veya tasfiye işlemlerinde, bu şirketlerin yahut bunların sahiplerinin Fona borçlu olup olmadığına ve varlıkları üzerinde Fon haczi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kıyasen uygulanır. Yönetim ve denetimi veya kayyımlık yetkisi Fona devredilen veya Fonun kayyım olarak atandığı banka/şirketleri ve ortaklık paylarını soruşturma, kovuşturma veya iflas ve tasfiye sürecince yönetmek ve temsil etmek üzere atananlar, görevlendirilenler veya atananlar tarafından temsil yetkisini haiz olmak üzere görevlendirilenler ile 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin onuncu fıkrasına göre malvarlığı değerlerinin yönetimi amacıyla atananlar, görevlendirilenler veya atananlar tarafından temsil yetkisini haiz olmak üzere görevlendirilenler ve bu kapsamda icra edilen iş ve işlemler hakkında 8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 37 nci maddesi uygulanır. Şirketlerin tasfiye işlemlerini yürütmek üzere Fon Kurulu tarafından görevlendirilen tasfiye komisyonu, adli işlemler veya davalar bakımından taraf ehliyetine sahiptir. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atandığı şirketlerin ya da ortaklık paylarının bu madde kapsamında satışından elde edilecek tutardan, Fonun satış, dava veya avukatlık masrafları düşüldükten sonra kalan tutar yargılamanın kesin hükümle sonuçlandırılmasına kadar bir hesapta nemalandırılır. Şirket varlıklarının veya malvarlığı değerlerinin bu madde kapsamında satışından elde edilecek tutarlar ise, 5411 sayılı Kanunun 134 üncü maddesi uyarınca oluşturulan sıra cetveline göre dağıtılır. Sıra cetveline göre dağıtım yapıldıktan sonraki bakiye, bu Kanunun 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan işlemlerin tesisi için şirket hesaplarına aktarılır. Ortaklık paylarının satışında, satışa ilişkin masraflar ile dava veya avukatlık masrafları, milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisakı ya da bunlarla irtibatı bulunmayan hissedarların payından düşülmez.

(2) (Değişik:26/5/2022-7407/17 md.) Şirket varlıklarının ticari ve iktisadi bütünlük yoluyla satışına karar verilmesi halinde Fon Kurulu, geçmiş dönem borçlarını, bu borçların FETÖ/PDY terör örgütüne aidiyeti, iltisakı veya irtibatı olmayan kişilerle gerçek mal veya hizmet ilişkisine dayanması ve 5411 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinde belirtilen koşulları karşılaması şartıyla ihale bedelinden ödemeye veya ihale alıcısına ödettirmeye yetkilidir.

(3) Bu madde hükümleri, kapatılan kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanallarının veya bunların bağlı olduğu şirketlerin Hazine tarafından devralınan varlıklarının satış ve tasfiyesini teminen Maliye Bakanlığınca Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilmesi durumunda da uygulanır. Devredilen varlıkların satışından elde edilen tutarlar Maliye Bakanlığına aktarılır.

(4) (Ek: 2/1/2017-KHK-687/11 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7076/11 md.) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan özel radyo ve televizyonların; 15/7/2016 tarihi itibarıyla sahip oldukları yayın lisansları, 15/2/2011 tarihli ve 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunun geçici 4 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki yayın hakları, frekans ve kanal kullanımı ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulu nezdindeki benzeri izinleri Maliye Bakanlığının bu yöndeki talebi üzerine Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından ihya edilir. İhya edilen bu lisans ve haklar ile frekans, kanal kullanımı ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulu nezdindeki benzeri izinlerin Maliye Bakanlığınca veya üçüncü fıkra kapsamında Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca, kapatılan özel radyo ve televizyonlara ait diğer varlıklarla birlikte ya da ayrı ayrı satılması durumunda bunların yeni alıcıları adına devri ve tescili işlemleri Fonun bildirimi üzerine, gerekli bilgi ve belgelerin tamamlanmasını müteakip başkaca bir işleme gerek kalmaksızın en fazla bir ay içinde tamamlanır."

12. 4.2.2025 tarih ve 32803 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve aynı tarihte yürürlüğe giren 7539 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 7. maddesi şöyledir:

"25/7/2018 tarihli ve 7145 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282 nci, 314 üncü ve 315 inci maddelerinde veya 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde düzenlenen suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesi gereğince şirketlere veya 128 inci maddesinin onuncu fıkrası gereğince malvarlığı değerlerine kayyım atanmasına karar verildiği takdirde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kayyım olarak atanabilir. Bu halde kayyımlık hak ve yetkileri bakımından 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna verilen hak ve yetkiler kıyasen uygulanır. Şirketlerin genel kurul yetkileri, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından kullanılır. Bu şirketler veya malvarlığı değerleri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun gözetiminde, Tasarruf Mevduatı

Sigorta Fonunun atadığı yöneticiler tarafından ticari teamüllere uygun olarak ve basiretli bir tacir gibi yönetilir. Bu şirketlerin veya malvarlığı değerlerinin mali durumu, ortaklık yapısı, piyasa koşulları veya diğer sorunları nedeniyle şirketin veya varlıklarının ya da malvarlığı değerlerinin kısmen veya tamamen satılmasına veya feshi ile tasfiyesine Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından karar verilebilir. Satış ve tasfiye işlemleri, ilgili şirketin yönetim/müdürler kurulu veya malvarlığı değerleri kayyım temsilcileri ya da Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yerine getirilir. Satış ve tasfiye işlemlerinde azınlık hisselerinin sahiplerinin rızası aranmaz. Satıştan elde edilen gelirden şirket veya malvarlığı değerlerinin borçları ödendikten sonra kalan tutar, şirket veya malvarlığı değerlerinin işlerinde kullanılabilir. Fesih ve tasfiye işlemleri sonunda borçlar ödendikten sonra kalan tutar, yargılamanın kesin hükümle sonuçlandırılmasına kadar açılan bir hesapta nemalandırılır. Şirketlerin tasfiye işlemlerini yürütmek üzere Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu tarafından görevlendirilen tasfiye komisyonu, adli işlemler veya davalar bakımından taraf ehliyetine sahiptir. Kayyımlık görevi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yürütülen şirketler, açtıkları davalarda harçtan muaftır. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atanmasına karar verilen şirket, taşınmaz, hak, varlık ve alacaklar hakkında Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesi uyarınca verilen el koyma ve tedbir kararları, kayyım yetkisinin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devriyle birlikte kendiliğinden kalkar. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atandığı şirketleri veya malvarlığı değerlerini yönetmek ve temsil etmek üzere atananlar veya görevlendirilenler ya da atananlar tarafından temsil yetkisini haiz olmak üzere görevlendirilenler ile bu kapsamda yapılan işlemler hakkında 5411 sayılı Kanunun 127 nci maddesi uygulanır.

(2) Bu şirketlerin veya malvarlığı değerlerinin müsaderesine karar verilmesi halinde müsadere kararı; şirketlerin veya malvarlığı değerlerinin, bunların yönetim/müdürler kurulları veya kayyım temsilcilikleri ya da Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından satışı veya tasfiye edilmesi suretiyle yerine getirilir. Bu süreçte şirket ya da malvarlığı değerlerinin yönetimine birinci fıkra kapsamında devam edilir. Şirket veya malvarlığı değerlerinin satış veya tasfiyeleri veya ticari ve iktisadi bütünlük satışları 5411 sayılı Kanun ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna verilen yetkiler çerçevesinde yapılır. Satıştan elde edilen gelirden şirket veya malvarlığı değerlerinin borçları ödendikten sonra kalan tutar şirket veya malvarlığı değerlerinin işlerinde kullanılabilir. Tasfiyeye karar verilmesi halinde işlemler tasfiye komisyonlarınca yerine getirilir. Tasfiye sonunda bakiye kalması halinde Hazineye irat kaydedilir.

(3) Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyımlık görevi kapsamındaki karar ve işlemlerine karşı açılan davalar, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun merkezinin bulunduğu yer idare mahkemelerinde görülür.*"*

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli ve idari yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacılar vekilinin istemi üzerine, son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, davacıların hissedarı olduğu ticari şirketin devredildiği İktisadi Bütünlüğün TMSF Fon Kurulu kararıyla satışına karar verilmesi nedeniyle 15/12/2021 tarihinde yapılan açık artırma ihale işlemlerinin haksız ve hukuka aykırı olduğundan iptali istemiyle açılmıştır.

16. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri incelendiğinde; 6758 sayılı Kanun'un 19. maddesinde maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra ve olağanüstü halin devamı süresince terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya irtibatı nedeniyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 133. maddesi uyarınca şirketlere kayyım atanmasına karar verildiği takdirde, kayyım olarak TMSF'nin atanacağı, Kanun'un 19. maddesinin birinci ve ikinci fıkrası kapsamındaki şirketlerin, soruşturma ve kovuşturma sonuna kadar, TMSF gözetiminde, TMSF'nun atadığı yöneticiler tarafından ticari teamüllere uygun olarak ve basiretli tüccar gibi yönetileceği, bu şirketlerin mali durumu, ortaklık yapısı, piyasa koşulları veya diğer sorunları nedeniyle şirketin yahut varlıklarının veya 5271 sayılı Kanun'un 128. maddesinin onuncu fıkrasında belirtilen malvarlığı değerlerinin veya hakkında şahıs kayyımlık kararı bulunmasa dahi anılan şirket ve/veya malvarlığı değerlerinde payları bulunup aleyhlerinde mahkemece kaçak kararı verilen kişilerin bu paylarının kısmen veya tamamen satılmasına veya feshi ile tasfiyesine TMSF tarafından karar verilebileceği, satış ve tasfiye işlemlerinin ilgili şirketin yönetim/müdürler kurulu veya TMSF tarafından yerine getirileceği, satılan şirketlerin kayyımlık kararının, hisselerinin devrini müteakip Fonun talebi üzerine ilgili mahkeme veya hakimliklerce kaldırılacağı, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Fon Kurulu tarafından belirleneceğinin hüküm altına alındığı; 30/06/2022 tarihli ve 2022/301 sayılı Fon Kurulu kararı ile yürürlüğe giren *"10/11/2016 tarihli ve 6758 sayılı Kanunun 19 uncu ve 20 nci Maddelerinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar"*ın 7.

maddesinde şirketlerin mali durum, ortaklık yapısı, piyasa koşulları veya diğer sorunlar nedeniyle şirketin veya şirket varlıklarının satılmasına veya fesih ve tasfiyesine Fon Kurulu tarafından karar verilebileceği, Fon Kurulu kararında şirketin veya şirket varlıklarının satışının yönetim organı veya Fon tarafından yerine getirileceğinin belirtileceği düzenlenmiştir.

17. Dosyanın ve ilgili mevzuatın bir bütün olarak incelenip değerlendirilmesinden; terör örgütüyle irtibatı ve/veya iltisakı olduğu gerekçesiyle İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'nca 2016/29862 sayılı Soruşturma dosyası kapsamında başlatılan soruşturma sonucu davacıların hissedar olduğu Yeşildağ Hayvancılık Gıda ve Tarım Ürünleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'ne 674 sayılı KHK'nın 19. maddesi ve CMK'nın 133/1 maddesi gereğince İzmir 4. Sulh Ceza Hâkimliğinin 29/09/2016 tarih ve 2016/3664 D.İş sayılı kararı ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun kayyum olarak atandığı ve bu karar uyarınca Şirket Yönetim Kurulu Başkanlığı ve üyeliklerine görevlendirmeler yapıldığı, bir süre bu şekilde faaliyetini sürdüren Şirketin 674 sayılı KHK uyarınca bu kez kayyumluk yetkisinin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredildiği ve bu devir sonrası Şirketin tüm varlıklarının (taraf olunan sözleşmelerden kaynaklanan ve iktisadi değeri olmayan mal, hak ve alacaklar da dahil) iktisadi bütünlük oluşturulmasına karar verildiği ve Fon Kurulu'nun 03/01/2020 tarih ve 2020/12 sayılı kararı ile İktisadi Bütünlüğün satışına karar verilerek ihaleye çıkarıldığı, ancak tahakkuk eden ihale bedelinin ödenmemesi üzerine ilk İhalenin iptal edilerek Şirketin talebi üzerine yeniden ihaleye çıkarılmasına karar verildiği ve Fon Kurulu'nun 18/11/2021 tarih ve 2021/479 sayılı kararı uyarınca İktisadi Bütünlüğün 36.000.000 TL muhammen bedel üzerinden 15/12/2021 tarihinde ihaleye çıkarılmasına karar verildiği, gerçekleştirilen ihale neticesinde oluşturulan İktisadi Bütünlüğün E. Y. G. T. Ü. S. v. T. A. Ş.'ne 38.001.000 TL bedelle ihale edilerek Fon Kurulu'nun 16/12/2021 tarih ve 2021/551 sayılı kararı ile ihalenin onaylanması üzerine, ihale ve satış işlemlerinin iptali istemiyle idari ve adli yargı yerlerinde dava açıldığı anlaşılmaktadır.

18. Buna göre; 5411 sayılı Kanun'un 111. maddesine göre kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip TMSF Kurulu tarafından, 6758 sayılı Kanun'un 19. ve 20. maddeleri ile kendisine verilen görevlerin ifası kapsamında kamu gücü kullanılmak suretiyle tek taraflı irade beyanıyla İktisadi Bütünlüğe özgülenmiş varlıkların satışına karar verilmesi nedeniyle 15/12/2021 tarihinde yapılan açık artırma usulüne ilişkin ihale işlemlerinin iptaline ilişkin dava konusu kararın idari nitelik taşıdığında kuşku yoktur.

19. Diğer taraftan davacı vekilinin dosyada mevcut hem adli hem de idari yargıda açtığı dava dilekçelerinde TMSF Kurulu tarafından alınan söz konusu kararın iptalini davaya konu etmesi ve 7145 sayılı Kanun'a 7539 sayılı Kanun'la eklenen geçici madde ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyımlık görevi kapsamındaki karar ve işlemlerine karşı açılan davaların Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun merkezinin bulunduğu yer idare mahkemesinde görüleceğine ilişkin düzenleme karşısında, TMSF'nin idari yetki kullanarak tesis ettiği kararın iptaline ilişkin davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 8. İdare Mahkemesinin 17/05/2023 tarih ve E.2023/1156, K.2023/1177 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 8. İdare Mahkemesinin 17/05/2023 tarih ve E.2023/1156, K.2023/1177 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili Kenan YAŞAR	Üye Eyüp SARICALAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/217

KARAR NO : 2026/298

KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: 667 sayılı KHK gereğince kapatılan üniversitede güvenlik görevlisi olarak çalışmakta olan davacının iş akdinin feshi üzerine, işçi alacaklarının ödenmesi için yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali ile yoksun kalınan parasal hakların yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılan davanın, 675 sayılı KHK'nın 16. maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. K.
Vekili : Av. E. A.
Davalı : Kayseri Valiliği
Vekili : Av. E. N. A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 667 sayılı KHK ile kapatılan Melikşah Üniversitesinde 01/11/2012 tarihinden kapanma tarihi olan 23/07/2016 tarihine kadar iş sözleşmesi ile güvenlik görevlisi olarak çalıştığını, 23/07/2016 tarihinde davalı idarece müvekkiline herhangi bir ihbar ve fesih bildirimi yapılmadan, *"işyeri kapatma"* gerekçe gösterilerek işten çıkarıldığını, müvekkilinin sözleşmesinin İş Kanunu ve ilgili mevzuata göre hukuka aykırı olarak feshedildiğini, müvekkilinin ücret alacağı (23 günlük), ihbar tazminatı, kıdem tazminatı, yıllık izin ücreti ve işçilik alacaklarının ödenmediğini, söz konusu alacakların ödenmesi için davalı idareye yapılan başvurunun Kayseri Valiliği KHK İşlemleri İl Bürosunun 28/03/2018 tarih ve 7409 sayılı işlemiyle reddedildiğini, idareye yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın, Kayseri 1. İdare Mahkemesinin 28/09/2023 tarih ve E.2022/1792, K.2023/1367 sayılı kararı ile *"dava konusu işlemin iptaline, tazminat talebi hakkında ise karar verilmesine yer olmadığına"* karar verildiğini, bu aşamadan sonra davalı idare tarafından yapılan eksik ve hatalı hesaplamaya binaen kısmen ödeme yapıldığını ve müvekkilinin başkaca alacağı kalmadığının bildirildiğini, davalı idare tarafından 675 sayılı KHK'da belirtildiği şekilde Melikşah Üniversitesinin mal varlıklarının tasfiye edildiğini ve bunun sonucunda emanet hesabında aktif değer kaldığını, buna rağmen idare tarafından ödeme yapılmaması üzerine 27/03/2024 tarihinde idareye yeniden başvurulduğunu, davalı idarece süresi içinde başvuruya bir cevap verilmediğini belirterek, Kayseri Valiliğinin 27/03/2024 tarihli başvurunun zimnen reddine ilişkin işlemin iptali ile fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere 25 TL kıdem tazminatı, 25 TL ihbar tazminatı, 25 TL ücret alacağı, 25 TL yıllık izin alacağı olmak üzere şimdilik toplam 100 TL'nin akdin fesih tarihi olan 23/07/2016 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Kayseri 1. İdare Mahkemesi 11/04/2025 tarih ve E.2024/1179, K.2025/844 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-(a) maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, karara karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine Ankara Bölge İdare Mahkemesi 7. İdari Dava Dairesi 23/09/2025 tarih ve E.2025/4408, K.2025/4404 sayılı kararı ile istinaf sınırının belirlenmesinde 2024 yılında açılan davalar bakımından otuz bin liranın esas alınması gerektiği, dava dosyasının incelenmesinden, davanın 2024 yılında açıldığı ve konusunun otuz bin Türk lirasını geçmeyen bir uyuşmazlığa ilişkin olduğu tespit edildiği, kesin olan bu karara yönelik istinaf başvurusunun incelenme olanağı bulunmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun incelenmeksizin reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava konusu uyuşmazlığı çözümlemekle görevli yargı kolunu belirleyen kanuni düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin yukarıda anılan kararıyla iptal edildiği ve bu kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı 22/11/2023 tarihinde yürürlüğe girdiği, Anayasa Mahkemesi kararlarının derdest olan davalarda uygulanacağı açıktır.*
>
> *Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrasında uyuşmazlığın niteliğine göre, adli veya idari yargının görevli olup olmadığı konusunda dava dosyasını elinde bulunduran idari yargı mercii tarafından karar verilmesi gerekir.*
>
> *Dava konusu uyuşmazlık, 667 sayılı KHK kapsamında kapatılan Melikşah Üniversitesinde 06/07/2015-23/07/2016 tarihleri arasında işçi olarak çalıştığı ve iş akdinin haksız olarak feshedildiğinden bahisle çalıştığı döneme ilişkin olarak ihbar tazminatı, kıdem tazminatı, ücret alacağı ve yıllık izin ücretinden oluşan alacaklarının ödenmesi istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin Kayseri Valiliği Defterdarlık KHK İşlemleri İl Bürosunun 28.03.2018 tarih ve 7409 sayılı sayılı işleminin iptali istemiyle açılan dava neticesinde 'dava konusu işlemin iptaline, tazminat talebi hakkında ise karar verilmesine yer olmadığına' ilişkin Mahkememizin 28.09.2023 tarih ve E:2022/1792, K:2023/1367 sayılı kararı sonrası tarafına eksik ve hatalı ödeme yapıldığından bahisle çalıştığı döneme ilişkin olarak maaş alacağı, ihbar tazminatı alacağı, kıdem tazminatı alacağı ile yıllık izin ücreti alacağının ödenmesi istemiyle 27.03.2024 tarihinde yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali ile ödenmeyen işçilik alacaklarına karşılık olarak fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 100,00-TL maddi tazminatın akdin fesih tarihi olan 23.07.2016 tarihinden itibaren en yüksek banka mevduatı faiziyle birlikte ödenmesi isteminden kaynaklanmaktadır.*
>
> *Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle 667 sayılı KHK ile kapatılan Melikşah Üniversitesi ile davacı arasında alacak-borç ilişkisinin bulunup bulunmadığının tespit edilmesi ve varsa alacak miktarının hesaplanması gerekmekte olup, tüm bu hallerde uyuşmazlığın adli yargı düzeninin görev alanında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.*
>
> *Nitekim; benzer bir uyuşmazlıkta verilen Danıştay 5. Dairesi'nin 10/12/2024 tarih E:2021/11428, K: 2024/20528 sayılı kararı da bu yöndedir. ..."*

3. Davacı vekili, bu kez fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere şimdilik, 5 TL kıdem tazminatı, 5 TL ihbar tazminatı, 5 TL ücret alacağı, 5 TL yıllık izin alacağının akdin fesih tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Kayseri 12. İş Mahkemesi 12/02/2026 tarih ve E.2026/376, K.2026/31 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, yargı yolu caiz olmadığından davanın usul yönünden reddine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Davacı, 01.11.2012 tarihinden kapanma tarihi olan 23.07.2016 tarihine kadar Melikşah Üniversitesinde çalıştığını, İş sözleşmesinin hukuka aykırı olarak feshedildiği, 23 günlük ücret alacağı, kıdem ve ihbar tazminatı, yıllık izin ücreti alacaklarının ödenmediğini, talepleri ile ilgili olarak idari yargı yerinde dava açıldığını, Kayseri 1. İdare Mahkemesinin 2024/1179 Esas, 2025/844 Karar sayılı ilamında Anayasa Mahkemesinin 2018/77 E, 2023/105 K sayılı ilamındaki iptal kararına atıf yapılarak uyuşmazlığın adli yargıda çözülmesi gerektiği gerekçesiyle görevsizlik kararı verildiğini belirtmiştir.

Davalı davanın dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verilmesi gerektiğini, davacıya hesaplanan alacaklarının ödendiğini, gerekli tüm ödemelerin yapıldığını belirmiştir.

7082 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 4 numaralı fıkrasının 3. cümlesinin iptali istemiyle yapılan başvuru sonucunda, Anayasa Mahkemesinin, 22/11/2023 tarih ve 32377 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 31/05/2023 tarih ve E:2018/77, K:2023/105 sayılı kararıyla; söz konusu maddenin ilgili cümlesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline hükmedildiği, anılan kararın gerekçesinde; "...kamuya devredilen kurum ve kuruluşların hak, alacak ve/veya mal varlıkları üzerinde mülkiyet iddiasında bulunanların bu iddialarla ilgili olarak açacakları davaların hangi yargı kolunda görüleceği meselesi bir yargılama usulü politikası olarak kanun koyucunun takdirindedir. Anayasa'nın 36. veya 40. maddesi bu tür uyuşmazlıkların adli yargıda karara bağlanmasına ilişkin bir güvence içermemektedir. İdari yargı mercilerinin özel borç ilişkilerine ilişkin uyuşmazlıkların çözümlenmesi hususunda yeterli tecrübeye sahip olup olmaması da bir yerindelik meselesi olup anayasal bir sorun değildir. Dolayısıyla kamuya devredilen kurum ve kuruluşların hak, alacak ve/veya mal varlıkları üzerinde hak iddia edenlerin açacakları davaların idari yargı mercileri tarafından karara bağlanması tek başına Anayasa'nın 40. maddesine aykırılık taşımamaktadır.

Bununla birlikte Anayasa'nın 40. maddesi oluşturulacak dava yolunun uyuşmazlığın esasını inceleme ve karara bağlama kapasitesini haiz olmasını zorunlu kılmaktadır. Bu da idari yargı yerlerinin bu tür uyuşmazlıkların esasının incelenmesini ve karara bağlanmasını temin edecek uygun araçlarla donatılmasını gerektirmektedir. İdari yargının bu tür özel borç ilişkilerinden doğan uyuşmazlıkların esasını tüm yönleriyle inceleyebilecek araçlardan yoksunluğu bu tür uyuşmazlıkları inceleyebilecek yegâne yolun idari yargı olmasını öngören kuralın Anayasa'nın 40. maddesindeki gerekliliklerı karşılamaması sonucunu doğurabilir. Bu bakımdan Anayasa Mahkemesinin üzerinde durması gereken mesele idari yargının kamuya devredilen kurum ve kuruluşların hak, alacak ve/veya mal varlıkları üzerinde hak iddia eden kişiler ile bu kurum ve kuruluşlar arasındaki özel hukuk uyuşmazlıklarını her yönüyle çözüme kavuşturacak araçlara sahip olup olmadığıdır. İdari yargılama usulü 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca yazılı yargılamaya dayanmaktadır. İdari yargılama usulünde tanık dinlenmesini yasaklayan açık bir hüküm bulunmamakla birlikte tanık dinleme usulünü düzenleyen hükümler 2577 sayılı Kanun'da yer almadığından ve bu konuda hukuk muhakemesi usulüne atıfta da bulunulmadığından idari yargılamada tanık dinlenip dinlenmeyeceği meselesi tartışmalı bir konu olmayı sürdürmüştür. Özel hukuk ilişkilerinden doğan uyuşmazlıkların bir kısmı yazılı belgelere dayandığından yazılı yargılama usulünü uygulayan idari yargının bunların çözümlenmesi için gereken araçları haiz olduğu hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Bununla birlikte bazı özel hukuk uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde yazılı belgeler üzerinde inceleme yapılması yeterli olmamakta sözlü yargılama yapılması da gerekebilmektedir. Özellikle sadece tanık deliline dayalı olarak ispatlanması mümkün olabilecek iddiaların incelenmesinde sözlü yargılama yapılması ve tanık dinlenmesi zorunlu olabilmektedir. İdari yargılama usulünde tanık dinlenmesinin mümkün olup olmadığı hususunda süregelen tartışmanın varlığı da gözetildiğinde tanık dinlenmesini gerektiren özel hukuk uyuşmazlıkları yönünden idari yargının etkili bir yol olduğunun kesin bir biçimde söylenmesi mümkün görünmemektedir. Bu durumda kamuya devredilen kurum ve kuruluşların hak, alacak ve/veya mal varlıkları üzerinde hak iddia eden kişiler ile bu kurum ve kuruluşlar arasındaki özel hukuk uyuşmazlıklarının, sahip olduğu araçlar bakımından idari yargının kapasitesini aşıp aşmadığı yönünden bir ayrım yapılmaksızın, tümünün tek çözüm mercii olarak idari yargının tayin edilmesi Anayasa'nın 40. maddesinde öngörülen etkili yargısal başvuru yolları oluşturma yükümlülüğünü ihlal etmektedir." hususları belirtilerek iptaline karar verilmiştir.

Bununla birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 2025/491 esas ve 2025/622 karar; 2025/107 esas 2025/237 karar; 2024/576 esas 2025/2 karar; 2024/211 esas 2024/414 karar sayılı son kararlarında özet olarak "Davacının Vakıf Üniversitesi bünyesinde araştırma görevlisi olarak görev yaparken düşük ücret ödenmesi gerekçesiyle iş akdini haklı sebeple feshetmesinden dolayı, hak kazandığı öne sürülen ücret, kıdem tazminatı, yıllık izin ve haftalık tatil ücreti alacaklarının faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği" şeklindeki gerekçesinde vakıf üniversitesine açılacak davada görevli mahkemenin idari yargı yeri olduğu belirtilmiştir.

Hukuk muhakemeleri Kanununun 114. Maddesi dava şartı olarak "yargı yolunun caiz olması" açıkça belirtilmiştir. Adli yargının görev alanına girmeyen dava ile ilgili olarak davanın esasına girilmeden usulden red kararı verilmelidir. Dava şartları kamu düzenine ilişkin olduğundan yargılamanın her aşamasında taraflarca itiraz olmasa dahi mahkemece resen dikkate alınması gerekmektedir.

Belirtilen hususlar kapsamında Kayseri 1. İdare Mahkemesinin uyuşmazlığın adli yargının görev alanına

olduğundan bahisle görevsizlik karar vermesi üzerine iş bu dava ikame edilmiş ise de davacının vakıf üniversitesi olan KHK ile kapatılmış Melikşah üniversitesinde çalıştığı, Uyuşmazlık Mahkemesinin yukarıda belirtilen ilamları da dikkate alındığında dava idari yargının görev alanında kaldığı anlaşıldığından yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine ..."

5. Davacı vekili, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Kayseri 12. İş Mahkemesince adli yargı dava dosyası, ekinde idari yargı dava dosyası Uyap çıktıları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 7091 sayılı Kanun ile kanunlaşan, 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin "*Devir işlemlerine ilişkin tedbirler*" başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan Kanun Hükmünde Kararnameler gereğince kapatılan ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne veya Hazineye devredilen kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanallarının her türlü taşınır, taşınmaz, malvarlığı, alacak ve hakları ile belge ve evraklarının (devralınan varlık); her türlü tespit işlemini yapmaya, kapsamını belirlemeye, idare etmeye, avans dahil her türlü alacak, senet, çek ve diğer kıymetli evraka ilişkin olarak dava ve icra takibi ile diğer her türlü işlemi yapmaya, devralınan varlıklarla ilgili olup kanaat getirici defter, kayıt ve belgelerle tevsik edilen borç ve yükümlülükleri tespite ve hiçbir şekilde devralınan varlıkların değerini geçmemesi, ek mali külfet getirmemesi, asıl borçlu ve diğer kefiller hakkında kesin aciz vesikası bulunan haller hariç olmak üzere kefaletten doğmaması ve Fethullahçı Terör Örgütü (FETÖ/PDY)'ne veya diğer terör örgütlerine (...)[4] gerçek mal veya hizmet ilişkisine dayanması şartıyla bu varlıkların değerlendirilmesi suretiyle bunları uygun bir takvim dahilinde ödemeye, kapatılan kurum ve kuruluşların taahhüt ve garanti ettiği ancak vermediği mal ve hizmet bedellerinin ödemesini durdurmaya veya ödemeye, tahsili mümkün olmadığı anlaşılan veya tahsilinde ve takibinde yarar bulunmayan hak ve alacaklar ile taahhüt ve garantilerin tahsilinden vazgeçmeye, her türlü sulh işlemini yapmaya, devralınan varlıklarla ilişkili kredi veya gerçek bir mal veya hizmet ilişkisine dayanan borçlar nedeniyle konulmuş ve daha önce kaldırılmış takyidatları kredinin veya borcun ödenebilmesini sağlamak amacıyla kaldırıldığı andaki koşullarla tekrar koydurmaya ve ihyaya, menkul rehinleri dikkate almaya, devralınan varlıklara konulan takyidatların sınırlarını belirlemeye ve kaldırmaya, finansal kiralama dahil sözleşmelerin feshine veya devamına karar vermeye, devralınan varlıkların idaresi, değerlendirilmesi, elden çıkarılması için gerekli her türlü tedbiri almaya, gerektiğinde devralınan varlıkların tasfiyesi veya satışı amacıyla uygun görülen kamu kurum ve kuruluşlarına devretmeye, devir kapsamında olmadığı belirlenen varlıkları iadeye, kapatılanların gerçek kişiye ait olması halinde devralınacak varlıkların kapsamını belirlemeye, tereddütleri gidermeye, uygulamaları yönlendirmeye, bütün bu işlemleri yapmak amacıyla usul ve esasları belirlemeye, vakıflar yönünden Vakıflar Genel Müdürlüğü, diğerleri yönünden Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(2) (Değişik:8/4/2022-7394/35 md.) Bu madde kapsamında devralınan varlıklardan nakit ve diğer hazır değerler emanet, diğer varlıklar ise nazım hesaplarda izlenir. Nazım hesaplarda izlenen varlıklardan; elden çıkarılanların tutarı ile elden çıkarılmayanlar rayiç bedeli tespit edilerek ilgili varlık hesapları karşılığında emanet hesaplarına alınır. Ödenmesine karar verilen borçlar asıl alacağa idareye başvuru tarihinden itibaren hesaplanacak kanuni faizi ile birlikte bu emanetlerden ödenerek kalan nakit tutarlar bütçeye gelir kaydedilir. Nakit dışı diğer tutarlar ise ilgili hesaplara alınır.

(3) Kapatılan kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanallarının bağlı oldukları şirketlerin faaliyetleri sonlandırılarak ticari sicil kayıtları resen terkin edilir. Bunların devralınan varlıkları dışındaki varlıkları da Hazineye bedelsiz devredilmiş sayılır. Bu durumda şirketlere daha önce atanmış kayyımlar tasfiye memuru olarak görevlendirilebilir veya bu şirketlere tasfiye memuru atanabilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve birinci fıkrada yer alan hususları bu şekilde devralınan varlıklar için de uygulamaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(4) Birinci fıkra kapsamında tespite konu edilebilecek borç ve yükümlülüklere ilişkin olarak hak iddiasında bulunanlarca bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış günlük hak düşürücü süre içerisinde ilgili idaresine kanaat getirici defter, kayıt ve belgelerle müracaat edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak kapatma işlemlerinde ise altmış günlük süre kapatma tarihinden itibaren başlar.

(5) (Değişik:8/4/2022-7394/35 md.) Borçların ödenmesinde, çeşidine bakılmaksızın beşyüz Türk lirasını geçmeyen borçlar, işçi alacakları, rehinli alacaklar, bu fıkra kapsamında türü belirtilen alacaklara girmeyen diğer alacaklar, enerji, iletişim ve su kullanımından kaynaklanan alacaklar, kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay gibi borçlar, çalışanların sigorta primleri şeklinde sıralama esas alınır. Emanet tutarı, ilgili sıra içerisinde bütün alacaklıların alacağını tamamen ödemeye yetmezse garameten paylaştırma yapılır. Kapatılan özel öğretim kurum ve kuruluşları, kurs, dershane, öğrenci yurtları ve pansiyonlara avans veya peşin ödeme şeklinde kapatma tarihinden sonraki dönemler için ifa edilmiş olan öğrenim ve barınma bedelleri, yukarıda belirtilen sıraya tabi tutulmaksızın iade edilir. İhtilaflı taleplere ilişkin ise, talep sahiplerinin taleplerin reddine ilişkin kararın ilgililere tebliğinden itibaren 3 ay içinde dava açıldığına dair belge sunmaları halinde, bu fıkradaki sıralama değişmeksizin ihtilaf konusu tutar, kapatılan kurum/kuruluşun varlık hesaplarında nakit veya malvarlığı değerinin bulunması koşuluyla emanet hesabında tutulur. Süresinde dava açıldığına ilişkin belge sunulmaması halinde, ihtilaf konusu alacak hakkında talepte

bulunulmamış gibi işlemlere devam edilir.

(6) 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri gereğince kapatılan vakıflara ait olup mülkiyetleri Vakıflar Genel Müdürlüğüne intikal eden taşınmazlar üzerinde bulunan eğitim ve sağlık tesisleri kamu kurum ve kuruluşlarına bedelsiz, özel hukuk tüzel kişilerine ise bedeli karşılığında tahsis edilebilir.

(7) Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar bu madde kapsamında istenilecek bilgi ve belgeleri onbeş gün içerisinde vermek zorundadır. Bu çerçevede talepte bulunulanlar özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar.

(8) (Ek:13/2/2018-7098/EK MADDE 1) Bu madde hükümleri 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler uyarınca gerçekleştirilen bütün kapatma işlemleri hakkında uygulanır.

(9) (Ek:8/4/2022-7394/35 md.) (İptal fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 13/9/2023 tarihli ve E.: 2022/81, K.: 2023/153 sayılı Kararı ile.)"

7. 7082 sayılı Kanun ile Kanunlaşan, 675 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin *"Dava ve takip usulü"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

" (1) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanalları ile bunların sahibi gerçek veya tüzel kişiler aleyhine 17/8/2016 tarihinden önce açılan davalar ile bu kapsamda Hazine ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne husumet yöneltilen davalarda mahkemelerce, 15/8/2016 tarihli ve 670 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesi uyarınca dava şartı yokluğu nedeniyle red kararı verilir. Bu kararlar duruşma günü beklenmeksizin dosya üzerinden kesin olarak verilir ve davacılara resen tebliğ edilir. (İptal cümle: Anayasa Mahkemesinin 31/5/2023 tarihli ve E.: 2018/77; K.: 2023/105 sayılı Kararı ile)

(2) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanalları ile bunların sahibi gerçek veya tüzel kişiler aleyhine 17/8/2016 tarihinden önce başlatılan icra ve iflas takipleri ile bu kapsamda Hazine ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne husumet yöneltilen takipler hakkında icra müdürlüklerince, 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesi uyarınca düşme kararı verilir. Bu kararlar dosya üzerinden kesin olarak verilir ve takip alacaklısına resen tebliğ edilir. (İptal cümle: Anayasa Mahkemesinin 31/5/2023 tarihli ve E.: 2018/77; K.: 2023/105 sayılı Kararı ile)

(3) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan kurum, kuruluş, özel radyo ve televizyonlar, gazete, dergi, yayınevi ve dağıtım kanalları ile bunların sahibi gerçek veya tüzel kişiler veya kapatılma ya da resen terkin üzerine Maliye Bakanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğü aleyhine 17/8/2016 tarihi dahil bu tarihten sonra açılan davalar ile icra ve iflas takipleri hakkında 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesi gereğince dava veya takip şartının bulunmaması nedeniyle davanın reddine veya takibin düşmesine karar verilir.

(4) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca verilen kararlarda davacı veya alacaklının 670 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesinde belirtilen usule uygun olarak ilgili idari makama, tebliğ tarihinden itibaren otuz günlük hak düşürücü süre içinde başvurabileceği belirtilir. İdari başvuru üzerine idari merci tarafından verilecek karar aleyhine idari yargıda dava açılabilir. (İptal cümle: Anayasa Mahkemesinin 31/5/2023 tarihli ve E.: 2018/77; K.: 2023/105 sayılı Kararı ile)"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

8. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dava dosyası, ekinde idari yargı dava dosyası Uyap çıktıları ile birlikte 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine, son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

9. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

10. Dava, 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) kapsamında kapatılan Melikşah Üniversitesinde çalışmakta olan davacının iş akdinin feshi üzerine işçi alacaklarının tahsili istemine ilişkindir.

11. Dava dosyalarının incelenmesinden; davacının, 667 sayılı KHK kapsamında kapatılan ve Maliye Bakanlığına

devredilen Melikşah Üniversitesinde iş sözleşmesi ile çalıştığı, anılan işyerinin 667 sayılı KHK uyarınca davalı Hazine ve Maliye Bakanlığına devredilmesi ile 23/07/2016 tarihinde iş akdinin sonlandırılması üzerine işçilik alacaklarının ödenmesi istemiyle davalı idareye yapmış olduğu başvurunun zımnen reddedildiğinden bahisle, idari yargı ve adli yargı yerlerinde işçi alacaklarının tahsili istemiyle dava açtığı anlaşılmıştır.

12. Yukarıda yer verilen 670 ve 675 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararnameler ile getirilen hükümler irdelendiğinde; düzenlemelerin, darbe teşebbüsünde bulunan Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ/PDY)'nün mal varlığına, diğer bir ifadeyle suç eşyasına el konulması, bunların olağanüstü hal kapsamında ve kamu gücüyle tasfiye edilip, mülkiyetin suçtan zarar gören kamuya geçirilmesine ilişkin olduğu, tasfiye için maliye idaresinin görevli ve yetkili kılındığı ve tasfiye sonunda kalan mal varlığı değerinin genel bütçeye gelir olarak kaydedilmesi öngörülmüştür. Bu haliyle idarenin KHK ile tanınan görev ve yetkiler çerçevesinde tasfiyeye ait işlemlerinin idari nitelikte olduğunun ve bu işlemlerin hukuka uygunluğunun denetiminde idari yargı yerinin görevli ve yetkili olduğunun kabulü gerekir. Nitekim bu nedenle, el konulup tasfiye edilen özel hukuk tüzel kişisine karşı açılmış veya açılacak davalarda ve icra takiplerinde bu davaların reddi, icra takiplerinin düşürülmesi ile bu davaya icra takibine konu hakkın ilgili idareye başvurularak yerine getirilmesinin istenilmesi yöntemi benimsenmiş, bu başvuru üzerine idare tarafından verilen kararlara karşı idari yargı yerinde dava açılabilmesi yolunda özel bir görev kuralı getirilmiştir.

13. 675 sayılı KHK uyarınca, kapatılan kurum ve kuruluşlar hakkında 17/08/2016 tarihinden önce açılmış olan davalarda verilen dava şartı yokluğu nedeniyle red kararı üzerine, davacının belirli bir süre içerisinde idareye başvuracağı ve bu başvuru sonucu tesis edilen işlemin iptali için idari yargı yerinde dava açacağı açıkça belirtilmiş olmasına karşın; aynı KHK'nin 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, 17/08/2016 tarihinden sonra açılmış olan davalarda ise dava şartının bulunmaması nedeniyle davanın reddine karar verileceği ve bu davanın özellikle idari yargı yerinde açılacağının belirtilmemiş olduğu anlaşılmaktadır.

14. Somut olayda, davacının görev yaptığı üniversitenin 667 sayılı KHK ile kapatıldığı, davacının ücret alacaklarının ödenmesi istemiyle ilgili KHK'lar kapsamında idareye yaptığı başvurunun reddedildiği, bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın Kayseri 1. İdare Mahkemesinin 28/09/2023 tarih ve E.2022/1792, K.2023/1367 sayılı kararı ile *dava konusu işlemin iptaline, tazminat talebi hakkında ise karar verilmesine yer olmadığına* karar verildiği, davalı idare tarafından bir miktar ödemenin yapıldığı, davacı vekilince yapılan ödemenin eksik ve hatalı olduğu iddiası ile 27/03/2024 tarihinde yeniden başvurulan idarece süresi içinde bir cevap verilmediğinden başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali ile davacının ücret alacaklarının ödenmesi istemiyle idari ve adli yargı yerlerinde dava açıldığı anlaşılmış olup; uyuşmazlığın çözümünde görevli yargı yerinin tespiti açısından 675 sayılı KHK'nın 16. maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında değerlendirme yapıldığında, davaya bakmanın idari yargının görevinde olduğu sonucuna varılmıştır.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Kayseri 1. İdare Mahkemesinin 11/04/2025 tarih ve E.2024/1179, K.2025/844 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kayseri 1. İdare Mahkemesinin 11/04/2025 tarih ve E.2024/1179, K.2025/844 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Rıdvan GÜLEÇ	Üye Eyüp SARICALAR	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/220
KARAR NO : 2026/363
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Davacıya ait taşınmazın bir kısmının 2004 yılında yapılan imar uygulaması sırasında 3194 sayılı Kanun'un 18. maddesi uyarınca yola ve yeşil alana terk edildiği, ancak düzenleme ortaklık payını aşan kısmın hukuka aykırı şekilde yeşil alan olarak bırakıldığı ve 2018 ile 2023 tarihli imar planı değişiklikleriyle bu alanların bir kısmının yeniden yapılaşmaya açıldığı ileri sürülerek, fazladan yeşil alana terk edildiği iddia edilen taşınmaz bölümlerinin davacı adına tescili istemiyle açılan davanın, idari işlem niteliğindeki imar uygulaması ve parselasyon işleminden kaynaklandığından, İDARİ YARGI

YERİNDE çözülmesi gerektiği hk...

K A R A R

Davacı : M. O. Ç.
Vekili : Av. B. K.
Davalı : Artvin Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. D. Y.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkiline ait ... parsel sayılı taşınmazın, bitişiğindeki parsellerle tevhit edilerek ... parsel olarak tapuya kaydedildiğini, 2004 yılında gerçekleştirilen imar uygulaması sırasında taşınmazın bir kısmının yola ve yeşil alana terk edildiğini, ancak düzenleme ortaklık payını aşacak şekilde fazladan alanın da hukuki dayanak olmaksızın yeşil alan olarak bırakıldığının sonradan fark edildiğini, 2018 ve 2023 yıllarında yapılan imar planı değişiklikleriyle söz konusu alanların bir kısmının yeniden yapılaşmaya açıldığını ileri sürerek, öncelikle müvekkiline ait dava konusu Artvin Merkez Dere Mahallesinde bulunan ve ... parselde tapuya kayıtlı taşınmazdan yola terk ve yeşil alan olarak ayrılan alanların davalı kurum tarafından tevhit, satış ya da benzeri her türlü tasarrufunun önlenmesi yönünde ihtiyati tedbir kararı verilmesini, dava konusu taşınmazın 2004 yılında yapılan inşaatı sırasında yola terk ve yeşil alana terk kapsamında terk edilen kısımlarının İmar Kanunu'nun 18.maddesi kapsamında yasal sınırlarda kalan kısmını aşan miktarının müvekkiline iadesi ile müvekkili adına tescilini, bu olmaz ise ... parselden yola ve yeşil alana terk edilen ve yasal sınırları aşan ve aynı zamanda 2018 planları ve 2023 tarihli Belediye Meclis Kararı ile imar parsellerine dönüştürülerek yapılaşmaya açılan kısımlarının müvekkili adına tescili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Artvin 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 07/05/2025 tarih ve E.2024/278, K.2025/70 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde idari yargı yerince çözümlenmesi gerekçesiyle, 6100 sayılı Kanun'un 114/1-c ve 115/2. maddeleri uyarınca görev yönünden davanın usulden reddine, yargı yolu bakımından mahkemenin görevsizliğine ve dosyanın Trabzon İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Konuya ilişkin mevzuat ve somut olay birlikte irdelendiğinde, davacının iddiası; maliki olduğu taşınmaz üzerine bina yapımı esnasında imar işlemleri kapsamında yola terk ve yeşil alana terk işlemlerinin yapılması gerekli olduğundan yola terk veya yeşil alana terk gibi işlemlerin de aynı zamanda yapıldığını, parsel üzerinde İmar Kanunundan kaynaklanan ve mevzuat kapsamındaki bu yola ve yeşil alana terk işlemleri yapılmasının yerinde olacağını ancak arazinin yola ve yeşil alana terk edilen kısmı dışında büyük bir miktarda arazinin de yeşil alan olarak bırakıldığını sonradan tespit edildiğini, yasal olarak bırakılan alanın dışında fazladan bırakılan bu alanın kendisinin bina yaptığı alandan neredeyse 5 katı kadar büyük olduğunu, fazladan bırakılan bu alanın bırakılmasını gerektiren bir durum olmadığını ileri sürerek bu kısmın yeniden kendisi adına tapuya tescilini talep etmiş ise de iddia ve yasal dayanağın davalının yapmış olduğu 18. Madde uygulamasına itiraz içerdiği, dolayısıyla tüm taleplerine ilişkin bulunan uyuşmazlığın da imar mevzuatı uyarınca tesis edilen işlemlerden kaynaklandığı sonucuna varılmış, idarece kamu gücü kullanılarak, tek yanlı biçimde yapılan uygulamalar sonucunda uğranılan zararın aynen iadesi ve/veya tazminine ilişkin bulunan bu tür davaların, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununa tabi olarak, imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiğine Mahkememizce kanaat getirilmiş, ancak kısa kararda sehven 114/1-b (yargı yolunun caiz olmaması) maddesine göre usulden red kararı vermek ve HMK 20. Maddesini yazmamak gerekirken sehven 114/1-c ye göre kısa karar verilmiş, bu yanlışlık kısa karar gerekçeli karar çelişkisi yaratmamak için gerekçeli kararda da değişikliğe gidilmeyerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM:

1-Açılan davanın HMK nun 114/1-c ve 115/2 maddeleri uyarınca görev yönünden USULDEN REDDİNE, yargı yolu bakımından mahkememizin GÖREVSİZLİĞİNE..."

3. Davacı vekili, 03/06/2025 tarihli dilekçesi ile, dava dosyasının görevli ve yetkili idare mahkemesine gönderilmesini talep etmiş; Artvin 2. Asliye Hukuk Mahkemesince dosya 12/06/2025 tarihi itibariyle Trabzon İdare Mahkemesine gönderilmiştir.

B. İdari Yargıda

4. Trabzon İdare Mahkemesi 19/06/2025 tarih ve E.2025/907, K.2025/1002 sayılı kararı ile, 2577 sayılı Kanun'un 14 ve 15/1-a maddeleri uyarınca davanın yetki yönünden reddine ve dosyanın Rize İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

5. Rize İdare Mahkemesi 16/07/2025 tarih ve E.2025/583, K.2025/661 sayılı kararı ile, dava konusu edilmek istenilen işlem/işlemlerin tarih ve sayısı ile konusu ve mahiyeti, işlemi tesis eden idarenin adının açıkça ve net bir şekilde dava dilekçesine yazılarak düzenlenmesi, dayanağı bilgi ve belgelerin aslı veya örneğinin dava dilekçesine eklenmesi ve tebliğ/öğrenme tarihlerinin gösterilmesi suretiyle, yeniden dava açmakta serbest olmak üzere 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesine uygun bulunmayan dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

6. Rize İdare Mahkemesi 10/09/2025 tarih ve E.2025/728, K.2025/830 sayılı kararı ile, aynı gerekçelerle 2577

sayılı Kanun'un 3. maddesine uygun bulunmayan dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

7. Davacı vekili, 05/09/2025 tarihli dilekçesiyle, Rize İdare Mahkemesinin 2025/728 Esas 2025/830 Karar sayılı yargılama dosyasına istinaden ... parselde tapuya kayıtlı taşınmazdan İmar mevzuatı kapsamında ifraz edilerek yola terk ve yeşil alan olarak ayrılan kısımlarının yasal sınırları aşan miktarlarının tapu kaydının iptali ve hatalı işlemin düzeltilerek müvekkili adına tescili talebiyle tam yargı davası açarak, öncelikle taşınmaz üzerinde komşu paseller ile tevhid işlemleri yoluyla ve başka şekilde tasarrufta bulunulmasını engelleyici nitelikte ihtiyati tedbir kararı verilmesini talep etmiştir.

8. Rize İdare Mahkemesi 24/10/2025 tarih ve E.2025/809, K.2025/1010 sayılı kararı ile, aynı gerekçelerle 2577 sayılı Kanun'un 3. maddesine uygun bulunmayan dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

9. Davacı vekili 04/12/2025 tarihli dilekçesiyle; müvekkilinin maliki olduğu ... parsel sayılı taşınmazdan İmar Kanunu uyarınca ifraz edilerek yola terk ve yeşil alana ayrılan kısımlarının yasal sınırlarını aşan miktarının adına iade edilmesi istemine ilişkin 12/03/2024 tarihli dilekçe ile yaptığı başvurunun reddine dair davalı idarenin bila tarih ve 14792 sayılı işleminin hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek, iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır .

10. Rize İdare Mahkemesi 11/12/2025 tarih ve E.2025/1012, K.2025/1152 sayılı kararı ile, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-b maddesi uyarınca davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf talebinde bulunulması üzerine Samsun Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi 26/02/2026 tarih ve E.2026/181, K.2026/206 sayılı kararı ile, davada adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulüne ve ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vermiştir.

11. **Rize İdare Mahkemesi 18/03/2026 tarih ve E.2026/201 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Olayda; davacıya ait ... parsel sayılı kadastral parselde yapılaşabilmek amacıyla 2004 yılında idareye başvurulduğu, yapı ruhsatı alabilmesi için taşınmazın yol ve yeşil alana isabet eden kısımlarının bedelsiz bir şekilde terk edilmesi gerektiğinin belirtilmesi üzerine taşınmazın ifraz edilerek yol ve yeşil alana isabet eden kısmının davacı tarafından bedelsiz bir şekilde terk edildiği ve bu kısmın idare adına tapuda tescil edildiği, 2024 yılında tapuda yaptığı inceleme sırasında taşınmazın 2004 yılında yasal olarak ve rızaen terk ettiğini belirttiği kısmından daha büyük bir kısmının bedelsiz olarak terk edildiği ve idare adına tescil edildiğini saptaması üzerine tapu tescili yapılan alanın dışında ve yasal olarak terk edilen alanı aşar şekilde yeşil alan olarak bırakılan alanın tapusunun iptal edilerek bedelsiz bir şekilde tarafına iade edilmesi istemiyle davalı idareye başvurulduğu, başvurunun reddi üzerine ise aynı kısmın tapusunun iptal edilerek bedelsiz bir şekilde adına tescil işlemlerinin yapılması istemiyle Artvin Asliye Hukuk Mahkemesinde "tapu iptali ve tescil" davasının açıldığı, Artvin 2.Asliye Hukuk Mahkemesinin 7/5/2025 günlü, E:2024/278, K:2025/70 sayılı kararı ile davanın idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle görev yönünden reddi üzerine dosyanın Mahkememize gönderildiği görülmektedir.*
>
> *Doktrinde ve yargı içtihatlarında, tapu siciline tescil veya sicil kayıtlarının terkini ya da değiştirilmesi gibi yahut bu işlemlerin tesisi yönündeki taleplerin reddine ilişkin işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünün, kural olarak, adli yargının görevinde olduğu kabul edilmektedir. Zira, bu işlemler taşınmazın hukuki durumu üzerinde değişikliğe neden olan veya değişikliği önleyen işlemlerdir. Bu işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü de taşınmaz mülkiyeti veya ayni haklar ile kısıtlılık durumu gibi medeni hukuk statülerinin ve bu statüleri doğuran hukuki olayların incelenmesini gerektirir.*
>
> *Tapu sicilinde tescil, terkin ve değişiklik istemlerinden, bir başka ifadeyle tapu kaydında değişiklik yapılması isteğinden kaynaklanan uyuşmazlıkların görüm ve çözümü, bu istemler mülkiyet veya sınırlı ayni hakların doğması, kısıtlanması, ortadan kalkması ve buna benzer sonuçlar doğurduğundan, mülkiyet hukukuna ilişkin yasa kuralları çerçevesinde adli yargı mahkemelerinin görevine girmektedir.*
>
> *Bu durumda, bakılan davanın konusunun tapu iptali ve tescil davası olduğu ve söz konusu davanın idari yargının görev alanı içine girmediği anlaşıldığından, davanın görüm ve çözüm yerinin adli yargı mercilerinin olduğu sonucuna varılmıştır..."*

12. Rize İdare Mahkemesi tarafından 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

13. Anayasa'nın *"İdare"* üst başlığı altında düzenlenen *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

> *"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."*

14. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"(1)(Değişik:10/06/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:*
>
> *a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,*
>
> *b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,*
>
> *c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu*

hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar"

15. 2577 sayılı Kanun'un *"İptal ve tam yargı davaları"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu hususiaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11 nci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır."

16. 2577 sayılı Kanun'un *"Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"1. İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka süretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında otuz gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

2. Görevli olmayan adli (...) yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz."

17. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun uyuşmazlık konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan *"Arazi ve arsa düzenlemesi"* başlıklı 18. maddesinin 1-3 ve 19. fıkraları şöyledir:

"İmar hududu içinde bulunan binalı veya binasız arsa ve arazileri malikleri veya diğer hak sahiplerinin muvafakatı aranmaksızın, birbirleri ile, yol fazlaları ile, kamu kurumlarına veya belediyelere ait bulunan yerlerle birleştirmeye, bunları yeniden imar planına uygun ada veya parsellere ayırmaya, müstakil, hisseli veya kat mülkiyeti esaslarına göre hak sahiplerine dağıtmaya ve re'sen tescil işlemlerini yaptırmaya belediyeler yetkilidir. Sözü edilen yerler belediye ve mücavir alan dışında ise yukarıda belirtilen yetkiler valilikçe kullanılır.

...

(Değişik fıkra:4/7/2019-7181/9 md.) (Değişik birinci cümle:5/12/2024-7534/6 md.) Düzenleme ortaklık payları, düzenlemeye tabi tutulan yerler ile bölgenin ihtiyacı olan yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi/parkı, yeşil saha, ibadet yeri ve karakol, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretime yönelik eğitim tesis alanları, kamuya ait kreş ve gündüz bakım evleri, pazar yeri, semt spor alanı, toplu taşıma istasyonları ve durakları, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık tesis alanları, otoyol hariç erişme kontrolünün uygulandığı yol, su yolu, bölgenin geneline hizmet veren spor alanı, belediye hizmet alanı, sosyal ve kültürel tesis alanı, kamu hizmeti için planlanan teknik altyapı ve trafo alanları, özel tesis yapılmasına konu olmayan ağaçlandırılacak alan, rekreasyon alanı olarak ayrılan parseller ve mesire alanları, resmi kurum alanı, uygulama imar planı kararı ile getirilen diğer umumi ve kamu hizmet alanları, otogar alanından oluşur ve bu hizmetlerle ilgili tesislerden başka maksatlarla kullanılamaz. Düzenlemeye tabi tutulan alan içerisinde bulunan taşkın kontrol tesisi alanlarının, bu fıkrada belirtilen kullanımlar için düzenleme ortaklık payı düşülmesini müteakip kalan Hazine mülkiyetindeki alanlardan karşılanması esastır. Ancak taşkın kontrol tesisi için yeterli alanın ayrılamaması durumunda, düzenleme ortaklık payının ikinci fıkrada belirtilen oranı aşmaması şartıyla, düzenlemeye tabi diğer arazi ve arsaların yüz ölçümlerinden bu fıkradaki kullanımlar için öncelikle düzenleme ortaklık payı ayrıldıktan sonra ikinci fıkrada belirtilen orana kadar taşkın kontrol tesisi için de ayrıca pay ayrılır. Kapanan imar ve kadastro yollarının öncelikle düzenleme ortaklık payına ayrılan toplam alandan düşülmesi esastır.

...

(Değişik fıkra:4/7/2019-7181/9 md.) Bu maddede belirtilen kamu hizmetlerine ayrılan yerlere rastlayan alanlardaki ağaçlar/yapılar, belediye veya valilikçe bedeli/enkaz bedeli ödenerek sökülür ve yıkılır."

B. Yargı Kararları

18. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun, 16/05/1956 tarih ve 1956/1 Esas, 1956/6 Karar sayılı kararının ilgili bölümü şöyledir:

"...Usûlü dairesinde istimlak muamelesine tevessül edilmeksizin gayrimenkulü yola kalbedilen şahsın, esas itibariyle, gayrimenkulünü yola kalbeden amme hükmi şahsiyeti aleyhine meni müdahale davası açmağa hakkı olduğuna, ancak dilerse bu fiili duruma razı olarak, mülkiyet hakkının amme hükmi şahsiyetine devrine karşılık gayrimenkulünün bedelinin tahsilini de dava edebileceğine ve isteyebileceği bedelin de mülkiyet hakkının devrine razı olduğu tarih olan dava tarihindeki bedel olduğuna 16.05.1956 tarihinde ilk toplantıda ittifakla karar verildi."

19. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11/02/1959 tarih ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının III. bölümü şöyledir:

"İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan

yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur"

VI. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, Arvin ili, Merkez ilçesi, Dere Mahallesinde bulunan taşınmazın 2004 yılında yapılan inşaatı sırasında yola terk ve yeşil alana terk kapsamında terk edilen kısımlarının İmar Kanunu kapsamında yasal sınırlarda kalan kısmını aşan miktarının iadesi ile davacı adına tescili, bu olmaz ise ...parselden yola ve yeşil alana terk edilen ve yasal sınırları aşan ve aynı zamanda 2018 planları ve 2023 tarihli Belediye Meclis Kararı ile imar parsellerine dönüştürülerek yapılaşmaya açılan kısımlarının davacı adına tescili istemiyle açılmıştır.

23. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulunun 16/05/1956 tarihli ve E.1956/1, K.1956/6 sayılı kararında belirtildiği üzere; idarenin kanunla kendisine verilen bir işi yapmaya karar vermesi, bu karar doğrultusunda plan ve projeler hazırlaması ve bunlara dayanarak tesis ettiği işlem ve fiiller nedeniyle doğan zararların tazmini istemleri, idarî karar ve eylemden kaynaklanan tam yargı davası niteliğinde olup idarî yargı yerlerinin görev alanına girmektedir. Bu kapsamda, idarenin imar mevzuatı uyarınca tek yanlı irade açıklamasıyla tesis ettiği imar planı, parselasyon, kamulaştırma ve ruhsat gibi işlemler idarî işlem niteliğinde bulunduğundan, bu işlemlerin iptali ile bunlardan veya bunların uygulanmasından kaynaklanan zararların tazmini istemlerinin 2577 sayılı Kanun'un 2., 12. ve 13. maddeleri uyarınca idarî yargı yerlerinde çözümlenmesi gerekmektedir. Buna karşılık, idarenin idarî usul ve esaslar dışında özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atması ve Kamulaştırma Kanunu hükümlerine uygun hareket etmeksizin ayni hakka müdahalede bulunması hâlinde ortaya çıkan uyuşmazlıklar, mülkiyet hakkına yönelik haksız müdahale niteliği taşıdığından, Medenî Kanun hükümleri çerçevesinde adlî yargı yerlerinde çözümlenecektir.

24. Her ne kadar dava tapu iptali ve tescil istemiyle açılmış ise de, uyuşmazlığın çözümü; 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18. maddesi kapsamında gerçekleştirilen imar uygulaması, parselasyon işlemi, düzenleme ortaklık payı kesintisi ve bedelsiz terk işlemlerinin hukuka uygun olup olmadığının incelenmesini gerektirmektedir.

25. Davacının isteminin dayanağı, taşınmaz mülkiyetine ilişkin özel hukuk hükümlerinin uygulanması olmayıp, belediye tarafından gerçekleştirilen imar uygulaması sırasında taşınmazından yasal sınırı aşacak biçimde kesinti yapıldığı iddiasına dayanmaktadır. Bu nedenle uyuşmazlığın çözümü, idari işlem niteliğindeki imar uygulamasının yargısal denetimini zorunlu kılmaktadır.

26. Bu durumda, olayda, Yargıtay İçtihatları Birleştirme Kurulunun E.1956/1, K.1956/6 ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararlarında tanımlanan anlamda kamulaştırmasız el atma olarak nitelenebilecek bir olgunun mevcut olmaması nedeniyle adli yargının görev alanına giren bir uyuşmazlıktan söz edilemeyeceği, belediye tarafından 3194 sayılı Kanun'un 18. maddesi uyarınca gerçekleştirilen imar uygulaması ve parselasyon işleminden kaynaklanan uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

27. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Rize İdare Mahkemesinin 18/03/2026 tarih ve E.2026/201 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Rize İdare Mahkemesinin 18/03/2026 tarih ve E.2026/201 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:
ESAS NO : 2026/226
KARAR NO : 2026/306
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Dava, davacının maliki olduğu taşınmazın 4.838 m2'lik kısmının, taşınmaza akaryakıt istasyonu işletilmesi amacıyla verilen geçici ruhsatın, daimi ruhsata çevrilmesi karşılığında, Belediye Encümen kararıyla bedelsiz olarak belediyeye terk edilmesine karşın, imar planı değişikliği talebinin davalı belediye tarafından reddedilmesi üzerine, bedelsiz olarak terk edilen bu kısmın, rayiç bedelinin ödenmesi istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. M. E. S. v. T. A.
Vekili : Av. M. Y.
Davalı : Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. F. B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı şirket vekili, müvekkili şirketin maliki olduğu ... bulunan ... sayılı taşınmazın 4838 m2'lik kısmının, taşınmaza *"Akaryakıt İstasyonu"* işletilmesi amacıyla verilen geçici ruhsatın daimi ruhsata çevrilmesi karşılığında, 17/01/1969 tarih ve 353 sayılı Belediye Encümeni kararıyla belediyeye bedelsiz olarak terk edildiğini; davalı belediyece 1975 yılında *"yapı kullanma izni"*, 2001 yılında *"gayrisıhhi müessese açılma müsaade belgesi"*, 2004 yılında da *"iş yeri açma ve çalışma ruhsatı"* düzenlendiğini; 2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda akaryakıt istasyonlarının planda gösterilmesi zorunluluğunun getirilmesi üzerine, imar planında *"Ticaret Alanı"*nda kalan taşınmazın *"Akaryakıt İstasyonu Alanı"* olarak plana işlenmesi için süre verildiğini, bilahare davacı tarafından plan tadilatı için herhangi bir girişimde bulunulmadığından bahisle gayrisıhhi müessese açma belgesinin iptal edildiğini ve işletmenin faaliyetten men edildiğini, bunun üzerine plan değişikliği talebinde bulunduğunu ancak talebin reddedildiğini, bu kararın iptali için açılan davada, Kayseri 1. İdare Mahkemesinin 10/04/2019 tarih ve E.2019/340, K.2019/314 sayılı kararı ile, taşınmazın ticaret alanı olan fonksiyonunun akaryakıt istasyonu olarak değiştirilmesi istemiyle yapılan 1/5000 ölçekli nazım imar planı değişikliği talebinin reddine ilişkin Kayseri Büyükşehir Belediye Meclisinin 11/03/2013 tarih ve 210 sayılı kararının iptaline karar verildiğini; bu karara istinaden plan tadilatı talebinde bulunulduğunu ancak davalı Belediye tarafından bu talebin de reddedildiğini ifade ederek, müvekkilinin maliki olduğu taşınmazdan akaryakıt istasyonu işletilmesi amacıyla verilen geçici ruhsatın daimi ruhsata çevrilmesi karşılığında bedelsiz olarak belediyeye terk edilen 4.838 m2'lik kısmın iadesinin fiilen mümkün olmaması nedeniyle, taşınmazın bu kısmının rayiç bedeline karşılık olarak şimdilik 5.000 TL'nin faizi ile birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili süresinde sunduğu cevap dilekçesinde, davanın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğunu ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Kayseri 6. Asliye Hukuk Mahkemesi 10/02/2026 tarih ve E.2025/447 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davalı belediye vekilinin yargı yoluna ilişkin itirazının reddine ve mahkemelerinin görevliliğine karar vermiştir.

4. Davalı vekili tarafından, süresi içerisinde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

5. Danıştay Başsavcısı, davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı

ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde ise, idarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları idarî dava türleri arasında sayılmıştır.

İdarî işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin, 2577 sayılı Kanun'un 12 ve 13. maddeleri uyarınca, idarî yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan kanun hükümlerinin gereğidir.

İçtihat ve öğretide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler, "idarî işlem"; herhangi bir idarî işleme dayalı olmaksızın gerçekleştirdikleri maddî faaliyetleri ve görevleriyle ilgili hareketsizlikleri "idarî eylem" olarak tanımlanmaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden, ... Mahallesinde bulunan mülkiyeti davacıya ait sayılı taşınmazdan 4838 m2 lik kısmının taşınmaza "Akaryakıt İstasyonu" işletilmesi amacıyla verilen geçici ruhsatın daimi ruhsata çevrilmesi karşılığında 17/01/1969 tarihli ve 353 sayılı Belediye Encümeni kararıyla bedelsiz olarak belediyeye terk edildiği; davalı belediyece 1975 yılında "yapı kullanma izni", 2001 yılında "gayrisıhhi müessese açılma müsaade belgesi", 2004 yılında da "iş yeri açma ve çalışma ruhsatı" düzenlendiği; 2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanununda akaryakıt istasyonlarının planda gösterilmesi zorunluluğunun getirilmesi nedeniyle imar planında "Ticaret Alanı"nda kalan taşınmazın "Akaryakıt İstasyonu Alanı" olarak plana işlenmesi için taşınmaz malikine uyarıda bulunulmadan süre verildiği, akabinde malikince plan tadilatı için herhangi bir girişimde bulunulmadığından bahisle gayrisıhhi müessese açma belgesinin iptal edildiği ve işletmenin faaliyetten men edildiği, bu işleme karşı açılan davanın reddedildiği ve kararın kesinleştiği; bu arada davacının plan değişikliği isteminde bulunduğu, istemin reddi üzerine açılan davada mahkemece ... Mahallesi, ... parsel sayılı taşınmazın ticaret alanı olan fonksiyonunun akaryakıt istasyonu olarak değiştirilmesi istemiyle yapılan 1/5000 ölçekli nazım imar planı değişikliği talebinin reddine ilişkin Kayseri Büyükşehir Belediye Meclisinin 11/03/2013 tarihli, 210 sayılı kararının iptaline karar verildiği; anılan karar üzerine belediyeye karar doğrultusunda yapılan plan tadilatı talebinin de davalı Belediyece yeniden reddedilmesi üzerine davacı tarafından "Akaryakıt İstasyonu" açma izninin iptal edilerek faaliyetten men edilmesi ve kesinleşmiş yargı kararına rağmen imar planı tadilatı yapılarak imar planlarına "Akaryakıt İstasyonu Alanı" olarak işlenmesi talebinin reddedildiğinden bahisle taşınmazdan "Akaryakıt İstasyonu" işletilmesi amacıyla verilen geçici ruhsatın daimi ruhsata çevrilmesi karşılığında bedelsiz olarak belediyeye terk edilen 4838 m2 lik kısmın iadesinin fiilen mümkün olmaması nedeniyle 4838 m2 taşınmazın rayiç bedeline karşılık olarak şimdilik 5.000,00-TL'nin faizi ile birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık, davacının maliki olduğu taşınmaza ilişkin olarak davalı idarece taşınmaz üzerinde davacı tarafından "Akaryakıt İstasyonu" işletilmesi amacıyla verilen geçici ruhsatın daimi ruhsata çevrilmesi karşılığında taşınmazdan yola terk adı altında bedelsiz olarak kesinti yapılması nedeniyle uğranıldığı öne sürülen zararın tazminine ilişkin olup uyuşmazlığın çözümünün idarî işlem niteliğindeki imar uygulamalarının hukuki denetiminin yapılmasına bağlı olduğu açıktır.

Bu durumda; belediyelerin İmar mevzuatı uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri, genel ve düzenleyici imar planları ile bu planlara dayanılarak tesis edilen parselasyon, kamulaştırma, ruhsat gibi bireysel işlemler "idarî işlem"; niteliği taşıdığından İdarece kamu gücü kullanılmak suretiyle, tek yanlı irade açıklamasına dayalı olarak yapılan imar uygulama işlemleri sonucunda uğranılan zararın tazminine ilişkin bulunan davanın, 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b. maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idarî yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin 28/01/2019 tarih ve E:2019/1, K:2019/55 sayılı kararı da bu yöndedir..."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varıldığından, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile mahkemenin görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği yolunda yazılı düşünce verilmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Bilindiği gibi 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8. maddesinde planların hazırlanması ve yürürlüğe konulmasına, 15. maddesinde ifraz ve tevhide 19. maddesinde ise parselasyon planlarının hazırlanması ve tesciline ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Öte yandan Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler idari işlem olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre, idarelerin 3194

sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri, genel ve düzenleyici imar planları, kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri, bu projeler uyarınca tesis edilen imar uygulamaları, konut tahsisi ve satışı, kamulaştırma, arsa payı tahsisi gibi bireysel işlemler, idari işlem niteliği taşımaktadır.

Bu durumda, davacının dava konusu taşınmazla ilgili olarak yukarıda açıklandığı şekilde plan tadilatı talebinin reddi nedeniyle, geçici ruhsatın daimi ruhsata çevrilmesi karşılığında taşınmazından bedelsiz olarak belediyeye terk edilen 4.838 metrekarelik kısmın rayiç bedeline karşılık şimdilik 5.000,00 TL'nin ödenmesi talebine konu uyuşmazlıkta, zararın davalı idarenin yetkili organının kamu gücünü kullanarak, resen ve tek taraflı olarak tesis ettiği işleminden kaynaklandığı ileri sürüldüğünden, davanın 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan zarar görenler tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin, 19.06.2023 tarihli ve 2022/645 E., 2023/457 K. sayılı ve 07.01.2025 tarihli ve 2024/369 E., 2025/30 K. sayılı kararında da benzer hususlar vurgulanmıştır.

Bu nedenle Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile Kayseri 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin 10.02.2026 tarihli ve 2025/447 E. sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmektedir..."

IV. İLGİLİ HUKUK

8. Anayasa'nın *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

10. 2577 sayılı Kanun'un *"İptal ve tam yargı davaları"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu husustaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11 nci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır."

11. 2577 sayılı Kanun'un *"Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"1. İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka süretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında otuz gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

2. Görevli olmayan adli (...) yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz."

12. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun *"Planların hazırlanması ve yürürlüğe konulması"* başlıklı 8. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Planların hazırlanmasında ve yürürlüğe konulmasında aşağıda belirtilen esaslara uyulur.

a) Bölge planları; sosyo-ekonomik gelişme eğilimlerini, yerleşmelerin gelişme potansiyelini, sektörel hedefleri, faaliyetlerin ve alt yapıların dağılımını belirlemek üzere hazırlanacak bölge planlarını, gerekli gördüğü hallerde Devlet Planlama Teşkilatı yapar veya yaptırır.

b) İmar Planları; Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planından meydana gelir. Mevcut ise bölge planı ve çevre düzeni plan kararlarına uygunluğu sağlanarak, belediye sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planları ilgili belediyelerce yapılır veya yaptırılır. (Ek cümle:14/2/2020-7221/6 md.) Planlar, plan değişiklikleri ve plan revizyonları; kayıt altına alınmak ve arşivlenmek üzere Bakanlıkça oluşturulan elektronik ortama uyluslanmek ve aynı sistem üzerinden Plan İşlem Numarası almak zorundadır. Planlar, belediye meclisince onaylanarak yürürlüğe girer. (Yeniden düzenleme dördüncü cümle: 12/7/2013-6495/73 md.) Bu planlar onay tarihinden itibaren belediye başkanlığınca tespit edilen ilan yerlerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. Belediye başkanlığınca belediye meclisine gönderilen itirazlar ve planları belediye meclisi onbeş gün içinde inceleyerek kesin karara bağlar.

Belediye ve mücavir alan dışında kalan yerlerde yapılacak planlar valilik veya ilgilisince yapılır veya yaptırılır. Valilikçe uygun görüldüğü takdirde onaylanarak yürürlüğe girer. (Yeniden düzenleme üçüncü cümle: 12/7/2013-6495/73 md.) Onay tarihinden itibaren valilikçe tespit edilen ilan yerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. İtirazlar valiliğe yapılır, valilik itirazları ve planları onbeş gün içerisinde inceleyerek kesin karara bağlar.

(Ek paragraf:14/2/2020-7221/6 md.) İmar planları ve bu planlardaki değişikliklerin nerede askıya çıktığına dair bilgilendirme ilanı, askı süresi ile eş zamanlı olarak ilgili muhtarlıkların panosunda duyurulur. Ayrıca plan değişikliği hakkında, değişikliğe konu alanda görülebilir bir şekilde en az 2 adet tabela ile 30 gün süreyle bilgilendirme yapılır.

(Ek paragraf:14/2/2020-7221/6 md.) Kentsel tasarım projeleri uygulama imar planlarıyla birlikte hazırlanabilir. Bu kentsel tasarım projelerinin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Onaylanmış planlarda yapılacak değişiklikler de yukarıdaki usullere tabidir.

Kesinleşen imar planlarının bir kopyası, Bakanlıkça oluşturulan elektronik ortamdaki Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Altyapısı üzerinden, ilgili idaresi tarafından, arşivlenmek üzere Bakanlığa gönderilir.

İmar planları alenidir. Bu aleniyeti sağlamak ilgili idarelerin görevidir. Belediye Başkanlığı ve mülki amirlikler, imar planının tamamını veya bir kısmını kopyalar veya kitapçıklar haline getirip çoğaltarak tespit edilecek ücret karşılığında isteyenlere verir.

(Ek paragraf:14/2/2020-7221/6 md.) Kesinleşen imar planları veya parselasyon planlarına karşı kesinleşme tarihinden itibaren her halde beş yıl içinde dava açılabilir.

(Ek paragraf:14/2/2020-7221/6 md.) Sanayi alanları, ileri atıksu arıtma tesisleri, ibadethane alanları ve tarımsal amaçlı silo yapıları hariç olmak üzere imar planlarında bina yükseklikleri yençok: serbest olarak belirlenemez.

(Ek paragraf:14/2/2020-7221/6 md.) Sanayi alanları, ibadethane alanları ve tarımsal amaçlı silo yapıları hariç olmak üzere mer'i imar planlarında yençok: serbest olarak belirlenmiş yükseklikler; emsal değerde değişiklik yapılmaksızın çevredeki mevcut teşekküller ve silüet dikkate alınarak, imar planı değişiklikleri ve revizyonları yapılmak suretiyle ilgili idare meclis kararı ile belirlenir. Bu şekilde ilgili idare tarafından belirlenmeyen yükseklikler, maliyetleri döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanmak üzere Bakanlıkça belirlenir. Oluşacak maliyetlerin %100 fazlası ilgili idaresinden tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi halinde ilgili idarenin 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek tahsil olunur. Tahsil olunan tutarlar, Bakanlığın döner sermaye işletmesi hesabına gelir olarak kaydedilir.

c) (Ek: 3/7/2005 - 5403/25 md.) (Değişik:4/7/2019-7181/6md.)

Tarım arazileri, 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda belirtilen izinler alınmadan; tarımsal amaç dışında kullanılamaz, planlanamaz, köy ve/veya mezraların yerleşik alanı ve civarı veya yerleşik alan olarak tespit edilemez."

13. 3194 sayılı Kanun'un *"Parselasyon planlarının hazırlanması"* başlıklı 18. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"İmar hududu içinde bulunan binalı veya binasız arsa ve arazileri malikleri veya diğer hak sahiplerinin muvafakatı aranmaksızın, birbirleri ile, yol fazlaları ile, kamu kurumlarına veya belediyelere ait bulunan yerlerle birleştirmeye, bunları yeniden imar planına uygun ada veya parsellere ayırmaya, müstakil, hisseli veya kat mülkiyeti esaslarına göre hak sahiplerine dağıtmaya ve re'sen tescil işlemlerini yaptırmaya belediyeler yetkilidir. Sözü edilen yerler belediye ve mücavir alan dışında ise yukarıda belirtilen yetkiler valilikçe kullanılır.

Belediyeler veya valiliklerce düzenlemeye tabi tutulan arazi ve arsaların dağıtımı sırasında bunların yüzölçümlerinden yeteri kadar saha, düzenleme alanındaki nüfusun kentsel faaliyetlerini sürdürebilmeleri için gerekli olan umumi hizmet alanlarının tesis edilmesi ve düzenleme dolayısıyla meydana gelen değer artışları karşılığında "düzenleme ortaklık payı" olarak düşülebilir. Ancak, bu maddeye göre alınacak düzenleme ortaklık payları, düzenlemeye tabi tutulan arazi ve arsaların düzenlemeden önceki yüzölçümlerinin yüzde kırk beşini geçemez.

...

(Ek fıkra:4/7/2019-7181/9 md.) Parselasyon planı yapılmadan ifraz ve tevhit edilerek tescil edilen parsellerden, imar planında umumi hizmet alanlarına rastladığı için terk edilen veya bağışlanan alanların toplam parsel alanına oranı, yeni yapılacak parselasyon planındaki düzenleme ortaklık payı oranına tamamlayan farkı kadar düzenleme ortaklık payı alınır.

(Ek fıkra:4/7/2019-7181/9 md.) Belediye veya valiliğin; parselasyon planlarını, imar planlarının kesinleşme tarihinden itibaren beş yıl içinde yapması ve onaylaması esastır. Parselasyon planı yapmamaları sebebiyle doğacak her türlü kamulaştırma iş ve işlemlerinden belediyeler veya valilikler sorumludur.

...

(Ek fıkra:4/7/2019-7181/9 md.) (Değişik fıkra:5/12/2024-7534/6 md.) Bedel takdiri 2942 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen bedel tespiti esasları da gözetilerek 6362 sayılı Kanuna göre lisans almış gayrimenkul değerleme uzmanları veya ilgili idare takdir komisyonlarınca raporlandırılarak tespit edilir. Tespit edilen bedel ödenmedikçe tapuda herhangi bir işlem tesis edilemeyeceği tapu kütüğünün beyanlar hanesinde belirtilir ve bu bedelin tamamı tescil tarihinden itibaren en geç 1 yıl içerisinde ödenir. Her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerleme oranında güncellenmek suretiyle ödenmedikçe devri yapılamaz

ve yapı ruhsatı verilemez, tapuda herhangi bir işlem tesis edilemez. Bedelin tamamen ödenmesi hâlinde taşınmaz maliki ya da idarenin talebi üzerine terkin edilir.

(Ek fıkra:4/7/2019-7181/9 md.) Düzenleme sonucu taşınmaz maliklerine verilecek parseller; öncelikle düzenlemeye alınan taşınmazın bulunduğu yerden, mümkün olmuyor ise en yakınındaki eşdeğer alandan verilir.

(Ek fıkra:4/7/2019-7181/9 md.) Düzenleme alanında bulunan imar adalarında, asgari parsel büyüklüğünü karşılamak kaydıyla, imar uygulama alanında kalan hisseli arsa ve araziler; hisse sahiplerinin muvafakati hâlinde veya fiilî kullanım esasına göre müstakil hâle getirilebilir.

...

Düzenlenmiş arsalarda bulunan yapılara, ilgili parsel sahiplerinin muvafakatları olmadığı veya plan ve mevzuat hükümlerine göre mahzur bulunduğu takdirde, küçük ölçüdeki zaruri tamirler dışında ilave, değişiklik ve esaslı tamir izni verilemez. Düzenlemeye tabi tutulması gerektiği halde, bu madde hükümlerinin tatbiki mümkün olmayan hallerde imar plan ve yönetmelik hükümlerine göre müstakil inşaata elverişli olan kadastral parsellere plana göre inşaat ruhsatı verilebilir.

Bu maddenin tatbikinde belediye veya valilik, ödeyecekleri kamulaştırma bedeli yerine ilgililerin muvafakatı halinde kamulaştırılması gereken yerlerine karşılık, plan ve mevzuat hükümlerine göre yapı yapılması mümkün olan belediye veya valiliğe ait sahalardan yer verebilirler.

Veraset yolu ile intikal eden, bu Kanun hükümlerine göre şüyulandırılan Kat Mülkiyeti Kanunu uygulaması, tarım ve hayvancılık, turizm, sanayi ve depolama amacı için yapılan hisselendirmeler ile cebri icra yolu ile satılanlar hariç imar planı olmayan yerlerde her türlü yapılaşma amacıyla arsa ve parselleri hisselere ayıracak özel parselasyon planları, satış vaadi sözleşmeleri yapılamaz.

(Ek fıkra:14/2/2020-7221/7 md.) Bu madde kapsamında yapılmış olan imar uygulamalarının kesinleşmiş mahkeme kararlarıyla iptal edilmesi nedeniyle; davaya konu parselin imar planı kararları ile umumi ve kamu hizmetlerine ayrılan alanlara denk gelmesi veya iptal edilen uygulama ile tahsis ve tescil edilmiş parsellerde hak sahiplerince yapı yapılmış olması ve benzeri hukuki veya fiili imkânsızlıklar nedeniyle geri dönüşüm işlemleri yapılarak uygulama öncesi kök parsellere dönülemeyeceğinin parselasyon planlarını onaylamaya yetkili idarelerin onay merciince tespiti halinde, öncelikle tescilli imar parselleri üzerinden mahkeme kararlarını yerine getirmeye yönelik yeni imar uygulaması yapılabilir. Bunun mümkün olmaması durumunda davaya konu parselin hak sahiplerinin muvafakati alınmak kaydıyla tescilli imar parselleri üzerinden yeni parselasyon işlemi yapılarak uygulama sahası içerisinde idarece uygun bir yer tahsis edilir veya anlaşma olmaması halinde davacı hak sahibinin kök parseldeki yeri dikkate alınarak uygulamadaki düzenleme ortaklık payı kesintisi düşüldükten sonraki taşınmazın rayiç bedeli üzerinden değeri ödenir.

(Ek fıkra:4/7/2019-7181/9 md.) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanan yönetmelikle belirlenir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hakim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞİ'nın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, davacının maliki olduğu taşınmazın 4.838 m2'lik kısmının, taşınmaza akaryakıt istasyonu işletilmesi amacıyla verilen geçici ruhsatın, daimi ruhsata çevrilmesi karşılığında, Belediye Encümeni kararıyla bedelsiz olarak belediyeye terk edilmesine karşın, imar planı değişikliği talebinin davalı belediye tarafından reddedilmesi üzerine, bedelsiz olarak terk edilen bu kısmın iadesi mümkün olmadığından, rayiç bedeline karşılık olarak şimdilik 5.000 TL'nin faizi ile birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

17. Belediyelerin yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri uyarınca tek yanlı irade açıklaması ile tesis ettiği, genel ve düzenleyici ıslah imar planları ve bu planlara dayanılarak tesis edilen parselasyon, kamulaştırma, ruhsat, düzenleme ortaklık payı alınması gibi bireysel işlemler, *"idari işlem"*; bu imar planı uyarınca yapmak zorunda olduğu program ve uygulamaları bunun için gerekli zamanda gerçekleştirmemeleri yani bu konudaki hareketsizlikleri de, *"idari eylem"* niteliği taşımaktadır.

18. Dava dosyasının incelenmesinden, davacı şirketin maliki olduğu ... bulunan ... sayılı taşınmazın 4.838 m2'lik kısmının, taşınmaza *"Akaryakıt İstasyonu"* işletilmesi amacıyla verilen geçici ruhsatın daimi ruhsata çevrilmesi karşılığında, 17/01/1969 tarih ve 353 sayılı Belediye Encümeni kararıyla bedelsiz olarak belediyeye terk edildiği; davalı belediyece 1975 yılında *"yapı kullanma izni"*, 2001 yılında *"gayrisıhhi müessese açılma müsaade belgesi"*, 2004 yılında da *"iş yeri açma ve*

çalışma ruhsatı" düzenlendiği; 2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda akaryakıt istasyonlarının planda gösterilmesi zorunluluğunun getirilmesi üzerine, imar planında *"Ticaret Alanı"*nda kalan taşınmazın *"Akaryakıt İstasyonu Alanı"* olarak plana işlenmesi için davacı tarafa süre verildiği, bilahare davacı tarafından plan tadilatı için herhangi bir girişimde bulunulmadığından bahisle gayrisıhhi müessese açma belgesinin iptal edildiği ve işletmenin faaliyetten men edildiği, bunun üzerine davacının plan değişikliği talebinde bulunduğu, talebin reddi üzerine açılan davada, Kayseri 1. İdare Mahkemesinin 10/04/2019 tarih ve E.2019/340, K.2019/314 sayılı kararı ile, mahkemece taşınmazın ticaret alanı olan fonksiyonunun akaryakıt istasyonu olarak değiştirilmesi istemiyle yapılan 1/5000 ölçekli nazım imar planı değişikliği talebinin reddine ilişkin Kayseri Büyükşehir Belediye Meclisinin 11/03/2013 tarih ve 210 sayılı kararının iptaline karar verildiği; davacı tarafından, bu karara istinaden plan tadilatı talebinde bulunulduğu ancak davalı Belediye tarafından talebin reddedilmesi üzerine, maliki olduğu taşınmazdan akaryakıt istasyonu işletilmesi amacıyla verilen geçici ruhsatın daimi ruhsata çevrilmesi karşılığında bedelsiz olarak belediyeye terk edilen 4.838 m2'lik kısmın iadesinin fiilen mümkün olmaması nedeniyle taşınmazın bu kısmının rayiç bedeline karşılık olarak şimdilik 5.000 TL'nin faizi ile birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

19. Bu durumda, idarece tesis edilen parselasyon işlemi sonucu, bedelsiz olarak belediyeye terk edilen taşınmaz nedeniyle, uğranıldığı öne sürülen zararın tazmini istemiyle açılan ve idarece kamu gücü kullanılarak, resen ve tek yanlı biçimde tesis edilen imar uygulama işlemlerinden kaynaklanan zararın tazminine ilişkin bulunan davanın; 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b. maddesinde yer alan *"İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları"* kapsamında imar mevzuatı hükümleri çerçevesinde idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Danıştay Başsavcısının başvurusunun kabulü ile, davalı idarenin görev itirazının reddine ilişkin Kayseri 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin 10/02/2026 tarih ve E.2025/447 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Danıştay Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Kayseri 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin 10/02/2026 tarih ve E.2025/447 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA.

15/06/2026 tarihinde. OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/229
KARAR NO : 2026/350
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Davacının 1995-1996 yılları arasındaki çalışmalarının 18 yaşını ikmal etmediği gerekçesi ile hizmet süresinde ve emeklilik işlemlerinde hesaba dahil edilmediğinden bahisle: emeklilik tahsisi yapılmasına ilişkin başvurusunun reddi üzerine, 5434 sayılı Kanun'a tabi olarak değerlendirildiğini ileri sürdüğü hizmet süresinin, 506 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi için yaptığı başvurunun 21/11/1995-14/06/1996 tarihleri arasında vekil öğretmenlik çalışmalarının kazai rüşt kararı bulunmadığından, 506 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilemeyeceğinden bahisle, reddine ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu işleminin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. A.
Vekili : Av. İ. O. T.
Davalılar : 1-Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (Adli ve İdari Yargıda)
Vekili : Av. K. Ö.
2-İstanbul Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü (Adli Yargıda)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 21/11/1995-14/06/1996 tarihleri arasında vekil öğretmenlik yaparak toplam 180 gün prim yatırmasına rağmen davalı idarenin 2829 sayılı Kanunun 6. maddesinde "*kurumlardan her hangi birine ilk defa sigortalı olunan tarih sigortalılık süresinin başlama tarihidir. Tahsis talep yerine geldiğinde aylığa hak kazanılıp kazanılmayacağının tespitinde 18 yaşından önce kurumlardan herhangi birine sigortalı olanların sigortalılık sürelerinin başlama tarihi 18 yaşını doldurdukları tarih kabul edilecektir.*" hükmü ile Devlet Memurları Kanununu 40. maddesinin "*genel olarak 18 yaşını tamamlayanlar devlet memuru olabilirler tek istisna bir meslek veya sanat okulunu bitirenler ve Türk Medeni Kanununun 12. maddesine göre kaza-i rüşt kararı almak şartı ile devlet memuru olarak atanabilirler.*" yönündeki hükmü birlikte değerlendirilerek, müvekkilinin işe başlangıç tarihinin 24/06/2003 olarak tespit edildiğini, oysa müvekkilinin 18 yaş öncesi yaptığı hizmetlerin sayılmamasının hukuka aykırı olduğunu, 18 yaşından önceki çalıştığı dönemin de sayılacağı beklentisiyle 1996-2003 yılları arasındaki döneme ilişkin borçlarına yaparak bu süremin tamamlanmasını sağladığını, müvekkilinin hizmet süresinin hukuka uygun şekilde 21/11/1995 tarihinden başlatılıp borçlanmada esas alınarak 7438 sayılı Kanun'dan yararlandırılması gerektiğini belirterek, öncelikle müvekkilinin hizmet süresinin hukuka uygun bir şekilde 21/11/1995 olarak başlatılmasını ve borçlanmayı da esas alarak 7438 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamından faydalandırılmasına; ayrıca Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı İstanbul Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Gaziosmanpaşa Sosyal Güvenlik Merkezine yapmış olduğu 29/05/2023 tarihli başvurunun reddedilmesine ilişkin, 06/12/2023 tarih ve 20127946 sayılı işlemin iptaline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **İstanbul 22. İş Mahkemesi 17/07/2024 tarih ve E.2024/13, K.2024/369 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, 6100 sayılı HMK'nun 114/1-b maddesi uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...5510 sayılı Yasa'nın "5434 sayılı Kanuna İlişkin Geçiş Hükümleri" başlıklı Geçici 4. maddesinin 4. fıkrasına göre "Bu Kanunda aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde; iştirakçi iken, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmış olup bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanlar ile bunların dul ve yetimleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır." 5510 sayılı Kanunun 101'nci maddesinde yer alan "...bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla iptal isteminin reddine karar vermiştir. Anayasa'nın 153/son maddesine göre Anayasa Mahkemesi kararları, Resmi Gazetede yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar. Anayasa Mahkemesi kararları ile ilgili doktrindeki ağırlıklı görüş; Anayasa Mahkemesi kararlarının gerekçesinin de bağlayıcı olduğu yönündedir.*
>
> *17.04.2008 günlü 5754 sayılı "Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile Anayasa Mahkemesi'nin 15.12.2006 günlü, E. 2006/111, K.2006/112 sayılı iptal kararı doğrultusunda 5510 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanun'a eklenen Geçici 1 inci ve Geçici 4 üncü maddelerle 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih itibariyle bu Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır.*
>
> *5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tâbi olacaklar ve bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tâbi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır.*
>
> *5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edeceğinden bunlara ilişkin ihtilaflarda idari yargının görevli olmaya devam edecektir.*
>
> *Öte yandan Uyuşmazlık Mahkemesinin 4.9.2012 tarihli 2012/64-83 Esas ve Karar sayılı kararında 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunan, emekli kamu personeli olan*

davacı tarafından açılan davanın, görüm ve çözümünün idari yargı yerinde görüleceği, 5510 sayılı bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği sonucuna varılmıştır.

Somut olayda uyuşmazlığın, 21/11/1995-14/06/1996 tarihleri arasında vekil öğretmen olarak fiilen çalıştığının tespitini ve Emekli Sandığı İştirakçiliğine tabi hizmetinin fiili başlangıç tarihinin 21/11/1995 tarihi olarak tespit ve tesciline ilişkin talepten kaynaklı Gaziosmanpaşa Sosyal Güvenlik Merkezi'ne yapmış olduğu 29.05.2023 tarihli başvurunun reddedilmesine ilişkin 06.12.2023 tarih ve 20127946 sayılı işlemin reddine ilişkin kurum işleminin iptali olduğu ve bu nitelikteki davaların çözümünün idari yargının görev alanına girdiği gözetilerek, 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre dava şartı olan "yargı yolunun caiz olmaması" nedeniyle davanın usulden reddine..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı hukuki nedenlere istinaden Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı İstanbul Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Gaziosmanpaşa Sosyal Güvenlik Merkezine yapmış olduğu 29/11/2024 tarihli başvurunun reddedilmesine ilişkin, 17/12/2024 tarih ve E-33195260-205.02.01-108221564 sayılı işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. İstanbul 19. İdare Mahkemesi 28/04/2025 tarih ve E.2025/87, K.2025/951 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın çözümünün adli yargı mercilerinin görev alanına girmesi nedeniyle, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf talebinde bulunulması üzerine İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesi 08/10/2025 tarih ve E.2025/2725, K.2025/2619 sayılı kararı ile görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuruda bulunulması gerektiğinden, istinaf başvurusunun kabulüne ve ilk derece mahkemesinin kararının kaldırılmasına karar vermiştir.

5. **İstanbul 19. İdare Mahkemesi 27/10/2025 tarih ve E.2025/2005 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünün adli yargı mercilerinin görev alanına girdiği gerekçesiyle, davanın 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun "Sandıktan Faydalanacaklar" başlıklı 5510 sayılı Kanun'un 106. maddesi ile mülga 12. maddesinin 1. fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:"Bu kanunla tanınan haklardan aşağıda (I) işaretli fıkrada yazılı yerlerde çalışanlardan,Türk uyruğunda olmak ve 18 yaşını bitirmiş bulunmak şartiyle,(II) işaretli fıkrada gösterilenler faydalanırlar...." hükmüne yer verilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 106. maddesinin 5. fıkrası ile yürürlükten kaldırılan 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un "Amaç" başlıklı 1. maddesinde"Bu Kanunun amacı; çeşitli sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle ilgililerin sosyal güvenliklerinin sağlanması usul ve esaslarının düzenlenmesidir." kuralı, "Sigortalı sayılanlar" başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmında; "(Değişik: 17/4/2008-5754/2 md.)

Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından,

a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,

b) Köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan ise;

1) Ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olanlar,

2) Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar,

3) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları,

4) Tarımsal faaliyette bulunanlar,

c) Kamu idarelerinde;

1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar,

sigortalı sayılırlar." kuralı yer almaktadır.

2829 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde:"Bu Kanun;a) T.C. Emekli Sandığına, b) Sosyal Sigortalar Kurumuna, c) Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumuna, d) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 inci maddesine göre kurulan emekli Sandıklarına, Tabi çeşitli hizmet süreleri bulunanların emeklilik, malullük, yaşlılık ve bölümleri halinde kendilerine ve hak sahiplerine sağlanacak hakları kapsar." kuralı "Hizmet sürelerinin birleştirilmesi" başlıklı 4. Maddesi'nde "Kurumlara tabi çeşitli işlerde çalışmış olanların hizmet süreleri, aynı tarihlere rastlamamak kaydıyla bu Kanına göre aylık bağlanmasına hakkazanıldığında birleştirilir. Ancak,hizmet süreleri toplamının aylık bağlanmasına yeterli olmaması halinde, bu Kanun hükümleri uygulanmaz." hükmü, "Aylığı bağlayacak kurum" başlıklı 8.

maddesinde"Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir. Ancak, malullük, ölüm, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa göre yaş haddinden re'sen emekli olma süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları kurumun kanunla değiştirilmesi hallerinde ilgililere hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca,kendi mevzuatına göre aylık bağlanır. Değişik fikra: 27/1/2000 - 4505/1 md." hükmü, "Uygulanacak esaslar" başlıklı 10.maddesi'nde "Bu Kanun uyarınca bağlanacak aylıkların ödenmesinde ve kesilmesinde,aylığı bağlayan kurum mevzuatındaki esaslar uygulanır." kuralı yer almıştır.

506 sayılı Kanun'un geçici 81. Maddesinde de sigortalılık süreleri ve bu sürelerin ilgililerin durumlarına göre hangi şartlarda yaşlılık aylığında değerlendirileceğine dair düzenlemelere yer verildiği görülmektedir.

Yine, 5510 sayılı Kanun'un "Uyuşmazlıkların çözüm yeri" başlıklı 101. Maddesinde "Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür." kuralına yer verildiği görülmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından, 21.11.1995 ile 14.06.1996 tarihleri arasında vekil öğretmenlik yaptığı dikkate alınarak hizmet süresinin 21.11.1995 tarihinden itibaren başlatılması ve borçlandırmada bu hususun esas alınıp 7438 Sayılı Sosyal Sigortala Kanunu ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 375 Sayılı KHK da değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında faydalandırılması talebi ile yapılan başvurunun, 5434 Sayılı Kanunun 12.maddesiyle tanınan haklardan (I) işaretli fikrada yazılı yerlerde çalışanlardan Türk uyruğunda olmak ve 18 yaşını bitirmiş olmak hükmü bulunduğundan 18 yaş öncesi hizmetlerin yaşlılık aylığı hesaplamasında dikkate alınmadığı gerekçesiyle SGK Başkanlığı İstanbul Sosyal Güvenlik Müdürlüğü Gaziosmanpaşa Sosyal Güvenlik Merkezi tarafından reddedilmesine ilişkin 17.12.2024 tarihli ve E-33195260.....108221564 sayılı işlemin tesisi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusunun, davacının 1995 ile 1996 tarihleri arasındaki çalışmalarının 18 yaşını ikmal etmediği gerekçesi ile hizmet süresinde ve emeklilik işlemlerinde hesaba dahil edilmediğinden bahisle Gaziosmanpaşa Sosyal Güvenlik Merkezi tarafından reddi işleminden kaynaklandığı, yukarıda yer verilen mezkur Kanun hükümleri uyarınca işbu davanın çözümünün adli yargı mercilerinin görev alanına giren bir dava olduğu anlaşılmaktadır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin benzer bir konuda E:2024/507 sayısına kayıtla görülen uyuşmazlıkta 03.02.2025 tarihinde aldığı K:2025/108 sayılı karar da bu yöndedir..."

6. İstanbul 19. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. Anayasa'nın *"F. Uyuşmazlık Mahkemesi"* başlıklı 158. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."

8. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun *"Sandıktan Faydalanacaklar"* başlıklı 5510 sayılı Kanun'un 106. maddesi ile mülga 12. maddesinin 1. fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Bu kanunla tanınan haklardan aşağıda (I) işaretli fıkrada yazılı yerlerde çalışanlardan,Türk uyruğunda olmak ve 18 yaşını bitirmiş bulunmak şartiyle,(II) işaretli fıkrada gösterilenler faydalanırlar.

..."

9. 5510 sayılı Kanun'un 106. maddesinin 5. fıkrası ile yürürlükten kaldırılan 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; çeşitli sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle ilgililerin sosyal güvenliklerinin sağlanması usul ve esaslarının düzenlenmesidir."

10. 2829 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun;

a) T.C. Emekli Sandığına,

b) Sosyal Sigortalar Kurumuna,

c) Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumuna,

d) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 inci maddesine göre kurulan emekli sandıklarına,

Tabi çeşitli hizmet süreleri bulunanların emeklilik, malullük, yaşlılık ve bölümleri halinde kendilerine ve hak sahiplerine sağlanacak hakları kapsar."

11. 2829 sayılı Kanun'un *"Hizmet sürelerinin birleştirilmesi"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"Kurumlara tabi çeşitli işlerde çalışmış olanların hizmet süreleri, aynı tarihlere rastlamamak kaydıyla bu Kanuna göre aylık bağlanmasına hak kazanıldığında birleştirilir.

Ancak, hizmet süreleri toplamının aylık bağlanmasına yeterli olmaması halinde, bu Kanun hükümleri uygulanmaz."

12. 2829 sayılı Kanun'un *"Aylığı bağlayacak kurum"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"Birleştirilmiş hizmet süreleri toplam üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden

sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir.

Ancak, malullük, ölüm, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa göre yaş haddinden re'sen emekli olma süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları kurumun kanunla değiştirilmesi hallerinde ilgililere hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca,kendi mevzuatına göre aylık bağlanır. Değişikfikra: 27/1/2000 - 4505/1 md."

13. 2829 sayılı Kanun'un *"Uygulanacak esaslar"* başlıklı 10. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun uyarınca bağlanacak aylıkların ödenmesinde ve kesilmesinde, aylığı bağlayan kurum mevzuatındaki esaslar uygulanır."

14. 5510 Sayılı Kanunun değişik 106. maddesi ile, 142, 143, Ek 36, Geçici 20, 81, 87. maddeleri hariç yürürlükten kaldırılan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun *"Kanunun amacı"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"İş kazalariyle meslek hastalıkları, hastalık, analık, mâlûllük, yaşlılık ve ölüm hallerinde bu kanunda yazılı şartlarla sosyal sigorta yardımları sağlanır.

Bu kanunda geçen (Kurum) deyimi (Sosyal Sigortalar Kurumu) anlamına gelir."

15. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 134. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunu'nun uygulanmasından doğan uzlaşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu dâvalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."

16. 506 sayılı Kanun'un geçici 81. maddesi şöyledir:

"(Ek: 25/8/1999 - 4447/17 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce yürürlükte bulunan hükümlere göre yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olanlar ile sigortalılık süresi 18 yıl ve daha fazla olan kadınlar ve sigortalılık süresi 23 yıl ve daha fazla olan erkekler hakkında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanır.

B) (Yeniden düzenleme: 23/5/2002-4759/3 md.) 23.5.2002 tarihinde;

a) (A) bendi kapsamında olanlar hariç sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 40 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 23 yıldan (dahil) fazla olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 44 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

b) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla, 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 41 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 21 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 23 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

c) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla, 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 42 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 20 yıl (dahil) dan fazla, 21 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını doldurmaları ve en az 5075 gün,

d) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla, 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 18 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 20 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını doldurmaları ve en az 5150 gün,

e) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla, 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 44 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 17 yıl (dahil) dan fazla, 18 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları ve en az 5225 gün,

f) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla, 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 15 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 17 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları ve en az 5300 gün,

g) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla, 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla, 15 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları ve en az 5375 gün,

h) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla, 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 12 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 14 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları ve en az 5450 gün,

ı) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla, 11 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla, 12 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları ve en az 5525 gün,

j) Sigortalılık süresi 9 (dahil) yıldan fazla, 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 9 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 11 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları ve en az 5600 gün,

k) Sigortalılık süresi 8 (dahil) yıldan fazla, 9 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 8 (dahil) yıldan fazla, 9 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları ve en az 5675 gün,

l) Sigortalılık süresi 7 (dahil) yıldan fazla, 8 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 6 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 8 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmaları ve en az 5750 gün,

m) Sigortalılık süresi 6 (dahil) yıldan fazla, 7 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 5 (dahil) yıldan fazla, 6 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 5825 gün,

n) Sigortalılık süresi 5 (dahil) yıldan fazla, 6 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 3 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 5 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 57 yaşını doldurmaları ve en az 5900 gün,

o) Sigortalılık süresi 4 (dahil) yıldan fazla, 5 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 2 yıl 8 ay 15 (dahil) günden fazla, 3 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 58 yaşını doldurmaları ve en az 5975 gün,

p) Sigortalılık süresi 3 (dahil) yıldan fazla, 4 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmaları ve en az 5975 gün,

r) Sigortalılık süresi 2 yıl 8 ay 15 (dahil) günden fazla, 3 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 5975 gün,

Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmaları şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

Ç) (Yeniden düzenleme: 23/5/2002-4759/3 md.) a) 23.5.2002 tarihinde 15 yıllık sigortalılık süresini kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş ve 3600 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunanlara istekleri halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

b) 23.5.2002 tarihinde (a) bendinde öngörülen şartları yerine getiremeyenlerden bu şartları;

ba) 24.5.2002 ile 23.5.2005 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları,

bb) 24.5.2005 ile 23.5.2008 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 54, erkek ise 57 yaşını doldurmuş olmaları,

bc) 24.5.2008 ile 23.5.2011 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmuş olmaları,

bd) 24.5.2011 tarihinden sonra yerine getiren kadınlar 58, 24.5.2011 ile 23.5.2014 tarihleri arasında yerine getiren erkekler 59 yaşını doldurmuş olmaları,

be) 24.5.2014 tarihinden sonra yerine getiren erkekler 60 yaşını doldurmuş olmaları,

Şartı ile yaşlılık aylığından yararlanabilirler.

17. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına almak; bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu haklardan yararlanma şartları ile finansman ve karşılanma yöntemlerini belirlemek; sosyal sigortaların ve genel sağlık sigortasının işleyişi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemektir."

18. 5510 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun; sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortasından yararlanacak kişileri, işverenleri, sağlık hizmeti sunucularını, bu Kanunun uygulanması bakımından gerçek kişiler ile her türlü kamu ve özel hukuk tüzel kişilerini ve tüzel kişiliği olmayan diğer kurum ve kuruluşları kapsar."

19. 5510 sayılı Kanun'un *"Sigortalı sayılanlar"* başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/2 md.)

Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından,

a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,

b) Köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan ise;

1) Ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olanlar,

2) Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar,

3) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları,

4) Tarımsal faaliyette bulunanlar,

c) Kamu idarelerinde;

1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar,

sigortalı sayılırlar."

20. 5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

B. Yargı Kararı

21. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarih ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da

aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yeni sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

22. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

23. Raportör-Hakim Hatice COŞKUN'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

24. Dava, davacının 1995-1996 yılları arasındaki çalışmalarının 18 yaşını ikmal etmediği gerekçesi ile hizmet süresinde ve emeklilik işlemlerinde hesaba dahil edilmediğinden bahisle; emeklilik tahsisi yapılmasına ilişkin 06/12/2023 tarihli başvurusunun reddi sonrasında, 5434 sayılı Kanuna tabi olarak değerlendirildiğini ileri sürdüğü hizmet süresinin, 506 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi için yaptığı başvurunun 21/11/1995-14/06/1996 tarihleri arasında vekil öğretmenlik çalışmalarının kazai rüşt kararı bulunmadığından, 506 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilemeyeceğinden bahisle reddine ilişkin 17/12/2024 tarih ve E-33195260-205.02.01-108221564 sayılı Gaziosmanpaşa Sosyal Güvenlik Merkezi işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

25. 5510 sayılı Kanun'la 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme bağlı tutulmuş ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra göreve başlayanlar yönünden, prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmiştir. Bu sistemle, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmıştır.

26. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği ancak bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

27. Dosyanın incelenmesinden: davacının 18/05/1978 tarihinde doğduğu, 21/11/1995-14/06/1996 tarihleri arasında vekil öğretmenlik yaptığı, bu çalışması dışında 4/a sigortalı, askerlik borçlanması, 4/b gibi statülerden kaynaklı prim gün sayısının mevcut olduğu, hizmet süresinin 21/11/1995 tarihinden itibaren başlatılması ve borçlandırmada bu husus esas alınarak 7438 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında faydalandırılması istemiyle yaptığı 29/05/2023 tarihli başvurunun, davalı kurumun 06/12/2023 tarih ve 20127946 sayılı yazısı ile *"29/05/2023 tarihli talebinize istinaden dosyanızın tetkiki neticesinde talep tarihiniz itibariyle aylığa hak kazanamadığınız tespit edilmiştir. Durumunuz "Emekli Olamama Nedenleri" bölümünde gösterilmiştir."* şeklindeki gerekçesiyle reddedildiği; davacı vekilince adli yargı yerinde

açılan davanın görev yönünden reddine karar verilip bu kararın kesinleşmesi üzerine idari yargı yerinde aynı hukuki nedenlere istinaden Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı İstanbul Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Gaziosmanpaşa Sosyal Güvenlik Merkezine yapmış olduğu 29/11/2024 tarihli başvurunun reddedilmesine ilişkin 17/12/2024 tarih ve E-33195260-205.02.01-108221564 sayılı işlemin iptali istemiyle dava açıldığı, bu davaya dayanak 17/12/2024 tarih ve E-33195260-205.02.01-108221564 sayılı yazı içeriğinde ise *"29/05/2023 tarihli tahsis talep başvurunuz için yapılan yazışmalarda 21/11/1995-14/06/1996 tarihleri arasında vekil öğretmenlikte geçen sürenizin bildirilmesi istenmiştir. 5434 sayılı Kanunun 12. maddesiyle tanınan haklardan (1) işaretli fıkrada yazılı yerlerde çalışanlardan Türk uyruğunda olmak ve 18 yaşını bitirmiş olmak şartı hükmü bulunduğundan 18 yaş öncesi hizmetleriniz yaşlılık aylığı hesaplamanızda dikkate alınmamıştır. Emeklilik şartlarınız 06/12/2023 tarih 85622127 sayılı yazımızda tarafınıza bildirilmiştir..."* denilerek ve davacının her iki başvurusu (önceki başvurusuna ilişkin 06/12/2023 tarihli ret işleminin de belirtildiği) birlikte değerlendirilmek suretiyle işlem tesis edildiği anlaşılmaktadır.

28. Bu durumda, 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesinde, hizmet birleştirmesinde son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca kendi mevzuatına göre aylık bağlanacağının ve ödeneceğinin kurala bağlandığı, bu kapsamda davacının vekil öğretmenlik yaptığı 1995-1996 yıllarından sonra tamamen Sosyal Sigortalar Kurumuna tabi olarak primlerinin ödendiği; dolayısıyla, sigortalılık süresinin başlangıcı ve yaşlılık aylığı bağlanmasına yönelik talebinin de 5510 sayılı Kanun'un işaret ettiği 506 sayılı Kanun'un yaşlılık aylığından yararlanma esas ve şartlarını belirleyen hükümleri çerçevesinde irdeleneceği, dava konusu işlemin de 506 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda tesis edildiği gözetildiğinde; idari yargının görev alanına ilişkin 5510 sayılı Kanun'un 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa yönelik geçiş hükümleriyle ilgili olmayan, 506 sayılı Kanun hükümleri değerlendirilmek suretiyle çözümlenmesi gereken uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

28. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; İstanbul 19. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, İstanbul 22. İş Mahkemesinin 17/07/2024 tarih ve E.2024/13, K.2024/369 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 19. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, İstanbul 22. İş Mahkemesinin 17/07/2024 tarih ve E.2024/13, K.2024/369 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan GÜLEÇ	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR
	Üye	Üye	Üye
	Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/244
KARAR NO : 2026/226
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: Mülkiyeti davacıya ait taşınmazlara, plan ve proje kapsamı haricinde toprak döküldüğünden bahisle, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, özel hukuk hükümlerine göre ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S. M.
Vekili : Av. M. M. Ç.
Davalı : DSİ Genel Müdürlüğü
Vekilleri : Av. A. Y. Y. - Av. Z. Ş. R. İ.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin maliki olduğu ... parsel sayılı taşınmazlara pamuk ekimi yaptığını, taşınmazların yaklaşık 9.000 m²'sine davalı idare tarafından toprak dökülmesi nedeniyle kullanılamaz hale geldiğini, ekim biçim yapılamadığını, ekim yapılamaması nedeniyle uğranılan zararın tazminin talep edildiğini ancak, zarara yönelik herhangi

bir ödemenin yapılmadığını, olayda davalı idarenin hizmet kusuru olduğunu ileri sürülerek, uğradığı zararın tazmini için fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 5.000 TL maddi tazminatın haksız fiilin meydana geldiği tarihten itibaren faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Şanlıurfa 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 21/12/2023 tarih ve E.2023/841, K.2023/3709 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, HMK. 114/1-b ve 115 gereğince yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava, hizmet kusurundan kaynaklı zararın tazmini talebine ilişkindir.

Yargıtay HGK 2017/4-2658-E, 2022/130-K sayılı kararında ifade edildiği üzere "hizmet kusuru" kavramının açıklanmasında yarar bulunmaktadır. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın (Anayasa) "Yargıyolu" başlıklı 125. maddesinin 1. fıkrasında "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." hükmü yer almaktadır. Anılan maddenin son fıkrasında ise "İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür." düzenlemesi bulunmaktadır. İdare hukukunda idarenin iki tür sorumluluğu kabul edilmektedir. Bunlardan ilki idarenin özel hukuk ilkeleri doğrultusunda yaptığı sözleşmelerden kaynaklanan özel hukuk sorumluluğu, diğeri ise idarenin idare hukuku ilkeleri doğrultusunda yapmış olduğu sözleşmeler ve idarenin her türlü işlem ve 1 eyleminden kaynaklanan kamu hukuku ilkeleri doğrultusunda oluşmuş idare hukukuna özgü sorumluluk türüdür. İdarenin kişilere verdiği zararları tazmin yükümlülüğü, idarenin "hizmet kusuruna (kusurlu sorumluluk)" ve "kusursuz sorumluluğuna" dayanmaktadır. İdarenin kusura dayanan sorumluluğu, uygulamada "hizmet kusuru" kavramı ile anlatılmaktadır. Hizmet kusurunun tam ve kapsamlı bir tanımını yapmak zor olmakla birlikte genel olarak doktrinde hizmet kusuru, idarenin ifa ile mükellef olduğu herhangi bir kamu hizmetinin kuruluşunda, düzenlenmesinde veya teşkilatında, bünyesinde, personelinde yahut işleyişinde birtakım aksaklık, hukuka aykırılık, bozukluk, düzensizlik, eksiklik, sakatlık veya ihmalin ortaya çıkması, şeklinde tanımlanmaktadır (Sarıca, Ragıp: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Hizmet Kusuru ve Karakterleri, Y. 1949, C. 15, S. 4, s. 858; Atay, Ender Ethem: İdare Hukuku, Ankara 2006, s. 571; Yıldırım, Turan: İdari Yargı, İstanbul 2008, s. 253)...İdari eylem, kamu idare ve kurumlarının kamu görevine ilişkin, idare hukuku kural ve gereklerine göre yaptığı olumlu veya olumsuz davranış ve fiillerden ibarettir. İdari işlem ise, idari kanunlara dayanılarak yapılan muamelelerdir. İdarenin eylem ve işlemleri, onun kamu hukuku alanındaki kamu gücünü (otoritesini) kullanarak, idare hukuku kural ve gerekleri uyarınca yaptığı faaliyetlerin, hukukî ve maddi hayattaki görünümleridir. Kamu tüzel kişilerinin, kamu hizmetlerine ilişkin olmakla beraber özel hukuk kuralları kapsamında, özel hukuk tüzel kişisi gibi yaptığı eylem ve işlemler ise özel hukuk alanına ilişkin olduğundan, bunlar idari eylem ve işlem olarak nitelendirilemezler. Kamu idare ve kurumlarının, kamu otoritesinin (egemenlik hakkının) bir temsilcisi olarak yaptığı faaliyetlerinde veya ondan doğan eylemlerinde hizmet unsuru söz konusu olduğu hâlde, özel hukuk tüzelkişisi olarak yürütülen faaliyetler sırasında meydana gelen zararlardan ötürü ilgili kamu tüzel kişisinin sorumluluğunun özel hukuk hükümleri ve ilkeleri uyarınca belirlenmesi gerekir. Uyuşmazlık Mahkemesinin 06.12.1999 tarihli ve 1999/38 E., 1999/40 K. sayılı kararında; "İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu' vurgulandıktan sonra: "Kamu hizmetinin, yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin; kamu yararına uygun şekilde işletilip işletilmediğinin; dolayısıyla, olayda hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde 'idari dava türleri' arasında sayılan 'idari işlem ve eylemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılacak tam yargı davası' kapsamında idari yargı yerlerince yapılacağına" işaret edilmiş ve idarenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttüğü sıradaki eyleminden doğan zararın giderilmesine yönelik olarak açılan davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca 11.02.1959 tarihli ve 1958/17 E., 1959/15 K. sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında da açıklandığı gibi, kamu kuruluşlarının verdikleri kararlar sonunda plan ve projesine uygun olmak üzere tesisler yaptırmış olmaları, bu tesisleri kullanmaları veya bu tesislere bakmaları sebebiyle fertlerin uğramış oldukları zararların tazminine yönelik davalar tam yargı davası olarak idari yargı mercilerince çözümlenecektir. Öte yandan, yapılan işlerin plan veya projelere aykırı olması hâlinde ortada idari kararın tatbikine ilişkin bir fiil bulunmadığından, bu iddia ile açılmış bir dava ancak haksız fiilden doğan bir dava olarak ele alınacaktır.

Eldeki dosyada da idarenin çalışması nedeniyle davacının taşınmazına toprak dökülmesi suretiyle oluşan zararın tazmin edilmesine ilişkin istem idarenin hizmet kusuruna dayandırılmaktadır. Bu nedenle idari yargı yolunun görevli olduğu davanın usulden reddine..."

3. Davacı vekili bu kez, aym istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Davalı vekili, süresinde sunduğu cevap dilekçesinde, davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğunu ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuştur.

5. Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesi 17/02/2025 tarih ve E.2024/510 sayılı kararı ile, davada mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davalının yargı yoluna ilişkin itirazının reddine karar vermiştir.

6. **Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesi 20/01/2026 tarih ve E.2024/510 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Bu kapsamda, Mahkememizce verilen ara kararlar uyarınca davalı idare tarafından dosyaya sunulan yazı ve ekleri incelendiğinde; dava konusu taşınmazların sınırından DSİ bünyesindeki UT5-3 tahliye Kanalı'nın geçtiği, ancak söz konusu kanalın 2017 yılı sonunda derinleştirme çalışmasının tamamlandığı, davaya konu edilen hafriyatın ise idarenin yürüttüğü proje ve işler kapsamında döküldüğünün açıkça belirtildiği görülmektedir.

Bu durumda, davacının taşınmazlarına toprak dökülmesinin bir plan veya proje kapsamında olmadığı gibi idari bir kararın icrası kapsamında da gerçekleştirilmediği, davanın haksız fiilden doğan bir tazminat davası olduğunun kabulü gerektiği, böylelikle belirtilen durum ve davanın niteliği dikkate alındığında; idarenin ayni bir hakka müdahalesinin hukuka uygunluğunun yargısal denetiminin işin esasını teşkil ettiği ve açılan dava ile bir idari tasarrufun iptalinin ya da böyle bir tasarruf nedeniyle uğranılan zararın tazmininin istenilmemiş bulunması karşısında, haksız fiilden doğan zararların tazmini davasının, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

7. Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dosyası, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. 15/7/2018 ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin (CBK) *"Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü"* başlıklı Onuncu Bölümde yer alan *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 119. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Bölümün amacı; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün kuruluş, teşkilat, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir."

9. 4 No'lu CBK'nın *"Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri"* başlıklı 121. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

...

b) Sulama tesislerini kurmak, sulama sahalarında mevcut parsellerin tamamını veya aksamını gösterir harita ve planları yapmak veya yaptırmak ve icabı halinde kadastrosunu yaptırmak.

c) Sulak alanları ıslah etmek, erozyon ve rüsubat kontrolü ile ilgili etüt ve planlama işlerini yapmak veya yaptırmak, kendi tesislerini korumaya yönelik erozyon kontrolü maksatlı ağaçlandırma çalışmaları yapmak.

...

d) Şehir ve kasabaların içme su ve kanalizasyon projelerini tetkik, tasdik ve murakabe etmek.

e) Köy içme suları için teknik organizasyon ve murakabeyi sağlamak ve bu iş için Bakanlık emrinde çalışacak tüzümlü bilgiye sahip elemanları yetiştirmek.

f) Akar sularda ıslahat yapmak ve icap edenleri seyrüsefere elverişli hale getirmek.

g) Bu maddede belirtilen tesislerin çalıştırma, bakım ve onarım dâhil işletmelerini yürütmek.

..."

10. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun *"A.Sorumluluk"* başlığı altındaki *"1.Genel olarak"* alt başlıklı 49. maddesi şöyledir:

"Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür.

Zarar verici fiili yasaklayan bir hukuk kuralı bulunmasa bile, ahlaka aykırı bir fiille başkasına kasten zarar veren de, bu zararı gidermekle yükümlüdür."

B. Yargı Kararı

11. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11/02/1959 tarih ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. bölümü şöyledir:

"İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması

itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, davacıya ait taşınmazlara, davalı idare tarafından toprak dökülmek suretiyle zarar verildiği ileri sürülerek, meydana gelen zararın faizi ile birlikte tazminini istemiyle açılmıştır.

15. İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır. Belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 11/02/1959 tarihli, E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararına yukarıda yer verilmiştir.

16. Haksız fiil ise; 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 49 vd. maddelerinde düzenlenmiş olup, hukuka aykırı eylemlerle bir başka kişinin mal varlığında ya da şahıs varlığında eksilmeye neden olunmasıdır. Haksız fiilden bahsedebilmek için kusurun varlığı gereklidir. Sorumluluk, başkalarına verilen zararın karşılanması yükümlülüğünü ifade eder. Sorumluluğun öznesi gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri olabileceği gibi devlet ve diğer kamu tüzelkişileri de olabilir. İdari usul ve esaslar dışında idarece yapılan eylemler *"haksız fiil"* niteliğinde olup, idarilik karakteri taşımayan bu eylemlerden dolayı ancak adli yargıda dava açılması mümkündür.

17. Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından, ... sayılı ve ... parsel sayılı taşınmazlarına toprak dökülmesi nedeniyle, taşınmazlarının kullanılamaz hale geldiği ve bu sebeple ekim-biçim yapılamadığı ileri sürülerek, uğradığı zararın faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılan davanın, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılması gerekmektedir.

18. Belirtilen duruma ve davanın niteliğine göre, idarenin ayni bir hakka müdahalesinin hukuka uygunluğunun yargısal denetimi işin esasını teşkil etmekte olup, açılan dava ile bir idari tasarrufun iptali ya da böyle bir tasarruf nedeniyle uğranılan zararın tazmini istemi bulunmadığından bu haliyle uyuşmazlık bir idari eylemden değil haksız fiil iddiasından kaynaklandığından haksız fiilden doğan zararların tazmini davasının, özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Şanlıurfa 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 21/12/2023 tarih ve E.2023/841, K.2023/3709 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Şanlıurfa 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 21/12/2023 tarih ve E.2023/841, K.2023/3709 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA

04/05/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/249
KARAR NO : 2026/229
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesi uyarınca Belediye Encümenince verilen idari para cezasının ve bu kapsamda hayvancılık faaliyetinin menine ilişkin idari yaptırımın iptali istemiyle açılan davanın; idari para cezasına konu işlem kapsamında, hayvancılık faaliyetinin süresiz menine ilişkin verilen kararın da davaya konu edilmesi nedeniyle, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca, İDARİ YARGI yerinde çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Z. A.
Vekili : Av. E. G.
Davalı : Arnavutköy Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A. A. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili hakkında ... adresindeki taşınmaz üzerinde 27/02/2025 tarihinde davalı idarece yapılan denetimde, betonarme malzemeden oluşan yapıların ahıra çevrilerek hayvancılık yapıldığından bahisle, 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında Kanun'un 1. maddesi gereğince faaliyetten men edilmesine ve 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesi gereğince 2.953 TL idari para cezası verilmesine ilişkin, Arnavutköy Belediye Başkanlığı Encümeninin 12/03/2025 tarih ve 479 sayılı kararına itiraz istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. İstanbul 12. İdare Mahkemesi 21/04/2025 tarih ve E.2025/635, K.2025/768 sayılı kararı ile, mahkemeden *"itiraz"* şeklinde talepte bulunmaksızın ve dava dilekçesinin konu, açıklamalar ve netice-i talep kısımlarında hiçbir tereddüte mahal bırakmayacak şekilde ifade edilip, tarih ve sayı belirtilerek açıkça *"iptal"* isteminde bulunarak ve söz konusu işlem dava dilekçesine eklenmek suretiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendi gereğince kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 30 gün içinde 3. maddeye uygun şekilde düzenlenerek yeniden dava dava açılmakta serbest olmak üzere dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

3. Davacı vekili yenilenen dava dilekçesi ile, 27/02/2025 tarihinde davalı idarece yapılan denetimde, betonarme malzemeden oluşan yapıların ahıra çevrilerek hayvancılık yapıldığından bahisle, 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında Kanun'un 1. maddesi gereğince faaliyetten men edilmesine ve 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesi gereğince 2.953 TL idari para cezası verilmesine ilişkin, Arnavutköy Belediye Başkanlığı Encümeninin 12/03/2025 tarih ve 479 sayılı kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

4. **İstanbul 12. İdare Mahkemesi 17/10/2025 tarih ve E.2025/932, K.2025/1878 sayılı kararı** ile, davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca, görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1. maddesinde, "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32. maddesi hükmüne göre idari para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmüne yer verilmiştir.*
>
> *5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesinde, "Bu Kanunun; a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, ... uygulanır." hükmüne; "Yaptırım türleri" başlıklı 16. maddesinde; "Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımlar, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibarettir. İdari tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir." düzenlemesine; anılan Kanun'un "Başvuru yolu" başlıklı 27/1. maddesinde de, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir" hükmüne yer verilmiştir.*

1608 sayılı Yasa'nın mevcut halinde idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden, ... adresindeki taşınmaz üzerinde bulunan ahırda 27.02.2025 tarihinde davalı idarece yapılan denetime istinaden, betonarme malzemeden oluşan yapıların ahıra çevrilerek hayvancılık yapıldığından bahisle 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında Kanun'un 1. maddesine dayanılarak faaliyetten men edilmesine ve 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesine dayanılarak 2.953,00-TL para cezası verilmesine ilişkin 12.03.2025 tarih ve 479 sayılı Belediye Encümen Kararının iptali istemiyle işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava konusu olayda uyuşmazlık, ... adresindeki taşınmaz üzerinde bulunan ahırda 27.02.2025 tarihinde davalı idarece yapılan denetime istinaden, betonarme malzemeden oluşan yapıların ahıra çevrilerek hayvancılık yapıldığından bahisle 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında Kanun'un 1. maddesine dayanılarak faaliyetten men edilmesine ve 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesine dayanılarak 2.953,00-TL para cezası verilmesine ilişkin Belediye Encümeni kararından kaynaklanmakta olup, bu haliyle encümen kararının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım niteliğinde bir işlem olduğu, 1608 sayılı Kanunda ise, idari yaptırımlara karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanunla değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerin, diğer kanunlarda aksine bir hüküm bulunmaması halinde uygulanacağının açıkça belirtilmiş olması karşısında, uyuşmazlığın 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27/1. maddeleri gereği adli yargı bünyesinde bulunan Sulh Ceza Hâkimliğince çözümlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Nitekim, Danıştay 2. Dairesi'nin 09/06/2021 tarih E:2021/133 K:2021/2010 sayılı kararı da aynı doğrultudadır..."

5. Davacı vekili bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

6. **Gaziosmanpaşa 4. Sulh Ceza Hakimliği 05/02/2026 tarih ve D.İş No:2025/6431 sayılı kararı** ile, talep konusunda Hakimliklerinin görevsizliğine, dosyanın CMK'nın 17/1 maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceğinin kanunda düzenlendiği, söz konusu işlemin de idari para cezası ile birlikte süresiz faaliyetten men kararı olması nedeniyle ilgili kanun maddeleri ve Yüksek Yargı kararları göz önüne alındığında idari işlem niteliği kapsamında değerlendirilerek Hakimliğimizin görevsizliğine, itiraza konu karar yönünden İstanbul İdare Mahkemesi'nin görevli olduğuna, İstanbul 12. İdare Mahkemesi'nin 17/10/2025 tarih 2025/932 esas ve 2025/1878 sayılı kararı ile görev yönünden reddine karar vermiş olması ve bu kararın kesinleşmesi dikkate alındığında Hakimliğimiz ile İdare Mahkemesi arasında olumsuz görev uyuşmazlığı çıkmış olmakla, karar kesinleştiğinde dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermek gerekmiştir..."

7. Gaziosmanpaşa 4. Sulh Ceza Hakimliğince görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli yargı dava dosyası, ekinde idari yargı dosyasına ilişkin UYAP çıktıları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Encümenin görev ve yetkileri"* başlıklı 34. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi şöyledir:

"Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

...

e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

..."

9. 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 (1924) tarih ve 486 Numaralı Kanun'un Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 23/1/2008-5728/66 md.)

Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır."

10. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idarî yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdarî yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdarî yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır."

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Tanım"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1)Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır."

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Genel Kanun Niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(1)değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

13. 5326 sayılı Kanun'un *"Kanunilik İlkesi"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"(1)Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir.

(2)Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir."

14. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibaretir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

15. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır."

16. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

17. 5326 sayılı Kanun'un *"Çeşitli Kabahatler"* üst başlığı altında düzenlenen *"Emre aykırı davranış"* başlıklı 32. maddesi şöyledir:

"(1) Yetkili makamlar tarafından adlî işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.

(2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir.

(3) 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526ncı maddesine diğer kanunlarda yapılan yollamalar, bu maddeye yapılmış sayılır."

18. Arnavutköy Belediye Başkanlığı Zabıta Müdürlüğü Belediye Yasakları Uygulama Yönetmeliği'nin *"Evcil-Sokak ve Ahır Hayvanları ile İlgili Hükümler"* başlıklı 5. maddesinin (1). fıkrasının (a) bendi şöyledir:

"(1) Evcil ve ahır hayvanları ile ilgili uyulması gerekli kurallar şunlardır.

a. Belediyelerce tayin ve tespit edilen bölgeler haricinde hayvan ahırı yapılamaz ve hayvan beslenemez."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada, idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu

seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

20. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin taraflarının, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.*

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca (...) ileri sürülebilir." hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak, hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

21. Kanun'un 19. maddesindeki *"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008-5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir..."* hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

22. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

23. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ayrıca görevli merciin belirtilmesi için karar kesinleştiğinde dosyanın re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verilmiştir.

24. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uyulmamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, adli yargı yerince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek usul ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

25. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

26. Dava, 1608 sayılı Kanun uyarınca Belediye Encümenince verilen idari para cezasının ve faaliyetten men kararına ilişkin idari yaptırımın kaldırılması istemiyle açılmıştır.

27. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

28. Dava dosyasının incelenmesinden, ... adresindeki taşınmaz üzerinde 27/02/2025 tarihinde davalı idarece yapılan denetimde, betonarme malzemeden oluşan yapıların ahıra çevrilerek hayvancılık yapıldığının tespit edildiği, bu tespite istinaden Arnavutköy Belediye Başkanlığının 12/03/2025 tarih ve 479 sayılı Encümen kararı ile, Arnavutköy Belediye Başkanlığı Zabıta Müdürlüğü Belediye Yasakları Uygulama Yönetmeliği'nin 5/1 maddesi uyarınca hayvancılık faaliyetinin menine ve 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesi uyarınca 2.953 TL para cezası verilmesine karar verildiği, bu kararın davacı tarafa tebliği üzerine 12/03/2025 tarih ve 479 sayılı Belediye Encümen Kararının iptali istemiyle işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

29. Yukarıda anlatılan nedenler ile hayvancılık faaliyetinin meninin belli bir süre için değil süresiz olarak verildiği hususu dikkate alındığında, bu kararın idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu idari bir işlem olduğu ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesi kapsamında bulunmadığı açıktır.

30. Olayda, hayvancılık faaliyetinin menine ilişkin encümen kararının, idarenin tek taraflı bir şekilde kamu gücüne dayanarak, üstün hak ve yetkileri çerçevesinde yaptığı bir idari işlem olduğu ve 5326 sayılı Kanun kapsamında bulunmadığı anlaşıldığından, hayvancılık faaliyetinin menine ilişkin işleme karşı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

31. İncelenen uyuşmazlıkta, 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi ve 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesi uyarınca verilen idari para cezası, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olup, 1608 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkeme gösterilmemiştir. Ancak; idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak hayvancılık faaliyetinin menine ilişkin idari yaptırımın da iptali talep edildiğinden, idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği kuşkusuzdur.

32. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesine 5560 sayılı Kanun'la eklenen sekizinci fıkra hükmü bir arada değerlendirildiğinde, 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca Belediye Encümenince verilen idari para cezasının ve bu kapsamda hayvancılık faaliyetinin menine ilişkin idari yaptırımın iptali istemiyle açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

33. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Gaziosmanpaşa 4. Sulh Ceza Hakimliğinin

başvurusunun kabulü ile, İstanbul 12. İdare Mahkemesinin 17/10/2025 tarih ve E.2025/932, K.2025/1878 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle:

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Gaziosmanpaşa 4. Sulh Ceza Hakimliğinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, İstanbul 12. İdare Mahkemesinin 17/10/2025 tarih ve E.2025/932, K.2025/1878 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan YAŞAR	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/250
KARAR NO : 2026/227
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: Davacı şirket ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı arasında imzalanan Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı (YEKA RES-2024) Sözleşmesi uyarınca, davalı Enerji Piyasaları İşletme A.Ş (EPİAŞ) tarafından tahsil edilen katkı payı bedeli üzerinden tahakkuk ettirilen ve ihtirazi kayıtla ödenen KDV'lerin yasal faizi ile birlikte iadesine karar verilmesi istemiyle açılan davanın, YEKA RES sözleşmesinden kaynaklandığından, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : A. A. R. E. Ü. A. Ş.
Vekilleri : Av. H. Ö.-Av. M. M. Ö.
Davalı : Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi (EPİAŞ)
Vekilleri : Av. K. A.-Av. E. E.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı şirket vekili, yapılan ihale neticesinde müvekkili şirket ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı arasında Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı (YEKA RES-2024) Sözleşmesinin imzalandığını, şartnameye göre davacının katkı payı bedelini 12 taksit olarak Enerji Piyasaları İşletme A.Ş.'ne ödemesi gerektiğinin düzenlendiğini, ödemeler yapılırken müvekkili şirketten katma değer vergisi ödemesinin talep edilmesi üzerine ihtirazi kayıtlı olarak ödemenin yapıldığını ancak sözleşmede katma değer vergisinin ödeneceğine dair bir hükmün yer almadığını; YEKA RES 2024 Sözleşmesi ve teknik şartname uyarınca davalı tarafından düzenlenen faturalarda katkı payı bedeline ek olarak haksız ve dayanaksız olarak tahakkuk ettirilen KDV tutarlarından müvekili şirketin sorumlu bulunmadığı ileri sürülerek, ihtirazi kayıtla ödenen 03/03/2025 tarih ve ARV2025000000025 fatura numaralı *"YEKA RES Katkı Payı 1. Taksit"* açıklamalı KDV dahil 48.547.004,40 TL bedelli faturanın, 8.091.167,40 TL KDV tutarının fiili ödeme tarihi olan 03/03/2025 tarihinden itibaren, 08/04/2025 tarih ve ARV2025000000039 fatura numaralı *"YEKA RES Katkı Payı 2. Taksit"* açıklamalı KDV dahil 48.547.004,40 TL bedelli faturanın 8.091.167,40 TL KDV tutarının fiili ödeme tarihi olan 07/04/2025 tarihinden itibaren ticari avans faizi ile birlikte tahsili ve müvekkili şirketin yargılama süresince ödemek zorunda kalacağı KDV tutarlarının ödeme tarihlerinden itibaren işlemiş ve işleyecek avans faizleri ile birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **İstanbul 13. Asliye Ticaret Mahkemesi 23/10/2025 tarih ve E.2025/286, K.2025/710 sayılı kararı** ile, yargı yolunun caiz olmaması nedeni ile davanın HMK 114/1-b ve 115/2 maddesi uyarınca usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi 18/09/2025 tarih E.2025/1498, K.2025/1442 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermiş ve Mahkeme kararı kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Somut olayda, davacı ve davalı taraf anonim şirket ve özel hukuk tüzel kişisidir. Ancak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile davacı arasında imzalanan YEKA-RES 2024 Kullanım Hakkı Sözleşmesi kapsamında davacı tarafın davalı EPİAŞ'a şartname gereği ödemiş olduğu katkı payı tutarı KDV tahsilat işlemi özel hukuku aşan yetkiler kullanılarak yapılmış bir işlemdir. İşlemi tesis eden davalının özel hukuk hükümlerine göre kurulmuş ve yönetiliyor olması kamu gücü kullanılarak tesis edilen işlemin idari niteliğini ortadan kaldırmayacağından uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görev alanına girdiği, adli yargı yolunun caiz olmadığı anlaşılmakla davanın dava şartı nedeni ile usulden reddine karar verilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır..."

3. Davacı vekili bu kez, davalı idare tarafından düzenlenen 03/03/2025 tarih ve ARV2025000000025 sayılı, 08/04/2025 tarih ve ARV2025000000039 sayılı, 08/05/2025 tarih ve EPI2025000006518 sayılı, 10/06/2025 tarih ve EPI2025000008073 sayılı, 07/07/2025 tarih ve EPI2025000009685 sayılı, 07/08/2025 tarih ve EPI2025000011280 sayılı, 09/09/2025 tarih ve EPI2025000012880 sayılı, 07/10/2025 tarih ve EPI2025000014466 sayılı, 07/11/2025 tarih ve EPI2025000016034 sayılı, 10/12/2025 tarih ve EPI2025000017509 sayılı, 08/01/2026 tarih ve EPI2026000000017 sayılı ve 02/02/2026 tarih ve EPI2026000001635 sayılı faturalarda yer alan KDV tutarlarının iptali ile ödenen tutarlara karşılık olarak şimdilik 8.091.167,40 TL'nin ödeme tarihlerinden itibaren işleyecek ticari avans faiziyle birlikte iadesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. İstanbul 6. İdare Mahkemesi 12/02/2026 tarih ve E.2026/253, K.2026/280 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde vergi mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine, dosyasının görevli ve yetkili İstanbul Vergi Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

5. İstanbul 7. Vergi Mahkemesi 05/03/2026 tarih ve E.2026/333, K.2026/1340 sayılı kararı ile, davanın genel görevli idare mahkemesinin görevinde kaldığı, mahkemelerinin görev alanına girmeyen davanın 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden reddine, dava dosyasının 2577 sayılı Kanun'un 43/1-b maddesi uyarınca görevli mahkemenin tayini için İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir.

6. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Birinci İdari Dava Dairesi 11/03/2026 tarih ve E.2026/713, K.2026/689 sayılı kararı ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 43. maddesi uyarınca uyuşmazlığın görüm ve çözümünde Vergi Mahkemesinin görevli olduğuna ve İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin 05/03/2026 tarih ve E.2026/333, K.2026/1340 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, dosyanın görevli kılınan İstanbul 7. Vergi Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

7. **İstanbul 7. Vergi Mahkemesi 07/04/2026 tarih ve E.2026/533 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerinin görev alanına girdiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar davanın ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; yapılan ihale neticesinde davacı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı arasında Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı (YEKA RES-2024) Sözleşmesinin imzalandığı, şartnameye göre davacının katkı payı bedelini 12 taksit olarak Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi'ne ödemesi gerektiğinin düzenlendiği, söz konusu ödemeler yapılırken davacıdan katma değer vergisi ödemesinin istenmesi üzerine davacının ihtirazi kayıtlı olarak söz konusu ödemeyi yaptığı, zira sözleşmede katma değer vergisinin davacı tarafından ödeneceğine dair bir hükmün yer almadığının iddia edildiği ve ödenen tutarların iadesi istemiyle görülmekte olan davanın İstanbul 13. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2025/286 esas sayılı dosyasında açıldığı, Mahkemece verilen 23.10.2025 tarih ve 2025/710 sayılı karar ile idari yargının görevli olduğu gerekçesi ile davanın usulden reddedildiği, karara karşı istinaf yoluna gidilmeyerek kararın kesinleştiği görülmüştür.

İdari davalardan olan iptal ve tam yargı davalarında davalı daima idaredir. Bir başka deyişle, idari yargı yerinde açılan bir iptal ya da tam yargı davasına bakılabilmesi için, diğer dava koşullarının yanı sıra, davanın idare aleyhine açılmış olması gerekmekte; idari yargı yerinde gerçek kişiler veya özel hukuk tüzel kişileri aleyhine dava açılabilmesine hukuken olanak bulunmamaktadır.

Bu durumda, davanın, ortada idarece kamu gücüne dayalı olarak ve idari usul ve esaslara göre re'sen ve tek yanlı biçimde tesis edilmiş bir işlem veya eyleminden dolayı hak ve menfaati ihlâl edilenler tarafından idare aleyhine açılmış 2577 sayılı Yasa'nın 2. maddesinde belirtilen davalardan biri olmayıp; davacı tarafından, davalı tarafa fazla ve yersiz olarak yapıldığı ileri sürülen ödemelerin davacıya iadesi istemiyle, anonim şirket olan davalı aleyhine açılan dava olması karşısında, idari yargının görevine giren bir dava bulunduğundan söz edilemeyeceğinden, davacının, alacak istemiyle davalı anonim şirket aleyhine açtığı davanın, özel hukuk hükümleri çerçevesinde görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Nitekim, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi benzer bir uyuşmazlık hakkında verdiği 12.1.2026 tarih ve E:2025/3211, K:2026/55 sayılı kararında da adli yargının görevli olduğu yönünde karar vermiştir..."

8. İstanbul 7. Vergi Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dosyası, ekinde adli yargı dosyası Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

9. Anayasa'nın *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları.

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

11. 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun *"Üretim faaliyeti"* başlıklı 7/4. maddesi şöyledir:

"(4) Rüzgâr veya güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisi kurulması için yapılan önlisans başvurularının değerlendirilmesi aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır:

a) Üretim tesisinin kurulacağı sahanın malîki tarafından başvuru yapılması durumunda, aynı saha için yapılan diğer başvurular dikkate alınmaz.

b) Başvurularda kaynak bazında tesisin kurulacağı saha üzerinde ve/veya sahayı temsil edecek son sekiz yıl içinde elde edilmiş standardına uygun belirli süreli ölçüm verisi bulunması istenir. Sahanın belirlenmesi, ölçümler ve değerlendirilmesi, verilerin elde edilmesi ve güvenliği ile bunların belgelendirilmesi Bakanlık tarafından teklif edilen ve Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. 5346 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında belirlenen yenilenebilir enerji kaynak alanlarında kurulacak üretim tesisleri açısından ölçüm verisi aranmaz.

c) TEİAŞ veya ilgili dağıtım şirketi tarafından, kullanılacak teknolojilerin şebeke bakımından etkileri de dikkate alınarak uygun bağlantı görüşü verilen başvurular değerlendirmeye alınır.

ç) Değerlendirmede aynı bağlantı noktasına ve/veya aynı bağlantı bölgesine bağlanmak için birden fazla başvurunun bulunması hâlinde başvurular arasından ilan edilen kapasite kadar sisteme bağlanacak olanları belirlemek için TEİAŞ tarafından, 5346 sayılı Kanun kapsamında YEK Destekleme Mekanizmasından yararlanabileceği sürelerde geçerli olmak ve aynı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde belirtilen hakları da saklı olmak üzere 5346 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan fiyatlar üzerinden en düşük fiyatın teklif edilmesi esasına dayanan yarışma yapılır. Eşitlik hâlinde uygulanacak hususlar ile yarışmaya ilişkin usul ve esaslar TEİAŞ tarafından teklif edilen ve Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Rüzgâr ve güneş enerjisi lisans başvurularının teknik değerlendirmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir."

12. 6446 sayılı Kanun'un *"Piyasa işletim faaliyeti ve EPİAŞ'ın kuruluşu"* başlıklı 11. maddesi şöyledir:

"(1) Piyasa işletim faaliyeti, organize toptan elektrik piyasalarının işletilmesi ve bu piyasalarda gerçekleştirilen faaliyetlerin mali uzlaştırma işlemleri ile söz konusu faaliyetlere ilişkin diğer mali işlemlerdir.

(2) Bu Kanun ile kuruluş ve tescile ilişkin hükümleri hariç olmak üzere 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve özel hukuk hükümlerine tabi, Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi ticaret unvanı altında bir anonim şirket kurulur. EPİAŞ, bu Kanun ve 6102 sayılı Kanun hükümlerine aykırı olmayacak şekilde Kurum tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde hazırlanacak ana sözleşmenin ticaret siciline tescil ve ilanı ile faaliyete geçer.

(3) EPİAŞ'ın teşkilat yapısı ile çalışma esasları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Borsa İstanbul Anonim Şirketi tarafından işletilecek piyasaları ilgilendiren hususlarda Sermaye Piyasası Kurulunun görüşü alınır.

(4) EPİAŞ'taki kamu kuruluşlarının ve kamu sermayeli şirketlerin doğrudan ve dolaylı toplam sermaye payı, Borsa İstanbul Anonim Şirketi hariç yüzde on beşi aşamaz. Cumhurbaşkanı bu oranı iki katına kadar artırmaya yetkilidir. EPİAŞ'a hissedar olan kuruluşlar, kamu sermayeli şirketler ve Borsa İstanbul Anonim Şirketi, EPİAŞ'ın yönetiminde temsil edilir.

(5) EPİAŞ, piyasa işletim lisansı kapsamında, Borsa İstanbul Anonim Şirketi ile TEİAŞ tarafından bu Kanun kapsamında işletilen piyasalar dışındaki organize toptan elektrik piyasalarının işletim faaliyetini yürütür. EPİAŞ, TEİAŞ tarafından piyasa işletim lisansı kapsamında işletilen organize toptan elektrik piyasalarının mali uzlaştırma işlemleri ile birlikte gerekli diğer mali işlemleri de yürütür. Kurum ve Sermaye Piyasası Kurulunun görüşleri doğrultusunda EPİAŞ, Sermaye Piyasası Kanununun 65 inci maddesi kapsamındaki anlaşmaların tarafı olabilir.

(6) EPİAŞ tarafından lisansı kapsamında işletilmekte olan veya piyasa faaliyetlerine ilişkin mali uzlaştırma ile mali işlemleri yürütülmekte olan organize toptan elektrik piyasalarında faaliyet gösteren tüzel kişiler, ilgili yönetmelik hükümlerine göre mali uzlaştırma işlemlerinin yürütülebilmesi için gerekli verileri TEİAŞ'a ve EPİAŞ'a vermekle yükümlüdür. Sağlanan verilerin gizli tutulması ve kamuoyu ile paylaşılmasıyla ilgili usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(7) EPİAŞ'ın hak ve yükümlülükleri şunlardır:

a) Piyasanın gelişimi doğrultusunda görev alanına giren organize toptan elektrik piyasalarında yeni piyasalar kurulmasına yönelik çalışmaları yapmak ve Kuruma sunmak.

b) Bakanlıkça uygun görülmesi hâlinde; görev alanına giren organize toptan elektrik piyasalarının işletilmesi amacıyla oluşturulan veya ileride oluşturulabilecek uluslararası elektrik piyasalarına taraf olarak katılmak, bu amaçla kurulan uluslararası elektrik piyasası işletmecisi kuruluşlara ortak veya üye olmak.

c) Kurumun belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde piyasa işletim tarifelerini belirleyerek Kuruma sunmak.

(8) EPİAŞ'ın piyasa işletim lisansı kapsamı dışında yapacağı diğer enerji piyasası faaliyetlerine ve emisyon ticaretine ilişkin hususlar Bakanlık ve Sermaye Piyasası Kurulunun görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.

(9) EPİAŞ tarafından işletilen veya mali uzlaştırma ile diğer mali işlemleri yürütülen organize toptan elektrik piyasalarında faaliyet gösteren tüzel kişiler, ilgili yönetmelik uyarınca merkezî uzlaştırma kuruluşu tarafından verileceği belirlenen hizmetlerin yerine getirilmesi karşılığında, EPİAŞ tarafından belirlenecek bedelleri merkezî uzlaştırma kuruluşuna öder.

(10) Sermaye piyasası aracı niteliğindeki standardize edilmiş elektrik sözleşmelerinin ve dayanağı elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi olan türev ürünlerin işlem gördüğü piyasaların işleticisi Borsa İstanbul Anonim Şirketidir. Bu piyasalara ilişkin lisanslama ile piyasaların çalışma esaslarının tespiti, bu piyasalarda işlem görecek sermaye piyasası aracı niteliğindeki elektrik sözleşmeleri ile dayanağı elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi olan türev ürünlerin standartlarının belirlenmesi, bu piyasalardaki uzlaştırma işlemleri, işletim tarifeleri, ilgili kişi ve kuruluşların yükümlülükleri, gözetim ve denetime ilişkin usul ve esaslar Kurum ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından müştereken çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenir.

(11) (Değişik: 21/3/2018-7103/83 md.) Bu Kanun kapsamında organize toptan elektrik piyasalarında ve bu maddenin sekizinci fıkrası kapsamında EPİAŞ'ın faaliyet alanına dahil edilen doğalgaz dahil diğer enerji piyasaları işlemleri ve emisyon ticareti hususunda EPİAŞ ve/veya iştirakleri bünyesinde yapılan işlemlere ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır.

(12) EPİAŞ, kurulmasından itibaren altı ay içerisinde Kurumdan gerekli piyasa işletim lisansını alarak piyasa işletim faaliyetlerini yürütmeye başlar.

(13) EPİAŞ piyasa işletim lisansı alana kadar, ilgili piyasa işletim faaliyetinin TEİAŞ tarafından piyasa işletim lisansı alınmaksızın yürütülmesine devam edilir.

(14) (Ek:18/1/2019-7162/15 md.) EPİAŞ tarafından işletilen veya mali uzlaştırma ile diğer mali işlemleri yürütülen piyasalarda, risk yönetimine ilişkin usul ve esaslar, merkezî karşı taraf ve takas hizmetleri nedeniyle piyasa katılımcılarından alınacak teminatlara ilişkin usul ve esaslar ile piyasa katılımcılarının yükümlülüklerini yerine getirememesi nedeniyle uygulanacak temerrüt yönetimi ve oluşturulacak temerrüt garanti hesabına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

(15) (Ek:18/1/2019-7162/15 md.) EPİAŞ tarafından işletilen veya mali uzlaştırma ile diğer mali işlemleri yürütülen piyasalara ilişkin olarak EPİAŞ ve merkezî uzlaştırma kuruluşu nezdinde tutulan teminatlar ile oluşturulan temerrüt garanti hesabındaki varlıklar, amaçları dışında kullanılamaz, haczedilemez, rehnedilemez, idarî mercilerin tasfiye kararlarından etkilenmez, iflas masasına dâhil edilemez ve üzerlerine ihtiyatî tedbir konulamaz."

13. 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'un *"Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanlarının Belirlenmesi, Korunması, Kullanılması ile Yenilenebilir Kaynaklardan Elde Edilen Elektrik Enerjisinin Belgelendirilmesi"* ana başlıklı İkinci Bölümünün, *"Kaynak alanlarının belirlenmesi, korunması ve kullanılması"* başlıklı 4. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"Elektrik enerjisi üretimine yönelik yenilenebilir enerji kaynak alanlarının ilgili kurum ve kuruluşların görüşü alınarak belirlenmesi, derecelendirilmesi, korunması, kullanılması, bu alanları kullanacak tüzel kişilerde aranacak koşulların belirlenmesi, TEİAŞ ve/veya ilgili dağıtım şirketi tarafından bağlantı ve sistem kullanımı hakkında görüş verilmesi ve kapasite tahsisi yapılması, yapılacak yarışma, yenilenebilir enerji kaynak alanı tahsisi, teminat alınması, yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde teminatın irat kaydedilmesi, yerli malı kullanım şartı aksamın özellikleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Yenilenebilir enerji kaynak alanlarında kurulacak üretim tesisleri için Bakanlık tarafından Türk lirası olarak belirlenecek tavan fiyat üzerinden teklif edilecek en düşük fiyat, söz konusu yenilenebilir enerji kaynak alanı için yarışma şartlarında belirlenecek süre boyunca YEK Destekleme Mekanizması kapsamında uygulanır. Yarışma sonucunda oluşacak fiyatın yarışma şartlarında belirlenecek süre içerisinde güncellenmesine ilişkin usul ve esaslar ilgili yarışma şartnamesinde Bakanlık tarafından belirlenir. Bu madde kapsamında kurulacak üretim tesisleri için ön lisans ve lisans verme koşulları, iptali ve tadili ile ilgili hususlar EPDK tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir."

14. 09/10/2016 tarih ve 29852 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları Yönetmeliği'nin *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Yönetmeliğin amacı; kamu ve hazine taşınmazları ile özel mülkiyete konu taşınmazlarda (Mülga ibare:RG-5/10/2024-32683) yenilenebilir enerji kaynak alanları (YEKA) oluşturularak yenilenebilir enerji kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması, bu alanların yatırımcılara tahsisiyle yatırımların hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi ve yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik enerjisi üretim tesislerinde kullanılan ileri teknoloji içeren aksamın yurt içinde üretilmesi ya da yurt içinden temin edilmesinin sağlanması, teknoloji transferinin teminine katkı sağlanmasıdır."

15. Yönetmeliğin *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

(1) (Değişik:RG-11/4/2017-30035) Bu Yönetmeliğin kapsamı; YEKA'ların belirlenmesi, bu alanlar için bağlantı görüşünün verilmesi ve kapasite tahsisinin yapılması, tahsis edilen bağlantı kapasitesinin yurt içinde üretim ve/veya yerli malı kullanım şartı ile kullandırılması ve bu amaçla yapılacak yarışmaya katılacaklarda aranacak koşulların belirlenmesi, yarışmanın yapılması, teminat alınması, yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde teminatın irat kaydedilmesi, YEKA'da kurulacak elektrik enerjisi üretim tesislerinin önlisans/lisans (Değişik ibare:RG-5/10/2024-32683) süreçleri ve elektrik enerjisi satışına ilişkin usul ve esaslardır.

16. Yönetmeliğin *"Tanımlar ve kısaltmalar"* başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) (Değişik:RG-5/10/2024-32683) Aday YEKA: Bakanlık tarafından YEKA olarak ilan edilmesi amacıyla Bakanlık internet sayfasında duyurulan alanı,

...

ç) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,

...

ğ) Şartname: Yapılacak iş ve işlemleri, yarışmaya dair kapsam, usul ve esasları, teknik ve idari şartları, başvuru sahibi tüzel kişilerde aranan nitelikleri, diğer bilgileri kapsayan ve YEKA Kullanım Hakkı Sözleşmesinin eki olan dokümanı,

...

k) (Değişik:RG-5/10/2024-32683) YEKA Sözleşmesi: Genel Müdürlük tarafından geliştirilen YEKA ve bu alan için tahsis edilen bağlantı kapasitesinin veya YEKA Yarışması sonrasında YEKA geliştirilmesi durumunda bağlantı bölgeleri bazında Bakanlık tarafından ilan edilen bağlantı kapasitesinin yarışma dokümanlarına uygun olarak kullandırılmasına yönelik Bakanlık ile yarışmayı kazanan arasında imzalanan sözleşmeyi,

l) (Değişik:RG-5/10/2024-32683) Yenilenebilir enerji kaynak alanı (YEKA): Kamu ve hazine taşınmazları ile özel mülkiyete konu taşınmazlarda geliştirilebilir yenilenebilir enerji kaynaklarından en az birinin yüksek yoğunlukta bulunduğu yenilenebilir enerji kaynak alanı/alanları,

...

r) (Ek:RG-5/10/2024-32683) Yarışma dokümanları: YEKA Sözleşmesi, Şartname, zeyilnameler, soru ve cevapları,

ifade eder.

..."

17. Yönetmeliğin *"YEKA (Mülga ibare:RG-5/10/2024-32683) yarışma ilanı"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"(1) (Değişik:RG-11/4/2017-30035) YEKA Kullanım Hakkı yarışma ilanı, Resmî Gazete'de ve Genel Müdürlük internet adresinde yayımlanır. İlanda asgari olarak aşağıdaki bilgilere yer verilir:

a) YEKA'lara ilişkin olarak Genel Müdürlük tarafından ilan edilmesi gerekli görülen teknik ve idari özellikler ile YEKA'nın bağlantı kapasitesi.

b) Başvuru yapacaklarda aranacak şartlar.

c) Teminat mektubu (Mülga ibare:RG-5/10/2024-32683).

ç) Başvuru yeri, tarihi ve zamanı.

d) Şartnamenin temin edileceği yer ve tutarı.

e) (Değişik:RG-5/10/2024-32683) Yarışma şartları.

f) Bakanlık tarafından gerekli görülen diğer bilgiler.

(2) İlan tarihi ile (Mülga ibare:RG-5/10/2024-32683) başvuru dosyasının teslim tarihi arasındaki süre 30 (otuz) takvim gününden az olamaz.

18. 14/04/2009 tarih ve 27200 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği'nin *"Uzlaştırma bildirimleri"* başlıklı 132/A-6. maddesi şöyledir:

"(6) (Değişik:RG-29/12/2025-33122)(37) Uzlaştırma sonucunda Piyasa İşletmecisi tarafından nihai uzlaştırma bildirimlerinde yer alan tutarlara istinaden düzenlenen faturalar içerisinde mevzuat gereği olan vergi ve harçlar da yer alır."

19. 01/10/2013 tarih ve 28782 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Belgelendirilmesi ve Desteklenmesine İlişkin Yönetmeliğin *"İtirazlar, faturalama ve ödemelere ilişkin süreç"* başlıklı 21. maddesi şöyledir:

"(Değişik:RG-9/5/2021-31479)

(1) Faturalama, ödemeler, ödemelerin yapılmaması, uzlaştırma bildirimlerine ve faturalara yapılan itirazlar ve düzeltmelere ilişkin süreçler için uzlaştırma işlemlerini düzenleyen ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

(2) Uzlaştırma işlemlerini düzenleyen ilgili mevzuat kapsamında yapılan düzeltmeler hariç olmak üzere;

a) Bu Yönetmelik kapsamında yapılmış olan ödemelerin geri alınması halinde tahsil edilen tutar, cari

fatura dönemi YEKDEM geliri kalemine ilave edilir.

b) Bu Yönetmelik kapsamında geçmiş dönemlere ilişkin destekleme ödemesi yapılmasının gerektiği hâllerde, ödenecek olan tutar cari fatura dönemi YEKTOB hesabında dikkate alınır.

c) Bu Yönetmelikte belirlenen tutarlar haricinde, Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları Kullanım Hakkı Sözleşmesi uyarınca YEKDEM kapsamında yapılan kesintiler için (a) bendi, ilave edilen bedeller için (b) bendi hükümlerine göre işlem tesis edilir.

(3) (Ek:RG-17/12/2024-32755)(6) YEKDEM katılımcısı lisanslı elektrik üretim tesisinin toplayıcı portföyünde yer aldığı fatura dönemlerinde toplayıcı, ilgisine göre bu Yönetmelikte yer alan yükümlülükleri yerine getirir."

20. Davalı EPİAŞ Esas Sözleşmesinin *"Kuruluş"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"14.03.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu (Bundan böyle kısaca "Kanun" olarak anılacaktır) hükümleri ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (Bundan böyle kısaca "Türk Ticaret Kanunu" olarak anılacaktır) ve özel hukuk hükümlerine tabi olarak faaliyette bulunmak ve işbu esas sözleşme (Bundan böyle kısaca "Esas Sözleşme" olarak anılacaktır) hükümlerine göre idare edilmek üzere aşağıda unvanları, adresleri ve uyrukları yazılı kurucular arasında bir anonim şirket kurulmuştur."

21. Esas Sözleşmesinin *"Yönetim kurulu"* başlıklı 8. maddesinin (1). fıkrası şöyledir:

"(1) Şirket'in işleri ve idaresi Genel Kurul tarafından Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde seçilecek en fazla 7 (yedi) üyeden oluşan bir Yönetim Kurulu tarafından yürütülür."

22. Esas Sözleşmesinin *"Diğer hükümler"* başlıklı 20. maddesi şöyledir:

"Bu Esas Sözleşme'de düzenlenmeyen hususlara Elektrik Piyasası Kanunu, Türk Ticaret Kanunu'nun ve sair mevzuatın ilgili hükümleri uygulanır. Bu Esas Sözleşmede yer alan hiçbir hüküm, ilgili mevzuata aykırı olarak yorumlanamaz ve uygulanamaz."

B. Yargı Kararları

23. Uyuşmazlık Mahkemesi, benzer konulara ilişkin olarak önüne gelen uyuşmazlıklarda; sözleşme aşamasına kadar kanuna dayanılarak idarece alınan karar ve yapılan işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların idari yargı yerinde, sözleşme yapıldıktan sonra sözleşme hükümlerinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların ise sözleşme ve özel hukuk hükümlerine göre adlî yargı yerinde görülmesi gerektiği yolunda pek çok karar vermiştir. (16/06/2003 tarih ve E.2003/47, K.2003/51; 05/02/2007 tarih ve E.2006/154, K.2007/3; 04/06/2013 tarih ve E.2013/394, K.2013/881; 13/10/2014 tarih ve E.2014/671, K.2014/890; 29/12/2014 tarih ve E.2014/1097, K.2014/1145; 20/02/2017 tarih ve E.2016/91, K.2017/3; 24/12/2018 tarih ve E.2018/865, K.2018/865; 24/02/2020 tarih ve E.2019/859, K.2020/162 sayılı kararlarında olduğu gibi.)

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

24. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, vergi mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu; adli ve idari yargı yerinde ortak talep olan, 03/03/2025 tarih ve ARV2025000000025 numaralı KDV dahil 48.547.004,40 TL bedelli faturanın, 8.091.167,40 TL KDV tutarı; 08/04/2025 tarih ve ARV2025000000039 numaralı KDV dahil 48.547.004,40 TL bedelli faturanın, 8.091.167,40 TL KDV tutarı yönünden görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

25. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞİ'nın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

26. Dava, yenilenebilir enerji üretimi alanında faaliyet gösteren davacı şirket ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı arasında imzalanan Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı (YEKA RES-2024) Sözleşmesi uyarınca, davalı Enerji Piyasaları İşletme A.Ş (EPİAŞ) tarafından tahsil edilen katkı payı bedeli üzerinden tahakkuk ettirilen ve ihtirazi kayıtla ödenen KDV'lerin yasal faizi ile birlikte iadesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

27. Dava konusu olayda, 28/10/2024 tarih ve 32706 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan *"Rüzgar Enerjisine Dayalı Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları ve Bağlantı Kapasitelerinin Tahsisine İlişkin Yarışma İlanı"* kapsamında toplam 1200 MWe gücündeki bağlantı kapasitesinin tahsisi amacıyla 28/01/2025 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından 5 adet YEKA RES-2024 yarışması gerçekleştirildiği; yarışmalarda davacı şirketin kazandığı R24-GÜRÜN RES (90 MWe) yarışması sonucunda 3,25 ABD Doları-cent/kWh birim elektrik enerjisi alım fiyatı ile MW başına 148.000 ABD Doları (90 MWe için toplamda 13.320.000 ABD Doları) katkı payı bedeli ödeme yükümlülüğü oluştuğu; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının 07/02/2025 tarihli yazısı ile yarışmayı kazanan şirketler tarafından oluşan katkı payı bedellerinin en geç 07/03/2025 tarihine kadar ödenmesi ve yapılan ödemeler ile ilgili Bakanlığın bilgilendirilmesi gerektiği hususunun davalı Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi Genel Müdürlüğüne bildirildiği; davalı tarafından Bakanlığa gönderilen yazı ile yarışmayı kazanan şirketler tarafından katkı payı bedelinin tamamının ve KDV tutarının

1/12'sinin ödendiğine ilişkin dokumanın gönderildiği; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının ve davalı şirketin cevap dilekçesinde, dava konusu edilen katkı payı bedeline KDV'nin dahil edilmesine ilişkin konunun yarışmayı kazanan davacı Şirket ile 11/03/2025 tarihinde imzalanan Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı (YEKA RES-2024) Sözleşmesinin 22.1. maddesinde yer alan *"her türlü, doğrudan veya dolaylı vergi, resim, harç, haciz, kesinti, oran, bedel, gümrük harcı, ek ücret, imtiyaz ücreti ödemeleri, mevzuatın öngördüğü her türlü nitelikte diğer zorunlu giderlere ilişkin sorumluluk (ulaşım, kira, kullanım hakkı, konaklama, damga pulu, izin, onay, sigorta vb.) Yarışmayı Kazanan'a aittir."* hükmü uyarınca tahsil edildiğinin belirtildiği anlaşılmaktadır.

28. Olayda davacı şirket tarafından, yukarıda anılan Yönetmelik hükümlerine göre açılan yarışma ihalesi sonrasında imzalanan sözleşme uyarınca, davalı Enerji Piyasaları İşletme A.Ş (EPİAŞ) tarafından tahsil edilen katkı payı bedeli üzerinden tahakkuk ettirilen KDV'lerin yasal faizi ile birlikte iadesi istemiyle dava açıldığı görüldüğünden, uyuşmazlığın çözümünün davalının hukuki statüsü ve anlaşmanın hukuki durumuna bağlı olduğu, anlaşmanın idari sözleşme ya da özel hukuk sözleşmesi niteliğinde olup olmadığına göre görevli yargı yolunun belirleneceği açıktır.

29. İdari sözleşmeler, idarelerin tek yanlı, kamusal yetkiye dayanarak, kamu hizmetinin gereklerinin yerine getirilmesi için kamu yararı amacı ile taraflar arasında akdedilen ve idareye üstün hak ve yetkiler veren, gerektiğinde tek yanlı değişiklik ve fesih yetkisini de idareye tanıyan nitelikte sözleşmelerdir. Kamu idarelerinin özel hukuk alanında akdettikleri sözleşmeler ise idari sözleşme niteliği taşımayıp, özel hukuk kurallarına göre düzenlenmektedir.

30. Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı (YEKA RES-2024) Sözleşmesinin incelenmesinde; taraflarının Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve davacı şirket olduğu, sözleşmenin 22.1. maddesinde *"Sözleşme, bunların ekleri ve ilgili mevzuattan doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesine ilişkin her türlü, doğrudan veya dolaylı vergi, resim, harç, haciz, kesinti, oran, bedel, gümrük harcı, ek ücret, imtiyaz ücreti ödemeleri, mevzuatın öngördüğü her türlü nitelikte diğer zorunlu giderlere ilişkin sorumluluk (ulaşım, kira, kullanım hakkı, konaklama, damga pulu, izin, onay, sigorta vb.) Yarışmayı Kazanan'a aittir."* hükmüne yer verildiği; Rüzgar Enerjisine Dayalı Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları ve Bağlantı Kapasitelerinin Tahsisine İlişkin Şartname'nin (YEKA RES-2024 Şartnamesi) 3.3.6. maddesinde *"Yarışma sonucunda katkı payı bedeli oluşması durumunda, bedelin tamamı Yarışmacının Sözleşme'ye davet edilmesini takip eden 20 (yirmi) iş günü içerisinde EPİAŞ'a, ödeme tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden ödenir. Ödenen tutar EPİAŞ tarafından 1 yıl içerisinde aylık eşit taksitler halinde YEKDEM kapsamında değerlendirilir. Katkı payının süresi içerisinde ödenmemesi durumunda teminat irat kaydedilerek sırasıyla en uygun ikinci ve üçüncü teklif sahibi Yarışmacı'ya katkı payını ödemesi için 20 (yirmi) iş günü süre verilir."* hükmüne yer verildiği, yukarıda açıklanan mevzuat ve sözleşme hükümleri ile davalı şirketin tahsil ile yetkilendirildiği ve üstün yetkilerle donatılmış olduğuna karine teşkil etmeyeceği anlaşılmaktadır.

31. Somut olayda, davalı şirketin dava tarihi itibariyle kamu kurumu yani idare olma vasfının olmadığı ve özel şirket statüsünde olduğundan şirketin özel hukuk tüzel kişisi sıfatında bir tereddüt yoktur. Davalının hukuki statüsünden bağımsız olarak, anlaşmanın imzalanmasından sonra davalıya tanınan imtiyazlı bir yetkiden, başka bir deyişle sözleşmeyi tek taraflı değiştirme, denetleme, cezai işlem tesis etme, davacıya vergi resim, harç yükleme veya sözleşmeyi feshetme gibi üstün bir kamu gücünü kullanma yetkisine sahip olduğundan söz etmek mümkün değildir. Uyuşmazlığın, anlaşma öncesindeki yarışma ihale sürecine ilişkin olmadığı, sözleşmenin tarafları arasında anlaşma yapıldıktan sonra, tahsil ile yetkilendirilen davalı tarafından, özel hukuk sözleşmesi niteliğinde olan ve sözleşme hükümleri çerçevesinde tahakkuk ettirilen RES katkı payı bedeline KDV uygulanmasından kaynaklandığı görülmektedir.

32. Öte yandan, yargıda husumet kamu düzenindendir ve kendisine karşı dava açılan taraf, idare olmalıdır. Yani idari davalarda, davalı her zaman idaredir. Buna göre, davanın açıldığı tarihte davalı mevkiinde kamu tüzel kişiliği niteliğini haiz olmayan Enerji Piyasaları İşletme A.Ş.'nin olması karşısında, davalı bakımından idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz edilemeyeceğinden, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi ve çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

33. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, İstanbul 13. Asliye Ticaret Mahkemesinin 23/10/2025 tarih ve E.2025/286, K.2025/710 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 7. Vergi Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, İstanbul 13. Asliye Ticaret Mahkemesinin 23/10/2025 tarih ve E.2025/286, K.2025/710 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan YAŞAR	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR
	Üye	Üye	Üye
	Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

KARŞI OY

30/03/2013 tarih ve 28603 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun "Piyasa işletim faaliyeti ve EPİAŞ'ın kuruluşu" başlıklı 11. maddesinde, 6446 sayılı Kanun ile kuruluş ve tescile ilişkin hükümleri hariç olmak üzere 13/01/2011 tarih ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve özel hukuk hükümlerine tabi, Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi (EPİAŞ) ticaret ünvanı altında bir anonim şirketin kurulduğu, EPİAŞ'ın bu Kanun ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine aykırı olmayacak şekilde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (Kurum) tarafından hazırlanacak ana sözleşmenin ticaret siciline tescil ve ilanı ile faaliyete geçeceği, teşkilat yapısı ile çalışma esaslarının Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği ve EPİAŞ'ın piyasa işletmeciliği yanında piyasanın gelişimi doğrultusunda görev alanına giren organize toptan elektrik piyasalarında yeni piyasalar kurulmasına yönelik çalışmaları yapmak ve Kurum'a sunmak, Bakanlıkça uygun görülmesi hâlinde; görev alanına giren organize toptan elektrik piyasalarının işletilmesi amacıyla oluşturulan veya ileride oluşturulabilecek uluslararası elektrik piyasalarına taraf olarak katılmak, bu amaçla kurulan uluslararası elektrik piyasası işletmecisi kuruluşlara ortak veya üye olmak, Kurum'un belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde piyasa işletim tarifelerini belirleyerek Kuruma sunmak gibi görev ve yükümlülüklerinin olduğu düzenlenmiştir.

6446 sayılı Kanun'un "Tarifeler ve tüketicinin desteklenmesi" başlıklı 17. maddesine, 08/03/2022 tarih ve 31772 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7381 sayılı Kanun'un 27. maddesinin altıncı fıkrasıyla eklenen on birinci fıkranın Kurum'a verdiği yetkiye dayanılarak hazırlanan "Kaynak Bazında Destekleme Bedelinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar (Usul ve Esaslar)" Kurul'un 17/03/2022 tarih ve 10866 sayılı kararıyla kabul edilerek 18/03/2022 tarih ve 31782 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kaynak Bazında Destekleme Bedelinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar'ın (30 Mart 2022 tarihli ve 31794 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kurul Kararıyla eklenen) ikili anlaşma miktarları başlıklı 7. Maddesinin (30 Eylül 2022 tarihli ve 31969 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kurul Kararıyla değiştirilen) birinci fıkrasında; " İkili anlaşma miktarlarının destekleme bedeli hesabında kullanılması amacıyla piyasa katılımcıları tarafından, sabit fiyat (nihai tüketiciye kadar) ile düzenlenmiş olan ikili anlaşmalara dair sözleşmeler ile sözleşmelere ilişkin faturanın noter onaylı suretleri ve birden fazla üretim tesisi bulunması durumunda üretim tesisi bazında dağılımına ilişkin üretim programını gösteren beyanı da piyasa işletmecisine iletilir." hükmü düzenlenmiştir.

28/10/2024 tarih ve 32706 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Rüzgar Enerjisine Dayalı Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları ve Bağlantı Kapasitelerinin Tahsisine İlişkin Yarışma İlanı" kapsamında bağlantı kapasitesinin tahsisi amacıyla 28/01/2025 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen 5 YEKA RES-2024 yarışmasını kazanan davacı şirketin, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının 07/02/2025 tarihli yazısı ile katkı payı bedellerinin en geç 07/03/2025 tarihine kadar ödenmesi ve yapılan ödemeler ile ilgili Bakanlığın bilgilendirilmesi gerektiğinin, davalı Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi Genel Müdürlüğüne(EPİAŞ) bildirilmesi üzerine; yarışmayı kazanan şirketler tarafından katkı payı bedelinin tamamının ve KDV tutarının 1/12'sinin ödendiğinin bildirildiği; Bakanlığın ve davalı şirketin cevap dilekçesinde, dava konusu edilen katkı payı bedeline KDV'nin dahil edilmesine ilişkin konunun yarışmayı kazanan davacı Şirket ile 11/03/2025 tarihinde imzalanan Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı (YEKA RES-2024) Sözleşmesinin 22.1. maddesinde yer alan "her türlü, doğrudan veya dolaylı vergi, resim, harç, haciz, kesinti, oran, bedel, gümrük harcı, ek ücret, imtiyaz ücreti ödemeleri, mevzuatın öngördüğü her türlü nitelikte diğer zorunlu giderlere ilişkin sorumluluk (ulaşım, kira, kullanım hakkı, konaklama, damga pulu, izin, onay, sigorta vb.) Yarışmayı Kazanan'a aittir." hükmü uyarınca tahsil edildiğinin belirtildiği anlaşılmaktadır.

Davacı şirket tarafından, yukarıda anılan Yönetmelik hükümlerine göre açılan yarışma ihalesi sonrasında imzalanan sözleşme uyarınca, davalı EPİAŞ tarafından tahsil edilen katkı payı bedeli üzerinden tahakkuk ettirilen KDV'lerin yasal faizi ile birlikte iadesi istemiyle dava açılmıştır.

Statü itibarıyla özel hukuk kurallarına tabi kılınmış olsa da "piyasa işletmecisi" olan EPİAŞ'ın, Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma mevzuatı çerçevesinde tek yanlı, kamu gücü kullanarak idari işlemler tesis edebileceği, dava konusu işlemin idarece salt özel hukuk kurallarına göre değil, 6446 sayılı Kanun'un 17. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının uygun görüşü alınarak Kurul kararıyla ihdas edilen Kaynak Bazında Destekleme Bedelinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar uyarınca tesis edildiği anlaşılan ve kamu gücüne dayalı olarak ve resen tek yanlı olarak tesis edilen bir işlem veya eylemden dolayı hak ve menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan bu davanın görüm ve çözümünde İdari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu nedenle, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye
Ahmet ARSLAN

Üye
Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/253
KARAR NO : 2026/377
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 30. maddesinin 1. fıkrasına aykırılık nedeniyle Kanun'un 41. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi uyarınca verilen idari para cezasının ve toplatılma idari yaptırım kararlarının iptali istemiyle açılan davanın, Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27/1. maddeleri uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H. E. v. E. Ü. T. T. T. L. Ş.
Vekili : Av. S. T. A.
Davalı : Manavgat Kaymakamlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı şirket vekili, Manavgat Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün 07/10/2025 tarih ve 07-A-00554 sıra sayılı İdari Para Cezası Yaptırım Kararı ile Bakanlık onayı alınmaksızın üretilmiş ürünlerin piyasaya sürüldüğünün tespit edildiğinden bahisle davacıya ait işletmenin 5996 Kanun'un 30. maddesinin 1. fıkrasına aykırılık gerekçesiyle aynı Kanun'un 41. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca verilen 210.622 TL idari para cezasının iptali ile vergi dairesine ödenilen 157.972,50 TL'nin iadesi ve aynı madde uyarınca uygulanan 07/10/2025 tarih ve E-21389132, E-21389003, E-21373974 sayılı toplatılma idari yaptırım kararlarının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Manavgat 1. Sulh Ceza Hakimliği 07/01/2026 tarih ve D.İş. 2025/4126 sayılı kararı** ile, başvuruya konu kararın idari yargının görev alanına giren kararlardan olduğunu belirterek, başvurunun görevsizlik nedeniyle reddine karar vermiş, tarafların itiraz etmemesi üzerine karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir:

"...Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; her ne kadar başvuran şirket vekili tarafından idari para cezasının kaldırılmasına ve toplatılma idari yaptırım kararlarının iptaline karar verilmesi talep edilmiş ise de; benzer bir olayda, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü 2013/1424 Esas 2013/1612 Karar sayılı ilamında, '5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, ancak; idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak ürünlerin toplatılması kararı da verildiği ve idari yargı yerinde dava konusu edildiği anlaşıldığından; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği kuşkusuzdur...' şeklindeki açıklamaları nazara alındığında, bahse konu olayla ilgili verilen idari para cezalarına ve toplatılma kararlarına karşı açılacak davaların çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu anlaşılmakla, başvurunun görev yönünden reddine karar verilmiştir..."

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Antalya 3. İdare Mahkemesi 05/03/2026 tarih ve E.2026/247 sayılı kararı** ile, 5996 sayılı Kanun uyarınca tesis edilen işleme karşı açılan davanın görüm ve çözümünün, 5326 sayılı Kanun'un 27. madde hükmü uyarınca Sulh Ceza Hakimliğinin görev alanına girdiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Yukarıda aktarılan mevzuat hükümlerinden; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ortadadır.

Buna göre uyuşmazlıkta, dava konusu para cezasının 5326 sayılı Kanunda belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5996 sayılı Kanun'da idari tedbirlere karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hüküm diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağından, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınması gerekmekte olup davacı hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 41/1-b maddesi uyarınca 210.622,00 TL para cezası tesis edilmesine ilişkin 07.10.2025 tarih, E-44867174-305.04.03.02-21371854 sayılı Manavgat İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır."

5. Antalya 3. İdare Mahkemesi tarafından 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası, ekinde adli yargı dosyası UYAP çıktısı ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine

gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Ve Yem Kanunu'nun, *"Amaç"* başlığı altında düzenlenen 1. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun amacı, gıda ve yem güvenilirliğini, halk sağlığı, bitki ve hayvan sağlığı ile hayvan ıslahı ve refahını, tüketici menfaatleri ile çevrenin korunması da dikkate alınarak korumak ve sağlamaktır."

7. 5996 sayılı Kanun'un *"İşletmelerin kayıt ve onayı"* başlıklı 30. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(1) Bu Kanun kapsamındaki gıda ve yem işletmelerinden onaya veya kayıt işlemine tâbi olanlar ile onay ve kayıt işlemlerine ilişkin hususlar Bakanlıkça belirlenir. Onaya tâbi işletmeler için, faaliyete geçmeden önce Bakanlıktan onay alınması zorunludur. Kayıt işlemine tâbi işletmeler, faaliyetleri ile ilgili işletme kayıtlarını Bakanlığa yaptırmak zorundadır."

8. 5996 sayılı Kanun'un *"Hijyen ve resmî kontroller ile ilgili yaptırımlar"* başlıklı 41. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi şöyledir:

"(1) Hijyen ve resmî kontroller ile ilgili yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir:

...

b) 30 uncu maddenin birinci fıkrası gereği Bakanlıktan onay alması gereken işletmelerden, onay almadan üretim yapanlara onbin Türk Lirası, depo ve satış yerlerine beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu işletmelerin faaliyetleri durdurularak ürünlerine el konulur ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

..."

9. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Mülkiyetin kamuya geçirilmesi"* başlıklı 18. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.

(2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;

a) Kullanılmaz hale getirilmesi,

b) Niteliğinin değiştirilmesi,

c) Ancak belli bir surette kullanılması,

Koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirilebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya etkonulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.

(4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.

(5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için fail hakkında idarî para cezası veya başka bir idarî yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.

(6) Kaim değerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.

(7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.

(8) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, kesinleşmesi halinde yerine getirilir."

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

...

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli

toplantısında, dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosya aslının Mahkemece, ekinde adli yargı UYAP çıktısı ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, 5996 sayılı Kanun'un 30. maddesinin 1. fıkrasına aykırı olarak Bakanlık onayı alınmaksızın üretilmiş ürünlerin piyasaya sürüldüğü gerekçesiyle, davacı adına 5996 sayılı Kanun'un 41. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi uyarınca verilen idari para cezası ile ürünlerin toplatılması idari yaptırım kararlarının iptali istemiyle açılmıştır.

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin yerleşik kararlarında; idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da idari yargı yerinde görüleceği vurgulanmıştır.

17. Somut olayda, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı şirket ile ilgili olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla *"onaysız piyasaya sürülen ürünlerin toplatılmasına"* da karar verildiği ve bu idari yaptırım kararının da dava konusu yapıldığı; yukarıda gösterildiği şekilde, söz konusu yaptırımın kabahatler karşılığında uygulanacak olan ilgili kanunda yer alan diğer tedbirler içinde sayılan yaptırımlardan biri olduğu ve bu karara karşı 5996 sayılı Kanun'da kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği gözetildiğinde, *ürünlerin toplatılması"* idari yaptırımlarının iptali isteminin de adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

18. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan ve dava konusu edilen idari para cezası ile toplatılma idari yaptırım kararlarının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5996 sayılı Kanun'da bu idari yaptırımlara itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına ve toplatılma idari yaptırım kararlarına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin 1. fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Antalya 3. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Manavgat 1. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 07/01/2026 tarih ve D.İş. 2025/4126 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Antalya 3. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Manavgat 1. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 07/01/2026 tarih ve D.İş. 2025/4126 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan GÜLEÇ	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR
	Üye	Üye	Üye
	Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/262
KARAR NO : 2026/301
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Davacılar tarafından koruyucu aile olunması talebinin reddi üzerine yapılan itirazın reddine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü kararının iptali ile çocuğun koruyucu aile sıfatı ile davacılara teslimi istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1- A. K.
2- N. K.
Vekili : Av. N. K. T.
Davalı : Adana Valiliği
Vekili : Av. V. A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkillerinin küçük L.Y.'nun 10/03/2023 tarihinden itibaren koruyucu ailesi olduklarını, yatılı izinli olarak yanlarında kaldığını, Adana Valiliği Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünün 13/04/2023 tarih ve ...7011650 sayılı yazısı ile, müvekkillerinin L.Y.'nun koruyucu ailesi olabilme talebinin İl Müdürlüğü Komisyonunun 13/04/2023 tarih ve 465 sayılı kararı ile uygun bulunmadığının bildirildiğini, Koruyucu Aile Yönetmeliğinin 15. maddesinde belirtilen yükümlülüklerin ihlali ve 20. maddede belirtilen sebepler mevcut olmadan hizmetin sonlandırılmasının mümkün olmadığını belirtilerek, karara itiraz ettiklerini, itirazın Adana Valiliği Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünün 24/04/2023 tarih ve ...7086703 sayılı yazısı ile reddedildiğini belirterek, idarenin hukuka aykırı işleminin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Adana 2. İdare Mahkemesi 11/05/2023 tarih ve E.2023/612, K.2023/344 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 14/3-a ve 15/1-a maddeleri uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Uyuşmazlık konusu olayda, her ne kadar Koruyucu Aile Yönetmeliği ile idareye koruyucu aile sözleşmesinin imzalanması ve iptali konusunda yetki verilmiş ise de, söz konusu yetkiler idari faaliyetle ilgili bulunmayıp, özel hukuk alanında hüküm ve sonuç doğurmaktadır. Bu kapsamda, davacının koruyucu aile statüsü, davalı idarece kamu gücü kullanımı ile tek yanlı olarak iptal edilmiş ise de; dava konusu işlem, küçükler hakkında alınan "bakım tedbiri" kapsamında olduğundan ve sonuçlarını özel hukuk alanında doğurduğundan, işbu davada görevi ve yetkili yargı yerinin adli yargı mahkemeleri olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 05/11/2015 tarih ve E:2015/981, K: 2015/3942 sayılı kararı da bu doğrultudadır ..."

3. Davacılar vekili, bu kez idare tarafından geri alınan L.Y.'nun müvekkillere koruyucu aile sıfatı ile idare tarafından teslimi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Adana 7. Aile Mahkemesi 23/10/2025 tarih ve E.2023/502, K.2025/783 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, Mahkemelerinin görevsizliğine, görevli ve yetkili mahkemenin Adana 2. İdare Mahkemesi olduğuna, Mahkemeleri ile Adana 2. İdare Mahkemesi arasında olumsuz görev uyuşmazlığı çıktığından verilen kararın istinaf kanun yoluna başvurulmaksızın kesinleşmesi halinde dosyadaki görev uyuşmazlığının, Uyuşmazlık Mahkemesince çözümlenmesi için dosyanın görevli uyuşmazlık mercine gönderilmesine karar vermiş, karara karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine Adana Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesi 27/02/2026 tarih ve E.2026/140, K.2026/489 sayılı karar ile, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi gerektiği gerekçesiyle esas hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Hukuki tavsifin hakime ait olduğu, 4787 s. K.'nun 5133 s.K. ile değ. 4/1. md.'sinde; MK'nun 3. kısım hariç o.ü. 2. kitabından (MK 118-494) doğan bütün dava ve işlere Aile Mahkemesinde bakılacağı düzenlendiği, her ne kadar dava görevsizlik sonucu Mahkememize tevzi olmuşsa da; görevsizlik kararı dava dilekçesinde idarece gönderilen yazıda 13/04/2023 tarih ve 465 sayılı komisyon kararı ile çocuğu ilgili kuruma teslim etmeleri gerektiği belirtildiği, ancak gönderilen yazı içeriğinde ya da ekinde hiçbir somut gerekçe bildirilmediğinden iş bu davanın açıldığı belirtilmişse de, celbedilen 07/08/20023 tarihli yazı cevaplarından idari kurum olan ASPİM'in KORUCU ailesinin yanına yerleştirilmesinin uygun bulunmadığı, davanın da koruyucu aile olarak çocuğun teslimi için açıldığı, yani ASPİM'in kararının iptali için açıldığı, her ne kadar teslim koruyucu aileliğe dayanıyorsa da, idari kurum olan ASPİM'in tek taraflı olarak tesis ettiği işlemin iptali istenmekle dava sonucu idarenin tasarruf yetkisini etkileyeceğinden iş bu davanın İYUK 2 vd. Maddeleri kapsamında kalmakla İdare Mahkemelerinin görev alanında kaldığı anlaşılmakla "Mahkemelerin görevinin ancak kanunla düzenleneceği ve göreve ilişkin kuralların kamu düzeninden olduğu"na ilişkin resen nazara alınması gerekli HMK'nun 1. md.'si görev hususunun derhal uygulanması gerekmekle görevsizlik kararının Mahkememizin bağlayıcı etkisi olmadığı ve Mahkememiz görevli olmadığından Mahkememizin karşı görevsizliğine ..."

5. Adana 7. Aile Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari ve adli yargı UYAP çıktıları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi şöyledir:

"(Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.)

1. İdari dava türleri şunlardır:

(İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.)

a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

7. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun *"Çocuğun Korunması"* üst başlığı altında *"Koruma önlemleri"* başlıklı 346. maddesi şöyledir:

"Çocuğun menfaati ve gelişmesi tehlikeye düştüğü takdirde, ana ve baba duruma çare bulamaz veya buna güçleri yetmezse hâkim, çocuğun korunması için uygun önlemleri alır."

8. 4721 sayılı Kanun'un *"Çocukların yerleştirilmesi"* başlıklı 347. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Çocuğun bedensel ve zihinsel gelişmesi tehlikede bulunur veya çocuk manen terk edilmiş hâlde kalırsa hâkim, çocuğu ana ve babadan alarak bir aile yanına veya bir kuruma yerleştirebilir.

9. 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasına, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasına ilişkin usûl ve esasları düzenlemektir."

10. 5395 sayılı Kanun'un *"Koruyucu ve destekleyici tedbirler"* başlıklı 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi şöyledir:

"(1) Koruyucu ve destekleyici tedbirler, çocuğun öncelikle kendi aile ortamında korunmasını sağlamaya yönelik danışmanlık, eğitim, bakım, sağlık ve barınma konularında alınacak tedbirlerdir. Bunlardan;

...

c) Bakım tedbiri, çocuğun bakımından sorumlu olan kimsenin herhangi bir nedenle görevini yerine getirememesi hâlinde, çocuğun resmî veya özel bakım yurdu ya da koruyucu aile hizmetlerinden yararlandırılması veya bu kurumlara yerleştirilmesine,

...

Yönelik tedbirdir."

11. 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun *"Korunma kararı"* başlıklı 22. maddesi şöyledir:

"Korunmaya ihtiyacı olan çocukların reşit oluncaya kadar bu Kanun hükümlerine göre Kurumca kurulan sosyal hizmet kuruluşlarında bakılıp yetiştirilmeleri ve bir meslek sahibi edilmeleri hususundaki gerekli tedbir kararı 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa göre yetkili ve görevli mahkemece alınır. Bu karar için gerekli belgeler Kurumca düzenlenir ve ilgili mahkemeye gönderilir.

Hakkında derhal korunma tedbiri alınmasında zorunluluk görülen çocuklar mahkeme kararı alınıncaya kadar, bu Kanuna göre kurulmuş kuruluşlarda veya aile yanında mahalli mülki amirin onayı alınmak suretiyle hakim altına alınır.

(Ek fıkra: 6/2/2014-6518/17 md.) Sosyal hizmet kuruluşlarının kendisine teslim edilen çocuk hakkında yapacağı inceleme sonucunda hazırlayacağı raporda, 5395 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca çocuğun derhâl korunma altına alınmasını gerektiren bir durum olmadığı ve ailesine teslim edilmesinde herhangi bir sakınca bulunmadığı kanaatine varması hâlinde mülki idare amirinin onayı ile çocuk ailesine teslim edilebilir..."

12. 2828 sayılı Kanun'un *"Koruyucu aile"* başlıklı 23. maddesi şöyledir:

"Mahkemece korunma kararı alınan korunmaya ihtiyacı olan çocuğun bakımı ve yetiştirilmesi bu Kanuna göre kurulmuş kuruluşlarda olduğu kadar Kurumun denetim ve gözetiminde bir "Koruyucu Aile" tarafından da yerine getirilebilir. (Değişik ikinci cümle: 6/2/2014-6518/18 md.) Koruyucu aileye, korunmaya ihtiyacı olan çocuğun bakımı ve yetiştirilmesine karşılık olarak ikinci fıkra kapsamında ödeme yapılabileceği gibi koruyucu aile bu işi gönüllü olarak da üstlenebilir.

(Değişik ikinci fıkra: 6/2/2014-6518/18 md.) Koruyucu aile hizmeti kapsamında aile yanına yerleştirilen çocukların bakım, eğitim, kurs, okul, yemek ve taşıma servisi, harçlık ve benzeri ihtiyaçları esas alınarak koruyucu ailelere, bu giderlerin tamamına karşılık toplu bir ödeme yapılmasına veya her bir gider türü için ayrı ayrı yapılacak ödemelerin kapsamına, ödeme tutarlarına, yapılacak ödemelerin usul ve esası ile koruyucu ailelerin seçimine, çocukla ilgili sorumluluklarına ve hizmetin işleyişine ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir ve bu kapsamda verilecek ödemelerden hiçbir kesinti yapılmaz."

13. 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun 22 nci ve 23 üncü maddeleri ile 3/6/2011 tarih ve 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye dayanılarak hazırlanmış Koruyucu Aile Yönetmeliği'nin (Yönetmelik) *"Tanımlar"* başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Akraba veya Yakın Çevre Koruyucu Aile Modeli: Veli ya da vasi dışında kalan kan bağı bulunan akrabalar ya da çocuğun iletişim içinde olduğu veya tanıdığı bakıcı, komşu gibi yakın çevresinde olan, tercih etmeleri halinde en az temel ana, baba eğitimleri kapsamında eğitim almış kişi ve ailelerin sağladığı bakımı,

...

d) Çocuk: Sosyal Hizmetler Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, 22 nci maddesi ve 24 üncü maddesi ile 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ve 9 uncu maddesi çerçevesinde, hakkında yetkili ve görevli mahkemece verilen korunma kararı, acil korunma kararı ya da bakım tedbiri alınan çocuklar

ile hakkında mahallin mülki amiri tarafından acil korunma kararı alınan veya bakım onayı verilen çocuğu,

...

l) Komisyon: Mahalli mülki amirin onayı ile illerde il müdürü veya görevlendirilen il müdür yardımcısı başkanlığında, ilçelerde ise ilçe müdürü başkanlığında biri vakadan sorumlu en az dört sosyal çalışma görevlisinden, sayının yetersiz olması halinde iki sosyal çalışma görevlisinden oluşturulan koruyucu aile komisyonunu,

m) Koruyucu Aile Sözleşmesi: İl (Mülga ibare: RG-24/1/2015-29246) veya ilçe müdürlükleri ile koruyucu aile arasında imzalanan ve koruyucu ailenin yükümlülüklerini kapsayan mahalli mülki amir onaylı belgeyi,

ifade eder."

14. Yönetmeliğin *"Komisyon kuruluş ve işleyiş esasları"* başlıklı 11. maddesi şöyledir:

"(1) Komisyon, mahalli mülki amirin onayı ile illerde il müdürü veya görevlendirilen il müdür yardımcısı başkanlığında, ilçelerde ise ilçe müdürü başkanlığında, biri vakadan sorumlu olmak üzere en az dört sosyal çalışma görevlisinden, sayının yetersiz olması halinde iki sosyal çalışma görevlisinden oluşur.

(2) Komisyona, koruyucu aile hizmetine ilişkin sosyal çalışma görevlisi veya çocukla ilgili diğer uzmanlar tarafından kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili konularda hazırlanan raporlar sunulur. Komisyon ihtiyaç duyduğu kişileri dinleyebilir. Vaka süreci ve çocuğun üstün yararı doğrultusunda karar verilir. Kararlar oy çokluğu ile alınır. Gerekli görülmesi halinde tekrar inceleme yapılmasına karar verilebilir.

(3) İhtiyaç duyulması halinde birden çok komisyon oluşturulabilir.

(4) Koruyucu aile hizmetinin etkin ve verimli yürütülebilmesi için sekretarya işlemleri il (Mülga ibare:RG-24/1/2015-29246) (...) müdürlüklerindeki koruyucu aile birimlerince yürütülür, komisyon için uygun koşullara sahip çalışma ortamları oluşturulur."

15. Yönetmeliğin *"Komisyon ve koruyucu aile biriminin görevleri"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"(1) Komisyonca, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, aşağıdaki konularda karar alınır.

a) Koruyucu aile olmak üzere başvuran ailelerin uygunluğu,

b) Koruyucu Aile Belgesi düzenlenmesi,

c) Çocuğun yerleştirileceği aile,

ç) Koruyucu Aile Belgesinin geçerliliği,

d) Çocuğun koruyucu aile ile birlikte yurt dışına çıkması,

e) Çocuğun koruyucu aileden geri alınması,

f) Koruyucu aile statüsünün iptali,

g) Hizmet sürecinde tereddütte kalınan durumların değerlendirilmesi.

(2) Karar, oy çokluğu ile alınır. Kararlarda çekimser oy kullanılamaz. Olumsuz oy kullanan üye tarafından gerekçe karar metnine eklenir.

(3) Komisyon, bulunduğu il veya ilçede belirlediği hedefler doğrultusunda tanıtım çalışmaları, kampanya ve faaliyetleri planlar ve takip eder.

(4) Koruyucu aile biriminin görevleri şunlardır.

a) Başvuruların alınması,

b) Sosyal incelemenin yapılması,

c) Dosya oluşturulması,

ç) Çocuk ile ailenin uyumlaştırılması,

d) Çocuğun aileye yerleştirilmesi,

e) Çocuğun yerleştirilmesi ile aile yanında izlenmesi, bakımı, sağlık durumu ve eğitimine yönelik tedbir kararlarının yerine getirilmesi ve diğer süreçlerin takibi,

f) Koruyucu aile eğitimlerinin planlanması,

g) Koruyucu aile ile ilişkilerin düzenli yürütülmesi,

ğ) Çocuğun öz ailesi ve yakınlarıyla görüştürülmesi ile ilgili planlama yapılması ve uygulanması,

h) Verilecek diğer görevler..."

16. Yönetmeliğin *"İtiraz"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"(1) Koruyucu aile başvurusunun reddedilmesine, askıya alınmasına veya işlemden kaldırılmasına ilişkin işlemler, il veya ilçe müdürlüğü tarafından başvuru sahiplerine yazılı olarak tebliğ edilir.

(2) Bu işlemlere karşı tebliğ tarihinden itibaren ilgili kişi veya aile tarafından onbeş gün içinde il (Mülga ibare:RG-24/1/2015-29246) (...) müdürlüğüne itiraz edilebilir. İtiraz, ilk kararı veren kişiler dışında mahalli mülki amirin onayı ile il müdürlüğünce oluşturulacak bir başka komisyon tarafından görüşülerek en geç bir ay içinde karara bağlanır. Karar itiraz edene yazılı olarak tebliğ edilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

18. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, "*Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir.*" hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

19. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki "*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. / (Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir.*" hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

20. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma istencini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

21. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı yanında, idari yargı ile mahkemeleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı söz konusu olduğundan bahisle, görevli yargı yolunun belirlenmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verildiği; ancak bunun ara kararı ile değil, dosyanın kapatılıp karar numarası alınmak suretiyle yapıldığı görülmüştür.

22. Bu haliyle, Aile Mahkemesince verilen karar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamaktadır.

23. Ancak, idari ve adli yargı yerleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından ve adli yargı dosyasının, son görevsizlik kararını veren mahkemece ekinde idari yargı dosyasının UYAP kayıtlarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği, idari yargı kararının kesinleşme durumunun mahkemesinden sorulduğu, sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, idari ve adli yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

24. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

25. Dava, davacılar tarafından koruyucu aile olunması talebinin reddine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü kararına itirazın reddi işleminin iptali ile çocuğun koruyucu aile sıfatı ile davacılara teslimi istemine ilişkindir.

26. Dava dosyasının incelenmesinden; Adana Valiliği Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünün 13/04/2023 tarih ve ...7011650 sayılı yazısı ile, davacıların 16/01/2023 tarihli dilekçeleri ile ... korunma kararlı/bakım tedbirli olarak kalmakta olan 03/12/2022 doğumlu L.Y.'nun koruyucu ailesi olabilme talebinde bulunduğu, talebin dikkate alınarak bebek L.Y.'nun yatılı izinli olarak davacılara teslim edildiği, talebin ve mevcut sürecin İl Müdürlüğü Komisyonunda değerlendirildiği, 13/04/2023 tarih ve 465 sayılı karar ile davacıların bebek L.Y.'nun koruyucu aile olabilmeleri için uygun bulunmadıkları, bebeğin 17/04/2023 tarihi mesai bitimine kadar ... teslim etmeleri gerektiğinin bildirildiği; davacılar vekilinin 17/04/2023 tarihli itiraz dilekçesi ile davalı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı korumasında olan küçük L.Y.'nun 10/03/2023 tarihinden itibaren koruyucu ailesi oldukları, Koruyucu Aile Yönetmeliğinin 15. maddesinde belirtilen yükümlülüklerin ihlali ve 20. maddede belirtilen sebepler mevcut olmadan hizmetin sonlandırılmasının mümkün olmadığı belirtilerek, itirazın kabulüne karar verilmesinin talep edildiği; bu talebe binaen davalı kurum Adana Valiliği Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünün 24/04/2023 tarih ve ...7086703 sayılı yazısı ile bahse konu bebeğin bakım tedbirli olduğu, devlet korumasında olan çocukla ilgili onun yüksek yararı ve gelecekteki yaşamını sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesi için bağlı olunan Kanun ve Yönetmelikler çerçevesinde mesleki çalışmalar yürütüldüğü, yaşanan süreç dikkate alınarak çocuğun biyolojik aile durumu ile birlikte psiko-sosyal ve diğer bütün gelişimsel durumları birlikte değerlendirildiğinde kuruluş bakımında kalması ve durumun tekrar değerlendirilmesine ihtiyaç duyulmadığı şeklinde cevap verildiği, davacılar vekilinin Adana Valiliği Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünün 24/04/2023 tarih ve ...7086703 sayılı yazısının iptali istemiyle adli ve idari yargı yerlerinde dava açtığı anlaşılmaktadır.

27. Yukarıda belirtilen mevzuat uyarınca, aile mahkemelerinin, korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunması ve haklarının güvence altına alınması için koruyucu ve destekleyici tedbirlere karar verebilecekleri hususunun tartışmasız olduğu; ancak, somut olayda mahkemece çocuk hakkında bakım tedbiri uygulanmasına karar verildiği, bir başka ifadeyle davacıya verilmiş bir koruyucu aile statüsünün bulunmadığı, bakım tedbiri kapsamında davacılara koruyucu aile statüsünü verenin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Adana İl Müdürlüğü ve bunun iptalini yapan kurumun da aynı idare olduğu, yapılan işlemin idari nitelikte olduğu, idari işleme karşı açılan davanın da 2577 sayılı Kanun'un 2/1-a maddesindeki idarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında olduğu

anlaşıldığından, davacı tarafından açılan bu davanın da idari yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

28. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Adana 7. Aile Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Adana 2. İdare Mahkemesinin 11/05/2023 tarih ve E.2023/612, K.2023/344 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Adana 7. Aile Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Adana 2. İdare Mahkemesinin 11/05/2023 tarih ve E.2023/612, K.2023/344 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/264
KARAR NO : 2026/304
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Davacı şirket tarafından sigortalı olan aracın, otel otoparkında park halinde iken, yoğun yağış ve sel nedeniyle meydana gelen zararın tazmini için açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H. S. A.
Vekilleri : Av. K. A., Av. L. Ç. O., Av. B. U.
Av. S. Ç. , Av. C. G.
Davalılar : 1- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Vekilleri : Av. M. E., Av. A. C.
2- Geyikli Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. E. Ç.
3- Çanakkale İl Özel İdaresi
Vekilleri : Av. İ. Ü., Av.F. Ü. T.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekilleri, müvekkili şirket tarafından sigortalı bulunan S.G.'e ait ... plakalı aracın Geyikli/Çanakkale H. S. T. O. otoparkında park halinde iken, Çanakkale ilinde 06/09/2023 tarihinde meydana gelen kuvvetli yağış ve sel nedeniyle pert olduğunu, sigortalı aracın hasar tarihindeki hasarsız emsalinin piyasa peşin rayiç değerinin 410.000 TL olduğunu, ekspertiz raporu doğrultusunda tespit edilen sovtaj bedelinin mahsubundan sonra 295.200 TL maddi zararın müvekkili şirket tarafından 24/10/2023 tarihinde sigortalıya ödendiğini, zararın ödenmesi hususunda davalı kurumlara yapılan başvurulara rağmen olumlu sonuç alınamadığını belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile, 295.200 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işletilecek ticari (avans) faizi ile birlikte davalı kurumlardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Çanakkale 2. İdare Mahkemesi 10/10/2024 tarih ve E.2024/922, K.2024/863 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a. maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Somut olayda söz konusu araçta meydana gelen maddi hasar, kullanıcının olay sırasında kaldığı otelin otoparkında (internet ortamında bulunan açık kaynaklardan söz konusu park yerinin açık otopark olduğu anlaşılmaktadır) oluşan sel sebebiyle meydana gelmiştir. Olayın 2918 sayılı Kanun'un park yeri olarak tanımladığı yerde gerçekleşmesi, 2918 sayılı Kanun'un uygulanma alanını gösteren 2.maddenin (Kanunun

karayollarında uygulanacağı, aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj (...) yerlerinde de uygulanacağı) lafzi yorumundan kamuya açık olmasalar dahi park yerlerinin amlan Kanun'a tabi olduğu, söz konusu hasardan idarenin yahut özel işletmelerin sorumluluğunun belirlenmesi hususu ile hasarın hangi Kanun kapsamında değerlendirilmesi gerektiği hususunun birbirinden farklı meseleler olduğu, hasarın 2918 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi gerektiği belirlendikten sonra da görevli yargı mercünün belirlenmesi gerektiği anlaşılmıştır.

Kamu hizmeti yürüten idarenin, bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini talebiyle açılan davada, hizmet kusuru veya başka bir sebeple sorumluluğu bulunup bulunmadığının tespiti gerekmekle birlikte, Anayasa Mahkemesi'nin mezkur kararında, Kanun Koyucunun, idari yargının görevine giren bir konuyu belli hallerde adli yargının görevine verebileceği belirtilmiş ve 2918 sayılı Kanunun 110/1. maddesindeki adli yargıyı görevli kılan düzenleme Anayasaya aykırı görülmemiştir.

Bu durumda, 2918 sayılı Kanunun 110. Maddesinin "bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür" hükmünü içermesi, bu kapsamda hasarın sel baskından kaynaklanmasının, park yerlerinin 2918 sayılı Kanun kapsamında görülmesi nedeniyle- olayın, trafik hasarı niteliğini değiştirmediği, dolayısıyla oluşan trafik hasarı nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu neticesine varılmış ve davanın görev yönünden reddi gerekmiştir.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi'nin istikrar kazanmış 2918 sayılı Kanun kapsamındaki zararların tazmini bakımından açılan davalarda adli yargının görevli olduğuna ilişkin emsal kararları da aym yöndedir. ..."

3. Davacı vekilleri bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Çanakkale 2. Asliye Hukuk Mahkemesi (Ticaret Mahkemesi Sıfatıyla) 13/11/2025 tarih ve E.2025/62, K.2025/325 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davanın yargı yolu caiz olmadığından HMK 114/1-b ve HMK 115/2 maddeleri uyarınca reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Somut olay değerlendirildiğinde; davacı sigorta şirketine sigortalı bulunan S. G.'e ait ... plakalı araçta Geyikli/ Çanakkale (H. S. T. O. Otoparkında park halinde) iken meydana gelen sel neticesinde hasara uğradığı, aracın işletme halinde ve karayolunda olmadığı, bu haliyle 2918 sayılı hükümlerinin uygulanmasının mümkün olmadığı ve bu nedenle uyuşmazlığın adli yargıda görülmesi olanağının bulunmadığı, emsal alınan Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 27/02/2023 tarihli, 2022/758 Esas, 2023/109 sayılı, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 2021/596 E, 2021/618 K sayılı, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin ESAS NO : 2025/130 e. KARAR NO : 2025/410 k.16/06/2025 karar tarihli kararı ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nin ESAS NO : 2025/181KARAR NO : 2025/367 KARAR TR : 16/06/2025 İlamlarında da belirtildiği üzere, davalı idarelerin kamu hizmetinin yürütülmesinde hizmet kusuru bulunup bulunmadığı hususunun saptanması idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, tam yargı davası niteliğinde olan eldeki davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu anlaşılmakla ..."

5. Davacı vekillerinin dilekçesi ile 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Çanakkale 2. Asliye Hukuk Mahkemesince adli yargı dava dosyası ekinde idari yargı Uyap çıktıları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. Anayasa'nın *"B. Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

7. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir :

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

8. 2577 sayılı Kanun'un *"İptal ve tam yargı davaları"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu hususlaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11 nci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır."

9. 2577 sayılı Kanun'un *"Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"1. İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka süretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl

içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında otuz gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

2. Görevli olmayan adli (...) yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz."

10. 15 Temmuz 2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4 sayılı *"Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi"*nin *"Onuncu Bölüm"*ünde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Kararnamenin *"Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri"* başlıklı 121. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesisler meydana getirmek.

b) Sulama tesislerini kurmak, sulama sahalarında mevcut parsellerin tamamını veya aksamını gösterir harita ve planları yapmak veya yaptırmak ve icabı halinde kadastrosunu yaptırmak.

c) Sulak alanları ıslah etmek, erozyon ve rüsubat kontrolü ile ilgili etüt ve planlama işlerini yapmak veya yaptırmak, kendi tesislerini korumaya yönelik erozyon kontrolü maksatlı ağaçlandırma çalışmaları yapmak.

ç) (a) ve (b) bentlerindeki faaliyetlerle ilgili olmak şartıyla sudan ve zaruret halinde yardımcı diğer kaynaklardan enerji istihsal etmek.

d) Şehir ve kasabaların içme su ve kanalizasyon projelerini tetkik, tasdik ve murakabe etmek.

e) Köy içme suları için teknik organizasyon ve murakabeyi sağlamak ve bu iş için Bakanlık emrinde çalışacak lüzumlu bilgiye sahip elemanları yetiştirmek.

f) Akar sularda ıslahat yapmak ve icap edenleri seyrüsefere elverişli hale getirmek.

g) Bu maddede belirtilen tesislerin çalıştırma, bakım ve onarım dâhil işletmelerini yürütmek.

ğ) Bu maddede belirtilen işlerle ilgili olmak üzere rasat, tecrübe, istatistik, araştırma ve her türlü istikşaf işlerini yapmak; ezcümle toprağın cins ve karakterini, yetiştirilecek mahsul nevilerini ve elde edilecek zirai, iktisadi faydaları ve verimlilik derecelerini tespit etmek; bu mevzularda gerekirse ilgili bakanlık ve kurum ve kuruluşlardan faydalanmak, amenajman planları hazırlamak ve bunları temin edecekleri fayda ve ele alınmalarındaki zaruretlere göre seçmek, sıralamak ve Bakanlığa teklif etmek.

h) Bu maddede belirtilen işlerin her türlü etüt ve projelerini yapmak veya yaptırmak.

ı) Tesislerin yapılması hususunda her türlü mali imkânları araştırmak ve icabı halinde ortaklıklar kurulmasını Bakanlığa teklif etmek ve Cumhurbaşkanı kararı ile uzun vadeli iç ve dış istikrazlar yapmak.

i) Genel Müdürlüğün yaptığı veya devraldığı tesislerden işletmelerini bizzat deruhte etmediklerinin işletmelerini sağlamak üzere işletmeler kurmak ya doğrudan doğruya veyahut da işletmeler marifetiyle ortaklıklar teşkil etmek ve lüzumu halinde tesisleri hakiki ve hükmi şahıslara devretmek üzere Bakanlığa teklifte bulunmak.

j) Kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılıp kamu yararı bulunan ve Genel Müdürlüğün vazifesi ile ilgili işlere ait proje ve keşif evrakını tetkik ve tasdik etmek, inşaatın yapılmasının proje ve fenni icaplara uygunluğunu murakabe etmek ve bu işlerin etüt ve projelerini uygun gördüğü bir ücret mukabilinde yapmak veya yaptırmak.

k) Genel Müdürlüğün bu maddede belirtilen çalışmaları için gerekli olan garaj ve atölyeleri, makine ve malzeme ambar ve depolarını, idare binalarını, servis ve akaryakıt tesislerini, laboratuvarları, deneme istasyonlarını, işletme ve koruma emniyetlerini sağlayacak bina ve lojmanlarla telefon şebekelerini, radyo verici istasyonlarını, Genel Müdürlüğün vazifelerinin verimli yönetimine yarayacak diğer tesisleri yapmak veya yaptırmak, teçhiz etmek, kiralamak ve bakımlarını temin etmek.

l) Genel Müdürlüğün vazifesi içinde bulunan işlerin yapılmasına lüzumlu gayrimenkulleri kanunlarına göre geçici olarak işgal etmek veya istimlak etmek veya satın almak.

m) Genel Müdürlüğün çalışma konusuna giren işleri yapmaya lüzumlu malzeme, makine, teçhizat ve taşıtları seçmek, sağlamak, çalıştırmak ve icabında kira mukabili vermek ve bunlar için gerekli tamir atölyeleri ile tesisleri kurmak ve işletmek.

n) Kullanılmış suları tekrar kazanmak maksadıyla gerekli tesisleri yapmak veya yaptırmak.

o) İşletmeye açılan hidroelektrik santrallerin su kullanım hakkı anlaşmalarına uygun olarak işletilip işletilmediğini kontrol etmek, bunlarla ilgili her türlü hesap ve tahsilât işlemlerini yapmak, baraj, gölet ve kanal gibi su yüzeyleri ile rezervuar alanında azami su kotu ile işletme kotu arasında kalan yerlerde güneş enerjisi sistemlerinin kurulmasına yönelik taleplerden uygun görülenleri bedeli karşılığında kiralamak.

ö) Sınır aşan ve sınır oluşturan sular konusunda görev alanı ile ilgili çalışmalar yapmak.

p) Yardım mahiyetindeki uluslararası su sondajı veya diğer faaliyetler ile sulama tesislerinin işletme ve bakım hizmetlerini devralan kuruluşlar hariç, kamu kurum ve kuruluşları ile yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilere yurt içinde ve yurt dışında ücreti karşılığında eğitim, etüt, planlama, proje hazırlama, müşavirlik, laboratuvar ve kontrollük hizmeti vermek.

r) Su tahsislerini yapmak, yerüstü ve yeraltı sularını kalite yönünden izlemek, atıksular sebebiyle yerüstü ve yeraltı sularının kirlenmesinin tespiti hâlinde durumu ilgili bakanlığa bildirmek.

s) Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerini yürütmek.

ş) Mevzuatla verilen diğer görevleri yapmak."

11. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun *"İl özel idaresinin görev ve sorumlulukları"* başlıklı 6. maddesinin (b) fıkrası şöyledir:

"b) İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma (...); orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında, "

12. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları"* üst başlıklı, *"Belediyenin görev ve sorumlulukları"* alt başlıklı 14. maddesinin (a) fıkrası şöyledir:

" Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafî ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. (Mülga son cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) (...) (Ek cümleler: 12/11/2012-6360/17 md.) Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler. "

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyası ekinde idari yargı Uyap çıktıları ile birlikte 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacılar vekillerinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, davacı sigorta şirketine sigortalı olan ... plakalı aracın Geyikli/Çanakkale H. S. T. O. otoparkında park halinde iken, 06/09/2023 tarihinde meydana gelen kuvvetli yağış ve sel nedeniyle pert olması nedeniyle sigortalıya ödenen zararın, davalılardan tahsili istemiyle açılmıştır.

16. Dava dosyasının incelenmesinden; 20230117862 hasar dosya ve 247261016293 nolu kasko sigorta poliçesi ile sigortalı bulunan S.G.'e ait ... plakalı aracın Geyikli/Çanakkale H. S. T. O. otoparkında park halinde iken, yağış ve sel nedeniyle meydana gelen zarar neticesinde hasara uğradığı, 24/10/2023 tarihinde sovtaj bedelinin mahsubundan sonra sigortalıya 295.200 TL ödeme yapıldığı, bu bedelin ödeme tarihinden itibaren işleyecek ticari (avans) faizi ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili istemiyle adli ve idari yargı yerlerinde dava açıldığı görülmüştür.

17. Kamu hizmetini yürüten davalılar bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanması gerekmektedir.

18. Olayda davalıların kamu tüzel kişiliğini haiz olup kural olarak, işlem ve eylemlerinin kamusal nitelik taşıdığı; aracın sel suları içerisinde kalmasında ve zarar görmesinde davalıların kusurunun olduğu ileri sürülerek dava açıldığına göre, davada hizmet kusuruna dayanıldığı tartışmasızdır.

19. İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projenin hukuka aykırı olduğu nedeniyle, iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacak davalar ile idarenin aynı plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak davaların görüm ve çözümünün, iptal ve tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

20. Kamu hizmetinin sunulması esnasında, hizmetin hiç işlememesi, geç işlemesi, kötü işlemesi gibi durumlar, idarenin hizmet kusuru olarak adlandırılır. Bu kapsamda açılan tam yargı davasında, idarenin eylem veya işlemlerinin hukuka uygunluk denetimi yapılıp, idari faaliyet nedeniyle ilgililerin durumu belirlenip, idarenin tazmin sorumluluğunun bulunup bulunmadığına karar verilmelidir. İdarenin tazmin sorumluluğu olup olmadığı saptanırken, öncelikle olayda idarenin hizmet kusuru olup olmadığı hususunun, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusurunun bulunmaması halinde ise kusursuz sorumluluk ilkesinin olayda uygulanıp

uygulanamayacağının belirlenmesi gerekmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, dava konusu tazmin isteminin de 2577 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında bulunan tam yargı davasının görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli bulunmaktadır.

21. Bu itibarla, uğranıldığı ileri sürülen zarar, davalıların yukarıda belirtilen mevzuat kapsamında sunmuş oldukları kamu hizmetinin kötü işlemesi, hiç işlememesi yada eksik işlemesi biçiminde ortaya çıkan hizmet kusurunun mevcut olup olmadığının veya eylem ile uğranıldığı ileri sürülen zarar arasında uygun illiyet bağı bulunup bulunmadığının tespitini gerektirdiğinden ve bu hususların belirlenmesi idare hukuku esaslarına göre yapılabileceğinden, idarî eylemden doğan zararın tazmini talebiyle açılan bu davanın görüm ve çözümünde 2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 2. maddesinin (1-b) işaretli bendi uyarınca idarî yargı yeri görevli bulunmaktadır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Çanakkale 2. İdare Mahkemesinin 10/10/2024 tarih ve E.2024/922, K.2024/863 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Çanakkale 2. İdare Mahkemesinin 10/10/2024 tarih ve E.2024/922, K.2024/863 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan GÜLEÇ	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/265
KARAR NO : 2026/260
KARAR TR : 04/05/2026

ÖZET: Davacıların murisinin Çankırı ili, Eldivan-Gölezkayı Köyü yolunda seyir halindeyken yolun kusurlu yapısı ve işaretleme eksikliği nedeniyle direksiyon hakimiyetini kaybedip aracıyla takla atarak gerçekleşen trafik kazasında ölümü neticesinde, uğranıldığı ileri sürülen maddi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesi kapsamında, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1- E. S.
2- İ. S.
3- Y. Z. S.
Vekili : Av. E. Ç.
Davalı : Çankırı İl Özel İdaresi
Vekilli : Av. E. D.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, 13/06/2008 tarihinde müvekkillerinin murisi Z. S.'ın Çankırı ili, Eldivan-Gölezkayı Köyü yolunda seyir halindeyken, yolun kusurlu (dik, dar, korkuluksuz) olması ve eksik trafik işaretlemeleri nedeniyle direksiyon hakimiyetini kaybedip aracıyla takla atarak ölümü neticesinde uğranıldığı ileri sürülen maddi zararlara karşılık, belirsiz alacak davası kapsamında şimdilik toplam 1.500 TL destekten yoksun kalma tazminatının davalı Çankırı İl Özel İdaresi yönünden olay tarihinden, davalı H. S. yönünden ise temerrüt tarihinden itibaren işleyecek avans faiziyle birlikte müştereken ve müteselsilen (sigorta şirketi yönünden poliçe limitiyle sınırlı kalmak üzere) tazmini istemiyle 14/09/2022 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. İstanbul Anadolu 13. Asliye Ticaret Mahkemesi 29/12/2022 tarih ve E.2022/655 sayılı kararı ile, 6100 Sayılı HMK' nin 167. maddesi gereğince; davanın davalı Çankırı İl Özel İdaresi yönünden işbu dosyadan tefrikine karar vermiş,

anılan idare yönünden dava mahkemenin E.2023/1 sayılı esasına kaydedilmiştir.

3. **İstanbul Anadolu 13. Asliye Ticaret Mahkemesi 09/02/2023 tarih ve E.2023/1, K.2023/110 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği gerekçesiyle davanın, 6100 sayılı HMK'nin 114/1-b maddesi uyarınca yargı yerinin caiz olmaması nedeniyle 6100 sayılı HMK'nin 115/1-2 maddesi uyarınca dava şartı yokluğundan usulden reddine, karar vermiş, taraflarca istinaf edilmemesi üzerine bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dava, Trafik Kazası Nedeniyle 6098 Sayılı Tbk'nin 53/3 Maddesi Gereğince Murisler Tarafından Açılmış Destekten Yoksun Kalma Tazminatı (Ölüm Ve Cismani Zarar Sebebiyle Açılan Tazminat) İstemine İlişkindir.

6102 sayılı TTK'nin 4/2 maddesi yollamasıyla 6100 Sayılı HMK'nin 316 ilâ 322 maddelerinde düzenlenen basit yargılama usulüne tabi mahkememizin 2022/655 Esas sayılı dosyasından tefrik edilen işbu davada mahkememice; Anayasa'nın 141/4 ve 6100 Sayılı HMK'nin 30.maddesi gereğince usul ekonomisi ilkesi gözetilerek; 6100 sayılı HMK'nin 114 ve 115. maddelerinde bulunan düzenlemeler kapsamında dava şartlarına yönelik (görev) yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda tahkikat aşamasında aşağıdaki hüküm sonuca ulaşılmıştır.

Anayasa'nın 37. maddesine göre "Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz". 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 1. maddesine göre, "Mahkemelerin görevi, ancak kanunla düzenlenir. Göreve ilişkin kurallar, kamu düzenindendir."

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114/(1)-b maddesine göre yargı yolunun caiz olması dava şartıdır. Aynı yasanın 115. maddesine göre, "Mahkeme, dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Taraflar da dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler. Mahkeme, dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir." Bu yasal çerçevede mahkemelerce görev konusu her aşamada resen gözetilmesi gerekmektedir. Görevle ilgili hususlarda kazanılmış hak da söz konusu değildir.

Yukarıda anılan yasal düzenlemeler, yapılan açıklamalar ile iddia ve savunma ışığında somut olayda; davacılar ölümlü trafik kazasının davalı idarenin yolun yapım, bakım ve onarımından davalının sorumluluğunda olduğunu . davaya esas kazanın yolun ve yoldaki işaret levhalarının hatalı olmasından kaynaklandığını ileri sürülmekle esasında idarenin hizmet kusuruna dayanmışlardır. Bu durumda eldeki uyuşmazlığın Anayasanın 125/1 ve 2577 Sayılı İYUK'un 2/1-b maddesi gereğince idari yargı yerinde görülüp sonuçlandırılması gerekmektedir. Binaenaleyh, somut olayda gerçekleşen bu durumun 6100 sayılı HMK'nin 114/1-b maddesi gereğince dava şartı olduğu ve dava şartı eksikliğinin giderilmesinin de mümkün olmadığı sonuç ve kanaatiyle davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmek suretiyle aşağıdaki şekilde hüküm ihdas edilmiştir. (Bkz; KONYA BAM 3.HD. 12.07.2019 T. 2019/655 E.2019/671 K.SAYILI İLAMI, İZMİR BAM. 4.HD.21/05/2018 T. 2018/660 E.2018/783 K.)..."

4. Davacı vekili bu kez, toplam 300 TL destekten yoksun kalma tazminatı ile toplam 600 TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte tahsili istemiyle Çankırı İl Özel idaresine karşı idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Kastamonu İdare Mahkemesi 17/06/2025 tarih ve E.2025/412, K.2025/884 sayılı kararı** ile, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuş, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi 13/10/2025 tarih ve E.2025/10936, K.2025/11017 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden, davacıların murisi oldukları Z. S.ın 13.06.2008 tarihinde Ankara'dan plakalı araç ile yola çıkarak ... köyü yolunda seyrederken direksiyon hakimiyetini kaybederek gidiş istikametinde yolun sol tarafında kalan tepelik alana çarparak takla atması nedeni ile meydana gelen kazada hayatını kaybetmesi sonucu davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle davacılar tarafından 11.12.2024 tarihinde davalı idareye maddi ve manevi zararlarının giderilmesi noktasında başvuru yapıldığı, anılan başvurunun 06.01.2025 tarih ve E-43034 sayılı işlem ile reddi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, zararın kaynağını oluşturan trafik kazasının ... köyü yolunda seyrederken direksiyon hakimiyetini kaybetmesi sonucu karayolunda gerçekleştiği görülmektedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 08.07.2024 tarih, E:2024/213 ve K:2024/279 sayılı kararında bu yöndedir..."

6. Davacılar vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Kastamonu İdare Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık

Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir."

8. 2918 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır."

9. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 25/6/2010-6001/34 md.) Karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşlar, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlüdür.

Çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlar, karayolu yapısında yapacakları ve esasları yönetmelikte belirtilen çalışmalarda;

a) Yolun yapım ve bakımı ile görevli kuruluştan izin almak,

b) Çalışmaları, gerekli önlemleri alarak, aldırarak ve devamlılığını sağlayarak, trafik akımını ve güvenliğini bozmayacak tarzda yapmak,

c) Zorunlu nedenlerle meydana gelen arıza, engel ve benzerlerini en kısa zamanda ortadan kaldırarak karayolunu kullananlara ve araçlara zarar vermeyecek duruma getirmek,

d) Şehiriçi karayolu kenarında çeşitli tesislerin yapımı süresince; kaldırımlarda, tünel, tünel aydınlatılması ve benzerlerini yaparak güvenli geçiş sağlamak ve yaya yollarını trafiğe açık bulundurmak,

Zorundadırlar.

Bu çalışmalar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engeller bütün sorumluluk, bunları yaratan kişilere ait olmak üzere zabıtaca kaldırılır, yapılan masraflar sorumlulara ödetilir.

(Dördüncü fıkra mülga: 18/1/1985 - KHK 245/16 md.)

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayanlar fiil başka bir suç oluşturmasa bile ayrıca 7 200 000 lira para cezası ile cezalandırılır."

10. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu yapısı ve trafik işaretlerinin korunması"* başlıklı 14. maddesi şöyledir:

" Karayolu yapısı ve trafik işaretleri ile ilgili olarak;

a) Karayolu yapısı üzerine, trafiği güçleştirecek, tehlikeye sokacak veya engel yaratacak, trafik işaretlerinin görülmelerini engelleyecek veya güçleştirecek şekilde bir şey koymak, atmak, dökmek, bırakmak ve benzeri hareketlerde bulunmak,

b) Karayolu yapısını, trafik işaretlerini ve karayoluna ait diğer yapı ve güvenlik tesislerini, üzerlerine yazı yazarak, çizerek veya başka şekillerde bozmak, yerlerini değiştirmek veya ortadan kaldırmak,

Yasaktır.

Meydana gelen tehlike ve engeller, ilgili kuruluşlar ve zabıtaca ortadan kaldırılır, bozukluk ve eksiklikler yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşca derhal giderilir, zarar karşılıkları ve masrafları sorumlulara ödetilir.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükmüne uymayanlara 7 200 000 lira para cezası verilir."

11. 2918 sayılı Kanun'un *"Trafik işaretleri"* başlıklı 15. maddesi şöyledir:

" (Değişik birinci fıkra: 25/6/2010-6001/34 md.) Trafiği düzenlemede kullanılan işaret levhaları, ışıklı ve sesli işaretler, yer işaretlemeleri ile benzeri trafik işaretleri, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli kuruluşlarca temin ve tesis edilerek sürekliliği ve işlerliği sağlanır.

(İkinci fıkra Mülga: 18/1/1985 - KHK 245/16 md.)

Görülen eksiklikler ilgili kuruluşlara bildirilerek giderilmesi sağlatılır.

Trafik işaretlerinin standart, anlam, nicelik ve nitelikleri ile diğer esasları İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bayındırlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir."

12. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu dışında, kenarında veya üzerindeki diğer levhalar, ışıklar ve işaretlemeler"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"Karayolu dışında, kenarında veya karayolu sınırı içinde, trafik işaretlerinin görülmelerini engelleyecek, anlamlarını değiştirecek veya güçleştirecek, tereddüte sebep olacak veya yanıltacak ve trafik için tehlike veya engel yaratacak şekilde levhalar, ışıklar, işaretlemeler ile, ağaç, direk, yangın musluğu, çeşme, parmaklık gibi yapı elemanları veya benzerlerini dikmek, koymak veya bulundurmak yasaktır.

(Değişik: 18/1/1985- KHK 245/5 md.; Aynen kabul: 28/3/1985 - 3176/5 md.) Zorunlu hallerde bunların

bulunabileceği yer, nitelik ve nicelikleri ile hangi şartlarda bulunabileceği, hangilerinin izne bağlı olduğu ve bunlarla ilgili diğer esaslar ve 13 üncü maddede belirtilen karayolu yapısında yapılacak çalışmalar ile ilgili esaslar, İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Verilen izinler, ilgili valiliğe bildirilir.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine aykırı hareket edenler 72 000 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

(Değişik son fıkra: 25/6/2010-6001/34 md.) Ayrıca bunlar, bütün sorumluluk ve giderler mal sahibine ait olmak üzere yolun yapımı, bakımı, işletilmesi ile ilgili kuruluşça kaldırılır."

13. 2918 sayılı Kanun'un *"Görev ve Yetkili Mahkeme"* başlıklı 110. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

14. 2918 sayılı Kanun'un geçici 21. maddesi şöyledir:

"(Ek: 11/1/2011-6099/15 md.)

Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"

B. Yargı Kararı

15. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... Anayasa Mahkemesinin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayrımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayrımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/05/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacılar vekilinin istemi üzerine, son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hakim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, 13/06/2008 tarihinde davacılar murisi Z. S.'ın Çankırı ili, Eldivan-Gölezkayı köyü yolunda seyir

halindeyken, yolun fiziki kusurları ve işaretleme eksikliği sebebiyle direksiyon hakimiyetini kaybedip aracıyla tepelik alana çarpıp takla atarak ölümü neticesinde uğranıldığı ileri sürülen maddi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

19. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

20. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı ve tazminat istemine ilişkin davanın maddenin yürürlük tarihinden sonra açıldığı hususu gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul Anadolu 13. Asliye Ticaret Mahkemesinin 09/02/2023 tarih ve E.2023/1, K.2023/110 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul Anadolu 13. Asliye Ticaret Mahkemesinin 09/02/2023 tarih ve E.2023/1, K.2023/110 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/05/2026 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
YAŞAR	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/276
KARAR NO : 2026/307
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Davacının, vergi ve akaryakıt kaçakçılığı eylemleriyle ilgili yapmış olduğu ihbar hakkında etkin soruşturma yapılmayarak, dilekçe ve hak arama hürriyetinin kısıtlandığından bahisle, uğradığı manevi zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. B. S.
Davalı : Adalet Bakanlığı
Vekili : Av. F. Ş.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, vergi ve akaryakıt kaçakçılığı eylemleriyle ilgili yaptığı çok sayıda ihbar hakkında adli soruşturma süreçlerinin etkin yürütülmediğini, dilekçe ve hak arama hürriyetinin kısıtlandığını belirterek, uğramış olduğu 6.062.299 TL manevi tazminatın tarafına ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Ankara 20. İdare Mahkemesi 15/10/2024 tarih ve E.2024/1528, K.2024/1557 sayılı kararı ile, dava konusu tazminat talebinin dayanağının açık ve net bir şekilde ortaya konulmadığı gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendi gereğince, kararın tebliği tarihini izleyen günden itibaren (30) gün içinde 3. maddeye uygun şekilde düzenlenerek yeniden dava açmakta serbest olmak üzere, dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

3. Davacı yenilenen dava dilekçesi ile, reddededilen ilk dilekçede yer almayan taleplere de yer vererek, CİMER'e 2020 yılında 184, 2022 yılında 234 başvuru yaptığını, ayrıca *"Gerçek ortaya çıkıncaya kadar tedbir hükümlerinin uygulanarak Adalet Bakanlığı tarafından verilen kovuşturma izinleri hakkında yürütmeyi durdurma kararı verilmesini ve Mahkemeden hukuki koruma talep etmekteyim."* demek suretiyle dava dilekçesini yenilemiştir.

4. Ankara 20. İdare Mahkemesi 26/12/2024 tarih ve E.2024/1870, K.2024/2051 sayılı kararı ile, dava konusu tazminat talebinin dayanağının açık ve net bir şekilde ortaya konulmadığı gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendi gereğince, kararın tebliği tarihini izleyen günden itibaren (30) gün içinde 3. maddeye uygun şekilde düzenlenerek yeniden dava açmakta serbest olmak üzere, dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

5. Davacı bu kez, yenilenen dava dilekçesi ile, vergi ve akaryakıt kaçakçılığı eylemleriyle ilgili yaptığı çok sayıda ihbar hakkında adli soruşturma süreçlerinin etkin yürütülmediğini, CİMER'e 2020 yılında 184, 2022 yılında 234 başvuru yaptığını, organize vergi ve akaryakıt kaçakçılığı yapılmasına karşın sadece şirket yetkilisi olarak görülen kişiler hakkında eksik bilgi ve belgeler ile dava açılmakla yetinildiğini, düzenlenen iddianameler için vergi incelemesi talep edilerek inceleme raporlarına istinaden suçla alakası olmayan kendisi ve üçüncü şahıslar hakkında iddianame düzenlendiğini ve kasten yargılama süreçlerinin uzatıldığını, etkin soruşturma yapılmayarak dilekçe ve hak arama hürriyetinin kısıtlandığını belirterek, uğramış olduğu 6.062.299 TL manevi tazminatın tarafına ödenmesini talep etmiştir.

6. Davalı vekili süresinde sunduğu cevap dilekçesinde, davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğunu ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuştur.

7. **Ankara 20. İdare Mahkemesi 25/11/2025 tarih ve E.2025/254 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davalı idare vekilinin yargı yoluna ilişkin itirazının reddine ve mahkemelerinin görevliliğine karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *"...Uyuşmazlıkta, davacı tarafından davalı idareye yapmış olduğu şikayetler hakkında işlem yapılmamak suretiyle dilekçe ve hak arama hürriyetinin kısıtlandığı iddiasında bulunulduğu, yapılacak olan yargılamada dilekçe ve hak arama hürriyetinin kısıtlanmadığı yönünde irdeleme yapılarak hüküm kurulacağı, idarelerin sorumlu olduğu konularda oluşan zararlardan kaynaklı açılacak davaları çözümlemekte İdari Yargı mercilerinin görevli olduğu anlaşıldığından, işbu uyuşmazlığın Mahkememizin görevinde olduğu kanaatine varılarak, davalı idarenin göreve ilişkin itirazları yerinde görülmemiştir.*
>
> *Açıklanan nedenlerle, davalı idarelerin görev itirazının reddine, ..."*

8. Davalı idare vekili tarafından, süresi içerisinde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

9. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davacının vergi ve akaryakıt kaçakçılığı ve diğer iddialarıyla ilgili olarak yürütülen soruşturma kapsamında Cumhuriyet savcılarıyla onlar adına işlem yapan kolluk personelinin yargılamadaki fonksiyonu geniş çerçevede bir kamu hizmeti olarak değerlendirilse de, somut olarak, yürütülen soruşturma işlemlerinin ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmadığı, yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması; uyuşmazlığın çözümünde, 5271 sayılı Kanun'un 141. ve 142. maddeleri uyarınca adli yargı yerinde görülmesi gerektiği görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin talebin ilgili kısmı şu şekildedir:

> *"...Davacı tarafından davalı idare aleyhine açılan tam yargı davasında, davalı idare görev itirazında bulunmuş, bu itirazın reddedilmesi üzerine davalı idare tarafından olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebinde bulunulması nedeniyle dosyanın Başsavcılığımıza gönderildiği anlaşılmıştır.*
>
> *Davacı tarafından, organize bir şekilde gerçekleştirilen vergi ve akaryakıt kaçakçılığı eylemleriyle ilgili yaptığı çok sayıda ihbarla ilgili gerekli soruşturmaların yapılarak faillerin yargılanması için gereken işlemlerin*

yapılmadığından bahisle uğranıldığı ileri sürülen manevi zarara kaşılık 6.062.299 TL manevi tazminatın ödenmesi istemi ile idari yargı yerinde açılan davada, davalı idare tarafından görev itirazında bulunulmuş, itirazın reddi üzerine davalı vekili tarafından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından adli yargı lehine olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebinde bulunulduğu anlaşılmıştır.

Bilindiği gibi, Anayasa'nın 125. maddesinde, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu, aynı maddenin son fıkrasında ise idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kuralına yer verilmiş; 129/5. maddesinde, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davalarının, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabileceğine işaret edilmiş; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 13. maddesinde de, kişilerin kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı, bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açacakları ve kurumun genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkının saklı olduğu hükme bağlanmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" kenar başlıklı 2. maddesinde, idari dava türleri: a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmıştır.

Öte yandan, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Tazminat İstemi" başlıklı 141. maddesinde; "Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında; / .... / (3) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir. / ... Hükmüne, "Tazminat isteminin koşulları" başlıklı 142. maddesinde ise; "Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir. / İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır. / .... " hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen hükümlere göre idari yargı yerinde dava açılabilmesi için, işlem veya eylemin idari bir faaliyet kapsamında gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Söz konusu işlem veya eylemin idari bir faaliyet kapsamında gerçekleştirilmediğinin anlaşılması hâlinde işlem veya eylemin niteliğine göre sonuca gidilmesi gerekecektir.

Anayasa'nın Başlangıç kısmında öngörülen "Kuvvetler ayrımı" ilkesi ile 9. ve 138. maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen "İdari faaliyet" kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu "Yargı faaliyet T nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur.

Bu düzenlemeler ve açıklamalar kapsamında dava konusu olay ele alındığında, davacının vergi ve akaryakıt kaçakçılığı ve diğer iddialarıyla ilgili olarak yürütülen soruşturma kapsamında Cumhuriyet savcılarıyla onlar adına işlem yapan kolluk personelinin yargılamadaki fonksiyonu geniş çerçevede bir kamu hizmeti olarak değerlendirilse de, sonuç olarak, yürütülen soruşturma işlemlerinin ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması; uyuşmazlığın çözümünde, 5271 sayılı Kanun'un 141. ve 142. maddeleri uyarınca adli yargı yerinin görevli olması gerekmektedir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 20.02.2017 tarihli ve 2017/24 Esas. 2017/84 Karar sayılı, 28.09.2020 tarihli ve 2020/36 E., 2020/543 K. sayılı ve 07.06.2021 tarihli ve 2021/193 E., 2021/338 K. sayılı kararlarında da bu tür davaların çözümünde adli yargının görevli olduğu vurgulanmıştır..."

10. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcılığının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

11. Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulü gerektiği yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Bakılan davada, öncelikle, davacının tazminat isteminin dayanağı olan işlemlerin, idari veya yargısal fonksiyon içerisinde yer alıp almadığı hususunun açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

İdarenin hukuki sorumluluğu kendi işlem ve eylemleriyle sınırlı bulunmaktadır. Yargı mercileri ise, idari işlevin dışında yer alan ve yargı yetkisi kullanan bağımsız organlar olup, bu haliyle hakim ve savcıların yargılama faaliyeti kapsamında yaptıkları görev nedeniyle idarenin ajanı sayılmaları hukuken mümkün değildir.

Fonksiyonel bakımdan, yasama ve yürütmeden ayrı olup, bağımsız bir organ olan yargının, yargılama süreci ile ilgili faaliyetleri Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen "idari eylem ve işlemler" kapsamına girmemektedir.

Hakim ve savcıların ceza soruşturması ve kovuşturması kapsamında yaptıkları faaliyetlerin yargılama fonksiyonu içerisinde yer aldığı açık olup; bu bağlamda, soruşturma sırasında savcılarca alınan kararlar ile yapılan işlemlerin ve savcıların talimatı üzerine adli kolluk kuvvetlerince tesis edilen ve yargısal faaliyetten ayrılamayan işlemlerin yargılamanın bir parçası olduğu konusunda bir duraksama bulunmamaktadır.

Buna göre, Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle uğramıldığı ileri sürülen zararların tazmininde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat" başlıklı bölümünde gösterilen esas ve usullerin izleneceği tabiidir.

Dava dilekçesinde ileri sürülen vergi ve akaryakıt kaçakçılığı konusunda davacının yapmış olduğu ihbarlara ilişkin adli soruşturma süreçlerinin etkin yürütülmediği, organize vergi ve akaryakıt kaçakçılığı yapılmasına karşın sadece şirket yetkilisi olarak görülen kişiler hakkında eksik bilgi ve belgeler ile dava açılmakla yetinildiği, düzenlenen iddianameler için vergi incelemesi talep edilerek inceleme raporlarına istinaden suçla alakası olmayan kendisi ve üçüncü şahıslar hakkında iddianame düzenlendiği ve kasten yargılama süreçlerinin uzatıldığı şeklindeki iddialara konu karar ve işlemlerin Cumhuriyet savcılarınca alınan kararlar ve buna istinaden adli kolluk dahil olmak üzere görevli makamlarca tesis edilen yargısal işlemler olduğu görülmektedir.

Yargılama sürecine ilişkin işlemler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiğinden; uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, 5271 sayılı Yasanın 141 ve 142 nci maddeleri uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Öte yandan; dosyada yer alan bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden; Soruşturma ve kovuşturma süreçleri ile vergi incelemelerine ilişkin olarak davacının Cimer ve Hakimler ve Savcılar Kurulu'na yaptığı başvuruların dikkate alınmadığı ve dilekçelerinde yer alan değerlendirmeler nedeniyle hakkında hakaret davaları açıldığı, bu haliyle dilekçe ve hak arama özgürlüğünün Adalet Bakanlığı'nın organizasyon, denetim ve gözetim yükümlülüğünü yerine getirmemesi nedeniyle etkisiz kılınması nedeniyle zarara uğradığı ileri sürülmüş ise de, soruşturma kapsamında savcının talimatı üzerine yapılan uygulamaların yargılama fonksiyonu içerisinde değerlendirilmesi gerektiği ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141. maddesinin 3. fıkrası kapsamında kaldığının kabulü gerekmektedir.

SONUÇ: Açıklanan nedenle, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulü gerektiği düşünülmektedir."

IV. İLGİLİ HUKUK

12. Anayasa'nın "*Yargı yetkisi*" başlıklı 9. maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

13. Anayasa'nın *"Temel hak ve hürriyetlerin korunması"* başlıklı 40. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

14. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun *"Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat"* üst başlığı altında düzenlenen *"Tazminat istemi"* başlıklı 141. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

" (1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

...

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

...

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir."

15. 5271 sayılı Kanun'un *"Tazminat isteminin koşulları"* başlıklı 142. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" (1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır.

..."

16. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı"* başlıklı 2. maddesinin değişik 1 numaralı bendinde şu düzenlemeye yer verilmiştir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) Tahkim yolu öngörülen ihtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, davacının vergi ve akaryakıt kaçakçılığı eylemleriyle ilgili olarak, yapmış olduğu ihbarlar hakkında etkin soruşturma yapılmayarak, dilekçe ve hak arama hürriyetinin kısıtlandığından bahisle uğradığını ileri sürdüğü, 6.062.299 TL manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

20. Anayasa'nın başlangıç kısmında öngörülen *"Kuvvetler ayrımı"* ilkesi ve yargı ile ilgili 9. ve 138. maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen *"idari işlemler"* kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu *"yargısal işlemler"* nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur. Yukarıda işaret edildiği üzere, Cumhuriyet Savcılarıyla onlar adına işlem yapan kolluk personelinin yargılamadaki fonksiyonu geniş çerçevede bir kamu hizmeti olarak değerlendirilse de, somut olarak, ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiği açıktır.

21. Dosyanın incelenmesinden, davacı tarafından, vergi ve akaryakıt kaçakçılığı eylemleriyle ilgili yaptığı çok sayıda ihbar hakkında adli soruşturma süreçlerinin etkin yürütülmediği, organize vergi ve akaryakıt kaçakçılığı yapılmasına karşın sadece şirket yetkilisi olarak görülen kişiler hakkında eksik bilgi ve belgeler ile dava açılmakla yetinildiği, düzenlenen iddianameler için vergi incelemesi talep edilerek inceleme raporlarına istinaden suçla alakası olmayan kendisi ve üçüncü şahıslar hakkında iddianame düzenlendiği, soruşturma ve kovuşturma süreçleri ile vergi incelemelerine ilişkin olarak Cimer ve Hakimler ve Savcılar Kurulu'na yaptığı başvuruların dikkate alınmadığı ve dilekçelerinde yer alan değerlendirmeler nedeniyle hakkında davalar açıldığı, etkin soruşturma yapılmayarak dilekçe ve hak arama hürriyetinin kısıtlandığı ileri sürülerek, uğranılan manevi zararın tazmini istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

22. 2577 sayılı Kanun uyarınca, idari yargı yerinde dava açılabilmesi için, işlem veya eylemin idari bir faaliyet kapsamında gerçekleştirilmesi gerektiği, buna karşılık, mahkeme kararlarının yargısal bir nitelik taşıdığı ve idari bir işlem veya eylem olarak kabul edilemeyeceği açıktır.

23. Belirtilen duruma göre, ceza soruşturması ve kovuşturması kapsamında yapılan faaliyet yargı faaliyeti olup, bu kapsamda gerçekleştirilen işlemler yargısal işlem mahiyetini taşımaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerekmektedir.

24. Dosya ve ilgili mevzuat bir bütün olarak incelenip değerlendirildiğinde, somut olaya ilişkin olarak açılan davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu ancak, Uyuşmazlık Mahkemesinin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

25. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile, davalı idarenin görev itirazının reddine ilişkin Ankara 20. İdare Mahkemesinin 25/11/2025 tarih ve E.2025/254 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle:

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Ankara 20. İdare Mahkemesinin 25/11/2025 tarih ve E.2025/254 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/289
KARAR NO : 2026/526
KARAR TR : 07/09/2026

ÖZET: Davacının yaşlılık aylığı bağlanması talebinin reddine ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu işleminin iptali ve yaşlılık aylığının ödenmesi istemiyle idari yargıda; emekliliğe hak kazandığının tespiti ile yaşlılık aylığının ödenmesi istemiyle adli yargıda açılan davada, 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi Uyarınca uyuşmazlığın görüm ve çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğu hk.

K A R A R

Davacı : K. E.
Vekili : Av. Y. Y.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. E. D.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, 31/08/1999 tarihinde doktor olarak kamu görevine başladığını, buna karşın sigorta başlangıç tarihinin 15/09/1999 olarak kabul edildiğini, 31/08/2024 tarihi itibarıyla 25 yıl sigortalılık süresi ve 9025 gün prim ödeme gün sayısını tamamladığını ve yaş şartı aranmaksızın yaşlılık aylığına hak kazandığını ileri sürerek yaptığı başvurunun, 60 yaş şartını tamamlamadığından bahisle reddedilmesi üzerine; Kütahya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünün 12/11/2024 tarih ve E-60182043-205.02.01.105870566 sayılı işleminin iptali ile yaşlılık aylığının yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle Kütahya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünü hasım göstermek suretiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Kütahya İdare Mahkemesi 05/12/2024 tarih ve E.2024/1053, K.2024/1208 sayılı kararı** ile, davanın doğru hasım olan Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı husumetiyle incelenmesi gerektiğinden, Kütahya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü hasım mevkiinden çıkarılarak Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'nın hasım mevkiine alınmasına ve 5510 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan işbu uyuşmazlığın görüm ve çözümünün, aynı Kanun'un 101. maddesi uyarınca adlî yargının (iş mahkemesinin) görev alanına girdiği gerekçesiyle; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddeleri uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine, Bursa Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi 27/02/2025 tarih ve E.2025/474, K.2025/389 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar vermiş, Mahkeme kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir.

> *"...Dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olan davacı tarafından; yaşlılık aylığı bağlanması talebiyle Kütahya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne yapmış olduğu başvurunun 60 yaş şartını tamamlamadığından bahisle reddedilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*
>
> *Dava konusu olayda; davacının 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olduğu ve dava konusu uyuşmazlığın aynı Kanun'un 30 ve devamı maddelerinde düzenlenen emekli aylığı bağlanmasına ilişkin hükümlerin uygulanmasından kaynaklandığı görülmektedir.*
>
> *Bu durumda; 5510 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan işbu uyuşmazlığın görüm ve çözümü, aynı Kanun'un 101. maddesi uyarınca adlî yargının (iş mahkemesinin) görev alanına girdiğinden; bakılan davanın esasının Mahkememizce incelenmesine olanak bulunmamaktadır.*
>
> *Açıklanan nedenlerle davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine..."*

3. Davacı vekili aynı maddi ve hukuki olgulara dayanarak, müvekkilinin 01/09/2024 tarihinden itibaren emekliliğe ve yaşlılık aylığına hak kazandığının tespiti ile birikmiş aylıklarının 01/09/2024 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle bu kez, adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Kütahya 2. İş Mahkemesi 07/04/2026 tarih ve E.2025/41 sayılı kararı** ile, davacının 2008 öncesi Emekli Sandığı iştirakçisi olduğu anlaşıldığından, 5434 sayılı Kanun kapsamındaki davacı talebinin idari yargı yerinde çözümü gerektiğinden bahisle, mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...5510 sayılı Kanun'un "5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri" başlıklı geçici 4. Maddesine göre "...Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır. Amir hükmüne göre 2008 yılı öncesi dönemde Emekli Sandığı iştirakçısı olan davacının iş bu 5434 sayılı Kanun kapsamındaki talebinin İDARİ YARGI yerinde çözümü gerektiğinden görevsizlik kararı veren Kütahya İdare Mahkemesinin 2024/1053 Esas - 2024/1208 Karar sayılı dosyasının fiziken istenilerek, 2247 sayılı Kanun'un 19. Maddesi uyarınca görevli yargı merciinin belirlenmesi için dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar verilmiş ve aşağıdaki şekilde ara karar tesis edilmiştir.

Dosya incelendi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

1-Davacının 2008 öncesi Emekli Sandığı iştirakçisi olduğu anlaşıldığından 5434 sayılı Kanun kapsamında ki talebinin İDARİ YARGI yerinde çözümü gerektiğinden görevsizlik kararı veren Kütahya İdare Mahkemesinin 2024/1053 Esas - 2024/1208 Karar sayılı dosyasının fiziken istenilerek, 2247 sayılı Kanun'un 19. Maddesi uyarınca görevli yargı merciinin belirlenmesi için dosyaların UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNE GÖNDERİLMESİNE,

2- Uyuşmazlık Mahkemesi kararı geldiğinde taraflara tebliğine,

3- 6100 sayılı HMK'nın 165/1. Maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi kararının bekletici mesele yapılmasına..."

5. Kütahya 2. İş Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli yargı dava dosyası ekinde idari yargı dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına almak; bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu haklardan yararlanma şartları ile finansman ve karşılanma yöntemlerini belirlemek; sosyal sigortaların ve genel sağlık sigortasının işleyişi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemektir."

7. 5510 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun; sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortasından yararlanacak kişileri, işverenleri, sağlık hizmeti sunucularını, bu Kanunun uygulanması bakımından gerçek kişiler ile her türlü kamu ve özel hukuk tüzel kişilerini ve tüzel kişiliği olmayan diğer kurum ve kuruluşları kapsar."

8. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "*Sigortalı sayılanlar*" başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından;

a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,

...

c) Kamu idarelerinde;

1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar,

sigortalı sayılırlar."

9. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Bu Kanundan önce yürürlükte bulunan sosyal güvenlik kanunlarına tâbi geçen çalışmalar için bağlanacak aylıkların hesabı"* başlıklı Geçici 2. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına ya da bu Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tabi olanlara aylık bağlanmasına esas alınacak kanun, bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre tespit olunur ve bunlar hakkında, bu Kanunun geçici maddelerindeki hükümler uygulanır. Ancak, bunlardan bu Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girmeyenlere 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz. Bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanuna göre 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanması gerekenlerden, bu Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girmeyenler için, bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri esas alınır. (a) bendi hükümlerinin uygulamasına esas alınacak kanun, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçen süreler hariç, bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre belirlenir. Bu Kanuna tabi hizmetlerle 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine tabi sandıklarda geçen hizmetlerin birleştirilmesinde de bu fıkra hükümleri esas alınmak suretiyle bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri uygulanır."

10. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "*5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri*" başlıklı Geçici 4. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır."

11. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na, 1/3/2023 tarihli ve 7438 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle eklenen Geçici 95. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu maddenin yürürlük tarihinden sonra aylık bağlanması için talepte bulunanlardan 506 sayılı Kanunun geçici 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi, 1479 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası, 2925 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi ve 5434 sayılı Kanunun geçici 205 inci maddesi hükümlerine göre yaşlılık veya emekli aylığı bağlanacak olanlar, söz konusu hükümlerde yaş dışındaki diğer şartları taşımaları halinde yaşlılık veya emekli ayhğından yararlanırlar. Bu fıkra esas alınarak geriye dönük herhangi bir ödeme yapılmaz ve geriye dönük hak talep edilemez."

12. 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun, 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 26. maddesiyle eklenen ve 23/5/2002 tarihli ve 4759 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle değiştirilen Geçici 205. maddesinde, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte iştirakçi olanların emekli aylığına hak kazanabilmeleri için tabi oldukları fiilî hizmet süresi ve kademeli yaş şartları düzenlenmiştir.

13. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hâllerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

14. 12/10/2017 tarihli ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara,

ilişkin dava ve işlere bakar."

B. Yargı Kararı

15. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarih ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yeni sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Nesrin ŞENGÜN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/09/2026 tarihli toplantısında;2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, iş mahkemesince aynı Kanun'un 19. maddesi uyarınca başvuruda bulunulduğu, davacının yaşlılık aylığı talebinin reddine ilişkin işlemden kaynaklanan uyuşmazlık nedeniyle idari ve adli yargı yerlerinde dava açıldığı, adli yargıda tespit ve eda istemlerini de içeren davaya

ilişkin dosyanın idari yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir eksiklik bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, idari yargıda, davacının yaşlılık aylığı bağlanması talebiyle yaptığı başvurunun 60 yaş şartını tamamlamadığından bahisle reddedilmesine ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumu işleminin iptali ile yaşlılık aylığının yasal faiziyle birlikte ödenmesi; adli yargıda ise, davacının 01/09/2024 tarihinden itibaren emekliliğe ve yaşlılık aylığına hak kazandığının tespiti ile bu tarihten itibaren birikmiş yaşlılık aylıklarının yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

19. Dava dosyası kapsamındaki hizmet cetveli ve sosyal güvenlik kayıtlarının incelenmesinden; doktor olan davacının, yaşlılık aylığı tahsis talebinde bulunduğu 31/08/2024 tarihinde 25 yıl sigortalılık süresi ve 9035 gün prim ödeme gün sayısına sahip olduğu, sigorta başlangıç tarihinin 15/09/1999 olduğu ve 01/10/2008 tarihinden önce 5434 sayılı Kanun'a tabi Emekli Sandığı iştirakçisi statüsünde hizmetinin bulunduğu anlaşılmıştır.

20. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi ile aynı Kanun'un Geçici 4. maddesi birlikte değerlendirildiğinde; 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanun'a tabi hizmeti bulunan bir kişinin sosyal güvenlik hukukundan kaynaklanan her uyuşmazlığının salt bu nedenle idari yargının görev alanında bulunduğunun kabulü mümkün olmayıp, görevli yargı yerinin belirlenmesinde uyuşmazlığın hangi sosyal güvenlik statüsünden ve hangi mevzuatın uygulanmasından kaynaklandığının gözetilmesi gerekir.

21. Somut olayda uyuşmazlığın, davacının 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre iştirakçilik statüsünün, emekli keseneğine esas aylığının, emekli ikramiyesinin veya münhasıran kamu görevlisi statüsüne bağlı bir emeklilik hakkının belirlenmesine ilişkin olmadığı; davacının sigortalılık başlangıç tarihi ile buna bağlı olarak yaşlılık aylığına hak kazanma şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesine ilişkin bulunduğu anlaşılmıştır.

22. Bu durumda, davacının 01/10/2008 tarihinden önce 5434 sayılı Kanun'a tabi hizmetinin bulunması nedeniyle 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4. maddesindeki geçiş hükümlerinin gözetilmesi gerekmekle birlikte; uyuşmazlığın niteliği, talep edilen sosyal güvenlik hakkı ve tahsis işlemi yönünden tabi olunan sosyal güvenlik statüsü birlikte değerlendirildiğinde, uyuşmazlığın 5434 sayılı Kanun'a tabi kamu görevlisi statüsünden kaynaklanan bir uyuşmazlık niteliğinde olmadığı, yaşlılık aylığına bak kazanma koşullarının belirlenmesine ilişkin sosyal güvenlik uyuşmazlığı olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Buna göre, 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinde, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hâllerde Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceğinin düzenlenmiş olması karşısında, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kütahya 2. İş Mahkemesinin 07/04/2026 tarih ve E.2025/41 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kütahya 2. İş Mahkemesinin 07/04/2026 tarih ve E.2025/41 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

07/09/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Rıdvan GÜLEÇ	Üye Bayram ŞEN	Üye Döndü Deniz BİLİR	Üye Nesrin ŞENGÜN
	Üye Ahmet ARSLAN	Üye Mahmut BALLI	Üye Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/294
KARAR NO : 2026/379
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Vakıf Üniversitesi ile işbirliği protokolü imzalanan özel hastanede kamu hizmeti niteliğinde olmayan tıbbi uygulama sonucu uğranıldığı öne sürülen maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI

YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : T. Y.
Vekili : Av. B. E.
Davalı : İstinye Üniversitesi Rektörlüğü
Vekili : Av. M. U., Av. M. B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, davalı vakıf üniversitesi ile işbirliği protokolü imzalanan (afiliye) M. S. v. E. H. A. Ö. M. P. G. Hastanesinde rahatsızlığı nedeniyle ameliyat olan davacının, bu hastanede bulunan bir profesör tarafından ameliyat edildiğini ve hatalı tıbbi müdahale neticesinde vücut bütünlüğünün zarar gördüğünü ileri sürerek, uğranılan zararların tazmini istemiyle şimdilik 10.000 TL maddi ve 150.000 TL manevi tazminatın 24/06/2024 tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **İstanbul 11. Tüketici Mahkemesi 25/09/2025 tarih ve E.2025/54, K.2025/308 sayılı kararı** ile, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle, davanın usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Davalı hastane 2011 yılında 21. Yüzyıl Anadolu Vakfı tarafından kurulan vakıf üniversitesine bağlıdır. Yargıtay'ın yerleşmiş içtihatları gereği vakıf üniversiteleri Anayasa'nın 130 ve Yüksek Öğretim Kanunu'nun Ek 2.maddesi gereğince kamu tüzel kişisi niteliğinde olup, kamusal kurallar çerçevesinde faaliyet gösterdiğinden davalı hastanenin eylem ve işlemleri de kamusal niteliktedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/b maddesine göre, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davalarına bakma görevi idari yargıya verilmiştir. Bu durumda kamusal hizmetin görülmesi sırasında hizmet kusurundan doğan zararlardan dolayı davalı hastaneye karşı idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. ..."

3. Davacı vekili, bunun üzerine aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **İstanbul 9. İdare Mahkemesi 01/04/2026 tarih ve E. 2026/431 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümü adli yargı merciilerinin görev alanına girdiği sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına ve Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar bakılan davanın incelenmesinin ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Dava dosyasının incelenmesinden, davalı İstinye Üniversitesi ile işbirliği protokolü (afiliasyon) imzalayan M. S. H. A. Ş.ne ait M. P. H.'nde 24/06/2024 tarihinde boyun gıdı bölgesinde lipodistrofik yağlanma ve şekil bozukluğunun giderilmesi amacıyla yapılan ameliyatın başarısız sonuçlanmasında idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle tekrar ameliyat olması gerekeceğinden emsal güncel ameliyat bedeli için 1.000,00-TL, yapılan ameliyat gideri için 8.000,00-TL, çalışamadığı süredeki ücret kaybı için 1.000,00-TL olmak üzere toplam 10.000,00-TL maddi tazminat ile psikolojisinin olumsuz etkilenmesi ve çektiği acıların giderilmesi için 150.000,00-TL manevi tazminatın 24/06/2024 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Vakıf üniversiteleri, Devlet tarafından, kanunla ve kamu tüzel kişisi olarak kurulmaktadır. Kanunla kurulma zorunluluğunun doğal sonucu olan "kamu tüzel kişiliği" niteliği, üniversitelerin yapısına has bir özellik olduğundan, vakıflar tarafından kurulan üniversitelerin ve bu üniversitelere bağlı kurumların, örneğin tıp fakültesi veya araştırma hastanelerinin de kamu tüzel kişiliğine sahip olduğu açıktır. Bununla birlikte, vakıf üniversitelerine bağlı olmaksızın bir protokol kapsamında "bütçeleri ve iç mevzuatları ayrı" olacak şekilde özel hastanelerle işbirliği sürecindeki olası hukuki durumun ayrıca ele alınması gerekmektedir.

Buna göre, bakılan davada, davacıya yapılan tıbbi müdahalenin M. S. H. A. Ş. bünyesinde faaliyet gösteren M. P. H.nde gerçekleştirildiği, söz konusu özel hastanenin vakıf üniversitesi statüsündeki İstinye Üniversitesine bağlı bulunmadığı, kamu tüzel kişiliği niteliğini haiz olmadığı, özel hukuk tüzel kişisi olduğu, davalı Vakıf üniversitesi ile arasındaki işbirliği protokolünün özel hastanedeki sağlık hizmetini tek başına "kamu hizmeti" niteliğine dönüştürmeyeceği, yukarıda anılan mevzuat hükümleri uyarınca işbirliği protokolünün imzacı üniversitenin eğitim ve araştırma işlevleri dışındaki sağlık uygulamalarının, özel hukuk (tüketici) kuralları kapsamında değerlendirilmesi gerektiği hususları bir arada değerlendirildiğinde; davacıya uygulanan sağlık hizmeti faaliyetinin Vakıf Üniversitesi Hastanesi ile değil özel hastane eliyle yürütüldüğü ve özel hastane ya da hekimleri ile hastalar arasındaki ilişki bir özel hukuk sözleşmesi olup, tarafların hak ve borçları ve dolayısıyla meydana gelen zarardan sorumluluk bu sözleşme kapsamında değerlendirileceğinden, davaya konu uyuşmazlığın çözümünde adli yargı mercilerinin görevli olduğu anlaşıldığından, 2247 Sayılı Yasanın 19. maddesi uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulması gerektiği sonucuna varılmıştır. ..."

5. İstanbul 9. İdare Mahkemesi tarafından 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. Anayasa'nın *"Yükseköğretim kurumları"* başlıklı 130. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim - öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.

Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir.

...

Vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları, mali ve idari konuları dışındaki akademik çalışmaları, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden, Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere tabidir."

7. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi şöyledir:

"(Değişik: 17/8/1983 - 2880/1 md.)

Bu Kanunda geçen kavram ve terimlerin tanımları aşağıda belirtilmiştir.

...

Üniversite: Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzelkişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim - öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan; fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumudur."

8. 2547 sayılı Kanun'un Ek 2. maddesi şöyledir:

"(Ek: 17/8/1983 - 2880/32 md.; Değişik : 18/6/2008-5772/7 md.)

Vakıflar; kazanç amacına yönelik olmamak şartıyla.....bu Kanun hükümleri çerçevesinde kalmak şartıyla meslek yüksekokulu kurabilir. Bu meslek yüksekokulu, kamu tüzel kişiliğini haiz olup, Yükseköğretim Kurulunun görüşü alınarak Bakanlar Kurulu kararı ile kurulur. ..."

9. 31/12/2005 tarihli Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin *"Vakıf üniversitesi"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"Vakıf üniversitesi, gelirlerini sadece kendi üniversitelerini ve mülkiyeti üniversitelere ait kurum ve kuruluşları geliştirmek amacıyla harcamak kaydıyla, vakıflar tarafından kanunla kurulmuş bulunan kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde araştırma, eğitim - öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan, fakülte, enstitü, yüksekokul, meslek yüksekokul, destek, hazırlık okulu veya birimleri, benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumudur."

10. 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun Ek 15. maddesi şöyledir:

" (Ek: 20/8/2016-6745/40 md.)

Tıp ve/veya diş hekimliği fakültesi bulunan ancak sağlık uygulama ve araştırma merkezi bulunmayan veya sağlık uygulama ve araştırma merkezinde yeterli kapasite ve eğitim altyapısı bulunmayan vakıf üniversiteleri; tıp ve diş hekimliğinde lisans eğitimi, tıp, diş hekimliği ve eczacılıkta uzmanlık eğitimi ile araştırma faaliyetleri için yeterli kapasite ve eğitim altyapısı bulunan özel hastaneler ile bütçeleri ayrı olmak şartıyla işbirliği yapabilir. İlgili üniversite ve özel hastanenin yetkili makamları arasında işbirliği protokolü imzalanır ve Sağlık Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulunun onayıyla uygulamaya konulur.

İşbirliği yapılan özel hastane, üniversite için sağlık uygulama ve araştırma merkezi kabul edilir. Burada fiilen görev yapacak olan üniversite öğretim elemanları, ilgili dekan ve hastane yöneticisinin talebi üzerine rektör tarafından görevlendirilir. Görevlendirilen üniversite personeline kendi mevzuatı uygulanır. İşbirliği yapılan özel hastane, öğretim üyelerinin faaliyetleri ve üniversitenin eğitim ve araştırma işlevleri dışında kendi mevzuatına tabi olmaya devam eder.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Yükseköğretim Kurulunun görüşü alınarak Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenir."

11. 27/3/2002 tarihli ve 24708 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özel Hastaneler Yönetmeliği'nin *"Vakıf üniversiteleri ile özel hastane işbirliği"* başlıklı Ek 8. maddesi şöyledir:

"Yükseköğretim Kurulunun uygun görüşüyle vakıf üniversitelerinin, ilgili mevzuatı gereğince gerekli izinleri alması ve tıp fakültelerinin bulunduğu ildeki asgarî 150 yataklı olması kaydıyla en fazla iki özel hastane ile işbirliği yapılması halinde bu hastanelere planlamadan istisna olarak, üniversite anabilim dalı ve bilim dalı yapılanmasına uygun yeterli altyapının oluşturulması halinde uzmanlık dalı ilavesi ve sadece üniversiteden görevlendirilmiş doçent ve profesör unvanlı öğretim üyelerine olmak üzere hastane toplam yatak sayısının ½' si oranına kadar ek kadro tahsis edilir. Bu uzmanlık dallarının gerektirdiği tıbbi hizmet birimleri, teknoloji yoğunluklu tıbbi cihazlar kurdurulabilir. Özel hastaneye tahsis edilen bu kadrolar ve uzmanlık dalları ile tıbbi hizmet birimleri ve teknoloji yoğunluklu tıbbi cihazlar, işbirliğinin sona ermesi halinde hastane hekim kadrosu ve faaliyet izin belgesinden düşülür.

Aynı ilde ve aynı sahiplikte olan birden fazla özel hastanenin toplamda 200 yatağa ulaşması halinde bu hastaneler birinci fıkra kapsamında değerlendirilir."

12. Yükseköğretim Genel Kurulu'nun 25/08/2011 tarihli ve 2011.17.985 sayılı kararı ile, vakıf üniversiteleri tıp

fakülteleri ile özel hastaneler arasında, eğitim- öğretim, sağlık hizmeti sunumu amacıyla yapılacak işbirliğine ilişkin *"Vakıf Üniversiteleri Tıp Fakülteleri ile Özel Hastanelerin İşbirliği (Afiliasyon) Usul ve Esasları"* belirlenmiş; son olarak da Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan 17/05/2017 tarihli ve 2274 sayılı Vakıf Üniversiteleri ile Özel Hastanelerin İşbirliğine İlişkin Usul ve Esasları yürürlüğe girmiştir.

13. Anılan Usul ve Esaslar'ın *"İşbirliği esasları"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"Tıp ve/veya diş hekimliği fakültesi bulunan ancak sağlık uygulama ve araştırma merkezi bulunmayan veya sağlık uygulama ve araştırma merkezinde yeterli kapasite ve eğitim alt yapısını sağlayamayan vakıf üniversiteleri; tıp ve diş hekimliğinde lisans eğitimi, tıp, diş hekimliği ve eczacılıkta uzmanlık eğitimi ile araştırma faaliyetleri için yeterli kapasite ve eğitim altyapısı olan ve fakülteyle aynı ilde bulunan özel hastane ile bütçeleri ayrı olmak şartıyla işbirliği yapabilir.

İşbirliği yapılan hastane, üniversite için sağlık uygulama ve araştırma merkezi kabul edilir.

İşbirliği yapılan hastane, öğretim üyelerinin faaliyetleri ve üniversitenin eğitim ve araştırma işlevleri dışında 27/3/2002 tarihli ve 24708 sayılı Özel Hastaneler Yönetmeliği hükümlerine tabidir."

14. Aynı Usul ve Esaslar'ın *"Disiplin ve özlük işlemleri"* başlıklı 11. maddesi şöyledir:

"İşbirliği yapılan hastanede görevlendirilen üniversite personelinin disiplin ve özlük işlemleri üniversitenin ilgili mevzuatına göre yürütülür.

Öğrenciler, eğitim ve öğretime yönelik mevzuat hükümleri ile birlikte hastanenin tabi olduğu mevzuat hükümlerine de uymak zorundadır.

İşbirliği yapılan hastanede sağlık hizmeti sunan üniversite öğretim üyelerinin üniversite ödenekleri dâhil, kadrosuna/sözleşmesine bağlı ödemeleri üniversite tarafından ödenir.

Öğretim üyelerince yürütülen sağlık hizmetlerinin karşılığı olan ve hastane idaresi ile üniversite arasında kararlaştırılan ücretler hastane tarafından, öğretim üyelerine ödenmek üzere, üniversitenin hesabına aktarılır. Öğretim üyeleri ile özel hastane arasında bu işbirliği kapsamında hizmet akdine dayanan parasal ilişki kurulması yasaktır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, davalı vakıf üniversitesi ile işbirliği protokolü imzalanan özel hastanedeki tıbbi uygulama hatasından kaynaklı maddi ve manevi zararların tazmini istemiyle açılmıştır.

18. Yukarıda anılan mevzuat hükümlerine göre; vakıf üniversitesi, gelirlerini, sadece kendi üniversitelerini ve mülkiyeti üniversitelere ait kurum ve kuruluşları geliştirmek amacıyla harcamak kaydıyla, vakıflar tarafından kanunla kurulmuş bulunan, kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde araştırma, eğitim - öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan kuruluş ve birimlerden oluşan yükseköğretim kurumu olarak tanımlandığı, Anayasa'nın 130. maddesinin çağdaş eğitim ve öğretim gerekleriyle *"üniversite"* kavramının içerdiği evrensel ilkelere uygun bir düzen içinde ülkenin gereksinimlerini karşılayacak nitelikte insan gücü yetiştirerek insanlığa hizmet etmek amacıyla değişik birimlerden oluşan, kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitenin ancak kanunla kurulacağını öngördüğü ve bu madde gerekçesinde de üniversitelerin devlet ya da vakıflar tarafından kurulmuş olmalarına bakılmaksızın, kamu tüzelkişiliğine sahip kuruluşlar olduğu, kamu tüzel kişiliğinin üniversitelerin zorunlu niteliklerinden ve hukuksal yapılarının ögelerinden biri olduğu, Anayasa'nın 130. maddesinin birinci fıkrasının zorunlu kıldığı *"kamu tüzel kişiliğinin"*, yine bu maddenin son fıkrası gereğince vakıfların kuracağı üniversiteler için de zorunlu nitelikte olduğu açıktır (AYM, E.1991/21, K.1992/42, 29/6/1992).

19. Vakıf üniversiteleri, devlet tarafından, kanunla ve kamu tüzel kişisi olarak kurulmaktadır. Kanunla kurulma zorunluluğunun doğal sonucu olan *"kamu tüzel kişiliği"* niteliği, üniversitelerin yapısına has bir özellik olduğundan, vakıflar tarafından kurulan üniversitelerin ve bu üniversitelere bağlı kurumların, örneğin tıp fakültesi veya araştırma hastanelerinin de kamu tüzel kişiliğine sahip olduğu açıktır. Bununla birlikte, vakıf üniversitelerine bağlı olmaksızın bir protokol kapsamında *"bütçeleri ve iç mevzuatları ayrı"* olacak şekilde özel hastanelerle işbirliği sürecindeki olası hukukî durumun ayrıca ele alınması gerekmektedir.

20. Davalı vakıf üniversitesi ile afiliye olan ve dava konusu tazmin istemine konu sağlık uygulama hatalarının doğduğu ameliyatın gerçekleştirildiği özel hastanenin davalı vakıf üniversitesine bağlı bulunmadığı, kamu tüzel kişiliği niteliğini haiz olmadığı, özel hukuk tüzel kişisi olduğu ve adı geçen vakıf üniversitesi ile arasındaki işbirliği protokolünün özel hastanedeki sağlık hizmetini tek başına *"kamu hizmeti"* niteliğine dönüştürmeyeceği, yukarıda anılan mevzuat hükümleri uyarınca işbirliği protokolünün imzacı üniversitenin eğitim ve araştırma işlevleri dışındaki sağlık uygulamalarının

özel hukuk (tüketici) kuralları kapsamında değerlendirilmesi gerektiği dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak; İstanbul 9. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile İstanbul 11. Tüketici Mahkemesinin 25/09/2025 tarih E.2025/54, K.2025/308 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 9. İdare Mahkemesi BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İstanbul 11. Tüketici Mahkemesinin 25/09/2025 tarih E.2025/54, K.2025/308 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/295
KARAR NO : 2026/380
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Hakkında beraat ettiği ceza davası kaydı bulunduğundan bahisle gemi adamlığı belgesi alamayan davacının, haksız kovuşturma sebebiyle açtığı tazminat davasının, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141. ve 142. maddeleri uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. M.
Vekili : Av. Dr. Y. Y. M.
Davalı : Adalet Bakanlığı
Vekili : Av. T. G.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacının, Kıdemli albay olarak görev yapmakta iken, 19/09/2016 tarihinde emekli olduktan sonra *"gemi adamlığı belgesi"* almak için gerekli olan parmak izi belgesinin verilmesi istemiyle Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlüğüne yapmış olduğu başvurunun, *"silahlı terör örgütüne üye olma"* suçundan hakkında Ankara 20. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan dava olduğundan bahisle reddedildiği ancak Ankara 20. Ağır Ceza Mahkemesinin 09/05/2023 tarih ve E.2022/119, K.2023/73 sayılı kararıyla beraat ettiği, kararın onanarak kesinleştiği, dolayısıyla gemi adamı belgesi alamamasının nedeninin beraatle sonuçlanan ceza davası olduğundan bahisle, şimdilik 10.000 TL maddi, 5.000.000 TL manevi tazminatın faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

2. Davalı vekili, süresinde sunduğu cevap dilekçesinde, davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğunu ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **Ankara 24. İdare Mahkemesi 10/02/2026 tarih ve E.2025/1343 sayılı kararı** ile, uyuşmazlıkta idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davalının yargı yoluna ilişkin itirazının reddine ve Mahkemelerinin görevli olduğuna karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosyanın incelenmesinden; davacının, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nda kıdemli albay rütbesinde görev yapmakta iken 19/09/2016 tarihinde kendi isteği ile emekli olduğu, "Silahlı Terör örgütüne Üye Olma" suçundan hakkında açılan kamu davasında yapılan yargılama neticesinde Ankara 20. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 09/05/2023 tarihli, E:2022/119 ve K:2023/73 sayılı kararıyla beraatine karar verildiği, kendi beyanına göre davacının Gemi Adamlığı Belgesi verilmesi talebiyle Denizcilik Genel Müdürlüğü'ne başvuruda bulunduğu,

gerekli evraklara ek olarak kendisinden parmak izi belgesinin istendiği, söz konusu belgenin verilmesi için gittiği Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlüğü'nce, kayıtlarda hakkında ceza kovuşturması kaydının bulunduğu gerekçesiyle söz konusu belgenin kendisine verilmediği, dolayısıyla Gemi Adamlığı Belgesi'ni alamamasının nedeni olarak beraatle sonuçlanan hakkındaki ceza soruşturması ve kovuşturması olduğundan bahisle, uğradığını ileri sürdüğü maddi ve manevi zararının tazmini talebiyle davalı idareye başvuruda bulunduğu, söz konusu başvurunun zımnen reddi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

İdarenin, İdare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak re'sen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu teşis etmiş olduğu işletmelere, hukuk alanında yeni durumlar oluşturmasıyla idari işlem niteliği kazandırdığı ve kural olarak bu işlemlerin özel yasa düzenlemeler dışında idari yargı denetimine tabi bulunduğu aynı amaçla gerçekleştirilen idari eylemler ve idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların da görüm ve çözümü idari yargının görev alanına girmektedir.

Bakılan davada, uyuşmazlığın; davacı hakkındaki ceza kovuşturması kaydından dolayı Gemi Adamlığı Belgesi'ni alamadığından kaynaklandığı, bu sebeple ileri sürülen maddi ve manevi zararların tazmini talebine ilişkin işbu tam yargı davasının yargısal denetiminin idari yargı merciine ait olduğu sonucuna ulaşıldığından, davalı idarenin göreve ilişkin itirazı haklı görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davalı idarenin görev itirazının reddine..."

4. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebiyle başvurulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, yargılama sürecindeki yargısal nitelikli bir işleme konu davada, 5271 sayılı Kanun'un 141. ve 142. maddeleri uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu görüşüyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek, dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Bu düzenlemeler ve açıklamalar kapsamında dava konusu olay ele alındığında, davacı hakkında silahlı terör örgütüne üye olma suçundan yürütülen soruşturma sonunda 06.05.2018 tarihinde atılı suçtan kamu davası açıldığı, yapılan yargılama sonucunda Ankara 20. Ağır Ceza Mahkemesinin 09.05.2023 tarihli kararıyla atılı suçtan beraat kararı verildiği, bu kararın istinaf incelemesinden geçtikten sonra Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 17.04.2025 tarihli kararıyla kesinleştiği, davacının gemi adamlığı sınavlarını başarıyla geçmesine ve bu belge için gerekli diğer tüm şartları taşımasına rağmen hakkında ceza davası kaydı bulunduğundan bahisle gemi adamı belgesi alamadığı, hakkındaki soruşturma ve kovuşturma süreci olmasaydı gemi adamı belgesini alabileceği, yürütülen haksız soruşturma ve yargılama faaliyeti nedeniyle gemi adamı belgesi alamamasından kaynaklanan maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Somut olayda, tazminat istemine konu soruşturma ve kovuşturma sürecinin yargı faaliyeti olduğu, duruşma tarihlerinin belirlenmesi dâhil, hüküm verilinceye kadar yapılan işlemlerin, istinaf ve temyiz incelemesinin ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğu ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır.

Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması; uyuşmazlığın çözümünde, 5271 sayılı Kanun'un 141. ve 142. maddeleri uyarınca adli yargı yerinin görevli olması gerekmektedir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 20.02.2017 tarihli ve 2017/24 Esas, 2017/84 Karar sayılı kararında da bu tür davaların çözümünde adli yargının görevli olduğu vurgulanmıştır."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13.maddesi uyarınca Danıştay Başsavcısının yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. DANIŞTAY BAŞSAVCI DÜŞÜNCESİ

7. Danıştay Başsavcısı, uyuşmazlıkta adli yargının görevli olduğu ve başvurunun kabulü gerektiği yönünde yazılı düşünce bildirmiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Bakılan davada, öncelikle, davacının tazminat isteminin dayanağı olan işlemlerin, idari veya yargısal fonksiyon içerisinde yer alıp almadığı hususunun açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

İdarenin hukuki sorumluluğu kendi işlem ve eylemleriyle sınırlı bulunmaktadır. Yargı mercileri ise, idari işlevin dışında yer alan ve yargı yetkisi kullanan bağımsız organlar olup, bu haliyle hakim ve savcıların yargılama faaliyeti kapsamında yaptıkları görev nedeniyle idarenin ajanı sayılmaları hukuken mümkün değildir.

Fonksiyonel bakımdan, yasama ve yürütmeden ayrı olup, bağımsız bir organ olan yargının, yargılama süreci ile ilgili faaliyetleri Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen "idari eylem ve işlemler" kapsamına girmemektedir.

Hakim ve savcıların ceza soruşturması ve kovuşturması kapsamında yaptıkları faaliyetlerin yargılama fonksiyonu içerisinde yer aldığı açık olup; bu bağlamda, soruşturma sırasında savcılarca alınan kararlar ile yapılan işlemlerin ve savcıların talimatı üzerine adli kolluk kuvvetlerince tesis edilen ve yargısal faaliyetten ayrılamayan işlemlerin yargılamanın bir parçası olduğu konusunda bir duraksama bulunmamaktadır.

Buna göre, Cumhuriyet savcılarının ve hakimlerin verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zararların tazmininde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat" başlıklı bölümünde gösterilen esas ve usullerin izleneceği tabiidir.

Davacı, "gemi adamlığı belgesi almak" için gerekli olan "parmak izi belgesinin" verilmesi istemiyle Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlüğü'ne yapmış olduğu başvurunun "silahlı terör örgütüne üye olma" suçundan hakkında Ankara 20. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan dava nedeniyle reddedilmiş olduğu, gerekli tüm şartları sağlamışken hakkındaki devam eden dava nedeniyle gemi adamı olamadığı için ciddi bir gelir elde etmekten mahrum bırakıldığı, hakkındaki davadan beraat ettiği ancak bu dava nedeniyle gemi adamı olamadığı, zararının söz konusu yargısal işlemlerden kaynaklandığı iddiasıyla dava açmıştır.

Yargılama sürecine ilişkin işlemler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiğinden; uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, 5271 sayılı Yasanın 141 ve 142 nci maddeleri uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır. ..."

IV. İLGİLİ HUKUK

8. Anayasa'nın *"Yargı yetkisi"* başlıklı 9. maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

9. Anayasa'nın *"Temel hak ve hürriyetlerin korunması"* başlıklı 40. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

10. Anayasa'nın *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin 7. fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

11. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"Kişilerin uğradıkları zararlar"* başlıklı 13. maddesinin değişik 1. fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 12/5/1982 - 2670/6 md.)

(Değişik birinci fıkra: 6/6/1990 - 3657/1 md.) Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar. Ancak, Devlet dairelerine tevdi veya bu dairelerce tahsil veya muhafaza edilen para ve para hükmündeki değerli kağıtların ilgili personel tarafından zimmete geçirilmesi halinde, zimmete geçirilen miktar, cezai takibat sonucu beklenmeden Hazine tarafından hak sahibine ödenir. Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır."

12. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun *"Tanımlar"* başlıklı 2. maddesinin ilgili bentleri şöyledir:

"(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Şüpheli: Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

b) Sanık: Kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

...

e) Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi,

f) Kovuşturma: İddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi,

...

İfade eder."

13. 5271 sayılı Kanun'un *"Elektronik işlemler"* başlıklı 38/A maddesi şöyledir:

"(Ek: 2/7/2012-6352/95 md.)

(1) Her türlü ceza muhakemesi işlemlerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) kullanılır. Bu işlemlere ilişkin her türlü veri, bilgi, belge ve karar, UYAP vasıtasıyla işlenir, kaydedilir ve saklanır.

(2) Kanunlarda gösterilen istisnalar hariç olmak üzere, dosyalar güvenli elektronik imza kullanılarak UYAP'tan incelenebilir ve her türlü ceza muhakemesi işlemi yapılabilir.

(3) Bu Kanun kapsamında fiziki olarak hazırlanması öngörülen her türlü belge ve karar elektronik ortamda düzenlenebilir, işlenebilir, saklanabilir ve güvenli elektronik imza ile imzalanabilir.

(4) Güvenli elektronik imza ile imzalanan belge ve kararlar diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilir. Güvenli elektronik imza ile imzalanarak gönderilen belge veya kararlar, gerekmedikçe fiziki olarak ayrıca düzenlenmez ve ilgili kurum ve kişilere gönderilmez.

(5) Elektronik imzalı belgenin elle atılan imzalı belgeyle çelişmesi halinde UYAP'ta kayıtlı olan güvenli elektronik imzalı belge geçerli kabul edilir.

(6) Güvenli elektronik imza ile imzalanan belge ve kararlarda, mühürleme işlemi ile kanunlarda birden fazla nüshanın düzenlenmesini öngören hükümler uygulanmaz.

(7) Zorunlu nedenlerle fiziki olarak düzenlenmiş belge veya kararlar, yetkili kişilerce taranarak UYAP'a aktarılır ve gerektiğinde ilgili birimlere elektronik ortamda gönderilir.

(8) Elektronik ortamdan fiziki örnek çıkartılması gereken hallerde tutanak veya belgenin aslının aynı olduğu belirtilerek hâkim, Cumhuriyet savcısı veya görevlendirilen yetkili kişi tarafından imzalanır ve mühürlenir.

(9) Elektronik ortamda yapılan işlemlerde süre gün sonunda biter.

(10) Yargı birimlerinin ihtiyaç duyduğu nüfus, tapu, adli sicil kaydı gibi dış bilişim sistemlerinden UYAP vasıtasıyla temin edilen bilgi, belge ve kayıtlar, zorunlu olmadıkça ayrıca fiziki olarak istenilmez. UYAP'tan dış bilişim sistemlerine gönderilen bilgi ve belgeler ayrıca zorunlu olmadıkça fiziki ortamda gönderilmez.

(11) Ceza muhakemesi işlemlerinin UYAP'ta yapılmasına dair usul ve esaslar, Adalet Bakanlığı tarafından

çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

14. 5271 sayılı Kanun'un *"Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat"* üst başlığı altında düzenlenen *"Tazminat istemi"* başlıklı 141. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

" (1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

...

Kişiler, maddi ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

...

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir."

15. 5271 sayılı Kanun'un *"Tazminat isteminin koşulları"* başlıklı 142. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" (1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır.

...."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacının gemi adamı belgesi almak için ilgili idareye yaptığı başvuruda, hakkında kovuşturma ve ceza davası kaydı bulunduğundan bahisle gemi adamı belgesi alamaması ve kovuşturma sonucunda beraat kararı verilmesi üzerine, anılan belgeyi alamaması nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zararların tazmini istemiyle açılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen Anayasal düzenlemelere göre, *"kuvvetler ayrılığı"* ilkesi gereğince fonksiyonel bakımdan yargı organı yasama ve yürütmeden ayrı tutulmuş olup, bağımsız bir organ olan yargının yargılama süreci ile ilgili işlemlerinin Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen *"idari işlemler"* kapsamına girmediği ve bu nedenle yargısal işlemler dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamayacağı açıktır. Bu durum, ülkemiz yargı sisteminin dayandığı *"yargı ayrılığı"* ve *"adli ve idari yargı organlarının birbirlerine karşı bağımsızlığı"* ilkelerinin de doğal bir sonucudur.

20. Anayasa'nın başlangıç kısmında öngörülen *"Kuvvetler ayrımı"* ilkesi ve yargı ile ilgili 9. ve 138. maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen *"idari işlemler"* kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu *"yargısal işlemler"* nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur. Yukarıda işaret edildiği üzere, Cumhuriyet Savcılarıyla onlar adına işlem yapan kolluk personelinin yargılamadaki fonksiyonu geniş çerçevede bir kamu hizmeti olarak değerlendirilse de, somut olarak, ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiği açıktır.

21. Dosyanın incelenmesinden; davacının kıdemli albay olarak görev yapmakta iken 19/09/2016 tarihinde emekli olduğu, gemi adamlığı sınavını kazanarak gerekli belgeleri tamamladığı, bu süreçte hakkında *"silahlı terör örgütüne üye olmak"* isnadıyla Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 06/05/2018 tarih ve 2018/100800 sayılı Soruşturma sonucu kamu davası açıldığı, müsnet suçtan davacının gözaltına alınıp tutuklandığı ve 10/12/2018 tarihinde tahliye olduğu, daha sonra *"gemi adamlığı belgesi"* almak için gerekli olan parmak izi belgesinin verilmesi istemiyle Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlüğüne davacının yapmış olduğu başvurunun, hakkında Ankara 20. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan dava olduğundan bahisle parmak izi belgesinin verilmesi talebinin reddedildiği ve hak etmiş olduğu belgeyi alamadığı, Mahkemenin 09/05/2023 tarih ve E.2022/119, K.2023/73 sayılı kararıyla beraat ettiği, kararın onanarak kesinleştiği, dolayısıyla gemi adamı belgesi alamamasının nedeni olarak beraatle sonuçlanan ceza davası olduğundan bahisle şimdilik 10.000 TL maddi, 5.000.000 TL manevi tazminatın faiziyle birlikte ödenmesi dava açıldığı anlaşılmıştır.

22. 2577 sayılı Kanun uyarınca, idari yargı yerinde dava açılabilmesi için, işlem veya eylemin idari bir faaliyet kapsamında gerçekleştirilmesi gerektiği, buna karşılık, mahkeme kararlarının yargısal bir nitelik taşıdığı ve idari bir işlem veya eylem olarak kabul edilemeyeceği açıktır.

23. Belirtilen duruma göre, ceza soruşturması ve kovuşturması kapsamında yapılan faaliyet yargı faaliyeti olup, bu kapsamda gerçekleştirilen işlemler yargısal işlem mahiyetini taşımaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerekmektedir.

24. Dosyanın ve ilgili mevzuatın bir bütün olarak incelenip değerlendirilmesinden, somut olayda, tazminat istemine konu soruşturma ve kovuşturma sürecinin yargı faaliyeti olduğu, elektronik işlemlerin yapılması, yargılama sürecinin elektronik ortama kaydedilmesi dâhil, hüküm verilinceye kadar yapılan işlemlerin, istinaf ve temyiz incelemesinin ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğu ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığı, yargılama sürecine katkıda bulunan ve yargılama kapsamındaki işlemler veya faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiğinden; uyuşmazlığın çözümünde de 5271 sayılı Kanun'un 141. ve 142. maddeleri uyarınca adli yargı yerinin görevli olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

25. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile Ankara 24. İdare Mahkemesince verilen 10/02/2026 tarih ve E.2025/1343 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 24. İdare Mahkemesinin 10/02/2026 tarih ve E.2025/1343 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan GÜLEÇ	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR
	Üye	Üye	Üye
	Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/314
KARAR NO : 2026/308
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: İş yerinde kumar oynandığından ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun 8/A maddesine muhalefet edildiğinden bahisle, 10 gün süreyle faaliyetten men edilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H. S. K. İ. L. Ş.
Vekili : Av. A. G. Ö.
(İdari Yargıda)
Davalı : Atakum Belediye Başkanlığı
(Adli Yargıda)
Davalı : Atakum İlçe Emniyet Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirkete ait, adresinde *"Yancı"* unvanı ile kahvehane faaliyeti yürüten iş yerinde kumar oynandığından bahisle, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 8/A maddesi uyarınca, Atakum Kaymakamlığı tarafından verilen ve 14/01/2026 tarihinde Atakum Belediyesi tarafından tebliğ edilen, iş yerinin 10 (on) gün süreyle kapatılmasına ilişkin, 14/01/2026 tarih ve E-45299283-000-204561 sayılı işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Samsun 1. İdare Mahkemesi 15/01/2026 tarih ve E.2026/34, K.2026/55 sayılı kararı** ile, açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a. maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun 8. maddesinde; "Polisçe kat'i delil elde edilmesi halinde; (A) Kumar oynanan umumî ve umuma açık yerler ile her çeşit özel ve resmi kurum ve kuruluşlara ait lokaller,... Mahallin en büyük mülkî amiri tarafından otuz günü geçmemek üzere geçici süreyle faaliyetten men edilir. Bu maddede yazılı fiiller sebebiyle bir yıl içinde üç defa faaliyetten men edilen işyerlerinde, bu fiiller tekrar işlendiği takdirde, işyeri açma ve çalışma ruhsatları, mahallin en büyük mülkî amirinin bildirimi üzerine, belediye veya il özel idaresi tarafından beş iş günü içinde iptal edilir..." düzenlemesine yer verilmiştir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesinde; "(1) Bu Kanun'un; a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanır." hükmüne, "Yaptırım türleri" başlıklı 16. maddesinde; "(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir. (2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir" hükmüne, "Saklı tutulan hükümler" başlıklı 19. maddesinde; "(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için; a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, b) İşyerinin kapatılması, c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması, d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır." hükmüne, "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında; "(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir." hükmüne, aynı maddenin 8. fıkrasında; "İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı mercünde görülür." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; adresinde "kahvehane" faaliyet konusu ve "Yancı" unvanı ile faaliyet gösteren davacı şirket tarafından, iş yerinde kumar oynandığından bahisle 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 8/A maddesi uyarınca 16/01/2026 Cuma günü saat 14:30'dan itibaren 10 (on) gün süreyle mühürlenerek kapatılmasına ilişkin Atakum Belediye Başkanlığı'nın 14/01/2026 tarihli ve E-45299283-000-204561 sayılı işleminin tesis edildiği, anılan işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda belirtilen düzenlemelere göre: Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, 2559 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca davacı şirkete ait iş yerinin süresiz olarak değil, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesinde belirtildiği üzere belirli bir süre için (10 gün) kapatılmasına ve kapatma işlemine bağlı olarak mühürlenmesine karar verildiği, dava konusu geçici süreyle kapatma/mühürleme işleminin bu haliyle 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olduğu, 2559 sayılı Kanun'da idari yaptırımlara karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, dolayısıyla Kabahatler Kanunu'nun değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin 1. fıkrası birlikte değerlendirildiğinde, 2559 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca, işyerinin geçici süreyle kapatılması/mühürlenmesi işlemlerine karşı açılan işbu davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

3. Davacı şirket vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Samsun 1. Sulh Ceza Hâkimliği 06/04/2026 tarih ve D.İş.No:2026/523, K.2026/523 sayılı kararı** ile, yapılan başvurunun görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi gereğince usulden reddine, 2247 sayılı Kanun'un 19/1. maddesi uyarınca dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Tüm dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerden anlaşılacağı üzere, itiraz edene ait iş yerinin 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun 8. maddesi gereğince 30 gün süreyle kapatılmasına karar verildiği,

Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesinde, belirli bir süre için işyerinin kapatılması yaptırımına ilişkin olarak diğer kanunlarda yer alan hükümlerin, ilgili kanunlarda Kabahatler Kanunu hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklı olduğunun belirtildiği, bu nedenle, itiraza konu idari yaptırımla ilgili olarak sulh ceza hakimliğinin görevli olabilmesi için Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nda "Kabahatler Kanunu'na uygun" değişiklik yapılarak sulh ceza hakimliğinin görevli olduğuna dair bir hükme yer verilmesi gerektiği, itiraza konu idari yaptırımın dayanağı olan 2559 sayılı Kanun'da bu yönde değişiklik yapılmadığından itiraz edene ait iş yerinin 2559 sayılı Kanun uyarınca belirli bir süre için kapatılmasına ilişkin uyuşmazlığın çözümünde görevli yargı yerinin idari yargı yeri olduğu, yukarıda anılan güncel nitelikteki Danıştay kararlarının da bu yönde olduğu,

İtiraz edenin Samsun 1. İdare Mahkemesinde itiraz konusu ile ilgili açmış olduğu iptal davası ile ilgili Samsun 1. İdare Mahkemesinin 15/01/2026 tarih 2026/34 Esas 2026/55 karar sayılı kararı ile itiraz konusu olayın adli yargının görev alanı içinde bulunduğu belirtilerek görev yönünden red kararı verildiği anlaşılmıştır.

Yukarıda belirtilen hususlar nazara alındığında muterizin başvurusunun sulh ceza hakimliğinde incelenebilecek kararlardan olmadığı anlaşılmakla, açıklanan bu nedenlerle Hakimliğimiz ile Samsun 1. İdare Mahkemesi arasında Yargı Yolu Uyuşmazlığı meydana geldiğinden 2247 sayılı yasanın 19/1. maddesi uyarınca Yargı Yolu Uyuşmazlığının çözümü amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine..."

5. Davacı şirket vekilinin, başvurması üzerine, Samsun 1. Sulh Ceza Hakimliğince, adli yargı dava dosyası, ekinde idari yargı dosyasına ilişkin evrak ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları.

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

7. 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun 8. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" (Değişik: 24/11/2004-5259/3 md.)

Polisçe kat'i delil elde edilmesi halinde;

A) Kumar oynanan umumî ve umuma açık yerler ile her çeşit özel ve resmi kurum ve kuruluşlara ait lokaller,

...

Mahallin en büyük mülkî amiri tarafından otuz günü geçmemek üzere geçici süreyle faaliyetten men edilir.

Bu maddede yazılı fiiller sebebiyle bir yıl içinde üç defa faaliyetten men edilen işyerlerinde, bu fiiller tekrar işlendiği takdirde, işyeri açma ve çalışma ruhsatları, mahallin en büyük mülkî amirinin bildirimi üzerine, belediye veya il özel idaresi tarafından beş iş günü içinde iptal edilir."

8. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "*Genel kanun niteliği*" başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"*(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)*

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

9. 5326 sayılı Kanun'un "*Yaptırım türleri*" başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

10. 5326 sayılı Kanun'un "*Saklı tutulan hükümler*" başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"

11. 5326 sayılı Kanun'un "*Başvuru yolu*" başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

...

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aym kişi ile ilgili

olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dava dosyalarında her ne kadar idari yargıda davalı Atakum Belediye Başkanlığı, adli yargıda ise Atakum İlçe Emniyet Müdürlüğü görünse de, dava konusu işlemin Atakum İlçe Emniyet Müdürlüğü denetimi sonrası düzenlenen tutanağa istinaden Atakum Kaymakamlığından iş yerinin geçici olarak kapatılması onayının alındığı, bu onayın ifasının Atakum Belediye Başkanlığından talep edilmesi üzerine eldeki davanın açıldığı; davanın konusunun aynı ve birbirini takip eden işlemler, taraflarının ise dava konusu işlemi ifa ile görevli idareler olduğundan, tarafların farklı olarak değerlendirilemeyeceği anlaşıldığından, bu kapsamda usule ilişkin herhangi bir noksanlığın bulunmadığı; diğer taraftan, olay kısmında belirtildiği üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

13. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir."* hükmüne göre, idari yargı yerinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adliye mahkemesince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

14. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki *"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler."* hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

15. Kanun koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

16. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verildikten sonra bununla yetinilmemiş, karar numarası alınmış ve karar kesinleştirilmiş ayrıca görevli merciin belirtilmesi için dava dosyasının 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verilmiştir.

17. Sulh Ceza Hakimliği kararı bu haliyle, 2247 sayılı Kanunda öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca da başvuruda bulunulduğu gözetilerek, başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hakim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, ... adresinde *"Yancı"* unvanı ile kahvehane faaliyeti gösteren iş yerinde kumar oynandığından bahisle, 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu'nun 8/A maddesi uyarınca 10 (on) gün süreyle mühürlenerek kapatılmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

20. Dava dosyalarının incelenmesinden, 01/01/2026 tarihinde Atakum İlçe Emniyet Müdürlüğü tarafından yapılan denetimde, ... adresinde *"Yancı"* unvanı ile kahvehane faaliyeti gösteren iş yerinde, kumar oynandığının tespit edildiği, iş yerinin 2559 sayılı Polis Vazife ve Selâhiyet Kanunu'nun 8/A maddesi uyarınca 10 (on) gün süreyle kapatılmasının talep edilmesi üzerine, Atakum Kaymakamlığının 09/01/2026 tarih ve E.82552752-62313-20260109090801130O7 sayılı Olur'unun alındığı; Atakum Kaymakamlığı İlçe Emniyet Müdürlüğünün 13/01/2026 tarih ve E.82552752-81380-20260111524015635 7 sayılı yazısı ile karar gereğinin ifasının Atakum Belediye Başkanlığından talep edildiği, Belediye tarafından iş yerinin 16/01/2026 cuma günü saat 14:30'dan itibaren 10 (on) gün süreyle mühürlenerek kapatılacağının davacı şirkete tebliğ edilmesi üzerine, davacı şirket tarafından Atakum Belediye Başkanlığı'nın 14/01/2026 tarihli ve E-45299283-000-204561 sayılı işleminin istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

21. Yukarıda belirtilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli

mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

22. İncelenen uyuşmazlıkta, 2559 sayılı Kanun'un 8/A maddesi uyarınca davacı şirkete ait işyerinin bu maddede öngörülen sürelere uygun olarak süresiz değil, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesinde belirtildiği üzere belirli bir süre için (10 gün) faaliyetten men edilmesine karar verildiği, kararın bu haliyle 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olduğu, 2559 sayılı Kanun'da idari yaptırımlara karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

23. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun değişik 3. maddesi ve aynı Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrası bir arada değerlendirildiğinde, 2559 sayılı Kanun'un 8/A. maddesi uyarınca, on (10) gün süreyle faaliyetten men işlemine karşı açılan davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Samsun 1. Sulh Ceza Hakimliğinin başvurunun reddi ile Hakimlikçe verilen 06/04/2026 tarih ve D.İş.No: 2026/523, K.2026/523 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Samsun 1. Sulh Ceza Hakimliğinin başvurunun reddi ile Hakimlikçe verilen 06/04/2026 tarih ve D.İş.No:2026/523, K.2026/523 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde Üyeler Ahmet ARSLAN ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dava, ... adresinde *"Yemci"* unvanı ile faaliyet gösteren iş yerinde kumar oynandığından bahisle, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 8/A maddesi uyarınca 10 (on) gün süreyle kapatılmasına ilişkin işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

5236 sayılı Kabahatler Kanununun 3., 16. ve 27. maddelerinde yer alan hükümlere göre idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı sulh ceza mahkemelerine, ilgili kanunlarda yer alan *"diğer idari tedbirlere"* karşı idari yargı mercilerine başvurabileceği, ancak diğer kanunlarda idari yargı merciine başvurulabileceğine ilişkin hüküm bulunması ya da idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi hakkında idari yargının görev alanına giren kararların verilmiş olması halinde idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına ilişkin uyuşmazlığın idari yargı merciince çözümlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Kabahatler Kanununun 19. maddesinde, belirli bir süre için işyerinin kapatılması yaptırımına ilişkin olarak diğer kanunlarda yer alan hükümlerin ilgili kanunlarda Kabahatler Kanunu hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklı olduğu belirtildiğinden, idarece kamu gücü kullanılarak tesis edilen bir idari işlem olması nedeniyle İdari Yargılama Usulü Kanununa göre iptal davasına konu edilmesi tabii bulunan *"belirli bir süre için işyerinin kapatılması"* yaptırımıyla ilgili olarak Polis Vazife ve Selahiyet Kanun'u da *"Kabahatler Kanununa uygun"* değişiklik yapılarak sulh ceza mahkemesinin görevli olduğuna dair bir hükme yer verilinceye kadar yargısal denetim görevinin idari yargı merciinde kalmaya devam edeceği açıktır.

İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan on gün süre ile faaliyetten men cezasının 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu uyarınca verildiği, cezanın 5326 sayılı Kabahatler Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olduğu, 2559 sayılı Kanun'un 8/A maddesinde öngörülen faaliyetten men işlemine karşı açılacak davalara bakacak yargı yerine ilişkin bir düzenleme yapılmadığı, dolayısıyla bu işlem bakımından 5326 sayılı Kanun'un 19. maddesinde saklı tutulan hükümlere göre uygulanmaya devam edilmesi ve uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Bu durumda, davacı şirket hakkında on gün süreyle mesleğini icra etmekten men edilmesine ilişkin karara karşı açılan davanın çözümünde, 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile anılan Kanun'un 27. maddesinin sekizinci fıkrası bir arada değerlendirildiğinde idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/315
KARAR NO : 2026/309
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Davacının hükümlü olarak cezasını infaz ettiği sırada, Sincan Açık Cezaevi İnfaz Kurumu fırınında çalışırken, iş kazası geçirip sağ elinin üç parmağını makineye kaptırması nedeniyle cismani zarara uğradığından bahisle, maddi ve manevi zararın yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılan davada, ADLİ YARGI YERİNİN görevli olduğu hk.

K A R A R

Davacı : U. B.
Vekili : Av. K. B.
(Adli Yargıda)
Davalı : Adalet Bakanlığı Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
(İdari Yargıda)
Davalı : Adalet Bakanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin halen Bolu T tipi cezaevinde mahkum olduğunu, Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak cezasını infaz ettiği 15/11/2015 tarihinde cezaevi fırınında yaşadığı kaza neticesinde sağ elinin 3 parmağını makineye kaptırdığını, müvekkilinin daha önce geçirdiği başka bir iş kazasının, doğuştan veya sonradan bir engelinin bulunmadığını, davalı iş yerinde yevmiye ile çalıştığını, iş kazasına işveren tarafından sebebiyet verildiğini ifade ederek, 5.000 TL tedavi gideri, 5.000 TL kazanç kaybı, 5.000 TL ekonomik geleceğin sarsılmasından dolayı uğranılan kayıp ve 5.000 TL çalışma gücü kaybı olarak toplam 20.000 TL maddi ve 500.000 TL manevi olmak üzere toplam 520.000 TL tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Bolu İş Mahkemesi 01/09/2025 tarih ve E.2025/408, K.2025/381 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b ve 115/2 maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Somut olay incelendiğinde; kaza tarihinde hükümlünün hizmet döküm cetveline göre Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri bünyesinde 4/a'lı olarak çalışma kaydı görülmüş ise de bu durumun uyuşmazlığın İş Mahkemesinde görülebilmesi için yeterli olmayıp 5521 sayılı Yasa'nın 1. maddesinde öngörülen koşulların olayda ayrıca gerçekleşmesi gerektiği, uyuşmazlığın yukarıda belirtildiği üzere 5521 sayılı Yasa'nın aradığı iş sözleşmesine dayalı çalışmasından veya İş Kanunundan kaynaklanmayıp 5275 sayılı Yasa kapsamındaki yükümlülüğü çerçevesinde meydana gelen zararlandırıcı olaydan kaynaklandığı, bu çerçevede olay tarihinde hükümlü olan davacı ile davalı arasında kamu hukukuna dayalı ilişki olduğu anlaşıldığından uyuşmazlığın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır..."*

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Ankara 15. İdare Mahkemesi 11/11/2025 tarih ve E.2025/1687, K.2025/1746 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş bu karar kesinleşmiştir. Kararının ilgili kısımları şöyledir:

> *"...4857 sayılı İş Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir. Bu Kanun, 4 üncü maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır. İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar" hükmüne; "Tanımlar" başlıklı 2. maddesinde, "Bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye işçi, işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlara işveren, işçi ile işveren arasında kurulan ilişkiye iş ilişkisi denir. İşveren tarafından mal veya hizmet üretmek amacıyla maddi olan ve olmayan unsurlar ile işçinin birlikte örgütlendiği birime işyeri denir.(...) İşyeri, işyerine bağlı yerler, eklentiler ve araçlar ile oluşturulan iş organizasyonu kapsamında bir bütündür." hükmüne; 'Belirli ve belirsiz süreli iş sözleşmesi' başlıklı 11. maddesinde, "İş ilişkisinin bir süreye bağlı olarak yapılmadığı halde sözleşme belirsiz süreli sayılır. Belirli süreli işlerde veya belli bir işin tamamlanması veya belirli bir olgunun ortaya*

çıkması gibi objektif koşullara bağlı olarak işveren ile işçi arasında yazılı şekilde yapılan iş sözleşmesi belirli süreli iş sözleşmesidir. Belirli süreli iş sözleşmesi, esaslı bir neden olmadıkça, birden fazla üst üste (zincirleme) yapılamaz. Aksi halde iş sözleşmesi başlangıçtan itibaren belirsiz süreli kabul edilir. Esaslı nedene dayalı zincirleme iş sözleşmeleri, belirli süreli olma özelliğini korurlar." hükmüne yer verilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Sigortalı sayılanlar" başlıklı 4/1-a maddesinde, hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan işçilere ilişkin düzenlemeye yer verilmiş; 5.maddesinde, "Kısa ve uzun vadeli sigorta kolları bakımından aşağıda sayılan kişiler hakkında uygulanacak sigorta kolları şunlardır:

a) Hizmet akdi ile çalışmamakla birlikte, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular hakkında, iş kazası ve meslek hastalığı ile analık sigortası uygulanır ve bunlar, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar..." hükmü düzenlenmiş, 12. maddesinin 5. fıkrasında, "Ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutukluların işvereni, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu, işveren vekilleri ise Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumunun sorumlu müdür ve amirleridir." hükmüne yer verilmiş; "İş kazasının tanımı, bildirilmesi ve soruşturulması" başlıklı 13. maddesinde iş kazasının gerçekleşme biçimleri sayılmış ve "a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada, b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle, c) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda, d) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda, e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş gelişi sırasında, meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren olaydır. (2) İş kazasının 4 üncü maddenin birinci fıkrasının; a) (a) bendi ile 5 inci madde kapsamında bulunan sigortalılar bakımından bunları çalıştıran işyeren tarafından, o yer yetkili kolluk kuvvetlerine derhal ve Kuruma da en geç kazadan sonraki üç işgünü içinde, b) (b) bendi kapsamında bulunan sigortalı bakımından kendisi tarafından, bir ayı geçmemek şartıyla rahatsızlığının bildirim yapmaya engel olmadığı günden sonra üç işgünü içinde, c) (Mülga: 17/4/2008-5754/8 md.) iş kazası ve meslek hastalığı bildirgesi ile doğrudan ya da taahhütlü posta ile Kuruma bildirilmesi zorunludur. Bu fıkranın (a) bendinde belirtilen süre, iş kazasının işverenin kontrolü dışındaki yerlerde meydana gelmesi halinde, iş kazasının öğrenildiği tarihten itibaren başlar. Kuruma bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı hakkında bir karara varılabilmesi için gerektiğinde, Kurumun denetim ve kontrol ile yetkilendirilen memurları tarafından veya Bakanlık iş müfettişleri vasıtasıyla soruşturma yapılabilir. Bu soruşturma sonunda yazılı olarak bildirilen hususların gerçeğe uymadığı ve olayın iş kazası olmadığı anlaşılırsa, Kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış bulunan ödemeler, ödemenin yapıldığı tarihten itibaren gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlardan, 96 ncı madde hükmüne göre tahsil edilir. İş kazası ve meslek hastalığı bildirgesinin şekli ve içeriği, verilme usûlü ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." denilmiştir.

...

Dosyanın incelenmesinden; Bolu T Tipi Cezaevinde hükümlü olarak bulunan davacının, hükümlü olarak cezasını infaz ettiği sırada 15 Kasım 2015 tarihinde Sincan Açık Cezaevi fırınında çalışırken iş kazası geçirip sağ elinin üç parmağını makineye kaptırdığından bahisle açtığı tazminat davasında Bolu İş Mahkemesinin E:2025/408 sayılı dosyasında görevsizlik kararı verilmesi üzerine bedensel maluliyet nedeniyle şimdilik 20.000 TL maddi ve 500.000 TL manevi olmak üzere 520.000 TL tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, davalı idarenin bir kamu kuruluşu olduğu ve davalı idare bünyesinde kurulan ekmek fırınında 5510 sayılı Kanuna tabi sigortalı olarak çalıştığı ve ayrıksı bir düzenleme bulunmadığından davalı idare ile davacı arasındaki hukuki ilişkinin İş Kanunu'na tabi hizmet sözleşmesine dayalı olarak kurulmuş bir iş hukuku ilişkisi olduğu, davacının uğradığını iddia ettiği zarara ilişkin olayın, iş sözleşmesi kapsamına girip girmediği, iş kazası olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği hususunun da özel hukuk alanında değerlendirilebileceği, aksine bir düşünce, işverenin salt bir kamu kuruluşu olması nedeniyle, statü hukukuna tabi olmayan personeli hakkındaki tüm yazılı irade beyanlarının idari işlem, eylemlerinin de idari eylem niteliğinde görülerek, özel hukuk alanına dahil bulunan uyuşmazlıkların da idari yargı denetimine tabi kılınması sonucunu doğuracağı, belirtilen tüm bu hususlara göre 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 5. maddesi ile de 4857 sayılı İş Kanunu'na veya 11/01/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya Kanun'dan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına İş Mahkemelerinin bakacak olması karşısında, işçi olan davacı ile işvereni arasında iş akdinden doğan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli bulunduğu anlaşılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin 21/03/2022 tarih ve E:2021/618, K:2022/143 sayılı kararı da bu yöndedir..."

5. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Ankara 15. İdare Mahkemesince idari yargı ve adli yargı dava dosyasına ilişkin bir kısım belgelerin UYAP çıktıları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına almak; bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu haklardan yararlanma şartları ile finansman ve karşılanma yöntemlerini belirlemek; sosyal sigortaların ve genel sağlık sigortasının işleyişi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemektir."

7. 5510 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun; sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortasından yararlanacak kişileri, işverenleri, sağlık hizmeti sunucularını, bu Kanunun uygulanması bakımından gerçek kişiler ile her türlü kamu ve özel hukuk tüzel kişilerini ve tüzel kişiliği olmayan diğer kurum ve kuruluşları kapsar."

8. 5510 sayılı Kanun'un *"Sigortalı sayılanlar"* başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının ilgili kısımları şöyledir:

"Değişik: 17/4/2008-5754/2 md.)

Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından,

a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,

...

sigortalı sayılırlar."

9. 5510 sayılı Kanun'un *"Bazı sigorta kollarının uygulanacağı sigortalılar"* başlıklı 5. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi şöyledir:

"Kısa ve uzun vadeli sigorta kolları bakımından aşağıda sayılan kişiler hakkında uygulanacak sigorta kolları şunlardır:

a) Hizmet akdi ile çalışmamakla birlikte, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular hakkında, iş kazası ve meslek hastalığı ile analık sigortası uygulanır ve bunlar, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar."

10. 5510 sayılı Kanun'un *"İşveren, işveren vekili, geçici iş ilişkisi kurulan işveren ve alt işveren"* başlıklı 12. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre sigortalı sayılan kişileri çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlar işverendir.

İşveren adına ve hesabına, işin veya görülen hizmetin bütününün yönetim görevini yapan kimse, işveren vekilidir. Bu Kanunda geçen işveren deyimi, işveren vekilini de kapsar. İşveren vekili ve 4857 sayılı İş Kanununda tanımlanan geçici iş ilişkisi kurulan işveren, bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı işveren ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur. (Ek cümleler: 15/7/2016-6728/46 md.) Bu Kanun gereği internet, elektronik ve benzeri ortamda Kuruma gönderilecek muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin defter ve kayıtlara ve bu kayıtların dayanağını teşkil eden belgelere uygun olmamasından işverenlerle birlikte yazılı sözleşme ile yetki verilmiş serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavirler de müştereken ve müteselsilen sorumludur. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

...

Ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutukluların işvereni, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu, işveren vekilleri ise Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumunun sorumlu müdür ve amirleridir.

..."

11. 5510 sayılı Kanun'un *"İş kazasının tanımı, bildirilmesi ve soruşturulması"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"İş kazası;

a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,

b) (Değişik: 17/4/2008-5754/8 md.) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,

c) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,

d) (Değişik: 17/4/2008-5754/8 md.) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,

e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş gelişi sırasında,

meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren olaydır.

İş kazasının 4 üncü maddenin birinci fıkrasının;

a) (a) bendi ile 5 inci madde kapsamında bulunan sigortalılar bakımından bunları çalıştıran işveren tarafından, o yer yetkili kolluk kuvvetlerine derhal ve Kuruma da en geç kazadan sonraki üç işgünü içinde,

b) (b) bendi kapsamında bulunan sigortalı bakımından kendisi tarafından, bir ayı geçmemek şartıyla rahatsızlığının bildirim yapmaya engel olmadığı günden sonra üç işgünü içinde,

c) (Mülga: 17/4/2008-5754/8 md.)

(Değişik paragraf: 17/4/2008-5754/8 md.) İş kazası ve meslek hastalığı bildirgesi ile doğrudan ya da taahhütlü posta ile Kuruma bildirilmesi zorunludur. Bu fıkranın (a) bendinde belirtilen süre, iş kazasının işverenin kontrolü dışındaki yerlerde meydana gelmesi halinde, iş kazasının öğrenildiği tarihten itibaren başlar.

Kuruma bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı hakkında bir karara varılabilmesi için gerektiğinde, Kurumun denetim ve kontrol ile yetkilendirilen memurları tarafından veya Bakanlık iş müfettişleri

vasıtasıyla soruşturma yapılabilir. Bu soruşturma sonunda yazılı olarak bildirilen hususların gerçeğe uymadığı ve olayın iş kazası olmadığı anlaşılırsa, Kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış bulunan ödemeler, ödemenin yapıldığı tarihten itibaren gerçeğe aykırı bildirimde bulunanlardan, 96 ncı madde hükmüne göre tahsil edilir.

İş kazası ve meslek hastalığı bildirgesinin şekli ve içeriği, verilme usûlü ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

12. 5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

13. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Bu Kanun, 4 üncü maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

14. 4857 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 2. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye işçi, işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlara işveren, işçi ile işveren arasında kurulan ilişkiye iş ilişkisi denir. İşveren tarafından mal veya hizmet üretmek amacıyla maddî olan ve olmayan unsurlar ile işçinin birlikte örgütlendiği birime işyeri denir.

İşverenin işyerinde ürettiği mal veya hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen yerler (işyerine bağlı yerler) ile dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uykı, yıkanma, muayene ve bakım, beden ve mesleki eğitim ve avlu gibi diğer eklentiler ve araçlar da işyerinden sayılır.

İşyeri, işyerine bağlı yerler, eklentiler ve araçlar ile oluşturulan iş organizasyonu kapsamında bir bütündür.

(Ek fıkra: 23/7/2010-6009/48 md.; Mülga dördüncü fıkra: 20/6/2012-6331/37 md.)

İşveren adına hareket eden ve işin, işyerinin ve işletmenin yönetiminde görev alan kimselere işveren vekili denir. İşveren vekilinin bu sıfatla işçilere karşı işlem ve yükümlülüklerinden doğrudan işveren sorumludur.

Bu Kanunda işveren için öngörülen her çeşit sorumluluk ve zorumluluklar işveren vekilleri hakkında da uygulanır. İşveren vekilliği sıfatı, işçilere tanınan hak ve yükümlülükleri ortadan kaldırmaz.

..."

15. 4857 sayılı Kanun'un *"Belirli ve belirsiz süreli iş sözleşmesi"* başlıklı 11. maddesi şöyledir:

" İş ilişkisinin bir süreye bağlı olarak yapılmadığı halde sözleşme belirsiz süreli sayılır. Belirli süreli işlerde veya belli bir işin tamamlanması veya belirli bir olgunun ortaya çıkması gibi objektif koşullara bağlı olarak işveren ile işçi arasında yazılı şekilde yapılan iş sözleşmesi belirli süreli iş sözleşmesidir.

Belirli süreli iş sözleşmesi, esaslı bir neden olmadıkça, birden fazla üst üste (zincirleme) yapılamaz. Aksi halde iş sözleşmesi başlangıçtan itibaren belirsiz süreli kabul edilir.

Esaslı nedene dayalı zincirleme iş sözleşmeleri, belirli süreli olma özelliğini korurlar."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dava dosyası ve ekinde adli yargı dava dosyasına ilişkin belgelerin UYAP çıktılarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacının hükümlü olarak cezasını infaz ettiği Sincan Açık Cezaevi İnfaz Kurumu fırınında çalışırken, iş kazası geçirip sağ elinin üç parmağını makineye kaptırması nedeniyle cismani zarara uğradığından bahisle, uğradığı maddi ve manevi zararın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemine ilişkindir.

19. Dava dosyasının incelenmesinden; halen Bolu T Tipi Cezaevinde hükümlü olarak bulunan davacının, hükümlü olarak cezasını infaz ettiği sırada, Sincan Açık Cezaevi fırınında çalışırken iş kazası geçirip sağ elinin üç parmağını makineye kaptırdığından bahisle, şimdilik 20.000 TL maddi ve 500.000 TL manevi olmak üzere toplam 520.000 TL tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle ödenmesine karar verilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

20. Somut olay ve mevzuat hükümleri dikkate alındığında; dava, davacının zararına sebebiyet veren eylemin,

davalı idarenin hizmet kusurundan kaynaklanan ve idari hizmetin kötü işlemesi kapsamında değerlendirilebilecek bir nitelik taşıdığı düşünülebilirse de; 5510 sayılı Kanun'un 5/1-a bendinde *"hizmet akdi ile çalışmamakla birlikte, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular hakkında, iş kazası ve meslek hastalığı ile analık sigortasının uygulanacağı"* ve aynı Kanun'un 4. maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında *"sigortalı sayılacağı"* hüküm altına alınmış olduğundan, bu düzenlemenin, genel idare esaslarına ilişkin sorumluluk hükümlerini düzenleyen diğer kanunlara nazaran özel nitelikte olduğu ve bu nedenle zarar, idarenin eyleminden kaynaklansa dahi davaya konu uyuşmazlıkta öncelikli olarak uygulanması gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

21. Buna göre, dava konusu uyuşmazlıkta davacının, davalı idare bünyesinde açık cezaevi infaz kurumu fırınında hükümlü olarak çalıştığı sırada, iş kazası nedeniyle cismani zarara uğradığı ileri sürülerek bu zararının tazmini talep edildiğinden, bu kapsamda mahkemece öncelikle olayın iş kazası olup olmadığı, işverenin ve işçinin kusur durumu, mevzuatın taraflara yüklediği hak ve yükümlülüklerin olayın oluşumuna etkisi hep birlikte değerlendirilip belirlenmesi gerektiğinden ve bu hususların saptanmasının ise 5510 ve 4857 sayılı Kanunlar kapsamında yapılacağı gözetildiğinde, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Bolu İş Mahkemesinin 01/09/2025 tarih ve E.2025/408, K.2025/381 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Bolu İş Mahkemesinin 01/09/2025 tarih ve E.2025/408, K.2025/381 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan GÜLEÇ	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/319
KARAR NO : 2026/365
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Davalı idare tarafından yürütülen Yusufeli Barajı inşaatı nedeniyle, kamulaştırılmayan komşu taşınmazların fiilen kullanılamaz hale geldiği ve ekonomik değerini yitirdiği ileri sürülerek uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan; taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığına ilişkin bir iddia ve tespit bulunmayan, idarenin kamu hizmetinin yürütülmesinden kaynaklanan eylem ve işlemlerine dayalı uyuşmazlığın, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b maddesi kapsamında İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : M. K. mirasçıları:
1-A. K.
2- C. K.
3-C. K.
4-E. K.
5-F. K.
6-R. K.
7-S. İ.
8-V. K.
Vekili : Av. A. A. T.
Davalı : Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Vekilleri : Av. N. M. , Av. A. K. , Av. N. A. Ç.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı M. K. vekili, müvekkilinin paydaşı olduğu ... Köyünde bulunan ... parsellerde kayıtlı 23 adet

taşınmazının davalı idarenin baraj inşaatı nedeniyle yürüttüğü çalışmalardan ötürü kullanılmaz hale geldiğini, 2011 yılında davalı idarece bir kısım tarla ve yapıların kamulaştırıldığını ancak kamulaştırmayan mücavir alanların inşaat çalışmaları başlayınca kullanılamadığını, araç ile ulaşım imkanı kalmadığını, yaya olarak dahi ulaşımın imkansız hale geldiğini, elektrik ve su kullanımı gibi imkanların bölgede mevcut olmadığını, yeni oluşan bu durum nedeniyle bölgede yaşamın tamamen imkansız hale geldiğini, taşınmazların ve üzerindeki yapıların vasıfsız hale geldiğini, ekonomik olarak zarara uğradığı ileri sürerek, taşınmazlarda meydana gelen değer kaybına karşılık olarak her bir taşınmaz için 50 TL olmak üzere toplam 1.150 TL maddi tazminatın tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Rize İdare Mahkemesi 20/05/2019 tarih ve E.2018/609, K.2019/325 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kabulüne karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 07/02/2020 tarih ve E.2019/1754, K.2020/135 sayılı kararı ile, "*...Kamulaştırma Kanunu'nun 12. maddesi kapsamında taşınmazlarının kısmi kamulaştırmasının yapılıp yapılmayacağı noktasında düğümlenen uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesi gerekirken, Mahkemece işin esasına girilerek verilen kararda hukuki isabet bulunmamaktadır...*" gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulüne, Rize İdare Mahkemesi kararının kaldırılmasına, dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere Rize İdare Mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir.

3. **Rize İdare Mahkemesi 12/03/2020 tarih ve E.2020/171, K.2020/169 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 09/09/2020 tarih ve E.2020/744, K.2020/684 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir:

> *"...Dava dosyasının incelenmesinden, davacının, hissedarı olduğu ... Köyünde bulunan... parsellerde kayıtlı 23 adet taşınmazının, davalı idarenin baraj inşaatı nedeniyle yürüttüğü çalışmalardan ötürü kullanılmaz hale geldiği, 2011 yılında davalı idarece bir kısım tarla ve yapıların kamulaştırıldığı ancak kamulaştırmayan mücavir alanların inşaat çalışmaları başlayınca kullanılamadığı, araç ile ulaşım imkanı kalmadığı, yaya olarak dahi ulaşımın imkansız hale geldiği, elektrik ve su kullanımı gibi imkanların bölgede mevcut olmadığı, yeni oluşan bu durum nedeniyle bölgede yaşamın tamamen imkansız hale geldiği, taşınmazların ve üzerindeki yapıların vasıfsız hale geldiği, ekonomik olarak zarara uğradığı ileri sürülerek taşınmazların kamulaştırılması talebiyle miktar içermeyen dilekçe ile vekili vasıtasıyla davalı idareye müracaat etmiş, davalı idarece talebin cevap verilmemek suretiyle zımnen reddedildiği, bunun üzerine davacı tarafından idarenin eylem ve işlemleri nedeniyle taşınmazlarında meydana geldiği ileri sürülen zararlara karşılık her bir taşınmaz için 50,00-TL olmak üzere toplam 1.150,00-TL (ıslah ile birlikte talep edilen toplam miktar 43.288,72-TL) maddi tazminatın dava tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle iş bu davanın açıldığı görülmektedir.*
>
> *Yukarıda yer verilen mevzuat ve yargı içtihatları çerçevesinde uyuşmazlık değerlendirildiğinde; davacı vekilince taşınmazların kamulaştırılması talebiyle miktar içermeyen dilekçe ile davalı idareye müracaat edildiği, davalı idarece talebin zımnen reddedilmesi üzerine iş bu davanın açıldığı, dolayısıyla kamulaştırma mevzuatı çerçevesinde bir sürecin yürüdüğü, öte yandan, zararın, baraj inşası sırasındaki taşınmazlara kamulaştırmasız el atılmasından ya da bir plan ve projeye dayalı olan baraj inşasında idarenin hizmet kusuru teşkil eden bir eyleminden doğduğunun iddia edilmediği,*
>
> *2011 yılında davalı idarece bir kısım tarla ve yapıların kamulaştırıldığı ancak kamulaştırmayan mücavir alanların inşaat çalışmaları başlayınca kullanılamadığı, araç ile ulaşım imkanının kalmadığı, yaya olarak dahi ulaşımın imkansız hale geldiği, elektrik ve su kullanımı gibi imkanların bölgede mevcut olmadığı, yeni oluşan bu durum nedeniyle bölgede yaşamın tamamen imkansız hale geldiği, taşınmazların ve üzerindeki yapıların vasıfsız hale geldiği, ekonomik olarak zarara uğranıldığı gibi barajın bizatihi varlığına bağlı sebeplerle söz konusu zararın oluştuğunun iddia olunduğu, davalı idareye yapılan başvurunun da taşınmazların kamulaştırılması istemi olduğu ve taşınmazların sürekli olarak kullanılamaz hale geldiği iddialarıyla taşınmazların tamamının değerinin karşılanmasına ilişkin taleplere dava dilekçesinde yer verildiği birlikte değerlendirildiğinde, uyuşmazlığın Kamulaştırma Kanunu'nun 12. maddesinde düzenleme altına alınan kısmi kamulaştırma (mücavir alan kamulaştırması) müessesesi çerçevesinde çözümleneceği sonuç ve kanaatine varılmıştır.*
>
> *Bu durumda, Kamulaştırma Kanunu'nun 12. maddesi kapsamında taşınmazının kısmi kamulaştırmasının yapılıp yapılmayacağı noktasında düğümlenen uyuşmazlığın adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.*
>
> *Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine..."*

4. Davacı vekili bu kez, davalı idare tarafından yürütülen Yusufeli Barajı inşaatı nedeniyle, müvekkiline ait taşınmazların ulaşım, elektrik ve su gibi temel imkânlardan yoksun kaldığını, taşınmazların ve üzerindeki yapıların kullanılamaz hale gelerek ekonomik değerini kaybettiğini, bu nedenle uğranılan zararın giderilmesi amacıyla daha önce Rize İdare Mahkemesinde tazminat davası açıldığını, Rize İdare Mahkemesinin E.2018/609, K.2019/325 sayılı kararıyla davanın kabulüne ve 43.288,72 TL maddi tazminata hükmedildiğini, anılan tazminatın davalı idarece ödendiğini, ancak bu kararın kanun yoluna taşınması üzerine Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesinin E.2019/1754, K.2020/135 sayılı kararı ile görev yönünden kaldırıldığını, devamında Rize İdare Mahkemesinin E.2020/171, K.2020/169 sayılı kararıyla görevsizlik kararı verdiğini ve bu kararın Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesinin E.2020/744, K.2020/684 sayılı kararıyla kesinleştiğini, bu süreç sonunda daha önce tahsil edilen tazminatın davalı idarece geri istenmesi tehlikesiyle

karşı karşıya kalındığını ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 43.288,72 TL maddi tazminatın davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5. Yusufeli Asliye Hukuk Mahkemesinin 08/04/2021 tarih ve E.2020/256, K.2021/124 sayılı kararı ile, *"Davacının tazminat isteminin dayanağı olan taşınmazlara ulaşım sağlayan İnanlı Köyü yolunun Artvin barajı ve HES projesi kapsamında kaldığı, anılan barajın Doğuş Enerji Üretim Şirketi ve Ticaret Anonim Şirketi tarafından yapıldığı, kamulaştırma kararının ise EPDK tarafından alındığı, davacının tazminat istemini EPDK ve Doğuş Enerji Üretim Şirketi ve Ticaret Anonim Şirketi'ne yöneltmesi gerekirken pasif husumet ehliyeti olmayan davalı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'ne yöneltiği"* gerekçesiyle HMK'nın 114/1-d maddesinde düzenlenen pasif husumet ehliyetine ilişkin dava şartı noksanlığı nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiştir.

6. Bu karara karşı istinaf talebinde bulunulması üzerine Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesinin 14/12/2022 tarihli ve E.2022/3327, K.2022/1886 sayılı kararı ile; *"Hâkimler ve Savcılar Kurulu Birinci Dairesinin 01/07/2022 tarihli ve 1047 sayılı hukuk dairelerine ilişkin iş bölümü kararı uyarınca, 'tarafların sıfatına bakılmaksızın (tacirler dâhil), haksız eylemden kaynaklanan (suç teşkil eden eylemler, haksız haciz, haksız ihtiyati tedbir, haksız şikâyet vb. dâhil) davalar nedeniyle verilen hüküm ve kararların' istinaf incelemesinin Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi tarafından yapılması gerektiğinden"* bahisle Dairelerinin görevsizliğine ve dosyanın Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesine gönderilmesine karar verilmiştir.

7. Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesinin 10/01/2023 tarihli ve E.2022/2484, K.2023/53 sayılı kararı ile ise; istinaf incelemesine konu görevsizlik kararının Kamulaştırma Kanunu'ndan kaynaklandığının anlaşıldığı, bu nedenle ilgili işin incelemesinin Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesine ait olduğu, ayrıca ilgili Dairece aidiyet kararı verildiği belirtilerek, dosyanın istinaf incelemesinin 2. Hukuk Dairesinin görev alanı dışında kaldığı gerekçesiyle karşı görevsizlik kararı verilmiş; Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesi ile Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi arasında ortaya çıkan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi ve görevli Dairenin belirlenmesi amacıyla dosyanın, 5235 sayılı Kanun'un 35/1. maddesi gereğince Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kuruluna gönderilmesine karar verilmiştir.

8. Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Daireleri Başkanlar Kurulunun 24/02/2023 tarihli ve E.2023/5 sayılı kararı ile; uyuşmazlık konusunun, Hâkimler ve Savcılar Kurulu Birinci Dairesinin 01/07/2022 tarihli ve 1047 sayılı Bölge Adliye Mahkemesi İş Bölümü Kararı ile Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesinin 10/01/2023 tarihli ve E.2022/2484, K.2023/53 sayılı kararındaki gerekçe içeriği ve hüküm sonucu dikkate alındığında, Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesinin görev alanı kapsamında kaldığı belirtilerek, Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesi Başkanlığının görevsizlik kararının kaldırılmasına ve dosyanın Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesi Başkanlığına gönderilmesine karar verilmiştir.

9. Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesinin 26/12/2024 tarih ve E.2023/808, K.2024/2440 sayılı kararı ile; dava konusunda yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın görev yönünden reddine karar verilmesi gerekirken, pasif husumet yokluğu sebebiyle usulden ret kararı verilmesinin doğru olmadığı gerekçesiyle, davalı vekilinin istinaf başvurusunun sair istinaf sebepleri incelenmeksizin kabulüne, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve kaldırma nedenleri doğrultusunda gerekli inceleme ve araştırmanın yapılması için dosyanın kararı veren mahkemeye gönderilmesine karar verilmiştir.

10. **Yusufeli Asliye Hukuk Mahkemesi 11/09/2025 tarih ve E.2025/39, K.2025/244 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle davanın usulden reddine karar vermiş, ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir:

"DAVA, HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE:

Dava, Yusufeli Barajı dolayısıyla araç ile ulaşım imkanı kalmadığı, yaya ulaşımının dahi imkansız hale geldiği ayrıca elektrik ve su kullanım gibi imkanların bölgede mevcut olmadığını ve davacıya ait 23 adet tarla ve tarla içerisinde bulunan yapıların kullanılamaz hale geldiği ve bundan kaynaklı olarak taşınmazlardaki değer kaybının tespiti edilmesine yöneliktir.

İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

...

Kamu hizmetinin, yöntemi ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin; kamu yararına uygun şekilde işletilip işletilmediğinin; hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde "idari dava türleri" arasında sayılan "idari işlem ve eylemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılacak tam yargı davası" kapsamında, idari yargı yerlerince yapılacağı açıktır. Taşınmazın mücavir alan kamulaştırma sınırları içinde kaldığından bahisle kamulaştırılmasına ilişkin bir talep olmamasına, yalnızca oluşan zararın

giderilmesine karar verilmesinin istenmesine göre de, somut olayda 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 12/6. maddesindeki (Değişik altıncı fıkra:21/3/2018-7103/27 md.) değişikliğin uygulama yeri yoktur.Uyuşmazlık Mahkemesinin bir kararında; "Olayda, ilk olarak idari yargı yerinde açılmış olan davada, yapılan keşif sonucu, Bilirkişi Kurulu tarafından hazırlanan raporda taşınmaza fiilen el atılmadığı belirlenmiştir. Bu durumda davacı vekilinin iddiaları ve dosyada bulunan bilirkişi raporları dikkate alınarak, davanın, idarenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttüğü sıradaki eyleminden veya eylemsizliğinden doğan zararın giderilmesine yönelik olarak açıldığının kabulü gerekir. Bu sebeplerle açılan davanın, idarenin plan ve proje kapsamında yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak kurulmuş bir işleme karşı ya da bu nitelikteki işlem ve eyleminden doğan zararların tazminine yönelik olarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olması nedenleriyle uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği" görüşü ortaya konulmuştur. (Uyuşmazlık Mahkemesi 27.12.2021 tarih 2021/760 esas 2021/725 karar). Danıştay 10. Daire Başkanlığı'nın 2023/387 Esas ve 2023/3788 Karar sayılı kararı ile 2023/85 Esas ve 3787 Karar sayılı kararında İdare Mahkemesinin görevli olmadığına karar vermediği, esasa ilişkin inceleme yapığı göz önünde bulundurulduğunda adli yargının görevli olmadığı ortadadır.

Tüm dosya kapsamı ve Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi karar ilamı hep birlikte değerlendirildiğinde; davanın konusunun, davacıya ait taşınmazlarda meydana gelen değer kaybının tespitine ilişkin bulunduğu anlaşılmış olup, ilk olarak idari yargı yerinde açılmış olan davada, davacı tarafın dilekçesine göre davacının arazisine olan ulaşım mesafesinin baraj sonrasında kesildiğinin belirtildiği, ancak taşınmazlara davalı idare tarafından fiilen el atıldığına ilişkin bir ihbareye yer verilmediği anlaşılmakla idarenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttüğü sıradaki eyleminden veya eylemsizliğinden doğan zararın giderilmesine yönelik olarak açıldığının kabulü gerekmiştir. Açılan bu davanın tam yargı davası ile idari yargı yerinde çözümlenmesi gerekeceğinden 6100 Sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre yargı yolunun caiz olması dava şartı olup 115. Maddesine göre dava şartlarının mevcut olup olmadığı mahkemece yargılamanın her aşamasında re'sen dikkate alınması ve bulunması halinde davanın usulden reddine karar verilmesi gereken husus olduğundan açıklanan nedenlerle dava dilekçesinin reddine ..."

11. Davacılar vekili 02/12/2025 tarihli dilekçesinde adli ve idari yargıda kesinleşen görevsizlik kararı ile birlikte, ortaya çıkan iş bu olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Uyuşmazlık mahkemesine gönderilmesini talep etmiş, ancak dosya sehven Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesine gönderilmiştir.

12. Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesi 26/03/2026 tarih ve E.2026/280, K.2026/518 sayılı kararı ile," *Somut olayda, olumsuz görev uyuşmazlığının idari yargı ile adli yargı ilk derece mahkemeleri arasında olduğu, olumsuz görev uyuşmazlığının çözümünde uyuşmazlık mahkemesinin görevli olduğu, dosyanın kesinleşip kesinleşmediği değerlendirilmek suretiyle, kesinleşmesi halinde görev uyuşmazlığının çözümü için dosyanın uyuşmazlık mahkemesine gönderilmesi gerekirken, yargı yeri belirlenmesi için daireye gönderilmesinin yerinde olmadığı..."* gerekçesiyle, 6100 sayılı HMK'nın 22. maddesi uyarınca yargı yeri belirleme koşulları bulunmayan dosyanın mahalline geri çevrilmesine kesin olarak karar vermiştir.

13. Davacı vekilinin 02/12/2025 tarihli dilekçesi doğrultusunda;Yusufeli Asliye Hukuk Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğu öne sürülen olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle, adli yargı dosyası ekinde idari yargı dosyasına esas UYAP çıktıları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

14. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

15. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"" 1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile;

Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenlertarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

16. 2577 sayılı Kanun'un "*İptal ve tam yargı davaları*" başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"İlgililer haklarını ihlal eden bir idari işlem dolayısıyla Danıştaya ve idare ve vergi mahkemelerine doğrudan doğruya tam yargı davası veya iptal ve tam yargı davalarını birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal

davası açarak bu davanın karara bağlanması üzerine, bu hususlaki kararın veya kanun yollarına başvurulması halinde verilecek kararın tebliği veya bir işlemin icrası sebebiyle doğan zararlardan dolayı icra tarihinden itibaren dava süresi içinde tam yargı davası açabilirler. Bu halde de ilgililerin 11 nci madde uyarınca idareye başvurma hakları saklıdır."

17. Aynı Kanun'un "*Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması*" başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"1. İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka süretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında otuz gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

2. Görevli olmayan adli yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz.

18. 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un ilgili hükümlerinde; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün, ülkenin yerüstü ve yeraltı su kaynaklarının geliştirilmesi, baraj, sulama ve taşkın koruma tesislerinin planlanması ve yapılması görevlerini yürüttüğü düzenlenmiştir.

B. Yargı Kararları

19. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli, E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. bölümü şöyledir:

"İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yapılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının 15. maddede belirtilen hüküm doğrultusunda davacılar vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, ekinde idari yargı dosyasına esas UYAP çıktıları ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, davalı idare tarafından gerçekleştirilen Yusufeli Barajı inşaatı nedeniyle yürütülen çalışmalar sonucunda, daha önce kamulaştırılan taşınmazlara komşu nitelikte bulunan kamulaştırılmayan alanların kullanılamaz hale geldiği, araç ile ulaşım imkanının ortadan kalktığı, bölgede yaşamın fiilen sürdürülemez hale geldiği, taşınmazların ve üzerindeki yapıların ekonomik değerini yitirdiği ileri sürülerek uğranıldığı iddia edilen maddi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

23. Dava dosyasının incelenmesinden ve dosyada mevcut 15/04/2019 tarihli bilirkişi kurulu raporu içeriğinden, dava konusu taşınmazlara ulaşımı sağlayan patika yolun baraj suları altında kaldığı, alternatif ulaşım imkânı oluşturulmadığı, taşınmazlara erişimin fiilen ulaşımın kısıtlanması ile barajın su tutmaya başlaması arasında doğrudan illiyet bağı bulunduğu ve meydana gelen değer kaybının baraj faaliyetlerinden kaynaklandığının belirtildiği görülmektedir.

24. İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeler kapsamında meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolu ve benzeri tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılan davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında idari yargı yerine ait olduğu; buna karşılık, idarece özel mülkiyete konu taşınmaz üzerinde doğrudan ayni hakka müdahalede bulunulduğu, taşınmaza

kamulaştırmasız olarak fiilen el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılan müdahalenin men'i ve zararın giderilmesine ilişkin davaların ise özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

25. Somut uyuşmazlıkta, davacılar tarafından taşınmazların kamulaştırmasız olarak fiilen işgal edildiği, taşınmazlar üzerinde sürekli ve doğrudan fiziksel hâkimiyet kurulduğu veya taşınmazların bütünüyle kamu hizmetine tahsis edildiği ileri sürülmemiştir. Dosya kapsamındaki bilirkişi raporlarında da dava konusu taşınmazlara doğrudan fiili el atıldığı yahut taşınmazların kamu hizmeti tesisine dönüştürüldüğü yönünde bir tespit bulunmamaktadır. İleri sürülen zarar iddiasının, baraj yapım ve işletme faaliyetleri nedeniyle taşınmazlara erişimin güçleşmesi veya ortadan kalkması sonucu meydana gelen değer kaybına dayandığı anlaşılmaktadır.

26. Kamu hizmetinin yürütülmesi kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler nedeniyle kişilerin malvarlığında meydana geldiği ileri sürülen zararların tazmini istemiyle açılan davalarda, uyuşmazlığın taşınmaza kamulaştırmasız olarak fiilen el atılması veya mülkiyet hakkına doğrudan müdahale edilmesine değil, kamu hizmetinin yürütülmesinden kaynaklanan zarara dayanması halinde, davanın tam yargı davası niteliğinde olduğu ve idari yargı yerinde görülmesi gerektiği kabul edilmektedir. Her ne kadar idari yargı yerince verilen görevsizlik kararında uyuşmazlığın Kamulaştırma Kanunu'nun 12. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiş ise de, somut olayda davacılar tarafından taşınmazların kamulaştırılması veya bedelinin tahsili değil, baraj faaliyetleri nedeniyle oluştuğu ileri sürülen zararın giderilmesi talep edildiğinden uyuşmazlığın tam yargı davası niteliğinde bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

27. Bu durumda, davacılar vekilinin ileri sürdüğü iddialar ve dosya kapsamındaki bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde; uyuşmazlığa konu edilen zararın, davalı idarenin yürüttüğü kamu hizmeti kapsamında gerçekleştirilen baraj inşaatı faaliyetleri nedeniyle oluştuğunun ileri sürüldüğü, davanın idarenin kamu hizmetini yürüttüğü sıradaki eylem ve işlemlerinden kaynaklandığı anlaşıldığından, uyuşmazlığın tam yargı davası niteliğinde bulunduğu ve idarenin sorumluluğuna ilişkin değerlendirmenin 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b maddesi kapsamında idari yargı yerince yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

28. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Rize İdare Mahkemesinin 12/03/2020 tarih ve E.2020/171, K.2020/169 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Rize İdare Mahkemesinin 12/03/2020 tarih ve E.2020/171, K.2020/169 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/327
KARAR NO : 2026/381
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Nüfus Müdürlüğünce öğrenim durumunun yetersizliği sebebiyle düzenlenen sürücü belgesinin daimi iptali işlemi ile Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünce sürücü belgesi iptal edildiği halde motorlu araç kullandığı gerekçesiyle verilen idari para cezası yaptırımına karşı açılan davada; davanın Nüfus Müdürlüğünce düzenlenen sürücü belgesinin daimi iptali işleminin iptaline yönelik kısmının İDARİ YARGI YERİNDE, Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünce düzenlenen idari para cezası yaptırımına yönelik kısmının ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E. T.
Davalı : Batman Valiliği

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Batman Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünce yapılan denetim sırasında, daha evvel eğitim durumu sebebiyle, sürücü belgesi Nüfus Müdürlüğünce daimi iptal edilen davacının araç kullandığının tespiti üzerine, sürücü belgesi

iptal edildiği halde motorlu araç kullandığından bahisle, davacı hakkında düzenlenen Batman Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünün 08/07/2025 tarih ve MB 72671241 sıra nolu Trafik İdari Para Cezası Karar Tutanağı ile Batman Merkez İlçe Nüfus Müdürlüğünün 22/06/2020 tarih ve 14110 sayılı sürücü belgesinin daimi iptali işleminin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Batman İdare Mahkemesi 18/09/2025 tarih ve E.2025/1010, K.2025/1513 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın adli yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacının B sınıfı, 81322 belge numaralı, ... kart seri numaralı, 15/10/2009 tarihli sürücü belgesinin bulunduğu, bu belgeye ilişkin 2019 yılında yaptığı yenileme talebi üzerine okuma yazma bilmediği ve okuryazarlık sınavına da gelmediği gerekçesiyle sürücü belgesinin iptaline karar verildiği ve Batman Merkez İlçe Nüfus Müdürlüğünce 22/06/2020 tarihinde "sürücü belgesi iptal ve geri alma" formunun düzenlendiği, Batman Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü ekiplerince 08/07/2025 tarihinde yapılan denetimde sürücü belgesi iptal edilmesine karşın davacının araç kullandığından bahisle hakkında 2918 sayılı Kanunun 36/3-c maddesi uyarınca, MB 72671241 seri numaralı tutanak ile 18.677,00-TL idari para cezası uygulandığı, bu işlemlerin iptali istemiyle de bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta; yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, sürücü belgesinin iptaline dair işlem ile sürücü belgesinin iptal edilmesine karşın araç kullandığı tespit edilenlere uygulanan idari para cezasına yönelik açılacak davalarda adli yargı yerinin (sulh ceza hakimliklerinin) görevli kılınması karşısında, işbu davanın görev yönünden reddi gerekmiştir. ..."

3. Davacı, bunun üzerine aynı istemle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

B. Adli Yargıda

4. **Batman 1. Sulh Ceza Hakimliği 02/04/2026 tarih ve D. İş. 2026/2012 sayılı kararı** ile, idari işlem ile birlikte idari yaptırım kararlarına karşı yapılan itiraz başvurusunun idari yargının görev alanında kalması nedeniyle, görev yönünden başvurunun reddine karar vermiş, kararın kesinleşmesinin ardından görev uyuşmazlığının çözümü için dava dosyalarını resen Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Yapılan izahata göre, Batman Merkez ilçe Nüfus Müdürlüğü'nün 22/06/2020 tarih ve 14110 sayılı sürücü belgesinin daimi iptali kararının idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu idari bir işlem olduğu ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesi kapsamında bulunmadığı açıktır. Batman Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'nün 08/07/2025 tarih MB seri 72671241 sıra sayılı idari para cezasının ise 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği; ancak, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak sürücü belgesini daimi iptali kararının da dava konusu edildiği anlaşıldığından; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği kuşkusuzdur.

İdari işlemin hukuka aykırı olup olmadığı sonucuna göre idari para cezasının dayanağı olan idari işlemin ortadan kalkma ihtimali bulunduğundan itiraza konu her iki kararın birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Buna göre sürücü belgesinin daimi iptali kararı ile 2918 Sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmakla görevsizlik kararı vermek gerekmiş, aynı uyuşmazlıkla ilgili olarak Batman İdare Mahkemesinin 18/09/2025 tarihli, 2025/1010 esas, 2025/1513 karar sayılı ilamıyla da görevsizlik kararı verildiğinden ve kararının kesinleştiği anlaşıldığından, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyası re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar verilerek aşağıdaki şekilde karar tesis edilmiştir. ..."

5. Batman 1. Sulh Ceza Hakimliğince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları resen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Sürücü belgesi alma zorunluluğu"* başlıklı 36. maddesi şöyledir:

"(Değişik : 24/5/2013 - 6487/18 md.)

Motorlu araçların, sürücü belgesi sahibi olmayan kişiler tarafından karayollarında sürülmesi ve sürülmesine izin verilmesi yasaktır.

Araçlar, Yönetmelikte sınıfları belirtilen sürücü belgelerine sahip sürücüler ile çok taraflı anlaşmalara göre sürücü belgesi bulunan veya geçerli uluslararası sürücü belgesi olan kişilerce sürülebilir.

(Değişik üçüncü fıkra:12/2/2026-7574/9 md.) Buna göre;

a) Sürücü belgesi sahibi olmadan motorlu araçları kullananlara 40.000 Türk lirası,

b) Mahkemelerce veya Cumhuriyet savcılıklarınca ya da bu Kanunda belirtilen yetkililerce sürücü belgesi geçici olarak ya da tedbiren geri alındığı halde motorlu araçları kullananlara 200.000 Türk lirası,

c) Sürücü belgesi iptal edildiği halde motorlu araçları kullananlara 200.000 Türk lirası,

idari para cezası verilir. Ayrıca, bu fıkra kapsamında motorlu araçların sürülmesine izin veren işletene de tescil plakası üzerinden 40.000 Türk lirası idari para cezası verilir."

7. 2918 sayılı Kanun'un *"Sürücü adaylarında aranacak şartlar"* başlıklı 41. maddesinin ilgili fıkraları şöyledir:

"(Değişik: 12/7/2013-6495/17 md.)

Sürücü belgesi alacakların;

...

b) Öğrenim durumu itibarıyla en az ilkokul düzeyinde eğitim almış olmaları,

...

d) Sürücü kurslarında teorik ve uygulamalı eğitimini tamamlayıp sürücü sınavlarını başararak, motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almış olmaları,

...

zorunludur.

...

(Değişik fıkra: 6/12/2019-7196/40 md.) Bu maddede aranan şartlardan herhangi biri mevcut olmadan veya hileli yollarla temin edilmiş olduğunun anlaşılması hâlinde, sürücü belgesi vermeye yetkili kurumca iptal edilir. Bu kişilere, bu madde hükümlerine uygun olarak yeniden sürücü sertifikası alınması hâlinde yeniden sürücü belgesi verilir.

..."

8. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

9. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

...

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı mercünde görülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

13. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir."* hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

14. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki *"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin*

erteler." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma imkânına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

15. Kanun koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bıraktığı, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

16. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ayrıca görevli merciin belirtilmesi için dava dosyasının re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verilmiştir.

17. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, adli yargı yerince verilen kararın ve sonrasında yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde; davanın idari para cezasına itiraza yönelik kısmında adli yargının, sürücü belgesinin iptali işleminin iptali istemine yönelik kısmında idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davanın sürücü belgesinin iptalinin iptaline yönelik kısmında idari yargının, idari para cezasına itiraza yönelik kısmında adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, daha evvel eğitim durumu sebebiyle sürücü belgesi Nüfus Müdürlüğünce daimi iptal edilen davacının araç kullandığının tespiti üzerine, sürücü belgesi iptal edildiği halde motorlu araç kullandığından bahisle davacı hakkında düzenlenen Batman Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünün 08/07/2025 tarih ve MB 72671241 sıra nolu Trafik İdari Para Cezası Karar Tutanağı ile Batman Merkez İlçe Nüfus Müdürlüğünün 22/06/2020 tarih ve 14110 sayılı sürücü belgesinin daimi iptali işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

20. Dosyanın incelenmesinden; davacının 20/02/2019 tarihinde sürücü belgesinin yenilenmesi için Batman Merkez İlçe Nüfus Müdürlüğüne başvuruda bulunduğu, kendisinin okur yazar olmadığının anlaşıldığından bahisle tutanak tutularak durumun İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bildirildiği, okuma yazma bilip bilmediğinin tespiti için kendisinin Halk Eğitim Merkezine davet edilmesine rağmen okur yazarlık sınavına katılmadığı ve okur yazar olup olmadığı tespit edilinceye kadar sürücü belgesini yenileme işlemlerinin yapılmaması hususunda Nüfus Müdürlüğüne yazı yazıldığı, bunun üzerine Batman Merkez İlçe Nüfus Müdürlüğünün 22/06/2020 tarih ve 14110 sayılı dava konusu işlemle eğitim durumu yetersizliği nedeniyle sürücü belgesinin daimi iptal edildiği, bu işlemin idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülmesi zorunlu idari bir işlem olduğu ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 19. maddesi kapsamında bulunmadığı görülmüştür.

21. Öte yandan, bu işlemin tesisinden beş yılı aşkın bir süreden sonra trafik ekiplerince yapılan denetimde davacının motorlu araç kullandığının tespiti üzerine, sürücü belgesi olmadan motorlu araç kullanma kabahatini işlediğinden bahisle, 2918 sayılı Kanun'un 36/3-c maddesi uyarınca Batman Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünün 08/07/2025 tarih ve MB 72671241 sıra nolu ve 18.677 TL tutarlı Trafik İdari Para Cezası Karar Tutanağı ile davacı hakkında idari yaptırımın uygulandığı ve bunun Kabahatler Kanunu kapsamında olduğu, bununla birlikte, idari yaptırım kararının verildiği işlem (idari para cezası) kapsamında davacıyla ilgili başka bir karar alınmadığı ya da işlem tesis edilmediği, daha evvel tesis edilmiş bulunan Nüfus Müdürlüğü işleminin müstakil bir işlem olup idari yaptırım kararı kapsamında olmadığı, ancak, idari yaptırım kararının sebep unsurunu oluşturduğu, bu durumda, olayda 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesinin 8. fıkrasının uygulama alanının bulunmadığı, müstakil idari işleme karşı ayrı, idari yaptırım kararına karşı ayrı davalar açılması gerektiği anlaşılmıştır.

22. İncelenen uyuşmazlıkta, sürücü belgesinin iptaline ilişkin kararın idarenin tek taraflı bir şekilde kamu gücüne dayanarak, üstün hak ve yetkileri çerçevesinde yaptığı bir idari işlem olduğu, bu durumda 5326 sayılı Kanun kapsamında bulunmadığı anlaşıldığından, sürücü belgesinin iptali işlemine karşı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Uygulanan idari para cezasının ise 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşıldığından, 5326 sayılı Kanun'un 3. ve 27/1. maddeleri uyarınca idari para cezasına ilişkin karara itirazın adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Batman 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 02/04/2026 tarih ve D.İş.2025/2012 sayılı görevsizlik kararının idari para cezasına yönelik kısmının ve sürücü belgesinin daimi iptali idari işleminin iptaline yönelik kısım yönünden başvurunun kabulü ile Batman İdare Mahkemesinin 18/09/2025 tarih ve E.2025/1010, K.2025/1513 sayılı görevsizlik kararının sürücü belgesinin daimi iptali işleminin iptaline yönelik kısmının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde KISMEN ADLİ YARGININ, KISMEN İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Batman 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 02/04/2026 tarih ve D.İş.2025/2012 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünce verilen idari para cezasına ilişkin kısmının KALDIRILMASINA, sürücü belgesinin daimi iptali idari işleminin iptaline yönelik kısım yönünden BAŞVURUNUN KABULÜNE; Batman İdare Mahkemesinin 18/09/2025 tarih ve E.2025/1010, K.2025/1513 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ Nüfus Müdürlüğünce düzenlenen sürücü belgesinin daimi iptali işleminin iptaline ilişkin kısmının KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/344
KARAR NO : 2026/303
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Adli ve idari yargı yerlerinde açılan davaların konularının farklı olduğu anlaşıldığından, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde belirtilen koşulların oluşmaması nedeniyle, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yöntemine uygun bulunmayan BAŞVURUNUN REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. K.
Vekili : Av. H. Ş. Y.
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. S. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 04/11/1986-12/06/2024 tarihleri arasında Halk Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde usta öğretici olarak görev yaptığını, 04/11/1986-12/06/2012 tarihleri arası kıdem tazminatının tahsili için Amasra Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2023/184 sayılı dosyasında açılan davada, davanın kabulüne karar verildiğini ve bu dönemlere ilişkin kıdem tazminatının davalı tarafından ödendiğini; aynı iş yerinde 01/11/2012 tarihinde yeniden işe başladığını ancak iş akdinin feshedildiğini ve 01/11/2012-12/06/2024 tarihleri arası kendisine kıdem tazminatı ödenmediğini belirterek, şimdilik 1.000 TL kıdem tazminatı ile 1.000 TL yıllık izin alacağının iş akdinin fesih tarihi olan 12/06/2024 tarihinden itibaren işleyecek en yüksek banka mevduat faizi ile birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Amasra Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi sıfatıyla) 08/01/2026 tarih ve E.2025/226, K.2026/4 sayılı kararı** ile, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"...Davacı izin ücreti isteğinde bulunmuştur. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 59 uncu maddesinde, iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde, işçiye kullandırılmayan yıllık izin sürelerine ait ücretlerin son ücret üzerinden ödeneceği hükme bağlanmıştır. Yıllık izin hakkının ücrete dönüşmesi için iş sözleşmesinin feshi şarttır. Bu noktada, sözleşmenin sona erme şeklinin ve haklı nedene dayanıp dayanmadığının önemi bulunmamaktadır.

Yıllık izinlerin kullandırıldığı noktasında ispat yükü işverene aittir. İşveren yıllık izinlerin kullandırıldığını imzalı izin defteri veya eşdeğer bir belge ile kanıtlamalıdır. Bu konuda ispat yükü üzerinde olan işveren, işçiye yemin teklif edebilir.

Bunun dışında; 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14. maddesinde, kıdem tazminatı ödenmesi gereken haller sayılmıştır. Buna göre; muvazzaf askerlik hizmeti, emeklilik amacıyla fesih veya kadın işçinin sözleşmenin evlendiği tarihten itibaren 1 yıl içinde kendi isteği ile sona erdirmesi hallerinde, işçi kıdem tazminatı isteyebilir. Ayrıca, işveren, iş sözleşmesini İş K.17'ye göre bildirimli olarak veya İş K.25/I,III,IV uyarınca bildirimsiz olarak derhal feshetmesi halinde veya işçi, İş K.24'deki derhal fesih sebeplerinden biriyle sözleşmeyi feshederse ve fesih işlemi yasadaki koşullara uygun ise kıdem tazminatına hak kazanır.

Ancak; tarafların anlaşması (ikale) ile sözleşmenin sona ermesi, işçinin sözleşmeyi İş K.17'ye göre

feshetmesi veya istifa etmesi, işverenin İş K.25/II'deki şartlara uygun olarak sözleşmeyi feshetmesi hallerinde kıdem tazminatı istenemez.

Davalı Amasra Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü'ne müzekkere yazılarak davacının Amasra Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü nezdindeki çalışmasına ilişkin varsa bireysel iş sözleşmesi ve ekleri ile tüm çalışma dönemine ilişkin görevlendirme yazıları, valilik/kaymakamlık olur yazıları ve ekleri celp edilerek incelenmiştir.

Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; davacının, Milli Eğitim Bakanlığı nezdindeki ilçe halk eğitim merkezinde usta öğretici olarak çalıştığı, davalı savunması ve dosyadaki bilgi-belgelere göre taraflar arasında iş sözleşmesi bulunmadığı, Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 2025/7825 E.-2025/8082 Karar sayılı kararı da gözetilerek davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan usulden reddine..."

3. Davacı vekili bu kez, 04/11/1986-06/06/2012 tarihleri arasında Halk Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde usta öğretici olarak görev yaptığını, iş akdinin 06/06/2012 tarihinde sona erdirildiğini ve tarafına kıdem tazminatı ödenmediğini belirterek, şimdilik 1.000 TL kıdem tazminatının iş akdinin fesih tarihi olan 06/06/2012 itibaren işleyecek en yüksek banka mevduat faizi ile birlikte tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Zonguldak İdare Mahkemesi 14/04/2026 tarih ve E.2026/258 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın adli yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; 04.11.1986-06.06.2012 tarihleri arasında usta öğretici olarak görev yapan davacının iş akdinin feshedilmesi üzerine hak kazandığı kıdem tazminatının ödenmemesi nedeniyle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1.000,00.-TL kıdem tazminatı alacağının iş akdinin feshi tarihinden itibaren mevduata uygulanan en yüksek faiz oranı esas alınarak ödenmesine karar verilmesi istemiyle Amasra Asliye Hukuk Mahkemesi'nin (İş Mahkemesi sıfatıyla) E:2025/226 sayılı esasına kayıtlı dosyasında dava açtığı, anılan Mahkemenin 08/01/2026 tarih, E:2025/226, K:2026/4 sayılı kararıyla davanın "yargı yolu caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan usulden reddine" karar verildiği ve tarafların kararı istinaf etmemesi üzerine kararın kesinleşmesi nedeniyle de Mahkememizde bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; davacının geçmiş yıllarda belirli süreli dönemlerle idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen tazminat ve alacakların İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, Uyuşmazlık Mahkemesinin benzer uyuşmazlıklardaki yerleşmiş içtihatları kapsamında uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

5. Zonguldak İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dosyası, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. Anayasa'nın *"F. Uyuşmazlık Mahkemesi"* başlıklı 158. maddesi şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluşu, üyelerinin nitelikleri ve seçimleri ile işleyişi kanunla düzenlenir. Bu mahkemenin Başkanlığını Anayasa Mahkemesince, kendi üyeleri arasından görevlendirilen üye yapar.

Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesinin kararı esas alınır."

7. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un *"Mahkemenin görevi"* başlıklı 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir."

8. 2247 sayılı Kanun'un *"Ohımsuz görev uyuşmazlığı"* başlıklı 14. maddesi şöyledir:

"Ohımsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir."

9. 2247 sayılı Kanun'un *"Yargı mercilerinin uyuşmazlık mahkemesine başvurmaları"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008-5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir."

10. 2247 sayılı Kanun'un *"İncelemede izlenecek sıra"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve

süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, 2247 Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

12. Anılan düzenlemelere göre, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında kendisine gelen bir davayı inceleyen yargı yerinin Uyuşmazlık Mahkemesine başvurabilmesi için, Kanun'un 14. maddesinde sayılan koşulların da gerçekleşip gerçekleşmediğini gözetmesi gerekmektedir. Buna göre, önceki görevsizlik kararının taraflarının, konusunun aynı olması, kararın kesin veya kesinleşmiş olması gerekmektedir.

13. Dava dosyalarının incelenmesinden; davacı tarafından, Amasra Asliye Hukuk Mahkemesinde (İş Mahkemesi sıfatıyla) açılan davada: 04/11/1986-12/06/2024 tarihleri arasında Halk Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde usta öğretici olarak görev yaptığını, 04/11/1986-12/06/2012 tarihleri arası kıdem tazminatının tahsili için Amasra Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2023/184 sayılı dosyasında açılan davada, davanın kabulüne karar verildiğini ve bu dönemlere ilişkin kıdem tazminatının davalı tarafından ödendiğini; aynı iş yerinde 01/11/2012 tarihinde yeniden işe başladığını ancak iş akdinin feshedildiğini ve 01/11/2012-12/06/2024 tarihleri arası kendisine kıdem tazminatı ödenmediğini belirterek, bu dönemlere ilişkin şimdilik 1.000 TL kıdem tazminatı ile 1.000 TL yıllık izin alacağının tahsilinin talep edilmiş olduğu; Zonguldak İdare Mahkemesinde açılan davada ise, 04/11/1986-06/06/2012 tarihleri arasında Halk Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde usta öğretici olarak görev yaptığını, iş akdinin 06/06/2012 tarihinde sona erdiğini ve tarafına kıdem tazminatı ödenmediğini belirterek, 04/11/1986-06/06/2012 tarihlerine ilişkin olarak şimdilik 1.000 TL kıdem tazminatının tahsilinin talep edilmiş olduğu; davacı tarafından her iki yargı yerinde açılan ve ortak olan talebin kıdem tazminatı olmasına rağmen talep edilen dönemlerin farklı olması nedeniyle, konularının farklı olduğu anlaşılmıştır.

14. Bu durumda, adli ve idari yargı yerinde açılan davaların konusunun aynı olmadığı görüldüğünden, 2247 sayılı Kanun'un 14., dolayısıyla 19. maddesinde öngörülen koşul gerçekleşmemiştir.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Zonguldak İdare Mahkemesince, davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle görevli yargı yerinin belirtilmesi için doğrudan başvuru yapılmış ise de; bu başvuru kararında işaret edilen adli yargı yerince verilmiş konusu aynı olan bir görevsizlik kararının bulunmadığı görüldüğünden, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde belirtilen koşulların oluşmaması nedeniyle, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yöntemine uygun bulunmayan başvurunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan Zonguldak İdare Mahkemesinin 14/04/2026 tarih ve E.2026/258 sayılı BAŞVURUSUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİNE,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan GÜLEÇ	Eyüp SARICALAR	Bayram ŞEN	Döndü Deniz BİLİR
	Üye	Üye	Üye
	Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2026/345
KARAR NO : 2026/310
KARAR TR : 15/06/2026

ÖZET: Batman ili, Merkez ilçesi, Binatlı Köyü tüzel kişiliğinin kullanımında olan mera vasıflı taşınmazlar üzerinde gerçekleştirilen, ifraz ve tescil işlemleri sonucu oluşan tapu kayıtlarının iptali ile eski hali olan mera vasfının tahsisi için gerekli işlemlerin tesisi istemiyle açılan davanın, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Binatlı Köyü Muhtarlığı
Vekili : Av. Ö. F. G.
(İdari Yargıda)
Davalı : Batman Valiliği
(Adli Yargıda)
Davalı : Batman İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, ... parsel numaralı taşınmazların Batman Valiliği İl Mera Komisyonunun 14/04/2017 tarih ve 2017/07 sayılı kararı ile mera vasfıyla müvekkili Binatlı Köyüne tahsis edildiğini; daha sonra Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının (TPAO), müvekkil Köy Muhtarlığının bilgisi, izni ve rızası bulunmaksızın mera vasıflı taşınmazlar üzerinde petrol arama ve işletme faaliyetleri yürütmek amacıyla fiili işgalde bulunduğunu, bu durumun ortadan kaldırılması için elatmanın önlenmesi ve eski hâle döndürme davasının açıldığını, izinsiz işgale hukuki bir zemin kazandırma amacıyla, bu alanlara ilişkin idari süreçlerin başlatıldığını ve bu kapsamda Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün 08/03/2023 tarih ve 2023116425 sayılı yazısı ile, dava konusu alanlarda maden ve petrol faaliyeti yapılması amacıyla taşınmazların mera tahsis amacının değiştirilmesinin talep edilmesi üzerine, Batman Valiliği İl Mera Komisyonunun 29/03/2024 tarih ve 2024/06 sayılı kararı ile mera alanlarının tahsis amacının değiştirilmesine karar verildiğini; müvekkili tarafından tahsis amacının değiştirilmesine ilişkin komisyon kararının geri alınması talebiyle davalı idareye başvuruda bulunulduğunu, bu başvuru üzerine Batman İl Mera Komisyonunun 13/06/2024 tarih ve 2024/11 sayılı kararıyla, geri alma talebinin reddedildiğini ve kararın davalı idare tarafından 17/07/2024 tarih ve 15036461 sayılı yazı ile taraflarına tebliğ edildiğini; bilahare davalı idarenin 13/05/2025 tarih ve E-11326540-115.02-19199945 sayı ile *"taşınmazların ekli krokide gösterilen kısımlarının ifraz edilerek Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü tarafından maden ve petrol faaliyetinin yapılması amacıyla kullanılması koşuluyla Hazine adına tescil edilmesi, şerhin tapu siciline işlenmesi ve geri kalan kısımların tekrar mera olarak tescil edilmesi"* yönünde Batman Kadastro Müdürlüğü ve Tapu Müdürlüğüne yazı yazıldığını, bu yazıya istinaden Batman Kadastro Müdürlüğü tarafından düzenlenen tescil bildirimine göre, tapuda 21/08/2025 tarih 33606 yevmiye numarası ile ifraz ve tescil işleminin yapıldığını; tapu siciline yansıyan işlemin, hukuki niteliği itibarıyla idari işlem zincirinin ayrılmaz bir parçası olup, bağımsız bir özel hukuk tasarrufu olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığını, idari süreçte tesis edilen hukuka aykırı işlemlerin, yalnızca idari aşamada kalmadığını, tapu sicilinde ifraz ve tescil yapılmak suretiyle müvekkil köy tüzel kişiliğinin kullanım hakkını ve mera bütünlüğünü doğrudan etkileyen, uygulanmış ve sonuç doğurmuş icrai işlemlere dönüştüğünü; dava konusu ifraz ve tescil işlemlerinin yürütülmesinin devam ettirilmesi halinde, ileride verilecek bir iptal kararı etkisiz kalacağından, dava konusu idari işlemlerin yürütmesinin durdurulmasına ve tapu kayıtlarının iptali, mera vasfı kaybolmuş bu taşınmazların, hukuken eski mera vasfı ve kamu orta malı statüsüne geri döndürülmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Batman İdare Mahkemesi 12/02/2026 tarih ve E.2025/1416, K.2026/123 sayılı kararı** ile, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 1013. maddesinde, tescilin, tasarrufa konu olan taşınmaz malikinin yazılı beyanı üzerine yapılacağı; edinen kimsenin, kanun hükmüne, kesinleşmiş mahkeme kararına veya buna eşdeğer bir belgeye dayanması halinde, bu beyana gerek olmadığı; 1014. maddesinde, bir tescilin terkin edilmesi veya değiştirilmesinin, ancak bu kaydın kendilerine hak sağladığı kimselerin yazılı beyanı üzerine yapılabileceği; 1027. maddesinde ise, ilgililerin yazılı rızaları olmadıkça, tapu memurunun, tapu sicilindeki yanlışlığı ancak mahkeme kararıyla düzeltebileceği; düzeltmenin, eski tescilin terkini ve yeni bir tescilin yapılması biçiminde olabileceği; tapu memurunun, basit yazı yanlışlıklarını, tüzük kuralları uyarınca re'sen düzelteceği kurala bağlanmıştır.

Anılan Kanuna dayanılarak çıkarılan Tapu Sicili Tüzüğünün 69. maddesinin 1. fıkrasında da "Tapu sicilinde terkin, tescilin kendisine hak sağladığı kimsenin istemine ya da yetkili makam veya mahkeme kararına istinaden yapılır." kuralına yer verilmiştir.

Tapu sicilinde tescil, terkin ve tashih istemlerinden kaynaklanan uyuşmazlıklar; kural olarak, bu istemlerin mülkiyet veya sınırlı ayni hakların doğması, kısıtlanması ya da ortadan kalkmasına yönelik olması nedeniyle, adli yargı yerinin görevine girmektedir. Bununla birlikte, mülkiyet veya diğer ayni haklarda herhangi bir değişiklik meydana getirmeyen tescil, terkin ve tashih işlemlerinden (cins tashihi veya basit maddi yanlışlıklar gibi) kaynaklanan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu kabul edilmektedir. Aynı şekilde, söz konusu işlemlerin, idareye verilen kamusal bir yetkiye, diğer bir ifadeyle kamu hukukuna dayanması (örneğin, kamulaştırma şerhi) veya bu yetkinin kullanılması sonucu tesis edilen işlemin doğal sonucu olarak ortaya çıkması, uygulaması niteliğinde bulunması (örneğin, imar planı uygulaması sonucu tescil) halinde, uyuşmazlığın, idare hukuku ilke ve kuralları çerçevesinde idari yargı yerlerince görülmesi gerekmektedir. Zira, böyle bir durumda, idarenin kamu gücüne dayanarak, re'sen ve tek yanlı beyanıyla işlem tesis etmesi söz konusu olup; bu idari işlem hukuk aleminden kaldırılmadıkça sicildeki kaydın düzeltilmesi olanağı bulunmamaktadır. Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi içtihatlarında da, tapu sicilinden kaynaklanan görev uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde, bu ölçüt esas alınmıştır. (Uyuşmazlık Mahkemesinin 08/07/1991 tarih ve E:1991/10,

K:1991/14; 09/02/1998 tarih ve K:1998/5, K:1998/7 sayılı kararları)

Dava dosyasının incelenmesinden; ... parsel numaralı mera vasıflı taşınmazların tahsis amacının değiştirilmesine ilişkin Batman İl Mera Komisyonunun 29/03/2024 tarih ve 2024/06 sayılı kararı sonrasında, anılan taşınmazlara yönelik 21/08/2025 tarih ve 33606 yevmiye numarası ile gerçekleştirilen ifraz ve tescil işlemleri sonucu oluşan tapu kayıtlarının iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre değerlendirilmesinden; tescile yönelik idari işlemler, bir başka ifadeyle tescil işlemleri aleyhine açılacak davalar adli yargının görev alanında bulunduğu, parsel numaralı taşınmazlara ilişkin tapu kayıtlarının da tescil işlemlerine dayanılarak tapuya işlendiği anlaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünün adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varılmıştır..."

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Batman 8. Asliye Hukuk Mahkemesi 31/03/2026 tarih ve E.2026/40, K.2026/185 sayılı kararı** ile, 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava, Batman İli, Merkez İlçesi, Binatlı Köyü tüzel kişiliğinin kullanımında olan taşınmazların 4342 sayılı Mera Kanunu 14/a bendi gereğince mera tahsis amacının değiştirilmesine ilişkin Batman Valiliği İl Mera Komisyonunun 29/03/2024 tarih ve 2024/06 sayılı kararının hukuka aykırı olduğundan bahisle taşınmazların eski hali olan mera vasfına tahsisi için gerekli işlemlerin tesisi istemine ilişkindir.

4342 sayılı Mera Kanununun, "Tahsis Kararı" başlıklı 12. maddesi şöyledir: "Komisyon, 11 inci maddeye göre belirlenen ihtiyacı karşılayacak miktarda mera, yaylak ve kışlaklar ile bunlarla ilgili sulama ve geçit yeri olarak tespit edilen alanları halkın ortak olarak yararlanmaları amacıyla, o köy veya belediye tüzel kişiliğine tahsis eder ve tahsis kararı valiliğin onayına sunulur. Bu kararda, tahsis edilen yerin niteliği, miktarı, sınırları, hayvan sulama ve geçit yerleri, tahsis amacı, otlatma kapasitesi, aile işletmelerinin büyükbaş hayvan birimi üzerinden otlatma hakkı ve otlatabilecekleri hayvan sayısı da belirtilir. İhtiyaçtan fazla çıkan kısım ise, ihtiyaç içinde bulunan çevre köy veya belediyelerle hayvancılık yapan özel veya tüzel kişilere kiralanabilir. Ancak kiralama durumu tahsis edilen köy ve belediyelerin hayvan sayısına göre her 5 yılda yeniden değerlendirilir.

Ayrıca bu Kanun kapsamına alınmakla birlikte, ancak ıslah edilmek suretiyle mera olarak kullanılabilecek alanlar, gerekli ıslah işlemlerini taahhüt eden özel ve tüzel kişilere kiralanabilir.

Kiralama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Kiralanacak alanda hayvancılık için gerekli bakım, barınma ve su ihtiyaçlarını karşılayacak zorunlu hayvancılık tesisleri kurulabilir. Bu tesislerin taban alanı, kiralanacak alanın yüzölçümünün yüzde birini geçemez. Bu oranı bir kata kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. Bu tesislerin yapılması ve kullanılması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. "

Mera Kanunu'nun "Tahsis Kararının Tebliği, İlanı, İtirazı ve Kütüğe Kayıt" başlıklı 13.maddesi ise şöyledir: "Teknik ekiplerce yapılan çalışmaların sonuçları komisyonca ilgili köy ve belediyelerin ilan yerlerinde 30 gün süre ile askıda kalır.

Teknik ekiplerin tespit ve tahdit sonuçlarına karşı askı ilanı süresi içinde komisyona itiraz edilebilir.

Komisyon yapılan itirazları 60 gün içinde karara bağlar.

Komisyonun itirazları inceleyerek aldığı kararlar ile tahsis kararları, o yerin köy muhtarlığı ile belediye başkanlığına, defterdarlık veya mal müdürlüğüne, ilgili orman müdürlüğüne ve Tarım Reformu Teşkilatına tebliğ edilir. Ayrıca köy ve belediyelerde ve bunların bağlı olduğu ilçelerde alışılmış araçlarla ilan edilir ve bu konuda tutanaklar ve haritalar eklenecek 30 gün süre ile askıya çıkarılır.

Komisyon kararlarına karşı 30 günlük askı ilan süresi ve tebligatı gerektiren hallerde tebliğden itibaren 30 günlük süre içinde asliye hukuk mahkemesine, kadastro yapılan yerlerde ise kadastro mahkemesine dava açılabilir.

Dava konusu mera, yaylak ve kışlakların kadastro çalışma alanı dışında kalması halinde kadastro mahkemelerinin yetkisi bu alanlarla ilgili davaları da kapsar.

30 günlük ilan süresi içinde haklarında dava açılmayan kararlar kesinleşir ve tapu sicil müdürlüğüne gönderilerek özel sicile kaydedilir."

Aynı Kanunun "Tahsis Amacının Değiştirilmesi" başlıklı 14. maddesinde şu düzenlemeye yer verilmiştir:

"Tahsis amacı değiştirilmedikçe mera, yaylak ve kışlaktan bu Kanunda gösterilenden başka şekilde yararlanılamaz. Ancak, bu Kanuna veya daha önceki kanunlara göre mera, yaylak ve kışlak olarak tahsis edilmiş olan veya kadimden beri bu amaçla kullanılan arazilerden;

a) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının talebi üzerine, 3213 sayılı Maden Kanunu ve 6326 sayılı Petrol Kanunu ile 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu hükümlerine göre, arama faaliyetleri sonunda rezervi belirlenen maden ve petrol faaliyeti ile jeotermal kaynak ve doğal mineralli sular için zaruri olan,...

Bu madde kapsamında başvuruda bulunan kamu kurumları ile işletmeciler, faaliyetlerini çevreye ve kalan mera alanlarına zarar vermeyecek şekilde yürütmek ve kendilerine tahsis edilen yerleri tahsis süresi bitiminde eski vasfına getirmekle yükümlüdürler. Bu yerler, tahsis süresi bitiminde özel sicile kaydedilir."

Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının

(b) hendinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve işlemlerinden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

İdari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini taleplerinin, 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12. ve 13. maddeleri uyarınca, idari Yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan Kanun hükümlerinin gereğidir.

Yukarıda belirtilen kanuni düzenlemeler ve içtihadi açıklamalar ışığında tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere 4342 sayılı Kanun'un 12. maddesi uyarınca mera komisyonlarınca alınan tahsis kararlarına karşı Asliye Hukuk veya Kadastro Mahkemelerine başvurulması gerektiği aynı Kanun'un 13. maddesinin amir hükmüdür. Ancak uyuşmazlık tahsis kararına ilişkin olmayıp, mera tahsis amacının değiştirilmesine ilişkindir. Bu durum için görevli mahkeme konusunda kanun koyucu açık bir düzenleme yapmamıştır. O halde görevli yargı kolunun genel hükümler uyarınca tespiti gerekmektedir.

Uygulama ve öğretide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler, idari işlem; herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizlikleri de, idari eylem olarak tanımlanmaktadır. Dava dosyası kapsamından, idarece Mera Kanunu'nun yukarıda yer verilen 14. maddesi kapsamında verilen tahsis amacının değiştirilmesi kararının kamu gücüne dayanılarak, resen ve tek yanlı olarak tesis edilen bir idari işlem niteliğinde bulunduğu tartışmasızdır. Mevzuatın açıkça aksini belirtmediği durumlarda idari işlemlere karşı açılacak davaların idari yargı yerinde görülmesi gerekmektedir. (Aynı yönde bkz. Uyuşmazlık Mahkemesinin 27/12/2021 tarih ve 2021/817 esas ve 2021/712 karar; 29/01/2018 tarih ve 2018/39 esas ve 2018/2 karar sayılı ilamları)

Bu kapsamda mahkememizce yapılan değerlendirme neticesinde, eldeki davada uyuşmazlığın çözümü idari yargının görev alanına girdiğinden, davanın idare mahkemelerinde görülmesi gerektiği anlaşılmakla davaya bakma görevi idari yargıya ait olduğundan, 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b ve 115/2 maddeleri gereğince davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerektiği kanaatine varılmış..."

5. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Batman 8. Asliye Hukuk Mahkemesince, adli ve idari yargı dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun Üçüncü Kısım, İkinci Bölümünün *"Tapu Sicili"* ana başlığının *"A.Kurulması; I.Sicil Bakımından; I.Genel olarak"* başlıklı 997. maddesi şöyledir:

"Taşınmazlar üzerindeki hakları göstermek üzere tapu sicili tutulur.

Tapu sicili, tapu kütüğü ve kat mülkiyeti kütüğü ile bunları tamamlayan yevmiye defteri ve belgeler ile plânlardan oluşur.

Sicilin örneği, nasıl tutulacağı ve yardımcı siciller Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir."

7. 4721 sayılı Kanun'un *"2.Taşınmazların kaydedilmesi; a.Kaydedilecek taşınmazlar"* başlıklı 998. maddesinin ilgili 1. ve 2. fıkraları şöyledir:

"Tapu siciline taşınmaz olarak şunlar kaydedilir:

1. Arazi,

2. Taşınmazlar üzerindeki bağımsız ve sürekli haklar,

3. Kat mülkiyetine konu olan bağımsız bölümler.

Arazinin tapu siciline kaydı, özel kanun hükümlerine tâbidir.

..."

8. 4721 sayılı Kanun'un *"B.İşlemler ; I.İşlemlerin konusu ; 1.Tescil"* başlıklı 1008. maddesi şöyledir:

"Taşınmaza ilişkin aşağıdaki haklar, tapu kütüğüne tescil edilir:

1. Mülkiyet,

2. İrtifak hakları ve taşınmaz yükleri,

3. Rehin hakları."

9. 4721 sayılı Kanun'un *"II.Tescilin ve terkinin koşulları; 1.İstem; a.Tescil için"* başlıklı 1013. maddesi şöyledir:

"Tescil, tasarrufa konu olan taşınmaz malikinin yazılı beyanı üzerine yapılır.

Edinen kimse, kanun hükmüne, kesinleşmiş mahkeme kararına veya buna eşdeğer bir belgeye dayanıyorsa, bu beyana gerek yoktur.

Bir ayni hakkı tescilden önce kazanan kimse, gerekli belgeleri ibraz ederek tescili isteyebilir."

10. 4721 sayılı Kanun'un *"Terkin ve Değişiklik İçin"* başlıklı 1014. maddesi şöyledir:

"Bir tescilin terkin edilmesi veya değiştirilmesi, ancak bu kaydın kendilerine hak sağladığı kimselerin yazılı beyanı üzerine yapılabilir."

11. 4342 sayılı Mera Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; daha önce çeşitli kanunlarla tahsis edilmiş veya kadimden beri kullanılmakta olan mera, yaylak, kışlak ve kamuya ait otlak ve çayırların tespiti, tahdidi ile köy veya belediye tüzel kişilikleri adına tahsislerinin yapılmasını, belirlenecek kurallara uygun bir şekilde kullandırılmasını, bakım ve ıslahının yapılarak verimliliklerinin artırılmasını ve sürdürülmesini, kullanımlarının sürekli olarak denetlenmesini,

korunmasını ve gerektiğinde kullanım amacının değiştirilmesini sağlamaktır."

12. 4342 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Bu Kanunda geçen;

...

d) Mera: Hayvanların otlatılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yeri,

e) Yaylak: Çiftçilerin hayvanları ile birlikte yaz mevsimini geçirmeleri, hayvanlarını otlatmaları ve otundan yararlanmaları için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yeri,

f) Kışlak: Hayvanların kış mevsiminde barındırılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yeri,

g) Otlatma Hakkı: Bir veya birden fazla köy veya belediyeye tahsis edilmiş olan mera, yaylak ve kışlaklarda, çiftçilerin her birinin müşterek otlatabileceği büyükbaş hayvan birimi sayısını,

...

ı) Tahsis: Çayır, mera, yaylak ve kışlakların kullanımlarının verimlilik ve sosyal adalet ilkelerine uygun şekilde düzenlenerek, münferiden ya da müştereken yararlanılmak üzere bir veya birkaç köy ya da belediyeye bırakılmasını,

...

j) Tespit: Bir yerin mera, yaylak ve kışlak arazisi olup olmadığının resmi evrakla ve bilirkişi ifadeleri ile belgelendirilmesini,

k) Komisyon: Mera komisyonunu,

...

ifade eder.

13. 4342 sayılı Kanun'un *"Mera, Yaylak ve Kışlakların Hukuki Durumu"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"Mera, yaylak ve kışlakların kullanma hakkı bir veya birden çok köy veya belediyeye aittir. Bu yerler Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

Komisyonun henüz görevine başlamadığı yerlerde, evvelce çeşitli kanunlar uyarınca yapılmış olan tahsislere ve teessüs etmiş teamüllere göre; mera, yaylak ve kışlakların köy veya belediye halkı tarafından kullanılmasına devam olunur.

Mera, yaylak ve kışlaklar; özel mülkiyete geçirilemez, amacı dışında kullanılamaz, zaman aşımı uygulanamaz, sınırları daraltılamaz. Ancak, kullanım hakkı kiralanabilir. Kiralama ilkeleri yönetmelikle belirlenir.

(Değişik dördüncü fıkra: 27/2/2013-6443/1 md.) Amaç dışı kullanılmak suretiyle vasıfları bozulan mera, yaylak ve kışlakları tekrar eski konumuna getirmek amacı ile yapılan veya yapılacak olan masraflar sebebiyet verenlerden tahsil edilir. Yapılan masraflar karşılığı tahsil edilen tutarlar genel bütçeye, yapılacak olan masraflar karşılığı tahsil edilen tutarlar ise il müdürlüklerince hazırlanan ıslah projelerine uygun olarak o yerin ıslah çalışmalarında kullanılmak üzere köy sandığında veya belediye bütçesinde açılacak hesaba gelir kaydedilir.

Umuma ait çayır ve otlak yerlerinin kullanılmasında ve bunlardan faydalanılmasında mera yaylak ve kışlaklara ilişkin hükümler uygulanır."

14. 4342 sayılı Kanun'un *"Mera, Yaylak ve Kışlak Olarak Tahsis Edilecek Yerler"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"Komisyonca tespit edilecek ihtiyaca göre aşağıda belirtilen yerler mera, yaylak ve kışlak olarak, köylere veya belediyelere tahsis edilir.

a) Kadimden beri mera, yaylak ve kışlak olarak kullanılan yerler ile aynı amaçta kullanılmak üzere köy veya belediyelere tahsis ya da terk edilen yerler,

b) Devletin hüküm ve tasarrufunda veya Hazinenin mülkiyetinde bulunan arazilerden etüt sonucu mera, yaylak ve kışlak olarak yararlanılabileceği anlaşılan yerler,

c) Mera, yaylak ve kışlak olarak kullanılmak amacıyla kamulaştırılacak yerler,

d) Tapu kayıtlarında mera, yaylak ve kışlak olarak görülen ve halen işgal edilen yerler."

15. 4342 sayılı Kanun'un *"Tahsis Kararı"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"Komisyon, 11 inci maddeye göre belirlenen ihtiyacı karşılayacak miktarda mera, yaylak ve kışlaklar ile bunlarla ilgili sulama ve geçit yeri olarak tespit edilen alanları halkın ortak olarak yararlanmaları amacıyla, o köy veya belediye tüzel kişiliğine tahsis eder ve tahsis kararı valiliğin onayına sunulur. Bu kararda, tahsis edilen yerin niteliği, miktarı, sınırları, hayvan sulama ve geçit yerleri, tahsis amacı, otlatma kapasitesi, aile işletmelerinin büyükbaş hayvan birimi üzerinden otlatma hakkı ve otlatabilecekleri hayvan sayısı da belirtilir. İhtiyaçtan fazla çıkan kısım ise, ihtiyaç içinde bulunan çevre köy veya belediyelerle hayvancılık yapan özel veya tüzel kişilere kiralanabilir. Ancak kiralama durumu tahsis edilen köy ve belediyelerin hayvan sayısına göre her 5 yılda yeniden değerlendirilir.

Ayrıca bu Kanun kapsamına alınmakla birlikte, ancak ıslah edilmek suretiyle mera olarak kullanılabilecek alanlar, gerekli ıslah işlemlerini taahhüt eden özel ve tüzel kişilere kiralanabilir.

Kiralama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

(Ek fıkra: 27/2/2013-6443/2 md.) Kiralanacak alanda hayvancılık için gerekli bakım, barınma ve su ihtiyaçlarını karşılayacak zorunlu hayvancılık tesisleri kurulabilir. Bu tesislerin taban alanı, kiralanacak alanın yüzölçümünün yüzde birini geçemez. Bu oranı bir katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. Bu tesislerin yapılması ve kullanılması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir"

16. 4342 sayılı Kanun'un, *"Tahsis Kararının Tebliği, İlanı, İtirazı ve Kütüğe Kayıt"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"Teknik ekiplerce yapılan çalışmaların sonuçları komisyonca ilgili köy ve belediyelerin ilan yerlerinde 30 gün süre ile askıda kalır.

Teknik ekiplerin tespit ve tahdit sonuçlarına karşı askı ilanı süresi içinde komisyona itiraz edilebilir.

Komisyon yapılan itirazları 60 gün içinde karara bağlar.

Komisyonun itirazları inceleyerek aldığı kararlar ile tahsis kararları, o yerin köy muhtarlığı ile belediye başkanlığına, defterdarlık veya mal müdürlüğüne, ilgili orman müdürlüğüne ve Tarım Reformu Teşkilatına tebliğ edilir. Ayrıca köy ve belediyelerde ve bunların bağlı olduğu ilçelerde alışılmış araçlarla ilan edilir ve bu konuda tutanaklar ve haritalar eklenecek 30 gün süre ile askıya çıkartılır.

Komisyon kararlarına karşı 30 günlük askı ilan süresi ve tebligatı gerektiren hallerde tebliğden itibaren 30 günlük süre içinde asliye hukuk mahkemesine, kadastro yapılan yerlerde ise kadastro mahkemesine dava açılabilir.

Dava konusu mera, yaylak ve kışlakların kadastro çalışma alanı dışında kalması halinde kadastro mahkemelerinin yetkisi bu alanlarla ilgili davaları da kapsar.

30 günlük ilan süresi içinde haklarında dava açılmayan kararlar kesinleşir ve tapu sicil müdürlüğüne gönderilerek özel sicile kaydedilir."

17. 4342 sayılı Kanun'un, *"Tahsis Amacının Değiştirilmesi"* başlıklı 14. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 27/5/2004-5178/3 md.)

Tahsis amacı değiştirilmedikçe mera, yaylak ve kışlaktan bu Kanunda gösterilenden başka şekilde yararlanılamaz. Ancak, bu Kanuna veya daha önceki kanunlara göre mera, yaylak ve kışlak olarak tahsis edilmiş olan veya kadimden beri bu amaçla kullanılan arazilerden;

a) Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığının talebi üzerine, 3213 sayılı Maden Kanunu ve 6326 sayılı Petrol Kanunu ile 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu hükümlerine göre, arama faaliyetleri sonunda rezervi belirlenen maden ve petrol faaliyeti ile jeotermal kaynak ve doğal mineralli sular için zarurî olan,

...

Yerlerin, ilgili müdürlüğün talebi, komisyonun ve defterdarlığın uygun görüşü üzerine, valilikçe tahsis amacı değiştirilebilir ve söz konusu yerlerin tescilleri Hazine adına, vakıf meralarının tescilleri ise vakıf adına yaptırılır.

..."

18. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz sartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/06/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dava dosyası ve ekinde idari yargı dava dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, Batman ili, Merkez İlçesi, Binatlı Köyü tüzel kişiliğinin kullanımında olan taşınmazların 4342 sayılı

Mera Kanun'u 14/a bendi gereğince mera tahsis amacının değiştirilmesine ilişkin Batman Valiliği İl Mera Komisyonunun 29/03/2024 tarih ve 2024/06 sayılı kararının hukuka aykırı olduğundan bahisle taşınmazların eski hali olan mera vasfına tahsisi için gerekli işlemlerin tesisi istemine ilişkindir.

22. Dava dosyasının incelenmesinden: ... parsel numaralı taşınmazların Batman Valiliği İl Mera Komisyonunun 14/04/2017 tarih ve 2017/07 sayılı kararı ile mera vasfıyla davacı Binatlı Köyüne tahsis edildiği, daha sonra Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün 08/03/2023 tarih ve 2023116425 sayılı yazısı ile, dava konusu alanlarda *"maden ve petrol faaliyeti yapılması amacıyla taşınmazların mera tahsis amacının değiştirilmesinin uygun bulunduğu"* yönünde bir değerlendirmede bulunulması ve talepte bulunulması üzerine Batman Valiliği İl Mera Komisyonunun 29/03/2024 tarih ve 2024/06 sayılı kararı ile dava konusu mera alanlarının tahsis amacının değiştirilmesine karar verildiği; davacı tarafından tahsis amacının değiştirilmesine ilişkin komisyon kararının geri alınması talebiyle davalı idareye başvuruda bulunulduğu, bu başvuru üzerine Batman İl Mera Komisyonunun, 13/06/2024 tarih ve 2024/11 sayılı kararıyla, geri alma talebinin reddedildiği, ve kararın davalı idare tarafından 17/07/2024 tarih ve 15036461 sayılı yazı ile davacı vekiline tebliğ edildiği; bilahare davalı idarenin 13/05/2025 tarih ve E-11326540-115.02-19199945 sayılı yazısı ile *"taşınmazların ekli krokide gösterilen kısımlarının ifraz edilerek Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü tarafından maden ve petrol faaliyetinin yapılması amacıyla kullanılması koşuluyla Hazine adına tescil edilmesi, şerhin tapu siciline işlenmesi ve geri kalan kısımların tekrar mera olarak tescil edilmesi"* yönünde Batman Kadastro Müdürlüğü ve Tapu Müdürlüğüne yazı yazıldığı, bu yazıya istinaden Batman Kadastro Müdürlüğü tarafından düzenlenen tescil bildirimine göre, tapuda 21/08/2025 tarih 33606 yevmiye numarası ile ifraz ve tescil işleminin yapıldığı; davacı tarafından yapılan bu işlemlerin, taşınmazların mera vasfının kaybolmasına ve kamu orta malı statüsünün değiştirilmesine yol açtığı ileri sürülerek, dava konusu tapu kayıtlarının iptaline, mera vasfı kaybolmuş bu taşınmazların, hukuken eski mera vasfı ve kamu orta malı statüsüne geri döndürülmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

23. Diğer taraftan, davacı tarafından *"mera vasıflı taşınmazların tahsis amacının değiştirilmesine ilişkin Batman İl Mera Komisyonunun 29/03/2024 tarih ve 2024/06 sayılı kararı ile tahsis amacının değiştirilmesine ilişkin başvuru ve işlemlerin reddedilmesi için yapılan 31/05/2024 tarihli başvurunun akıbetinin sorulması üzerine Batman Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğünce tesis edilen 22/11/2024 tarih ve 1679989 sayılı işlemin iptali"* talebiyle Batman İdare Mahkemesinde dava açıldığı, mahkemece yapılan yargılama neticesinde 05/08/2025 tarih ve E.2025/808, K.2025/1353 sayılı kararı ile *"Dava konusu Batman İl Mera Komisyonunun 29/03/2024 tarih ve 2024/06 sayılı kararı yönünden davanın süre aşımı nedeniyle reddine, dava konusu Batman Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğünün 22/11/2024 tarih ve 1679989 sayılı işlemi yönünden ise davanın incelenmeksizin reddine"* karar verildiği ve kararın istinaf incelemesinden geçerek kesinleştiği görülmüştür.

24. Uygulama ve öğretide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler, *idari işlem*; herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizlikleri de, *idari eylem* olarak tanımlanmaktadır. İdarece, Mera Kanunu'nun yukarıda yer verilen 14. maddesi kapsamında verilen tahsis amacının değiştirilmesi kararının kamu gücüne dayanılarak, resen ve tek yanlı olarak tesis edilen bir idari işlem niteliğinde olduğundan, mevzuatta açıkça aksinin belirtilmediği durumlarda, idari işlemlere karşı açılacak davaların idari yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

25. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde, davacı tarafından, dava konusu taşınmazların mera tahsis amacının değiştirilmesi kararının iptalinin talep edilmediği, kaldı ki bu kararın iptali için idare mahkemesinde açılan davanın, süre aşımı nedeniyle reddedildiği; uyuşmazlığın esas olarak, Batman Valiliği İl Mera Komisyonunun 29/03/2024 tarih ve 2024/06 sayılı kararına istinaden, tapu kaydında yapılan ifraz, tescil ve terkin işleminin iptali ve mera vasfı kaybolmuş bu taşınmazların, hukuken eski mera vasfı ve kamu orta malı statüsüne geri döndürülmesi talebine ilişkin olduğu, bu talebin konusu ise idari nitelikte bir işlem sayılamayacağından, ortada idari yargı yetkisi dahilinde bir uyuşmazlığın bulunmadığı, dolayısıyla tapu sicil kaydının düzeltilmesine ilişkin uyuşmazlığın Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümünün gerektiği sonucuna varılmıştır.

26. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Batman 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 31/03/2026 tarih ve E.2026/40, K.2026/185 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Batman 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 31/03/2026 tarih ve E.2026/40, K.2026/185 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/06/2026 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN